13877.

TRACTATVS

ET PRIVILEGIIS EPISCOPORVM

Canonibus, Conciliis, alijsq; Pontificijs Constitutionibus, ac Sacræ Congreg. decretis Episcopis præcipitur, aut prohibetur,

tes eis competunt, breuiter, ac distinctè continetur.

tius in praxi occurrentium. Auctoritatibus præsertim Recentiorum.

AVCTORE

Protonotario Apostolico, Canonico Presbytero Prebendato Métropolitanæ Ecclesiæ Neap. Ministri Generalis supremę vniuersalis Sanctissimæ Inquisitionis de Vrbe contra Hæreticam prauitarem in hoc Regno, Fisci Patrono.

Prohibitionum, & Priuilegiorum, Altero Materiarum.

Ex Typographia Roberti Moilli.

Digitized by Google

MARIÆ

Purisſimę, ſemperq; Virgini Deiparę, vtriuſque Orbis Imperatrici, Neapolitanæ Vrbis Protectrici.

IOSEPHO EIVS SPONSO FIDELISSIMO, ſeruo ſuo deuotiſſimo Philippo Nerio.

PAVLVS SQVILLANTE CANONICVS Neapolitanus Humillimus ſeruus.

SAcrorum Præſulum, & Eccleſiæ Principum Priuilegia, Anteſignanos par eſt, vt largitores Priuilegiorum ſuos recognoſcant defenſores. Te igitur, ſummi Numinis Matrem iure opuſculum hoc reueretur, tuęq; Protectionis efflagitat munimen, tuum ſe tributarium profitetur. In te omnium Priuilegia congoblata teſtatur ſapientiſſimus Idiota, dum fatur, *Sanctorum omnia Priuilegia, ò Virgo, habes in te congeſta, quin, & æternæ generationis ſymbolum in te expreſſum ipſe æternus Genitor teſtatur, qui ſui Vnigeniti ex te Virgine generationem quaſi admirans Ambroſij ore intonuit: Generationis meę in te Priuilegium recognoſco.* Tuum, etiàm ſingulari Priuilegio Sponſum, & quaſi tuę domus Epiſcopum Ioſephum Sanctiſſimum Præſulum Priuilegia recognoſcunt; Si enim iſtorum præcipuum, vnde alia omnia deriuant,

Digitized by Google

Priuilegium eſt Eccleſiæ Dei ſponſos conſecrari, quis mortalium ignorat, ab eò, quo tuus Sponſus effectus eſt Priuilegio, alia innumera in Ioſephum defluxiſſe? Sanctum deniq; Philippum Nerium tuum tenerrimum filium, meumq; tutelarẽ pręcipuũ innumera in ſe vno Priuilegia coadunaſſe miratur ſanè, ſed non ſatis, qui eius acta perlegit, ſed nihil prorſus miratur alia, qui eum maximè erga te deuotionis Priuilegio conſpicit decoratum. Te igitur, ò Deipara, voſq; ò Ioſeph, & Philippe Sanctiſſimi hoc opus expoſcit, & exorat patronos, ſed alacriori animi deuotione ad vos currit, & peruolat Auctor ipſe, qui & opus hoc, omniaq; ſua à veſtro patrocinio recognoſcit. Vobis, igitur, omni congruitate, omniq; mea animi propenſione debitum munus, quàmuis exiguum exhibetur, offertur, & conſecratur. Audaciam & ſi quiſque miretur, malo tamẽn temerarius iudicari, quàm poſt tot recepta beneficia parum gratus exiſtimari. Fateor hac tenui oblatione ingentia in me à vobis collata beneficia, fateor iuge in me auxilium, & protectionem; erit, igitur, munuſculum hoc obligati animi teſſera, cordis obſequentis index, & gratæ mentis teſtimonium; ea ergo, quę decet magnos benignitate. Exiguum donum ſuſcipite, ſępè placet magnis hoſtia parua Deis. Summa demiſſione venerabundus offero, quòd vos prompta, vt ſoletis, ſerenitate non dubito ſuſcepturos. Vobis gloria, & triumphus in ęuum.

AD

Digitized by Google

AD LECTOREM.

INter plurimas mei muneris ſollicitudines, veluti inter ſpinas, exortos flores, ſicut non meis viribus, quas ſemper tenues, & perexiguas eſſe duxi, ſed Deo Optimo Maximo Patri Luminum, ac eius gratię rorem, incrementumq; exhibenti, interceſſioni Deiparę, eius Almi coniugis, Diuiq; Philippi aſcribo: ſic benevolo obſecro perlegas oculo has meas elucubrationes, Antiſtitum munera, & Priuilegia, non ipſis ſolum, verum & gregi quoque fidelium grata, & accepta fore mihi perſuadeo: Dum enim illi regendi concreditas ſibi oues, munus Paſtoralis vi[illegible] g[illegible]nimen intuentur iſti, & de Diuina in his Prouidentia, & de mira illorum aſſumptione vtriq; colletantur, & gaudent Paſtorum prouidentia, & vmbras, & Paſcua ouili Chriſti exhibet amęniſſima, ex his & refrigerium, & alimoniam retrahant oues Eccleſiæ, donec vnus vnicum regat Gregem in Paſcuis ſempiternis.

Il-

Digitized by Google

Illustr.mi & Reuer.mi

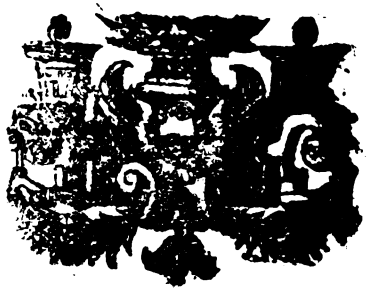
D.D. FÆLICIS TAMBVRELLI EPISCOPI SORANI.

In Auctoris opus.

Cœlesti calamo PAVLVS de Præsule partes,
Et Doctor gentium, raptus ad Astra docet.

Terrestri PAVLVS, tàm altè, vt vix cernere possis,
Quæ sint vnius, dogmata, quæ alteriùs.

Hoc solum discrimen adest PAVLVM inter vtrumq;
Hic semper PAVLVS, Saulus at ille fuit.

PAV-

Digitized by Google

PAVLO SQVILLANTI V. I. D. NEAPOLITANO, & Protonotario Apostolico.

Cuius scripta Clerum, & omnem Ecclesiasticam Hierarchiam
Primęuæ institutioni restituunt
Viro elaboratissimo, ingeniosissimo.
Cuius stylus grauis, & omnigena Heroicarum virtutũ specie ornatus
In explicandis, elucidandisq; quæstionibus
Acerrimi iudicij.
Ecclesiasticæ libertatis propugnatore integerrimo:
Cuius mores ab ineunte ętate candidi, in ipsa adolescentia
Generalis Vicariatus munere Larini, Ariano, Auersæ
Meritò potito.
Illius nunquam satis laudati Eminentiss. Card. Boncompagni
Archiepiscopi Neapolitani,
Et nuper pro Sanctissima Inquisitione de Vrbe
Fisci patrono.
Cuius perspicacissimi ingenij laudes laconicè cũ complecti non possint,
Silentio teguntur.
IOSEPH Giannettasius Canonicus Neap. erga tantũ virum, & amicũ
Obseruantiæ ergo.
D. D.

ABBATIS FABRITII MELE NEAPOLITANI V. I. D. & Protonotarij Apostolici in Auctoris Opus Purissimæ Virgini Dicatum.

REctè equidem Puræ donas tua scripta Mariæ,
Instruis vndè Sacros viuere Pontifices;
Namq; bonus Pastor Marianam ducere vitam
Debet, & innocuæ lucis habere faces.
Ille etenim Castus, Purus, Simplexq; Pudicus
Fulgeat, & Virgo Corpore, Mente, Manu;

Mol-

Digitized by Google

Molt' Illustre, e Reuerendissimo Signore.

IL Canonico D. Paolo Squillante douendo dare alla Stampa vn'Operetta di materie Canoniche *de Obligationibus, & Priuilegijs Episcoporum*, Supplica V.S.Reuerendiss. commettere la reuisione à chi le parerà, e lo riceuerà à gratia di V. S. Reuerendiss., &c.

A Monsig. Illustrissimo Vescouo di Sora.
Greg. Peccerill. Vic. Gen.

Reuerendissime Domine

DAt facienda Liber Primus
Fugienda Secundus
Tertius Indulta, & prœmia Præsulibus
Est Opus egregium Pauli
Mito ordine structum.
Propterea in Lucem censeo posse dari
Neap. 12. Nouembr. 1647.
Felix Episcopus Soranus.

Imprimatur. Gregor. Peccerill. Vic. Gener.
Fr. Ioseph de Rub. S.T.D.Em.Card. Phil. Theol. & S.Off. Consult. Reg. f 46.

Ill.me, e Excell.me D.ne

EX commissione V. E. vidi retroscriptum Opusculum *de Oblig. & Priuileg. Episcop.* in quo non est aliquid, quod sit contra bonos mores, neque contra Regiam Iurisdictionem, & ideo potest imprimi. Datum Neap. die 6. Augusti 1647.
Dominat. V. Ill. & Exc. Seruus Addictiss.
Can. Franciscus Lombardus.

Visa supradicta relatione Imprimatur

Zusia Reg. Casanat. Reg. Caracc. Reg. Capic. Lat. Reg. Garcia Regens

Prouisum per S.E. die 5. Octobr. 1648. Anastas.

ELEN-

Digitized by Google

ELENCVS

SINGVLORVM PRÆCEPTORVM, PROHIBITIONum, & Priuilegiorum, quæ in hoc tractatu ex ordine continentur.

PARS PRIMA

Continens Præcepta affirmatiua.

PRimũ Preceptũ Epiſc. Munus Cõſecrationis ſuſcipiendi infrà tres mẽſes à die cõfirmationis, fol. 1.
Secundum, reſidendi in propria Eccleſia, 17
Tertium, viſitandi dięceſim, 25
Quartum, habendi perfectionem vitæ Chriſtianæ, 47
Quintum, celebrandi ſynodum diæceſanam, & conuocandi cõcilium Prouinciale, 68
Sextum, Prædicandi verbum Dei. 79
Septimum, faciendi eleemoſinas. 84
Octauum, retinendi grauitatem Pontificalis Dignitatis. 96
Nonum, viſitandi limina SS. Apoſtolorum. 98
Decimum, erigendi Collegium, ſeù Seminariũ Puerorũ. 102
Vndecimum, deputandi Præbendam Theologalem, ſeù lectuę, & inſtituendi Pœnitentiariam. 107
Duodecimum, faciendi profeſſionem fidei in primo Concilio Prouinciali. 119
Decimumtertium, inuiolatam cuſtodiendi clauſuram Monaſteriorum monialium. 121
Decimumquartum, vigilandi circa venerationem, & reuerentiam Eccleſiarum, & pertinentia ad diuinum cultum, & officium in Eccleſijs perſoluendum. 140
Decimumquintum, conferendi beneficia perſonis dignis. 145

Decimum sextum, vt exequi procurent ad pios vsus dispositiones fidelium. 152
Decimum septimum, vigilandi in extirpandis Hæreticis,& maleficis à diæcesi. 158
Decimum octauum, adhibendi diligentiam, vt ij ad quos spectant, doceant rudimenta fidei,& necessaria ad salutem. 175
Decimum nonum, vigilandi circa obseruantiam festorum. 181
Vigesimum, vigilandi circa curam animarum,& quod Parochi eorum exequantur officium. 187
Vigesimum primum, corrigendi peccata subditorum, & procurandi salutem animarum. 192
Vigesimum secundum, defendendi iura Ecclesiæ, illiusq; immunitatem. 195
Vigesimum tertium, adhibendi deligentiam, vt reficiatur vt,& restaurentur Ecclesiæ collapsæ. 197
Vigesimum quartum, eligendi bonos ministros pro foro interiori, & exteriori. 203
Vigesimum quintum, seruandi canones. 206
Vigesimum sextum, vt vtantur gladio excommunicationis, cũ magna circumspectione,& in subsidium. 207
Vigesimum septimum, petendi remissionem Clerici detenti à Iudice Laico. 214
Vigesimum octauum, distribuendi pœnas pecuniarias locis pijs, & pauperibus. 217
Vigesimum nonũ, vigilandi circa matrimonia cõtrahenda. 223
Trigesimũ, vigilandi circa vitam,& honestatẽ Clericorũ. 227
XXXI. Adhibendi diligentiam, vt extinguantur inimicitiæ in sua diæcesi. 233
XXXII. Obseruandi decreta S.C.T. contra cõcubinarios. 233
XXXIII. Constituẽdi in synodo diæcesana testes synodales. 234
XXXIIII. Conueniendi in Ecclesia diebus festiuis. 234
XXXV. Vigilandi, vt à Parochis conficiantur libri Parochiales, iuxtà Rituale. 234
XXXVI. Obseruandi Pontificale Romanum. 235
XXXVII. Visitandi Metropolitanum infrà duos, vel tres menses. 235

Digitized by Google

XXXVIII. Deducendi in vſum nouas Pontificias Conſt. 235
XXXIX. Conficiendi quotannis inuentarium actorum Criminalium Curiæ. 236
XL. Conficiendi inuentarium bonorum, & iurium Eccleſiæ, & conſtituere Archiuium, in quò iura, etiàm omnium beneficiorum reponantur. 236
XLI. Adhibendi diligentiam ne bona Eccleſiarum, & clericorum grauentur onere gabellarum. 238
XLII. Deputandi œconomum, quando vacat beneficium de iurepatronatus, vel curatum. 238
XLIII. Vt cauſæ omnes ad forum Eccleſiaſticum ſpectantes in prima inſtantia terminari procurent infra biennium. 239
XLIIII. Ne ſibi vſurpent titulos Eminentiſſ. & Eminētiæ. 239
XLV. Epiſcopis ex religione ad Epiſcopatum aſſumptis, ſeruandi habitum religionis. 239
XLVI. Præceptum Epiſcopis venientibus ad Curiam Romanam, vt oſculentur pedes ſanctiſſimi, neq; diſcedant ſine eius licentia. 241

Digitized by Google

PARS SECVNDA

Continens Præcepta negatiua.

PRima Prohibitio alienandi bona mensæ Episcop. 243
II. Concedendi licentiam celebrandi extra Eccl. 257
III. Exercendi Pontificalia in diœcesi alteriùs. 261
IV. Retinẽdi beneficia, vel pẽsiones absq; Papę dispẽsatione. 268
V. Admittendi resignationes beneficiorum contra tenorem Bullæ Py. V. 271
VI. Conferendi beneficia incapacibus, & Clericis indignis, & alijs, qui de iure prohibentur. 281
VII. Conferendi ordines personis illiteratis: 283
VIII. Conferendi ordines personis indignis, & alijs, qui à iure repelluntur. 186
IX. Ordinandi Clericos in Sacris, absque titulo beneficij, pẽsionis, aut patrimonij. 291
X. Conferendi Ordines alienis subditis, vel ante legitimam ętatem. Aut extra tempara. 296
XI. Reducendi onera missarum imposita post S. C. T. aut in limine fundationis, iuxta decretum Sacræ Congr. 305
XII. Commutandi pias defunctorum voluntates. 310
XIII. Legendi, vel retinendi libros prohibitos. 315
XIV. Vt non possint esse iudices, in causis proprijs. 318
XV. Delegandi laico causas criminales Clericorum. 322
XVI. Concedendi licentiam Clericis deponendi in causis criminalibus coram Iudice Laico. 323
XVII. Procedendi in causis contra subcollectores Reuer. Cam. Apost. 327
XVIII. Procedendi sine peciali commissione Papæ in causis nullitatum professionis factæ contra formam decretorum Clemen. VIII. 329
XIX. Aliquid exigendi ratione officij Pastoralis, nisi quòd de iure permittitur. 332
XX. Testandi de redditibus Episcopatus. 335

Digitized by Google

XXI. Extrahendi Clericos confugientes ad Ecclesias: 341
XXII. Locandi redditus Cancellariæ. 345
XXIII. Vt non possint concedere licentiam asseruandi Sanctiss. Sacramentum in Ecclesia non Parochiali. 346
XXIV. Iniustè carcerandi Clericos. 346
XXV. Exercendi iurisdictionem in proprium subditum in curia commorantem. 347
XXVI. Concedendi indultum studendi iuri ciuili, aut medicinæ Presbiteris, aut alijs Clericis dignitates, vel personatus habentibus. 347
XXVII. Concedendi licentiam Clericis conducendi prædia causa negotiationis. 348
XXVIII. Dispensandi super Conciliari Constit. 348
XXIX. Subijciendi alteri, tànquam Ordinario, Clericum suum subditum inuitum. 349
XXX. Prorogandi triennium Abbatissæ Monasterij Monialium, eò expleto. 349
XXXI. Interpretandi Priuilegia, & indulta concessa Fratribus Ordinis S. Dominici, & S. Francisci. 350
XXXII. Prohibitio Episcopis ex religionibus assumptis si ad eas redierint, obtinendi illarum Dignitates, & officia. 350
XXXIII. Emittendi votum religionis, in consulto Papa. 350
XXXIV. Ingrediēdi religionē incōsulto Sōmo Pontifice. 352
XXXV. Exercendi aduocationis officium, & se ingerendi in alijs negotijs secularibus. 352
XXXVI. Deferendi mozzettam coram Eminentissimis DD. Cardinalibus. 353
XXXVII. Defendi crucem præsente legato de latere. 352
XXXVIII. Prohibitio intrandi clausuram Monast. Monialium, pro consecratione Virginum. 353
XXXIX. Imponendi Ecclesijs, & Clericis nouum onus. 353
XL. Prohibitio, vt non possint esse tutores, vel curatores. 354
XLI. Prohibitio, vt non possint dispensare in residentia Canonicorum. 354
XLII. Vt non possint exercere, an quæ sunt iurisdictionis, nisi expeditis litteris Apostolicis. 355

PARS

Digitized by Google

PARS TERTIA

Continens Priuilegia, siuè Prærogatiuas, & facultates Episcoporum.

PRimum Priuilegiũ, Potestatis Ordinis Episcopalis. 357
II. Exercendi iurisdictionem in ... ceſi. 366
III. Conferendi beneficia. 375
IV. Celebrandi extra Ecclesiam, cum altari portatili. 385
V. Concedendi Indulgentias. 389
VI. Eligendi confessarium. 395
VII. Quòd in suspensionem, aut interdictum nunquàm incidant, nisi eorum expressa mentio fiat. 398
VIII. Dispensandi in irregularitatibus, & suspensionibus ex delicto occulto prouenientibus, & absoluendi à casibus occultis Sed. Apost. reseruatis iuxta dispositionem S.C.T. 405
IX. Percipiendi canonicam portionem, seù quartam Episcopalem. 410
X. Exigendi quartam decimarum. 415
XI. Exigendi Cathedraticum. 416
XII. Petendi, & exigendi caritatiuum subsidium. 418
XIII. Separandi, & constituendi nouas Parochias. 423
XIV. Faciendi vniones beneficiorum. 427
XV. Instituendi præsentatos ad beneficia de iurepat. 432
XVI. Faciẽdi cõcursus, in vacatione beneficiorũ curatorũ. 448
XVII. Recognoscendi, & approbandi noua miracula, & reliquas publicè venerandas exponendi. 459
XVIII. Vt possint habere in eorum seruitio duos Canonicos, qui fructus præbendarum in absentia percipiant. 462
XIX. Exercendi iurisdictionem super regulares. 467
XX. Indicendi publicas professiones. 495
XXI. Reseruandi absolutionem quorumdam peccatorũ. 503
XXII. Dispensandi in casibus, in quibus à iure non prohibentur. 506

Digitized by Google

XXIII. Dispensandi in eorum Constitutionibus. 514
XXIV. Concedendi dimissorias ad Ordines; etiàm subditis Abbatibus, & alijs nullius diœcesis. 516
XXV. Iurisdictionis delegatę à iure, vel ab homine. 521
XXVI. Testamẽta faciendi ad pias causas decedentium ab intestato. 526
XXVII. Cognoscendi omnes causas ad forum Ecclesiasticum spectantes in prima instantia, vt infra biennium terminentur, 528
XXVIII. Deputandi Fiscum, & Ministros Curiæ Episc. 533
XXIX. Priuil. Canonis Concilij viẽnensis, & Bullæ Cęnæ. 535
XXX. Priuilegium fiori. 536
XXXI. Exemptionis à solutione decimarum. 539
XXXII. Erigendi baldacchinum in Ecclesijs regularium. 540
XXXIII. Auctoritatis, & vsus Pallij. 542
XXXIV. Apponendi pœnam, vbi ius non apponit, & illam augendi, vbi apponit. 546
XXXV. Concedendi licentiam petendi eleemosinas pro pijs locis. 547
XXXVI. Præstandi auctoritatem, & consensum in edificatione nouæ Ecclesiæ, vel Monasterij. 549
XXXVII. Statuendi in propria diœcesi festa de præcepto ex dispositione antiquorum canonum. 553
XXXVIII. Vti insignibus Pontificalibus in locis exemptis diœcesis. 556
XXXIX. Approbandi Sacerdotes, vt admitti possint ad confessiones audiendas. 558
XL. Benedicendi indumenta Sacerdotalia, linteamina altaris, corporalia, calices, & Imagines Sacras, &c. 565
XLI. Benedicendi Abbates. 568
XLII. Consecrandi Ecclesias, & altaria, & benedicendi nouas; similitèr, & cęmeteria. 569
XLIII. Elargiendi benedictionẽ super Populũ in diœcesi. 570
XLIIII. Explorandi Virginum, Deo dicandarum voluntatem. 570
XLV. Consecrandi aliòs Episcopus. 571

XLVI.

Digitized by Google

XLVI. Consecrandi, seù benedicendi Moniales. 571
XLVII. Priuilegium interessendi, ac Præsidendi vna cùm superioribus regularibus in electionibus Abbatissarum, Monast. regularibus subiectorum. 572
XLVIII. Deputandi Confessarium extraordinarium monialibus, etiàm exemptis, & regularibus subiectis. 573
IL. Præstandi Auctoritatem in votis, quæ fiunt à Populis. 573
L. Cognoscendi decriminibus exceptuatis in Constit. Gregorij XIV. 574
LI. Conferendi Ordines familiaribus non subditis, si per triennium secum fuerint commorati. 574
LII. Degradãdi actualiter in Sacris Ordinibus cõstitutos. 574
LIII. Reconciliandi Ecclesias pollutas. 575
LIV. Exemptionis à patria potestate. 575
LV. Vt solius eorũ testimonio credatur in foro seculari. 576
LVI. Priuilegium, quia efficiuntur nobiles, & personæ Illustres per dignitatem Episcopalem. 576
LVII. Deferendi anulum in signum spiritualis matrimonij, & honorem Pontificiæ dignitatis. 577
LVIII. Vt in altari, in quò missam celebrant, in eorum diœcesi, alij eodem die celebrare nõ possint, sine eorũ licentia. 577
LIX. Vt ipsis præsẽtibus in dieceſi nequeat in Missa Sacerdos benedicere, aut signare, nisi de eorum mandato. 577
LX. Vt possint esse patrini in baptismo, & confirmatione, quãuis fuissent religiosi. 578
LXI. Vt possint appellare à sententia lata contra eorum Ciuitatem, & subditos suos. 579
LXII. Priullegium, quia habent ius Hospitationis in suos Clericos. 579
LXIII. Vt Ciuitas nouiter decorata Episcopali dignitate teneatur eis dare Palatium. 579
LXIV. Vt ipsis ęgrotantibus, morbo ingraueſcente, ministrari eis debeat Sacrum Viaticum, & extrema vnctio à prima dignitate capituli. 579
LXV. Vt post eorum obitum possint vocari omnes Clerici, & regulares inuitari ad exequias funeris cohoneſtandas. 580

FINIS.

Digitized by Google

ILLVSTRISS.MO DOMINO

D. HECTORI CAPYCIO LATRO MARCHIONI TORELLI

ET IN COLLATERALI CONSILIO

Supremo à latere Senatori.

Diturus in lucem elaboratum ad Cleanthis sanè lucernam Opus de obligationibus, & priuilegijs Episcoporum, Canonici Pauli Squillantis viri sanè ingenioſiſſimi, Heros mihi deligendus erat, cuius nomini illud inſcriberem, ac conſecrarem: cùmq; multo cogitatione percurrerem, Tu demum occurriſti, Marchio Illuſtriſſime, cuius meritis celeberrimis, ac nomini præſtantiſſimo non iniucundas haſce vigilias conſecrarem. Et verò quinam illas ſibi potiori iure depoſceret, Te vnum ſi dem-

Digitized by Google

pſero? probat enim nonnullos nobilitas ab Auorum imaginibus ducta; ſed præter Maiorum ſuorum icones nihil ipſi præferunt, quod memoret futura Poſteritas: Alij Illuſtres ipſi cùm ſint, degeneres, & obſcuros Maiores habent: nonnullos commendant literæ; ſed vſus rerum, ac ſapientia deficit, rerum alij experimenta callent; ſed nullam literarum oſtentant lauream: Quid plura? magni ipſi quamplures ſunt, ac Maioribus pares; ſed degeneres, ac ignauos educant filios nullam facturos nepotibus vmbram. In Te verò omnia hæc, quæ in alijs deſiderantur, ſumma ſunt, ac ſingularia; ſi enim nobilitas repetatur, Capycij Stemmatis quem lateat gloria, cui Capys Troianus facem prætulit, quę ſęculis omnibus effulgeret. Mitto tot togæ, belliq; conſilijs Illuſtres animas. Mitto habuiſſe in hac gente Romam, vnde ſibi Summos Pontifices, ac primâ Mundi capita adlegiſſet. Mitto cætera Maiorum decora, quæ ſi hìc ego vellem excribere, annalia mihi exaranda forent, non epiſtola. Porrò ſi Maiorum tuorum imaginibus tuam conferre velis imaginem, quantum illis decus, quę gloria cumulabitur; non enim obuia quæquè munera obijſti; ſed quæ ſola cuiuis genti ſufficerent illuſtrandæ. Prima quippè in forenſi paleſtra non ſine omnium admiratione rudimenta poſuiſti, nobiliſſimis clientelis orator, ac patronus affuiſti, quo in munere tantum, ac tale tui ſpecimen edidiſti, vt vltrò ſe Tibi honores, ac dignitates offerrent. Vix enim Margarita Auſtriaca Romanorum Regis thalamo ſociandа Neapolim appulit, cùm Tu è tot ſummis, clariſq; Procerum capitibus in Syndicum adlectus fuiſti non ſine ingenti impendio, vt ipſamet Cæſa-

ris

Digitized by Google

ris ſponſa ad Hiſpaniarum Regem indicauit: qua in re talem te præbuiſti, eas animi, morumq; dotes oſtentaſti, vt ipſa Auſtriaci nominis ſplendor, ac Cæſaris ſponſa tuam eximiam indolem, ac pluſquàm Neſtoream ſuſpexerit eloquentiam. Impatientes erant iàm togæ tàm emeritum Heroem induere cupientes. Igitur primum ſe Tibi Conſiliarij munus detulit, ac grauiora quęq; litigia Tibi decidenda obuenere; opportuna quidem, quę Tui conſilij viribus amputarentur. Non multum temporis interceſſerat, cùm peſtilens primùm lues, mox etiàm terræ motus acerrimi Calabriam omnem deuaſtaſſe nunciantur, qua hiatibus, qua ſuccuſſionibus non ædificia tantùm, ac mœnia; ſed integræ vrbes afflictæ ſolo fuerant, ac coæquatæ; ciues, quibus fatalem vim illam euadere licuiſſet, ſemianimes, ac ipſis cadaueribus concolores, tributorum leuamen orabant, donec refectis viribus, ac ſibi compotes, & tributis pares eſſent. magni momenti res erat. deliberanti itaq; Proregi quemnam ad tantæ rei molem deſtinaret, vnus HECTOR præſto fuiſti: nec mora, cùm traiecto Crateride, ac Picentinos, Lucanoſq; prętereuectus Calabriam attigiſti. Quinam omnium tùnc ſenſus fuit! quæ lætitia! prouoluebantur tuis pleriq; pedibus ſuum adeſſe patrem clamantes: ipſe ſpei plenos bono eſſe animo iubens, confirmaſti labantes, ac bonis omnibus prouolutos erexiſti, nec remiſiſti tantùm tributa; ſed ſtipem etiam, ac ſuppetias contuliſti: nec interim religionis oblitus, diruta templa refeciſti, Monialium ædes reditibus iuuandas imperaſti, nec quidquam prætermiſſum, quod pietatis cauſam ſpectaret. Vnum ſupererat, vt tantum virum ſpectaret, & ampleƈteretur

Digitized by Google

Hiſpania, nec defuit occaſio. Omnium aſſenſu Orator eligeris, qui legationem Neapolitanæ vrbis ad Auguſtiſſimum Hiſpaniarum Regem deferres. Poſſem hìc pluribus proſequi Hiſpanorum in te ſtudia, ac ſumma quæq; amoris officia; ſed longum eſſet, nec epiſtolæ conſonum ea hìc eloqui, quæ integris eſſent voluminibus committenda; illud tamen eorum hìc ingeram argumentum, quod Te Collateralis Conſilij Senatorem, quæ apud nos omnium maxima dignitas eſt, creauere, qua in dignitate quod, quantumq; tui ſpecimen edideris, omnium linguæ, atq; ora loquuntur. Quid cùm eo, qui ſe nuper inuoluit biennio popularibus tumultibus Neapolis iactaretur, nonnè Tu impauidus, cæteris trepidantibus, tumultuantem ob nimia vectigalia plebem ſedare modis omnibus adnixus fuiſti. tùm cùm Galli Neapolitanam oram ingenti claſſe terrerent, qua in illos ratione pugnandum eſſet, quotidiè apud Hiſpanos ediſſerebas: Pugnabas etiam ſagatis in filijs togatus parens. Cùmq; Gallorum naues Stabias inuaſiſſent, ac tormentorum diluuie proxima quęq; ædificia quaterent, acta res erat, niſi magnanima illa ſoboles tua Siani Dux leuis armaturę militibus ſuo cenſu delectis Stabiarum maritimam inſediſſet, ne quà ſcafarum præſidio Alpinæ gentes in eam exponerentur, nec cæteri tui nati literis, belloquè pares defuere quin armata manu nota compendia occupaſſent, quà hoſtis putabatur irruiturus. Sedatis deniq; motibus, ac Prouincijs omnibus, ac Ciuitate compoſita, cùm ob tot, tantaq; duella rei frumentariæ inopia Neapolis laboraret, tàm magni negotij cura, in quo ſalus publica verſabatur, cuinàm, quàm HECTORI de-

man-

Digitized by Google

mandanda fuerat ? Igitur à ſapientiſſimo Prorege Foueas deſtinaris Apuliæ clauſtra, vt commeatum indè in vrbem tranſmittendum procurares, euenitq; ex ſententia; importatum enim in vrbem frumentum ſtabiliendæ publicæ quieti ingens momentum fuit, ac Regis Patrimonium tot retrò iactatum motibus recreaſti, & in opportuna bellorum prouentus conſtituiſti. Ergo cùm tot ſe Tibi beneficijs deuinctam noſtra Ciuitas fateatur, par eſt, vt qua poſſumus ratione grates agamus quammaximas. ipſe quod vnum potui, cùm mihi typis cudendum contigiſſet hoc ingenioſorum hominum iudicio probatiſſimum Opus Canonici Pauli Squillantis, Tibi illud offero, conſecroq; benè illius lucubrationibus conſultum ratus, ſi tuis auſpicijs vitam hauſerint, non dubius ſub Hectoreo nomine nullis illud Zoilorum latratibus laceratum iri. Vale. Neap. Die 1. Auguſti 1649.

Dominationis Veſtræ Illuſtriſs.

Humillimus ſeruus

Petrus Anellus Porrinus.

Digitized by Google

In Laudes

ILLVSTRISS. AC SAPIENTISS. VIRI

D. HECTORIS CAPYCII LATRO

MARCHIONIS TORELLI, SEIANI DVCIS;

Ac in Supremo Neapolis Senatu

Consiliarij Meritissimi,

FRANCISCI PORRINI

EPIGRAMMA.

PAllas in Hectoreas olim dabat arma phalanges,
Horridaq; abiegno bella ciebat equo.

Infestos Hector cum debellaret Achiuos,
Signaq; Spartana per mare vecta rate.

Tu tamen Hectoreæ referas cùm stemmata gentis,
Cur non infensæ Palladis omen habes?

Auguror, ingenio cùm Pallada viceris Hector,
Alterius Pallas Hectoris arma timet.

Digitized by Google

D. IO. PETRI MASSARII

S. SEDIS APOSTOL. PROTHON. I. V. D.

Sacræ Theologiæ Profeſſ. Oratinen. & Neap.

Encomium.

Perilluſtri, ac eruditiſſimo Viro

D. PAVLO SQVILLANTI;

In Neap. Archiepiſcopali Eccleſia Canonico,
S. Sedis Apoſt. Prothon.

Et ſub

CARDINALI BONCOMPAGNO

Fiſci Patrono, huiuſq; Operis Auctori,

Cuius

Felix intentio, laudanda ſedulitas manu illis,
Qui ſunt tanquàm ſeptem oculi ſuper lapidem vnum,
Prædicare. Dynaſtis, qui ſtellarum portant imaginem,
Linguas digitis aperire, & ſcriptis Præſulibus dare ſalutem,
Irreprehenſibiles formare, qui Epiſcopatum deſiderant,
Et contra hoſtiles conatus calamo, & atramento pugnare,
Tot arma hìc parantur, quot capita proponuntur.
Hæc vera eſt ſcientia ſalutis, & præclarus litterarum vſus,
Eruditis lucubrationibus
Non inanes tantùm ventoſæ Famæ plauſus aucupari,
Sed Eccleſiæ Miniſtros erudire,
Et non vnius membri, aſt totius corporis curare ſalutem,
Cùm de capite pro ſua ratione agatur.
Excipient eximiæ tuæ eruditionis monumenta,
Et ſublimis ingenij documenta,
Sedentes ſuper cathedram Moyſis,
Fideles, prudenteſquè ſerui;

Su-

Digitized by Google

Super familiam suam à Deo constituti.
Cherubini cum romphęa flammea arcentes ab Ecclesia Dei
Vinea m Domini demolientes.
Satrapę omnem Mundi Aegyptum sub Deo moderantes.
Limpidi Fontes Helim, qui dulces doctrinæ aquas fundunt,
Desertaq; rigant, vt fructificent.
Portæ deniq; Templi, per quas innumeri intrant Ecclesiam,
Nec declinabunt Ecclesiæ Doctores
Ab hisce tuis elaboratis discere lucubrationibus,
Vti nō declinauit Deipara (cui hoc Opus dicare decreuisti)
Inter Magistros doctissima, à Pastoribus virtutum
Exercitamenta discere,
Et humillima sibi Magistros virtutum proponere.

IESVS FILIVS DEI,
In quo sunt omnes scientiæ thesauri,
A Philippo iuniore quodammodo edoceri voluit.
Non ergo Ecclesiæ Magistri declinabunt
A SQVILLANTIS Libri Lectione,
Qui non vt Iahel ad mortem lac exhibet,
Sed vitale sapientiæ, quo reuocas à præcipitijs,
Doces Fori insidias euitare, quas detegis.
Præbes enim doctrinæ lac solidum,
Præsulibusq; officij formam ostendis.
Vt sint non modo Sacerdotes, sed Sacerdotum Ministri,
Ac Magistri, criminum vindices, & virtutum curatores,
Quibus iustitię disciplina traditur à Sedente in throno
Sedentibus super Cathedra Moysis,
Vt vbiq; sanctitas floreat, iustitia illuceat.
Et fideles fiant meliores vitæ probæ, & iustitiæ exemplis,
Fundati super firmam Petram,
Pręclara Romanę Aulæ obeunda munera,
Singulariq; prudentia Ecclesiam
Totius Vrbis, & Orbis moderentur.

Digitized by Google

TRACTATVS
DE
OBLIGATIONIBVS,
ET
PRIVILEGIIS
EPISCOPORVM.
PARS PRIMA.

De iis, quæ Episcopis, iure cõmuni, Sacris Conciliis, aliisque Pontificiis Constitutionibus, ac Sacræ Congregat. Decretis Præcipiuntur.

CAPVT PRIMVM.

DE PRIMO PRAECEPTO Munus consecrationis suscipiendi intra trimestre à die confirmationis.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus, vnde dicatur.*
2 *Episcopi, variis nominibus appellari consueuerunt.*
3 *Episcopus, an teneatur de culpa leui, vel leuissima.*
4 *Episcopus ante omnia vigilare debet, vt saluet animam suam.*
5 *Episcopi sunt Presbyteris, iure diuino, maiores.*
6 *Quæ pertineant ad munus Episcopale, ad differentiã muneris simplicis Sacerdotis.*
13 *Baculum in manibus Episcopi, quid significet.*
14 *Episcoporũ genera, quot sint*

Digitized by Google

15 *Episcopi titulares, in quo differant ab Episcopis, qui habent populum.*

16 *Episcopi electi tantum, & consecrati, in quo differant inter eos.*

17 *Requisita in promouendis ad Episcopatum.*

17 *Doctoratus rescripto Principis, non admittitur ad dignitates Ecclesiasticas.*

18 *Episcopatum procurans, dū existit indignus, p. m.*

19 *Episcopus, qui propter bona temporalia, vel ambitum, procuraret alium pinguiorem Episcopatū, an peccet.*

20 *Iuramentum de non acceptando Episcopatum, an valeat.*

21 *Prudentia, in Episcopo necessaria.*

22 *Fortitudo animi necessaria Episcopo.*

23 *Consecrationis munus Episcopi suscipere tenentur infra tempora à iure statuta sub pœna amissionis fructuum, & etiam Ecclesiarum.*

24 *Episcopus ante consecrationem vocatur electus, & quare.*

25 *Consecrari in Episcopum non potest die Dominico, qui eodem die ex Papæ dispensatione esset ad Sacerdotium promotus.*

26 *Consecrandus in Episcopū debet esse, qui per omnes gradus transierit.*

28 *Consecratus in Episcopum, ante annum trigesimum, an sit irregularis.*

29 *Episcopo, quando incipiat currere tempus trimestre ad munus consecrationis suscipiendum.*

31 *Episcopo impedito, an currat tempus trimestre ad munus consecrationis suscipiendum.*

32 *Pœna priuationis fructuū si Episcopus vltra trimestre differat recipere consecrationem, absque causa, an obliget in foro conscientiæ ante sententiam.*

32 *Pœna priuationis Episcopatus, si intra aliud trimestre Episcopus consecrationem differat, an obliget illum dimittere in foro cōscientiæ, absque sententia.*

36 *Dispensatio concessa Episcopo, vt vltra tres menses differat consecrationem, an extendatur ad retentionem*

Digitized by Google

nem beneficiorum.

37 *Dies anniuersaria electionis, & consecrationis Episcopi, est solemniter celebranda.*

38 *Titularis Episcopus, an teneatur suscipere consecrationem intra trimestre.*

39 *Episcopus quid facere debeat postquam est confirmatus, & consecratus, antequam à Curia discedat.*

40 *Episcopus confirmatus, sed non dum consecratus, quæ agere possit.*

41 *Litteris Apostolicis nõ expeditis, non potest Episcopus consequi possessionem Ecclesię sibi collatæ, neque admitti, & recipi potest, tanquam Episcopus.*

42 *Percutiens Episcopum non dum consecratum, an incidat in excommunicationẽ Bullæ Cœnæ.*

Episcopi officio, nihil est laboriosius, & periculosius, sed nihil Beatius apud Deum si bene agatur, D. August. ad Valerium Episcopum 148. relatus in ean. ante omnia, 40. dist. Ideo, qui ad Episcopatum vocatur, ad difficultatum fastigiũ assumitur, Franc. Leo in thes. fori Eccl par. 4. cap. 2. num. 13.

Antequam ad ea, quæ signanter Præcipiuntur Episcopis deueniamus, aliqua sunt præmittenda.

1 PRimò, præmittendum est, quod Episcopus, dicitur à greco verbo, *Epos*, quod Latine significat superintẽdere, & speculare, quia est superintendens, & speculator, & pastor super gregẽ suum, & subditos sibi commissos, *cap. cleros dist. 21. & cap. qui Episcopatũ 8. quæst. 1.* & tradunt *Durand. in Rational. diuin lib 2. cap. 11. Barth Vgolin. de offic. & potest. Episc. c. 1. Marc. Ant. Genuens. manuali past. cap. 25. & D. Carolus Maranta controu. iuris respons. 20. num. 49.*

2 *Speculator* est dictus, vt ait *S. August. lib. 1. de Ciuit. Dei, cap. 9.* quasi populorum, quibus Præpositus est obseruator, custos, & Præfectus, qui speculetur, & prospiciat populorum subditorum mores, & vitam, &

Digitized by Google

S. Ambros. de dignitate Sacerd. cap 6. dicit, Episcopum esse quasi superinspectorem, & propterea in solio altiori in Ecclesia residere, vt sicut ipse cunctos respicit, ita & cunctorum oculi ipsum aspiciant. vnde *Apost. Paul. ad Hebreos 13.* ait obedite Præpositis vestris, ipsi enim peruigilant pro animabus vestris.

3 Superintendens est dictus, qa, cum Episcopis Ecclesiarum, & animarum cura demandata sit, (Onus Angelicis humeris formidandum, vt dicit *Trid. Synod. sess. 6 cap. 1. de reform.*) merito speculari superintendere, & explorare Christi fidelium omes habent, ne à recta via aberrent, & ne lupi, idest, Dæmones, ipsas rapiant, ac mactent, nam cura animarum dicitur vigil, onerosa, & diligens custodia animarum, ne pereant. Sed saluentur. *Hostiens. in cap. omnis, de pœnit.* Quæ vigilantia complectitur omnia, quæ cognouerit Episcopus expedire pro salute gregis, si enim opus fuerit eleemosina ædificatione templorum, aut alijs, Episcopus illis incumbet, vt notat *Genuens. in d. manual. cap. 25.* Hinc dixit S. *Augustin.* relatus *in d. c. qui Episcopatū*, Episcopi nomē operis, & oneris potius, quam honoris esse, vt etiam notat *Aluarus Pelagius de planctu Ecclesiæ, lib. 2. cap. 10. & cap. 18.* Ideo negligentes Episcopi in grege ipsis credito, custodiendo, grauiter peccant, *glosa in cap. ea quæ de offic. Archid.* vbi, ait quod Episcopus tenetur de dolo, & leui culpa, & de negligentia, & ibi *Innoc. & Abbas*, fatētur, quod etiam tenetur de leuissima culpa, ex eo, quia, qui pretium recipit pro custodia tenetur de leuissima, sed Episcopus recipit plusquam pretium, dum vltrà redditus recipit dignitatem, ergo, vt per *Genuens. in d. manual. cap. 26. & in practicabil. Ecclesiast. quæst 285.* & plura tradunt *D. Augustin. in sermone de Pastoribus, & S. Antonin. in 2 p. summæ de Prælatorum negligentia.*

4 Propterea principalis Episcopi sollicitudo debet esse saluandi ante omnia animam suā religiosè, & sanctè viuendo, & rectè officium pastorale exercendo. Quid enim proderit Episcopo, si totum mundum saluet, & semetipsū perdat? Quod admonens Apostolus, dicit: *Attendite vobis, & vniuerso gregi in quo vos Spiritus Sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam suam quam acquisiuit sanguine suo, &c.* & si in primis admonet, vt attendant sibimetipsis, ne pereant se ipsos, & si peccauerint non differant

Digitized by Google

fant emendare; & non existiment se posse Deo placere occupando se circa salutem aliorum, nisi sint solliciti ad emundandum, & custodiendum corda sua ab omni peccato, ad seruiendum Altissimo in sanctitate, & deinceps attẽdant gregi sibi commisso, ita *Dionys. de regimin Episc.*

4 Pastor denique est dictus; quia, vt verus Pastor ad imitationem Christi Domini, veri animarum nostrarum Episcopi, animam suam ponere debet pro ouibus suis, vt post alios scribit *P. Antonin. Diana resol. moral. tom. 6. tract. 6. resol. 62. & dicemus infra.*

5 Secundò est præmittendum quod Episcopi varijs nominibus appellari consueuerunt, ex quibus colligi potest, quam magna sit Episcopi dignitas, potestas, & iurisdictio, quos Presbyteris Superiores esse, ex institutione diuina, diffiniuit *Sac. Conc. T. sess 23. cap. 4. & can. 6. & 7.* & latè per *Cardin. Bellarm. controu. cath. tom. 1. lib. de cleric. cap. 14. & Aluar. Pelag. citato loco.* Vnde legati Christi aliquando appellantur *in cap. accusatio quoque 2. q 7. & in clem. 1. §. nec super, de pœnis.*

6 Summi Sacerdotes item nũcupantur *in cap 1. §. per frontes, de sac. vnct.* ad differentiã Sacerdotum, quia licet aliqua sint, quæ communiter ad omnes pertinent Sacerdotes, vt delicet, catechizare, baptizare, prædicare Eucharistiam conficere, infirmos vngere, soluere, & ligare; tamen ad Episcopũ alia specialia spectant; nempè clericos ordinare, Episcopos consecrare, confirmationis Sacramentum conferre, basilicas dedicare, clericos degradare, Synodus celebrare, Chrisma, & oleum infirmorum conficere, & benedictionem solemnem dare, vt inferius suis locis dicemus, *cap. perlectis, vers. ad Episcopum, dist. 25. & cap. quamuis dist. 68.* & fatetur *Azor. instit. moral. p. 2. lib. 3. cap. 27. qu. 1.* Vnde Episcopus repræsentat Christũ, in hoc quod alios ministros instituit, & Ecclesiam fundauit, Sacerdos, autem, simplex, repræsentat Christum in hoc, quod per se ipsum ministerium impleuit, *D Thom. p 3. q. 82. art 3. ad 3.* & notat *Scipio Rubeus in Aphoris. Episcop. verbo Sacerdos, num 2.*

7 Antistites, quoque, vocantur, quia ante alios stãtes, præeminent Populo *d cap. clericis, distin. 21. Durand. cap 11. num. 5. & Carol. de Grassis de effect. cleric. in præludio, num 303.* & positi sunt à Spiritu Sancto ad ad bene regendam Ecclesiam Dei, cui reddituri sunt strictã ratio.

Digitized by Google

nem subditorum *Cone. Trid. sess.23. cap. 4. Leyua in exam. Episcop. lib.4. cap.8. num.5.*

8 Præcones etiam dicuntur, vt annunciet populo scelera eorum, *cap. si rector, dist.43.*

9 Pontifices pariter, nuncupãtur *in cap. Pontifices 7. q.1. & in cap. maßana, de elect.* & fatetur *Ascanius Tamburrinus, de iure Abbat. tom.1. disp.1. qu.6.* & debent cogitare nõ esse vocatos ad propria commoda, nõ ad diuitias non ad luerum, & quietẽ; sed ad labores pro Dei gloria, *Cone. Trid. sess.25. cap.1 de reform. Leyua in d. cap.8. num.9.*

10 Sanctissimi, quoque, nomine, decorantur, in *Auth. de Sãctiss. Episcop. & in elem. 1. §. 1. de pœnis, Leyua in d. lib 4. cap.8. num.4.* Ideò debent dari exempla in vita, & conuersatione frugalitatis modestiæ, & continentiæ, viuẽdo cum modesta supellectili, ita vt ipse, & tota eius domus, & familia, dẽt exemplum alijs in humilitate in castitate, in assiduitate orationis, in verbis, & in conuersione, *Concil. Trident. loco cit.*

11 Præsules similiter dicuntur, quoniam in Concilio præsidẽt, *cap. quod translatio, de temp. ordin. Durand. d. cap.11. nu.4.*

12 Pastores, appellãtur Episcopi, sicuti, & subditi ad eorũ similitudinem, oues dicuntur á Christo Domino, *Ioan. cap.11. & cap.21.* Quia scilicet, pascere debent populum, verbi diuini prædicatione, & Sacramentorum administratione, vt monet *Cone. T. sess.6. cap.1. de refo. & sess. 23. cap.1.* In cuius officij pastoralis signus datur eis baculus Pastorales, qui est etiã signum superioritatis, & iurisdictionis, vt docent *Tambur. de iure Abb tom.1. disp.21. q.3. nu.8. & Leyua d. lib.4. cap.10. nu.22.* Et est curuus ad significandum limitatam, & coarctatam potestatem, quo nõ vtitur Summus Pontifex cum potestatem habeat vniuersalem, *Germonius de sac. immun. lib.3. cap.5. num.108.* vt dicemus infrá *p.2. cap.3. num.4.*

13 Baculum autem habet Episcopus, vt ait *Beda in collect. cap. de septem ord.* vt subditos regat, & infirmos sustineat. Hinc baculus, vt aduertit *Innocent.3 lib.1. de myst. missæ, cap.62.* est acutus in fine, rectus in medio, retortus, seu recuruus in summo, quia Episcopus debet pungere pigros, regere debiles, & colligere vagos *Durand. cit. lib.13. cap.25. & Augustt Barbos. de off. & pat. Epist. p.1. tit.1. cap.5. num.14.* Vnde *Glos. in cap. vnico, §. fin. vers propter historiam, de sacra vnct.* sic ait, *In baculi forma Præsul. datur, hæc tibi norma.*

Attrahe

Digitized by Google

Attrahe primum, medio regge, punge per imum. attrahe peccatores, rege iuſtos, punge vagantes. attrahe, ſuſtenta, ſtimula, vaga, morbida lenta. Et in cæremonia conſecrationis Epiſcopi conſecrans tradẽdo baculum, ſic affatur. *Accipe baculum Paſtoralis officij, vt ſis in corrigendis vitijs pię ſeuiens, in tranquillitate ſeueritatis, cenſuram non deſerens, &c.*

Inſuper hic, obiter notanda ſunt etiam verba *Diui Bernardi in epiſtolis, ſermone 26.* quæ refert quoque *Aluar. Pelagius de planctu Eccleſię, lib. 2. cap. 22.* dum ſic loquitur. Propterea attendite vobis quicũq; miniſterij opus ſequuti eſtis; attendite, inquã vobis, & præcioſo depoſito quod vobis creditũ eſt. Ciuitas eſt, vigilate ad cuſtodiã, ſpõſa eſt, ſtudete ornatui, oues sũt, intẽdite paſcuis. Porrò cuſtodia Ciuitatis, vt ſit ſufficiens trifaria erit, à vi tyrannorum, à fraude hæreticorum, & à tẽtationibus Dæmonum. Sponſæ verò, ornatus in bonis operibus, moribus, & orationibus conſtat. Ad paſtus ouium paſcua ſcripturarũ &c.

Alijs denique nominibus nuncupantur Epiſcopi, vt per Doctores apud *Barboſ. d. p. 1. cap. 2. & Pelagium de planctu Eccleſ. lib. 2. d. cap. 18.*

14 Tertiò, eſt præmittendum, quod quamuis omnes Epiſcopi, quoad poteſtatem ordinis ſint æquales, nihilominus, nonnulli honoris gradus inter ipſos reperiuntur, ex quo prouenit, q̃ nõ omnes ſunt æquales, quoad poteſtatẽ iuriſdictionis, ſed alij sũt inferiores, alij ſuperiores, *c. cleros, diſt. 21.* & notant *Aluarus Pelagius de planctu Eccleſ lib. 1. c. 54. & Gratian. diſp. 21.*

Nam, Primus gradus, eſt Romani Pontifices, qui Summus Põtifex, & vniuerſalis, ſeù æcumenicus Epiſcopus dicitur, vt antiquiſſima Calcedonẽſis Synodus, S. Leoni acclamauit, vt refert *D. Thom. in opuſc.* cõtra errores Græcorum.

Secũdus gradus eſt Patriarcarum, qui pluribus Prouincijs præſunt, & dicitur, Patriarcha, à Græco nomina, Arcos, Latine, Princeps patruum, *cap cleros, §. ordo Epiſcoporũ diſt. 21.* Sunt vero quatuor Patriarchæ principales videlicet, Conſtantinopolitanus, Alexandrinus, Anthiochenus, & Ieroſolymitanus. *d. cap. cleros, & can deſinimus, diſt. 22.* ſunt, & alij Patriarchæ, qui propriè appellãtur, Primates, vt per *gloſſ. in cap. coram de reſtit. in integrũ Gigant. de reſid. Epiſc. cap. 18. Franc. Merolla. tom 3. diſp moral. diſp 7. cap 5. dub 2. num 2.*

&

& Francisc. Leo in thesaurus Eccles. p. 1. cap. 2. num. 28.

Tertius gradus est Archiepiscoporum, qui sic dicuntur, quasi Princeps Episcoporum, *d. cap. cleros, vers. Archiep. dist. 21.* quia, scilicet, quemadmodum Patriarchæ pluribus, prouincijs, seu Archiepiscopis, ita Archiepiscopi plurib⁹ præsunt diœcesibus, seu Episcopis, qui suffraganei dicuntur. Vnde Archiepiscopus, & Metropolitanus idem sunt, vt colligitur *ex cap. Pastoralis, de offic. ord. et ex extrauag. saluator, de prębendis.*

Quartus gradus est Episcoporum qui vni, tantum diœcesi præsunt, & sunt Presbyteris iure diuino, maiores sicut diffiniuit S. C. T. vt diximus supra *num. 5. Anastas. Germon. in tract. de sacror. imm. lib. 3. cap. 3. num. 31.* & alij apud *Carol. de Grassis de effect. clerie. in prælud. num. 310.*

15 Quartò, est præmittendum, quod Episcopi alij habent subditos, & diœcesim cum christiano populo, & clero, aliqui vero, titulares, quia, scilicet, titulum Ecclesiarum habent, populo, tamen, carent, & clero christiano, quales sunt illi, qui assumuntur ad titulum Ecclesiarum, & Prouinciarum, quæ à Saracenis, vel alijs infidelibus occupantur, & his proximi sũt Episcopi, qui loco Episcopatus renunciauerunt, vt in *tit. de ord. ab Episc qui Episc. renunciauerunt.* Differunt autem, inter se, nam isti, qui subditos, & populum christianum non habent, non possunt alienos subditos, sine licentia proprij Episcopi ad ordines promouere, etiam si in loco nullius diœcesis sedem sibi eligerent, vt decreuit, *S.C T. sess. 14. cap. 2. de reform.* Illi vero, qui habẽt populum, ac proinde in eũ iurisdictionem retinent, possunt eam in aliena diœcesi in subditos suos exercere, eisq; ordines conferre, petita licentia Diœcesani, *Merolla*, post alios *d. disp. 7. cap. 4. dub. 2. num. 10.*

16 Quintò præmittendum est, quod Episcopi aliqui sunt electi, & confirmati tantum, seu prouisi de Episcopatu à Summo Pontifice, non dum consecrati: alij vero, consecrati sũt; & inter istos est differentia, nã ij, qui non dum consecrati, si expeditis literis Apostolicis, possessionem Episcopatus adepti sunt, possunt ea, quæ ad iurisdictionem pertinet exercere, erga subditos, nõ autem ea, quæ sunt ordinis episcopalis, quare poterunt leges ferre, excommunicare, beneficia conferre; non autem ordines conferre, & chrisma conficere. Cõsecrati verò vtrunq; possunt, nisi

Digitized by Google

nisi essent Archiepiscopi; hi enim, ante receptum pallium non possnnt exercere ea, quæ sunt ordinis Episcopalis, vt constat ex *cap. quod sicut, §. super eo*, de electione; possunt vero, ea, quæ ad *iurisdictionem spectant*, vt colligitur *ex cap. suffraganti, de elect. & ibi glos. & Leyua de exam. episc. lib. 4. cap. 10. num. 14.*

Eliguntur, autē, ad Episcopatus à patronis Iuspatronatus habētibus titulo fundationis, & dotationis, siue alias ex cōcessione Sanctæ Sedis Apostolicæ à Papa cōfirmandi, si idonei sint electi, at, licet à patronis ad beneficia Iurispatronatus nominentur, nominatio, & electio idem sunt, *cap. cum terra, cap. cum in iure, de elect. & l. nominationum forma, vbi glo. C. de decurion. lib. 10.* Ad Episcopatus, vero, qui ad liberam Papæ dispositionem spectant eliguntur, cum in consistorio præconizantur, & præconizatio habet vim electionis, cum fiat tantum ad effectum nominandi personam ad Episcopatum assumendam, vt si quis sciret aliquod impedimētum, quominus taliter præconizatus assumi deberet illud manifestare possit; & ista præconizatio nullum tribuit Ius, aut iurisdictionē, vt notat *Franc. Leo, in Thes. fori eccl. par. 1. c. 3.*

17 Sextò, esset præmittendum, quæ concurrere debeant in promouēdis ad Episcopatum, & signanter, vt sint in ætate triginta annorum completorum, *cap. cum in cunctis, §. præsenti decreto, et ibi glos. de elect.* Et per sex menses antea in Sacro Ordine constituti, de legitimis natalibus procreati, bonæ vocis, conditionis, & famæ, & apti ad Episcopatus administrationē, Magistri, vel Doctores, aut licentiati in Sacra Theologia, vel iure Canonico, vel publico alicuius Academiæ testimonio idonei ad alios docendos iudicati, nec sint aliqua censura innodati, aut irregulares: tamen hæc, & alia omittimus, quia colligi possunt ex Bulla *Greg. 14. incip. onus Apost.* quā refert *Quaranta in summa bull. verbo, electio in Appendice, ex Sac. Conc. Trid. sess. 7. cap. 1. de refor. sess. 22. cap. 2. de refor. & sess. 23. c. 1. de refor. & ex cap. cum in cunctis, §. præsenti decreto, de electione, & ex his quæ tradunt, Vgolin. de offic. & potest. Episc. cap. 1. §. 1. 2. & 3. Barbosa part. 1. cap. 5. & Franc. Leo in Thes. fori Eccl. part. 1. cap. 3. num. 7.*

Et quæ sint interrogatoria, necessaria ad inquirendum in omnes qualitates, quæ in promouendis requiruntur, refert *Nouarius in summa bullar. p. 1.*

Digitized by Google

in addit.tit.de Abbatibus,& eorum electi.

Est, autem, obseruãdũ, quod, dum per Sac.Conc.Trid. *dicta sess.22. cap.1.* est determinatũ, quod non nisi in vniuersitate studiorum, Magister siue Doctor, aut licentiatus in Sacra Theologia, vel iure Canonico ad prælaturam promoueatur, clarè patet, quod doctoratus ex Priuilegio nullo præuio examine ad dignitates non admittitur, quod etiam est dispositũ de Iure Canonico, vt refert *Iac.Benius in tract. de Priuil. Iurisc.Priuil.1. num.8. part.2.* & fatentur *Carolus de Grassis de effect.cleric.in præludio n.81. Franc.Leo in Thes. fori Eccles. part.1.cap.3.num 10. Nouar.in quæst.Forens.143, lib.1.* Vnde Doctoratus à Comite Palatino in quacũque facultate collatus nullius nunc est auctoritatis, & Iuris, quo ad dignitates, cæteraq; beneficia Ecclesiastica ex *constit. Pij V. incip.* Quamuis, de anno 1565. apud *Naldum, verbo doctor.* & *Gauante, eod.verbo.*

18 Ex quibus omnibus colligitur, quod p.m. qui existens indignus Episcopatu, & insufficiens, procurat, & appetit, appetito deliberato, ipsum habere, nec cogitat se dignum exhibere, cũ appetat id, quod habere, est pecc.mor. vt post alios tradit *Tolet. in summa lib.5.cap.4.* Et de hac quæstione omnino videnda sunt, quæ salubriter tradit *Card. Bellarmin. in opusculo ad nepotem, controuers.1.*

19 An, autem, qui propter bona temporalia, vel ambitum, alium pinguiorem Episcopatum procuraret, p.m.

Affirmat *Barthol.Medina in sũma lib.1.c.16.§.2.* Verũ, *Emanuel Rodriq.* vt notat *Homobonus, de exam.eccles.par.3.tract. 15.cap.7. quæsit.14. resol.1.* & refert *Diana resol.moral.tom. 3.tract.4. Miscell.resol.100.* putat, tantum, venialem culpam committere. Quamuis. *Nauar.de oratione, miscell.42. n.2.* & *Barbosa part.1.tit.2.glos.5. nu.10.* dicant, in tali casu, Episcopum graviter peccare.

20 Sed obiter, hic est notandũ, quod licet iuramentum de nõ acceptando Episcopatum valeat, *cap. Archidiaconũ, dist.85.* Nihilominus fatentur Doctores, quod tale iuramentum debet intelligi, nisi à superiore arctaretur, vel necessitas Ecclesiæ adesset, nempe si fuerit vir oppime doctus, & necessitati Ecclesiæ, non bene per aliũ consuli possit, cõsiderata personę habilitate, & circumstantijs. *Ita Card. de Turrecremata, & Card. Alexandrinus in dicto cap. Archidiaconum, & Genuens.*

Digitized by Google

Genuenſ. in practicabil. Eccleſiaſt. quæſt. 610.

21 Septimò, eſſent nonnulla præmittenda circa prudentiã, quæ requiritur in Epiſcopo, dum *Diuus Paulus cap. 3.* ad Timotheum ſcribens, dicit Epiſcopum oportere eſſe prudentẽ, vt habetur in *cap. qui Epiſcopus diſt. 23. & S. Io: Chriſoſt. de Sacerd. lib. 2.* inquit, multa opus eſt Paſtori prudentia. Nihilominus breuitatis cauſa, videnda ſunt, quæ circa hoc referunt *Genuenſ. in dicto manuali c. 4. & 5. & Franc. Leo p. 1. c. 3. n. 19.*

22 Octauò, de fortitudine animi, quæ, etiam Epiſcopo eſt neceſſaria, non pauca eſſent dicenda, de ea, tamen vide, quę notat *Genuenſ. in dicto manuali, cap. 9. et cap. 6.* dum duas ſpecies fortitudinis in Epiſcopo diſtinguit, vna, quæ conſiſtit, vt nunquam animum deflectat à recta executione ſui muneris, non pręce, fauore, timore, etiã ſi eius vitæ diſcrimen immineat. Alteram, quæ verſatur in perferendis aduerſitatibus, & tribulationibus. Quod auctoritatibus, & exẽplis demõſtrare conatur, *in præc. c. 6. 7. et 9.*

In quibus aduerſitatibus cõfidentia Epiſcopi in Deum eſt potiſſimum collocanda, vt per auctoritates, & exempla Sanctorum, idem *Genuenſis*, comprobat, in dicto *manuali cap. 8.*

His præmiſſis, quia initiãda Epiſcopis in duplici verſantur differentia, quædam affirmatiua, quædam negatiua. Ideo in hac Prima parte, de affirmatiuis, in ſecunda, de negatiuis, breuiter agendum proponimus.

23 PRimò, (igitur, vt hinc exordiar) Præcipitur Epiſcopis, poſtquam fuerint electi, & confirmati, vt munus conſecrationis ſuſcipiant intra tres mẽſes, ex *Concil. Calcedonen. in can. quoniam quidem, diſt. 75.* & ſtatuitur à Pelagio Papa *in Can. queniam quidem, 110. diſt.* & à *Sac. Conc. Trid. ſeſſ. 23. cap. 2. de refor.* Quod ſi vltra dictum tempus conſecrationem recipere differant, ad fructuum reſtitutionem tenentur. Et ſi intra totidem alijs menſibus id facere neglexerint, Eccleſijs ſunt ipſo Iure priuati ex diſpoſitione præfati Sac. Cõc. Trid.

24 Conſecratio, autẽ, eſt facienda de mane, die Dominico, *cap. qui in aliquo, diſt. 51.* vel feſtiuo, ſi Papa ſic ſpecialiter indulſerit, vt habetur in Pontificali, & frequentius in vrbe, & fit à tribus Epiſcopis, vno, ſcilicet, conſecrante, duobus aſſiſtentibus, & iuxta prædictum Pontificale *tit. de conſecr. electi in Epiſc.* Et habetur in *cap. ſi Archiepiſcopus, de tempor. ordin.*

Digitized by Google

din. & de speciali commissione Papæ facta consecratori, *Durand.in Rationali,lib.3.cap.* 11. *cap. Episcopi*, & *cap. comprouinciales,dist.*74.vt dicemus infra *part.*3.*cap.*45.*num.*51.nam si absque commissione Papæ quis esset consecratus,ipso iure esset suspensus, iuxta notata per *Thesaurum de pœnis Ecclesiasticis,part.*2. verbo Episcopus,*cap.*1. Et præstito, etiam iuramẽto fidelitatis Romano Pontifici, iuxta formam, *cap. ego,de iure iurando*,vt patet ex eodem Pontificali.

23 Quæ autem sint obseruanda in consecratione Episcopi,notantur in præcitato Pontificali,& in praxi *Cærem. Castaldi lib.*1.*sect.*10.*cap.*7.

24 Et antequam,Epifcopus cõceretur,vocatur electus.quamuis sit confirmatus.ex eo, quia cõsecratio tribuit nomen Episcopo,& notatur in *cap. tua,de his,quæ fiunt à prælat.& in cap. nisi specialis in fine, de aucl.& vsu pallij*, & *fatetur Ascanius Tamburinius de iure Abb.to.*1. *disp.*11.*quæst.*5. *et alij*.

Est,tamen,aduertendũ,q; cõsecrari non posset in Episcopũ die Dominico, qui eodem die, ex dispensatione Papæ ad Sacerdotiũ esset promotus. *Barbosa,de off. et pot.Episc. part.*2. *alleg.*1.*num.*46.licet recipiens Sacerdotium, & consecrationem Episcopalem eadem die nullam iucurrat censuram,seu pœnã ipso iure,vt testatur *Thesaurus, de pœnis Ecclesiast.p.*2. *c.*15. verbo ordines, qui subdit;licitum esse die Sabbati cõpetenti recepere Sacerdotiũ, & die Dominica, etiam non continuato ieiunio fieri Episcopum ex *Abb.in cap. litteras de temp. ordin.* vbi de communi.

26 Consecrandus,vero, in Episcopum debet esse, qui per omnes Ecclesiasticos gradus transierit,vt ex *Diuo Cipriano*, notat idem, *Barbosa part.*1. *tit.*1.*cap.*5.*num.*5.

27 Et quamuis recipiens ordines per saltum, idest omisso aliquo inferiori, Superiorẽ recipiat,sit secundum magis cõmunem sententiam ipso iure suspensus ab exercitio ordinis,sic malè suscepti, nec possit vlterius promoueri,nisi cũ eo dispensetur,*ex cap.vnico,de eler per saltum promoto, Sacr. Conc.Trid.sess.*23.*cap.*14. *Layman lib.*5. *de Sacr. Ordin.c.*10. *num.*9. & seruat stylus Curiæ Romanę;validè,tamẽ, recipit eum ordinem, vt iterari non debeat, quia Superior,quem recipit continet virtualiter, vel Eminenter inferiorem, vt docent S.*Thomas in*4.*dist.*24. *art.*1.*quæstiun.*5.*Tolet.in summa lib.*1. *cap.*51.*nu.*8. *Nauar.*

*cap.*27.

Digitized by Google

cap.27. num.241.& alij. Nihilominus de ordinatione, seù consecratione Episcopi recepta ante Sacerdotium, secundũ veriorem, & magis communẽ sententiam, dicendum esse inualidam, ex eo, quia ordo Episcopalis non distinguitur adequatè à Sacerdotio, sed est extẽsio illius characteris, & character Episcopalis essentialiter requirit characterem Sacerdotalem, vt de magis communi, Theologi testantur *Tolet. loco cit. Sayr. de censur. lib.7. cap.10.num.41.Suar.eod.tract. disp.31.sect.1.num.53.& Thesaurus, de pœnis Ecclesiast.part. 2.verbo.ordines,cap.13.*

Vnde in hoc casu, promotus non incurreret suspensionem illam, sed irregularitatem si exerceret actum ordinis Sacerdotalis, vel Episcopalis, vsurpando actum ordinis, quẽ non habet, si vero, quis Sacerdotis, & Episcopatus ordinem recipit, omissis alijs ordinibus inferioribus, valide recipit, sed suspensionem præfatam incurrit ratione Sacerdotij per saltum suscepti, non, autem, præcisè, etiam ratione Episcopalis ordinis. Ita *Suar.dict.disp. 31.sect.1.num.33. Bonacina de suspens. partic. quæst.1.pun.2. num.6. Thesaur. dicto cap.13. Filiuc. tract.17. num.92. & Rubeus in Aphoris. Episcop. verbo. consecratio num.4.*

28 Sic etiam, est obseruandum, quod Episcopus consecratus ante trigesimum annum, non fit irregularis, nec incurret alias pœnas inflictas aduersus promotos ante ætatem, vt probant *Suarez dicta disp.31. sect.1.num.29.Campanil.in diuersor.rubr.7.cap.4.num.17.e. Nouar.in summa Bullar.par.1. tit.de electione Episc.num.2.*

29 Sed dubitatur primo, quando incipiat tempus trimestre ad munus consecrationis suscipiendum.

Resp. incipit currere à die confirmationis, seu prouisionis Apostolicæ, litteris expeditis, vt notat *Henriq. lib.10. cap.23. num.vlt. & Thesaurus de panis Ecclesiast.part.2. dicto verbo Episcopus,cap.2. vers.nota primo.*

30 Confirmantur, autem, Episcopi, postquam fuerint electi, & præconizati in Consistorio, quando alia die in eodem Cõsistorio, fabricato, prius, processu super vita, & moribus iuxta Bullam *Greg.14. inciponus Apostolica*, quã referunt *Quaranta in summa bull. verbo, electio, in Appendice, et Piasecius, in praxi Episc. in probemio, num.2.* Expeditur cedula, quam in vrbe vocant Consistorialem, quæ habet vim supplicationis in dataria expedi-

ri,

Digitized by Google

tæ, super qua litteræ Apostolicæ sub plumbo expediuntur, nam antequam expediantur literæ, illa cedula dicitur gratia informis, vt gratia informis dicitur supplicatio. *Gomes de infir. resign. quæst.* 18. *nu.* 1. *Franc. Leo in Thesaur. fori Ecclesiastici part.* 1. *cap.* 3. *num.* 5. *et* P. *Castaldus in praxi cæremon. lib.* 1. *sect.* 10. *cap.* 2. licet, vt fatentur Doctores, statim, vt Papa pronunciat aliquẽ Episcopum, alicuius Ciuitatis, ille dicitur Episcopus, *Mascard. de probat. concl.* 843. *num.* 20. Nam etiam, de iure communi, solo verbo Papæ gratia perficitur, *cap. inquisitionis.* 25. *quæst.* 1. *elem. dudum. §. vltimo de sepulturis. Felin. in cap. nostra, de rescriptis*, D. *Canon. Corradus in praxi dispensat. lib.* 1. *capit.* 6. *num.* 5.

31 Secundò dubitatur, quid si Episcopus iusto impedimento detineretur, & non posset consecrari intra tempus à iure permissum.

Pro solutione, est dicendũ, si morbo, vel alio impedimento graui, & insuperabili fuerit præpeditus, excusaretur, & pœnas euaderet; nam dispositio Sac. Conci Trid. lex est, lex autem de re possibili esse debet, *cap. erit autem lex, dist.* 4. Ideo vbi consecrari nequit, excusaretur, *argum. tex. l. impossibilitũ, ff. de regulis iuris. Si* vero de iure impediretur, vt quia aliqua censura esset irretitus, & per ipsum non stet quominus absolueretur, aut alias, culpa vacaret, neque in pœnas prædictas incideret; quandoquidem non valenti agere, non currit præscriptio, *Felin. in cap. ex transmissa, de præscript. Paris. de resign. benef. lib.* 11. *quæst.* 13. *num.* 11. *et alij*. Et qui impeditur non negligit, secus si sua culpa, ita *Vgolin. de off. et pot. Episc. cap.* 1. *§.* 2. *Leyua in examin. Episcop. lib.* 4. *cap.* 6. *num.* 4. *et Thesaur. dicta part.* 2. *verbo Episcopus, cap.* 2.

32 Tertiò dubitatur, an pœna priuationis fructuum, si Episcopus vltra tres menses consecrationem recipere differat absque causa necessaria, obliget in foro conscientiæ, ante sententiam.

Aliqui negant, quia est lex pœnalis priuans iure quæsito, & ideo non teneri ad fructuum restitutionem in foro cõscientiæ ante declaratoriam, ita *Henriq. lib.* 10. *cap.* 23. *in fine*, & probabile, ait, *Lessius de Iust. et iure, cap.* 34. *num.* 103.

33 Alij, vero, affirmant, quia constitutus est Episcopus sub ea conditione, vel modo, vel quia non fecit, quod debuit, vt esset idoneus minister, ita *Nauar. cap.* 25. *nu.* 118. *et Thesaurus.*

Digitized by Google

rus dicta part. 2. verbo Episcopus, cap. 2. vers. nota secundo. Quorum sententia confirmatur ex Breui Vrbani VIII. reformationis Sacræ pœnitentiariæ, per quod prohibuit maiori Pœnitentiario, & cæteris officialibus pœnitentiariæ super pœnis præfati Conc. Trid. dispensare, scilicet, vt nõ valeat titulum reualidare, & fructus condonare, vt notat idem *Thesaurus, loc. cit.*

34 Quartò, dubitatur, circa aliã pœnam priuationis Episcopatus, si intra aliud trimestre, Episcopus consecrationem differat, an teneatur illum dimittere in foro conscientiæ, ante declaratoriam.

Affirmant. *Nauar. dicto cap. 25. num. 118. Boerius decis. 223, Thesaur. mox citatus vers.* nota tertio, quia non est pura pœna, sed priuatio, seu caducitas ob defectum debiti implementi modi, seu conditionis ad formam collationis Episcopatus pertinentis, & confirmatur ex dicto Breui Vrbani VIII. licet contrarium teneat *Henriq. dicto cap. 23.* & probabilis fatetur *Lessius, in supracitato cap. 34. n. 103.*

35 Est, tamen, obseruandum, quod olim, erat introductum, vt Episcopi peterent, & obtineretur à Sede Apostolica prorogationem vltra sex menses ad consecrationem accipiendam; tamẽ *Sac. Conc. Trid. dicto cap. 9.* statuit, ne vltra tres menses concedatur prorogatio. Ideo non valeret gratia talis, nisi cum speciali derogatione huius decreti, vt post alios notat *Thesaurus dicta part. 2. verbo Episcopus, cap. 2. in fine.*

36 An, autem, dispensatio concessa Episcopo, vt vltra tres menses iure præscriptos differat consecrationem, extendatur ad retentionem beneficiorum, quæ à die consecrationis vacare debebant. *Dicemus infra part. 2. cap. 4. num. 4.*

37 Est quoq; obseruandũ, quod dies Anniuersaria electionis, & consecrationis Episcopi est solemniter celebranda, iuxta nouum Ceremoniale *cap. 45.* in quo id præscribitur tenoris, vt in fine huius *cap. refertur n. 43.* quamuis de huiusmodi solemnitate dedicationis Episcoporum annuatim facienda, fiat mentio in *cap. solemnitates, de consecratione, dist. 1.* & notat etiam *Aluarus, Pelagius de Planctu Ecclesiæ, lib. 2. cap. 22.*

38 Quintò, dubitatur quid dicendum de Episcopis titularibus.

Et videtur dicendum, teneri infra eumdem terminum munus consecrationis suscipere, ex traditis post alios per *D.*

Corra-

Digitized by Google

Corradum in praxi dispens. lib. 5. cap. 8. num. 6.

39 Sextò, dubitatur, quid debeat facere Episcopus postquam est confirmatus, & consecratus, antequam à curia discedat.

Resp. debet petere licentiã, & benedictionem à Sanctissimo, osculari eius pedes, inuisere Eminentiss. Cardinales, visitare septem Ecclesias, celebrare Missam, dicere Itinerarium, & ambulare in pace, vt notat *Leyua in exam. epise. dicto lib. 4. cap. 5. n. 27.*

40 Septimò dubitatur, quæ possit agere Episcopus confirmatus, sed non dum consecratus.

Attento iure communi, Episcopus postquam erat Canonica institutione confirmatus habebat ea, quæ sunt iurisdictionis, veluti, excommunicare, suspendere, interdicere, visitare, corrigere, beneficia conferre, &c. *cap. ex transmissa, cap. nostri, et cap. qualiter, de electione.*

41 Sed attento iure nouo *extrauag. iniunctæ*, de electione inter communes, Episcopus post confirmationem non habet liberam administrationẽ Iurisdictionis, vt excommunicare, beneficia conferre, &c. nisi expeditis literis Apostolicis, sine quibus, neque admitti, & recepi debet, tanquam Episcopus, nec possessionem Ecclesię sibi collatæ consequi potest *Paris. de resignat. lib. 8. quæst. 5. num. 32. Barbosa par. 1. tit. 1. cap. 4. num. 9. Merolla disput. moral. tom. 3. disp. 7. cap. 5. dub. 21. num. 442. Piasecius in praxi, in proemio, num. 9.* & nouissimè *Ioseph. de Ianuario resol. moral. par. 1. resol. 2. nu. 10.* Et tunc non posset exercere pontificalia, nec Missas dicere Pontificales, neque posset aliquem ordinare, quia huiusmodi potestas datur illi per consecrationem. *Vgolin. de potest. epise. dicto cap. 1. §. 3. Leyua dicto lib. 4. cap. 5. num. 24. et alij.*

42 An, autem, percutiens Episcopum electum, & confirmatum, sed nõ dum consecratum incidat in excommunicationem Bullæ Cœnæ.

Negat *Nauar. in summa cap. 27. num. 67.* vt dicemus infra *part. 3. cap. 29. num. 4.*

De Anniuersarijs diebus Electionis, & Consecrationis Episcopi solemniter celebrandis. Cap. 45.

43 SIngulis annis in diebus Anniuersarijs Electionis, & Cõsecrationis Episcopi, Missam solemnem, vel per ipsum Episcopum, vel per aliquam dignitatem, seù Canonicum, ipso

Digitized by Google

so presente celebrari conuenit, quæ si dies electionis, seu Consecrationis venerit in die aliquo festiuo, celebrabitur de festo, cum paramentis, festo, conuenientibus, & cum commemoratione pro Episcopo; si verò venerit in die feriato, celebrabitur, prout in Missali cũ paramentis albis, & vna tantum, collecta pro Episcopo, videlicet, Deus omnium fideliũ pastor, & rector, &c. Et si Episcopus celebrat, dicat in oratione me indignum famulum tuum, quem huic Ecclesiç, &c. Sed in reliquis, omnia circa exterminias seruabuntur, quæ supra, proprijs locis, explicata fuerunt.

CAPVT SECVNDVM.

DE PRAECEPTO Residendi in propria Ecclesia.

SVMMARIVM.

1 *Residere personaliter tenentur Episcopi in propria Ecclesia.*

2 *Episcopo absente, quæ mala sequantur.*

3 *Residentia Episcoporum, an sit de iure diuino.*

4 *Episcopi, an possint abesse à diœcesi sine legitima causa, per tres menses concessos à concilio.*

5 *Episcopus, si vltra tres menses absit à diœcesi per 15. dies, an p. m.*

6 *Episcopis, an quandoq; liceat abesse à sua Ecclesia ad longum tempus.*

7 *Absentiæ causæ, non residendi, quæ sint.*

12 *Episcopus si existeret in seruitio Regis pro Gubernatore alicuius Regni, an excusetur à residentia.*

13 *Episcopus absens ex causa à concilio approbata, an gaudeat alternatiua.*

15 *Episcopo, an liceat abesse à diœcesi, ob morbum perpetuum.*

16 *Pestis tempore, an possit Episcopus abesse à diœcesi.*

19 *Aeris intemperiem, an præbeat Episcopo causam iustam non residendi ad tempus.*

20 *Votum peregrinationis longinquæ, an possit emittere Episcopus.*

21 *Episcopus residens in sua diœcesi est immunis à resi-*

Digitized by Google

dentia dignitatum, & beneficiorum.

22 *Episcopus absens ex iustis causis, quid debeat prouidere in sua Ecclesia.*

23 *Pœnæ, quæ nam sint, in quas incidunt Episcopi à diœcesi absentes vltra tres menses.*

24 *Monitio ad residendum, an requiratur, vt sit iudicialis, vel extra iudicialis.*

25 *Episcopus, iusta causa absens, animo reuertendi intra tres menses, si interim incidat in infirmitatem, ita vt non possit reuerti, an incidat in pœnas Sac. Conc. Trid.*

26 *Episcopi titulares, quomodo immunes à residentia.*

27 *Residere, an teneantur Episcopus, si in eius diœcesi omnes sint Schismatici.*

29 *Episcopus titularis, Canonicatum abtinens in Cathedrali, quo habitu vti debeat, & vbi sedere.*

1 SEcundo, Præcipitur Episcopis personaliter residere in propria diœcesi, vt pascere possint gregem sibi commissum, ideo ad residendum compelluntur, iuxta Sac. Conc. Trid. dispositionem *sess. 6. cap. 1. de refor. constit Pij IV. incip. in suprema militantis Eccl.* & Bullam Vrbani VIII. de anno 1634. & omne DD. tradunt apud *Garciam, de benef. part. 3. cap. 2. nu. 16.* & p. m. non residendo, absq; legitima causa, siue residentia sit de iure diuino, siue humano, vt fatentur communiter Doctores, & incidunt in pœnas, ibidem, contentas, præter restitutionem fructuum pro rata temporis, quo non resederint, quos ipso facto tenentur reddere fabricæ Ecclesiæ, vel pauperibus, absque alia declaratione, vel sententia, iuxta conciliarem dispositionem Tridentini, *Glos. in cap. Episcopus 4. de consec r. dist. 3. Genuens. in manuali pastor. cap. 31. Vgolin. de offic. & pot. Episc. cap. 4 §. 13. Garcia par. 1. cap. 2. n. 3. & alij* quamuis in qualibet parte diœcesis possit moram trahere, *cap. si Episcopus, de offic. ordin. in 6.* & notat *Riccius part. 4. decis. 41. nu. 12.*

2 Ex non residentia, enim, Episcoporum quamplurima mala sequuntur, quandoquidem clerici efficiuntur irreligiosi, seculares irreuerentes, perit Doctrinæ puritas, pauperes nimis patiuntur, & alia munera

Digitized by Google

ra paſtoralia obire non poſſunt.

3 An autem ad reſidentiam teneantur Epiſcopi iure diuino. Affirmat, *Caiet. 2. 2. quæſt. 185. art. 5. Couar. lib. 3. var. cap. 13. Diaz in praxi crim. san. cap. 52. Nauar. in manuali cap. 35. Azor. inſt. moral. part. 2. lib. 7. cap. 4. quæſt. 1. Bellarmin. in opuſcul. ad nepotem controuer. fia ſecunda*, & *Garcia part. 3. dicto cap. 2. num. 16.* cum præcepto diuino mãdatum ſit omnibus, quibus cura animarum commiſſa eſt, oues ſuas agnoſcere, vt ait Trid. Synodus *dicta ſeſſ. 21 cap. 1.* Hanc tamen, quæſtionem late pertractant *Ambroſ. Catharinus Epiſc. minoren. de reſidentia Epiſc. & Leonardus venetus eod. tract. fol. 155. & Bellarmin. in dicto opuſculo ad nepotem, controuer. ſecunda.*

4 Sed dubitatur primo, an Epiſcopus legitime poſſit abeſſe abſque cauſa, ſaltem per duos, vel tres menſes eidem conceſſos ab eodem Sac. Conc. Trid.

Et fatendum eſt, non licere, nulla rationabili cauſa exiſtente, nec ita paſſim pro quacũq; cauſa debet ſuas oues relinquere, ne de eo dicatur, Mercenarius autem, & qui non eſt paſtor, cuius non ſunt oues propriæ, videt lupum venientem, & dimittit oues, & fugit, & lupus rapit, & diſpergit oues, ideo tunc cum D. *Bernardo lib. 3. de conſideratione ad Eugenium, cap. 21.* exclamandum eſſet, ò miſeram dam ſponſam, talibus, creditam, paranimphis.

Sufficeret, tamen, cauſa valetudinis recuperandæ, vel cõſeruandæ, vel excipiendi aliquem magnatem, vel alicuius negotij cauſa, dummodo prouideant, vt talis abſentia non ſit detrimenti cauſa ouibus, & quantum fieri poteſt non ſit iſta abſentia temporibus quadrageſimæ Paſchatis, Pentecoſtes, & Corporis Chriſti, iuxta Sacr. Conc. Trid. ita *Tolet. in ſumma lib. 5. cap. 4. Gauante in manuali Epiſc. verbo Epiſcopus, num. 15. & alij.* Immo, ſufficere ad hanc abſentiã honeſtandam, ſi fiat animo relaxandi cauſa, aut conſanguineos, vel amicos inuiſẽdi, fatẽtur *Azor. eit. loco, Diana, tom. 5. part. 5. tract. 5. miſcell. reſol. 90. & Sanctarell. var. tom. 1. quæſt. 4. n. 5.*

5 An autem peccet mor. Epiſcopus ſi abeſſet à propria diœceſi, vltra tres menſes, per decem, aut quindecim dies.

Affirmatiuè reſpondet *Zacharias Paſqualing. deciſ. moral. deciſ. 473. num. 4.* ex eo, quia Concilium taxat tempus, in quo concedit Epiſcopis non reſidere, & hoc per modum

Digitized by Google

indulgentiæ, ideo in dicto tempore includitur totum, id quod ratione ab liter indulgeri potest, nec extra ipsum habere locum paruitatem materiæ, quia iam Concilium videtur habuisse rationē illius. Quamuis censeat, non esse excessum per duos, aut tres dies, suprà dictum tempus concessum.

6 Secundò dubitatur, an quandoque liceat Episcopis abesse à propria Ecclesia ad longum tempus, vltra tres menses, & absque reatu p. m. & incursu pœnarum.

7 Et dicendum est licere, tribus cōcurrentibus cōditionibus, quarum prima est, vt adsit aliqua harum quinque causarum, quæ sunt Christiana charitas, vrgens necessitas, debita obedientia, euidens Ecclesiæ vtilitas, & euidens, etiam reipublicæ vtilitas. Secunda conditio est, vt talis causa approbetur in scriptis prius à Papa, vel à Metropolitano, vel eo absente à suffraganto Seniore residente. Tertia conditio est, vt in tali absentia maximè prouideant, vt Ecclesia nullum ex ea patiatur detrimentum, sic *Conc. Trid. sess. 23. cap. 2. de reform.* vt per *Leyuam in exam. Episcop. lib. 4. cap. 7 num. 17.* & *Corrad. in praxi dispens. lib. 5. cap. 8. num. 3.*

8 Per Christianam charitatē intelligitur proximorum vtilitas, vt esset ob pacem magnatum componendam, vel si in aliqua Ciuitate esset periculū hæresis, & Episcopi predicatione posset succurri, dummodo in propria Ecclesia non sequatur notabile detrimentum, ordinata enim, debet esse charitas, *l. præses, C. de seruit. & aqua.*

9 Per vrgentem necessitatē, intelligi debet, quando graui morbo esset afflictus, & nisi locum mutet, vitæ periculum adsit, vel si persequutiones in ipsum orte sint, vel alia esset similis causa. Modo tamen, Ecclesia sua detrimentum spirituale non patiatur, tunc enim, potius debet mortem appetere, quàm deserere gregem, iuxta illud Christi Domini Bonus pastor ponit animā suam pro ouibus suis, *glos. in cap. finali, verbo, excusationem, de clerico nō resident. Ita Genuens. in manual. pastor. cap. 31. nu. 3. Tolet. in summa lib. 5. cap. 4. & Paris. de resign. benef. lib. 5. q. 3. num. 256.* Et pro hac causa solet Summus Pontifex cum Episcopis dispensare ad tempus, *glos. in cap. ad supplicationem verb. morari, de renuntiat.* & notat *Corradus dicto lib. 5. cap. 8. num. 5.*

10 Per debitam obedientiam intelligitur, quando Romanus Pontifex

Pontifex Episcopum aliquo mitteret pro Nuntio ad aliquem Principē, vel rempublicam, vel ad aliquod bellum, vel si apud se habere ipsum vellet *Tolet. cit. loco, et Vgolin. de pot. Epis. cap. 4. §. 13.*

11 Per euidentem Ecclesiæ vtilitatem, intelligitur si abesset ad defendendum iura suæ Ecclesiæ, vel ad aliquid pro ea procurandum, aut ad vtilitatem vniuersalis Ecclesiæ, vt cum Concilium aliquod generale, vel Prouinciale congregatur, ita *Tolet. & Genuens. cit. locis.*

Per euidentem reipublicæ vtilitatem intelligi debet, quando in vtilitatem suæ Ciuitatis, totius Regni, vel Prouinciæ abesset, si per alios id fieri non posset *Tolet. Genuens. & Vgolin. cit.*

12 Sed vtrum Episcopus excusetur à residentia si existeret in seruitio Regis pro Gubernatore alicuius Regni, vel Consilij.

Affirmatiue respondent *Sãtorell. var. resol. par. 1. quæst. 3. num. 3. & Diana tom. 2. part. 3. tract. 1. de immun. resol. 5.* quando absque alicuius Episcopi præsentia Regni, seu officium illud commode non posset administrari, & de licentia Papæ, licet aliter sentiat *Garcia de ben. ef. part. 3. cap. 2. num. 390.*

13 An, autem, Episcopi absentes rex causa à Concilio approbata gaudeant alternativa, Negatiue censet *Garcia part. 5. cap. 1. num. 466.* vt per eum.

14 Tertiò dubitatur, quid si repentinum aliquod interueniret, ob quod necesse esset, propter aliquod munus, & reipublicæ officium Episcopatui ad tantum abesse, & certiores prædicti fieri non possent.

Resp. eo casu, licere iuxta dispositionem eiusdem Sacr. Conc. Trid. *sess. 23. cap. 1. de reform. vers.* nisi cum absentia, & notat *Vgolin. dicto §. 13.*

15 Quartò dubitatur, an liceat Episcopo se absentare ab Episcopatu propter morbum perpetuum.

Et nõ licere, decisum refert *Armendariz in addit. ad recopil. leg. Nauar. lib. 2. tit. 23. t. 2. §. 2. num. 6. cum Barbosa par. 3. alleg. 53. num. 9. & Leyua lib. 4. cap. 5. num. 5.*

16 Quintò dubitatur, an excusetur Episcopus à residentia tempore pestis.

In hoc dubio *Leyua dicto lib. 4. cap. 5. num. 6. & cap. 40. num. 44.* respondet, non licere Episcopo tempore pestis relinquere suam Ecclesiam, immo, quod tunc teneatur magis ad eam venire si absens fuerit quia vbi est maius periculum ibi

Digitized by Google

ibi debet esse maior residentia personalis, *c. suggestum 7. quæst. 1. Banez 2. 2. quæst. 33. art. 3. dub. 4. & Ripa in tract. de peste tit. de Priuileg. contractum causa pestis, num. 143.*

17 Nihilominus, *Suarez. tom. 4. disp. 44. sect. 3. vers. hinc vero colligitur*, dicit quod non p. m. si discedat à ciuitate, vbi pestis serpit, dummodo debitam sui gregis prouidentiam non relinquat, non enim Episcopus per se ipsum tenetur Sacramenta ministrare, etiam cum præsens est, nisi vbi alius Sacerdos non adesset, quia tunc teneretur ipse Sacramenta, quoque necessitate ministrare *Genuens. in man. pastor dicto cap. 31. nu. 4. Barbos. par. 3. alleg. 53. num. 9. Riccius in prax. par. 3. resol. 398. & Rebeus in Aphorism. Episc. verbo, Absentia, num. 11.*

18 Debet, autem, Episcopus eo tempore prouidere sufficientem numerum ministrorum, qui infirmis administrent Sacramenta necessaria, eisdemq; ministris constituere alimenta necessaria, & subuenire pauperibus infirmis, & sanis cum suis propriis bonis, & Ecclesiæ, si bona laicorum, & Ciuitatis nō suppetant, & ordinare, vt fiant publicæ processiones, & preces, vt aduertunt *Leyua dicto lib. 4. cap. 46. & Riccius dicta part. 3. resol. 398.*

19 Sextò dubitatur, an possit abesse ob aeris intemperiem.

Resp. quod aeris intemperiem præbet iustam causam non residendi ad tempus, quædam anni tempora suæ naturę contraria, *Glos. in clem. ne in agro, verbo, rationabiliter, de stat. Monach. & Paris. de resign. lib. 5. quæst. 3. num. 246.* Et in praxi pro hac causa, & alijs consueuit Papa ad tempus dispensare cum Episcopis per literas priuatas nomine eiusdem Summi Pontificis, vt testatur *Corradus dicto lib. 5. cap. 8. num. 5.*

20 Septimò dubitatur, an Episcopi possint emittere votum de peregrinatione longinqua.

Et non posse fatendum est, sine licentia Papæ, iuxta *tex. in cap. si magna, de voto, vbi DD. & tradunt Genuens. in dicto manuali past. cap. 31. num. 10. Gauanto, verbo, Episcopus, num. 22.* faustus de tribus votis *lib. 1. quæst. 318. & alij*, licet si votum esset modicæ peregrinationis, quę munus suum non impediret obligaret, nulla expectata licentia Papæ. *Sanch. in summa tom. 1. lib. 4. cap. 15. num. 43.* vt esset votum peregrinationis, quæ non excedit tempus iure concessum Episcopo ad absentiam, *Faustus cit. loco quæst. 320.* & dicemus infra *part. 2. cap. 22. num. 25.*

21 Oc-

Digitized by Google

21 Octauo dubitatur, an Episcopus, qui regulariter residet in sua diœcesi sit liber à residentia suarum dignitatum, quę obtineret in alia Diœcesi.

Affirmatiuè, amitteret, tamen, distributiones quotidianas, & alia, si quæ sint, quæ absentes, iusta de causa, non percipiunt, ita declaratum refert à Sacra Congregatione *Armendariæ*, vt testatur *in suis Collectaneis, verbo, Episcopus, cap.* 1.

22 Nono dubitatur, quid debet prouidere in sua Ecclesia, Episcopus, qui abest ex causis prædictis.

Respondetur, Vicarium peritum, & virtuosum, vt ex absentia Episcopi, subditi nullum patiantur detrimentum; item debet constituere aliquem virum, qui habeat officium dandi illas eleemosinas pauperibus, quas ipse dabat, quando erat præsens; nam hoc intelligitur, sub illo verbo, *nullum detrimentum*, positum à Concilio, quia non debet esse vllus defectus in iustitia, in gubernatione, neq; in eleemosinis, *cap. cum ex eo, de elect. in sexto, cap. beneficium, de regul. iuris, in 6.* ita *Leyua in examine Episcop. lib. 4 c. 7. n. 24.*

23 Decimo dubitatur, quas pœnas incurrunt Episcopi, qui vltra tres menses absunt à Diœcesi.

Respondetur, quod iuxta dispositionem Sacrarum Canonum, & Sac. Conc. Trid. si abfuerint per sex menses continuos, vel interpellatos in vno anno, amittunt quartam partem fructuum illius anni, fabricæ, & pauperibus applicandam, & si per alios sex menses abfuerint in illo, vel in alio anno, amittunt aliam quartam partem fructuum; si vero perseuerauerint in absentia, contumacia crescente, priuabitur Episcopatu à Summo Pontifice, & vltra has pœnas peccat mortaliter, ita habetur in *Sacr. Conc. Trid. sess. 6. cap. 1. et sess. 23. cap. 1. de refor. cap. peruenit 7. quæst. 1. cap. cum ex eo, de elect. in 6. & cap. ex parte vestra, de clericis non residentibus.*

Hanc autem pœnam dabit metropolitanus, Episcopo, & metropolitano, Episcopus antiquior. Iuxta Sac. Conc. Trid.

Sed hodie, etiam, inciderent in pœnas contentas in dicta *constitutione Vrbani VIII. de anno 1634.*

24 Sed quid si Episcopus abesset à sua diœcesi, absque iusta causa, & licentia Summi Pontificis per quatuor menses, & pœna ei non detur à metropolitano, iuxta præfata iura.

Et dicendum est, quod eo casu tenebitur ad restituendos fructus

Digitized by Google

fructus vnius mensis pauperibus, aut Fabricæ Ecclesiæ, pro suo libitu; & conficeri Sacramentaliter suum peccatum, ex eo, quia in illo mense non fecit fructus suos, vt *in Sacr. Conc. Trid. dicto cap. 1. sess. 6. & per Abb in cap. 1. de vita, & honest. cleric.* qui, etiam, censet si in tribus mensibus, in quibus Episcopus abest, esset aliqua festiuitas, vt Natiuitatis Domini, Resurrectionis, &c. nullam pœnam incurrere, ex eo, quia illi dies exceptuati à Concilio, sunt de Consilio, & pœna posita est circa transgressionem temporis trium mensium, ita *Leyua loc. cit. lib. 4. cap. 7. nu. 9.*

Est autem, hic notandum, quod fauore residentiæ non est necessaria monitio iudicialis, sed sufficit monitio extraiudicialis, vt tradunt *Abb. & Dec. in cap. peruenit. 2. de appellat. & Genuens. in practicabil. Ecclesiast. quæst. 321.*

25 Vndecimo dubitatur, si Episcopus discedat à suo Episcopatu, aliqua iusta causa, animo, tamen, reuertendi intra tres menses, & interim incidat in infirmitatem, ita vt non possit reuerti in tres menses, & fit per aliquod tempus extra diœcesim an incidat in dictas pœnas Sac. Conc. Trid.

Negatiue, quia non stat per ipsum, quominus reuertatur, & impedito nō currit damnū, ita *Abb. in cap. sua, de clericis non residentibus, & Leyua in suo tractatu Episcop. lib. 4. dict. cap. 7. num. 13.*

26 Duodecimo dubitatur, an Episcopi titulares sint immunes à residentia.

27 Negatiue, nisi, quatenus iusta causa nō residendi suadeat, nam quando præficiuntur in partibus infidelium, Summus Pontifex inter cętera eisdem præcipit, quod postquam litteras super prouisione, & præfectione huiusmodi ipse electus habebit expeditas, ad suam Ecclesiam N. se conferat, & in ea personaliter resideat. Verum cum ipse nequeat ad dictam Ecclesiam commode se conferre, & apud eamdem personaliter residere, eidem electo concedit, vt quousque ab infidelibus dicta Ecclesia detinebitur, ad illam accedere, & apud eam personaliter residere minimè teneatur, quodque postquam munus consecrationis susceperit in Ciuitate, & Diœcesi. N si ad id per modernum, & pro tempore existentem Archiepiscopum requisitus fuerit, & de eius speciali licentia, Pontificalia officia exercere libere, & licito valeat, ita *Corradus in praxi dispensat. lib. 5. cap. 8. num. 6.* Qui, etiam tradit teneri ad residentiam

Digitized by Google

tiam Episcopum habentem
28 Ecclesiã in loco, vbi omnes in colę totius diçcesis sunt Schismatici, & adeo incorrigibiles, vt nulla adsit spes proficiendi apud illos, vt decisum refert *Aldan. in compend. canon. resolut. lib. 1. tit. 4. num. 11. sub die 2. Septembris 1617. & Barbosa in collect. super sess. 6. de refor. cap. 2.*

29 Quid autem dicendum sit si Episcopus titularis obtinet Canonicatum in Cathedrali, an debeat, vti habitu Canonicorum, vel quo vtuntur Episcopi, & præcedentiam habere in choro.

In hoc dubio, *Barbos. in collect. verbo Episcopus suffraganeus, cap. 3.* quem etiam refert, & sequitur. *Corradus eit. cap. 8. num. 9.* censet, quod debet vti habito ordinario, quo vtuntur Episcopi in Romana Curia, Rochetto supra subtanam, & mantelletto violacei coloris, & debet præcedere omnibus alijs Canonicis eiusdem Ecclesiæ, & sedere in primo stallo supra omnes vt fit, & seruatur Romæ simili casu occurrente. *Sacra Congreg. in vna compostellana 11. Iulij 1617.*

30 Quamuis nõ præcedere, sed sedere cũ alijs Canonicis, in suo loco, vt Canonicus, asserant *Donat. Anton. de Marinis, quotid. resolut. cap. 202. num. 20. & Ricc. in praxi fori Eccleſiaſt. par. 3. reſol. 274.*

CAPVT TERTIVM.

DE PRAECEPTO VISITANDI DIÆCESIM.

SVMMARIVM.

1 *Episcopi tenentur singulis annis visitare diœcesim.*
2 *Archiepiscopi, an possint visitare diœceses Provinciæ.*
3 *Visitare diœcesim, quid sit.*
4 *Episcopus tenetur seruare Canones de visitatione tractantes.*
5 *Visitare Ecclesias exemptas, quando possit, Episcopus.*
6 *Visitare debet Episcopus vniones beneficiorum, iuxta Concilium.*
8 *Hospitalia, & alia loca pia, quando visitanda ab Episcopo.*
9 *Episcopo visitanti, si visitati resistant, an possint excommunicari, sine monitione.*

Digitized by Google

10 *Hospitale, in cuius fundatione prohibuit fundator, ne Episcopus se intromitteret, an possit uisitari ab Episcopo, & quid si esset cautum in fundatione, vt à Prælato inferiori visitetur.*

12 *Visitare, an possit Episcopus Ecclesias seculares, aut regulares nullius diœcesis exemptas.*

14 *Visitare, an, et quando valeat Episcopus Parochiales suæ diœcesis, subiectæ regularibus.*

15 *Monasteria, in quibus Generales, vel Abbates religionis sedem ordinariam habent, si in ea exerceatur cura animarum, an possit Episcopus visitare, & quid si esset Parochialis vnita Monast. Canon. regular.*

16 *Sequestrare, an, & quando possit Episcopus fructus Ecclesiæ Parochialis regularis.*

16 *Visitari, an, & quando possint ab Episcopo Ecclesiæ militum S. Io:*

17 *Bulla Pij V. refertur, circa visitationem Ecclesiarum Militum S. Ioannis.*

17 *Fratres Capellani Sancti Ioannis administrantes redditus Ecclesiæ Parochialis seculares, an possint cogi ab Episcopo in visitatione ad reddendas rationes.*

20 *Confraternitates laicorũ existentes in ecclesijs regularium, an possit Episcopus visitare.*

20 *Patronatus in ecclesijs Regularium, an Episcopus visitare possit.*

21 *Monasteria monialium Episcopo non subiectarũ, an, & quando possint ab Episcopo visitari.*

22 *Monasteria monialium Sedi Apostolicæ immediatè subiecta, an possint ab Episcopo visitari.*

23 *Beneficia commendata existentia in ecclesijs regularium, an Episcopus possit visitare.*

24 *Episcopus in visitatione, an possit recusari, tanquã suspectus.*

25 *Appellatio, an detur in causis visitationis.*

26 *Lis super visitatione alicuius*

Digitized by Google

ius loci pÿ, coram quo Iudici tractari debeat.

26 *Visitator, si inueniat ecclesias dirutas, quid facere debeat.*

27 *Capitulum, quod gauderet priuilegio adiunctorum, similiter & ecclesia, à quo visitari possint.*

28 *Ecclesiæ Cathedrales, quæ nã sint, quæ gaudent priuilegio adiunctorum, & à quo eligantur adiuncti.*

29 *Episcopus, quem ordinem seruare debeat, volens visitare Capitulum, & Canonicos, qui priuilegio adiunctorum gaudet.*

30 *Appellari, an, & quãdo debeat ad Papam, si Episcopus procedit in visitatione vrgore S.C.T.vti delegatus Apostolicus.*

31 *Appellatur ad Papam in causis S.Officij.*

32 *Beneficiatus an possit cogi ad ostendendum Bullas beneficÿ, quod possedit per decem annos.*

32 *Episcopus, an possit imponere nouum onus beneficio.*

33 *Publicationes beneficÿ resignati, non esse factas, cui imcumbit onus probandi.*

34 *Episcopus, an possit de nouo inquirere contra beneficiatum in visitatione de aliquo defectu.*

34 *Episcopus, quãdo possit examinare Parochos.*

35 *Episcopus in visitatione, an possit per edictum præcipere, vt testes veniant ad detegenda crimina clericorum, vel alia corrigenda.*

35 *Notarios Apostolicos, an possit Episcopus visitare.*

36 *Beneficiũ simplex obtinens, an per longam absentiam possit priuari.*

35 *Missæ, si fuerint celebratę in altàri semel, aut bis in hebdomada per decenniũ, an Capellanus ad celebrãdum in futurum possit cõpelli.*

38 *Procurationem in pecunia præstare Episcopo visitanti, est liberum visitatis.*

39 *Episcopus, si reciperet procurationem in pecunia, quę illi superst, an quod supereſt teneatur restituere.*

40 *Episcopus visitans, an possit exigere vecturas, &*

Digitized by Google

ferraturas equorum, & quot euectiones secum ducere possit.

41 *Procurationem, an possit Episcopus pluries in anno exigere, si pluries visitaret.*

42 *Episcopus visitans, per alium, an possit exigere procurationem, in pecunia, conuenta.*

43 *Episcopus, qui accipit pecuniam, vt non visitet, grauissime peccat.*

44 *Procuratio duplex, an debeatur, vbi eadem die plures, visitantur, parochiæ.*

45 *Episcopus visitans, an possit recipere munera ab Vniuersitate laicorum.*

46 *Munuscula comestibilia, an possit Episcopus recipere in visitatione.*

47 *Fragmenta, quæ remanent in mensa, an possit Visitator ad domum deferre, saltim pro facienda eleemosina.*

48 *Visitatione peracta, an possit Episcopus aliquid à clericis recipere.*

49 *Procuratio, an debentur, quando visitantur Ecclesiæ Ciuitatis.*

51 *Procuratio, an quandoque non debeatur visitanti,*

55 *Procuratio, an debeatur Episcopo, qui accedit ad Ecclesias diœcesis, causa confirmationis tantum.*

57 *Notarius Visitationis, quid possit recipere.*

TErtio, Præcipitur Episcopis visitare propriã diœcesim per se ipsos, vel si legitimè impediti fuerint, per Vicarium Generalem, aut Visitatorẽ. Hanc, autem, visitationem singulis annis facere tenentur, nisi diœcesis adeo, ampla sit, vt vnius anni spatio commode tota visitari non possit, quia tunc saltem biennio visitatio ipsius compleri debet, alias grauiter peccarent, iuxta *tex. in cap. decernimus, & cap. Episcopum*, 10. *quæst.* 3. *S.C.T. sess* 24. *cap.* 3. *de reform. ita Genuens. in man. cap.* 34.

2 Vtrum verò, Archiepiscopi possint, aut debeant visitare diœceses suæ Prouinciæ.

Resp. ante *S.C.T.* poterant, etiam non negligentibus proprijs Episcopis, vt habetur in *cap.* 1. *& vltimo de censib.* Sed per *S.C.T. loc. cit.* fuit aliter decretum, his verbis. *A metropolitanis post plane visitatam propriam diœcesim non visitentur*

Cathe-

Digitized by Google

Cathedrales Ecclesiæ, neq; diœceses suorum comprouincialium nisi causa cognita, & probata in Concilio Prouinciali, & visita ta prius sua diœcesi, vt notat etiam, *Merolla tom.3. disp.7. cap.5.dub.22.num.570.*

3 Visitare, enim, nihil aliud est, quam subditorum excessus inquirere, & inquisitos castigare, & emendare, atque obseruantiam obligationum, iuxta vniuscuiusque personę exigentiam, vbi adhuc viget, conseruare, & vbi deficit in pristinum statum restituere, vt habetur *in manuali visitatorum Fr. Feliciani Comens. Episcop. lib.1. tit.1.* & notat *Merolla to.3 .disp.7.c.1.n.212.*

Hinc, illa verba eiusdem S. C.T.cit. loco, emanarunt, visitationum, autem, illarum, præcipuus sit scopus, Sanctam, Orthodoxamq; doctrinam, expulsis hæresibus inducere, bonos mores tueri, praues corrigere, Populum cohortationibus, & admonitionibus ad religionē, pacem, innocentiamq; accendere, cætera pro vt locus, tempus, & occasio ferret, ex visitantium prudentiam, ad fidelium fructum constituere. Ideo peccaret Episcopus, qui in visitatione, non prædicat, Populo, & relinquit monita salutis, nisi aliunde excusaretur, vt dicemus infra cap.6. num.10. nam primo prædicandum, & monendum deinde inquirendum, *Em.Sà, verbo, visitatio, num.11. Caiet. in summa verb. Episcop. peccata, et Genuens in man. pastor. dicto, cap. 34. nu.3. vt dicemus infra c.6.* seruare, tamen, debet canones de visitatione, & specialiter formam, *c. Romana, de censib. in 6*, alias peccaret, nisi quatenus fuerit reformatum à S. C. Trid. ita *Caiet. et Genuens. cit. locis*.

Visitare, autem, possunt, & 5 debent Episcopi, non solum omnes Ecclesias, & alia loca sacra, quæ in diœcesi sunt, & sibi subiecta, sed, etiam, tanquam Apost. Sedis delegati, ecclesias exemptas, non obstantibus quibuscumq; Priuilegijs, & consuetudinibus etiam, immemorabilibus, iuxta dispositionem *Conc. Trid. sess.7.c.8. de reform. et sess.21.c.8.* cum sub generali concessione exēptionum, non comprehendatur exemptio à visitatione, nisi ecclesia sit particulariter exempta, quo ad visitationē, *Achil. de exempt. dec.1. Put. decis.115. lib.3.* & *Riec. in praxi, p.4. resol. 556.* & quando ecclesiæ non solum sunt exemptæ ab eius iurisdictione, sed, etiam, subiectæ alteri Prælato, non posset eas visitare, nec iure ordinario, nec delegato, quia ad ipsum

Præla-

Digitized by Google

Prælatum pertinebit visitatio, vt tradunt *Doctores*, quos sequitur *Merolla to.3.disp.7.c.5. d.dub.13.num.212.* post *Barbos. p.3.alleg.74.n.3.*

6 Similiter visitare debet Episcopus vniones beneficiorum curatorum, iuxta dispositionẽ *S.C.T. sess.7.c.7. de reform.* vt dicemus infra, *par.3.c.14.n.21.*

7 Sic, quoque, habent Episcopi, tanquam Sedis Apostolicæ delegati ius visitandi Hospitalia, Collegia, & Confraternitates laicorum, etiam, quos scholas, aut alio quocumq; nomine, vocantur; non tamen, quæ sub Regum immediata protectione sunt, sine eorum licentia, ex dispositione *S. CT. sess.22. c.8. de reform.* de quibus videnonnulla apud *Ricc. in praxi, p.4 resol.153.* & quæ sint loca sub immediata Regum protectione, notat *Frans. Leo in thes. fori eccles. p.4 c.2.n.96.*

Et non solum habent ius visitandi prædicta loca, sed clericos, quoq; seculares, etiam exẽptos, iuxta C. *T. sess.24. c. 11. de refor.* sic *Frãc. Leo p.2.c.2. nu.78.* & *Ricc. d.p.4. resol.567.*

Circa, tamen, ea, quæ statuit Concilium, quod visitationi locorum, & personarum exemptarum, emanarunt nonnullæ declarationes Sacræ Congregationis eiusdẽ Concilij, quas refert *Ricc. d.p.4 ref.573.*

8 Prædicta, autem, dispositio Concilij locum habet in omnibus hospitalibus, Collegijs, & alijs locis pijs, siue cum auctoritate Episcopi, siue sine illa erecta sint, cũ hac, tamẽ, differentia, nã illa quę erecta sunt auctoritate Episcopi, indistinctè visitari possunt, cũ sint loca ecclesiastica; at verò, quæ sine auctoritate Episcopi erecta sunt, viuo Fundatore non visitantur, eo nolẽte, quia non sũt loca ecclesiastica, sed prophana, seu secularia; vndè is, qui ea fundauit posset illa destruere, vel alienare, ita *Barbosa part.3. alleg.75. num.3. & 14. Rubeus in Aphorism. Episc. verbo, visitatio num.5. Merolla dicto cap.5. num.222. & Riccius dicta part.4. resol.572.* Quamuis hæredes fundatoris non possint eiusmodi Hospitale destruere, vel conuertere ad prophanos vsus, vt ait *Lambert. de iure p. lib.1. p.1. quæst. 11. art.11.* ex diuturnitate, tamen, temporis præsumitur Ecclesia fundata auctoritate Episcopi, ita *Gratian. discepta. forens. c.34. Mase. concl.1316. et alij*, quãdo aliud non apparet.

9 Est, autem, obseruandum, quod Episcopo legitimè visitanti, si visitati resistant, poterit Episcopus ad defensionem sui iuris, illos de facto excommunicare, nulla monitione præ-

Digitized by Google

præcedente, *Rubeus d. verbo, visitatio, num. 2. Genuens. in praxi cap. 18.* & alij apud *Riccium par. 2. dec. 240.* quia tunc, non vt Iudex, sed vt pars, pro suo iure tuendo, procedit, defendendo se gladio spirituali, iuxta *tex. in c. dilecto, de sent. excom. in 6.* & ideò quamuis resistentes allegarent exemptionem à visitatione, non tenebitur exceptionē, aut probationem oblatam recipere, nec appellationem admittere, nisi essent in possessione, vt non visitentur.

10 Sed dubitatur primo, an Episcopus possit visitare hospitale, in cuius fundatione prohibuisset Fundator, nè Episcopus se intromitteret, sed esset exemptum ab eius visitatione, & *in limine* fundationis Episcopus consensisset.

Affirmatiue respōdent *Barbosa, part. 3. alleg. 75. nu. 6. Vgolin. cap. 24. §. 1. num. 3. alij apud Io: Mar. Nouar. in practic. concluſ. 3. de visitatione*, ex eo, quia, hæc clausula, fauore piarum dispositionum habetur pro non adiecta, iuxta *tex. in cap. tua nobis, de testam.* & licet Episcopus consentiat dictæ clausulę, esset contra Ius commune, at Episcopus non est supra Ius commune.

Contrarium, tamen, quod non possit illud visitare tenent *Diana par. 1. tract. de Imm. resol. 83. & Maranta controuers. iuris, respons. 20. num. 16. ad tex. in cap. eleutherius. 18. quæst. 2. & cap. verum, de condit. appositis*, & declarasse Sacram Congregationem fatetur, & *Riccius in praxi part. 4. resol. 564. & 572.* & sequitur *Gauante in praxi visitationis, §. 4 in Annotat. et Carol. de Grassis de effect. cleric. effect. 1. num. 610.* Quorum opinionem, intelligit *Barbosa num. 12.* de hospitalibus, quæ à laicis reguntur, quasi mere laicalibus, & in quibus piæ dispositiones non adsunt.

Si, autem, facultas visitandi in fundatione esset concessa prælato inferiori, ob id non cēseretur adempta facultas visitandi, tributa Episcopo, ex dispositione S.C.T. cum intelligi debeat, cumulatiuè, & non priuatiuè ad Episcopum, contra quem debet esse expressa prohibitio, vt censuit Sacra Congregatio, & tenuit *Rota apud Ludouis. dec. 8.*

12 Secundò dubitatur, an Episcopus possit visitare Ecclesias seculares nullius diœcesis, exēptas, & Sedi Apostolicæ immediatè subiectas, & earum Prælatum secularem in eas, iurisdictionem, quasi Episcopalem habentem.

Et posse visitari ab Episcopo viciniori, tanquam Sedis Aposto-

Digitized by Google

Apostolicæ delegato, vigore Conc. Trid. *sess.* 24. *cap.* 9. *de reform.* censuit Rota apud *Farinac. decis.* 396. *part.* 1. *tom.* 1. & fatentur *Ricc. in praxi dicta part.* 4. *resol.* 564. *Merolla to.* 3. *disp.* 7. *cap.* 5. *dub.* 13. *nu.* 213. & *Leyua in exam. Episc. lib.* 4. *cap.* 26. *num.* 22. quia sub generali concessione exemptionum nō comprehenditur exemptio à visitatione, vt diximus *num.* 5. *Rota diuers. decis.* 186. *part.* 1. & probat *Riccius, dicta part.* 4. *resol.* 556.

Et dum habet Ius visitandi, potest, quoque corrigere, & punire, tam in capita, quam in membra, ex quauis causa, vt censuisse Sacram Congregat. refert *Franc. Leo, part.* 2. *cap.* 2. *num.* 54. & *sequitur Barbosa dicta part.* 3. *alleg.* 74. *num.* 10. sicuti Ecclesias nullius diœcesis, intra fines suæ diœcesis existentes, posset, etiam, visitare. *Rota diuers. part.* 1. *decis.* 36. & 33. & *part.* 2. *decis.* 501. & *Riccius, dicta resol.* 564.

13 Est, tamen, obseruandum, quod vigore dicti decreti Cōcilij, non potest Episcopus visitare Ecclesias regularium, quæ sunt nullius diœcesis, vt ait, *Rodriquez tom.* 1. *qq. regul. quæst.* 36. *art.* 3. quia loquitur, tantum de Ecclesijs secularibus, sed sunt visitandæ à suis Superioribus, vt notat *Franc. Cespedes de exempt. regular. cap.* 15. *dub.* 233.

13 Tertiò dubitatur, an possit Episcopus visitare Ecclesias Parochiales suę diœcesis, subiectas, regularibus, siue, etiam, regularium, si in eis sint Sacerdotes seculares, vel si in Ecclesia regularium habent annexam curam animarum.

Affirmat *Leyua lib.* 4. *cap.* 26. *num.* 25. & censuit Sacra Congregatio, vt refert *Armendariz. dicto lib.* 1. *tit.* 6. *leg.* 6. *de visitat. num.* 88. Si cura exercetur per Sacerdotes seculares. Sic etiam, posset visitare Ecclesias regularium annexam habentes curam animarum, quo ad ipsam curam. Item, & personas huiusmodi curam exercentes, siue sint seculares, siue regulares, in ijs, quæ ad dictam curam, & administrationem Sacramentorum pertinent, quia subsunt immediatè iurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcopi, in cuius diœcesi sita sunt Monasteria, siue Ecclesiæ, iuxta dispositionē S.C. T. *sess.* 25. *de regular. cap.* 11. *Rodriq. qq. regular. tom.* 1. *quæst.* 36. *art.* 4. *Merolla dicto tom.* 3. *disp.* 7. *cap.* 5. *dub.* 13. *Gauante verbo visitatio Episc. Nouar. in summa bull. part.* 1. *de regular. curam anim. haben. fol.* 519. & hoc casu Episcopus, dum visitat Ecclesias Parochiales regu

lares

Digitized by Google

lares posset sequestrare partem fructuum, ad reparanda ea, quæ ad curam animarum spectãt, vt ad ministrãda Sacramẽta, puta, Calices, & decẽtia paramẽta, secus ad reparandã Sacristiam, vel Ecclesiam, vt censuit Sacra Cõgregatio, quã adducit *Franc. Leo in Thes. Fori Eccl. par. 2. c. 31. n. 3. cui accedit Cesp. mox citandus.*

Excipiuntur, tamen, loca, in quibus Generales, & Capita ordinum Sedem ordinariam principalem habent, saluo, semper, eorum Episcoporum iure, qui maiorem in prædictis locis, & personis iurisdictionem exercent, iuxta Concilium *dicto c. 11.* vt declarauit Sacra Congregatio, cuius responsum refert, *Nouar. part. 2. de exempt. Priuil. num. 21. fol. 282. & notat Tamburin. de iure Abb. tom. 1. disp. 15. quæ sit. 7. num. 46. & Gauante in praxi visitat. §, 6.* in annotationibus, secus autem, si Monasteria prædicta essent Capita ordinum, absque eo, quod in eis degant generales, quia possunt visitari, dũ adest cura animarum, vt aduertit, *Franc. Cespides de exempt. regul. cap. 8. dub. 168. num. 7.*

Sed posset Episcopus visitare Parochialis vnitas Monasterio Canonicorum regularium, licet in eo sedem ordinariam principalem habeant, ex decreto eiusdem *S. Concilij sess. 7. cap. 7. de reform.* & censuit Sacra Congregatio, vt fatentur, *Barbosa, in collect. bullar. verbo. visitare, quando possit Episcopus Eccl. & loca regular. & Lezana, in summa, qq. regular. tom. 2. cap. 3. num. 28.*

Similiter posset Episcopus visitare cumulatiuè cum Abb. seu Prælato regulari curatum in Ecclesia regulari, quando superior regularis haberet iurisdictionem temporalem in Parrochianos, vt colligitur *ex decis Rotæ apud Seraph. dec. 1067. & notat Cespides de exempt. regular. cap. 8. dub. 166.*

Nouissime vero, nonnulla fuerunt ordinata in *Constit. Greg. XV. de exemptorum Priuileg. circa curam, et administr. Sacram. incip.* Inscrutabilis, sub datum Romæ nonis Februarij 1622. & declarationibus Sacræ Congreg. quas referunt *Nouar. dicta p. 2. tit. de exemp. Priuil. Tamburin. dicta disp. 15 quæst 7. num. 51. de qua constit. infra part. 3 cap. 19 in fine.*

16 Quartò dubitatur, quid si Ecclesiæ essent militum Sancti Ioannis Hierosolimitani, quibus animarum cura incumbit.

17 Resp. licet eorum Ecclesiæ sint exemptæ à visitatione Episcoporum; Nihilominus in

Digitized by Google

concernentibus ipsam curam animarum sunt subiecta Episcopo, & ab eo visitari possunt, ex præscripto literarum in forma Breuis Pij V. incip. exposuit 22. Septembris 1571. ibi, *decernimus, declaramus, statuimus, omnes, & singulos locorum Episcopos, & alios Superiores, tanquam Apostolicæ Sedis delegatos, omnes, & quascumq; Parochiales Ecclesias, cæteraque beneficia Ecclesiastica suarum Ciuitatum, & diœcesum, quibus animarum cura imminet, ad dictam religionem, eiusq; milites, Capellanos, Ministros, Rectores quomodolibet pertinentia, etiam, quod in eis Episcopalem, & temporalem iurisdictionem religio, & milites prædicti haberent, eorumq; Ecclesias, Rectores, Vicarios, & Ministros quoscumque (in his tamen dumtaxat quæ animarum curam, illiusq; exercitium, & Sacramentorum administrationem respiciunt) visitare, omnesq; actus visitationem concernentes exercere posse, & debere, ac Rectores, cæterosq; huiusmodi Ministros, curam animarum, exercentes, minus idoneos reperios, siquidem ad nutum amouibiles sint, statim amouere; sin vero titulares sint, illico suspendere, ac Superiores illorum monere, vt intra aliquem breuem terminum in locum amotorum subrogent alios idoneos, prius, tamen, per ipsos Episcopos, & alios Superiores, examinatos, & approbator,* ita *Riccius, in praxi aurea, resol. 176. Nouar. par. 1. tit. de regularib. fol. 519. & Barbosa dicta part. 3. alleg. 34. num. 26.*

18 Et quia aliqua dubia orta fuere circa literas prædictas Pij V. vt refert *Nouar. part. 2. tit. de exempt. Priuileg. fol. 607.* Ideo Religio petijt responsum à Sacra Congregatione, super infrascriptis.

Primò, enim, prætendit Religio, quod Episcopi non possunt, vigore dictarum literarum visitare Ecclesias Religionis, nisi per se ipsos.

Secundò, Religio prætendit, quod quatenus Episcopi possint subdelegare, talis subdelegatio fiat personis constitutis in dignitate Ecclesiastica, quia delegatus Apostolicus, de Iure non potest subdelegare, nisi personam, in dignitate Ecclesiastica, constitutam.

Tertiò, prætendit, quod Vicarius Episcopi, nec alius possit in omni casu visitare Ecclesias, & personas dicti Hospitalis, nisi specialiter subdelegatus ad id, & quod tam Episcopi, quam alij in faciendo huiusmodi visitationem, teneantur declarare expresse quod

Digitized by Google

quod illam faciunt, vti delegati, & Apoſtolica auctoritate.

Quartò, quod, dum fuit mandatum, perſonas, in his quæ ad curam animarum, illiuſq; exercitium, & Sacramentorum adminiſtrationem ſpectant, ſubeſſe viſitationi, & correctioni Epiſcoporum, intelligi debeat de illa correctione, quæ fieri contingit in actu ipſius viſitationis dumtaxat, & non, extra viſitationem.

Quintò, prætendit, quod dū Epiſcopi, vel ab eis ſubdelegati volentes dilatare fimbrias, & viſitare Eccleſias, & perſonas, quo ad omnia, adaptando ea omnia curæ animarum, illius exercitio, ac Sacramentorum adminiſtrationi, etiam ex primendo in actibus viſitationum, quod viſitant in ſpiritualibus, & temporalibus; poſſe eiſdem Epiſcopis, vel ſubdelegatis fieri reſiſtētiam per perſonas dictæ Religionis, & eos impedire, ne excedant fines eorum delegationis, prout, ne viſitent fabricam Eccleſiæ, nec paramenta, nec temporalia Eccleſiæ, nec alia, quæ non deſeruiunt exercitio curæ, & Sacramentorum adminiſtrationiſ, & quod ſi mandant dealbari Eccleſiam, vel alia ſimilia, non teneantur illis parere.

Sextò, quod Epiſcopi, ſeu ſubdelegati, mandando curatis prædictarum Eccleſiarum Religionis, quod moneant Parrochianos, vt feſta ſanctificent, vel quod, moneant, quod ijdē Parrochiani coram eis compareant, & quod illos publicent, viſitationem ſub excommunicationis, & alijs pœnis pecuniarijs, vel moneant eoſdem Parrochianos, vt ſoluant debitū, quod habent verſus Confraternitates, vel alia loca pia, & ob nō ſolutionem, prohibeant ingreſſum Eccleſiæ, quouſque aliter Epiſcopi, vel ſubdelegati ordinaſſent, excedant fines eorum ſubdelegationis.

Septimò, quod ſimiliter, dū ijdem Epiſcopi, & eorum ſubdelegati non poſſint, nec valeant compellere Parrochianos, quod dent frontaria, & alia ſimilia, pro altaribus Eccleſiarum, nec modo aliquo, ſe intromittere, quo ad ornamenta Altarium, in quibus non cuſtoditur Sanctiſs. Sacramentū, nec quod reſtaurent portas hę remitariorum, & aliorum annexorum Eccleſijs Parrochialibus dictæ Religionis, nec valeant ſe intromittere, quo ad regimen, & gubernaculū confraternitatum fundatarum, & erectarum in dictis Eccleſijs exemptis; quo ad ea, quæ concernunt dictas Eccleſias.

Digitized by Google

Supradictis dubitationibus, in Sacr. Congr. Concil. propositis Illustriss. Patres ad singulas, ita censuerunt Respondendum, videlicet,

Ad Primum, *posse huiusmodi facultatem visitandi, alijs delegare*.

Ad secundum, *posse subdelegare personam Ecclesiasticam, quamuis, in dignitate, non constitutam*.

Ad tertium sufficere generaliter delegationem, *teneriq; visitantem declarare, quod visitat, tanquam Sedis Apostolicæ delegatus iuxta literas S. mem. Pij V.*

Ad quartum, *ita esse intelligendum*.

Ad quintum, *si aliqui ordinarij excesserint facultatem sibi constitutione Sanctæ mem. Pij V. hac de re edita competentem, oportere adiri Sedem Apostolicam, à qua remedium adhibebitur*.

Ad sextum, *hæc omnia, vti materiam peccati concernentia, à quo Parochus, Parochianos pro viribus retrahere debet, ad curam animarum spectare, ad Episcopum, aliumue eius iussu visitantem, illa præcepere posse*.

Ad septimum, *non posse Episcopum, vel alium, eius nomine, visitantem, quidquam iubere circa altaria, in quibus non ministratur cura animarum, vel circa Ecclesias annexas non curatas, neq; circa administrationem confraternitatum*.

A. Card. Vicecomes.

16 An autem, fratres Capellani dictæ militiæ S. Ioannis, qui administrarent redditus Ecclesiæ Parochialis secularis, possint cogi ab Episcopo loci in visitatione, pro reddendis rationibus.

Et posse cogi, & non parentes excommunicari censuit, Sacra Congregatio, in Volterarien. 7. Septembris 1630. teste *Nouar. dicta part. 2. tit. de militibus* D. *Ioannis, num.* 10.

20 Quintò dubitatur, an possint Episcopi visitare Confraternitates secularium, existentes in Ecclesijs regularium exemptorum.

Et posse visitare Confraternitates in Ecclesijs regularium exemptorum existentes, tam, quo ad spirituales ordinationes, quam, quo, ad temporalia bona, pluries, censuit Sacra Congregatio, non tamen earum Capellas, vel Altaria, quæ intra easdem Ecclesias consistunt, nisi, quo ad administrationem, ita *Genuens. in praxi cap. 21. & Leyua lib. 4. cap. 26. num. 36. & Zerola S. visitatio, & rescripsit Sacra Congreg. Episcopo Imolen. anno* 1622. vt fatetur, *Barbosa dicta alleg. 75. num. 13.* nisi

Episco-

Episcopus esset in possessione visitandi dicta Altaria, vt fatentur *Ciarlinus cap.65. et Franc. Cespides in tract. de exempt. regular. cap.15. dub.235.* prout testatur obseruasse, *Franc. Leo part.3. cap.2. de confrater. num.118.*

Immo possent, quoque, Episcopi visitare patronatus, in Ecclesijs regularium, sitos, vt colligitur ex S.C.T. per quod, omnia opera pia, vniuersaliter, dictæ visitationi subduntur. Ita *Ferro Manrique par.1. quæst. Vicarialium, quæst.63.* quem refert, & sequitur *Idem cespides loco.cit.n.9.*

21 Sextò dubitatur, quid dicendum de Monasterijs monialiũ non subiectarum Episcopo, sed regularibus.

Resp. posse Episcopum illa visitare, in omnibus ad clausuram, spectantibus, iuxta, *dispositi. S.C.T. sess.25. cap.5.* licet, antea, non fuissent visitata, & declarauit, Sacra Congreg. 24. Nouembris 1617. teste *Gauante in Manual. verb. visitatio Episcopi, num.29. et Leyua dicto lib.4 cap.26. num.21.* etiam, si alieno Episcopo essent subiectæ, eo modo, quo regularibus, quia possent visitari ab Episcopo Ciuitatis, in qua degunt *Gauante cit. verb. monialium clausura num.57. Barbosa p.3. alleg.102. Pelliciarius de monial. cap.10. na.22. Naldus, verbo monialis num.4. cespides cap.23. dub.343. num.15.* & interrogare potest de pertinentibus ad clausuram *Sacra Congreg.25. Februarij 1583.* Et visitare potest clausuram, quamuis nulla rationabilis violatæ clausuræ suspicio irrepserit, etiam, fine assistentia Superiorum regularium, ex *Sacra Congreg. Cont.* vt testantur *Gauante verb. monial. clauſ. nu.56. Pelliciarius, & alij mox citati*, & eidem fas est, vim inferre, & ostia frangere, etiam inuocato brachio seculari si ei dum Monasteria legitimè visitare intendit claudantur, & possunt excommunicari, tanquam impedientes iurisdictionem Episcopi. *Gauante in manuali cit. loco num.65. & Rubeus in Aphor. verb. Monasterium num.8. & verb. visitatio nu.2. Pelliciarius de monialibus cap.10. sect.1. num.25. & cespides de exempt. regular. cap.23. dub.343. nu.13.* qui fatetur hoc procedere siue Episcopus visitet ordinaria auctoritate, siue delegata.

22 Similiter potest Episcopus visitare Monasteria monialiũ, licet Sedi Apostolicæ immediatè subiecta, tanquam Sedis Apostolicę delegatus, *S.C.T. sess.25. de regul. cap.9.* Sed in concernentibus spiritualia, nõ autem circa temporalia, vt

tradunt

Digitized by Google

tradunt *Leyua lib.6.cap.21. & Nouarius in lucerna regular. verb.* visitatio, & P.*Franc.Cespides de exempt. regular. cap. 15.dub.232.*

23 Sic etiam potest visitare Hospitalia,& beneficia cõmendata existentia in Ecclesijs regularium, vbi non viget regularis obseruantia.Ita *Sellius apud Barbosã in Concilium sess.22. cap.9.de reform.& Cespides,loco cit.num.9.*

24 Septimò dubitatur, an Episcopus visitans, possit recusari,tanquam suspectus.

Genuen.in praxi c.21.n.5. cẽset,recusari non posse,nisi modũ excesserit in visitãdo, si procedit in visitatione ad correctionem morum, nõ cõpilato processu, *cap.ad nostram, & cap.cum speciali de appellat.* secus si processum compleuerit, & ad pœnam procedat, sicuti potest ab eo appellari, vt dicemus in seq.dubio.*Leyua lib.4.cap.27.num.31.*qui, etiã, fatetur, quod siue recusatio fuerit iusta,siue iniusta,Episcopus posset prosequi visitationem.

Octauò dubitatur an admitti debet appellatio in causis visitationis.

25 Resp. quod in causis visitationis ordinariorum, aut correctionis morum,non compilato processu *iux. Concil. sess. 24.cap.10.de refor.* quo ad effectum deuolutiuum, tãtum, admitti debet appellatio, nisi,de grauamine, per diffinitiuam irreparabili,agatur, vel cum visitator citata parte, & adhibita causę cognitione,iudicialiter procedit, tunc, enim,appellationi locus erit, etiam, quo ad effectum deuolutiuum, & ita declarauit Sacra Congregatio, super *d.cap.10. Barbos.par.3.alleg.73.n 33.Franc. Leo part.2.cap.2.nu.77.Rubeus in Aphoris. verbo, delegatus, num.18. Riec. in praxi part.1. resol.409. & Quaranta verbo. Archiepisc.auctoritas,*licet appellario, à visitatione Episcopi,regulariter nõ admittatur, & gesta in visitatione,etiam, pendente appellatione, regulariter non censeantur attentata *Lancellott. de attentat.part. 2. cap.12. limitat.18. num.6. & 8.*

26 Nono dubitatur si, oriatur, lis super eo, quod non possint visitari aliqua loca pia, coram quo Iudice tractari debeat.

Resp.in prima instantia,coram Episcopo, & nihilominus debet prosequi visitatio S.C. *T.sess.22.cap.8.*& fatetur,*Leyua lib.4.cap.26.num.50.*

Quid, autem, facere debeat Episcopus visitans, si inueniat Ecclesias dirutas, vide infra, *cap.17.num.13.*

27 Deci-

Digitized by Google

27 Decimò dubitatur, si Ecclesia Cathedralis, & Capitulum gauderent Priuilegio adiunctorum, à quo visitari possint, & quando.

Resp. ab Episcopo per se ipsum, quoties opus fuerit iuxta conciliarem disposit. Trid. *sess.25.cap.6. & sess.6. cap.4.de refor. ita Leyua d.lib.4. cap.27. num.7. & Ludouic. à Saruia in tract.de iurisdict. adiunctorum quæst.24. num.13.* sed si esset legitimè impeditus, non posset per alium visitare, cum soli Episcopo sit data huiusmodi potestas, secùdum *Leyuã d.lib. 4.cap.27.num.6. quamuis Ludouicus à Saruia in d.tract. q.14. num.7.* contrarium sentiat, cum nomine Episcopi censetur incluſus Vicarius, *cap.2. de offic. Vicarij in 6. & id, docet glos. in cap. vnico, de Capellis Monach.in 6.verb.per Episcopos.*

28 Quæ autem sint Ecclesiæ Cathedrales, quæ gaudent Priuilegio adiunctorum.

Resp. sunt illæ Ecclesiæ, quæ ante S.C.T. Priuilegio, exemptione, vel alio iure, exemptæ erat à iurisdictione Episcopi, & etiam, illæ, quæ habent cõcordias cõfirmatas, ex certa scientia, quã vocant, in forma speciali, ita *Leyua dicto c. 27.num.1. Ludouic.à Saruia in dicto tract. de iurisdict. adiunctorum coadiuuantium Episcopo contra prebendarios suos criminaliter procedẽtem quæst. 12.nu.17. & alij apud Barbos. de Canon. & dign.cap.28.nu.2. & Riec. in praxi part.4. resol. 586.*

Qui adiuncti eliguntur à solo Capitulo, in principio cuiuslibet anni, sine interuentu Episcopi, S.C.T. *sess.25. cap.6.* & eorum iurisdictio extenditur, solum, ad causas criminales, vt in dicto *cap.6. Concilij.*

29 De ordine, tamen, quem seruare debet Episcopus volens visitare suum Capitulum, & Canonicos, qui gaudent Priuilegio adiunctorum, & de modo procedendi, cum adiunctis, & alia circa hanc materiã vide tradita per *Leyuam lib.4. cap.27.à nu.30.* & latè per *Ludouic. à Saruia dicto tract.de iurisd.adiunctorum, & Barbos. de Canonicis, et dignitat. dicto cap.28. vbi num.18.* fatetur, quod, Episcopus potest, sine adiunctis visitare corpus Ecclesiæ Cathedralis, & Sacramentum, reliquias, vestes, ornamenta, cæteraque, ad diuinum cultum, destinata, sed, & Capellas, Capellanias dotationes anniuersaria, institutiones, memorias defunctorum, pia opera, vel res, vel bona Fabricæ, seu Ecclesiæ.

30 Vndecimò dubitatur, quando

Digitized by Google

do Episcopus procedit in visitatione, tamquam Sedis Apostolicæ delegatus ex potestate sibi tradita à S.C.T. an volentes appellare, debeant ad Summum Pontificem appellare.

Negatiue, sed sufficit appellare ad metropolitanum, vt etiam declarauit Sacra Congregatio, vt testatur *Zerola in praxi part. 2. S. visitatio*, & dicemus infra *part. 3. cap. 25.* vbi de resolutione dubij, quando Episcopi procedunt, tanquam delegati Sedis Apost. censendi sint Iudices ordinarij, vel delegati.

31 Est, tamē, obiter hic, notādū, q̄ in S. Officio, appellandum est ad Papam, & si agatur de sententia Episcopi, iure ordinario, lata, vt docent, *Farin. de haret. quæst. 185. num. 240. et Cæsar Carena de officio S. Inquisit. part. 3. tit. 14. num. 3. et alij.*

32 Duodecimò dubitatur, an Episcopus in visitatione possit compellere clericos ad ostēdendum Bullas suorum beneficiorum, si per decennium illa, pacifice, possiderunt.

Et non posse compellere clericos, qui per longum tempus, vt per decem annos, pacifice possederunt beneficia, & cum eis concurrit bona fama, nec ipsos teneri ostendere titulum suorum beneficiorum tradunt *Doctores in cap. illud, de præsumpt. Nauar. cons. 14. alias 4. de offic. ordin. Gomez. qu. 26. de triennali possess.* vbi concludit, quod qui possidet per decem annos, habet titulum colloratum, & non potest molestari, & sequitur *Genuens. in praxi cap. 21. num. 18.* qui tamen subdit, quod posset illos compellere ad iurandum se habere titulum, ex *hostien. communiter recepto in c. licet, de Simonia.*

Et in dubio, etiam dispensationem præsumi ad plura beneficia retinenda ex communi reputatione, cum cursu decē, vel viginti annorum, censuit, rota 13. Ianuarij 1548. corā Rossanen. fatetur *Riccius in praxi fol. 593. part. 1.*

Quamuis, si beneficia essent plura curata, aut alias incompatibilia, vel vbi ius commune resistit possidenti, posset Episcopus obtinentes compellere, exhibere suas dispensationes, *iux. disp. S.C.T. sess. 7. cap. 5. de refor. & tex. in cap. ordinarij de officio ordin. in 6.* vt docent *Nauar. in dicto cons. 14. & Riccius in praxi part. 1. resolut. 335.*

An, autem, possit aliquoties Episcopus examinare iam Parachos, dicemus infra *part. 3. cap. 39. num. 13.*

33 Decimotertio dubitatur, si in visitatione, beneficiatus asserere ret

Digitized by Google

fereret, feciſſe publicationem beneficij, per reſignationem obtenti, & opponeretur ei, quod illam non fecerit, cui incumbat onus probandi hanc negatiuam.

Et incumbere Epiſcopo, reſpondit *Ricc. in dicta praxi, part. 1. reſolut. 616. motus ex deciſ. rotæ inter recoll. per Farinacc. in nouiſſ. deciſ. 671.* Sicuti impetrans beneficium, ob non publicationem, tenetur hanc negatiuam, in qua ſe fundat, concludenter probare *Ludouiſ. deciſ. 13. 210. & 288.*

Nihilominus, alij cenſent, quod, vbi Superior, ex officio procedens, vellet videre publicationem teneatur reſignatarius illam exhibere. *Rebuff. in praxi tit. de reſcript. ad benef. vacan. num. 10. & Quaranta verb. benef. reſign. publicatio verſ. quam concluſionem*, etiam ſi eſſent Miniſtri deputati à Camera Apoſtolica, *Pariſ. de reſignat. lib. 11. quæſt. 14. num. 37.* Niſi Superior conſtituiſſet ſe aduerſarium eius, qui beneficium obtinuit, *gloſ. cõmuniter recepta in cap. conquerente, verbo volueris, de reſtitut. ſpoliatorum.*

Sed, obiter, hic eſt obſeruandum, quod licet, Epiſcopus protulerit ſententiam in fauorem beneficiati, poterit nihilominus, ſemper, ex ſuo officio, inquirere de nouo contra illum in viſitatione de aliquo defectu, *cap. cum delecti, vbi Abbas, de elect. & Genuenſ. practicabil Eccleſiaſt. quæſt. 745.*

34 Decimoquarto dubitatur, an Epiſcopus in viſitatione generali, poſſit per edictum publicum præcipere ſub pœna excommunicationis, vt teſtes veniant ad denunciandum delicta Rectoris, vel aliorum clericorum.

Negatiuè reſpondent, *Gauante in manuali, verbo viſitatio num. 38. Leyua lib. 4. cap. 27. num. 26. & Barboſ. alleg. 72. & Genuenſ. in man. cap. 34. nu. 6.* qui addit, quod peccaret Epiſcopus, qui inconſiderate in viſitatione reprehendit clericos in præſentia laicorum, maximè Parochos, quia Populus debitam obedientiam, & reuerentiam non exiberet.

Neque, poſſet, tunc exigere iuramentum, ad effectum, vt quis deponat, quidquid ſcit de vita clericorum, & quæ ſint corrigenda, ſed in ſpeciali, ſic, vt quando inquirit contra aliquem infamatum, *cap. Romana, §. ſane, de cenſibus in 6. Genuenſ. in praxi, cap. 21. nu. 6.*

Quamuis, teneatur mandare in viſitatione, vt denuncientur ea, quæ ſunt corrigenda, iuxta *text. in dicto cap. romana, §. ſane*, & alia delicta publica,

Digitized by Google

vt superstitiones concubinatus, & similia, alias peccaret, *Genuens. in man. dicto cap.34. num.9.*

35 Decimoquintò dubitatur, an Episcopus possit visitare Notarios Apostolicos.

Affirmatiuè,& si illos delinquentes, aut imperitos repererit,posset vsum officij in causis ecclesiasticis prohibere perpetuò,aut ad tempus,iuxta dispos.S.C.T. *sess.22. cap.10.* & tradunt *Leyua d. lib. 4. cap.27. nu.77.& Rub.in aphoris. episc. verb.notarius,n.1.*

36 Decimosexto dubitatur, si clericus obtinens beneficium simplex per longum tempus, à diœcesi abfuerit, & nulla ipsius habeatur notitia,an possit priuari,eo beneficio, in visitatione.

Et posse, fuit resolutum, per Curiam Archiep. Neap. vt testatur *Ricc in d.praxi par.1. resol. 615.* postquam fuerit citatus per edictum ad exhibendum bullas, & scripturas oportunas,satisfactiones missarum,& infra tempus assignatum non comparuerit.

Est,autem,hic obiter obseruandum,quod si Episcopus,dū visitat altaria, siue capellanias,repererit per decennium fuisse, semel, vel bis in hebdomada à Capellano,seu beneficiario celebratas missas, sed non constat de onere, cum vt plurimum scripturę antiquæ, fuerint deperditæ,sed tantum allegatur ab ecclesia, siue à fisco,fuisse celebratas, ratione oneris impositi à testatore,sed non probat onus, quia non constat in bullis capellaniæ de aliquo onere particulari, quāuis in genere soleat fieri collatio cum oneribus,& honoribus; posset,nihilominus, Episcopus compellere capellanū ad celebrandum in futurum, *ex tex. in l. cū de in rem versa. ff. de vsur.* & communi conclusione *DD. ibi, & in l. si certis annis,* C. *de pactis,* quod per prestationem decennalem, cum allegatione tituli,inducitur obligatio in futurum, donec contrarium probetur. Præterquamquod, fauore Ecclesiæ, & piç causæ, laudabilis consuetudo decemnalis obligat in futurum, *c. ad Apostolicam, de simonia,* ex quo sumunt *Doctores,* conclusionem, quod fauore piæ causæ, tempus est modus inducendi obligationem,*Genuens.in practicabil.eccles.q.391.* tantò magis, quia beneficia non dotantur siue onere, vt communis experiētia docet, & cum à communiter accidentibus præsumantur beneficia dotata, cum onere missarum in salutem animarū fundatorum, quælibet læuis

pro-

probatio, transfert onus probandi in negantem seruitutem debitam; ideo allegati prædecessorem, non ex obligatione, sed ex deuotione celebrasse, vel celebrari fecisse, onus probandi incumbit, ex traditis per *Cassad. super regul. Cancel. dec. 3.* & notat *Franc. Leo, in thes. fori Eccles. par. 2. cap. 11. num. 43.*

37 Decimoseptimo dubitatur, an in visitatione, præter procurationem, ab ecclesijs, clericis, & locis pijs visitatis, possit Episcopus aliquid accipere; nam visitati tenetur prouidere pro Episcopo, & suo comitatu alimenta illius diei, quo visitantur, vt statutum est in *cap. 1. de censib. in 6. & in S. C. T. sess. 24. c. 3. de reform.*

Et dicendum est, quod nihil muneris, præter procurationē in victualibus, vel in pecunia potest accipere, non ipse, nec quisquam suorum, sub quouis nomine, sub pœna maledictionis æternæ, & restituendi duplum, infra mensem, & post mensem interdicti ingressus ecclesiæ, non obstante remissione partium, *d. c. 1. §. procurationis, & c. exigit, de censib. in 6.* quod innouatur à *S. C. T. d. sess. 24. c. 3. de refor.* & tradidit *Leyua d. lib. 4. c. 26. num. 6. Genuen. in d. manuali, c. 35. & Ricc. in praxi p. 4. resol. 147.*

38 Decimooctauo dubitatur, si visitati vno anno elegerint præstare procurationem in pecuniam, an possint anno sequenti variare, & eam præstare in victualibus.

Affirmatiuè, nam possint eorum arbitrio variare, *Vgoli. de potest. Episc. p. 2. cap. 49. §. 2. Genuens. in praxi c. 21. nu. 7* & alij, qui etiam tradunt, quod non possent ad idem cogi; sed ad eorum libitum stat variare, cùm ista sint meræ facultatis, & communis conclusio est in materia præscriptionis, vt ea, quę sunt facultatis, non possint præscribi, *l. viam publicam, ff. de vi publica, vbi Bar. c. possessiones, 16. q. 1. Affl. dec. 134. Ric. for. eccles. dict. par. 4. resol. 153. et alij.*

39 Decimo nono dubitatur, si visitati eligerint præstare procurationem in pecunia, quæ superfit pro victu Episcopi, an quod superest debeat ab Episcopo restitui.

Affirmatiuè, cōcludunt *Genuens. in manuali, d. c. 35. nu. 3. Ricc. in praxi d. p. 4. resolu. 149.* ex eo, quia, pecunia potest licitè accipi pro sumptibus tantum, moderatè, faciendis, *d. c. sa licis*; ergo, quod superest, est

Digitized by Google

restituendum, *Naldus in sum. verbo, visitare, n.* 10. alias Episcopus non euitaret pœnas recipientis, vltra procurationē, nam, si de victualibus nil secū deferre potest, vt dicemus *nu.* 47. neque poterit de pecunia, quæ in locum victualium subrogata, esse videtur.

40 Vigesimo, dubitatur, an possit Episcopus exigere vecturas, & ferraturas equorum, & alias impensas, quas fecit in via.

Negatiue, respondent communiter Doctores *in dicto §. procurationes*, sed tantum victualia pro æquis, & de ferraturis, est *tex. in clem. 2. de censibus*, & notant *Genuens. in praxi, dicto cap. 21. num. 12. & Rubeus, verb. visitatio, nu.* 8.

41 Vigesimoprimo dubitatur, quot equitationes Episcopus secum ducere possit.

Et debere esse modestum equitatum dicit S. C. T. *dicto cap.* 3. ideo remittitur arbitrio Episcopi, qui considerata locorum distantia, paupertate, & alijs, arbitrabitur, vt fatetur, *Genuens. in manuali dicto cap.* 35. *num.* 10.

Immò, posset, etiam, pacto statui prouectionis modus, puta, ne maiorem, certo expresso numero, comitatum visitans ducat, vel nè plus sumptuum, quam inter eos conuentum fuerit in procuratione à Visitatore fiat, modo pactio sit honesta pro dignitate visitantis, *Mare. Ant. Cucch. instit. maior. lib. 4. tit. 9. nu.* 59.

Est, tamen, obseruandum, quod si Episcopus visitaret pluries in anno diœcesim, vel liquas Ecclesias, non posset accipere, nisi semel in anno, procurationem, secus, si culpa clericorum essent Ecclesiæ sæpius visitandæ, quia indigent reformatione, & correctione, ita *Archid. in c. Episcopum. 19. q. 1. & Genuen. in man. pastor. c.* 34. *nu.* 10.

42 Vigesimosecundo dubitatur, si Episcopus visitat per alium, an possit exigere procurationem in pecunia conuentam pro se.

Negatiuè, sed tantum pro procuratione Vicarij, qui visitat, *glos. in d. c. felicis, de censib. in 6. Genuen. in d. manual. c.* 35. *num* 17. *& Rice. in praxi d. p.* 4. *resol* 158. *ex tex. in c. si Episcopus, de offic. Ordinar.*

43 Grauissimè, tamen, peccaret Episcopus, qui pecuniam acciperet, vt non visitet, & deberet deponi, quia, est pecuniam accipere pro offensis Dei non puniendis, *cap. si quis Episcopus, dist.* 83. vbi *Turrecrem. & Genuens. in d. manuali, cap.* 34. *nu.* 2.

44 An, autem, procuratio duplex

plex debeatur, vbi eadem die plures visitantur Parochiæ.

Respondetur, vnam, tantũ, procurationem habere debet Episcopus, cum iura antiqua, & nouissima victui necessaria visitantibus solum consuluerunt, vt sarentur *Nouar. in opusc. Iur. Pontif. noui consluf. 5. nu. 6. sub rub. de visitat.* & *Ric. in praxi d. p. 4. resol. 157.* Qui, tamen, aduertit, quod ipsi visitati possent diuidere expensas faciendas, & soluendas Visitatoribus inter se.

45 Vigesimotertio dubitatur, an Episcopus possit non à clericis, sed ab Vniuersitate laicorum recipere munera, tempore visitationis.

Negatiuè respondet *Genuen. in d manuali c. 35. nu. 4.* cùm sint bona pauperum, quibus ipse debet subuenire; si, tamen, vellet aliquod munus accipere, & statim donare infirmis, aut alijs pauperibus illius loci, laudabile esset. Si, verò, vellet leuia munera secum deferre, posset, vt fatetur idem *Genuens. cit. loco*, & allegat *tex. in l. solent, ff. de offic. Proconf.*

46 Decimoquarto dubitatur, an possint ab Episcopo recipi in visitatione munuscula comestibilia, & alia leuia.

Io. Andr. & alij in d. cap. 1. §. procurationes, & *Gauante in manuali, verb. visitatio, nu. 47.* censent, quod non licet recipere esculenta, & poculenta, ad domum transportanda; sed, tantum, ibidem consumenda.

47 Vigesimoquinto dubitatur, an possit Episcopus visitans fragmenta notabilia, quæ remanserant in mensa ad domũ portare, pro ea eroganda pauperibus.

Negãt *Doct. in d. clem. 2. Genuens. in manual. d. c. 35. nu. 6. Vgolin. d. p. 2. c. 49. §. 2.* & *Gauante d. verbo, visitatio, nu. 49.* Sed tantum, quæ remanẽt, potest Episcopus erogare pauperibus illius loci, quem visitat, & non alijs.

48 Vigesimosexto dubitatur, an finita visitatione Episcopus, dum discedit à locis visitatis, possit recipere munera?

Aliqui, affirmant, cùm non agatur amplius de visitatione; Sed negatiuè respondet *Genuen. in d. man. part. c. 35. nu. 5.* nam, dum non potest fragmenta, quæ remanet in mensa, finita visitatione ad domum portare, vt dictum est; tanto, minus alia munera, aliàs, fieret fraus legi, dum munera solent donari Episcopo in discessu, & omnis fraus sublata est circa munera recipienda, *d. §. procurationes, vers. volumus.*

49 Vigesimoseptimo dubitatur, an possit recipi procuratio ab Ecclesijs ciuitatis.

As-

Digitized by Google

Affirmant *Abb. & alij in cap.venerabili,de censib.& de Rubeis. Aphoris. Episc. verbo, visitatio*, etiam, si Episcopus cõpleta visitatione posset redire ad domum,quia procuratio, nõ tantum debetur ratione interesse, siue ob victus necessitatem, sed pro officio, & in signum subiectionis, vt notant *Leyua tit. de visitat. lib.4. c.26.nu.58.& Riec.p.4.for.eccl. resol.150.*

50 Nihilominus, hodie post *Conc.Trid.in dicto c.3.* contrarium censent *Barbosa dicta part.3.alleg.73.num.46.& Genuens. in dicto manuali,cap.35. num.9.* quando Episcopus posset redere ad domum,propter illa verba Concilij, *pro temporis, tantum, necessitate, & non vltra*. Et ita seruatur Neap. vt testatur idem *Genuens.in praxi cap.19.*

51 Vigesimooctauo dubitatur, an quandoque procuratio non debeatur à visitatis.

Doctores censent,in aliquibus casibus,non deberi.

52 Primò, dum Episcopus visitat eos, qui à visitatione, vel à præstanda procuratione, sunt exempti,cum hodie per dispositionem Concilij non possit peti per visitantẽ, si illam non dandi,viget consuetudo,quam uis de iure communi procuratio non possit præscribi, *Gratian.discept.forens.cap.57.num.19.& Riccius in praxi aurea resol.183. num.3. & in praxi part.4.resol.154.*

53 Secundò, dum visitat clerũ Ciuitatis, vbi est Cathedra, *Leyua lib.4. cap.26. num.62. & Riec. in praxi dicta part.4. resol.150.*

54 Tertiò,dum visitat Hospitalia,& domus pauperum,vel infirmorum,vel clericos,seu Ecclesias pauperes, *Sylu.verb. Hospitale,num.16.et Genuens. in dicto manuali,cap.35.num.9. & in praxi Arch.cap.17. & alij apud Riec. in praxi dicta part.4. resol.151. et 152.* licet aliter sentiat *Leyua,dicto lib.4. cap.26. num.61.*

55 Quartò,dum exit per villas, & oppida, vt Sacramentum confirmationis, tantum, conferat, ex declaratione Sacræ Congregat.Concil. super *d. c. 2 sess.24.de reform.* vt testantur *Barbos. dicta part.3. alleg.73. num.53.Leyua dicto cap.26.nu. 63. & Riccius in praxi dicta p.4 ref.155.*licet *Genuens.in dicto man. pastor.cap.35. num. 16.ex Innoc. in cap.1. de censibus,in 6.*dicat,quod Episcopus dicitur visitare, etiam, si accedat causa confirmationis,tantum,vel quocunque,alio negotio communi, & quod possit recepere procurationem.

56 Denique, vt notat *Tamburin.*

Digitized by Google

burin. de iure Abbat. tom. 1. disp. 15. quæst. 7. num. 47. Episcopus, dum visitat Parochiam Abbatiæ, siue Monasterio annexam, debet eam, absque grauamine, & Monasterij impensis visitare, iuxta *Leonis X. cōst. 26. §. 3.*

57 Vigesimonono dubitatur, an Notarius visitationis, possit aliquid accipere pro labore, impenso in conficiendis actis visitationis.

Et dicendum est, non posse quicquam recipere à visitatis pro Scriptura processus visitationis, sed tantum, pro copia Actorum, seu decretorum visitationis ab eis, qui ea petunt, posset accipere competentem salarium, ex quo cedit in eorum commodum *Gennensis in praxi cap. 20. & Gauantes in praxi visitationis, §. 2.*

CAPVT QVARTVM.

DE PRAECEPTO HAbendi perfectionem vitæ Christianæ.

SVMMARIVM.

1 *Episcopi tenentur habere perfectionem vitæ Christianæ.*

5 *Perfectio vitæ Christianæ, in quid consistit.*

9 *Perfectio quomodo acquiri possit.*

14 *Episcopi officio, nihil laboriosius, & periculosius, sed nihil beatius apud Deum, si recte agatur.*

15 *Officium Episcopi præcipue versatur in medendis subditis, eos pascendi, & induendi.*

17 *Episcopus pascit oues suas exemplo conuersationis verbo prædicationis, & fructu orationis.*

20 *Episcopus oues pascit triplici pane, spirituali, temporali, et prædicationis verbi Dei.*

23 *Episcopo non sufficit aqualem, cum subditis gerere vitam.*

24 *Episcopus in sua consecratione, se obligat ad statum perfectionis.*

24 *Episcopus desistens ab intētione tendendi ad perfectionem, an peccet.*

25 *Franciscus Card. Boncompagnus Archiep. Neapol. laudatur.*

25 *Io. Thomas Eustachius Episc. Larinen. laudatur.*

Quæ-

Digitized by Google

QVartò,Præcipitur Episcopis habere perfectionem vitę Christianæ, vt docent omnes, præcipuè *S.Thom.* 2.2. *quæst.* 184. *art.*7.qui comparans religiosos, cum Episcopis, dicit, maiorem perfectionem requiri in Episcopis,quam in religiosis,his verbis, *Dicendum, quod sicut Augustin. dicit lib.*12.*cap.*6.

1 *super genesim ad litteram. semper agens præstantius est patiente,in genere, autem, perfectionis.secundum Dionisiũ,Episcopi se habent, vt perfectiores, religiosi, autem, vt perfecti.Quorũ vnum pertinet ad actionem,alterum,autem,ad passionem,vnde manifestum est, quod status perfectionis potior est in Episcopis,quam in religiosis.*

2 Dicitur,vero,status Episcopi perfectior, non quia hominem perfectiorem efficiat, quam religio,sed quia secundũ rectum ordinem, perfectionẽ supponit, vt notant *Lessius de iust.& iure lib.*2. *cap.*40. *dub.* 13.*num.*89.*et* Rubeus *in* Apho *rism.Episc.verbo. votum nu.*11. & Episcopalis status profitetur, *Diana resol.moral. tom.*2. *part.*3. *tract.*2. *de dubijs regul. resol.*50.

3 Et hoc confirmatur, vt tradit *Bellarmin. in opusculo ad nepotem, controuers.*4. Ex verbis Apostoli Pauli ad Titum. In omnibus te ipsum præbe exẽplum bonorum, & ex verbis Domini,*Matth.*5:vos estis sal terræ,& lux mundi.

4 Hęc igitur est veritas, sed non omnes capiunt verbum istud, ait *Bellarmin*, & notant *Genuens. in manuali pastor. cap.*1. *num.*1. *et Miranda in man.prælat.tom.*1. *quæst.*17.*art.* 3. quod religiosi sunt in statu perfectionis acquirendæ, quia faciunt tria vota, paupertatis contra affectum diuitiarum; castitatis contra concupiscentiam carnis,& obedientiæ cõtra superbiam vitæ; Episcopus vero,qui est in statu perfectionis adeptæ, tenetur esse perfectus, idest ardentissima charitate Dei, & proximi præditus; ita vt diuitias Ecclesiæ suæ,nõ suas esse existimet, & non habeat ad possidendum, tãquam proprias, sed ad dispensandũ, vt alienas. Nam perfectio christianæ vitæ essentialiter,& substantialiter consistit in charitate,principaliter,quidem, secundum dilectionem Dei. Secundario verò,secundum dilectionem proximi,vt ex *D.Thoma* 2.2. *dicta quæst.*184.*art.*1. *et* 3. tradit *Miranda dicto tom.* 1.*quæst.*5.*art.*2.

5 Vnde, *Diuus Bernardus in Epist.serm.*25. quem etiam refert *Aluarus Pelagius*, *de planctu Eccles.lib.*2.*cap,*12. Sic, ait,

Digitized by Google

ait, Non otiosè, toties repetitur. *Io:*20. Petre amas me, in commissione ouium, ego quidem id signatum, puto, ac si dixisset illi Iesus, nisi testimonium perhibeat tibi conscientia, quod ames valdè perfectè, quia hoc est, plus, quam tua, plus, quam tuos, plus, quã te, ista triplex renunciatio, in qua est perfectus amor positus, *Lucæ* 14. nequaquã suscipias curã hanc.

6 Tenetur, item, Episcopus esse perfectus in charitate Dei, & proximi circa castitatem, vt Angelica puritate Deo ministret, & viros, ac mulieres, quibus præest, verè diligat, vt filios, & filias, & nullam vnquã suspicionem incontinentiæ illis tribuat; proindè non habere domi personam vllam, vel ob adolescentiam, vel ob ornatum, ad quam carnali affectione propensus credatur; foris, autem, cùm nulla vnquam muliere, sine testibus loquatur; atq; id potissimum erga sanctimoniales obseruet: incredibile enim, est, quam contemptibilis reddatur Episcopus, si aut verbis, aut factis, vllum signum incontinentiæ dederit, *Bellarmin. loco cit.* & *Genuens. in d. manuali c.* 3.

7 Deniq; perfectus debet esse Episcopus circa humilitatem, & obedientiam Dei, & Superiorum mandata, ac præcipuè erga illud *à S. Ioanne Euang. in* 1. *epist.* promulgatum: *Debemus pro fratribus animas ponere, ac multò magis diuitias, quietem, delicias, & commoda omnia.*

8 Vnde *S. Io: Chrisost. lib.* 1. *de Sacerd.* verba faciens de Episcopis, & de sanctitate, & perfectione, ad quas aspirare debent, sic affatur. Monachorum certamen ingens, & labor multus est. Verum si conferre, quis volet illius sudores, cum recte administrato Sacerdotio, certe, tantum esse inter illa discrimina comperies, quantum est inter priuatum, & regem.

9 Quomodo, autem, perfectio hæc acquiri possit, docet S. *Gregorius, in libro, de cura pastorali, part.* 2. ex cuius dictis duæ præcipuæ sententiæ, considerandæ sunt. Vna, quæ docet, quanta perfectio in pastore requiratur, altera, quibus, in rebus illa perfectio posita sit.

10 De priore sententia, sic loquitur S. Gregorius. *Tantum debet actionem populi actio transcendere præsulis, quantum distare solet à grege vita pastorum*, ex qua, *Gregorij*, sententia, clare colligitur, vt inquit, *Bellarmin.* tanto Sapientiorem, & Sanctiorem esse debere Episcopum, si comparetur ad

Digitized by Google

homines, suæ curæ subiectos, quanto sapientior, & sanctior est homo, pecudibus; pecudes, certe, cum ratione careant, omnia sensibus metiuntur, ac per hoc sapientiæ, & sanctitatis omnino expertes sunt: homines ad imaginem Dei creati, sapientiæ, & sanctitatis capaces inueniuntur. Proinde, discrimen inter homines, & pecora, quo ad sapientiam, & sanctitatem attinet, prope modum infinitum dici potest, cogitare, ideo debet Episcopus futurus, quanta in eo sanctitatis, & sapientiæ esse debeat, cum ad eius comparationem homines illi subiecti, non homines rationes præditi, sed omnes rationis expertes dici posse videantur. Hæc, vt fatet *Bellarm.* si apud se diligenter perpenderent, qui ad Episcopatum aspirant, fortasse, non solum, non quærerent Sedem illam horroris plenam, sed vix compulsi, & coacti illam conscenderent.

11 Secunda, *Gregorij*, sententia, sic ait, *Sit præsul singulis compassione proximus: præcunctis, contemplatione suspensus.* Hæc sententia id proprie significare videtur, vt considerat, *Bellarm.* debere Episcopum perfectionem vitæ actiuæ, & contemplatiuæ simul coniunctas verissimè possidere, cum tamen constet perfectionem vitæ actiuæ, quæ in charitate perfecta ergo proximos posita est, pauc*orum* esse: Perfectionem vitæ contemplatiuę, quæ posita est in charitate perfecta, erga Deum, adhuc paucorum est, cogitare, igitur, debet futurus Episcopus, quanta res sit ea perfectio vitæ, quæ necessaria *E*piscopis est, cum ad apicem perfectionis actiuæ simul, & contemplatiuæ peruenire debeat.

12 Hanc, vitæ, sublimitatem exemplo suo Christus docuit, cum totos dies consumeret in charitate proximorum, docendo, exhortando, & noctes totas consumeret in charitate Dei, orando, contemplando, laudando, & magnificando Deum, vt habetur, *Luc. cap.* 11. 21. *&* 37.

13 Hanc eamdem docuerunt Apostoli exemplo suo, cum assiduè prædicationi, & orationi intenti essent, vt habetur *Act. Apost. cap.* 6. & hanc imitari debent *E*piscopi Apostolorũ successores in officio Pastorali.

14 Hæc, autem, perfectio excludit ludos, venationes, lectionẽ librorum vanorũ, occupationes temporales, & alia id genus omnia, & proindè Episcopi officio nihil est laboriosius, & periculosius; sed nihil beatius

tius apud Deum, si benè agatur, vt diximus initio huius tractatus *Can. ante omnia, dist. 40.* est, enim, status postulans perfectam charitatem, qua Episcopi, vt veri pastores ad imitationem Christi Domini, veri animarum nostrarum *Episcopi*, ac pastoris, animam suam ponere debent pro ouibus suis, vt notat post alios *Diana tom. 6. part. 6. tract. 6. resol. 62.*

15 Quod officium Episcopi in tribus præcipuè versatur, in medendis, scilicet, subditis, eos pascendi, & induendi, vt notat *Fuscus, de visitat. in probemio.*

16 Primò igitur versatur, vt sciat vulnera curare, & discernere inter lepram, & lepram, ideo scientia debet esse præmunitus, prima enim, virtus cognitio infirmitatis est. *Et* non solum huiusmodi cognitio, siue scientia requiritur, sed, etiam, bona vita, vt dictum est, ne ei obijciatur illud *Euangelist. Luc. cap. 4. Medice, cura te ipsum.*

17 Secundo, pascendo, tripliciter, ideſt exemplo conuersationis verbo prædicationis, & fructu orationis, ex *D. Bernardo*, vt refert, etiam, *Aluarus, Pelagius, de planctu Ecclesiæ lib. 1. cap. 69.* Sicuti tertio Christus Dominus, dixit, *Petro, Ioan. cap. 21. Pasce oues meas*, nam nil aliud ad pietatem, & Dei cultum assidue instruit, quam eius exemplum, & peccando multitas animas dicitur destruere, prauis exemplis, nihil, enim, malo exemplo deterius, cum exinde ad malos mores alij prouocentur plus enim mouent exempla, quam verba dicit D. *Gregorius*, quem refert, *Aluarus, loco cit.*

18 Item verbo prædicationis, quod præcipuum Episcoporũ est, vt dicemus infra *cap. 6.* & propter illud *Prophetæ Isaiæ cap. 18. Clama, ne cesses, annuncia populo meo scelera eorum.*

19 Item fructu orationis debet Episcopus pascere oues suas, vnde, *Samuel, ait, primo Regũ, cap. 12.* Absit à me, vt cessem orare pro vobis. Ideo debet orare pro subditis, specialiter in Altari, vt notat *Aluarus Pelagius, loco cit.* Et sic Moyse orante, vincebat Israel contra Amalec *Exod. cap. 17.* Et Christus Dominus noster, pro nobis orauit.

20 Et de oratione Sacerdotum, dicitur, *Osee 4. Peccata populi mei comedent*, quod exponit *Alexand. in cap. ipsi Sacerdotes. 1. quæst. 1.* Ipsi Sacerdotes pro populo interpellant, & peccata populi comedunt, quia suis precibus ea delent, atque consumunt, sed ve illis, inquit, *Aluarus Pelagius citato loc.* qui peccata popoli comedunt, decimas, & oblationes

Digitized by Google

recipiunt, sed officium, propter quod datur beneficium, *cap finali, de rescriptis in 6.* non faciunt, nec eorum rara, & sordida oratio, Deum placat.

31 Pascit, quoque, Episcopus oues suas, triplici pane, scilicet, pane spiritnali, per administrationem Sacramentorũ, vt dicemus infra *cap.* 20. Pane naturali, mediantibus eleemosinis, vt dicemus infra *cap.* 7. & pane Prædicationis verbi Dei, vt dicemus infra *cap.* 6.

32 Tertiò, & denique debent Episcopi habere curam induendi subditos, virtutibus, indumenta, enim, quibus anima induitur, virtutes sunt, *cap. sit rector, dist.* 43. & notat *Aluarus Pelagius, dicto lib.* 1. *cap.* 69. ad euitandum illud; Nudum dimittunt homines, indumenta tollentes, quibus non est indumentum in frigore.

33 Ex ijs patet, quod Episcopo non sufficit æqualem cum subditis gerere vitam, sed sicut est honore super illos, sic, & vita debet esse præstantior, *Can. nec sufficere, 8. quæst* 1. Episcopi, enim, sunt astra cæli, quorum vita inter peccata hominum, quasi inter nocis tenebras lucet, *D. Gregorius ad Episcop. Constãtinopol.* Et sunt oculi Dei, ideo à subditis, non sunt iudicandi, *Can. oues, 6. quæst.* 1.

34 Illud, per est obseruandum, quod Episcopi in sua cõsecratione se obligant ad statum perfectionis, adhoc, vt animas sibi creditas illuminent, instruant, & ad perfectionem adducant, ac pro ipsis, si opus fuerit, omnia sua contemnant, profundendo proprium sanguinem, *D. Thom.* 2. 2. *dicta quæst.* 184. *art.* 5. Et si Episcopus desisteret ab hac intentione tendendi ad perfectionem, peccaret, vt fatentur *D. Tho. & Caiet. locis cit. & Genuens. in dicto manuali cap.* 1. *num.* 3. vbi nõnulla alia refert, de perfectione vitæ, ad quam Episcopi tenentur, ex quo, vt, ait, *Ecclesiast. cap.* 14. Qui sibi nequam est, cui vnquam bonus erit, qui enim alios debet efficere Sanctos, ante omnia opus est, vt sit sanctus, *cap. qui perfectionem* 5. *quæst.* 1. & notat *Genuens. cit. loco, cap.* 2. *num.* 1.

35 Denique, Episcopos admonet *S. C. T. sess.* 13. *cap.* 1. *de reform.* vt se pactores, non percussores esse meminerint, atq; ita præesse subditis oportere, vt non eis dominentur, sed illos tanquam filios, & fratres diligant.

36 Ad hanc, autem, christianæ vitæ perfectionem acquirendam, non parum laborauerunt hisce nostris temporibus nonnulli Sacri Antistites, præsertim Reuerendiss. P. Ioannes Tho-

Digitized by Google

Thomas Eustachius Congreg. Oratorij Neap. olim Episcopus Larinen. Qui à pueritia, vsque ad senectutem bonam religiose vixit, non solum, antequam ad Episcopalem dignitatem, non nisi, ex præcepto obedientiæ Summi Pontificis Pauli V. fælic, recordat. inuitus assumeretur, sed in Episcopatu, quoque, & vsque ad illius, etiã dignitatis, & habitus dimissionem, & quo ad vixit, postea in eadem Congregatione, in qua bonis operibus cumulatus sub die prima anni 1641. in pace quieuit, cuius charitas, & vigilantia, erga oues, & proximũ, ac salutem animarum, liberalitas, pietas, & eleemosinarum elargitio in pauperes, orationis assiduitas, & aliæ virtutes, & egregiæ actiones, ex processu suæ Canonizationis, qui formatur coram ordinario patebunt. Et Eminentiss. Franciscus Card. Boncopagnus, Archiep. Neap. felicis memoriæ, omnium scientiarum eruditissimus, cuius modestiam, puritatem, pietatem, integritatem, prudentiam, & aliarum virtutum splendorem, velut sydus in Ecclesiæ cælo, fulgentissimũ, omnes mirantur, qui tot munitus virtutibus, officium pastorale omni vigilantia, & diligentia administrauit, & viduis, pupillis, orphanis, pauperibus, & infirmis omni humano auxilio destituris per Ciuitatem, ac locis pijs, ne dum redditus, & prouentus Ecclesiasticos, verum, etiam, proprium patrimonium, magna ex parte, liberalissimè, quo ad vixit, ad extremũ vsq, vitæ spiritũ distribuit, publicè, & secretè præcipue tẽpore Vesuuiani Incendij de anno 1631. propriam supellectilẽ non paucam vendidit, subueniendi, studio, pauperibus locorum diœcesis à Vesuuio Crematis, vnde pastor omni virtutum genere, ac doctrina ornatus, ac sũmę probitatis, & magnus eleemosinarius fuit nuncupatus, ac insuper, in rebus ad cerã pastoralem spectantibus, & signanter in ouium, sibi, cõmissarum salute procuranda fuit vigilantissimus, non solum per se ipsum, paternis monitionibus, proprias oues à recta via aberrantes, exhortando, & arguendo, verum, etiam, per nonnullos pios, & religiosos viros adhoc destributos, & destinatos per totam hanc vrbem, quibus adiuuantibus ad eius notitiam deueniebant necessitates spirituales, & temporales gregis sibi crediti pro eo adiuuando, & admirabilia, ferè, sunt ea, quæ fuit, & toleraut pro Ecclesia sua, & ouibus sibi commissis, præsertim infirma semper, & ægra valetudine,

Digitized by Google

tudine, ita, vt multa successori. ribus doctrinæ, & bonitatis exempla reliquerit. Ne vè hæc pauca ex pluribus virtutibus, & egregijs actionibus huius exemplaris pastoris à me com memorata, & si toti Italiç noti ssima, à posteritate in dubiũ re uocari possint, me aliquid pas sione, & affectione animi, erga illum retulisse, à veritate alie num, tanquam vnum ex primarijs ministris, eo tempore sui tribunalis, non erit inutile, mox transcribere orationem habitam coram R. Capitulo Neap. & nobilissimo Audito rio in eius funerali in Ecclesia Domus Professæ Societatis Ie su, ab Admodum Reu. Patre Bartholomeo Rogato, eiusdem Societatis, sub die 25. Ianuarij 1642. ex cuius tenore prædicta clarius innotescent, Hæc, obiter, sint dicta, vt imitari non pigeat, quod laudare delectat.

In funere Francisci Cardinalis Boncompagni Archiepiscopi Neapolitani.

ORATIO.

SI mortalium votis, ac lacrymis instantis lethi necessitas molliri flectinè posset: si vis eius indomita quaqua ratione, vel consilio frangeretur; Profecto Franciscus Boncompagnus Cardinalis Eminentissimus, huius Vrbis Præsul ornatissimus: religiosi corporis animus, ac spiritus suauissimus, hodierna nobis panegyri non consecraretur extinctus, sed immortalis, ac viuens in omnium semper luce, conspectuq; versaretur. Quantum enim auri, argentiq; pro illius vitæ perpetuitate fuisset profusum, si venalis humana proponeretur salus? quantum lacrymarum pro eius valetudine instauranda fuisset eductum, si lacrymarum balsamo mortalis infirmitas convalescceret? quantum votorum pro eius incolumitate impetranda fuisset cumulatum, si nõ surdas inueniſſemus aures? Sed enim verò intolerabile mors malum, damnumq; non esset, si præsidijs vllis, aut machinis illius immutabilitatẽ labefactare possemus. Nunc autem fixit adamantinos, vt ait ille, summis verticibus dira necessitas clauos. Morimur quotquot viuimus, nec ante pedem in lucis regnum, quam in Libitinæ ditionem inferimus. Natales non celebrat natura, nisi ducat exequias. Nemini ligna præcidit ad cunas, quin eidem tædas accendat ad bustum.

Digitized by Google

ſuſum. Ortus oſtia nemini pandit, niſi fores recludat occaſus. Vitæ, neciſq; confinia nullo limite ſeiunguntur. Mortis exigit vectigalia, qui ſtipendijs militat vitæ. Candidati funeris, an atrati ſingulas viuendi luſtramus ætates? Ab Lucinæ manibus mox in Libitinæ traducimur. Ante nobis fletus ad funus, quàm lac inſtillatur ad vitam. Cum lucē tenebras auſpicamur, nec vitæ poculum bibimus niſi mortis veneno temperatum. Non terriculamenta, ſed inuitamenta ſunt funeris, ſceptra, mitræ, diademata, non ſerius, ſed ſæuius Magiſtratus, ac Principes moriuntur. Plebæas animas, tamquam fæces, ac ſedimenta poſtremo loco mors occupat. nobiles, ac generoſas, auidioribus labris tamquam pocula ſuauiora, deguſtat. Age proinde, quando, vt eſt apud Poetam, breue, & irreparabile tempus omnibus eſt vitæ, ſed famam extendere factis, hoc virtutis opus, videamus, an Franciſcus Boncompagnus in eorum numero ſit collocandus, qui penitus perierunt, an potius in eorum, qui corruptioni mortui nominis immortalitate feliciter viuunt?

Ac primò quidem, rectè à ſapientibus pronunciatum eſt illud, mortis diem non tam vitæ vltimum eſſe, quam mortalitatis extremum, non tam in eo corpus includi tumulo, quā nobiliores animum ſortiri cunas, non tam ſepulchrorum cadauer damnari carceri, quā ſpiritum cœli libertati donari, non tam corrumpi ſitu membra, quàm mentem veri contemplatione pingueſcere, non tam terream ſolui particulā, quàm cœleſtem roborari. Nimirum quoties diuinis imbutus moribus animus ex hac infima terrarum regione diſcedit, toties non amittit loca, ſed mutat, non peregrinatur ad exteros, ſed euolat ad ſuos, nō tempeſtatibus eliditur, ſed tranquillitate lætatur, non naufragatur in alto, ſed tuta ſtatione recipitur. Nemo eſt qui totus pereat, niſi qui corruptus vitijs, fractus libidine, delicijs diſſolutus nihil habet ſolidi, nihil firmi, quod vel in cœleſte deferat domicilium, vel ad memoriam transferat poſterorum. Verum caſtus, & incorruptus animus vita licet fūctus viuit, & ita viuit, vt nihil eius vita beatius, nihil ei⁹ morte vitalius excogitari queat. Quid? tu Franciſcum Boncompagnum in album referes mortuorum, quod mortale depoſitum humo mandauerit? quod vitam viuere deſiuerit peritura? quod antiſtitis inſulas extinctus

Digitized by Google

cinctus abiecerit? quod exiguo clauso lapide sublimem illam nominis depresserit eminentiam? quod Sirenis illecebris suauissimis careat? O stultum, atque dementem, quin tu magis eum viuere fateare, quod nihil vnquam dignum morte commiserit? quod viram cum cœlitibus sit auspicatus æternam? quod in omnium bonorũ animis incredibile sui desiderium reliquerit? quod eximiæ sanctitatis specimen posteritati transmiserit? quod famam sui nominis reddiderit immortalem? quid? Licuit Poetæ non ineleganti de se magnificè prædicare,

Nõ omnis moriar multaq; pars mei
Vitabit Libitinam:

Francisco Boncompagno non licebit asserere, se vel in ipsa morte consecutum esse immortalitatem? qui vel à primis annis, nunquam his angustijs, quas natura nobis ad viuendũ dedit, contentus fuit; sed interuallis delectatus æternis ad æternitatis ipsius se se normã, moresque fingebat. Cui cum ætatem ferè omnem in optimis artibus, ac disciplinis traduxisset, benefacere iam ex cõsuetudine in naturã verterat? Nisi forte præclarius quiddam existimetur Musas colere, quã virtutes, carminibus operã dare, quàm sapientiæ; fabulis inseruire, quam veritati. Sanè si ex Poetæ sententia dignum laude virum Musa vetat mori, nõ video cur omnino mortuus existimandus sit Boncompagnus, qui licet non totus ex Musis, totus tamen erat ex religione, totus ex virtute conflatus. Dicam quod sentio, auditores, Præsulem certè nostrum vitæ sanctitate præstantem non consumpsit funus, sed consecrauit, non abstulit Libitina, sed transtulit. Quæ cum ita sint, video sanè in hodierna panegyri recedendum mihi omnino esse ab aliorum oratorum institutis, ac legibus, ij siquidem p.o sanæ laudationis, & eloquentiæ præceptis exculti primum tibi de Præsule nostro nobilissimæ familiæ vetustissimum genus extollerent, quod è Bononiensi nobilitate per Procerũ trabeas, Pontificumq; mitras ad Franciscum perlatum, tanquam verè porphyrogenitum in eius florentissima purpura conquieuit. Adderent subinde magistratus, quos gessit; honores, quos obiuit; præturas, quas exercuit; personam, quam sustinuit, gradum, quem tenuit; diuitias, quibus affinxit, commoda, quibus abundauit; insulas, quas prætendit; prouincias, quas administrauit. Producerent incredibilem illam virtutis verius quàm fortunæ in eo ampli-

Digitized by Google

amplificando, atq; exornando celeritatem. Siquidem Frãciſcus vndecimum agebat annũ, cũ celeberrimæ Abbatiæ redditibus eſt auctus: vigeſimum cum Cardinalis eſt renunciatus, vigeſimum ſextum cum Fani dictus Epiſcopus; trigeſimum cum Neapolitanus Præſul audiuit, properante ſcilicet, & acriter contendente virtute, ſumma quæque in eum virum munera conferre, quem ad omnia cum dignitate ſuſtinenda parẽ vtiq; ſciret, quemq; præ virium imbecillitate valde metueret, ne importuna ſibi mors raperet, anteqnam Romano illi imponeret culmini, quod omnium ei bonorum vota affectabant, merita deſpondebant. Non omitterent gentilitij Draconis ſtemma, quod Heroum fuerit ſemper ſimulacrum, quod dominatio, nis, & imperij fuerit vbiq; prænuncium; quod theſaurorum fuerit perpetuò cuſtos, ac vindex; quod certiſſimum fuerit diuinitatis argumentum, felicitatis auſpicium, maieſtatis inſigne. Dicerent è criſtatis Draconum capitibus, Tertulliano teſte, pretioſiſſimas gẽmas euelli, quia nimirum gẽmarum, mitratumq; verticem Boncompagnorum familia diù tulit. Dicerent ex humanę ſpinę medullis, auctore Plutarcho, Dracones progigni, quia nihil vſquam terrarum Boncompagni comitate reperiatur humanius. Dicerent in eius ſtemmate propterea ſublimem ſtare Draconem, quia nunquam repit humi, propterea dimidiatum, quia caudam, qua noceat non habet, propterea alatum, quia vbiq; eſt præſto. propterea diſtinctis auro ſquamis, quia aurea vbiq; præfert ſecula. Dicerent ideircò eum eſſe Palladi ſacrum, quia Franciſcus ſapientiæ ſtudioſiſſimus ſemper fuit. Referrent poſtremò Gregorij XIII. Pontificis Maximi robur ſemper inuictum, mores ſemper amabiles, virtutes vbiq; ſingulares, è quibus omnibus pleniſſimis velut è fontibus ad Heroem noſtrũ laudũ riuulos vberrimos deriuarent. Mihi verò cum de viro pietate maximè, ac religione inſigni dicẽdũ ſit, alia prorsũ incedendum eſt via. Nam ſi de Franciſci nobilitate ſit ſermo, nihil tã prædico, quàm quod eã nobilioribus moribus, virtutumq; fulgoribus honeſtauit. Si de diuitijs nihil tam celebro, quàm quod eas contempſit, pauperibuſq; diſtribuit. Si de purpura nihil tam miror, quàm quod eius ſplendorem vultus verecũdia, modeſtiaq; ſuperauit. Si de pote-

Digitized by Google

ſtate, nihil tam moror, quam quod ea ſemel, atq; iterum abdicare ſe ſtuduit. Si de commodis, nihil tam veneror, quã quod ab eo nulli vnquam, vel in re leuiſſima eſt incommodatum. Si de gentilitio Draeone, nihil adeo commendo, quã quod morſu ſemper, venenoq; caruit. Si de Gregorij Pontificis Summi Maieſtate, nihil æquè ſuſpicio, quàm quod eius mores ſuauiſſimos religioſiſſimus item nepos luculenter expreſſit. Et vt digitum proprius ad fontes intendam, aio nullam eſſe in Franciſci Boncompagni vita rationem, propter quam ille, vel de vitæ perpetuitate deſperet, vel de mortis acerbitate turbetur. præſertim cum geminos illos, ſeu periculoſos ſcopulos impudicitiam, & auaritiam qui veluti Charybdis, ac Scylla geminũ quoquæ vitæ noſtræ latus adoleſcentiam, & ſenectutem pertinaciter premunt, ita feliciter euaſerit, vt de beatiſſimo cœli portu, vitæq; perpetuitate dubitari vix poſſit. Et ſanè locum alterum, qui adoleſcentiam vexat cœleſtibus flamcibus. Ere his adeo molliter, ac ſuauiter eũ præteruectus, vt ex illius atteſtatione, qui ei à confeſſionibus fuit virginei candoris florem, tàm ſanctè, ſincerèq; perduxerit ad ſepulchrum, quàm purum, pictumq; collocauerat in cunis. O rem dictu facilem, auditu iucundam, factu perdifficilem, quam paucis ſyllabis, nedum verbis laus tanta conficitur. Franciſcus Boncompagnus inter virgines numeratur, at ea diſerto cupiam oratori, ac lacertoſo ad exornandum propoſita, immane quantum illius defatigaret ingenũ. Iam enim veſtrum ille ante oculos conſtitueret acerrimũ illum pudicitiæ hoſtem, illum caſtitatis teterrimum euerſorem, qui non inſtructus ferro, ſed flamma, non armatus telis, ſed illecebris: non munitus gladio, ſed blanditijs caſtiſſimi pudoris arcem pertentat, obturbat, expugnat, qui nobiſcũ genitus, ac procreatus noſtra vita viuit, vt extinguat, noſtro cruore paſcitur, vt cruentet, noſtris viribus animatur, vt exanimet; noſtris vrget neruis, vt eneruet; noſtro robore confirmatur, vt infirmet; noſtro ſopore dormit, vt peruigilet. Perpendet, vt ſit ille noſtræ calamitatis auidus, noſtri funeris cupidus, noſtrarũ miſeriarum tenax? exaggerabit, vt idem noſtri prodicor capitis, noſtri machinator exitij, tractet armaturas conciret, bella nutriat, odia diſſimulet? Ponderabit, vt inteſtinus hoſtis aggrediatur ſingulos, ignoſcat nemini, cuncta

Digitized by Google

eis insultet? vt laborantibus obstrepat, feriatos exurat, obstinatos exarmet, contumaces debellet, ignauos vrgeat, torpentes excitet, solitarios visitet, congregatos foueat, vniuersos exagitet? vt proterua locasacra non horreat, profana non deserat, publica non deuitet, priuata perrumpat, importunus in loco, procax in templis, inurbanus in vrbibus, molestus in solitudine, subdolus in frequentia, nusquam non infensus? Numerabit postremo frequentes illius pugnas, innumerabiles victorias, incredibiles palmas, inexplicabiles triumphos. Non silebit. Annibales, non tacebit Hercules, non præscribit Sampsones, & sexcentos alios ab hoc vno bellatore prostratos, triumphatos abiectos, quæ omnia non aggredior ad dicendum, non quia non debeo, sed quia non valeo. Illud vtilius inquiro, quot nimirum laboribus, quot sudoribus, quot vigilijs, quot lacrymis, quot precibus, quot ieiunijs, quot exercitationibus huius hostis victoria Francisco steterit. Nam non abre, profectò, gentilitius illius Draco vacuum libratus in aerem tanquam perpetuis addictus excubijs vigilare iubetur. vigilauit siquidem Boncompagnus non dies modo, sed integras noctes, nè repentinus aliquis peruigilis hostis incursus nitidissimi florem candoris inquinaret; & infinitis penè prospectabat lumiribus religiosus Argus, ne qua parte castitas vel leuissimè claudicaret. Quam rarò mulieres admisit ad colloquium? quas tamen vbi necessitas audiendas esse suadebat in templo conueniebat: gnarus mulieres in tẽplo fœminas, in cubiculis verò Phædras, ac furias esse, quibus abigendis non constantiæ tantum tutre, sed Aquinatis etiã torre sit opus. Quoties per vrbem gradiens ficubi mulieres offenderet velut ad Meduſæ vultus expalluit, ceruicemq; deflexit, vt in hoc etiam bello lethales ictus, ac vulnera modica corporis declinatione vitaret, quoties importunorum verborum turbines in castimoniæ perniciem seu casu, seu consilio concitatos vel leuiores supercilij contractione sedauit, vel vehementiore vocis sono tanquam tonitru grauiore discussit? Totus in hoc Frãciscus fuit, in hoc totus incubuit, vt omnes omnibus aditus ad libidines obstruerentur, Hinc Pellicatus, ac Pellices nõ odio tantum Vatiniano, sed censuris etiam, grauioriſquè notæ seueritate prosecutus est; vt eos, quos belluina peccandi licen-

Digitized by Google

tia belluis, ac pecudibus vitæ communione sociaret, sociarent etiam turditudinis notæ si non corporibus, animis certè ad ignominiam sempiternam, inustæ. Hinc etiã ad huius Hydræ capita non vnius Herculis claua detractanda Draconarios, & ipse suos habuit milites, qui grassantem latè luem, quaquà possent arte conficerent. Quid, quod à tractando, versandoq; corpore famulos omnes prohibuit, ne nudatis forte fortuna membris velut in luce deprehensus pudor expauesceret, & explicatis in facie pudicitiæ virginalis insignibus, eo se se prosperè tutiorẽ velut in arcẽ reciperet? Quid, quod ab Antonio Caetano Cardinali sapientissimo, quod & integerrimus simul, & Cardinalis Diaconus tunc Franciscus esset, non semel Leuita castissimus est nuncupatus, vt non Hierosolymana tantum, sed etiã Neapolitana Siren Seraphanum haberet suum, quem tamen, non vt illa, lapidum cumulo tumularet viuum, sed consecraret extinctum? Quid denique, quod interdum noctu quiescentibus alijs, somnoq; deditis sue gebat ipse tacitus è cubili eos reproq; flagro, non prius abimmiti verberatione cessabat, quàm profusus cruor è membris eam redderet corpori suo purpuram nudo, quàm paulò ante cum nudaretur exuerat? Iam verò sonitu illo, cõflictuq; plagarum mirum quantum debilitabantur vires, pudicitia firmabatur. In illa membrorũ carnificina sola suum patiebatur Cytherea carnificem; sola pudoris aræ cruenta velut hostia mactabatur; sola libido vapulabat; solus fustuarium Cupido ferebat; sola petulantia mergebatur; naufragabatur sola, nacta fumus in sanguine, quæ natales iactabat in fluctibus. Sed quid agis Franciscæ: quid moliris? quo te tuus iste furor, ac furor abducit? an ignoras quàm parum tua sit caducitas firma? quàm sint tuæ vires imbelles? Plane non intelligo, quo pacto dextera tam debilis incutiat ictus tam validos, vel qua lege vita tam languida inficiat lanienæ tam rigidæ. Esto candidatus es pudicitiæ, cur purpuratus esse mauis? adeò ne tibi purpura blanditur, vt eam vel tui capitis pretio geminare contendat? quid nitidissimi pudoris lilium cruentis guttis aspergis? quid temetipsum conficis? quid exanimas? Sed erat tanti castitas, quæ guttis illis purpureis radiabat, quæ grauissima illa verborum hyeme, ac tempestate vernabat, quæ sanguineis illis imbribus irrigabatur, vt ad eam custo-

cuſtodiendam Franciſcus theſauros omnes valetudinis peſſundaret. Nec verò hæ tantum machinæ in hoſtem caſtiſſimi pudoris admouebantur, modo illum lacrymarum fluctibus improuiſa velut aquarum allunione deterrebat; modo arcanis, precibus, ac ſuſpirijs occultis veluti cuniculis oppugnabat; modo aperta graſſatione, ac vi, hoc eſt grauiſſimorũ eruciatuum ſuſceptione retundebat, frequentiſſimè vero ieiunijs, ciborumq; parſimonia, arctiſſima velut obſidione premebat. Eſt enim verò gula magnus caſtitatis Euripus, magnum pudicitiæ naufragium. Inſolescit caro blanditijs, & in illo æſtu edendi, atque bibendi occupatis ebrietate nedum ſomno vigilijs libido arcem occupat mentis, & impudicitiæ ſigna non obſeruata ſuſtollit, quàm multæ pudicitiæ quõdam turres, quæ ferreis arietationibus plurimis generosè reſiterant vno vitreo fractæ ſunt calice? Franciſcus Boncompagnus illecebras omnes iſtas gulæ exterminauit, omnia iſta criminum irritamenta eſt auerſatus. Frugalis erat eius menſa, non ſordida; ſobria, non agreſtis; modeſta, non inurbana; condiebantur epulæ non tàm saporum varietate, quàm ſacrorum librorum ſuauitate, quàm religioſus Anagnoſtes ſenſim lancibus inſtillabat. Si qui verò ſermones permiſcebantur, non facetiarum, ſed ſapientiæ ſale ſpargebantur. Serui non comatuli; non elegantuli; non vnguento perliti, ſed compoſiti, ſed modeſti, ſed ſobrij miniſtrabant, nihil in Franciſci cœna delicijs nihil ſcurrilitati, nihil dabatur ineptijs. omnia pudor, omnia moderatio temperabat. Et mirabimur eum nihil vſquam libidini tribuiſſe, qui nihil vel in ipſis epulis Bacchо, libertatiq; tribuerat? Vultis N. cognoſcere quantis ille ſpatijs ab impudicitiæ commercio, conſuetudineq; diſtabat? arbitror vultis. ex illius igitur ore percipite, ſiquidem narratur in familiaris aures familiariter inſuſurraſſe nullis ſe cupiditatis agi ſtimulis, perturbationibus vellicari nullis. O voce non omnium ſeculorũ modo admiratione, ſed etiam inuidia proſequendam. quid hoc verborum eſt, Franciſce? quid prodigij? mortalis nè eſt; iſta tua, an cœleſtis conditio? humana, an diuina ratio? in terris verſaris, an inter ſuperos? tempori ſubiaces, an æternitati? nihil nè tibi corpus faceſſit negotij? nihil ſenſus intẽtat ardoris? Sanè quã tæ hoc ſiuè felicitatis, ſiuè virtutis ſit, ij planè norũt, qui quibus

bus ipsi quotidiè quatiantur intemperantiæ fluctibus sciũt, quibus agitẽtur libidinis æstibus callent. qui singulis horis, ac momentis experiuntur importunissimæ se dominatricis tyrannide, modo rapi quo nolunt; modo de culmine deturbari, quod tenent; modo nimio caloris æstu dissolui; modo subito rigore zeli distendi; modo rapidi furoris impetu trahi; modo lentæ desperationis tabe consumi. Huiusmodi igitur qui tam malè secũ agi vident, intelligent profectò quàm bellè cum Francisco ageretur, qui seditionibus istis, ac perturbationibus vacuus in rosis, ac violis, vt ita dicam placidissimè decumbebat. Sed fortassè nimis multa de pudicitia. Videamus, an auaritiæ quoque scopulos pari felicitate Boncompagnus effugerit. Atque in hac sanè parte illud tãquam exploratum omnibus statuo, quod certè nemo, vel mediocriter eius instituti conscius ignorare potest, eum scilicet abhorruisse, quàm maximè cum à Fisco locupletando, tum à pecunia bonis ẽt, nedum malis artibus corroganda, tum denique à muneribus affectandis, quæ sæpenumero ad se vltrò delata remisit ijs, à quibus mittebantur, eius præcepti memor, quod à Platone profectum Christiana quoque Philosophia suscepit: non amplificãdas esse diuitias, sed diuitiarum minuendã cupiditatem ijs, qui verè diuites esse se cupiunt. Siquidem cupiditas habẽdi cum de se modum non habeat, nisi virtus illi moderetur, vel in summis copijs extremam patietur inopiam. Adde nunc ad ea, quæ dicta sunt hactenus, effusas eius in pauperes largitiones, adde in pleraq; pietatis opera collatam pecuniam. Adde multa indulta famulis, multa necessarijs permissa; multa publicis impensa necessitatibus: & tùc serio deliberabis an feliciter Bõcompagnus auaritiæ syrtes fit prætcruectus? Horret animus ad illius temporis acerbã sanè memoriam cum nostris, malis verius, quàm prædijs imminens Vesuuius omnia simul elementa mortales armauit in clades; intestinus verè hostis, quippequi suismet visceribus importunè nos peteret. Vt tamen in illis tenebris *Franciſci* pietas eluxit? vt in illa caligine nihil eius liberalitatis acies caligauit? Quot ille tunc inopum leuauit egestatem? quot pauperum iuuit inopiam? reclamante quodammodò, & frustra indignante Vesuuio, quod aliquis saluos eos esse vellet, quos ipse funditus iret extinctum. Diceres, vt ardente quondam Corynthο solutis calore variorũ generum metallis prætiosissimæ venæ fluxerunt, quæ Corynthio

Digitized by Google

thio mox æri grande pretium conflarunt, sic ardente Vesuuio Francisci venas aureas argenteasq; fluxisse, quarum sanè pretio vel ipsa valeat immortalitas emi. Diceres tunc temporis Bonecompagnum ferè alterum visum esse Vesuuium, sed salutarem, qui suo, & ipse flagraret incendio, sed charitatis: qui suis exundaret facibus, sed amoris; sua profunderet viscera, sed pietatis. Resonabat ille minis, hic precibus. æstuabat ille furijs, hic commiseratione; spargebat ille cineres; hic aurum; iactabat ille lapides, hic gemmas; recludebat ille mortis contraria, hic vitæ. Quantus verò hic dicendi mihi campus aperiretur, nisi verer nè me longius, quàm vellem, æstus ille caloris abriperet. Temperanda ergo tantisper flammarum hæc mentio est aquæ illius commemoratione, quæ paucis post annis tamquam præteritorum malorum appendix ex eiusdem Visuuij radicibus, fluxit. qua nimirum manante, & in cœnosam vetuti paludem flagnante Pompei maximè, proximum loco oppidum, cœli intemperie laborare cæperunt; deficientibus quotidie plurimis ex egenis, præcipuè duplici nimirum morbo confectis mendicitate prorsus, & lue. Et quam igitur huic malo medelam salers noster Aesculapius excogitauit? eam scilicet, quam dictabat è cœlo charitas, necessitas suadebat. duos ijs medicos ære suo quandiù contagio tenuit (tenuit autem quatuor fermè menses) conduxit, alterum qui pecunia, quam largè suppeditabat egestatis vlcus eraderet; alterum, qui vulneribus animi salutarem cœlestis balsami gutam suauiter aspergeret. O munificentiam planè diuinam, quæ cum corporibus consuleret, tum animis nullo pacto deesset. Sed nondum venas omnes cupiditatis incidimus: nondum cruorem eius exuximus, ad maiora veniamus. Quis hoc credat? supra ducenta quadraginta millia aureorum, ex annuis redditibus ferè vigiati millibus ab aduentu suo Neapolim Fracisco ærario intulit. Intulit, inquam, an extulit? extulit sanè. siquidem decedens ærarium prope vacuum reliquit. Mentior si non eius hæreditas vix oneribus aliquot pijs, & non multis creditorum nominibus dissoluendis sit facie. quid igitur, Deus immortalis, quid tanta pecunia tam expedita, tam numerosa est actũ? nihil ex ea consanguineorum libauit necessitudo, nihil coquorum deuorauit ambitio; nihil alia dissipauit; nihil Gal-

luo

luo liguriuit; nihil libido decer psit. quota pars eius in famulos? quota in vsus domesticos? quota in vestes abijt? quibus ille omnibus perparcè studuit, non indulsit ambitiosius. nam quod ad vestes attinet, vt hanc saltem partem breuiter perstringam cultus, ac vestitus ipsius demptis cardinalitijs insignibus, quibus suum faciebat præscriptio modum, cæterum modestissimus fuit; quique nuditatem dumtaxat tegeret, nõ foueret ambitionem, docens eo temperamento plus in animi certè cultu, quàm corporis insudandum. siquidem breui corporis exolescit ornatus, animi verò perpetuò floret, ac nitet. Sed vt ad rem redeam, quò tandem tam grandis illa deuenit summa? quo cessit? auetis audire? ferè omnis in egenos, ac pauperes est eroga ta. huic tantus diuitiarum cumulus terræ filios aluit! Erratis, non terræ, sed Francisci filios aluit. Eos siquidem sibi Boncompagnus adoptauerat, eos instituerat hæredes. Non sacrilegium modo, quod Hieronymus ait, sed prope parricidium ducebat patrimonium pauperum non pauperibus impertiri. Fulgentes gemmæ, pretiosissimæ margaritæ, quibus alij luxui seruiunt, inopũ subleuabant famem, subleuabant inopiam, decorabantur ijs ædificia, sed cœlestia; ornabantur postes, sed immortales; curuabantur fornices, sed æterni; protendabantur atria, sed pietatis; conscribebantur exercitus, sed virtutis. O nouum superbiendi, ditescendiq; genus. quis hoc non prædicet? quis non celebret? Gregorij XIII. Pontificis Maximi nepos virtute non minor, Romanæ purpuræ delicias, delicias in eo suas, voluptatesq; collocabat, vt mendicis, ac laceris suis idẽ tidem manibus stipem diuideret, diuitias erogaret. An non eius planè Cycnea vox illa fuit, qua supremo morbo decumbens nihil sibi toto valetudinis suæ tempore iucundius accidisse testatus est ea amici epistola, qua nummos aliquot aureos rogabatur, quibus fœminæ loco natæ nobili subueniretur. nimirum discessurus ex humanis, & cœlestibus iam se se regionibus illaturus eas dũtaxat syngraphas secum gestiebat auferre, quibus expositis illicò credita sibi summa cum fœnore redderetur, quã ditatus affatim omnem in posterum decoquendi metum abijceret. An non animæ suę negotium curare dicitabat eos, quorum industria, vel consilio facultates suas in opera pietatis effunderet? sanè cum

supre-

Digitized by Google

ſuprema notæ vir ex eorum numero, qui mortales viciſſitudines, ac miſerias venatici velut canes ſagaciter odorantur non ad perniciem, ſed ad ſubſidium, non minus aureorum quindecim millibus concilian dis meretricum nuptijs Franciſco liberaliter tribuente contuliſſet, à conſueto ſemel miniſterio deſtitit, aulicorum quæſtibus permotus exiſtimantium ſibi detrahi quidquid alijs adiceretur: donec interrogatus à Franciſco cur animæ ſuæ lucris negligentius operam daret, ingenuè rem confeſſus, iuſſus eſt ab inſtituto non deſiſtere perſanctè ſpondente Franciſco nihil aulicis defuturum ſe parato fictilibus aurea permutare vaſa, quando cætera deeſſent, quibus aulicis fieret ſatis. Et dubitabimus affirmare ſcopulos omnes auaritiæ feliciter eum fuiſſe præteruectũ, qui Romanæ purpuræ colloca tus in apice non abhorruit à fictilibus? quis eum nunc inter Superum cætus adſcriptum ſtellatis haurire nectar è pateris ambigat, qui dum viueret, ſi neceſſitas hoc pauperum po ſtulaſſet, argenti ſcyphos vili permutaſſet argila? Quid, quod ferè nunquam ſuis inuecta radijs dies illuxit, quin Sol vſurparet oculis iucundum ſanè ſpectaculum, duodecim ſcilicet mendicos à Franciſco ſuzuibus acceptos epulis miſericordiæ paſtus delicijs. Incendebat omnibus planè lætitijs fons ille luminis, quod intuerentur in terris Principem, qui veluti Sol alter liberalitatis ſuæ radijs duodecim quotidie mortales, tanquam duodecim Zodiaci ſigna luſtraret: quiq; beneficentiæ ſuæ diem non in horas, vt ipſe duodecim, ſed quod præſtantius eſt in capita duodena diuideret. Quamquam Præſul noſter non hac vna tantum re Solis munificentiam referebat. Sed eo vel maximè, quod quemadmodum Sol occultis quibuſdam foris, ac meatibus terræ viſcera penetrans certis ea metallorum venis, quaſi fœtibus, ac pignoribus ditat; ita Boncompagnus arcanis vbiq; tacitiſque largitionibus in pauperum ſe ſe ſinus inſinuans diuitijs eos largiter, muneribuſq; fœcundabat. Vos, vos ego profuſionis huius appello teſtes puellas innumerabiles ab eo matrimonij vinculis cum viris honeſtis adſtrictas; nè liberos nactæ curſus, ac volatus in Veneris voſmet caſſes, ac plagas induceretis. Vos teſtor ſanctiſſimas Virgines, quæ Præſulis noſtri pretio ſecretiora virginitatis pomaria ſubeuntes, in ijs pudicitiæ veſtræ lilium ſanctius excolui-

Digitized by Google

stis, nec tam vestrum decus in cœlum, quàm Præsulis nostri munificentiã transtulistis. Vos huius liberalitatis administros voco, qui Francisci fortunis, ac bonis non pupillos, ac viduas modo, sed religiosos etiã viros, religiosasq; familias integras sustentastis. Vester sit hic labor exponere, quot animorũ salus illius est empta diuitijs? quot Veneri sunt ereptæ manubiæ? quot detracta Cupidini spoliæ? quot Cœli Capitolium triumphis ornatum?

Sed vt verum fatear, hęc tanta Præsulis nostri liberalitas admiratione digna non esset, nisi suos ortus, ac riuulos ab altiore penitus, ac nobiliore fonte traxisset. Amabat ardentissimè Boncompagnus summam illam diuinitatem; infinitum illud bonorum pelagus; nunquam ab eo mentis oculũ, nunquam cogitationis aciem deflectebat epulabatur, epulanti præsentissimum numen aderat; ambulabat, ab eius aspectu nunquam recedebat; negotia obibat, diuinum negotium præcipuum erat; otiabatur, otio illo Deo vacabat; curis implicabatur, securus in cœlum tendebat; dormiebat, prope dixerim Deo vigil adstabat. Quid plura? nihil habuit Boncompagnus amore diuino præsentius, præstantius nihil. Hinc illæ largiones in pauperes, in quorum fame *Deum* saturabat, in quorum nuditate tegebat. Hinc illa salutis alienę vehemens sitis, infidelium præcipuè, quos cum verbis, & industria iuuare non posset, precibus quantum potuit iuuit. Nec religiosis precibus omnino pretium defuit operæ, siquidem delatus ab vltima vsque Dania Neapolim iuuenis indolis minimè contemnendæ in Franciscum hominum huiusmodi apprimè cupidum incidit: qui veluti carissimum sibi thesaurum nactus esset liberaliter eum complexus est. Et annorum duodecim spatio liberalibus, ac pijs omnibus disciplinis excoluit, vt in patriam tandem reuectus: & cœlestium negotiator mercium constitutus in regionibus illis frigidissimis, & à vero Sole remotissimis opportunè sanè diuini incendij, & amoris nundinas aperiret, sanctioresq; flammas venales proponeret; quibus nulla mercede diuenditis immensum tamen non ipse dumtaxat, eiusq; prouincia, sed Franciscus maximè, cuius prima sors fuerat ad æternitatem diteſceret. Verum quanto diuini flagraret amoris incendio Franciscus nihil adeò declarat, quã supremus illius morbus, quo correptus, sensimq; tabescens

totus

totus in lacrymas, totus in pietatis sensus, totus in æternæ voluptatis ignicùlos soluebatur. Non eum spes vitæ, sed certus mortis nuncius recreabat. Sermones ab auribus excludebat omnes, nisi quos proferret religio, formaret pietas, consecraret æternitas. Quoties arcanis Deum precibus sollicitabat vt sibi corporis soluto vinculis in suam tandem regionem liceret abire, se seq; frui? quoties illicò vnum dolebat, quod Romano præclarus in ostro, non in abiecta vilis lacinia morerentur? quoties noxarum præteritarum labeculas, si quæ penitiores animi penetrassent recessus, tanquam feras suis clausas in cubilibus perue stigabat sollicitè, deprehensasq; nouis acutissimi doloris configebat aculeis? quoties inexoptata cœlestis gaudij defixus imagine tãquam iam iam propinquantis felicitatis nectar hauriret, per fundebatur delicijs, æstuabat amoribus. Sed quo me dicendi suauitas trahi? quo materiæ vastitas vocat? non est huius sitè temporis, sitè loci singulis immorari, quibus Franciſci pietas elucet. Pelagus est eius vita, sed religionis pelagus, ex quo si latentes omnes virtutũ gemmas eruere voluerimus, finis dicendi nullus inueniatur. Lateant igitur hodiernis tenebris vniuersa pietatis opera, quibus ille vel se Deo penitus confirmauit, vel alios ad maiorem frugem perduxit. Lateant precationes assiduæ; familiaria de diuinis rebus colloquia; voluntarię pœnarum susceptiones, continuata ieiunia; morum disciplina sanctissima. Lateant in aliena procurãda salute constituta iudicia, stabilita concordia, reuocata pietas, confirmata fides, compressę libidines, propagata religio, diuinus cultus in integrũ restitutus. Lateant, inquã, hæc omnia: quę tamen ita latent, vt omnium quotidie linguis, ac sermonibus celebrentur. Illud in extrema hac orationis meæ parte nunc superest, vt quando Boncompagnus tantarum virtutũ suffragijs ex arbitrio mortis eripitur, nolimus eum tanquam verè vita functum lacrymis, ac singultibus comitari. Viuit ille quidem, viuit, & mortalibus exutus exuuijs adhuc innocentię suæ splendescit in purpura. Nobis sanè discessus eius lugendus est; qui Prœsulẽ nostrum videre desiuimus; qui bus in vno capite tantarum virtutum cumulus, ac triumphus perijt; qui benignitatem, prudentiam, comitantem nostri desideramus Antistitis: & vt priuatum tandem vulnus excutiam Societati Iesu maximè

Digitized by Google

Franciſci Boncompagni dolendus eſt obitus.illi præcipuè iactura tanti capitis eſt ingemiſcendum; quanti nobis mæroris, ac luctus eſſe debet nepotem Magni cecidiſſe Gregorij? illius, inquam Gregorij, qui communis omnium parens eſſet,inter præcipuos tamen nos beneficiorum ſuorum reliquit hęredes; qui cum totius orbis terræ columen audiret, noſtræ præcipuè ſtudebat incolumitati:qui cum in alienis neceſſitatibus explorandis totus eſſet oculus,in noſtræ charitatis fonędis igniculis totus erat cor? qui cum vigilantiſſimus in Chriſtiana religione fouenda Draco foret, ſuas nos excubias eſſe inſſerat, qui prauos hæreſum deprehenderemus, & confutaremus errores? Huius igitur Pontificis nepotem nobis non dolemus ereptum? cuius in imagine Gregorij lineamenta cõtemplabamur expreſſa? cuius in moribus illius morum ſuauitatem non deſiderabamus?cuius in virtutibus virtus ipſa demortui renouabatur? In cuius denique ſimulacro totus nobis Gregorius conſernabatur. Profecto Societati noſtræ niſi velit omnino eſſe ingrata deſiderio tam cari capitis pudor,aut modus eſſe nullus poteſt, quod verò ad ipſam ſpectat,non illi vitam lugeamus ereptam, ſed immortalitatem gratulemur acceptam. Dixi.

CAPVT QVINTVM.

DE PRAECEPTO CElebrandi Synodum Diœceſanam, & conuocandi Concilium Prouinciale.

SVMMARIVM.

1 *Synodus Diœceſana ab Epiſcopo eſt celebranda ſingulis annis,& ab Archiepiſcopo Concilium Prouinciale, quolibet triennio conuocandum.*

5 *Decretorum Synodi materia,qualis debet eſſe.*

6 *Epiſcopus, an ſtatuere poſſit,præter Canones.*

7 *Epiſcopus poteſt ſtatuendo per ſuum edictum declarare, vt ſtatutum non cõprehendat clericos.*

8 *Examinatores ad minus ſex in particulari, & nominatim eligantur in Synodo; & ſaltem quatuor perſonæ aptæ, quibus cauſa*

sa deleganda cõmittãtur.

9 *Capituli consilium, non consensus requiritur in condendis statutis.*

21 *Synodales Constitutiones, ante publicationem, an Episcopus teneatur ad Vrbem mittere.*

12 *Concilium Prouinciale publicari non debet, inconsultò Romano Pontifice.*

13 *Abbates, Parochi, & alij, qui tenentur venire ad Synodum.*

16 *Canonici, & alij Sacerdotes, an teneantur venire ad Synodum.*

17 *Sacerdotes, qui declarati sunt Ciues Neapolit. an teneantur accedere ad Synodum Episcopi propriæ diœcesis.*

18 *Fidei professio in Synodo, an possit fieri per procuratorem.*

19 *Fidei professionem, an teneatur facere Episcopus in prima eius Synodo.*

21 *Episcopus, an possit remittere pœnam inflictam ob nõ factam fidei professionẽ.*

22 *Synodus diœcesana, an possit celebrari sæpius in anno.*

23 *Annus celebrandæ Synodi, à quo tempore incipit currere.*

24 *Synodi decreta, an ligent subditos, extra diœcesim, delinquentes.*

25 *Regulares, an teneantur obseruare leges Synodales.*

28 *Appellatio, an detur à decretis Synodalibus.*

29 *Episcopi, & alij, qui conuenire tenentur in Concilio Prouinciali.*

33 *Impediti accedere ad Concilium, quid facere teneantur.*

35 *Decretorum Concilij Prouincialis, materia.*

36 *Concilium Prouinciale, quas personas, ligat.*

37 *Concilium Prouinciale, de quibus causis cognoscat.*

38 *Professionem fidei tenentur facere Episcopi in primo Concilio Prouinciali.*

39 *Episcopi, dum celebratur Concilium Prouinciale, possunt deferre rochettũ discoopertum cum mozzetta.*

40 *Archiepiscopus, an possit dispensare in decretis Concilij Prouincialis.*

41 *Epi-*

Digitized by Google

41 *Episcopi tenentur publicare infra sex menses decreta Concilij Prouincialis.*

OVinto, Præcipitur Episcopis, ad occurrendum Ecclesiarum incomodis, in dies, nascentibus, & ad mores cleri reformandos, & controuersias componendas, vt singulis annis Synodum diœcesanam celebrent, *cap. Abbates, 18. quæst. 11. vbi Turrecrem.* & quolibet trien-
1 nio, Concilium Prouinciale cõuocent, si Archiepiscopi munere fungantur, ita admonentur per *S.C.T. sess. 24. cap. 4. de reform.* & hoc esse de præcepto, declarauit Sacra Congregatio, nisi causa excuset, quæ debet afferri in visitatione liminum Apostolorum, vt ait *Gauante, in praxi diœcesanæ Synodi cap. 1. §. 1. num. 6.* Imò omit-
2 tens celebrare Synodum, de iure communi, venit suspendendus ab executione officij, *cap. sicut, in fine, de accusation. & ex declarat. Sacræ Congreg. Concil. 27. Martij 1590. Massobrius de Synodo, cap. 2. dub. 3. art. 3. & Franc. Leo, in Thes. fori Eccl. part. 1. cap. 9. num. 11.*

3 Dicitur, autem, Synodus à Verbo Græco, Synodon, quod significat, simul, quasi omnes in vnum concurrere debeant, ad bonum animarum, *cap. 1. §. Synodus dist. 15. Leyua in exam. Episc. lib. 4. cap. 22. nu. 2.*

4 Vnde, diœcesana Synodus, est Congregatio legitima, quã facit Episcopus cum clericis sibi subiectis in sua diœcesi, de ijs, quæ in ea tractat, quæ curæ suæ Pastorali incumbunt, *Gauante, dicto cap. 1. & Vgolin. de offic. & pot. Episc. cap. 4.*

5 Materia decretorum Synodi debet esse, de ijs, in quibus, vt plurimum peccatur, quod exquirere potest Episcopus ex visitatione proxima, à Parochis, & alijs fide dignis, vt oportuna remedia applicentur, præcipuæ pro animarum salute procuranda, scandalis obuiandis, & moribus reformandis, & pro augumento diuini cultus, ac alijs ad retinendum, in disciplina, clerum, *cap. vt animarum, de constit. in 6. Azor. part. 2. lib. 3. cap. 47. quæst. vlt. & Franc. Leo, dicto lib. 1. cap. 9. num. 15.* Episcopo, enim, licitũ est statuta in diœcesana Synodo condere, quatenus sacris canonibus, & metropolitanis statutis non repugnent, *c. quod super his, c. cum inferior, de maior. & obed.* & quod non sint in præiudicium priuilegiorum Cleri, præsertim, priuilegiorũ concernentium fauorem Ecclesiæ, seu bonum publicum, *c. de ecclesiasticis 25. q. 2. ita Rubens in Aphor. verb. statutã, Piasec.*

Digitized by Google

Piasec. in praxi p. 2. c. 2. art. 2. tit. de statutis ab Episc. ferendis, & alij, cùm ipse teneatur custodire, non violare Canones, *c. cum simus, 9. q. 3.* & quidquid statueret contra Canones, subiaceret nullitati *d. cap. quod super his*, Piasecius *cit. loco*, & *alij apud Ricc. part. 1. decis. 97.*

6 Quamuis præter Canones posset, Episcopus aliquid statuere, *Abb. in cap. cum consuetudinis, de consuet. num. 5.* præsertim, in casibus, qui sequuntur:

Primò, in casibus à iure non determinatis, *cap. illa autem, dist. 12. & cap. vtinam, dist. 76.* Secundò, si statuat aliquid antequam Canon promulgatur, *cap. 1. de constit. in 6.* Tertiò, si faceret statutum consuetudine *minus* rationabili, contrarium, *cap. Eleuterius, 91. dist.* vel si statuat contra consuetudinem, Canonibus, contrariam, vt si statuat, quod Canonici teneantur ad residentiam, non obstante consuetudine, *Abb. in cap. ad audientiam, de cler. non resid.* Quartò, si iuris intellectus esset dubius, *Piasecius in d. cap. 2. art. 2. num. 6.* Qui, tamen, ait, quod consultius esset ad Principem recurrere pro interpretatione. Quintò, si Episcopus suo statuto augeret vires iuris communis, sine alteratione ipsius, vt si decernat excommunicationem contra non seruantes Canones; vel si apponat pœnam, vbi non est apposita, vel aggrauaret appositã, tunc, enim nõ derogaret, sed deseruiret Canoni, *c. prodest 23. q. 5.* ita *Piasecius loco cit. & Rubeus verb. statutum, num. 2. & alij apud Barbos. p. 3. alleg. 3. nu. 31.*

Cauere, tamen, debet Episcopus à multitudine præceptorum, nec statuat, nisi super necessarijs, neque faciat statuta, quæ parum profutura, vel quæ contemptui futura verisimiliter cõijcitur, parum, enim, esset Conciliorum statuta condere, nisi, etiam, debitæ executioni demandarentur, *Franc. Leo, dicta part. 1. cap. 9. num. 16.* Aliquando, enim, tolleranda sunt, potius, aliqua mala, ne eueniant grauiora, nam, qui nimis emungit, elicit sanguinem, *c. denique, dist. 4.* & aduertit *Piasecius, loco cit. num. 5.*

Immò, in hoc, esset menti tenendum, illud Chrysostomi super Matth. *Circa vitã tuam esto austerus, circa aliorum benignus, audiant te homines, parua mandantem, & grandia facientẽ.* Et aliud Bernardi. *Quid iugum vestrum super eos aggrauatis, quorum onera potius portare deberetis.*

7 Est, autem, obseruandum, quod, quando esset abrogaodũ aliquod decretum prædecessorum, debet fieri, cum expressione

Digitized by Google

re causæ, ad eorum reuerentiam, dum statuta, & ordinationes factę in Synodo diœcesanę sunt perpetua, & non expirant morte conditoris, vt notissimi iuris est, *glos.in dicto cap. vt animarū, verb.statuta.*

Est, etiam obseruandum, quod Episcopus posset in Synodo, vel per edictū vbi opus fuerit declarare, quod statutum generale conditum, non comprehendat clericos, nec eos afficere. *Archid in cap.quia lotarius 2.quæst.1.& alij apud Carol.de Grassis, de eff.cler.effectu, secundo, num.514.*

8 In Synodo, quoque, inter cætera, sunt eligendę, saltem, quatuor personę aptę, quibus causę in partibus delegandę, committantur, & hi vocantur iudices Synodales, & sex examinatores Synodales, ad minus, vt statuitur in eodem S.C.T. *sess. 25.cap.10.* qui in Synodo deputari debent in particulari, & nominatim, non autem, in genere, ita vt successores, seu subrogati in officio, seu prębenda non comprehendantur, sed solum comprehenduntur, tunc stantes, vt censuit Sacra Congregatio Concilij in *vna toletana de anno 1594.* cuius responsum refert *Garcia part.9.cap.2.num.339.& num.351.*

9 Sed dubitatur Primo, an decreta, & constitutiones Synodales fieri possint absque Consilio Capituli, & sine Synodi approbatione.

Anchar.in c.1.de cōst.Gauan. citat.c.6.§.3.& alij apud Barbos.p.3. all.93 n.25. tradunt, esse requirendū Consiliū Canonicorū, *arg.tex.in c.quanto, de his, quæ sunt à prælat.sine Cons. cap.* Sed fieri posse sine approbatione Synodi, & non teneri Episcopum sequi Consilium Canonicorum, nisi in casibus à iure expressis, vt censuit Sacra Congregatio, vt testantur. *Quaranta verb. Synodus diœcesana, & Piasecius part.2.cap.2.art.2. num.7.* his verbis.

Illustriss.& Reuerendiss. D.vti Fratri Patriarchæ venetiarum.

10 *Illustriss.& Reu.Domine, vti Frater,* Sacra Congreg. *Illustriss.Patrum.qui Conc.Trid. interpretando à S.D.N. præfecti sunt; per libellum Amplit. tuæ porrectum consulta, respondit, eamdem Amplit.tuam in Synodo diœcesana facere posse Cōstitutiones, absque consensu, & approbatione* Cleri; *debere, tamen, requirere consensum Capituli, licet illud, non teneatur sequi, nisi, in casibus à iure expressis, non obstante, quod ex forma* Rom.Pontificalis *in celebrando diœcesana, & Prouinciali Sinodo, expressè habeatur, vt Constitutiones in Synodo publi-*

Digitized by Google

blicanda à Patribus per verbum, Placet, confirmentur

11 Secundo Dubitatur, an Synodus Diœcesana, antequam publicetur, sit ab Episcopo transmittenda ad Vrbem.

Et non obligari rescripsit S. Congregatio, Episcopo Hostiensi, vt testatur *Quaranta, loco cit. in fine*.

12 Sed decreta Concilij Prouincialis debent transmitti ad Romanum Pontificem, & eo consulto, & approbante publicanda sunt, & non ante, ita *Leyua lib. 4 cap. 22. num. 28. & Genuens. in praxi cap. 89. num. 16.*

13 Tertiò dubitatur, qui teneantur venire ad Synodum diœcesanam.

Resp. ex Massobr. tract. de Synodo, cap. 3. dub. 2. quod tenentur accedere Abbates habentes Capellas, vel Populum subiectum Episcopo, siue sint exempti, siue non, citra Priuilegium speciale, Parochi, & alij Sacerdotes exercentes curam animarum, etiam, si sint

14 præsentati per exemptos, similiter, & regulares assumpti ad Ecclesias Parochiales. Itē, qui obtinent beneficia simplicia, & qui de consuetudine

15 per decennium introducta, accedere solent. Sic etiam. Rectores Parochialium nullius diœcesis, ad Synodum vicinio-rem tenentur accedere, vt ex declaratione Sacræ Congreg. tradunt *Franc. Leo part. 1. cap. 9. num. 13. Barbosa, allig. 93. num. 7. Vgolin. cap. 48. §. 1. & Gauante, verb. Synodus diœcesana.* Quamuis, non posse Episcopū ad Synodum conuocare curatos nullius, dicat: *Nauar. cons. finali, de maior. & obed. lib. 1. cap. 1. vt refert Rubeus in Aphoris. verbo, Abbas, num. 5.*

16 An, autem, Canonici Cathedralis Ecclesiæ, & inferioris collegiatæ, & alij Sacerdotes non beneficiati, teneantur ad diœcesanam Synodum venire.

Dubitant Doctores de prędictis extra Ius consuetudinis, licet conueniant, hos omnes, teneri, si de reformatione morum, agatur, aut de publicandis decretis proximi Conc. Prouincialis, vel de re concernente vniuersum clerum, seu Canonicos, & multo minus. Diaconi, & inferiores clerici tenentur accedere, nisi de consuetudine, si adsit, vel de speciali iure, ita *Gauante cit. loco cap. 2. §. 1. & Riccius in praxi part. 3. resol. 446. num. 5.* Quamuis *Leyua dicto lib. 4. cap. 23. num. 5.* censeat. quod necessario debeant venire ad Synodū diœcesanam Canonici Cathedralis, & Collegialis Ecclesiæ. Dignitates, Archipresbiteri,

Digitized by Google

Parochi, qui curam habent animarum, etiam, si sint regulares exempti, omnes clerici, qui habent beneficia simplina, & qui sunt Sacris Ordinibus initiati, ex *cap. super his de maior. & obed. & cap. conquerenti, de off. ordin.*

17 Sed, quod Capitulum Cathedralis de necessitate debeat inuitari, fatentur *Barbosa sit. alleg. 93. num. 11. ex cap. vlt. de his quæ fiunt à prælat. & Rie eius, in praxi dict. resol. 446.* Et Capitula Collegiatarum habentia quasi Episcopalem iurisdictionem, ad Synodum esse vocanda ex declaratione Sacr. Congreg. testatur *Barbosa num. 12.*

An, autem, Sacerdotes diuersarum diœcesum, in quibus fuerunt ad ordines promoti, qui tamen, ratione beneficiorum non sunt residentiæ adstricti, & per decennium, & vltra habitauerunt in Ciuitate Neapolitana, & ratione huiusmodi domicilij fuerunt declarati Ciues Neap. possint ab Episcopis dictarum diœcesũ cogi pœnis, & censuris ad Synodũ accedere.

Sacra Congregatio Concilij die 18. *Martij* 1645. censuit, si nulla habeant beneficia, non posse cogi, si vero habeant beneficia tantummodo simplicia, non teneri accedere, nisi concurrẽte consuetudine, vel quãdo ageretur in Synodo de rebus concernentibus beneficia diœcesis, vel totum clerum, seu de notificandis, & intimandis decretis Synodi Prouincialis, & tunc accedere tenentur ad Synodum diœcesanam Episcopi, cui ratione habitationis, & domicilij subijciuntur.

18 Quartò, quia ex decreto eiusdem *Trid. sess. 25. cap. 2.* Sancitum est, vt quicumq; Ecclesiastica beneficia obtinebunt, qui item ad diœcesanam Synodum conuenire debent, omnes in ea ipsa Synodo, ad quam primo, conueniunt, professionẽ fidei faciant. Dubitatur, qui adesse Synodo non possit aliquo iusto impedimento, an id præstare valeat per procuratorem.

Negant *Leyua lib. 4. cap. 44. num 3. & alij apud Garziam de benef. part. 3. cap. 3. num. 74. Vgolin. de off. & pot. Episc. cap. 50. §. 16.* asserentes, sic respondisse, quandoque Sacram Congregat.

Affirmatiuam, tamen, sententiam, dummodo fiat cum speciali mandato, tuentur. *Sanch. in summa lib. 2. cap. 5. num. 7. Massobr. de Synodo, cap. 4. dub. 40. Gauante eod. tract. part. 2. §. 3. num. 4. & Ricciullus, de iure pers. lib. 1. cap. 13.* tum per textum, quem allegat,

Digitized by Google

gat, *in cap. optatum* 4. *dist.* 100. *in fine*, tum, etiam, quia neque Concilium, neque *Constitutio Pij III.* vtitur verbis significantibus personalitatem. Vnde succedit regula, quod quidquid fieri potest per semetipsum, potest; etiam, fieri per procuratorem, *l.* 1. *ff. de procuratoribus*.

19 Quintò dubitatur, an ipsemet Episcopus teneatur emittere professionem fidei, iuxta dispositionem S.C.T. in prima Synodo diœcesana.

20 Negat, *Gauante, in dicta praxi, diœcef. Synod. part.* 2. *§.* 3. quia non habet ibi maiorem. Sed in prima Synodo Prouinciali tenetur, illam emittere ex dispositione Concilij *sess.* 25. *cap.* 2. *de refor.* Laudabile tamen, esset, vt Episcopus in prima sua Synodo coram Deo genuflexus, ante altare fidei professionem emitteret, quo casu pro iuramento Episcopi, teneant diaconi assistentes Missalem librum, ante eum, & postea sedebit accepta mitra, & alios profitentes excipiet.

21 An, autem, possit Episcopus remittere pœnam inflictam à Trid. contra non facientes professionem fidei.

Negatiuè, & sic non potest condonare fructus omissos, ob non factam fidei professionē, ita *Fuscus de visit. lib.* 2. *cap.* 3. *Garcia part.* 3. *cap.* 3. *num.* 53. vbi testatur, ita, fuisse resolutum per Sac. Congreg.

22 Sextò dubitatur, an Sæpius in anno Synodus celebrari possit.

Affirmat, *Vgolin. dicta part.* 2. *cap.* 48. *num.* 4. vbi necessitas id postulat, vt habetur *in cap. de Concilijs, dist.* 8. Sicut è contrario, ipsam intermittere aliquando, vbi res id non postulat. Sed expedit Sępius ipsam non intermittere, quamuis, nec ex forma Concilij Trid. neque antiquorum Canonū, teneatur Episcopus intra annum congregare Synodum, *Nouar. in summa Bull. part.* 2. *de concurſu num.* 2.

23 Septimò, dub. à quo tēpore, Episcopo, incipiat currere annus celebrandæ Synodi, à die captæ possessionis Episcopatus, vel ab vltima Synodo.

Garcia par. 9. *cap.* 2. *num.* 93. censet, quod annus currit ab vltima Synodo, vt patet ex S.C. *T. dicto cap.* 18.

Octauò dubitatur, an decreta, seu statuta Synodi ligent subiectos, Episcopo, delinquentes extra diœcesim.

Negant *Emanuel Sà, verbo lex, num.* 33. *Gauante in man. verb. Synodus diœcesana, & Pia ſecius part.* 2. *cap.* 4 *art.* 13 *num.* 18. *& alij*, nam statutum ad territorium dirigitur, ideo extra

Digitized by Google

illud.neminem ligat,*Suarez de cens.disp.5.sect.5.num.9. vt dixi in tract.de Priuileg.cleric. cap.2.num.63.*vbi etiam, de existente intra diœcesim,in loco exempto.

Nonò dubitatur, an regulares teneantur obseruare leges Synodales Episcoporum.

Affirmant, teneri ex vi directiua, *Sanch.in summa to.1. lib.4.c.15.num.11.& alij apud Dianam,de legibus, tractat.10. par.1.resol.11.* Negant verò *Suar.de legib.lib.4.c.20.nu.9. Salas de legibus tract.14.sec.4. & alij apud Dianam*, qui omnes docent, religiosos teneri, solum ratione scandali seruare tales leges, si ex eorum inobseruantia scandalum oriatur,& hanc opinionem sequitur nouissimè *Cespedes de exemp.regul c.20.dub.31.*

25 Decimò dubitatur, an detur appellatio à Synodo, & à decretis Synodalibus.

Affirmat *Felinus in cap.de quouult Deo,de Iudicijs,num.10 & alleg. text. in cap.multis, dist.17.*

26 Tandem præter prædicta, circa Concilium Prouinciale conuocandum ab Archiepiscopo,quolibet triennio,vt dictum est iuxta decretũ S.C.T. *sess.24.c.4.de reform.* non est prætermittendum, quod in eo conuenire debent non solum Episcopi omnes Prouinciæ, quamuis essent solum electi, & possessionem adepti, sed nondum consecrati,& alij qui de iure,vel consuetudine ad id tenentur iuxta S.C.T. sed etiam, Episcopi exempti,qui nulli Archiepiscopo subijciuntur,conuenire debent in Synodo illius vicinioris Archiepiscopi,

27 quem semel elegerint, cum eorum electio mutari non possit, & liget quoque successores, simulque Prælatos exemptos nullius diœcesis pro visitationibus *Ricc. in praxi part.1. resol.495. in notabilibus.Rubeus in Aphorism.Episc. verb.exemptus,num.2.Quaranta verbo Concilium Prouinciale,in Add.num 3. Genuens.in praxi cap.89.num.1.& Franc. Leo part.1.cap.9.num.3.*

28 Item,Abbates habentes populũ,& membra nõ exempta, à quibus appellatur ad Archiepiscopum, *cap.ex ore, de priuileg.& cap vt Apostolicæ, eod. tit.in 6. Genuens. dicto cap.89.*

29 Abbates, quoque,habentes iurisdictionem, quasi Episcopalem, & cogentes Synodum, *Gauante, in man.verb.Concil. Prouinc.num.9.*

30 Similiter, commendatarij, Episcopalem iurisdictionem habentes, ac etiam Capitula Collegiarum, quasi Episcopalem iurisdictionem habentia,

Qua-

Digitized by Google

Quaranta, loco citato, num.4.

31 Et si tempore celebrationis Concilij Prouincialis, Sedes Episcopalis vacaret, tunc Capitulũ Cathedralis succedens in iurisdictionem, vti Iudex ordinarius, debet comparere per Vicarium Generalẽ, cum speciali mãdato dandi vocem decisiuam, *Quaranta, num.4. & Gauante, num.11.*

32 Debent, tamen, vocati ad Concilium Prouinciale venire infra terminum assignatum, *cap. si Episcopus, 18. dist.* qui nõ debent discedere illecentiati, antequam Synodus absoluatur, *cap si quis dist. 18.* Et si non omnes Episcopi venirent, in termino assignato, potestas deuoluitur ad accedentes, etiam, numero pauciores, *Iacobatius, de Concil lib.7. art.7 Quaranta verbo Concil. Prouinciale, nu.4 & Genuens. in praxi, cap.89. num.5.*

33 Episcopus, vero, si impeditus non posset venire, & interesse Concilio, debet mittere Procuratorem, cum speciali mandato ad iurandum, & suscipiendum ea, quæ in Concilio statuuntur *cap. Episcopus, eadem dist. 18 vbi Cardinal.* Et se excusare per litteras subscriptas per eum, & excusationis suæ rationem exprimere apud Metropolitanum, & non apud totum Concilium, *Quaranta, num.6. & Genuens. num.5.*

34 Requiritur, autem, grauis necessitas ad excusandum Episcopum, vt non teneatur venire ad Concilium, *d.c. si Episcopus, & c. peruenit, 18. dist.* vbi *glo. verbo necessitates*, ponit multa, quæ excusant, nè vocatus teneatur venire ad Concilium.

Sed si Episcopus, iusto impedimento cessante, non veniret ad Concilium, posset puniri, iuxta *tex. in c. si quis Episcoporum, dist 18.* vt fatetur *Thes. de pœn. ecclesiast. p. 2. verb. Cõcil. Prouinciale.*

35 Materia, denique, Concilij Prouincialis, erit, statuere, iuxta Canones, apponere pœnas, vel grauare, sine præiudicio aliorum, non tamen, contra ius, sed ipsum adiuuando, vel præter ius, sicut Episcopus, *c. innotuit, & ibi Abb. de eo, qui furtiuè ordinem suscepit.* Cauendum, tamen, erit à multitudine statutorum, ab obligatione ad culpam, & à nimio vsu censurarum, *Genuens. in d.c. 89. & Gauant. nu.72.* Quæ decreta non erunt publicanda inconsulto Romano Pontifice, ex declaratione Sacræ Congreg. vt ait *Gen. nu.16.* & diximus sup. *nu.12.*

36 Quod Concilium Prouinciale ligat omnes subditos totius Prouinciæ, etiam, exemptos,

Digitized by Google

ptos, in casibus, in quibus de iure communi, & ex S. C. T. specialiter, Episcopis, aut Concilio Prouinciali in ipsos potestas tributa est, & contra inobedientes, iuris remedijs procedi poterit, *Genuens. dicto cap.* 89. *num.* 10.

37 Cognoscere, etiam, poterit Concil. Prouinciale de omnibus causis Ecclesiasticis totius Prouinciæ, *cap. propter, diſt.* 18. *Quaranta, num.* 12. Et si in aliquo casu, aliquis Episcopus esset suspectus debet exire, *Gauante, num.* 79. & *Quaranta, cit. loco.*

38 Sic, quoque, cognoscere poterit de delictis minimis Episcoporũ' vt habetur in *S. C. T. dicta sess.* 24. *cap.* 2. & notat *Genuens. dicto cap.* 89. *num.* 9.

Sed, an possit Concilium Prouinciale formare processum contra Episcopum ad effectum illum transmittendi ad Summum Pontificem. Dicemus infra, *part.* 3. *cap.* 30. *nu.* 17.

39 In eo Concilio, tenentur Episcopi pro prima vice, fidei professionem facere, iuxta S. C. T. *sess.* 25. *cap.* 2. *de refor.*

40 Dum celebratur Concilium Prouinciale, Episcopi possunt deferre rocchettum discopertum, cum mozzetta, iuxta *carem. Episc. lib.* 1. *cap.* 3. *Gauante, n.* 48. & *Castaldus in praxi carem. lib.* 1. *sess.* 10. *c.* 10. *n.* 23.

41 Est, autem, aduertendum, quod dispensare non potest Archiepiscopus in decretis Cõcilij Prouincialis, quia Archiepiscopus est inferior Concilio Prouinciali, cum ab eo, detur appellatio ad Concilium Prouinciale, *Sanch. lib.* 8. *de matrim. disp.* 17. *num.* 36. *Suar. de leg. lib.* 6. *cap.* 15. & *Thomas del bene, de Parlamentis, dub.* 4. *sub sect.* 32. *num.* 14.

41 Peracto Concilio Prouinciali, Episcopi infra sex menses tenentur notificare in eorũ diœcesi decreta eiusdem Concilij, approbata à Sede Apostolica, *cap. fin. diſt.* 18. subducitur, tamen, tempus, quo Episcopus potuit redire de Concilio, & tempus vulgarizandi ex latino, vt Idiotæ intelligant, *Quaranta, quæst.* 39. *Genuens. num.* 12. & *Rubeus in Aphoris. verb. Concil. Prouinciale, num.* 4.

42 Denique nonnulla alia, quæ occurrere possunt in hac materia, videnda sunt, quæ latè tradunt Doctores citati.

Digitized by Google

CAPVT SEXTVM.

DE PRAECEPTO PRAEdicandi Verbum Dei.

SVMMARIVM.

2 *Prædicare Populo, an teneatur Episcopus per se ipsum, vel per alium idoneum.*

7 *Episcopo prædicanti in propria Ecclesia, an possit petere eleemosinam solitam dari Concionatoribus.*

8 *Prædicare, quando debeat Episcopus.*

9 *Prædicatio, qualis esse debeat.*

10 *Episcopus, an peccet si in visitatione non prædicat, & monita salutis Populo relinquat.*

11 *Prædicare, an possit Episcopus in Ecclesijs exemptis, & regularium suæ diœcesis.*

12 *Prædicare, an valeant Episcopi in aliena diœcesi, absque licentia ordinarij.*

14 *Episcopus dum prædicat, aut coram se prædicare facit, an liceat alijs prædicare.*

15 *Episcopi, an possint prohibere, ne Parochiani accedant ad audiendas Conciones prædicatorum regularium.*

16 *Episcopus peccat si non eligit idoneos prædicatores.*

17 *Episcopus sollicitus esse debet, vt oretur pro animabus Purgatorij:*

18 *Causa nonnullæ afferuntur, ex quibus fideles moueri debent ad subueniendum animabus, in Purgatorio, existentibus.*

SExtò Præcipitur Episcopis Prædicatio Euangelij Populo eis commissa, quod præcipuum Episcoporum munus est, vt inquit S. C. *T. sess. 5. c. 2. de refor. et cap. 4. sess. 24. de refor. & habetur in cap. placent. 100. quæst. 1.* & docet Episcopalis cõsecratio, in qua dicitur, *Accipe Euangelium, vade, & prædica Populo tibi commisso.*

1 An, autem, Episcopi teneantur per se ipsos prædicare.

Resp. consuetudo communis inualuit, vt per alios prædicent.

2 Nihi-

Digitized by Google

2 Nihilominus veritas, & securior sententia est, quod per se ipsos prædicare teneantur, nã id decernit S. C. T. *loco citato.* Verum si contingerit, eos legitimo impedimento detineri, viros idoneos assumere tenentur ad huiusmodi prædicationis officium, salubriter, exequendum, vt in eodem Concilio habetur, *& in cap. Episcopus nullam, dist* 88. *& Genuens. in manuali, cap.* 32.

3 Idem, quoque docet nomen, Pastoris, dixit, enim, Dominus Petro, & in eo omnibus Episcopis, *Pasce oues meas,* & non cura, vt sint, qui pascunt oues. Et idem Dominus noster explicans officium Pastoris in *Euangel. Ioan. cap.* 10. dixit, *oues, Pastorem sequuntur, & vocem eius audiunt.* Vnde dum Episcopus debet habere curã pascendi, ait *D. Bernardus,* quẽ refert *Aluarus Pelagius de planctu Ecclesiæ lib.* 1. *cap.* 69. debet pascere exemplo conuersationis, verbo prædicationis, & fructu orationis, ideo dictum est, tertio, Petro, *Ioan. cap.* 21. pasce, nec munge, nec tonde auditum est, sed vos Prælati lac bibitis, lanam induitis, & carnes comeditis, & gregem Domini non pascitis, dolens scribit, *Diuus Bernardus cit. loco,* & quantum sit necessarium, vt Episcopus pascat oues suas verbo, prædicationibus ex pluribus probat, *Pelagius, relato loco.*

4 Item de hoc munere prædicationis constat ex verbis *Diui Pauli, Actor.* 20. dum, inquit, *conteſtor vos hodierna die, quia mundus sum à sanguine omnium; non enim subterfugi, quominus annunciarem omne Consilium Dei vobis.* Et paulo ante dixit: *vos scitis quoniam nihil subtraxerim vobis vtilium, quominus annunciarem vobis, & docerem publicè & per domos.* Quibus Apostoli verbis, vt aduertit *Cardinal. Bellarmin. in Opusculo ad nepotem Episc. Tbeanen. controuer. tertia,* consonant verba, Ezechielis Prophetæ, cap. 33. *Et tu fili hominis, speculatorem dedi te domui Israel: si me dicente ad impium morte morieris impie, non fueris locutus, vt se custodiat impius à via sua: ipse impius in iniquitate sua morietur sanguinem autem, eius de manu tua requiram.* Quod etiam notat *Genuens. in dicto cap.* 32.

5 Sic quoque patet, ex eodem Diuo Paulo 1. *ad Thimotheum* 4. dum admonet Thimotheum, & in eo, Episcopos cæteros, qui in hoc officio Apostolis succesſerunt, sic ait, *Prædica verbum, insta oportune, importune, argue, obsecra, increpa*

increpa in omni patientia, & doctrina.

Sic etiam colligitur, ex Cõcilio Carthaginen. Quarto, dũ describit officium Episcopi, dicit, Episcopũ debere tantũmodo lectioni, orationi, & prædicationi verbi Dei, & c. Item Apostoli *Actor. 6.* expresè dixerunt: *Non est æquum, nos derelinquere verbum Dei, & ministrare mensis; Considerate ergo fratres viros ex vobis boni testimonij septem plenos Spiritu Sancto, & sapientia, quos constituamus super hoc opus; nos verò orationi, & ministerio verbi instantes erimus.*

6 Denique, hoc colligitur, vt notat *Bellarmin. loco cit.* ex eo, quia erigitur Episcopo in Ecclesia Cathedra sublimis, vt ex eo loco populum admoneat, doceat, arguat, increpet, qđ nisi fecerit, rationem Domino reddet, cur multi perierint, qui si vocem pastoris audiuissent, saluari, omninò, potuissent.

Ex ijs, igitur, patet, quod munus Episcopi est vita laboriosissima, sed magnam habet remunerationem.

7 Vtrum, verò, Episcopo prædicanti in sua Ecclesia, liceat accipere eleemosinam prædicatori dari solitam ab vniuersitate, saltem, prætextu paupertatis.

Negant, *Gauante in man. verb. Concio Sacra, & Riccius, collect. decis. par. 9. collect. 4171.* & sic fuisse decisum in vastana 20. Martij 1621. testatur.

8 Sed dubitatur Primo. Quibus temporibus prædicare debeat Episcopus.

Resp. tempore Quadragesimæ, Aduentus Domini, & diebus Dominicis, ac solemnibus, vt habetur in eodem *S. C. T. cap. 4. sess. 24. de refor.* Et quando fit visitatio diœcesis, vt ait Concil. *eadem sess. 24. cap. 3. ver fic. visitationum. Vgolin. par. 2. cap. 42. §. 4. Leyua lib. 4. cap. 60. & Piasec part. 2. cap. 3. art. 1.*

9 Prędicatio, autem, Episcopi, vt in eius consecratione dicitur, non debet consistere in persuasibilibus humanę Sapientiæ verbis, sed in ostensione spiritus virtutis, qua de re opprobrium est Episcopum, qui redditurus est rationem, si non docuit viam salutis, & vitia non redarguit, prædicare conceptes inutiles, vt videatur hominibus sapiens, vt aduertunt *Aluarus Pelagius, lib. 1. cap. 69. & Genuens. in man. cap. 32. num. 3.* qui addit, quod præcipua pars prędicationis Episcopi esset docere clericos, qui habent regere animas aliorum *cap. placuit, 10. quæst. 3.*

10 Et si Episcopus in visitatione non prædicat Populo, & relinquit monita Salutis, pecca-

Digitized by Google

ret, secundum *Caetan. in summ. verbo, Episcop. peccata*, & *Genuens. cit. loc. c.* 34. nisi aliunde excusaretur, *Gauante, in man. verbo visitatio, num.* 36. & signanter, nisi personis simplicibus, & rusticis aliqua monita vtilia relinquat, scilicet, vt omnes credant articulos fidei explicitè, vt dicemus infra, *cap.* 18. illosq; doceat contritionem peccatorum, fugiant, tanquam pestem, excommunicationem, caueant ab occupatione bonorum Ecclesiæ, vitent omnem vsuram, & testimonia falsa, vt abstineant ab alijs peccatis, præcipuè, à superstitionibus, sint deuoti B. Virg. misericordes animarum in Purgatorio existentium, comitentur Sanctiss. Sacram. dum defertur ad infirmos, & sint reuerentes erga parentes, vt aduertit, *Genuens. in man. cap.* 34. *num.* 4.

11 Secundò dubitatur, an Episcopus possit in Ecclesijs exemptis, & regularium suæ diœcesis prædicare.

Affirmatiuè, nec ab vllo prohiberi potest, vt censuit Sacra Congregatio, *Gauante, cit. verbo, Concio Sacra*, & *Riccius in collect. part.* 9. *collect.* 417. licet aliter sentiat, *Tambur. de iure Abbatom.* 1. *disp.* 15. *quæst.* 15. *num.* 4.

12 An autem possit Episcopus concionari in Ecclesijs regularium ipsis contradicentibus.

Affirmant *Diana p.* 3. *tract.* 2. *de dub. regul. resol.* 109. & *Franc. Cesped. cap.* 10. *dub.* 100. quia talis actus videtur honoris, qui Episcopo, non debet denegari.

13 Tertiò dubitatur, an Episcopi possint prædicare in aliena diœcesi, absque diœcesani licentia.

Affirmant aliqui, ex eo, quia Episcopis concessa est potestas prædicandi in toto orbe, iuxta illud *Matthæi, cap.* 9. *vt in cap. in nouo, dist.* 21.

Contrarium tamen, dicendum est, quia potestas prædicandi, intelligenda est in proprio Populo, *glos. in cap. scriptum* 6. *quæst.* 3. & *Fuscus de visitat. lib.* 2. *cap.* 20. *num.* 23. Ideo, in aliena diœcesi sine licentia Episcopi loci, prædicare non possunt, & ita declaratum fuisse per *Clementē VIII. testantur Genuens. in praxi, cap.* 58. *et Gauante dicto verb. Concio Sacra.*

Quartò dubitatur, Episcopus dum prædicat, aut coram se solemniter prædicare facit, an liceat cęteris Prędicatoribus, etiam Mendicantibus in Ecclesijs suorum ordinum prædicare.

Et nō licere, cōtradicēte Episcopo fatentur, *Emanuel Sa, verbo prædicare, num.* 5. *Lezana*,

ma, tom. 1. cap. 20. num. 6. & Rubeus, in Aphoris. verbo prædicatio, num. 9.

Immo, neque possent sermocinari in Congregationibus secularium hora illa, in qua Episcopus ipse prædicare voluerit, vel coram se facere solemniter predicare, vt tradit, *Gauante, dicto verbo, Concio Sacra. num. 52.*

Quamuis, quod possint prædicare, quando Episcopus ipse non prædicat, sed alium coram se prædicare facit, petita benedictione Episcopi iuxta *constit. incip. inscrutabili, de exempt. Priuileg.* sentiant *Peirinus in const. Pij V. quæ incipit, adhoc, & Franc. Cespedes, cap. 10. dub. 197.*

14 Vtrum, vero, Episcopi possint prohibere, ne Parochiani accedant ad audiendas Conciones Prædicatorum regularium.

Negatiue, alias, grauiter peccarent, & essent excommunicati, iuxta constit. Bonifacij IX. vt fatetur, *Miranda, in man. prælat. tom. 1. quæst. 50. art. 3.*

15 Possent, tamen, regulares certo die prohiberi, ne Concionentur, vt totus Populus conueniat ad Cathedralem, ex Congreg. Episcop. vt testatur, *Gauante, loco cit. num. 51.*

16 Est, autem, obseruandum, quod Episcopus debet eligere idoneos Prædicatores in sua Ciuitate, & diœcesi, alias p.m. secundum *Genuens. in dicto manuali cap. 32. num. 10.* ex tex. in *cap. cætera, de off. ordin.* Ideo censet, quod vtile esset per plures menses ante Quadragesimam illos eligere, & instruere post habitam informationem de eorum idoneitate, vt prædicent vtilia, & non parum vtilia.

17 Huius occasione non est prætermittendum, quod Episcopus specialem curam deberet habere animarum in Purgatorio existentium, frequenter hortando fideles per se ipsos, & per Parochos ad subueniendum illis, proponendo illis nonnullas causas, quibus moueri debent ad id peragendum, vt notat *Genuens. in man. cap. 94* Quarum.

18 Prima est, grauitas pœnæ; nam minima pœna Purgatorij excedit omnes pœnas huius mundi illatas à quouis tyranno, *Can. nullus, §. hic autem, de pœnit dist. 7.*

Secunda causa, propter gratitudinem, vel amicitiam, quãta, enim, passus fuit pater in hac vita pro filio, & mater? maritus pro vxore, & è contra? ad quid ergo deseruiuit consanguinitas, vel amicitia, aut fuisse de eadem Patria, si cum modico

Digitized by Google

dico labore, ieiunijs, orationibus, & eleemosinis possint adiuuari, & non adiuuantur.

Tertia causa, propter breuitatē vitæ, quia contingere potest, quod viuentes nunc, intra breue tempus cruciabuntur in Purgatorio, & probātes atrocitatem pœnarum, aliorum suffragia optabunt.

Quarta causa, quia si orauerint pro alijs, orabitur pro ipsis post mortem, *c. non extimemus, 13. quæst. 2.*

Quinta causa, propter vtilitatem, quæ percipitur ab animabus, quæ liberantur à pœnis: est, enim, piè credendum, quod dictæ animæ orent pro illis, qui eis subuenerunt, & multa exempla leguntur de animabus Purgatorij, quod eorum deuotos ab inimicis, & alijs periculis liberauerūt, Prosunt, etiam, suffragia ad meritum vitæ eternæ. *S. Thomas, in supplem. 3. partis q. 71. art. 4.*

CAPVT SEPTIMVM.

DE PRAECEPTO, Faciendi eleemosinas.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus tenetur facere eleemosinas de reditibus Episcopatus.*

2 *Eleemosinas, tenetur Episcopus, etiam, in publico, dare.*

4 *Episcopus, eleemosinas, faciens non sua, sed aliena elargitur.*

5 *Eleemosinas faciendi, obligatio, Episcopi, vnde proueniat.*

6 *Diuisio bonorum beneficiorum Ecclesiasticorum, in quatuor partes.*

8 *Episcopus, an possit quandoque, portionem Fabricæ Ecclesiæ date pauperibus.*

10 *Episcopus, an peccet, & teneatur ad restitutionem, nisi dederit portionem superfluam pauperibus.*

14 *Episcopi status, & victus qualis debeat esse.*

15 *Episcopus, quot famulos, & equos habere, & alere possit.*

16 *Episcopi, ratione nobilitatis, aut maioris doctrinæ, an possint plus ex redditibus Ecclesiasticis in sui sustentationem impendere.*

17 *Patrimonium habens Episcopus,*

Digitized by Google

scopus, an possit illud conseruare, & viuere de fructibus Episcopatus.

19 *Episcopus, an teneatur facere eleemosinas de patrimonio, si redditus Episcopatus non sufficiunt.*

20 *Episcopus de bonis, quæ sibi redundant, quam quantitatem in eleemosinas erogare debeat.*

21 *Episcopus tenetur inquirere pauperes, vt illis det eleemosinam.*

22 *Congregationem pro subueniendis pauperibus deberet* Episcopus *erigere,*

23 *Eleemosinam facere, an teneatur* Episcopus *diœcesanis, tantum, vel, etiam, exteris.*

25 *Pauperum appellatione, an veniant Ecclesiæ, & loca pia, ornamentis, indigentia.*

26 *Consanguineis, quid possit* Episcopus *dare de redditibus Ecclesiæ.*

28 *Episcopus, quando possit conseruare redditus superfluos.*

29 *Episcopus habens iurisdictionem temporalem, quomodo habeat erogare reditus Ecclesiæ.*

30 *Negotiationem, an possit* Episcopus *exercere pro subuentione pauperum.*

31 *Eleemosinarum in largitione, quæ circumstantiæ sint attendendæ ab* Episcopis.

34 *Pestis tempore, an* Episcopi *teneantur subuenire pauperibus infirmis, & sanis.*

35 *Episcopus tenetur protegere pauperes, ne fraudentur eleemosinis sibi debitis, præcipuè tempore penuriæ.*

36 *Exempla S.* Episcoporum *eleemosinariorum.*

37 *Carolus Carafa* Episcopus *Auersanus laudatur.*

38 *Francisc. Card. Boncompagnus Archiep. Neap. Magnus eleemosinarius nuncupatur.*

SEptimò, Præcipitur Episcopis eleemosinas facere de redditibus Episcopatus, & illas, etiam, in publico dare pro loco, & tempore, *Can. quatuor.* 12. *quæst.* 2. & fate-
1 tur *Genuens. in manuali c.* 48. *cum aliis*, tum, quia positi sunt in exemplum aliorum, velut luceznę ardentes super candelabra,

Digitized by Google

labra, vt omnibus luceant, qui
2 sunt in Ecclesia, tum, etiam, propter augumentum diuinæ gloriæ. Vnde *S. Greg. Homil. 5. in Euangel.* ait, sic licet opus in publico, quatenus intentio maneat in occulto. Immo gloria Episcopi est prouidere pauperibus, vt ait *text. in cap. gloria Episcopi, 12. quæst. 2.* & notat *Franc. Leo, part. 1. cap. 15. n. 10.*

3 Et in tantum hoc est verum, vt *Diuus Bernardus lib. 3. de consideratione ad Eugenium, & in Homilia, ecce nos reliquimus omnia, præcipuè in Epistola 2. ad Falconem* scriptum reliquerit. Quidquid præter necessarium victum, & vestitum de altari retines, tuum non est, rapina est, sacrilegium est, & quod vni dico, omnibus dico.

4 Et *D. Gregor. Epist. 2. lib. 2.* Exclamat, dicens. Pondera hæc, O, pastor, non largiris tua, sed aliena, quid ergo mirum, si tota die lustrent Domum Episcopi pauperes, cum sit ea domus dispensationis rerum ipsorum? Possent, enim, vociferari ad valuas, imò ad secretum cubiculum, dicentes, da nobis nostra, alioquin contra te vociferabimus ad dominũ rerum tuæ dispensationi commissarum, dicentes, Domine, non vult nobis dare, quæ illi, vt nobis detur, dedisti.

Et *D. Ambrosius lib. 1. de officijs, cap. 30.* relatus in *c. non satis, dist. 86.* ait, quod Episcopi grauis est culpa si eo sciente, fidelis egeat, & si sciat, eum sine sumptu esse, fame laborare, &c.

Immo nomen, Episcopi, non meretur, sine liberalitate; succurrendo necessitatem patientibus, *cap. Fratrem nostrum, dist. 86. & notat Franc. Leo, dicta part. 1. cap. 3. num. 29.*

5 Vt, autem, obligatio huius præcepti magis pateat, non est silentio prætereundũ, quod in Ecclesia primitiua vsque ad tempora Diui Augustini, & D. Hieronymi, Episcopus, & clerus viuere solebant in communi, & ideo bona, quę, vel ex decimis, vel fidelium deuotione offerebantur, erant indiuisa, & subdebantur distributioni Episcopi, quæ partim ipsi, partim clero, partim Fabricæ, & partim pauperibus obueniebant, nam eo tempore beneficia non erant diuisim erecta, *cap. videtis, cum sequent. nu. 9.*

6 Postea, vero, talia bona diuisa, Sacri Canones statuerunt, diuidi in quatuor partes, & vnam tribui Eqiscopis, alteram clericis, tertiam Fabricæ, & quartam pauperibus, vt habetur in *cap. de redditibus, & c. quãto, 12. q. 2. Tolet. in sũma, lib. 5. cap. 4. n. 15. Ricc. in praxi, p. 4. resol. 345. & Viuian. de iure*

Digitized by Google

re patr. part. 1. *lib.* 1. *cap.* 1. *num.* 39. *& alij*.

Et quamuis in pleriſq; locis non videatur quidquam aſſignatum pauperibus, ſed ſolum Epiſcopo, clericis, & Fabricæ. nihilominus ſatis colligitur ex Præcepto *Eccleſiæ*, iis locis, vbi pauperibus ſua quarta aſſignata non eſt, teneri, quæ ſibi redundat aſſignare, vt habetur in *cap. mors eſt*, 12. *quæſt.* 2. Vnde, cum paſſim in bonorum *Eccleſiaſticorum* diuiſionem, & beneficiorum erectione, nihil pauperibus videatur aſſignatum, dubitandum non eſt, quin obligentur *Epiſcopi*. *Et* beneficiarij ſinguli pro ſua parte diuiſis, enim, bonis, ſimul diuiſa eſt obligatio his bonis, ordinatione *Eccleſiæ* impoſita; non, enim, voluit *Eccleſia* per erectionem, beneficiorũ, & bonorum diuiſionem, hanc obligationem extinguere, vt conſtat ex *S. C. T ſeſſ.* 25. *cap.* 1. *de reſor.* & notat *Leſſius lib* 2. *cap.* 4. *dub.* 6. *num* 89. Ideo attenta diuiſione prædicta, Epiſcopus ſubtractis his, quæ ad victum, & veſtitum, & domus ornatum pertinent, & ſubtractis his, etiam, quę gratia pietatis, & charitatis poteſt in alios conſanguineos indigentes, aut famulos diſtribuere, tenetur reſiduum dare pauperibus ſub mortali, ita docent cõmuniter DD. vt fatentur *Tolet. cit. loco num.* 16. *& Leſſius num.* 89. *& alij*.

8 Si vero redditus *Epiſcopatus* eſſent tenues, ita, quod ſufficerent, tantum, pro Epiſcopi ſuſtentatione, non teneretur *Epiſcopus* facere partem pauperibus, vt cenſet *Genuenſ. in man. cap.* 44.

9 An, autem, ſi *Eccleſia* non indigeret fabrica, poſſit Epiſcopus portionem debitam *Eccleſiæ*, pauperibus diſpenſare, exiſtente neceſſitate.

Affirmat *Genuenſ. in dicto cap.* 44 *num.* 2. quia pauperes ſunt fabricę viuę, ad quas intentio iuris refertur, *c. aurum*, 12. *quæſt.* 1.

10 Sed dubitatur Primò, an Epiſcopus, non ſolum p. m. ſed, etiam, ad reſtitutionem teneatur, niſi dederit portionem ſuperfluam pauperibus.

Aliqui affirmant, ex eo, quia non habet dominium illius portionis pauperum, ſed eſt diſpenſator, ita vt ex iuſtitia ad id teneatur, ita *Nauar. de reddit. quæſt.* 1. *Monito* 21. *& alij apud Leſſ. lib.* 2. *cap.* 4. *dub.* 6. *num.* 41. qui dicit hanc opinionem eſſe valde probabilem, & Sacris Canonibus, & rationi valde conſentaneam:

Alij, vero, docent, p. m. ſed non teneri ad reſtitutione. n., quia habet dominium, etiam, illius

Digitized by Google

illius portionis redundantis, ita *Couar. in cap. cum in officijs, de testam. Sanch. in summa lib. 2. cap. 2. dub. 37. nu. 11. Diana p. 5. tract. 8. de eleemosina, Resol. 31. & Garcia part. 2. cap. 1. num. 6.* qui hanc opinionem magis communem fatetur.

11 Sed circa hanc portionem superfluam, non erit inutile ponderare verba, quæ scribit *S. Bernardus ad Henric. Epist. 42.* vt refert, etiam *Barbosa part. 1. tit. 2. glos. 9. num. 13.* Quod clamant pauperes ad Pontifices, cur in superfluitates vestras consumitis, quæ nostris debentur necessitatibus? nostris, enim, necessitatibus detrahitur, quidquid accedit vanitatibus vestris, quid conferunt tot mutatoria? nostrum est, quod effunditis, nobis, crudeliter subtrahitur, quod inaniter expenditis, nos sumus fratres vestri, & vos de nostra portione pascitis oculos vestros, & ita vita nostra cedit vobis in superfluis copias. Duo mala, ex eadem radice prodeunt, dum vos ipsos vanitatem sequendo, perditis, & nos spoliando, perimitis. Et quę, sic consumitis, neque labore manuum, neque negotiationis studio, neque iure hęreditario possidetis, sed bona nostra sunt, & quamuis hi pauperes, ait, modo nō audent aperire os aduersum vos, & exigere partem suam, quibus interim pro sua vita, necesse habent potius supplicare: tamen in futuro stabunt in magna cōstantia aduersus eos, qui se angustiauerunt, stante pro eis patre orphanorum, & iudice viduarum, qui dicet vobis, *Matth. 25.* Quandiu non fecistis vni ex his minimis meis, nec mihi fecistis.

12 Item sunt notanda, verba Canonis Apostolorum relati in *cap. quisquis, 12. q. 1.* in quo sic statuitur, omnium negotiorum Ecclesiasticorum curam habeat Episcopus, & ea velut, Deo contemplante dispenset; nec ei liceat ex ijs, aliquid omnino contingere, aut parentibus proprijs, quo Dei sunt cōdonare: quod si pauperes sint, tanquam pauperibus subministret, ne eorum occasione Ecclesiæ depredentur.

13 Secundò dubitatur, qualis debeat esse status Episcopi, & victus.

14 Resp. colligi potest ex *Concil. Carthaginensi 3. Can. 15.* vt habetur in *cap. Episcopus, dist. 41.* In quo dicitur, Episcopus vilem supellectilem, mensam, & victum pauperem habeat, & dignitatis suę auctoritatem fide, & vitæ meritis quærat. *Item ex S. C. T. sess. 25. dicto cap. 1. de refor.* in quo sic legitur, exemplo patrum nostrorum

Digitized by Google

rum in Concilio Carthaginensi, non solum iubet, vt Episcopi modesta supellectili, & mensa, ac frugali victu contenti sint; verum, etiam, in reliquo vitæ genere, ac tota eius domo caueant, ne quid appareat, quod Sancto hoc instituto, sit alienum, quodque non simplicitatem, Dei zelum, ac vanitatum contemptum præseferant. *Hæc Concilium*, & notat *Genuens. in man. cap.* 13. & *cap.* 45.

15 Et quos famulos, & æquos habere, & alere possit Episcopus, prudentis arbitrio relinquitur, habita ratione loci, temporis, & personæ, secundū *Azor. part.* 2. *lib.* 6. *cap.* 10. *quæst.* 9. & notat *Franc. Leo*, *part.* 1. *cap.* 12. *num.* 23. *vbi num.* 17. ait, quod quilibet posset iuxta generis sui gradus, & ordinis qualitatem impendere redditus, qui sufficiunt sibi, & suis, quos secum necessario debet habere, aduenientes recipere, iura Episcopalia persoluere, & hospitalitatem tenere, *cap. cum adeo*, *iuncta gloss. verbo*, *sufficientem*, *de rescriptis*, non autem, pro Canum, accipitrū, & venatorum copia alenda, cum talia pijs, & Ecclesiasticis viris, præsertim beneficiarijs sint prohibita, etiam, si beneficiarij sint ex familia Illustrissimæ, quia redditus beneficij nō ad voluptates, venationes, superfluas cōmessationes, ebrietates, ludos, aut alias vanitates, & illicita sunt consumandi, *cap. cum decorem*, & *cap. à crapula*, *de vita*, & *honest. cler.* Nā, veh miseris, si se non correxerint, qui, enim, venatorem vident, & delectantur, videbunt Saluatorem, & tristabuntur, *Diuus August. in Psalm.* 63. *relatus*, *in cap. vident homines*, *dist.* 86.

15 Tertiò dubitatur, an Episcopus ratione maioris doctrinæ, aut nobilitatis possit plus ex redditibus Ecclesiasticis in sua sustentatione insumere.

In hoc dubio *Molina de Iust. & iure*, *tom* 1. *tract.* 2. *disp.* 145. & *Diana*, *tom.* 1. *tract.* 2. *Miscellan. resol.* 11. *cum aliis.* Censent, Ecclesiasticos valde nobiles, aut magnæ literaturæ, cæteris paribus, posse plus alijs minus nobilibus, & minus doctis in sua sustentatione insumere; Debet, tamen, talis excessus sustentationis esse moderatus, vt non excedat decentem Ecclesiasticorum modestiam, & ideo Principum filij, non debent tantum in sua sustentatione expendere ex bonis Episcopatus, quantum possent ex bonis patrimonialibus, cum alia sustentatio conueniens sit Principi seculari, alia, Ecclesiastico. Hæc autem intelligunt præfati Doctores,

Digitized by Google

dummodo nō negligant eleemosinas,quas pauperibus erogare tenentur.

Contrarium, nihilominus tenet *Lorca in* 2.2.*quæst.*32.*art.* 9.*disp.*40.*sect.*3.*memb.*2.*num.* 39.quem refert, *Diana,dicta resol.*26. dicens, in assignanda Ecclesiasticis congrua sustentatione,non est attendenda nobilitas, aut literæ,ita, vt possit augere statum, & sumptus, qui nobilis, vel literatus præ alijs ad dignitatem Ecclesiæ assumitur, nam non video, quod intuitu literarum sibi amplius debitum sit, præsertim cum omnes Ecclesiastici literis instructi esse debeant, iuxta exigentiam dignitatum. Titulo, autem,nobilitatis,nullo modo potest mensuram sustentationis extendere,nec si filius regis Episcopus fiat, potest de bonis Ecclesiæ,ampliorem maiestatem,quam alius quicumque in eodem Episcopatu gerere; quoniam Episcopatus status Sanctitatis, & perfectionis est, vt dictum est supra cap.4. in quo potius nobilitas, & fastus secularis dimittendi sunt, quā fouendi, & qui illum statum profitetur, potius debet Ecclesiasticæ modestiæ, humanā nobilitatem submittere, quam Ecclesiæ humilitatem ad seculi pompam reducere; nec beneficia Ecclesiastica instituta sunt, vt foueatur secularis nobilitas, & pompa illi debita, sed, vt ministrorum Ecclesiæ, honor,pro dignitate officij cōseruetur. Neque nobilitas gradus excusat, quia apud Deum non est acceptio personarum, *Deuteron.cap.*18.*c.quemquem, de consecr.dist.*4. *& cap. nouit, de Iudicijs*,& notat *Franc. Lee part.*1.*cap.*12.*num.*29.

17 Quartò dubitatur, an Episcopus habens patrimonium, possit illud conseruare,eiusque fructus suis hæredibus,& viuere de fructibus Episcopatus.

Negant *Sylvest. in summa verb.Simonia,quæst.*16.*& alij quos refert Barbosa,p.*3.*alleg.* 114.*num.*38. auctoritate *Hyeronim.in cap.clericus* 1.*quæst.*2. dum ibi,dicitur, sacrilegium committere, qui cum suo patrimonio sustentare valeat stipendia Ecclesiastica in suos vsus impendunt.

Affirmatiuam, tamen, sententiam docent *DD. in cap. Episcopus, de præbendis, Bellet.us disquis.cler.part.*1. *tit.de bonis cleric.*§. 1. *num.*11. *Nauar.de redditibus,quæst.* 1.*num.* 78. *& alij*, nam redditus Episcopales debentur Episcopis, veluti merces suis laboribus deputata,*cap. finali,*13.*quæst.* 1.*cap.extirpandæ,de præbendis, &* Caietan.2.2. *quæst.*185.*art.* 3. *ad* 7. Inquit, præbendam se habere,

Digitized by Google

habere, vt proprium Episcopi, vel cleri, bonum. Ideo si Episcopus haberet patrimonium, licite poterit, illo conseruato, redditus Episcopales expendere.

18 Nec obstat *tex. in dicto cap. clericus*, quia, vt fatetur, *Barbosa, alleg. 114. num. 38.* procedit, attento tempore antiquo, quo bona Ecclesiæ erant destinata ad alendos pauperes Christianos, & clericos egenos, vt insinuat *tex. in cap. certè, 12. quæst. 1.* & aduertit *Sotus, de Iust. lib. 10. quæst. 4. art. 3.*

19 An, autem, teneatur Episcopus de patrimonio suo eleemosinas dare, occurrente necessitate si redditus Episcopatus non sufficerent.

Affirmatiuè concludit *Genuens. in man. cap. 50.* ex eo, quia tenetur de patrimonio eleemosinas facere, plusquam laici, vt ait D. *Thom quæst. 185. art. 7. in corpore*. Nam si pro salute gregis vitam propriam periculo exponere debet, in pluribus casibus necessitatis, in quibus alij Christiani, non tenentur, & ad id se obligat in consecratione, tanto magis, temporalia; licet in beneficiarijs, aliter videatur sentire, *Nauar. dicta quæst. 1. monito 50.* quem, etiam, refert, & sequitur *Franc. Leo dicta part. 1. cap. 12. num. 34.*

20 Quintò, attenta obligatione Episcoporum faciendi eleemosinas pauperibus de bonis Episcopatus, quæ sibi redundant; dubitatur, de quantitate, quam Episcopi in eleemosinas expendere debeant, itaut non teneantur de reliquo eleemosinas facere.

In dubio proposito, *Dominicus Bannes, super D. Thom. quæst. 31. art. 6. dubio vltimo*, loquendo de obligatione Episcoporum ad vberrimas eleemosinas, sic loquitur; Ex dictis omnibus sequitur, quod non possumus Episcopis partem aliquam tantum, taxare, quam si in eleemosinas impẽderint, non teneantur vltra de reliquo eleemosinam facere, & ratio est, quoniam, vt diximus, officium pastoris boni, non debet ita limitari, quoniam perfectio status sui postulat, vt si opus fuerit, teneatur omnem sustantiam, adhuc, & vitam propriam pro salute animarũ impendere; verum tamen, quia huiusmodi casus rari sunt, & in cõmunibus necessitatib⁹ oportet Epiſcopos, vt patres pauperum, & viduarum superintendere, existimo, neminem illorum esse in statu salutis, nisi notabiles eleemosinas faciat pro facultate sustantiæ; Habenda, est, enim, ratio magnitudinis, & vbertatis fructuum,

Digitized by Google

quibus *Episcopi*, plus, minus vè, diuites existunt. *Ego*, sanè, nullum Episcopum Hispanię absoluerem, nisi saltem, quartam partem reddituum in eleemosinas expenderet, & hoc intelligo in communibus necessitatibus; nam in grauioribus, quales esse solent tempore famis, aut pestis, aut plurimarum ægritudinum, ad amplius teneatur, iuxta proportionem necessitatis pauperũ, qui sunt oues propriæ, ita, vt, aliquando teneantur ex propria supellectili eleemosinas facere. Hæc Bannes, vnde secundum ipsum, *Episcopus* tenebitur in necessitate communi, quartam partem, saltem, reddituum in eleemosinas expendere, sed plus in graui necessitate.

Hanc sententiam sequendo, *Diana, tom.3. tract.4. Miscell. resol.214. & tom.5. tract.8. de eleemosina, resol.27.* ait, *Episcopos* teneri erogare quartã partem reddituum in opera pia, vel medietatem residui congruæ sustentationis.

Obseruat quoque, hic *Diana, dicta par.5. resolut.27.* prædicta procedere, etiam, quoad regulares ad Episcopatum assumptos, cum non teneantur maiori obligatione ad eleemosinam elargiendam, quam cæteri *Episcopi*.

21 Sextò dubitatur, an *Episcopus* satisfaciat præcepto eleemosinæ si eam faciat illis, qui sibi occurrunt, vel teneatur inquirere pauperes diœcesis.

Et teneri, etiam, inquirere pauperes, vt ipsorum, subleuent indigentiam, alias non satisfacere, huic præcepto, trahunt, *Tolet.lib.7. cap.36. & alij apud Bonacin. de legib. disp.3. quæst.4. part.6. num.10.* quia ratione status, specialis cura pauperum, ipsis incumbit, cum pastores sint, vt notat *Diana part.4. tract.4. Miscell. resol.158. & dicta part.5. tract.8. de eleemosina, resol.27.*

22 *Et* ad hunc effectum satis videtur, vt aduertit *Genuens. in man.cap.49. num.4.* si *Episcopus* faciat sibi à Parochis dari notam, pauperum.

Sic quoq; posset *Episcopus* ad eumdẽ finem subuentionis pauperũ mandare, vt in vnaquaq; Parochia, aut oppido erigatur cõgregatio pauperũ.

23 Septimò dubitatur, an *Episcopus* satisfaciat obligationi faciendi eleemosinas, erogando redditus *Ecclesiæ* exteris, vel sit obligatus dispensare diœcesanis tantum.

24 *Genuens. in dicto man.c.47.* censet, quod de portione competente pauperibus tenetur *Episcopus* facere eleemosinã diœcesanis, siue pauperibus commo-

Digitized by Google

commorantibus in ſua diæceſi, & non ſatisfacere erogando illam pauperibus alterius loci, ſiue reſideat, ſiue non, vt probatur in *cap. conceſſo, & in cap. Sancimus*, 12. *quæſt.* 2. in quibus locis portio pauperum facienda ab Epiſcopo, ponitur ſeparata, à portione aduenarum, & Peregrinorum. Id quoque ſuadet ratio, quod quilibet Epiſcopus habeat protectionem ſuorum pauperum. De eo, tamen, quod ſupereſt Epiſcopo de portione ſua, quibuſuis pauperibus erogare poſſet. Clericis, tamen, pauperibus pluſquam alijs debet Epiſcopus ſubuenire, *Abb. in cap. expoſuiſti, de prebendis*.

25 Eſt, autem, notandum, quod appellatione pauperum, etiam veniunt Eccleſiæ, Monaſteria, & loca pia ornamentis, luminaribus, ædificijs, & alijs neceſſarijs, indigentia, iuxta tradita per *Io: Andr. communiter receptum, in cap. 1. de teſtam. in 6. & Genuenſ. in dicto cap. 47. num. 2.*

26 Octauò dubitatur, quid poſſit Epiſcopus dare conſanguineis de redditibus Eccleſiæ.

Sanctus Thom. 2. 2. qu. 185. art. 7. ad ſecundum, dicit ſi de eo, quod vſui Epiſcopi eſt deputatum velit Epiſcopus aliquid ſibi ſubtrahere, & conſanguineis dare, non peccat, dummodo illud faciat moderate, itaut non indigeant, non, vt ditiores fiant, nam ſi Epiſcopus ex his, quæ ad decentem ſtatum pertinent aliqua ſubtraheret ſe reſtringendo, poſſet in quoſuis vſus honeſtos expendere, *Tolet. dicto lib. 5. cap. 4. Genuenſ. in man. cap. 45. & aly, & S. Ambroſ. lib. de officijs*, vt habetur in *cap. eſt probanda, diſt. 86.* ait, eleemoſinã eſſe faciendam conſanguineis, ne deſpiciamus proximos ſeminis noſtri: Genaraliter, tamen, *S. C. T. ſeſſ. 25. cap. 1. de reform.* loquitur, dicens, ſi conſanguinei, aut domeſtici ſunt pauperes, poterit Epiſcopus illis, vti pauperibus, redditus Eccleſiæ diſtribuere, ſed non augere, vel ditare.

27 Addit quoque, *Nauar. de reddit. Eccleſ. quæſt. 1. num. 27.* eſſe conſiderandam neceſſitatem conſanguineorum, non ſolum pro vita conſeruanda, ſed pro ſuſtentatione, iuxta qualitatem ſtatus eſſe conſiderandam poſt promotionem conſanguinei, quia dignitas efficit, vt ſtatus conſanguineorũ augeatur, & maiorem neceſſitatem habeant, quam antea. Idem refert, *Genuenſ. in dicto man. cap. 46.*

28 Nonò dubitatur, an Epiſcopus poſſit de his, quæ ſuperſunt ex redditibus Eccleſiæ,

Digitized by Google

fiæ, possessiones emere, vel in thesauro reponere in futurum, pro vtilitate Ecclesiæ, & necessitatibus pauperum.

Distinctionem adhibet in hoc dubio, *Genuens. in dicto man. cap.* 45. dicens, aut, enim, necessitas non imminet prouidendi pauperibus, & laudabiliter faciet, aut, vero, necessitas imminet erogandi pauperibus, & superflua cura est, & inordinata, vt aliquid in futurum conseruet.

29 Quomodo, autem, debeat Episcopus erogare redditus Ecclesiæ si haberet, etiam iurisdictionem temporalem. *Gaetan. in D. Thom. 2. 2. quæst.* 185. *art.* 7. quem sequitur *Genuens. cit. cap.* 45. *num.* 7. dicit, quod Episcopus tenetur ad illam distributionem, sicut domini seculares tenerentur.

30 Decimò dubitatur, an possit Episcopus exercere negotiationem, pro subuentione pauperum.

Et quod possit illam exercere pro pauperum subuentione, si ipse esset pauper, tenent *Archid. & Turrecrem. in a. consequens. dist.* 88. quamuis alias negotiatio per se ipsos, & mere lucratiua sit clericis prohibita, vt *in dictis*, *dist.* 88. Nihilominus, ne Episcopus reputetur negotiator posset, vt aduertit, *Genuens. in dicta man. cap.* 53. data eius reali paupertate, & pauperum egentia, curam negotiationis dare alicui viro probo, qui fideliter lucrum dispenset, & in domum Episcopi nil lucri intret.

Qando, autem, possint clerici aliquam industriam, aut negotiationem exercere, vel ne. *Diximus in tract. de oblig. cler. part.* 2. *num.* 19. *vbi num.* 43. *cum Less. de Iust. & iure lib.* 2. *cap.* 21. *dub.* 1. *num.* 6. Diximus quoque ibidem clericos posse negotiari per alios absque culpa mortali, ex eo quia cessat ratio prohibitionis, dum iura prohibent negotiationem clericis per propriam personam, vt probat, *Medina, de restitut. quæst.* 50. *casu* 2.

31 Vndecimò dubitatur, an in largitione eleemosinarum, sint attendendæ ab Episcopo, aliquæ circumstantiæ.

Affirmant *Barbosa*, *part.* 1. *tit.* 2. *glos.* 9. *num.* 9. asserens, quod attendendæ sunt multæ circumstantiæ, videlicet, fides, causa, locus, tempus, modus, necessitudo, ætas, debilitas, conditio, vnde *S. Ambros. lib.* 1. *de officijs, cap.* 10. *relatus in cap. non satis, & in cap. est probanda, dist.* 86. dicit, in hoc, considera ætatem, vt senibus plus largiaris, qui sibi iã nequeunt victum quærere, considera etiam,

Digitized by Google

etiam debilitatem, considera verecundiam, quæ ingenuos prodit natales; non tamen vult dominus simul effundi opes, sed dispensari, vt in ipso pauperes dato mensuram tenere, vt abundes pluribus, quãto enim, minora sunt, quæ spar guntur, tanto plures erunt, qui recipiant ex puro effectu, ac sincero fiat eleemosina, non conciliandi fauoris gratia, vltra modum effundendum.

33 Et *Gregor. part. 3. pastoralis, cap. 21.* ponit, etiam prudentiã largiendi, præsertim, ne sero præbeatur, quod cito dandum est, iuxta illud, ne dixeris amico tuo, vade, reuertere, cras tibi dabo, cum statim possit dare. Sic, quoque, ne totaliter vacuum dimittant pauperem, cui semper aliquid, vel parum dandum est, iuxta illud, *Lucæ 6.* omni petenti te tribue. Videnda sunt quoque circa hoc, quæ scribunt, *S. August. in Enchir. cap. 76. & S. Ambros. de offic. lib. 2. cap. 21.*

34 Præsertim, tamen, tempore pestis, tenentur Episcopi subuenire pauperibus infirmis, & sanis, cum eorum proprijs bonis, & Ecclesiæ, si bona laicorum, & Ciuitatis non suppetant, vt notat, *Leyua lib. 4. cap. 46. num. 45. & diximus supra, cap. 2. num. 18.*

35 Insuper tempore penuriæ, non solum debent pauperibus eleemosinas facere, sed curare, ne fraudentur eleemosinis sibi, ab alijs, debitis, nam p. m. si pauperum miserabilium personarum, & oppressorum ab alijs protectionem neglexerit, *Genuens. in in dicto man. cap. 52.*

36 Quod sanè præceptum semper in Ecclesia videtur fuisse obseruatum, iuxta Sacrorum Canonum, & Sanctorum Patruum monita ab Episcopis, tum Priorum antiquorũ temporum, quam recentiorum, vsque ad hunc nostrum seculũ, vt legitur de *S.* Ambrosio, de S. Ioanne Alexandrino Patriarca, de S. Augustino, de S. Paulino, Nolensis *Episcopo*, de S. Cassiano *Episc.* qui pene cuncta, quæ habuit erogauit indigentibus, de S. Nicolao, quem exemplar misericordiæ appellat, *D. Thom. in opus. de expos. Salutat. Angliæ.* de S. Ioanne eleemosinario ob ingentes eleemosinas, sic cognominatus, de S. Siluestro, de S. Gregorio, S. Martino, *S.* Ludouico, & S. Antonino, qui mutuo recipiebat pecuniam, vt pauperibus subueniret, & de alijs, apud *Genuens. in dicto man. cap.* 18. ac de B. Thoma, à Villanoua, Archiep. Valentiæ, & de S. Carolo, Cardinali Borromeo, vt in eorum vita, & gestis

Digitized by Google

ſtis narratur, præter innumeros alios Sacros Antiſtites, quorum nomina ſunt in Libro vitæ. Et nouiſſimè hac noſtra ætate illorum veſtigia ſequendo hanc obligationem omni ſtudio adimplere conati ſunt, quam plures alij Sacri Paſtores, inter quos connumerantur, prout vidimus, Illuſtriſs. D. Carolus Caraſa Senior, ex Principibus Roccellæ, Epiſcopus Auerſanus, recolendæ memoriæ, cuius egregias virtutes, & innatam pietatem, & liberalitatem, erga pauperes immitatur Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D. Carolus Caraſa, Iunior, eius nepos, modernus eiuſdem Ciuitatis meritiſſimus, & vigilantiſſimus Paſtor.

38 Nec nõ Eminentiſſimus, fælic. memoriæ, Franciſcus Cardinalis Boncompagnus, Archiepiſc. Neapolit. cuius omne aurum, vel abijt in mores, vel eſt erogatum in egenos, Vnde, Præſulis ſummę probitatis, & magni eleemoſinarij nomen, Iure fuit adeptus, quod eſt notiſſimum, & notat etiam, *Chioccarellus in tract. de Archiepiſcopis Neapol. verbo, Franc. Boncompagnus, de anno 1626. fol. 368.*

CAPVT OCTAVVM.

DE PRAECEPTO; Retinendi grauitatem Pontificalis dignitatis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopi grauitatem retinere debent, ne vileſcat eorum auctoritas.*

3 *Epiſcopi, quomodo ſe gerere debeant, cum familiaribus ſuis.*

4 *Epiſcopi, dum tractant ſpiritualia, quæuis negotia abijciant.*

5 *Epiſcopus, quomodo ſe gerere debeat, cum præsbyteris.*

9 *Epiſcopi audientia grata, & benigna eſſe debet.*

OCtauò, Præcipitur Epiſcopis grauitatem Põtificalis dignitatis retinere, ne eorum vileſcat auctoritas, quam ab omnibus magiſtratibus eſſe retinendã, Canones, & leges cenſuerunt, *cap. qualiter, il primo, de accuſat.*

sat. & l. obseruandum, ff. de offi-
1 *cio Præsidis*. Et in *Episcopo* adeo est necessaria, vt si eam non seruaret, peccaret, iuxta *Tostatum, secundo, Regum, cap. 6. quæst. 19.* Nam minueretur eius auctoritas, contra Apostolum, dicentem; in omnibus exhibentes nosmetipsos, ne vituperetur ministerium nostrum.

2 Vnde *S. C. T. sess. 25. cap. 17. de reformat.* admonet, vt Episcopi, tam in Ecclesia, quam foris suum gradum, & ordinē præ oculis habentes, vbique se patres, & pastores esse meminerint. Ideo Principibus inseruire non debent, *cap. Valentinianus, dist. 63. cap. duo sunt, & cap. si imperator, dist. 96.* & notat, *Franc. Leo in Thes. fori Eccles. part. 3. cap. 3. num. 4. & cap. 4. num. 10.*

5 *Et* ob hanc causam, ne contemnantur, non debent habere nimiam familiaritatem, cum domesticis, & consanguineis, vt habetur in *cap. 1. dist. 34.* à qua nimia familiaritate, tam rigidè se abstinuit speculū Sacrorum Antistitum, Franc. Cardinal. Boncompagnus Archiep. Neap. fælic. memor. non solum verbo, & opere, sed, etiam, visu, ita vt nullus, ex suis familiaribus iactari possit, se vnquam, nuditatem aliquam sui corporis vidisse, præter manus, & faciem, vt est notissimum.

4 Quando, autem, *Episcopus* vacat spiritualibus, signanter grauitatem debitam retinere, non obliuiscatur, taliter, quod omnia alia negotia à se abijciat, prout hanc grauitatem in diuinis officijs summopere colebat Sanctus Carolus Cardinal. Borromeus, vt notat *Genuens. in man. cap. 10. num. 8.*

5 In vultu quoque, in incessu, & in verbis grauitatem retinere debent, non tamen, affabilitatem ablegare, vt aduertit, *Idem Genuens. loco cit. num. 15.* ne nimia austeritate, odio habeatur, vel nimia affabilitate, contemnatur.

5 Sed huius occasione, non est silentio prætereundem, qualiter in *Concilio Carthaginensi, 4. cap. 34.* relatum in *Can. Episcopus, 2. dist. 95.* dicitur, quod Episcopus in *Ecclesia*, & in consessu Præsbyterorum, sublimior sedeat; intra domum, verò, collegam se Presbyterorum esse cognoscat, & in *Can. Episcopus, il primo, eadem dist. 95.* dicitur, quod Episcopus in quolibet loco sedens, stare Presbyterum nō patiatur, vt, etiā, notat *Aluarus Pelagius, de Plāctu Ecclesiæ, lib. 2. cap. 20.* Vnde *Genuens. cit. cap. 10. num. 9.* fatetur, Episcopum, teneri cohonestare Præsbyteros aliquos,

quos, virtutibus, ornatos, præsertim, senes, ob Caniciei venerationem, eisque in domo poterit Sedem assignare; licet in dicto *cap. Episcopus*, dicatur simpliciter, quod Episcopus debeat concedere in eius domo sessionem Sacerdotibus, quia procedit, vt honorentur Sacerdotes, salua grauitate Episcopi, & sine iactura Pontificalis dignitatis.

Hanc, grauitatem Pontificalis dignitatis, insimul cum mansuetudine, serpentis prudentia, & columbæ simplicitatem, dum viuerent, prout vidimus, semper retinuerunt Ioannes Thomas Eustachius, Congregat. Oratorij Neap. olim Episcopus Larinen, & præfatus, Franc. Cardinal. Boncompagnus Archiep. Neap. de quibus supra in cap. 4. propt retinent adhuc nonnulli Sacri Antistites, viuentes, quorum nomina hic non afferuntur, propter monitionem, *Diui Maximi Episcopi*, qui, ait, *laudo post vitam, magnifica post consummationem.*

8 Ad retinendam, autem, & conseruandam hanc Pontificalem grauitatem, meminerint Episcopi, in vestitu esse modestis, & non excedere, nec non, cauere in vitæ genere, & domo, ne quid appareat, quod simplicitatem, Dei zelum, ac vanitatum contemptum præseferat, *S. C. T. sess. 25. cap. 1. de refor. & Medina, de panit. lib. 1. cap. 16. §. 7.*

9 Item quando statutis horis excipiunt illos, qui ipsos adibunt, tanquam Iudices, vel Consultores, aut adiutores, se præbeant eis faciles, & benigni, ita tamen, ne à grauitate recedant, & expediant statim, quę possunt, nec cessent ab hoc munere, quousque omnes audierint, & quantum fieri potest, omnes à se lætos, tristem nullum, dimittant, quod si possibile non est, conentur, saltim humana, lenique oratione mitigare eorum tristitiam, vt admonet, *Genuens. in dicto mun. cap. 23. num. 4.*

CAPVT NONVM.

DE PRAECEPTO VISItandi limina SS. Apostolorum.

SVMMARIVM.

1 *Limina SS. Apostol. visitare quando teneantur Episcopi.*

2 *Episcopus legimè impeditus, tenetur mittere procura-*

Digitized by Google

turatorem instructum, ad visitandum limina Apost.

3 *Relatio transmittenda per procuratorem ad visitandum limina Apost., quid continere debeat.*

4 *Votum, quod emittit Episcopus in consecratione visitandi limina, an sit reale, vel personale.*

5 *Tempus Episcopis assignatum pro visitandis liminibus, à quo die incipiat currere.*

7 *Limina SS. Apostol. an sint visitanda ab Episcopo, vel à coadiutore.*

8 *Canonicus missus ab Episcopo ad visitandum limina, an lucretur distributiones.*

9 *Limina Apostol. an teneantur visitare Episcopi residentes in partibus infidelium,*

10 *Limina Apost. an teneãtur visitare Episcopi, qui sunt in India Orientali, vel Occidentali.*

11 *Regularem, an possit Episcopus mittere pro se, ad visitandum limina.*

12 *Relatio status Ecclesiæ ad Vrbem, transmittenda, remissiuè.*

NOnò Præcipitur Episcopis, visitare SS. Apost. limina, *cap. ego, de Iure iuram, & habetur in Pontif. Romano, de forma iuramenti* electi in Episcopum, & statuit, S. Gregor. Magnus, vt legitur in Breuiario, die 12. Martij, & Sixtus V. edidit constit. De visitandis liminibus Apostol. publicatam Romæ, 20 Decembris 1585. incip. *Romanus Pontifex*; quam refert, *Quaranta, verbo, Apostol. lim.*

1 per quam statuitur, vt Patriarchæ, Primates, Archiepiscopi, & Episcopi Itali, & alij ex insulis adiacentibus, tertio, quoque anno. Alij remotiores, quarto, quinto, vel decimo, pro regionum varietate teneantur visitare limina Apostolorum, ad recognoscendam Sedem Apostolicam, & eam venerandam, & ad consultanda dubia, negotia, & difficultates, quæ in

2 Diœcesi se obtulerunt; Et si Episcopus fuerit legitimè impeditus, infirmitate, negotijs, senectute, bello, peste, aut paupertate, debeat mittere suum procuratorem instructum, cũ speciali mandato, alias incurrit pœnas in dicta constit. contentas.

3 Qui procurator debet secum

Digitized by Google

cum deferre, non solum speciale mandatum sui *Episcopi*, & testimonium à medicis de infirmitate, vel ab alijs de legitimo impedimento, sed etiã, relationem distinctam, & claram omnium Ecclesiarũ Diecesis, & reddituum, quos habet, & per quos Parochos, vel beneficiatos gubernentur, & numerum omnium Monasteriorum, tam virorum, quam mulierum, & numerum religiosorum, & explicare, an viuant mendicando, an habeant reditus, & si sit aliquid de nouo petendum à Romano Pontifice, & debet portare omnes rationes, & scripturas necessarias, & tandem debet esse, ita instructus in negotijs totius diœcesis, vt si fuerit interrogatus à Summo Pontifice, possit eum de omnibus certificare, ita *Leyua, lib.4.cap.8.num.17. & Nouar. part.1. tit.de Apostol.liminibus*.

Cum, vero, deuenerit huiusmodi procurator ad Romanam Curiam, nomine sui Episcopi debet osculari pedes Sãctissimi; Eiq; dare literas, quas portat, reddere rationem infirmitatis, vel impedimenti sui Episcopi, & accipere benedictionem. Deinde se præsentare coram Illustriss. Secretario Sacræ Congreg. Episcoporum, tradere ei omnes rationes, & Scripturas, procurare, vt in Congregatione *E*minentiss. DD. Cardinal, videantur. Et examinentur. Visitare septem Ecclesias, & offerre ei cereum, accipere testimonium à Notario publico talis visitationis, ac à Secretario Sacræ Cõgregationis testimonium suæ præsentationis, & licentiam ad reuertendum, & tandem deosculari pedes Sanctissimi, ac accipere benedictionem ad reuertendum.

4 An, autem, votum ab Episcopo emissum in eius consecratione, visitandi limina Apostolorum, sit personale, vel reale.

Sanch. in summa, to.1.lib.4. cap.15.num.12. dicit, quod licet videatur personale, nihilominus instar reale obligat, nam stylus habet, vt visitent per se ipsos, vel per alium.

5 Sed, dubitatur Primo, à quo tempore incipiat currere annus, Episcopis, visitandi limina Apostolorum.

Resp. à tempore suscepti muneris consecrationis, vel Pallij traditionis, aut translationis ad aliam Ecclesiam, vt decernitur in dicta cõstit. Sixti V. & notant *Gauante in man. Episc. verbo limina Apost.nu.5. & Nouar part.2.eod.titulo*.

6 Est, tamen, obseruandum, quod tempus excursum Episcopo

Digitized by Google

ſcopo prædeceſſori, qui morte præuentus, ſiue alia de cauſa, ob non finitum tempus ei præſcriptum, dicta limina non viſitauerit, ita illius ſucceſſori efluxiſſe intelligitur, vt termino ipſo, iuxta prædeceſſoris ſui iuſiurandum, completo, debitam viſitationem conficere teneatur, vt in eadem conſtit. Sixti V. præſcribitur.

7 Secundò dubitatur, ſi Epiſcopus haberet coadiutorem; à quo eſſent viſitanda limina Apoſt.

In hoc dubio, Sac. Cõgreg. die 4. Auguſti 1619. vt teſtatur *Barboſa*, *in recollect. Bullar. verbo*, *coadiutus*, declarauit; Apoſtolorum limina eſſe viſitanda per coadiutum, non per coadiutorem.

8 Tertiò dubitatur, an Canonicus, qui fuit miſſus ad viſitanda limina Apoſtolorum lucretur diſtributiones quotidianas.

Affirmant, *Garcia*, *part. 3. cap 2. num. 349. Moneta*, *de diſtrib. part. 2. queſt. 8. num. 23. cum alijs*, qui teſtantur, ſic declaraſſe Sacram Congregationem.

9 Quartò dubitatur, quid dicendum de Epiſcopis reſidentibus in partibus infidelium.

Reſp. per Sac. Congreg. de propaganda fide, coram Vrbano VIII. die 28. Iulij 1626. fuiſſe declaratum, ſufficienter impleri præfatam conſtit. Sixti V. per Epiſcopos in partibus infidelium reſidentes, ſi id præſtiterint medio ipſorum procuratore, in Curia reſidente, vt teſtatur, *Nouar. loco citato*.

10 An, autem, Epiſcopus poſſit mittere regularem pro ſe, ad viſitanda limina Apoſt.

Negat *Nouar. in lucerna regularium*, *verbo*, *limina*, *num. 4.* etiam ſi regularis eſſet familiaris, & commenſalis Epiſcopi, & cenſuit Sacra Congregatio, vt fatetur *Sellius*, *apud Barboſ. ſeſſ. 24. de refor. cap. 3. num. 45. in collect. concil.* qui addit, eam dem Sacram Congreg. Concilij, gratiam feciſſe Epiſcopo Canarienſi, viſitandi limina Apoſtolorum per Sacerdotẽ regularem ab illis partibus tranſmiſſum, & bene informatum, ſtante, quod propter itineris longitudinem milliarium 17. mill. & ob pericula, quæ incurrunt tranſmiſſi Sacerdotes ſeculares nullus aderat, qui mitti velit. Quæ reſolutio, eſt conformis dictæ conſtit. Sixti V. vt notat *Franc. Ceſpedes de exempt. regular. c. 24. dub. 361.* in qua habetur, quod ſolum vbi nulli alij ſunt, qui iuxta conſtitutionem prædictam mitti poſſunt, regulares poſſunt ab Epiſcopis, mitti ad limina

Digitized by Google

mina visitanda destinari.

11 Quintò dubitatur, an ad eamdem visitationem teneantur Episcopi, qui sunt in India Orientali, vel Occidentali in Regnis, quos vocant del Peru, Mexico, vel in nouo Regno Granatensi.

In hoc dubio, *Leyna, lib. 4. cap. 6. num. 22.* fatetur, quod pro omnibus Episcopis Indiarum, reddit rationem Patriarcha, quem vocant, de las Indias, ne tam longo, & periculoso itinere grauentur, & ne Ecclesiæ, tam longo tempore destituantur solatio Pastoris. Nam Sedes Apostolica neminem grauat, tum Summus Pontifex sit omnium patrum mitissimus, &c.

12 De Relatione, autem, facienda, seu transmittenda in visitatione liminum SS. Apostol, vide apud, *Nauar. part. 1. tit. de Apost. limin. num. 4.*

CAPVT DECIMVM.

DE PRAECEPTO, ERIgendi Collegium, seu seminarium puerorum.

SVMMARIVM.

1 *Seminarium, seu Collegiũ puerorum erigi debet ab Episcopo in eius diœcesi.*

2 *Redditus necessarij pro manutentione Seminarij, vnde sumendi.*

3 *Canonici, an teneantur contribuere Seminario, pro distributionibus.*

4 *Mendicantes, an teneantur contribuere Seminario pro beneficijs vnitis eorum Monasterijs.*

5 *Milites Diui Ioan. an teneantur ad contributionem Seminarij.*

6 *Confraternitates, an cõtribuere debeant Seminario.*

7 *Beneficia simplicia, quando possint vniri Seminario, & an obtinentes, tunc possint illa ad fauorem, remunciare.*

8 *Beneficia reseruata, vel affecta Sedi Apostolicæ, an possint vniri Seminario.*

6 *Beneficia regularia, an possint vniri Seminario.*

10 *Vnio beneficiorum Seminario, vt sit valida, quæ requirantur.*

14 *Seminarium, quando ex paupertate erigi non potest, quid agendum.*

15 *Forma faciendi vniones beneficiorum Seminario.*

16 Cano-

Digitized by Google

16 *Canonici deputati proſtatuendis neceſſarijs in beneficium Seminarij, an lucrentur diſtributiones, ſi ea de cauſa, eo tempore, cum Epiſcopo abeſſe contingerit.*

17 *Regulares, & alij recuſantes ſoluere taxam Seminario, an poſſint cogi ab Epiſcopo.*

DEcimo, Præcipitur Epiſcopis, vt in Cathedralibus Eccleſijs erigant Collegium, ſeu Seminarium puerorum, Ciuitatis, & diœceſis, prope ipſas Eccleſias, vel alio loco conuenienti, eorum arbitrio, in quo eos alere, & religioſe educare, & Eccleſiaſticis diſciplinis inſtituere debeant, & curare, vt qui in illo aluntur, ſingulis diebus interſint Miſſæ, & ſaltem, ſingulis menſibus confiteantur peccata, & pro confeſſoris arbitrio cõmunicent, ac Cathedrali, & alijs Eccleſijs diebus feſtis, inſeruient, vt habetur in *S. C. T. ſeſſ. 23. cap. 18. de reform.*

1 Quod, ſi Epiſcopus in eius Seminarij erectione negligens fuerit, exiſtentibus facultatibus pro illius erectione, Archiepiſcopus ſupplere debet eius negligentiam, & acriter illum corripere (cum ſine cauſa id omiſſum viderit) Archiepiſcopum, vero, negligentem, Synodus Prouincialis, vt in *dicto cap. 18. Concilij, verſ. ſi Cathedralium*, & notat, *Riccius part. 4. deciſ. 196.*

2 Redditus, autem, neceſſarij ad Fabricam Seminarij inſtituendam, & ad mercedem Præceptoribus, & Magiſtris ſoluendam, & alendam iuuentutem, ac ad alios ſumptus, ſumi debent ab Epiſcopo, cum Conſilio quatuor deputatorũ, duorum, ſcilicet, de Capitulo, & duorum de clero, iuxta Cõcilium in *dicto cap. 18.* ex fructibus menſæ Epiſcopalis, Capitularis, & ex fructibus beneficiorum, de quibus, *S. C. T. cit. loc.* & per *Gõzales ad reg. 8. gl. 5. §. 7. n. 68. Leyua lib. 6. cap. 30. & Riccius, in dicta p. 4. dec. 196 & in praxi par. 3. reſol. 415.*

3 An, autem, Canonici teneantur contribuere Seminario, de diſtributionibus quotidianis.

Negatiuè, vt fatetur, *Gauante in verb. Seminarium, nu. 27. qui num. 26. cum Ricc. dicta part. 4. deciſ. 196.* teſtatur, ex declaratione Sacræ Congregationis, quod nemo tenetur contribuere Seminario de incertis redditibus.

Excipiuntur, tamen, à contributione Seminarij regulares

Digitized by Google

res mendicantes per *S. C. T. sess. 23. cap. 18. de refor.* & quorum nomine, qui nam regulares veniant. Pius V. in sua constit. incip. *Romanus Pontifex de anno 1568. relata, à Piasecio, in praxi, de visitat. regular. nu. 49. & Cespide, cap. 24. dub. 368. num. 2.*

4 Vtrum, vero, Mendicantes teneantur contribuere Seminario, pro beneficijs Ecclesiasticis; Monasterijs, illorum, vnitis.

In hoc dubio, censet *Lezana, in summa, quæst. regul. to. 2. cap. 1. num. 33.* non teneri. Nihilominus per Sacram Congregationem, apud *Barbos. in collect. Bull. verb. mendicantes*, contrarium declarari. Et quando regulares essent obligati ad contribuendum Seminario, non tenerentur id facere ex emolumentis, prouentibus, & legatis pijs ipsis relictis pro celebratione Missarum, ex declaratione Sac. Congreg. teste *Barbosa, relato à Lezana, loco cit.*

Sed milites S. Ioan. non teneri ad contributionem Seminarij statuit Gregor. XIII. per Bull. incip. *quo magis, 23. Martij* 1580. de quo apud *Nouar. part. 2. tit. de milit. S. Io: nu. 7.*

6 Confraternitates, autem, existentes in Ecclesijs regularium tenentur ad contributionem Seminario, si habent redditus, vt censuit Sacra Congregatio apud *Lezanam dicto tom. 2. cap. 15. num. 28.* & fatentur *Marchinus, de Pest., part. 4. cap. 7. & Cespides, cap. 24. dub. 376. num. 12.*

7 Item, vt commode Seminarium Regi valeat, possunt Episcopi eidem vnire aliqua beneficia simplicia sine, tamen, præiudicio obtinentium, ita vt si possidentes dicta beneficia renunciare, vel permutare velint, possunt libere illud facere, sine impedimento vnionis, quia vnio facta Seminario, non sortitur effectum, nisi quãdo vacat per mortem, vel ingressũ religionis, & professionem, vel per delictum, *Leyua, loco cit. num. 16.*

Non, tamen, possunt simplicia beneficia ad collationem inferiorum spectantia, seminario, vniri, nec Canonicatus, neque vnita alicui operi pio, aut quę requirunt personalem residentiam, neque beneficia iurispatronat^e^, etiã Ecclesiastici, nec beneficia Sedi Apostolicæ reseruata, post illorum vacationem. Nec præterea vacantia in mense reseruato, possunt per Episcopum Seminario vniri, & ita censuit Sacra Congregat. vt testantur *Franc. Leo, part. 2. cap. 16. nu. 23. Leyua, cit. num. 19. & Garcia, p. 12. cap. 2.*

Digitized by Google

cap.2. num.107. vbi etiam refert, quod Pius V. & Gregor. XIII. decreuerunt in vnionibus factis, seu faciendis Seminarijs, Quod vniones de beneficijs reseruatis validæ sunt, si modo factę fuerint ante ipsorum vacationem, quod si post vacationem factæ reperiantur, nullæ sunt, & proinde prouisi à Sede Apostolica mitti debent in possessionem, dictorum beneficiorum.

8 Fatetur, quoque *Barbosa part.3. alleg.77. nu.30. ex Garcia, in addit; ad dictam part.12. cap.2. num.103. sub num.106.* per Sacram Congregationem fuisse decisum, nõ posse, etiam, ante vocationem vniri Seminario beneficia, quæ obtinent personæ, quæ ob familiaritatem Eminentiss. Cardinal. vel aliam rationem tales sint, vt quocunque mense decedant, certum sit, ea fore affecta Sedi Apostolicæ, vt pariter sunt beneficia subcollectorum, & officialium Curiæ, cum fraus in hoc censeatur.

9 Sed dubitatur Primo, si de facto, vniatur beneficium reseruatum Seminario, an valeat.

Et nullam esse huiusmodi vnionem, censuit, *Rota in Assisien. benef.13. Martij 1607.* vt refert, *Garcia, num.103.* Similiter beneficia regularia, siue dentur in titulum, siue in commendam, non posse vniri Seminario, *Barbos. in collect. C. T. sess.24. cap.1. de refor. num.39.*

10 Secundò dubitatur, quę requirantur, vt vnio facta Seminario, valeat.

11 Resp. vt valeat vnio prædicta, duo necessariò, concurrere debent. Primò, requiritur, vt Seminarium fuerit actu erectũ, & habeat actu Scholares, & Magistros, vt censuit Sacra Congregatio Concilij in vna Gienen de anno 1588. his verbis. *Congreg. Concilij censuit vnionem nullam esse, & inualidam cum Seminarium non fuerit erectum iuxta formam Concilij, vt potè, nec Magistris, nec scolaribus verè, & actu in eo existentibus, ita Ricc. in praxi part.1. resol.380. & part.3. resol.415.* Secundò requiritur,

12 quod præfata vnio fiat, cum Consilio quatuor deputatorum, alias non valet. *Cef. de Graff. decis.132.* & censuit Sacra Cõgreg. vt testãtur *Franc. Leo, n.25. et Gauante, verb. Seminarium, n.43.* cuius responsum refert, *Riccius, cit. loc.* licet Episcopus non teneatur sequi eorum Consilium, ex declaratione Sacr. Congreg.

14 Tertiò dubitatur, si ex paupertate in aliqua diœcesi Seminarium erigi non possit, quid agendum.

Digitized by Google

Resp.quod tunc debent eligi,ad minus Magistri Grãmatices, & Musicæ, qui gratuitu doceant, & alantur ex fructibusbeneficiorum,iuxta *S.C.T. sess.23.cap.18. Leyua,dicto lib. 6.cap.30.num.2.*

15 Formula, autem, faciendi vniones beneficiorum Seminario,posset esse tenoris, vt sequitur.

Die H. mensis H. anni H. In Episcopali Palatio H. in Camera Reuerendissimi *Episcopi*, congregatis in vnum simul cum præfato Episcopo, N.N.N.N. protectoribus deputatis in Synodo diæcesana, iuxta decretum S. C. T. ad regimen Seminarij clericorum dictæ Ciuitatis, sub clausura, redactis, pro necessitatibus eiusdem subueniendis, præcipuè pro congruo victu,& sustentatione clericorum, ibidem,existentium, & pro victu,& mercede Magistri Grammatices, & cantus, aliorumq;inseruientium, & pro illius conseruatione,præter taxam iam statutam, eidemque *Seminario* applicatam ex integris fructibus mensæ Episcopalis, Capitularis, & aliarum *Ecclesiarum*,& beneficiorum dictæ Ciuitatis, & diæcesis adhibito Consilio prafatorum protectorum, vt supra, præfatus D. Episcopus authoritate ordinaria, ac omnialio meliori modo, &c. exequendo decretum *S.C.T. sess. 23.cap.18. de refor.* perpetuo applicauit, vniuit, & incorporauit eidem Seminario clericorum, quandocunq; vacauerint, ex nunc, prout ex tunc, beneficia, non dum vacantia, cum omnibus eis, forsam annexis, &c. iuribus, & actionibus vniuersis, videlicet,Beneficium sub titulo Sancti N. quod possidetur ad præsens per .N. & Beneficium sub titulo Sancti .N. quod ad præsens possidetur per .N. sine tamen, diuini cultus detrimento, ita, vt quandocunq,vel quomodocunq; vacauerint, vt supra, ipsum Seminarium, siue eius legitimus procurator, illico, & immediate corporalem,realé, & actualem possessionem eorundem, huiusmodi vnionis applicationis,& incorporationis decreti,vigore,accipere,& in ea se immitti,ipsorumq;fructus redditus, & prouentus in proprios ipsius Seminarij vsus, beneficium,& vtilitatem conuertere libere, & licite possit, & valeat, litteraſq;vnionis,& incorporationis prædictæ expediendas in forma decreuit, concessit, & relaxauit isto, & omni alio modo meliori,&c.

16 Quartò dubitatur, an Canonici, qui adhibentur ab Episcopo iuxta S. C. T. in ijs statuendis,

Digitized by Google

tuendis, quæ ad Seminarium rectè instituendum pertinent, lucrentur distributiones, quando ea de causa, tempore diuinorum officiorum, eos cum Episcopo abesse contingeret.

Negant *Moneta, de distribut. part. 2. quæst. 11. num. 59. & Rubeus in Aphoris. verb. Seminarium, nu. 5.* quamuis contrarium, asserant, posse statuto, vel consuetudine induci.

17 Quintò dubitatur, an *Episcopus* possit punire recusantes soluere taxam Seminario, etiam, si essent regulares.

Affirmat, *Barbosa, in collect. Trid. sess. 24. cap. 1. de reform. num. 51.* dum sic habet *Seminario taxam soluere recusantes, potest Episcopus punire interdicendo, & alia grauiora iuris remedia adhibendo.*

Nihilominus, *Cespides, cap. 24. dub. 366. num. 5.* censet, non posse in hoc regulares puniri ab Episcopo, dum non reperitur Ius aliquod tribuens hanc facultatem in regulares.

CAPVT VNDECIMVM.

DE PRAECEPTO DEputandi prębẽdam Theologalem, seu lecturæ, & instituendi Pœnitentiarium.

SVMMARIVM.

1 *Prębenda Theologalis deputatio.*

3 *Theologalis prębenda debet esse Canonicalis, seu annexa Canonicatui.*

4 *Prębenda primo vacatura, quænam sit.*

6 *Theologalis prębenda ad huc non deputata iuxta Concilium, an sit deputãda, & quando.*

7 *Prębendam primam vacãtem assignare pro Pęnitẽtiario, vel pro Theologo, an sit in optione Episcopi.*

9 *Prębenda, an possit deputari in Theologalem, si omnes fructus consistunt in distributionibus, vel essẽt insufficientes.*

Digitized by Google

13 *Consilium Capituli, an Episcopus teneatur sequi.*

14 *Magister, quando deputãdus ab Episcopo, vt doceat grammaticam.*

15 *Episcopi arbitrio relinquitur, quo tempore, & super qua materia sacræ scripturæ legere debeat Theologus.*

16 *Canonici, & alij præsbyteri, an teneantur accedere ad lectionem Sacræ Scripturæ.*

17 *Parochi, & alij non Curati, an teneantur accedere ad Congregationes, quæ iussu Episcopi habentur ad casus conscientiæ dissẽrendos.*

18 *Distributiones, an lucrentur Canonici pro tempore, quo lectioni Sacræ Scripturæ interfunt.*

19 *Theologus Canonicus pro tota die, quo legerit lucratur distributiones, & alia emolumenta.*

20 *Theologus Canonicus in die, qua legerit, non censetur præsens matutino, quod dicitur pro die sequenti in vespere præcedenti.*

21 *Absentes causa docendi, vel addiscendi Theologiam, gaudent fructibus beneficiorum in absentia.*

22 *Canonicus Theologus, si nolit legere, quomodo prouidendum.*

23 *Theologalis præbenda, dũ vacat, quid facere debeat Episcopus.*

27 *Theologalis prębenda, an possit conferri decretorũ Doctori.*

30 *Theologalis prębenda non est dignitas, ideò priora loca, eam obtinens, relinquere debet antiquioribus Canonicis.*

32 *Hębreis exponuntur scripturæ ueteris testamenti, ex Constitutione Greg. XIII.*

33 *Pœnitentiarius, quis, & quomodo instituendus.*

34 *Præbenda unienda officio pœnitentiarię, debet esse integra, atque Canonicalis.*

35 *Pœnitentiarius deputari debet ille, qui habet qualitates requisitas à S. C. Trid.*

36 *Pœnitẽtiarius eo ipso, quod est institutus, habet facultatem*

Digitized by Google

tatem audiendi confessiones pœnitentium illius diœcesis.

37 *Pœnitentiarius debet semper paratus existere ad audiendas confessiones horis oportunis, loco, & sede arbitrio Episcopi.*

38 *Pœnitentiarius absoluere non potest à casibus reseruatis.*

40 *Pœnitentialis prœbenda post erectionem, vacans in mense Apostolico, electio, & collatio pertinet ad Papam.*

41 *Pœnitentiarius, an sit etiã, instituendus in Collegiatis.*

42 *Distributiones habentur loco prœbendæ, quando in Cathedrali non essent Canonicales, sed consisterent in distributionibus.*

43 *Aetas 40. annorum, an debeat esse completa in Pœnitentiario.*

46 *Episcopus, si vellet eligere Pœnitentiarium extra diœcesim, ex eo, quia in diœcesi non reperitur persona apta, debet eligere personam cum qualitatibus, à Consilio requisitis.*

47 *Pœnitentiarius pro præsente in choro, quando habẽdus, dum audit confessiones.*

48 *Pœnitentiarius confessiones, etiam infirmorũ audiens, extra Ecclesiam, an censeatur præsens in choro.*

49 *Forma deputandi prœbendam Theologalem, & instituendi Pœnitentiariã.*

VNdecimò Præcipitur Episcopis, vt in eorũ Ecclesijs deputent prę bendam Theologalẽ, & instituant Pœnitentiariũ, de quibus in hoc cap. summatim aliqua afferemus.

2 Quo, igitur, ad prœbendam Theologalem, est Episcopis iniunctum, vt Sacram Scripturam legendam curent in Ecclesijs, In quibus prœbenda, aut præstimonium, seu aliud stipendium pro lectoribus Sacræ Theologiæ deputatum, non reperitur, *cap. quia, & cap. fin. de Magistr. S.C.T. sess. 5. cap. 1. de reform.* In Ecclesijs, autem, Metropolitanis, vel Cathedralibus, si Ciuitas insignis, vel Populosa, ac in Collegiatis existentibus in aliquo insigni oppido, etiam, nullius diœcesis, si ibi clerus numerosus fuerit,

vbi

vbi nulla prębenda, aut præstimonium, seu stipendium huiusmodi deputatum fuerit, prębenda,quomodocumque, præterquam ex causa resignationis, primo vacatura, cui onus incompatibile iniunctum non sit ad eum vsum,vt ipso facto perpetuo constituta,& deputata intelligatur, statuit Sac. Conc. Trid.

2 Quod exequi debent Episcopi,dū adhoc,vt talis prębē da primo vacatura sit Theologalis,& in Theologalem maneat erecta,requiritur actualis deputatio, in tantum, vt si in prouisione prębendę non fuerit facta actualis deputatio, nō poterit prouisus cōpelli obire munus lecturæ, sicut decisum referunt à Sacr. Congreg. Concil. *Garcia part.5. cap.4. num.155. & Barbosa, de Canon.& dignitat.cap.27.num.4.*

3 Huiusmodi,autem,prębenda debet esse Canonicalis, seu Canonicatui annexa,& consequenter spiritualis Ecclesiastica, & quæ propriè, ac strictè prębenda dicitur vt in *cap. dilecto, de prębendis, & docet, Garcia,part.1. cap.1.num.9.& dicto cap.5.num.127.*

4 Sed dubitatur Primò, quomodo intelligantur illa verba Concilij de prębenda, primo vacatura.

5 Et intelligi de primo vacatura,quę post confirmationem Concilij vacauerit, censuit Sacra Congregatio, apud *Garc. loco sit.num.155.*

6 Sed quid si prima prębenda, quæ vacauerit post confirmationem Concilij, non fuerit ab Episcopo assignata pro Theologali, neque id exequutioni adhuc, demandatum à prædecessoribus, nec ab ipsomet, ob in Curiam,& inaduertentiam, an possit, & debeat ab ipso deputari prębenda, cum primum vacauerit.

Et videtur dicendum posse, & debere erigi, cum primum vacauerit in mense Episcopali, non autem si vacaret in mēse Papæ,aut si alias esset reseruata,aut affecta, nam solet hoc imponi Episcopis à Papa in collatione Ecclesiæ, in qua nō reperitur erecta, & licet illa, quæ primo vacatura erat post confirmationem Concilij, intelligeretur de vacatura quocunque mense, tamen si tunc non fuit erecta, non posset amplius ab Episcopo deputari prębenda pro Theologali, nisi vacauerit in mense, in quo ad ipsum spectet illius collatio, nec alias fuerit reseruata, vt censuit Sacra Congregatio,teste *Garcia, dicta part.5. cap.4. num.128. & 144. & sequitur Gauante, in man.verbo,Theologali prębenda.*

7 Secun-

Digitized by Google

7 Secundò dubitatur, an sit in optione Episcopi assignare prębendum primam vacantę pro Theologo, vel pro Pœnitentiario, dum in *S.C.T. sess. 24. cap. 8. de refor.* Similiter decernitur, quod Episcopus instituat pœnitentiarium, cum vnione prębendæ proximæ vacaturæ.

8 Et debere assignare primam vacaturam pro Theologo, nec esse in optione ipsius Episcopi illam assignare pro Pœnitentiario, declarauit Sacra Congregatio in *dicto cap. 1.* vt fatętur *Garcia, loco citato, nu. 155. & Barbosa, de Can. & dignitatibus cap 27. num. 5.* propter illa verba Concilij, in *dicta sess. 5 cap. 1. ipso facto*, licet ratione curæ animarum videatur magis necessarius primo vacantem assignare pro Pœnitentiario. Verum si magis expediens in aliquo loco particulari fuerit iudicatum, vt prius de Pœnitentiario prouideatur, ad tollendam omnem difficultatem adiri debet Sedes Apostolica, & ab ea confirmatio in specie habenda erit. *Ita eadem Sacr. Congregat.*

9 Tertiò dubitatur, an possit deputari prębenda, cuius fructus omnes consistunt in distributionibus, sicut reliquæ.

Affirmatiuè resolutum referunt, *Garcia, dicto cap. 4. nu. 128. & Barbosa, de Can. & dignit. cap. 27. num. 7.* Idemq; tradunt, vbi nullæ essent prębendæ, eo, quod Canonicatus, tantum, distributiones habeat, cum illarum loco succedant.

10 Quartò dubitatur, quid fieri debeat si in præfatis Ecclesijs, nulla, vel non sufficiens prębenda foret, ex quo aliqui Canonicatus carent prębendis, & illos obtinentes, Canonici in herba dicuntur, vt ait, *Vivian. lib. 1. cap. 1. num. 211.* & aliqui, eas habent, sed insufficientes, hoc est, qnarum redditus non sufficiunt ad cõgruam prouisi sustentationem, vt meminit *S.C.T. sess. 2. cap. 17. de refor.* considerata qualitate personarum, & regionis, *Quaranta, in addit. benefic. resignatio, causa 8.*

11 Resp. in casibus prædictis, Episcopus debet prouidere, vel per assignationem fructuũ alicuius simplicis beneficij, eiusdem tamen, supportatis oneribus, vel per contributionem beneficiatorum sue Ciuitatis, & diœcesis, vel alias, prout comodus fieri poterit de Capituli Consilio, vt decernitur in eodem S.C.T. *sess. 5. 6. 1. de reform.*

12 Quomodo, autem, intelligantur illa verba, *vel alias, prout commodius fieri poterit.*

Respondetur, videtur per illa

illa verba datum esse arbitriũ iuri conforme, superioribus, *Graff. de arbitr. confess. lib. 2. cap. 1. num. 10.* Ita, vt Episcopus primo loco subministret, & in eius defectum, propter paupertatem, Canonici, vna cum beneficiatis Cathedralium, in quibus lectio habenda est, quorum beneficiatorum redditus nisi sufficerent, subministrent alij clerici inferiores, deductis eorum vitę necessarijs, seruata, tamen, consuetudine regionis, vt notat *Carola, de prabenda Theolog. quæst. 3. num. 26.* & cõferunt tradita per *Genuens. in pract. Eccl. quæst. 210. & 249. num. 6.*

13 Vtrum, vero, teneatur Episcopus sequi circa hoc, Consilium Capituli.

Aliqui affirmant, quia Consilium regulariter non obligat, *cap. denique, §. hac, dist. 4. Menoch. de Arbitr. lib. 2. casu 380.* & si actus sit expediendus ab Episcopo, cum Consilio Capituli, *cap. nouit, vbi Abb. de his quæ fiunt à prælat.* tamen, in casu prędicto, dicitur in S. C. T. de Consilio, non autem, cum Consilio. Ideo videtur illud requirere, & sequi.

Alij, nihilominus, censent, quod Episcopus illud sequi non tenetur, quia huiusmodi actus tendit ad vtilitatem Ecclesiæ, iuxta relata per *Riccium, part. 1. decis. 192.*

14 Sed quid fieri debeat si Ecclesiæ annui prouentus fuerint adeo tenues, & tam exigua est cleri, & Populi multitudo, vt Theologię lectio in eis commodè haberi non possit.

In hoc casu, in eodẽ S. C. T. statuitur, vt eligatur, ab Episcopo, cum Consilio, Capituli; Magister, qui clericos; alioqui Scholares pauperes grammaticam, gratis, doceant, vt deinceps ad ipsa Sacræ Scripturæ studia, annuente Deo, transire possint.

25 Quintò dubitatur, quo tempore, & hora, & super qua materia Theologalis Canonicus legere debeat.

Resp. arbitrio Episcopi hoc relinqui, nam Concilio satisfacit, si Scolasticam Theologiã legerit, à cuius lectione tribus mensibus, Iulij, & Augusti, & Septembris vacare poterit, vt decisum fuisse à Sacra Congreg. testantur, *Garcia, dicto cap. 4. num. 17. Gauante, verbo, Theologalis, prabenda, & Barbosa, de Can. cap. 27. num. 26.*

16 Sextò dubitatur, qui teneantur accedere ad lectionem Sacræ Scripturæ.

Resp. quod tenentur accedere Canonici, & cæteri Presbyteri Ecclesiæ Cathedralis, vt censuit Sacra Congreg. 11. *Augusti* 1618. & ad hoc eos

poterit

Digitized by Google

poterit cogere *Episcopus*, sicut in casu minus vrgenti, eos valet compellere sub pœna pecuniaria, vt accedant ad Congregationem casuum conscientię, ex eadem Sacra Congregatione 11. Iulij 1620. vt testatur *Barbosa*, *loco cit. cap.* 27. *num.* 29. Quod non obseruatur Neap. ex quo in ea Metropolitana, vt plurimum assumuntur viri scientiarum eruditissimi.

17 Item, exercentes curam animarum, etiam, in Parochialibus religionis Hyerosolimitanæ tenentur accedere ad Cõgregationes, quę iussu Episcopi ad casus conscientiæ differendos, habentur, vt censuit Sacra Congreg. teste, *Bellarm. in obseru. ad cap.* 1. *Conc. Trid. litera Q. quemsequitur*, *Carola, de præben. Theolog. quæst.* 6. *num.* 22. *post Duard. lib.* 1. *in Bull. Cœna cap.* 1. *quæst.* 3. *Homobon. part.* 4. *exam. resp.* 86. Qui idem dicunt de Parochis, *Gauante*, *in man. verbo. Ieri Conuentus*, *num.* 3. Qui etiam fatetur, quod præsbyteri non curati non possunt cogi ad Cõgregat. casuum ex *Sacra Congreg. Concilij* 6. *Ianuarij* 1601. lic et aliter sentiat de Parochis regularibus, *Cespides de exemp. regul. cap.* 8. *dub.* 75.

18 Non, tamen, Canonici, qui ad lectionem Sacræ Scripturæ accedunt, pro tempore, quo lectioni intersunt, lucrantur fructus, & distributiones, ex eo, quia Scholares studentes in Ecclesijs Cathedralibus non gaudent eisdem Priuilegijs, sicut studentes in studijs publicis, vt diximus infra *part.* 2. *cap.* 22. *n.* 55.

19 Septimò dubitatur, an, & quando Canonicus Theologalis censeatur præsens in choro, & lucretur distributiones.

Resp. ex cõcessione *Gregor. XIII.* censetur præsens in Choro, quo ad distributiones, non solum, pro illis horis, vt si mane legat, pro horis matutinis, & Missa solemni, sed etiam pro tota die, quamuis choro non inseruiat, vt decisum quoque, referunt, *Garcia*, *part.* 3. *cap.* 2. *num.* 118. *& alij apud Barbos. de Can. cap.* 27. *num.* 33.

Et non solum sunt illi tribuendæ distributiones quotidianæ omnium horarum illius diei, quo legerit, sed, etiam, emolumenta quæcumq; personaliter intereſsentibus dari solita, quamuis, si choro non inseruiat, ex identitate rationis, vt censuit Sac. Congreg. Conc. in *Oriolen.* 12. *Augusti* 1628.

20 *Est*, bene verum, quod non censetur præsens matutino, quod diceretur pro sequenti die in Vesperi præcedente ex sententia Sac. Congreg. teste,

Garcia, dicto cap.2. num.118. Barbosa,cit.loco,num.34.

21 Sed, est obseruandum hic, obiter, quod docentes Sacram Scripturam, dum publicè in Scholis docuerint, & Scholares, qui in ipsis Scholis student, priuilegijs omnibus de perceptione fructuum,præbendarum,& beneficiorum in absentia à iure communi concessis, plenè gaudent,& fruuntur, vt in *S. C. T. dicto cap.1. Garcia,part.3.cap.2.num.54.* Quod ampliatur,etiam,respectu illorum trium mensium, scilicet, Iulij, Augusti,& Septembris,in quibus lectores ex decreto Sacræ Congregat. apud *Gallemart.sess.5. Concilij,cap.1.n.11.* possunt à lectionibus vacare, quia tunc in absentia, siue, si non fuerint in loco, vbi residere deberent,legitimè percipient fructus suorum beneficiorum, Requiritur tamen, licentia *Episcopi*,vt notat *Garcia,part.5.cap.4 §.1.num.225. & 229. & Carola,de præbenda Theolog.quæst.5.num.11.*

22 Octauò dubitatur, si Theologus Canonicus nolit legere, quomodo prouidendum.

In hoc casu, posset Episcopus illum cogere,cominationibus penarum, sequestrationis fructuum, assignationeportionis de eisdem fructibus dicendi, qui ipsius loco legat. Immò, crescente contumacia deuenire posset ad alias pœnas, etiam priuationis, vt ex Sacr. Congreg. Conc.tradit,*Barbosa,de Canon.cap.27.num.30.*

23 *Est* bene verum, quod non posset Theologus compelli ad ponendum substitutum, quando esset impeditus infirmitate sanabili, per se ipsum legere, sed in casu, quo quis esset substituendus, electio substituti spectaret ad *Episcopum*, vt decisum refert, *Garcia,dicta part 5.cap.4.num.159.*

24 Vnde, cum quidam Canonicus Theologus instaret sibi licere legere per substitutum, stante impedimento infirmitatis, fuit illi concessa licentia ad sex menses per Sacram Congregationem Concilij *sub die 25.Nouembris 1627.teste Barbosa cit.loco,num.32.*

25 Nonò dubitatur vacante Theologali præbenda, donec titularis prouideatur, quid facere debeat *Episcopus*.

26 Resp. poterit applicare fructus eiusdem præbendæ vni Canonico idoneo si aderit,eiusdé Capituli, qui interea suppleat, *Leyua,lib.4.cap.35.num.20. & Gauante, verbo Theologalis præbenda, num.18.* alias poterit fructus applicare alicui personæ extra Capitulum, quæ suppleat munus legendi ex Sac. Congreg. Concilij, vt testatur

retatur *Barbosa, de Can. & dignit. cap. 27. num. 59.*

27 Decimò dubitatur, an præbenda Theologalis, possit cõferri Canonico decretorum Doctori, vel potius debeatur Magistro in Sacr. Theolog. existente in Capitulo.

28 In hoc dubio, *Riccius in dicta part. 4. decis. 101.* nonnulla affert pro vtraque opinione, sed videtur concludere, debere conferri Theologo, dum *S. C. T. in dicta sess. 5. cap. 1. de refor.* vtitur verbo, Magistris, quod est proprium Theologorum, licet pro Canonistis, asserat, quod appellatione Theologorum, veniunt Canonistæ, & è contra.

29 Si vero, esset consuetum legi in aliqua Cathedrali casus conscientiæ, quod etiã posset per Canonistas adimpleri, tunc posset quoque conferri doctori Decretorum, nam cõsuetudo loci est obseruanda, *Gail pract. obseruat. lib. 1. obseru. 28.* & parem vim habet, cum lege, *l. quibus, ff. de legibus.*

30 Vndecimò dub. an præbẽda Theologalis sit dignitas, & de ea prouisus debeat præcedentiam habere in choro.

31 Resp. non esse dignitatem, ideo illam obtinens, cum vacauerit, debet priora loca relinquere antiquioribus Canonicis, vt testantur resolutum *Garcia, in addit. ad part. 5. cap. 4 num. 3. & Barbosa, de Can. cap. 26. num. 24.*

32 Huius præcepti occasione non est prætermittendum, quod per Constit. Greg. XIII. de anno 1584. Præcipitur Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, aliisq; Ecclesiarum Prælatis, vt in suis quisq; Ciuitatibus, terris, & locis, in quibus competens aliquis numerus iudeorum, qui Synagogam cõstituant, commorantur, curent Sabbato, vel alio cuiuscumque hebdomedæ statuto die ad iudeos ipsos in locum præstitutum, non tamen Sacrum, nec vbi Sacra confici solent, conuocatos, per aliquem Magistrum in Theologia, aliumuè idoneum virum ab eis eligendum, cum mercede congrua, illi ex ipsorum hebræorum collatione, aut alias, prout comodius eis videbitur, hebraicæ, si fieri poterit, linguæ peritum, Sermones, vel lectiones habere, in quibus illis exponantur Scripturæ veteris testamenti, Moysis, scilicet, & Prophetarum, præsertim vero, quæ eo Sabbato leguntur, seu lectæ in eorum sint Synagogis, iuxta Sanctorum Patrum interpretationes, ad verum Catholicæ Ecclesiæ sensũ, & alias ad præscriptũ dictæ const. Greg. XIII.

Digitized by Google

33 Quo, ad pœnitentiariam, est iniunctam Episcopis, vt in omnibus Cathedralibus, vbi id commode fieri poterit, Pœnitentiariã instituant, cum vnione præbendæ proximæ vacaturæ, iuxta S.C.T. *sess.24.cap.8 de refor.* Præbenda autem, vnienda debet esse integra, atque Canonicalis, vt censuit Sacra Congregatio, teste, *Barbosa, de Can. & dignit. cap.26. num.2.*

35 Deputandus, vero, in Pœnitentiarium debet esse Magister, vel Doctor, aut licentiatus in Sacra Theologia, vel iure Canonico, & in ætate 40. annorum, seu alias, qui aptior pro loci qualitate reperiatur, vt in eodem S.C.T. statuitur.

36 Eo ipso, quod Pœnitentiarius institutus fuerit, habet à Iure, & à Concilio facultatem audiendi confessiones pœnitentium illius diœcesis, & iurisdictionem ad absoluendum à peccatis, & est veluti Parochus totius diœcesis, nec requiritur noua licentia Ordinarij. *Ricc. in praxi, part.1. resol.477. Vgolin. de offic. Episc. cap.33. & alij.*

37 Et semper debet paratus existere ad audiendas confessiones, minimeq; potest pœnitentes recusare, & si recusauerit poterit ab *Episcopo* puniri, & priuari, *Garcia, part.5. cap.4. num.118.* Immo tenetur, horis, loco, & Sede, arbitrio Episcopi, sui copiam facere, peccata confiteri volentibus, *Garcia, cit. loco, & Barbosa, de Can. cap.26. num.15.*

38 Non, tamen, poterit huiusmodi Pœnitentiarius absoluere à casibus, quos Episcopus, sibi expresse reseruauit, nisi ipsemet Episcopus, hanc illi facultatem dederit, *Leyua, lib.4. cap.37. num.15. et Garcia dicto cap.4. num.115.*

39 Quomodo, autem, intelligantur illa verba Concilij, *præbenda proxima vacaturæ.* Patet solutio, ex dictis supra, *n.4 & 6.*

40 Quando, tamen, post erectionem, pœnitentialis præbenda, vacauerit in mense Apostolico, vel adfuerit alia reseruatio, seu affectio, tunc electio, & collatio pertinebit ad Papam ratione reseruationis, ita *Barbosa, part.3. alleg.55. nu.13. Gauante, in manuali, verbo, Pœnitentiarius, & alij.*

41 Sed dubitatur Primo, an Pœnitentiarius, cum vnione præbendæ sit, etiam, instituendus in Ecclesijs Collegiatis.

Negatiuè, cum Concilium loquatur tantum in Cathedralibus, non in Collegiatis, & sic declarauit Sacra Congregatio Concilij, cuius responsum refert *Garcia, dicta part.5. cap.4.*

Digitized by Google

cap.4. §.1. num.111. & 128.

42 Secundò dubitatur, quid dicendum si in Cathedrali, non essent præbendæ Canonicales, sed fructus omnes consisterent in distributionibus.

Resp. quod tunc distributiones habebuntur loco præbendæ, vt censuit Sac. Congreg. teste *Garcia, dicto cap.4. num.* 128.

43 Tertiò dubitatur, an ætas 40. ann. debeat esse completa in Pœnitentiario.

Aliqui censent 40. annum, sufficere esse inchoatum, ita *Gauante, dicto verbo, Pœnitentiarius, num.* 17.

44 Nihilominus, quod hi anni debeant esse completi, docet *Garcia, part.7. cap.4. num.35. cum aliis*, quibus accedit *Merolla, tom.3. disp.6. cap.8. dub.44 num.331.* ex eo, quia dicitur. In plurali, 40. annorum, *exgloss. in clem. generalem, de ætate, & & qualitate, & dixi de Priuil. cler. cap.4. num.69.*

45 Quartò dubitatur, an defectus ætatis prædictæ 40. ann. obstet, vbi alias: aptior, pro qualitate loci, non reperitur.

Et non obstare in casu prædicto ex Sac. Congreg. Conc. fatetur, *Garcia, dicto cap.4. num.33.* Vbi, etiam, tenet, sufficere, quod non reperiatur in Ciuitate, aut diœcesi persona apta cum dictis qualitatibus requisitis à Conellio, nec esse quærendam extra diœcesim, argumento, *tex. in cap. nullus, dist.61. vt dixi de Priuil. cleric. dicto cap.4. num.69.*

46 Quod, si in diœcesi non reperiatur talis persona apta, & Episcopus vellet eam eligere extra diœcesim non poterit eligere, nisi habentem dictas qualitates, si talis, ibi, reperiri potest comode. Ita *Gauant. dicto, verb. Pœnitentiarius, n.15. & Barbosa, cap.26. num.11.*

47 Quintò dubitatur, an, & quando Canonicus Pœnitentiarius, absens, censeatur præsens in choro, & lucretur distributiones.

48 Resp. quod censetur præsens in choro, non solum ad lucrandas distributiones, sed, etiam, ad lucrandas eleemosinas, quæ distribuuntur pro associandis Cadaueribus defunctorum, vel pro supplicationibus publicis, & processionibus, dum audit confessiones in Ecclesia; non tamen, si solum resideret in confessionali, & confessiones non audiret, alijs in choro cantantibus, neque si eo tempore, Missam, aut priuatim Officium dicat, vt oportunius confessiones audiat, nec si extra Ecclesiam, tunc confessiones, etiam, infirmorum, audiat. Ita, *Riccius, part.4. decis.115. & in praxi, part.1. re-*

vol.

Digitized by Google

fol.477. Vgolin.cap.33. num.5. Campanil. in diuers. rubrica 7. cap.6.num.27.& Barbosa,dicto cap.26.num.20.

Formula, autem,instituendi præbendam Theologalem, seu lecturæ, posset adaptari teneoris videlicet.

N. N. Episcopus.

Pastoralis sollicitudo nos admonet,vt ad ea,quę nobis ratione nostri Præsulatus incũbunt, mẽtis nostræ aciẽ,attente dirigamus,per quę animarũ nobis creditarum saluti sedulo consulatur,vt paruulis,panem,petentibus prouida sibi ille, manu frangatur, atq; dispensetur, quatenus ipsi, diuiniq; verbi pabulo,cæleſtisq;rore,per verbum Dei refecti,vberiores referant eternæ vitæ fructus:cum per semitas Domini nostri diuinæ veritatis doctrina dirigatur.Sane cum in Ecclesia nostra Cathedrali nulla præbenda Theologalis ad præscriptũ *S.* C. T. constituta existat pro lectore Sacræ Theologiæ. *Sa*crarumq;litterarum, qui,iuxta eiusdem S.C.T. decreta in eadem Ecclesia Sacram *Scripturam* legere, & interpretari valeat, plurimumq;expediat, vt lectoris huiusmodi officium, tam pro ipsius Ecclesiæ decore, & venustate diuiniq; cultus in ea augumento, quam eorundem decretorum complemento,quamprimum in ea instituatur. Nos igitur, tã pium, Sanctumq; opus, permaximè, necessarium, omni animi studium,pietate,ac diligentia amplectentes in eadẽm nostra Cathedrali,Sacræ Theologię Lectoris officium huiusmodi pro vno *Lectore* Theologo, nuncupand., qui, iuxta eiusdem S.C.T. dispositionem, qualificatus, in ipsa Ecclesia Sacram Scripturam legere,& interpretari, omniaq;& singula,quæ ad huiusmodi *Lectoris* officium pertinere, *Sedulo* exercere, nec non stallum in choro, & locum,& vocem,tam actiuam, quam passiuam in Capitulo, processionibus, cæterisq;actibus publicis,& priuatis habere, omnibusq;illis horis,& temporibus, quibus dictum officiũ exercebit ad residentiam,ac in diuinis officijs in choro,& pro rebus Capitularibus tractandis in Capitulo interesſendum minimè teneatur,& nihilominus, omnia, & singula,fructus, distributiones quotidianas, mortuaria, aliaq;iura, obuentiones, & emolumenta quæcunq;per alios Canonicos præ dictos, qui in dicta Ecclesia personaliter, & continuo residentes interſunt,percipi,& lucrari solita, percipere, & lucrari,ac alias, cum Priuilegijs, insignijs honoribus, & oneribus

Digitized by Google

bus consuetis auctoritate nostra ordinaria, ac alias, omni meliori modo, quo melius, & efficacius possumus erigimus, & instituimus, dictoq; lectoris officio, per præsentes, erecto, Canonicatum, & præbendam dictę Ecclesiæ ad præsens de mense Decembris vacantem, per obitum N. eadem auctoritate nostra ordinaria, ac omni alio meliori modo, quo possumus, & debemus vnimus, & annectimus, & incorporamus. In quorum fidem, &c.

Formula instituendi Pœnitentiariam. N. N. Episcopus N. Diuina disponente clementia, circa statum quarumlibet Ecclesiarum nostrarum Ciuitatis, & diœcesis, præsertim, verò, Cathedral. nostræ Ecclesiæ, prout, ex debito nostri Pastoralis officij nobis incumbit diligenter prospicientes ad ea, quæ in exequutionem S. C. T. decretorum, ac Christifideliũ animarum saluti tendunt, libenter intendimus, prout rerum, & temporum qualitatibus pensatis conspicimus in domino salubriter expedire. Qua propter cum in eadem Ecclesia nostra Sacrum Pœnitentiariæ officium, ad prædictorum S. C. T. decretorum præscriptum, huc vsque minimè constitutũ reperiatur. Nos, tam pium, Sanctumq; opus maximè necessarium, omni animi studio, ac deligẽtia amplectentes in eadem nostra Cathedrali Sacrę penitẽtiarię officiũ huiusmodi pro vno Penitentiario nuncupand. qui iuxta eiusdem S. C. T. dispositionẽ qualificatus Christifideliũ confessiones Sacramentales audire, ac omnia, & singula, quę ad huiusmodi officiũ ptinent sedulò exercere; Nec non, stallum in Choro, &c. prout in prænarrata pro Theologali.

CAP. DVODECIMVM.

DE PRAECEPTO FACIENDI PROFESSIONEM FIDEI IN PRIMO CONCILIO PROVINCIALI.

SVMMARIVM.

1 *Fidei professionem tenetur facere Episcopus in primo* Conc. Prouinc.

2 *Fidei professionem emittere tenentur promouendi ad Episcopatum.*

3 *Episcopus, qui semel fidei professionem fecit in Concil.*

cil. Prouinc. an teneatur denuo illam facere, si fuerit translatus ad alium Episcopatum.

6 *Coadiutor Episcopi, an teneatur fidei professionẽ facere in Conc. Prouinc.*

7 *Episcopus titularis, an teneatur in Conc. Prouinc. fidei professionem facere.*

DVodecimò Præcipitur Episcopis, vt in prima Synodo, seu Concilio Prouinciali, in quo interesse debent, fidei professionem faciant, iuxta formulam

1 præscriptam à Pio IV. *in constit. incip. iniunctum*, ita habetur in S.C.T. *sess.25. cap.2. de reform.*

2 Similiter eamdem fidei professionem emittere tenentur promouendi ad Episcopatus, iuxta dispos. Conciliarem eiusdem Trid. *sess.24. cap.1. de refor.* & const. Gregor.XIV. incip. *onus Apostolicæ, de anno* 1591. *de forma faciendi processus*, Quam refert, *Quaranta, verbo, electio, in append.* vt per *Gareiam, part.2. cap.3. num.2.*

3 Sed dubitatur Primò, an Episcopus teneatur eamdem fidei professionem emittere in prima sua diœcesana Synodo, sicut tenetur illam facere in primo Concilio Prouinciali.

4 Negatiuè, secundum *Gauante, in praxi diœcesanæ Synod. part.2. §.3.* quia, ibi non habet maiorem, vt diximus supra, *cap.5. num.19.*

5 Secundò dubitatur, an Episcopus, qui semel emisit professionem fidei in primo Concil. Prouinc, teneatur eam denuo emittere, si fuerit translatus ad alium Episcopatum.

Et videtur affirmatiuè respondendum ex generalitate verborum Concilij, prout in adeptione alterius Parochialis, vel Canonicatus, declarauit Sacra Congregatio, cuius responsum refert, *Garcia, dicta part.3. cap.3. num.18.*

6 Tertiò dubitatur, an ille, qui obtinuit coadiutoriã perpetuam, cum futura successione Episcopatus, teneatur emittere fidei professionem.

In hoc dubio, videtur dicendum, teneri, tanto magis, si interfuerit in Concilio Prouinciali, cum sit verè Episcopus habens veram dignitatem, vt dicemus infra, *part.3. cap.6. nu.18. & cap.7. nu.14.* Quamuis, aliter, dicat *Barbosa, par.3. alleg.61. num.13.* de eo, qui obtinuit coadiutoriam perpetuam Canonicatus cum futura successione ex eo, quia non est in possessione Canonicatus,

Digitized by Google

nicatus, sed coadiutoriæ.

7 Quartò dubitatur, quid dicendum de Episcopo titulari, qui habet Ecclesiam existentem in partibus infidelium.

Et minimè teneri, videtur dicendum, nam cum nequeat ad suam Ecclesiam se conferre, & apud eam personaliter residere, vt dictum est supra, *cap. 2. num. 6.* neq; poterit celebrari in illis partibus Concilium Prouinciale, & ibidem interesse, sed quando conuocaretur, videtur ad id teneri.

CAPVT DECIMVMtertium.

DE PRAECEPTO, INuiolatam custodiendi clausuram Monasteriorum Monialium.

SVMMARIVM.

1 *Episcopi procurare debent, vt in omnibus Monasterijs clausura obseruetur.*

2 *Monasteria monialium erigenda, iux. constit. Clem. VIII.*

3 *Clausura Monasterij quomodo custodienda ab Episcopo.*

4 *Monialium exitus è Monasterijs prohibitus, quibus in casibus sit permissus.*

4 *Limites clausuræ, qui sint.*

5 *Incendium magnum, quale debeat esse, vt egressus permittatur è Monasterio.*

6 *Lepra infirmitas, quæ sit.*

7 *Epidimiæ nomine, venit illa, quæ est vera pestis.*

8 *Moniales exeuntes è Monasterio, sunt excommunicatæ.*

9 *Comitantes moniales egredientes è monasterio, & eas recipientes, quãdo incurrant excommunicationem.*

10 *Moniales, an possint egredi è monasterio ex alijs cau-*

Digitized by Google

sis extra illas contentas in Bulla Pij V.

13 *Moniales volentes exire à monasterio ex causis necessarijs, à quo debeãt obtinere licentiam.*

14 *Vicarius Episcopi, an possit concedere licentiam, vt in casibus necessitatis moniales egredi possint à monasterio.*

15 *Moniales, an excusentur à censura, si urgente necessitate exierint è monasterio absque licentia.*

16 *Moniales ab vno monasterio, in aliud, causa nouæ fundationis, vel reformationis transferri non possunt absque licentia Sedis Apostolicæ.*

17 *Moniales, an possit transmitti de vno ad aliud monasterium ratione incorrigibilitatis, aut patrati criminis, vel inde expelli.*

18 *Monialium monasteria ingredi prohibentur omnes.*

19 *Licentiæ ingrediendi monasteria fuerũt reuocatæ.*

20 *Monasteria monialium intrantes sine licentia Ordinarij, secuti cum licentia in casibus non necessarijs, sunt excommunicati.*

23 *Abbatissa, & moniales permittentes aliquos ingredi claustra monasterij, quando incidant in excommunicationem.*

25 *Infantes, si ingrediantur monasterium monialium, an incidant in excommunicationem, vel ille, qui eos ingredi fecit.*

29 *Reginæ, an comprehendantur sub prohibitione ingrediendi monasteria.*

31 *Episcopus, quando ingredi possit intra septa Monasterij.*

32 *Visitare, an possit Episcopus clausuram monasterij monialium, regularibus, subiectarum, sine assistentia superioris regularis, vel contra eius voluntatem.*

33 *Episcopus, in quibus casibus, & propter quas causas possit dare licentiam, vt ingrediatur intus clausuram monasterij.*

34 *Licentia in scriptis, an requiratur, ad euadendam excommunicationem latæ*

sententiæ

contra ingredientes monasteria, sine licentia.

36 *Ingredientes monasteria ex legitima licentia, an teneantur statim finito negotio exire.*

37 *Violantes clausuram modico ingressu, an excusentur à censura, & à p.m.*

38 *Modicus ingressus, quando dicatur.*

39 *Episcopus concedens licentiam ingrediendi monasterium, in casibus nō necessarÿs, an sit excommunicatus.*

40 *Ingrediens monasteria de licentia Episcopi in casibus non necessarÿs, an sit excommunicatus.*

41 *Licentiam concedere, quis possit ad ingressum in monasterÿs.*

41 *Puellæ, an possint admitti intra claustra monasterÿ ad suscipiendum habitum regularem, de licentia Ordinarÿ.*

42 *Ingressus puellæ in monasterium educationis causa, quid requirat, & ea permanente in monasterio, vsque ad 25. annum suæ ætatis, quid agendum.*

42 *Famine coniugatæ, non possunt admitti intra Monasterium, sine licentia Papæ.*

43 *Absolvere, an possit Episcopus à censuris incursis propter violatam clausuram.*

44 *Regulares delinquentes circa clausuram, ab Episcopo puniri possunt.*

44 *Moniales delinquentes circa clausuram, à quo puniendæ.*

46 *Colloquia cum monialibus, quando prohibita.*

46 *Censura per edictum aduersus alloquentes, cum monialibus, an comprehendat accedentes ad Monasteria exempta.*

47 *Collocutio ad breue tempus cum moniali, an excuset ab excommunicatione.*

48 *Litteras scribens, & mittens moniali, an incidat in censuram latam contra alloquentes.*

49 *Licentia in scriptis, an requiratur, vt possit cum monialibus loqui.*

50 *Regulares quando possint accedere ad Monasteria monialium.*

Digitized by Google

51 *Nouitio, an possit Episcopus concedere licentiam, vt valeat loqui cum monialibus.*

52 *Licentia concessa religioso an extendatur ad socium.*

52 *Confessarij monialium regulares, an possint alloqui cum monialibus sibi commissis, extra casus necessitatis.*

53 *Regulares adeuntes Monasteria monialium sine licentia, & cum illis alloquentes, an incidant in excommunicationem.*

54 *Regulares accedentes ad Monasteria monialium, quando possint ab Episcopo puniri.*

57 *Loquentes cum Abbatissis, sine licentia Episcopi, an incurrant excommunicationem.*

58 *Abbatissa, an veniat appellatione monialium.*

59 *Moniales alloquentes cum religiosis in casibus non permissis, an incurrant aliquam panam.*

60 *Episcopi loquentes, sine licentia, cum monialibus extra diœcesim, an comprehendantur sub statuto prohibente colloquium cum monialibus.*

63 *Capellani in Eccles. monialium, an possint celebrare Missam de Sancto, de quo moniales off. recitant.*

64 *Licentiam, an possint cõcedere Episcopi, vt Magistri canendi, & pulsandi alia instrumenta accedant ad moniales, sub prætextu docendi sonum Cymbalorum, & similia.*

DEcimotertio, Præcipitur Episcopis, vt in omnibus Monasterijs sibi subiectis, ordinaria in alijs, vero, Sedis Apostolicæ auctoritate, clausuram Sanctimonialium, vbi violata fuerit, diligenter restitui, & vbi inuiolata est, conseruari, maximè procurent, *cap. periculoso,* 1 *& cap. quoniam, de statu regular. in 6. S. C. T. sess. 25. de regular. Pius V. in Bulla, incip. Pastoralis, Officij, de anno 1566. & Gregor. XIII. in Bulla, incip. Deo Sacris, de anno 1572.* quas refert, *Quaranta, verbo, Monasteria monialium*; Et p. m. Episcopus, qui curam Sanctimonialium culpabiliter omitteret, vt fatetur *Genuins. in man, cap. 82.*

2 Merito, igitur, in erectione Mona-

Monasterij monialium seruanda erit *constit. Clem. VIII. incip. quoniam, de anno* 1603. Quam refert *Naldus, verbo, religiosus*, de Monaster. edificatione, vt censuit Sac. Congregat. Conc. 19. Decembris 1620. teste *Barbosa, in collect. Bull. verbo, Bulla Clem. VIII.* Et construi non debent extra Ciuitatem. vt patet, ex *S.C.T. loc. cit.* & notat, *Leyua, lib. 6. cap. 11. num. 13. & alij*.

3 Dum, itaque, ad *Episcopos* spectat custodia clausurę Monasteriorum Monialium, pertinet quoque impedire accessum ad ipsas Moniales, & colloquia cum eisdem, nec non ingressum extraneorum intra septa Monasterij. & earumdem monialium egressum, è Monasterijs iuxta decretum *S.C.T. dicto cap.* 5. & alias constitutiones Apost. nam cura custodiæ clausuræ monialium commissa *Episcopo* non solum intelligitur de clausura materialiter sumpta, prout, scilicet, importat spatiũ, quod intra ianuam Monasterij clausum continetur; verum etiam, de clausura formaliter sumpta, quatenus comprehendat ingressum extraneorum in ipsam clausurã, vel egressum monialium, & accessum ad loquendum cum ipsis, tam si loquamur de monialibus, Episcopo, subiectis, quam de exemptis, attenta praxi Episcorum, vt docent *Barbosa, part. 3. alleg. 102. n. 11. Pelliciarius, de monialibus, c. 5. sect. 1. num. 10. & alij communiter*, licet idem *Pelliciarius, cap. 10 sect. 1. num. 26. cum Franc. Cespides, cap. 23. dub. 333. n. 13.* probabile censeant curam clausuræ monialium exemptarum pertinentẽ ad Episcopum intelligi solum de custodia clausuræ materialiter sumptæ, idq; ex quadam declaratione Sacræ Congreg. quam adducit *Barbosa, in collect. verbo. Moniales*, per hæc verba, *Moniales exemptas alloquentes contra constitutionem Episcopi possunt ab ipso puniri, non tamen, ipsæ moniales exemptæ*. Ideo aliqua breuiter in praxi occurrentia, hic referemus pro dilucidatione huius præcepti.

4 Quo igitur, ad egressum monialium, quando sit prohibitus è Monasterijs, vel sit permissus habetur in *dicto cap. periculoso, in S.C.T. cit. loco*, indicta constit. Pij V. & in alia incip. *Decori*, de anno 1569. quas refert *Quarauta, loc. cit.*

In qua Pij V. constit. incip. *Pastoralis*, Sancitur, nemini Sanctimonialium licere exire à Monasterio, quacumque de causa, præterquam magni incendij, vel infirmitatis lepręaut epidimiæ, quæ infirmitas

præter

Digitized by Google

præter ordinum Superiores, quibus cura animarum subest, ab ordinario loci cognosci, & in scriptis erit approbanda,& ad tempus, &c.

Qui, autem, sint limites, intra quos clausura monialium continetur.

Sanch.in summa lib.6. c.15. num.6. censet, locum clausuræ esse eum, qui Ianuæ clausa cõtinetur, ad quem secularibus non patet accessus,& sic declarasse Gregor.XIII.*in motu proprio edito de anno* 1572. his verbis.

Declaramus præterea nullis monialibus, etiam tertiarijs licere habere ostium per quod ex Monasterio interiori, introiri possit, ipsarum monialium Ecclesiam exteriorem, in quam seculares *ad Missam,& diuina Officia patere solet accessus: sed omnino muro obstruendum. Nec itidem licere monialibus, etiam tertiarijs, egredi Ianua Monasterij, quæ est pro clausura Monasterij ipsius, etiam ad claudenda aliam vlteriorem* ianuam, *quæ patere solet aditus* secularibus *venientibus, vel ad* crates, *seu loca destinata colloquijs,quæ vulgo Parlatoria,vocantur,vel ad pulsandam ipsam* ianuam clausuræ, *quæ loca,cum saltem pro causis præactis patere* soleat secularibus, *extra* clausuram censeri debent, *etiã, quo tempore clausa sint.*

5 Sed dubitatur Primò, quomodo intelligi debeant casus prædicti contenti in dicta Bulla Pij V.

Resp.sub nomine magni incendij, intelligi incendium,ita magnum, & euidens, vt certũ sit,aut saltem probabile, multum esse videatur, quod, nisi, moniales omnes, statim,à Monasterio exeant, omnes simul morituræ, atq; consumandæ præ nimia exustione ignis, sic explicant *Sanch. dicto cap.15. num.33.Barbosa, part.3. alleg. 102.num.24. Miranda in man. tract. de monialibus, quæst.3. art.5.*

7 Sub nomine infirmitatis lepræ, intelligi infirmitatem quandam, adeo contagiosam, quod si ipsius radix, & origo foras non eijciatur, (hoc est monialis huiusmodi morbo infecta)cito omnes Monasterij eiusdem sorores, inficiet, & proinde cunctæ periclitabuntur, & prædictam lepram debere esse notabilem,ac talem, quod si persona esset secularis, iure possit extrahi de Populo, & mitti ad domum aliquam in Campo separatam, ita explicant, *Sanch.cit.loco, & Miranda, dicto art.5.conclus.2. & alij.*

7 Sub nomine, denique, infirmitatis Epidimiæ, eam, tantũ, epidi-

Digitized by Google

epidimiam intelligi, quæ est vera, & realis pestis, ita vt, ob alias infirmitates huic aliquo pacto consimiles, sed tamen benigniores, & si epidimiæ nuncupentur non licet à Monasterio exire, vt censuit Sacra Congreg. teste *Diana*, *tom.1.tract.1.Miscell.resol.23.*

8 Si vero, extra casus prædictos moniales exierint à Monasterijs sunt excommunicatę excommunicatione Papæ reseruata, & in eamdem incurrunt Prælati eisdem licentiam concedentes, & ipsas concomitantes, ac personas illarum recipientes, vt dicta Bulla Pij V. incip. *Decori*, & per *Sanch.dicto cap.15.num.72.* 9 *& alijs apud Nouar. in summa part.1. verb.clausura*, Qui obseruant, pœnas contra recipientes, & comitantes non videri comprehendere illos, qui compassione quadam naturali in extrema, 10 vel graui necessitate reciperent, aut comitarentur monialem egressam à Monasterio, ne aliquod damnum patiatur, exhortando illam, vt ad Monasterium redeat, dummodo illi delicto nõ faueant, licet aliter sentiat, *Nauar. in cap. statuimus, de regular.*

11 Secundò dubitatur, an moniales possint exire à Monasterijs ex alijs causis similibus, vel vrgentioribus extra illas tres.

Aliqui, negant, ex eo, quia dispositio dictæ Bullæ non extenditur ad casus similes, & vrgentiores, ita *Campanil. in diuers.rub.12.cap.16.num.12.* & *Riccius in praxi part.1.ref.541.* & *part.4.resol.193.et alij apud Dianam dicto tract.1. miscell. resol.23.*

12 Alij vero censent extendi ad alios similes casus eiusdẽ qualitatis morbi, & periculi omnibus præiudicialis, & ficut similitudine rationis posse extendi ad casus, hostium, & turcarum inuadentium, aquędu-ctus, aut ruinæ domus, & similes nocuas communitati monialium, ita *Leyua, dicto lib.6. cap.22. Barbosa part.3.all.102. num.20. Gauante in man. verbo monial. claustr. & alij apud Sanch.cit.cap.15.num.4.et Bonacin. de clausura quæst.1.pun. 9.num.6.*

13 Tertiò dubitatur à quibus sit concedenda facultas monialibus volentibus exire à Monasterio in casibus necessarijs, vt supra enumeratis.

Resp. ab Episcopo, & Superiore, etiam Regulari, si Monasterium fuerit exemptum à iurisdictione Episcopi, & regularibus suppositum, iuxta tenorem dictæ Bullæ Pij V. incip. *Decori*. Quæ licentia debet esse in scriptis, & cum causæ cognitione ad tempus, ita *Campanil.*

panil. rubr. 12. *cap.* 16. *num.* 22. *Riccius in praxi, part.* 4. *ref.* 91. *Pelliciarius, de monialibus, c.* 5. *sect.* 2. *num.* 37. *Cespides cap.* 23. *dub.* 333. Et insuper, etiam, requiri licentiam Papę, siue Sac. Congregat. tradunt, *Rodriq. quæst. regul.* 49. *art.* 6. *tom.* 1. *& Corrad. in praxi disp. Apost. lib.* 5. *cap.* 15. *num.* 6.

14 An, autem, Vicarius Generalis *E*piscopi, possit hanc licẽtiam cõcedere, dum *S.C.T. dicto cap.* 5. dicit, eam licentiã, esse ab Episcopo, approbandam.

Affirmant *Sanch. dicto c.* 15. *nu.* 30. *& Ricc. in praxi, part.* 4. *resol.* 191.

15 Quartò dubitatur, quid dicendum si vrgente necessitate moniales exierint à Monasterio, cum periculum esset in mora, & Superior ob distantiam consuli non potuit, an excusentur à peccato, & à censura.

In hoc dubio, *Sorbus, verb. clausura, casu* 1. *Nouar. part.* 1. *eodem verbo, nu.* 8. *& alij* censent, excusari, quia violare clausuram non videntur, dum ex periculo euidenti ab illa exeunt, verum postea tenentur Superiorem admonere, quam citius possent.

16 Quintò dubitatur, an monialis possit transferri de vno Monasterio in aliud causa nouæ fundationis, correctionis, vel reformationis.

Et dicendum est, non posse, in consulta Sede Apostolica, vt censuit Sac. Congregatio, ita *Sanch. dicto cap.* 15. *nu.* 47. *Gauant. verb. monial. clauſ. nu.* 14. *& Corrad. dicto cap.* 15 *num.* 8.

17 Sextò dubitatur, an ratione incorrigibilitatis, aut criminis patrati possit transmitti monialis, de vno ad aliud Monasterium, vel inde expelli.

Negatiuè, in consulta Sede Apostolica, vt censuit eadem Sac. Congreg. ita *Gauante, num.* 23. *Corrad. nu.* 10. *& alij.*

18 Quo vero, ad ingressum extraneorum intra septa Monast. quando fit prohibitus, vel permissus, habetur in dicto *cap. periculoso*, ibi, *Nulliq; persona (nisi rationabilis, & manifesta causa existat, ac de illius, ad quem pertinuerit specialis licentia) ingressus, vel accessus ad easdem, (nempe moniales), pateat, &c.* & in S.C.T. *dicto c.* 5. *sess.* 25. *de regular.*

19 Adest quoque, præter supracit. const. Pij V. Bulla Gregor. XIII. incip. *vbi gratiæ* de anno 1575. & alia incip. *Quæ Sanctimonialium*, de anno 1589. quas refert, *Quaranta, verbo, monialium clausura*, per quas constit. reuocantur licentiæ ingrediendi Monasteria, & domus monialium, & ingredientes,

Digitized by Google

tes, vigore illarum reuocatarum, vel habentes licentias ab ordinarijs in casibus necessarijs, ac eis vltra prædictos casus vtentes, & admittentes sic ingredientes incidunt in excommunicationem Papæ reseruatã, & alijs pœnis afficiuntur. Adsunt insuper, circa prædicta, Bulla Pauli V. de anno 1612. incip. *monialium*, qua id prohibuit mulieribus secularibus, etiam fundatricibus, aut donatricibus ad breue, vel ad longum tempus, etiam, si à Sede Apostolica, hoc eis specialiter esset indultum, & Vrbani VIII. de anno 1624. incip. *Sacrosanctum*, quas referunt *Nauar.* & *Naldus*, & *Corradus* mox citandi. De qua materia tractant *Campanil. dicta rubr. 12. cap. 16. Leyua, lib 6. cap. 22. Naldus, verb. moniales, & Merolla, tom. 1. disp. 1. c. 2. à n. 435. & alij*.

20 Sed dubitatur Primo, an qui sine licentia Ordinarij intrare præsumeret intra septa Monasterij incidat in excommunicationem, sicuti habentes licentias in casibus necessarijs, & vltra eis, vtentes.

21 Aliqui censent, non incurrere in excommunicationem, contentam in præcitatis constit. Pij V. & Gregor. XIII. dum nullam faciunt mentionem de intrantibus sine licentia, sed incurrere in censuram contentam in S.C.T. *dicta sess. 25. c. 5. de regular.* ita *Gauante verb. monialium clausura, num. 27. Barbosa, d. alleg. 102. num. 37. Sanch. lib. 6. cap. 16. num. 78. Layman. lib. 4. tract. 5. cap. 12. num. 4. & alij apud Merollam cit. loco, num. 443.* qui hac opinionem, probabilem dicit, eamq; sequitur *Diana, tom. 1. tract. 2. miscell. resolut. 32.* cum excommunicatio sit pœnalis, ideo nõ extendenda ad alium casum, in illa minimè comprehensum.

22 Alij vero, docent, huiusmodi incurrere ex mente, & declaratione eorumdem Pontif. Pij V. & Gregor. XIII. vt testatur, post *Quarantã, cit. loco in addit. Merolla tom. 1. disp. 1. c. 2. n. 439. et alij apud Dian. loc. cit.* quia sic habet stylus Romanæ Curiæ, & Sacrę pœnitentiarię, stylus, autem, Curiæ facit ius, *cap. quam graue, de crimine falsi*, ac etiam, quia ita est communi praxi, seu consuetudine receptus, vt fatetur *Merolla num. 443.* & de hoc dubio vide etiam, quæ notat *Ioseph. de Ianuario part. 1. resol. 14.*

23 Secundò dubitatur quę nam personæ permittentes ingressum illicitum in Monasterijs monialium incidant in pœnas contentas in Bullis prædictis.

In hoc dubio, *Sanch. dicto*

Digitized by Google

lib. 6. cap. 16. num. 84. Miranda, de monialib. quæst. 2. art. 12. conclus. 3. Mevolla, dicto cap. 2. num. 453 & Diana loco cit. resol. 33. censent incurrere Abbatissas, & alias Monasterij Superiores.

24 Nomine, autem, admissionis in Monasterium, comprehenditur, quælibet cooperatio ad ingressum, siue directa, siue indirecta, vt inquit *Suarez, to. 5. disp. 22. sect 6. num. 14.* Ideo si ad monialem non pertinet ex officio impedire, vel admittere huiusmodi ingressum, non incurret dictas pœnas, non impediendo ingressum, etiam si impedire posset, quia nec directè, nec indirectè cooperatur ad illum: secus, vero, esset si inuitaret, vel aliquo modo positiuo faceret, illam personam ingredi, quia iam tunc directè cooperaretur ad ingressum, at monialis, cui ex officio impedire incumbit, vt sunt prælatæ Monasterij, & ex, quæ Ianuæ custodiendæ præficiuntur, ligarentur prædictis pœnis, non impedientes, quia indirectè admissioni censentur cooperari, ita *Naldus verb. moniales, num. 16. Mevolla, dicto cap. 2. num. 452. & alij*.

25 Tertiò dubitatur, an infantes, non dum rationis vsum adepti, possint in Monasteria monialium admitti.

Nequaquam, vt censuit Sacra Congregatio, teste *Gauante, sit. verbo, monialium clausura, nu. 31.* & si de facto admittuntur ipsi Infantes ingrediendo non peccarent, neque censuram, incurrerent, cum vsu rationis careant, nec peccati, neque censuræ contrahendæ capaces sint.

26 An, autem, moniales, hos infantes, in Monasterij clausura admittentes, vel alij, qui huius ingressus causa sunt, peccent, & censuram incurrant.

Vgolin. cap. 21. §. 3. censet, deferentes hos infantes intra Monasterium, peccare, sed non esse excommunicatos.

27 Alij, vero, censent, non comprehendi sub prohibitione S. C. T. & Bullæ Gregor. XIII. & per consequens admittentes eos in Monasteria per se loquendo, neque peccare, neq; excommunicationem incurrere, ita *Sanch. dicto lib. 6. cap. 16. num. 4. Sayr. de cens. lib. 5. cap. 4. num. 21. Riccius in praxi, par. 1. dicta resol. 544. & alij*, ex eo, quia infantes, non dum vsum rationis adepti, legibus humanis non comprehenduntur, cùm sint incapaces præcepti, vt tradunt communiter Doctores, qui hac ratione dicunt posse eis porrigi carnes in Quadragesima, & alijs diebus prohibitis, ideo moniales admittentes

Digitized by Google

tes hos in Monasterij claustra neque peccarent, neque in excommunicationem incide-
rent, vt ait *Merolla*, *d. disp.* 1. *cap.* 2. *num.* 476. qui tamen, exi-
28 stimat, hos admittentes, vel cooperantes, stante decreto S.C.T. p.m. non, autem, ligari excommunicatione, ibi, lata, quia Concilium excommunicat, tantum, ingredientes, sed non effugere excommunicationem contentam in d. const. Gregor. XIII. quia illa est vniuersalis, comprehendens, tam ingredientes, quam admittentes, licet aliter videatur sentire *Ioseph. de Ianuario, part.* 1. *resol.* 14.

29 Quartò dubitatur, an sub dicta prohibitione S. C. T. & constit. Pij V. & Gregor. XIII. comprehendantur Reginæ.

Et non comprehendi tradunt *Bonacina*, *de clausura*, *quæst.* 5. *punct.* 2. *num.* 5. *Sanch. dicto cap.* 16. *& alij*, ex eo, quia, ex modo loquendi Greg. *XIII.* videtur significare, noluisse comprehendere reginas, quia earum meminisset.

30 Existimat tamen, *Merolla* *dicto cap.* 2. *num.* 470. probabilius esse, cõprehendi reginas, nisi forte prius habuissent Priuilegium Monasteria ingrediendi, quia est valde probabile non fuisse reuocata per *dictas constitut.* Et multo minus per S.C.T. cum de talibus Priuilegijs nullam faciat mentionem.

30 Quintò dubitatur, an Episcopi comprehendantur sub dicta prohibitione S. C. T. & constit. Gregor. *XIII.*

Affirmariuè, & ideo, absque causa necessaria ingredi non possunt Monasteria, alioquin prima vice ingressu Ecclesiæ priuati sunt; Secunda vice, sunt suspensi à Pontificalibus, & à Diuinis. Tertia vice, ipso facto sunt excommunicati, iuxta Bullam eiusdem Greg. *XIII.* incip. *Dubijs, quæ emergunt*, quam refert *Quaranta*, *supra cit.* per quam idem Pontifex concedit Episcopis, vt ingredi possint ea Monasteria in casibus necessarijs, comitati, tamen à paucis, ijsq; senioribus, ac religiosis personis, sicuti in eiusdem casibus necessitatis possunt alijs licentiam ingrediendi concedere, ita, *Vgolin. dicto cap.* 21. *§.* 3. *num.* 4. *Pellicciarius*, *de monialibus*, *cap.* 5. *sect.* 3. *num.* 3. *Cespides*, *tap.* 23. *dub.* 335. *& alij*.

32 Vnde visitationis gratia Episcopus ingredi poterit Monasteria, & quamuis moniales sint exemptæ possunt ab eo visitari toties, quoties ei expedire videbitur, quo ad obseruantiam clausuræ.

Sic quoque Monasteria,

Digitized by Google

quæ regularibus subduntur, & non potest impediri à regularibus, quominus ingrediatur septa Monasterij, ad effectum visitandi clausuram, quam idem Episcopus visitare poterit, quoties id expedire iudicauerit tametsi nulla rationabilis violatæ clausuræ suspicio irrepserit, & absque assistentia Superiorum Monasterij, & etiam, contra eorum voluntatem, vt decisum referunt *Leyna, dicto lib.6, cap.22. Gauante verb monialium clausura n.56. Pelliciarius cap.10. num.22. & Cespides, dicto cap.23. dub.343. & diximus supra cap.3. nu.13.*

An, autem, possit Episcopus intrare clausuram pro consecratione, seu benedictione. Dicemus infra, *part.3. cap.40. num.55.*

33 Sextò dubitatur, propter quas causas Episcopi possint concedere licentiam ingrediendi Monasteria.

Resp. propter causam infirmitatis, vel necessitatis, vt Medico spirituali, & corporali, Chirurgo, tonsori, & propter alias causas moraliter necessarias, quando ministerium exercendum concernit moralem Monasterij necessitatem, nec per moniales comode exerceri potest, nec absque ingressu Monasterij, iuxta dictã Bullam Gregor. XIII. *Sanch. dicto cap.16. à num.42. Gauante dicto verbo monialium clausura, & Merolla dicto cap.2. n.494.*

34 Requiritur, tamen, ad euadendam excommunicationẽ, vt huiusmodi licentia sit in scriptis, vt constat ex S.C.T. *dicta sess.25. cap.5. de regul.*

45 Ex quo inferunt *Sanch. dicto lib.6. cap.16. num.30. Merolla, num.491. & alij*, esse p.m. ingredi cum licentia Superioris oretenus concessa.

36 Septimò dubitatur, an ingredientes Monasteria monialium ex legitima licentia, teneantur finito negotio exire.

Affirmatiuè, quia licentia fuit concessa ob causam negotij peragendi, ergo expleto negotio expirat licentia; hoc autem, debet intelligi morali modo, vt ait *Merolla d.cap.2. num.496.* ideo si aliquantulum demorentur circumientes officinas, ex aliqua curiositate, excusarentur, nõ solum à p.m. sed etiam, à p.V. vt inquiunt *Sanch. dicto cap.16. num.69. Miranda, de monial. quæst.2. art.20. & Molfes. in summa tract.7. cap.20. num.42.* Quia cum hoc præceptum Ecclesiæ morali modo intelligatur, nec venialiter in ipsum delinquitur, si mora illa breuis sit, & hoc idem tenet *Diana, tom.3. part.4. tract.4. miscell. resol.90.* licet aliter videatur sentire,

Naldus

Digitized by Google

Naldus verbo moniales, nu. 15.

37 Octauò dubitatur, an violantes clausurã monialium modico ingressu, excusẽtur à p.m. & à censuris.

Affirmant *Naldus verb. clausura. Sanch. dicto cap.* 16. *nu.* 70. *& Bonacina, de clausur. quæst.* 1. *punt.* 8.

38 Quando autem dicatur modicus ingressus, non conueniunt, hi Doctores.

Nam *Sanch, & Bonacina, locis citatis*, putant, tunc esse modicum, in hoc ingressu, quãdo pars corporis est intra, & pars extra clausuram, vnde inferunt, non contrahere hanc censuram, qui est in ostio Monasterij, seu clausurę, quia ostiũ est partim intra, partim extra clausuram.

Sed *Naldus cit. loco, cui accedit Merolla, num.* 501. existimat, modicum dici, quando per duos pedes, quis esset intra portæ clausuram, casualiter, seu inaduertenter, & statim regrediens. Sicut, quãuis furtum vnius argenti sit verum, & perfectum furtum, non tamen, est sufficiens ad p.m. & incurrendas censuras latas contra furantes.

39 Nonò dubitatur, si Episcopus concederet licentiam ingrediendi Monasteria, sine iusta causa, & in casibus nõ necessarijs, an sit excommunicatus;

Negant *Leyna, dicto lib.* 6. *cap.* 22. *num.* 10. *Vgolim cap.* 21. *§.* 3. *num.* 8. *Sanch. dicto lib.* 6. *cap.* 16. *num.* 92. *& Merolla, dicto cap.* 2. *nu.* 512. ex eo, quia nullus canon hoc dixit, licet Episcopus peccet.

40 An autem, ingrediens Monasteria monialium de licentia Episcopi, non ex iusta causa, & in casibus non necessarijs, sit excommunicatus.

In hoc dubio breuiter dicendum est, nõ incurrere si ingrediens bona fide proponat causas ingressus superiori ab ipso examinandas, & Superior concedat licentiam, quamuis re vera, causa nõ sit sufficiens, quia ipse culpa caret. Quando verò, ingrediens, Superiorem decepit, proponens falsa causam, incurreret, quia cum licentia illa sit fraude extorta, est penitus, ac si concessa non esset, cum ratione erroris sit inuoluntaria. Sicuti, etiam, incurret, quando Superiorem minimè decepit, sed Superior sua potestate abutens concedit licentiam extra casum necessitatis, & ita absque iusta causa, & huius abusus ipse ingrediens est conscius, ita *Sanchez, dicto lib.* 6. *cap.* 16. *nu.* 93. *Bonacina, de clausur. quæst.* 4. *punt.* 4. *num.* 21. *& Ioseph. de Ianuario, par.* 1. *resol.* 14. *n.* 10.

41 Decimò dubitatur, quis possit

Digitized by Google

possit licentiam concedere ad ingressum in Monasterium monialium in casibus necessarijs.

In hoc dubio Doctores censent, ad Episcopum pertinere, eam licentiam concedere auctoritate ordinaria, quando Monasteria sunt sibi subiecta; auctoritate delegata, quando sunt immediatè subiecta Sedi Apostolicæ. Ad Prælatos autē regulares spectare, in Monasterijs, quæ ipsis subduntur, nisi alicubi, aliter, habeat consuetudo præscripta, ita *Tamburin. de iure Abbatiss. disput.* 23. *quæst.* 1. *num.* 4. *Miranda, in manuali, de monialibus, quæst.* 2. *art.* 3. *Merolla dicta disp.* 1. *cap.* 2. *num.* 485. *Pelliciarius, cap.* 5. *sect.* 3. *num.* 147. *Cespides, cap.* 23. *dub.* 336. & *Lezana, quæst. regul. tom.* 2. *cap.* 1. *num.* 23. vbi, ait id quod habetur in *Bulla Pij V. incip. et si mendicantium, de anno* 1567. de licentia pro ingressu Monast. monialium pleno iure subiectarum mendicantibus in casibus necessarijs non concedenda ab Episcopo, sed à Prælatis religiosorum, videtur in sua vi, cum non sit cōtraria S.C.T. quia solum petit in *dicta sess.* 25. *c.* 5. quod talis ingressus non fiat, sine licentia Episcopi, vel Superioris, q d. bet intelligi, cum partitione accomoda, idest Episcopi, in Monasterijs Episcopo subiectis, vel Superioris, idest regularis in Monasterijs regularibus subiectis, nisi aliter esset consuetudo, quæ vim legis habet; Quamuis in hoc obstare videantur duæ declarationes Sacræ Congregat. apud *Barbos. in collect. Bullar. verbo monialium clausura, circa ingressum*, in quibus dicitur, tales licentias obtineri debere, non solum à Superioribus regularibus, sed, etiam, ab Ordinarijs, vel solum ab *Episcopo*, vbi esset consuetudo.

An autem, puellę possint admitti intra Monasterium ad suscipiendum habitum religiosum, absque licentia Ordinarij.

Negatiuè, quia ad licitè ingrediendum non modo requiritur iusta causa; verum, etiam debita Superioris facultas, non tamen ad id requiritur licentia Papæ, ita *Pelliciarius, cap.* 5. *sect.* 3. *num.* 108. & *Cespides, dicto cap.* 23. *dub.* 334.

42 Est, tamen, obseruandum, quod inter casus, in quibus ad ingressum Monasteriorum requiritur licentia Sedis Apostolicæ, seu Sacræ Congreg. frequentissimus est vsus ingrediendi in eis pro puellis, ibi, educandis, quibus datur licentia, cum nonnullis conditionibus, de quibus apud *Corradum*

Digitized by Google

dum in praxi dispens. lib. 5. cap. 15. num. 16.

Et quia, inter cæteras conditiones, quæ apponi solent, in licentijs prædictis est, vt non possint recipi minores Septennio, aut maiores 25 annis. Nihilominus si puella Monasterium ingressa educationis causa, ibi permanserit vsque ad 25 annum, nec velit effici monialis, tunc neque ipsa, neque Monasterij Superiores inciderent in excommunicationem, licet Episcopus possit ei terminum præfigere, intra quem puella ipsa velit monialis effici, aut è Monasteria egredi, absoluto tempore, vt censuit Sacr. Congreg. vt testantur *Franc. Leo, p. 2. cap. 2. num. 54. & Corradus, num. 18.*

Vtrum, vero, admitti possint intra *Monasteria* de licentia Ordinarij, & Superioris regularis, fœminæ coniugatæ, dum proprios viros ob aliquam causam volunt vitare.

Nequaquam, sed semper recurrendum est ad Summum Pontificem, dum commodè potest, ita *Portellus, de dubijs regular. verbo clausura, in addit. Pelliciarius, cap. 5. sect. 3. num. 110. & Cespides, cap. 23. dub. 334.*

43 Vndecimò dubitatur, an Episcopus possit absoluere à censuris incursis propter violatam clausuram, quamuis delictum esset occultum, Dicemus infra *part. 3. cap. 8. num. 14.*

44 Duodecimò dubitatur, an Episcopus possit punire regulares delinquentes, circa clausuram.

Affirmatiuè, iuxta Bullam Gregor. XV. de qua infra, *part. 3. cap. 19. num. 110. & dicemus, num. 53.*

Similiter possunt ab Episcopo puniri moniales exemptæ delinquentes circa clausuram, vt colligitur ex S. C. *T. sess. 25. cap. 5. de regular.* & tradunt *Pelliciarius, cap. 10. sect. 1. n. 26. & Cespides, cap. 23. dub. 344. num. 14.*

45 Quo, deniq; ad colloquia, cũ monialibus, & accessum ad Monasteria, quando sit permissus, aut prohibitus, habetur in *cap. Monasteria, & in cap. vt clericus, de vita, & honest. cleric. & tractant Sanch. dicto lib. 6. cap. 16. Gauante, verbo monialium colloquutio, & Merolla tom. 1. disp. 1. cap. 2. n. 586. Pelliciarius, de monialibus, cap. 5 sect. 5. & Cespides, cap. 23 dub. 338.*

Nulla, tamen, adest censura, & pœna imposita à iure communi contra loquentes, cum monialibus, sed tantum per edictum Episcopi solent imponere pœnam excommunicationis, vt fatentur *Gauante, cit. lo-*

ca y

Digitized by Google

69, & alij, in quam excommunicationem incidunt, quoque
46 colloquentes cum monialibus exemptis, quando expresse vetitus fuerit accessus, ad *Monasteria* exempta si absque licentia colloquerentur cum illis, nam licet Episcopus iurisdictionem non habeat in *Monasteria* monialium exempta, nisi habitu respectu ad clausuram puniendi violantes ex S.C.T. *dicta sess.25. cap.5.* Nihilominus potest excommunicare subditos, si absque licentia cũ his monialibus loquũtur, quia in eos habet iurisdictionem, & potest hoc facere ad tollendã suis subditis occasionem peccandi, ita *Merolla, dicto cap.2. num.622. Barbosa, par.3. alleg.102. num.74. Campanil. rub.12. cap.16. num.45. & alij*.

47 An, autem, paruitas materiæ, vt si ad breue tempus, seu paucis verbis fieret collocutio excuset ab excommunicatione prædicta.

Affirmat *Merolla, dicto cap.2. num.607.* si diceret decem verba honesta, maximè non ex proposito, sed interrogatus responderet, Vrbanitatis causa.

48 Sed dubitatur Primò, an statutum *Episcopi* contra alloquentes, cum monialibus habeat locum contra mittentes litteras

Negatiuè; Respondet *Riccius, in praxi aurea, resolut.65. Barbosa dicta alleg.102. nu.81. Diana tom.1. tract.2. miscell. resol.74. et alij*, nam cum excommunicatio sit lata contra euntes, & loquentes, non comprehendit, mittentes, quia ad alios casus non debet extendi, *cap. in pœnis, de regul. iur in 6.*

49 Secundò dubitatur, an, vt quis possit loqui cum monialibus requiratur, vt habeat licentiam Ordinarij in scriptis.

Resp. non esse necessariam, ad euitandum peccatum; & pœnam excõmunicationis in foro conscientiæ, sed pro exteriori, ita *Graff. de casibus reserv. lib.2. cap.5. num.42. et Merolla, cit loco, num.628.*

50 Tertiò dubitatur, quid dicendum de regularibus circa accessum ad Monasteria, & collocutionem cum monialibus.

In hoc dicendum est, quod regulares accedentes, & alloquentes moniales, etiam sui ordinis (præter Superiorem Monasterij, seu domus, cui cura incumbit, Visitatorem, & confessarium ordinarium, & extra ordinarium, cum ad tempus deputabitur) absque licentia Sacræ Congregat. incurrunt ipso iure priuationem officiorum, & vocis actiuæ, & passiuæ, aliasq; pœnas arbitrio Con-

Digitized by Google

Congregationis, iuxta decretum eiusdem Sacrę Congregat. iussu Sixti V. editum de anno 1590. apud *Quarantam, verbo Monast. monialium*, & *Nald. verbo moniales*.

Hodie, tamen, per eamdem Sac. Congregat. de mandato Vrbani VIII. fuit concessum Episcopis, vt valeant dare licentiam regularibus quater in anno pro accessu ad alloquendum, cum monialibus consanguineis, in primo, & secundo gradu seruatis tamen, quibusdam conditionibus, scilicet, præter licentiam Ordinarij, & eorum, ad quos spectat, non in diebus Festis, Aduentus, Quadrages. fer. 6. & Sabbato, & vigilijs; & quod licentia configuretur confessario Monasterij ordinario, qui penes se retineat, isq; associet, & præsens sit, & auscultatrices de more, non autem alia assistente, quæ licentia pro die, & hora certa, & in scriptis concedatur, & in libris Cancellariæ eiusdem Notarij annotetur, prout patet ex decreto dictæ Sac. Congreg. de anno 1623. apud *Naldum, cit. loco*.

51 Est, tamen, obseruandum, quod nouitio equiti S. Ioan. vel alterius religionis posset Episcopus concedere licentiã, vt possit loqui cum monialibus vltra casus prædictos, ad instar secularis, quia licet nouitius in fauorabilibus reputetur pro religioso, non tamen in odiosis, ita *Portell. in dubÿs regular. verbo, nouitÿ absolutio, num.* 35.

52 An, autem, quando regulares habent licentiam accedendi, & alloquendi moniales, extendatur, etiam ad socium.

Affirmatiuè, respondent *Tamburin. disp.* 26. *quæst.* 4. *nu.* 2. *Cespides, cap.* 23. *dub.* 338. *& alÿ*.

Vtrum, verò, confessarij monialium regulares possint alloqui moniales sibi commissas, etiam extra casus necessitatis, cum licentia Ordinarij.

Non posse refert *Pelliciar. de monialibus, cap.* 10. *sect.* 3. *num.* 172. ex declaratione Sacrę Congreg. 21. *Februarÿ* 1617. *edita, his verbis Confessarius regularis monialium eiusque Socius, confessionis, & Sacramentorum administrationis casibus exceptis, eadem monialis absque Sacræ Congregationis licentia alloqui non possunt*. Nihilominus *Cespides cap.* 23. *dub.* 51. fatetur, id non esse vsu receptum, nam dicti confessarij absque vllo scrupulo loquuntur, cum suis monialibus id scientibus, & consentientibus earumdem monialium Superioribus.

53 Quartò dubitatur, an regu-

Digitized by Google

lares accedentes ad loquendum, cū monialibus incurrant in censuras statutas ab Episcopo contra accedentes.

In hac difficultate, Aliqui censent, incurrere si non gaudent Priuilegio, quod non possint censurari ab ordinarijs locorum, secus verò, si gauderent dicto Priuilegio, licet tunc possent puniri ab Episcopo, iuxta constit. Gregor. XV. incip. *inscrutabili*, de qua infra *part. 3. cap. 19. ita Pellicciarius, de monialibus, cap. 5. sect. 5. num. 104.*

Alij, verò, distinctione, resoluunt difficultatem, aut, enim est sermo de regularibus loquentibus, cum monialibus subiectis Episcopo, & non exemptis, & tunc cum Episcopus procedat ordinaria potestate, non potest in regulares procedere, dum in hoc non comprehenduntur regulares, quia *Concil dicta sess. 25. cap. 5.* non dat *E*piscopis huiusmodi facultatem supra exemptos, & Priuilegiatos, aut, vero, est Sermo de monialibus subiectis regularibus, & exemptis, cum procedat auctoritate delegata, ex eodem Concilio, poterit, etiam Episcopus censuris coercere regulares loquentes sine licentia, cum prædictis monialibus, ita *Duardus, in Bulla Cœnæ lib. 1. cap. 1. quæst. 3 num. 119. & Cespides, cap. 23. dub. 339.*

55 *Et* quod regulares sic sine facultate alloquentes moniales sibi subiectas possint puniri ab Episcopo, firmat responsio Sacræ Congreg. de anno 1614. quam referunt, *N ouar. dicta part. 1. verbo clausura, & part. 2. de exempt. Priuileg. & Merolla dicta disp. 1. cap. 2. num. 619.*

Sed quia omnes religiosi sunt exempti à iurisdictione Ordinarij ex Priuilegio Apostolico, ideo eius legibus, & statutis non ligarentur: *ita Sayr. de cens. lib. 4 cap. 6. nu. 37. Sanch. dicta, disp 33. num. 23. Quaranta, verbo Monast. monial. in appendice.*

56 *Est* tamen obseruandum, quod licet regulares non incidant in censuras latas per Episcopum contra alloquentes, cum sint exempti à iurisdictione Ordinarij ex Priuilegio, & ob eamdem rationem possent quoque, excusari à peccato, per se loquendo, verumtamen ex alio capite peccant, si absq; legitima licentia loquuntur, cum monialibus, quia, scilicet, est illis prohibitum, sub pœna priuationis ipso facto officiorum, & vocis activæ, & passiuæ, vt constat ex dicto decreto Sac. Congreg. de quo supra, num. 50. ita *Merolla, d. disp. 1. cap. 2.*

Digitized by Google

cap.2. num.614. & Nouar. part.1.de clausura, num.2.

57 An, autem, loquentes, cum Abbatissis sine licentia Episcopi, incurrant in excommunicationem latam contra alloquentes, cum monialibus.

Negat *Diana, tom.2.tract.2. de dub.regular.resolut.48.* motus auctoritate *glo.et Panorm. in cap. finali, de Simonia*, qui tenent, quod nomine Monachorum, non venit Abbas.

58 Alij vero, dicunt, recurrendum esse ad intentionem Episcopi, & secundum eam, quæ ex coniecturis haberi potest erit iudicandũ, quæ intentio si haberi non potest, tunc in dubio Abbatissa, tam in fauoralibus, quam in odiosis venit appellatione monialium, cum ipsa monialis sit, sicuti Abbas non desinit esse Monachus, ita *Megala, in promptuario, part.1. verbo, Corruptio, num.14. et Cardinal. in clem.1. de regular.* vbi sic ait, *ego dico, quod nomine monachorum venit, ita Abbas, sicut non Abbates, quia Abbas non desinit esse Monachus, vnde, etiam, in pœnalibus, nomine monialium, venit Abbatissa, & fortius in non pœnalibus*; Quod etiam, procedere videtur, iuxta supradicta, in regulari loquente, cum Abbatissa, extra casus permissos.

59 An, autem, moniales exemptæ, si alloquantur cum regularibus legitimam facultatem non habentibus, incidant in censuras ab Episcopo fulminatas:

Affirmat *Tamburinus, de iure Abbatissæ, disp.25. quæst.8.* per vnam *Ierusalem 29. Ianuarij 1633. apud Barbosam. in collect. Bullar. verbo, moniales, prout, etiam* refert *Cespides, cap.23. dub.339. num.5.* qui, tamen, censet, quod præcisa dicta resolutione Sacrę Congregat. Idem dicendum esset de his monialibus, ac de ipsis regularibus, quia in Priuilegijs communicant.

60 Quintò dubitatur, an Episcopi loquentes, cum monialibus absque licentia Ordinarij loci, comprehendantur in statuto Episcopi prohibentis colloquium cum monialibus.

Affirmant *Gratianus, tom.2. cap.393. num.20. & Merolla tom.1. cap.1. difficult.6. num.3.* sicut obligantur alijs legibus, seu statutis locorum particularium, in quibus reperiuntur, vt dicemus, infra *part.3. cap.7. num.5.*

61 Aliqui, tamen, censent de iure, non posse Episcopos loqui cum monialibus, sine facultate, & licentia Ordinarij, & Superioris monialium, ex quo comprehenduntur in *cap. periculoso, de regular. in 6. quod fuit*

Digitized by Google

innouatum per S. C. T. sess. 25. de regular. cap. 6. non tamen posse excommunicari per Ordinarios locorum, & Monasteriorum, ad quæ fit accessus, ita *Pelliciarius, de monialibus, cap. 5. sect. 5 num. 210. & Cespides, cap. 23 dub. 340.* qui addit, quod non obstat in hoc quædam declaratio Sacræ Congreg relata *à Tambur. disp. 25 quæst. 2. num. 4. & ab eodem Cespide cit. loco*, edita ad fauorem Archiepiscopi Barensis contra Priorem Barensem Episcopali dignitate fulgentē subditum dicto Archiepiscopo, quia non procedit respectu Episcoporum in vniuersali, ideo *Diana, tract. 2. part. 3 resol. 48.*

62 sic ait, in casu prædicto, idem asserendum puto de Episcopis, qui, vt experientia demostrat, sine scrupulo cum monialibus alloquuntur, absque ordinariorum licentia, & ita fatetur, etiã *Graffius, de casibus reseruatis, lib. 2. cap. 5. num. 27. & 54.*

63 Est, autem, hic, obiter, notandum, posse Capellanos, & alios, qui celebrant in Ecclesijs monialium celebrare de Sancto, de quo ipsæ moniales officium recitant, celebrando Missam de communi, si non extet propria de eo Sancto in Missali Romano, ex Decreto S. Congreg. 20. Nouembris 1618. vt tenentur *Pelliciarius, cap. 7. num. 8. & Cespides, cap. 23. dub. 341.*

64 Denique, est obseruandum, quod Ordinarij, aliiq; Superiores non possunt concedere licentiam, vt Magistri canendi, & pulsandi cymbala, & alia instrumenta possint accedere ad moniales, vt censuit Sacra Congregatio, cuius responsū affert *Gauantem, in manuali verbo monialium collocutio, num 4. et Pelliciarius c. 5 sect. 5 num. 221. sub his verbis.*

Non permittatur accessus ad moniales sub prætextu docendi sonum Cymbalorum, aut alterius instrumenti, aut musicam, cantumue ad crates.

CAPVT DECIMVM quartum.

DE PRAECEPTO VIgilandi circa veneration-em, & Reuerentiam Ecclesiarum. Et pertinentia ad diuinum cultum, & Officium in Ecclesijs persoluendum.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus vigilare debet circa venerationem Ec-*

clesia-

Digitized by Google

cleſiarum, & pertinentia ad diuinum cultum, & officium in eccleſijs perſoluendum.

2 *Profana, & alia illicita probibentur fieri in Eccleſijs.*

4 *Contractus an poſſint valide fieri in Eccleſia.*

5 *Citatio fieri nequit in Eccleſia.*

7 *Delinquens in Eccleſia, à quo puniri poſſit, remiſſiuè.*

8 *Veſtimenta Eccleſiaſtica munda, & nitida conſeruanda.*

9 *Vaſa Sacra, à quibus perſonis tangi poſſint.*

10 *Veſtibus laceris, & immundis an ſit p. m. celebrare.*

11 *Veſtibus Sacris, vti ad vſus profanos eſt prohibitum.*

13 *Repræſentationes Sacræ, an fieri poſſint in Eccleſia.*

14 *Licentia tangendi vaſa Sacra, an poſſit Epiſcopus concedere non conſtituto in ſacris.*

15 *Officium diuinum in choro, attente recitandum.*

16 *Horæ Canonicæ, à quo tempore fuerunt inſtitutæ.*

20 *Officium alicuius Sancti, an poſſit recitare in die, in quo eſt de feria recitandum, vel è contra.*

21 *Officia Sanctorum, non poteſt addere Epiſcopus, niſi iuxta rubricas Breuiarij, vel de licentia Sedis Apoſtolicæ.*

22 *Officium duplex conceditur pro reliquia inſigni.*

23 *Reliquia inſignis, quæ nam dicatur.*

DEcimoquarto, Præcipitur Epiſcopis vigilare circa veneration em, & Reuerentiam Eccleſiarum: & pertinentia ad cultum diuinum, & officium perſoluendum in Eccleſijs, alias peccant, vt patet ex *clem. 1. de celebr. miſſ.* & ex *Bulla Pij V. de off. diuino.* Nam multa fieri prohibentur in Eccleſijs ſub
1 variis pœnis, vt conſtat *ex cap. non oportet, & c. nulli, diſt. 42. & de conſecr. diſt. 1. & ex Sac. Conc. Trid. de obſer. vel vitand. in celebr. miſſ. ſeſſ. 22.* vbi mandat, quod ab Eccleſijs muſicæ laſciuæ, colloquia, deambulationes, & ſtrepitus arceantur.

2 Et ad Epiſcopum ſpectat remouere indecentia, & ſcandaloſa ab Eccleſijs arbitrio ſuo, vt cēſuit Sac. Cōgreg. & notat *Nouar. p. 2. tit. de eccl. venerat.*

3 Et

Digitized by Google

3 Et vltra pœnas per Sacros Canones,& leges Ciuiles,comminatas contra illicita, in Ecclesijs,facientes,sunt aliæ pœnæ statutæ per constit.Pij V.incip. *cum primum de anno* 1566.*de qua apud Quarant. verbo; Reuerentia,Eccles.*

4 Ex qua constitutione, non solum vana, fœda,prophana, deambulationes, & cet.dum diuina celebrantur arceri debent, sub pœnis, ibi contentis, & alijs arbitrio *Episcopi*. Sed etiam, negotia secularia, ac placita, vel contractus, & alia huiusmodi in Ecclesia fieri prohibentur, *cap.cum Ecclesia,de imm. Eccl.l.nemo*, C.*de Sacros. Eccl.* Quamuis validum, esset contractum, sed contrahentes peccarent, *Viuius, decis.*102.

5 Nec, ibi, citato fieri potest,cũ sit actus iudicialis, & quilibet iudicialis ordo est prohibitus, *l.præsenti*, C. *de ijs,qui ad Eccl. conf.Riccius*, *p.*1. *decis.*171.& *Donat.Ant.de Marinis,cap.*44. *num.*3.

6 Prout quoque sententia à iudice in Ecclesia fieri nequit, alioquin est ipso iure nulla præterquam in causa Ecclesiastica, *cap. decet*, *S. finali*, *de imm. Eccl.Franc.Leo*, *p.*1.*cap* 13.& *Rubeus in Aphoris. verbo*, *Sacrilegium*.

7 An,autem,laicus delinquens in Ecclesia possit à Iudice Ecclesiastico puniri. Vide *Farinac. de imm. cap.*16. *num.*236. & *Dianam*, *p.*4.*tract.*1. *de immun.resol.*67.

8 Circa hanc venerationem, Ecclesiæ, debitam, assidue laborauere Eminentiss. DD.Cardinal. Archiep.Neap. vt ei debitus honor, & Reuerentia præstaretur, & per Concionatores, & per publica edicta,& Decreta Synodalia, vt præcipuè patet,ex decretis Synodalibus anni 1632. & anni 1642.

9 Quantum,vero,pertinet ad Diuinum cultum, vigilare debet Episcopus,præcipuè,vt vestimenta Ecclesiastica,& alia munda, & nitida cõseruentur, vt Præcipitur Pastoribus, & Ministris Ecclesiarum,ad quos pertinet illa conseruare,& Sacerdotibus, qui illis vti debent,*in cap.*2. *de custodia Eucharistiæ,& in cap.vestimenta, de consecrat. dist.*11. *Riccius*, *part.*1.*decis.*96.

10 Sic,etiam,vt Sacramentalia sint in maxima veneratione, *glos. in clem.*1. *de reliquijs*, *& veneral. Sanct.* & propterea *in cap.Sancta*, *de consecratione*, *dist.*1. dicitur, *In Sancta, & Apostolica Sede statutum est*, *vt vasa Sacra, non ab alijs, quã à Sacratis, Dominoq; dicatis hominibus digne*, *& reuerenter tangantur*.

11 An, autem,celebrare cum vesti-

Digitized by Google

vestibus, nimium laceris, vel immundis sit p.m.

Et dicendum est, esse p.m. non solum contra præceptum naturale, quo tenemur, res Sacras reuerenter tractare, verũ etiam contra præceptum positiuum Ecclesiasticum, nam in *d.c. vestimenta*, Præcipitur Sacerdotibus, vt in celebratione Missæ Sacris vestibus vtantur, & vt sint honestæ, at vestes nimis immundæ, & laceræ non possunt dici honestæ, & in *dicto cap.* 2. Præcipitur, vt vestimenta, & alia requisita munda, & nitida conseruentur. Quod Præceptum, quamuis Primò, sit impositum Pastoribus, & Ministris Ecclesiarum, est quoque impositum Sacerdotibus, qui illis vti debent, vt patet ex ratione dicti textus, ibi, *Nimis enim, videtur absurdum in Sacris Sordes negligere, quæ dedecerent, etiam, in prophanis. Ita Emanuel Sà, verbo Sacra vasa Tolet. lib.* 2. *cap.* 2. *nu.* 2. *& alij*, licet, vt fatetur, *Suarez, tom.* 3. *in* 3. *part. disp.* 81. *sect.* 1. Quando immunditia non esset nimis enormis, Sacerdos, qui illis vestibus vteretur non p. m. si non esset ex contemptu, neque cum aliorum scandalo, sed ex necessitate, quia non posset habere meliora, vel propter Ecclesiæ paupertatem, vel ob temporis angustias, ab alia Ecclesia, vel loco distanti afferre, vt tradit, etiam *Persius, de off. Sacerdot. lib.* 1. *c.* 4. *dub.* 5. *num.* 66. *fol.* 166.

12 Sed, vtrum liceat quandoq; vti Sacris vestibus ad communes, seu profanos vsus, puta, ad profanam comediam, vel repræsentationem, etiam, intra Ecclesiam.

Henriq. lib. 9. *de missa, c.* 29. *num.* 1. dicit, non esse p.m. vti ad honestam repræsentationẽ, intra Eccles. si nõ est profana.

13 Communiter, tamen, Doctores docent, id esse p m. ex genere suo, ex eo, quia vsus prophanus Sacrarum vestium præsefert quendam contemptum ipsarum, *d.c. vestimenta, de consecrat. dist.* 1. ita *Persius, d. lib.* 1. *cap.* 5. *dub.* 7. *num.* 70. *& alij*.

14 An, autem, repræsentationes Sacræ fieri possint in Ecclesijs.

Affirmatiuè, respondent *Sanch. in summa lib.* 1. *c.* 8. *dub.* 24. *nu.* 23. *& alij*.

Nihilominus *Gauante verbo, rapresentationes sacræ*, contrariũ tenet, & *Zerola in praxi p.* 1. *verbo, rapresentationes*, notat, quod Episcopi solent prohibere huiusmodi rapresentationes nè fiant, absque eorum expressa licentia, vt etiam fatetur, *Diana, tom.* 3. *tract.* 4. *miscell. rcol.* 184. prout in Syno-

do

do Diœcesana Neap. de anno 1638.fuerunt prohibitæ.

15 Vtrum,verò, Episcopus possit cõcedere licentiam ex causa,non constituto in sacris tangendi vasa sacra,dum per *text. in d.c.in sancta,de consecr.dist.* 1.statuitur, quod à sacratis hominibus tangantur.

Affirmant *Turrecremata in c.pro sacrificia,de consecr.dist.*1. *Genuen.in man.past.c.*87.

16 Quantum, denique, spectat ad officium diuinum in ecclesijs,præcipuè, cathedralibus, & collegiatis persoluendum, cùm sit quasi munus, & obsequium,quod clerici Deo præstant,& nihil sit, ita proprium personis ecclesiasticis,quam Deum verum laudare, nihilq; magis durabile.In cœlo,enim, sacrificium cessabit, Diuina, tamen, laus cessare nequaquã debet, canente Dauid: *Beati, qui habitant in domo tua Domine,in secula seculorum laudabunt te.* Ideò vigilare debẽt Episcopi,vt illud in choro persoluatur attentè,deuotè,distinctè,alta voce,& statutis horis, iuxta Rubricas Breuiarij Romani, & formam præscriptam in Bulla Pij V. & in alijs Constit.Pontificijs, de quibus initio eiusdem Breuiarij.

17 Et quia Officium diuinum constat ex septem horis Canonicis ab Ecclesia institutis, vt patet ex *cap.*1.*de celeb.Miss. clem.*1. *de reliq. & venerat. Sanct. ex dicto Breuiario Romano.* Propterea.

18 Dubitari posset, à quo tempore fuerunt institutæ huiusmodi horæ Canonicæ.

Resp.esse antiquissimam Ecclesiæ consuetudinem dicendi huiusmodi præces, & nonnulli tribuunt, *Damaso.Primo,*hanc horarum Canonicarum institutionem; Alij, *Gregorio.* Primo.

19 Nihilominus ex historijs Ecclesiasticis, & Patribus, clarè constat, iam ab Apostolorum tempore, clericos, certis diei, ac noctis temporibus consueuisse,vt Psalmos, præces,hymnosq; Deo decantarent, vt patet,ex *Clem lib.*8. *const.Apost. cap.*30.Vbi sic habetur.*Præcationes facite, mane,tertia,hora, sexta,& nona,& V espere.vsq; ad Galli cantum*, & hoc idem colligitur,*ex D.Hieronymo,in Epist.*22.*ad Eustochium,ex D. Chrysost.in hom.*59, *ad Populum Antioch. & ex D.Ambrosio,lib.*7.*ad Lucam.*

20 Legem, tamen, fortassis tulit,Pelagius,aut Damasus,qua horas Canonicas septies in die persoluere tenerentur, ita vt, quod antea vsu, & consuetudine antiquissima seruabatur, lege,deinde lata perpetuo in Ecclesia obseruari iusserit,

vt

Digitized by Google

vt fatetur, *Fausſus de horis Canonicis, lib. 2. quæſt. 5.*

21 Eſt, autem, obſeruandum, quod Canonici, & alij beneficiati, non adimplerent præceptum recitandi Officium, ſi in Officio feriæ, recitarent Officium alicuius *Sancti*, vel alterius feriæ. Nam licet circa hoc, Doctores diuerſimode ſcripſerint; Hodie, tamen, ex Bulla *Pij V.* appoſita in principio Breuiarij, & ex decreto Sac. Congreg. Rituum 8. Aprilis 1628. Officium eſt recitandum, iuxta eiuſdem Breuiarij præſcriptum, rationem, & formulam, atq; ſecundum ipſius regulas, & rubricas, alias non ſatisfaciunt, prout diximus, cum reſolutione nonnullorum dubiorum circa diuinum officium recitandum, *in tract. de oblig. clerie. p. 1. vſq; ad num. 71.* quæ hic repetere eſſet ſuperfluum.

22 Similiter, eſt obſeruandum, quod non poteſt Epiſcopus addere officia Sanctorum, niſi iuxta Rubricas Breuiagij, vel de licentia Sedis Apoſtolicæ, vt cenſuit eadem Sacra Congregatio. Quæ etiam declarauit, quod non poteſt recitari officium de Sãcto, eo, quod in loco ſit, eius nomine *Eccleſia*, vel Reliquia, niſi in proprio titulo Eccleſiæ, & vbi eſt Reliquia.

22 Conceditur, tamen, officiũ duplex pro reliquia inſigni, & approbata, vt eadem Sac. Cõgregatio cenſuit. 3. *Iunn.* 1617 & Reliquia inſignis eſt, corpus, caput, brachium, crus, & ea pars, in qua paſſus eſt martyr, integra, ex eadem *Sacra* Congregat. Rituum, vt teſtatur *Gauante cit. loco n.* 10.

23 Denique, circa officium diuinum in Eccleſijs perſoluendum, emanauit Conſt. Vrbani VIII. ſuper recitatione, & decantatione Hymnorum Breuiarij, ſub die 27. Aprilis 1643. cuius tenor habetur in Breuiario Romano.

CAPVT DECIMVMquintum.

DE PRAECEPTO CONferendi beneficia perſonis dignis.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia ſunt conferenda perſonis dignis, clericis pauperibus, & alijs benemeritis.*

2 *Literatis, ſunt beneficia eccleſiaſtica conferenda.*

Digitized by Google

3. Benemeritorum appellatione quinam veniant.
4. Idoneis, debet Episcopus beneficia conferre.
5. Scientia, & requisita in eis, quibus sunt conferenda beneficia.
6. Collatio beneficij facta non habenti scientiam competentē beneficio, an valeat.
8. Beneficij collatio facta penitus illiterato, an sit nulla.
11. Examinatus semel ad beneficium simplex, vel Canonicatum, amplius nō examinatur ad similem.
15. Clerico habenti vnum beneficium simplex insufficiens, an possit Episcopus conferre, alia, vsque ad congruam sustentationē.
16. Beneficium sufficiens ad victum, quando dicatur.
17. Missæ annexæ beneficio, an sint onera beneficij.
18. Beneficiorum expressio, siuè fructuum, an requiratur in prouisione Ordinarij.
20. Dispensare, an possit Episcopus ad duo beneficia sub eodem tecto.
21. Beneficium, an possit conferri ab Episcopo clerico habenti in pensionibus congruam sustentationē.
22. Pensio, an faciat incompatibilitatem, cum beneficijs.
23. Pensio, an sit incompatibilis cum alijs, seu cum beneficijs in eadem Ecclesia.
24. Episcopus eligendo dignum ad beneficium, omisso digniore, an peccet.
25. Restituere, an teneatur Episcopus, si pratermisso digniore, dignum eligat ad beneficium.
26. Impediens, suasione, et pracibus, ne beneficium conferatur digniori, sed digno, an teneatur aliquid digniori restituere.
27. Electio idonei, sed minus digni, ex approbatis ad beneficium curatum, pratermisso digniore, an sit valida.
29. Graduatus in aliqua scientia, & literatus, & maiori habilitate præditus, an sit præferendus alijs in concursu Parochialis.
30. Idoneus, etiam minus doctus, cuius mores sunt notii

ti ordinario, an sit præferendus magis docto, cuius mores mali sunt, aut ignoti ordinario.

31 *Idoneus de Ciuitate, aut de gremio Ecclesiæ, vel de genere fundatoris, cæteris paribus, an sit præferendus in concursu Parochialis.*

32 *Dignior, an iudicari debeat ex concurrentibus, qui est magis vtilis, & aptus ad beneficium, cui est præficiendus.*

DEcimoquinto, Præcipitur Episcopis conferre beneficia, quãdo ad eos collatio spectat, personis Ecclesiasticis dignis, cum distributio beneficiorum, secundum vniuscuiusq; merita sit facienda, dum Episcopus iuxta *D. Thom. 2. 2. quæst. 63. art. 2.* non est Dominus, vt possit ministeria Ecclesiastica pro libito dare, sed est dispensator:

1 indignis, enim, beneficia, conferri non debet, *cap. licet ergo, 8. quæst. 1. & cap. nihil, de elect.* & notat, *Viuian. de Iurepatr. p. 2. lib. 6. cap. 7. num. 74.*

Ideo conferens beneficia indigno p. m. vt probat, *Sot. de iust. & iure, lib. 3. qu. 6. art. 2. concl. 7.*

2 Et signanter clericis pauperibus conferri debent, *cap. non licet, & cap. Episcopus de præbend.* Et non solum pauperibus clericis, sed etiam, alijs personis benemeritis sunt conferenda, & inter benemeritos literati maximè computantur, *Mandos. in regul. 16. Cancell. q. 12.* Qui Ecclesię Dei prodesse possunt, *c. Moyses, 8. q. 1.* Doctrina, enim, qua, vel docent vel apti sunt fideles docere, ac illis iustitiam administrant, benemerentur, & propterea secundum ius ciuile, & Canonicum illis beneficia conferenda sunt. Secundum ius ciuile quidem, vt in *Auth. habita, ne fil. propatre, ac in §. fin. in proem. instit.* Secundum ius Canonicum, vt in *c. de multa, de præbendis.*

3 Inter benemeritos, etiam computantur Ecclesiastici, qui laboribus, & expensis in Ecclesiæ Sanctæ beneficium grauati sunt, adeo, vt qui maioribus expensis, & laboribus sunt grauati, maioribus beneficijs sint decorandi, *c. cum secundum, de præbendis, vbi glos. Rastellus in regul. mensium, cap. 3. nu. 11. et Ricc. part. 3. decis. 306.*

4 Idoneis, tamen, debet Episcopus conferre beneficia, præsertim curata, quinè possint residere, & per se ipsos curam exercere, *cap. graue nimis, de*

Digitized by Google

præbend. et S.C.T. *sess.7.cap.3. de reform. Rubeus in Aphor. verbo, beneficium, & Ricc. part.4. decis.311.*

5 Nonnulla, autē, requiruntur, vt idoneus, quis dicatur ad beneficia obtinenda, & signanter scientia, pro varietate beneficiorum. Quæ retulimus, in *tract. de Priuileg. cler. cap.4. à num.4.* Ideo hic non sunt repetenda.

6 Et quamuis valeret collatio beneficij facta illi, qui non haberet scientiam competentem beneficio, tenebitur, tamē addiscere quamprimum poterit, alias teneretur illud dimittere, *Garcia, part.7.cap.7.num.21.*

7 Et quia nonnullis personis prohibetur Episcopus conferre beneficia. Ideo de illis dicemus, infra *part 2.cap.6.*

8 Vtrum vero, collatio beneficij facta clerico penitus illiterato sit ipso iure nulla.

9 Affirmatiuè, Resp. *Gennerisf. in man.cap.37. num.7. Garcia, cit. loco, & Carol. de Graff. in prælud num.71.*

10 Et quis dicatur penitus illiteratus. Dicemus infra *d.p.2. cap.6.num.20.*

11 Est, autem, (obiter) hic obseruandum, quod semel examinatus, & approbatus ad beneficium simplex, nō solet examinari ad aliud simile, prout est obseruātia in Cur. Archiep. Neap.

42 Idemq; est in approbato ad Canonicatum, vel dignitatem in Cathedrali, vel Collegiata, quia vltra non examinatur ad similem. *Ricc. par.4. dec.140. et Barbos. de can. et dignit. cap.13. num.8.*

13 Sed dubit. primo, an clerico habēti vnum beneficium simplex insufficiens, possint alia, vsque ad competentem sustentationem conferri.

14 Vide resolutionem huius dubij. *in tract. de oblig. cleric. p.2. num.11. et apud Marant. contr. iuris, p.2. Respon.29. nu.23.* vbi citans *Caiet verb. benefic. mul-*

15 *tiplicatio*, ait, quod tenue beneficium est beneficium Ecclesiasticum, & si plane imperfectum, quo ad sufficientiam, vt pluralitatis propterea redargui non possit, qui plura beneficiola insufficientia, tamen, ad honestam sui sustentationem obtinet.

16 Et apud, *Ricc. p.3. decis.255. et 269. et p.4. decis.105.* vbi loquendo de beneficio ad victū sufficienti, dicit, quod beneficium vni clerico sufficiens dicitur, quando ascendit ad duc. 125. annuos. *Et in praxi, fori Eccl. part.3. resol.473.* fatetur, quod pro Canonico Neap. sufficiens beneficium erit valoris 500. aureorum, cum Canonicatus sit dignitas in Cathedrali, *c. Statutū, de rescrip. in 6.*

17 Fru-

Digitized by Google

17 Fructus, autem, beneficij dicuntur deductis oneribus, *Sanch. in summa, lib. 2. dub. 68. num. 20.* Missæ, tamen, quas tenetur celebrare beneficiatus, ratione beneficij, non sunt onera beneficij, sed seruitium, *Rota apud Farinas. decis. 168.*

18 Secundò dubitatur, an in prouisione Ordinarij requiretur expressio beneficiorum, quę obtinet is, cui confertur beneficium.

19 Negant *Io: de Selua, de benef. p. 3. q. 12. num. 53. Mynsch. n. 50. & Barbosa, de Can. cap. 14. nu. 32.* vbi etiam concludit, cū alijs Doctor. nec esse opus exprimere fructus beneficij, sicut exprimi debet in collatione Apostolica, ex eo, quia ordinarius præsumitur habere certam notitiam beneficiorū, & impetrantium suæ diœcesis.

20 Tertiò dubitatur an valeat Episcopus ad duo beneficia sub eodem tecto dispensare.

Et posse fatendum est, si fuerint disformia, & dissimilia, id est, Canonicatus, & Capellania, beneficium curatum, & simplex, vt censuit Sacra Congregatio, & diximus, *de oblig. cler part. 2. num. 7.*

21 Quartò dubitatur, an possit Episcopus conferre beneficiū clerico habenti, iam in pensionibus Ecclesiasticis sufficientem sustentationem.

22 Affirmant; *Rebeus, in Aphorism. verbo beneficium, nu. 12. Garcia, p. 11. c. 5. n. 310. & alij apud Vivian. p. 2. lib. 6. cap. 10. nu. 46.* Nam pensiones non faciunt incompatibilitatē cum beneficijs.

23 An, autem, pensio sit incompatibilis cum alijs, seu cum alio beneficio in eadem Ecclesia.

Negant *Gigas, de pension. quæst. 32. & Hoeda, part. 1. cap. 20. num. 18.*

Sed contrarium; tenet *Rebuff. in pract. tit. de dispens. ratione ætatis, versic. etiam si sunt sub eodem tecto*, nempe, non posse simul obtineri, sine dispensatione, nisi consuetudo aliud suadeat, quia pensione, Papa concedit loco beneficij, *cap. ad audientiam 2. de rescriptis.* Et ideo consuluisse, quod acceptans præbendam in eadem Ecclesia, in qua habet pensionem, eidem pensioni renunciare videtur, per *clem. gratia, de rescriptis*, nisi fuerit dispensatū ad obtinen. Vtrumq; & ita videtur stylus Curiæ, vt fatetur, *Garcia, d. part. 11. cap. 5 num. 317.*

24 Quintò dubitatur, an Episcopus eligendo dignum ad beneficium, omisso digniore peccet.

In hoc dubio, Doctores, diuersimo-

uersimodè sentiserunt, vt est videre apud *Lessium lib. 2. c. 34. dub. 14. Garciam p. 7. cap. 16. et Marant. p. 2. respons. 12.* Breuiter tamen, dicendum est, Episcopum in foro conscientiæ, p. m. eligendo dignum ad beneficia curata, prætermisso digniore, dum minus dignum applicat seruitio Dei, & offendit iustitiam distributiuam, *cap. licet, vers. qui præstantior, 8. q. 1.* nam ad illa *S. C. T. sess. 24. cap. 1. et c. 18. de reform.* decernit, dignio res, & magis idoneos esse eligendos. In beneficijs, verò, simplicibus, sufficere eligere dignum, nisi aliqua lege, vel constitutione particulari deberetur digniori, ita *Garcia, cit. cap. 16. num. 27. et p. 9. cap. 2. n. 228. Genuens. in man. cap. 27. Viuian. p. 2. lib. 6. cap. 7. nu. 64. et Baltramin. ad Ludouis. dec. 11.*

25 Sextò dubitatur, an Episcopus eligendo dignum, prætermisso digniore, teneatur illi ad restitutionem.

Affirmant aliqui, per *Garc. part. 7. cap. 16. nu. 30. et Viuian. dicta cap. 7. num. 66.*

Negant verò, *Nauar. in man. cap. 17. nu. 72. Tolet. lib. 1. cap. 4. Lessius, dicto lib. 2. cap. 14. dub. 15. et alij.* Si tamen, nullum iustitiæ ius per oppositionem, aut aliquem legitimum titulum acquisierit, quo ad beneficium; Vel nisi beneficium deberetur digniori reperto in concursu ex aliquo statuto, vel lege, *Genuens. in man. cap. 37. Maranta, par. 2. respons. 2. n. 56. et alij apud Garc. d. p. 7. cap. 16. nu. 42.* nam non debetur beneficium ratione iustitiæ commutatiuæ, vnde nascitur ratio restituendi, sed ratione iustitiæ distributiuæ, quo casu non tenetur quis ad restitutionem: licet *Vgolin. cap. 50. §. 13. nu. 2.* censeat, esse ei aliquid restituendum, ob iniuriam ei illatam.

26 An, autem, qui suasione, & precibus, aliquem vi, & fraude impedit, ne beneficium conferatur digniori, sed digno, teneatur aliquid digniori restituere?

Affirmat *Bonacina, de contract. disp. 1. quæst. 2. punct. 12. num. 7.*

Contrarium, tamen, censent, *Lessius, lib. 2. c. 12. dub. 18. nu. 129. et Layman. lib. 3. sect. 5. tract. 2. n. 2.* vbi sic, ait, probabile est, quod neque, is contra iustitiam peccet, vel ad restitutionem teneatur, qui Ecclesiasti beneficij collationem iam determinatam ad alicui conferendum, suasione, aut precibus eo perducit, vt sibi vel alteri, etiam minus digno conferatur, & ratione affert *Diana, part. 3. tract. 6. miscell. resol. 34.*

Quia,

Digitized by Google

Quia, qui confert beneficium, nullam infert iniuriam digniori, si eo prætermisso conferat minus digno, neque ille infert iniuriam, qui collatorem suasione, aut precibus ad id faciendum monet, neque collatoris peccato, ita suadens cooperatur aduersus digniorem, ideo neuter restitutionem illi facere tenetur, quippe ei beneficium propriè, & stricte debitum non erat.

27 Septimò dubitatur, an electio minus digni ex approbatis ad beneficium, prætermissio digniori, sit valida.

Aliqui dicunt, nullam esse huiusmodi electionem in beneficijs Curatis, & Parochialibus, & prouisionem inde sequutam, quia sic disponit *S.C.T. dicto cap.* 18. & constit. Pij V. *super prouisione Parochialiũ*, ita *Beltramin. ad Ludouis. decis.* 11. *& Riccius, p.4. decis.96.*

28 Alij, vero, fatentur, quod electio idonei, sed minus digni, & prouisio inde sequuta, etiam in beneficijs Curatis, sit valida, nec inualidetur actus, prætermisso digniore, ita *Vgolin. d. cap.* 50. *§.* 13. *nu.* 4. *Maranta, d. p.* 2. *resp.* 2. *num.* 53. *& Couar. in regul. peccatum, p.* 2. *§.* 7. *nu.* 4. qui testatur de communi. *Garcia, par.* 9. *cap.* 2. *nu.* 235. *et alij.* Nec obstat, decretum irritans Concilij, & constit. Pij V. vt ait, *Garcia*, quia non videtur referendus ad prouisiones factas de minus dignis, sed ad factas non seruata forma, ibi præscripta, nam Concilium, asseuerat, digniorem esse eligendum, vt à peccato electores sit immunis; nec tamen statuit, electionem digni omisso digniore, rescindendam fore.

29 Vt autem, beneficia curata dignioribus conferantur Episcopus, omni diligentia debet rimari qualitates oppositorũ, quod, vt percipiat, obseruare debet, præferri graduatum in aliqua scientia, *Ludouis. dec.* 11. *nu.* 4. deinde magis litteratum, *Rota, apud Farinac. in nouiss. d.* 677. & maiori habilitate præditum, veluti prudentia, integritate, & maturitate, *Rota ibidem, decis.* 628. Quamuis propter qualitatem Doctoratus non semper quis præferendus æque idoneis approbatis, propter alias qualitates, quæ in approbato non Doctore possunt cõcurrere, ex quibus redderetur aptior eius ministerio *Couar. d.* §. 7. *num.* 4. *et Genuef. d. cap.* 66. *num.* 11. & quia idoneitas non solum consideratur à Concilio, *d.c.* 18. respectu scientiæ, sed etiam, respectu ætatis, morum, prudentiæ, cũ aliis ad vacantem Ecclesiã Parochialem gubernandum, opportunis, ideo, etiam, minus

30 doctus.

doctus modo, idoneus, cuius meres noti sunt, ordinario, est præferendum magis docto, cuius mores, vel mali sunt, vel ignoti ordinario, censuit pluries Sacra Congregatio, vt testantur Rit. d. p. 4. d. 96. num. 3. et Garcia, p. 9. cap. 2. num 11.

31 Item, præfertur idoneus de Ciuitate, vel de gremio Ecclesiæ, aut de genere fundatoris, cæteribus paribus, non habentibus has qualitates, cap. nullus dist. 61. Vgolin. cap. 58 §. 8. n. 4. Genuens. in d. cap. 66. num. 13. et in manual. Pastor. cap. 38.

32 Sic, etiam, dignior iudicari debet, qui est magis vtilis, & aptus ad beneficium, cui præficiendus est. Ludouis. decis. 11. Riccius, p. 4. decis. 96. Barbosa, alleg. 60. nu. 103. Genuens. in manuali, cap. 37.

CAPVT DECIMVM sextum.

DE PRAECEPTO, VT exequi procurent pias dispositiones fidelium.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus vacare debet, vt executioni demandentur pię dispositiones, ob negligentiam hæredum.*

2 *Executor piarum dispositionum est Episcopus.*

3 *Exempti, an cogi possint; pro legatis pijs exequendis.*

3 *Notarios compellere potest ad exhibenda testamenta pro exequendis pijs legatis.*

4 *Tempus, intra quod tenentur hæredes exequi legata pia.*

8 *Monitio, an sit necessaria ad effectum, vt data negligentia hæredis, ad Episcopum deuoluatur potestas exequendi.*

10 *Annus, qui habent executores testamenti ad exequendum testamentum, an habeat locum in foro conscientiæ.*

11 *Executio piorum legatorum, ad quem Episcopum spectat.*

12 *Executio piorum legatorũ, ad quem spectat, transacto anno.*

12 *Fabricæ S. Petri est applicanda certa pars legatorũ non executorum intra certum tempus.*

13 Fa-

Digitized by Google

13 *Fabricæ nullum ius competit, si hæredes satisfecerint, antequam Aeconomus, illos negligentiæ cõuincerit.*

14 *Episcopus, si præueniret in actu visitationis pro executione piorum legatorũ post annum, an possit procedere vti delegatus Apostolicus.*

15 *Tribunal Fabricæ S. Petri in locum successit Episcoporum, quo ad executionẽ piorum legatorum, post annum.*

16 *Prohibitio testatoris, nè Episcopus valeat se intromittere in executione piorum legatorum, an valeat.*

17 *Fabricę S. Petri facultates, an locum habeant contra testatoris voluntatem.*

18 *Executores piorum legatorum, cogi possunt, si negligentes fuerint, quamuis id vetuerit testator.*

19 *Testator, an possit prohibere, quin elapso anno. & legata non adimpleta, Reu. Fabricæ, aut Superior, se intromittat.*

21 *Episcopo negligente in executione vltimæ voluntatis, exequitur Archiepisc.*

22 *Commutare, an, & quando possit Episcopus pias voluntates, remissiuè.*

DEcimosextò, Præcipitur Episcopis, vt pias defunctorum dispositiones exequi curent, constito legitimè de negligentia heredum, & executorum, *cap. nos quidem, de testam.* nam ad eos spectat executio illarũ, de iure communi, *d. c. nos quidem, & c. tua nobis, de testamen.* 1 *& clem. quia contingit, de religios. domibus, Quaranta, verbo, Fabrica S. Petri, Maranta, respons. 2. nu. 18. & resp. 20. nu. 94 & Molfes. in summa, part. 2. tract. 13. cap. 5. num. 202.*

2 Immo vigore *S. C. T. sess. 22. c. 8. de refor.* Episcopi sunt, tanquam Sedis Apostolicæ delegati, executores omnium piarum dispositionum, tam in vltima voluntate, quam inter viuos, *d. c. tua nobis*, & notat *Genuen. in man. c. 10. n. 6.* & possũt cogere legatarios ad illas exequendas, iuxta, dicti, S. C. T. præscriptum, *Seraph. decis. 611. p. 1. nu. 7.* cuius vigore vtraq; potestatem, Episcopus habere dicitur, ordinariam, scilicet, & delegatam, *Maranta, respons. 24. num. 8. & Gauante, verb.*

Digitized by Google

forum Episcopale, num. 22.

3 Et ideo procedere posset aduersus testamentorum executores prolegatis pijs, etiam exemptos compellendo, vt notat Spino, *in specul. testam. glos.* 28. *nu.* 10. & fuisse in facti contingentia obseruatum, fatetur *Maranta d. resp.* 20. *n.* 78. & cogere notarios sibi exhibere testamenta, *c. si heredes, de testam. Tolet. in summa, lib.* 5. *c.* 4. *nu.* 23. *et Emanuel Sà, verbo Episcopus, num.* 30. & in Regno procedit Tribunal diui Petri de Vrbe vt dicemus, *n.* 12

4 Sed dubitatur Primò, intra quod tempus heredes, & executores testamenti, piam voluntatem defuncti implere teneantur, quibus negligentibus ad Episcopum deuoluitur executio.

Doctores, communiter, docent, quod quando ipse testator expressit intra, quod tempus voluerit suam, adimpleri, voluntatem, intra illud implenda est, si fieri posset. Tempus autem, hoc à defuncto præscriptum, vt vltima ipsius voluntas adimpleatur, intelligendum est à die scientiæ executorum, atq; aditæ hæreditatis, esto testator dixerit, à die mortis suæ, vt probatur *arg. text. in l. statu liberos, §. si quis heredi, ff. de statu liber.* Et ideo in-

5 telligendum est de tempore dato à iure, aut à constit. Synodalibus, pro adimplenda defuncti voluntate, esto solum meminerint temporis à morte defuncti, vt tradunt, *Molina, tom.* 1. *de iust. tract.* 2. *disp.* 231. *et Sà, verb. testamentum, num.* 47.

6 Quando, verò, à testatore nullum fuit præscriptum tempus ad executionem suæ voluntatis, tunc tenentur hæredes, & executores legata pia mandare executioni infra sex menses numerandos à die insinuationis testamenti, & scientiæ executorum, idque sub pœna reddendi illa cum fructibus omnibus, & emolumentis, quæ à die mortis defuncti poterant ex ea percipi, si dissulerint ea mandare executioni, vt in *§. si quis autem, pro redemtione, et §. si autem hæres, vers. si autem legatum, Auth. de Eccleſiast. titulis*, & tenetur *Gauante, verbo, testamentum, et alij communiter.*

7 Negligente, autem, hærede, vel executore in adimplenda, prout tenetur, iuxta *text. in c.* 3. *de testam. et l. cum tempus, ff. de regul. iuris.* defuncti voluntate intra annum post mortem testatori, aut infra annum à die purificatæ cõditionis, vel tẽporis determinati, executio, eo ipso ad Episcopum deuoluitur. Quod tempus non currit

de

de momento ad momentum, ita vt ignoranti, & impedito currere non possit, dum *text. in d.c.3.* negligentiam hæredum perpendat, vt notat *Maranta, respons.40.nu.21.& n.41.* præcedere tamen, debet monitio Episcopi, vt habetur, in *d.§. si quis, pro redemptione, & in cap. nos quidem, de testam.* & fatentur *Genuens. in praxi, cap.85. nu.24. & Gauante verbo forum Episc. nu.25.* & quamuis ex Sũmario *d.c. nos quidem*, videatur
8 colligi, vnam monitionem, ad hoc satis esse, cum dicatur in singulari, *die monitionis*, sicut, etiam, dicitur *in cap. tua nobis, eod. tit. ibi, monitione præmissa*, vt censet, *Barbosa, alleg.82. num.25.* Nihilominus in *d.§. si quis, autem*, duę monitiones expresse requiruntur, quod, etiam, affirmant *Merolla, tom.3. disp.7.c.5. dub.8.nu.111. & Gauante, cit.num.20.* Quæ monitio satis erit si fiat mediante nuntio publico sicut
9 aliæ monitiones à iudice fieri solent, *glo. in Auth. hoc amplius, C. de fideicommiss. §. illud quoque vers. decreto, & Couar. in cap. si hæredes, de testam. num.5* Quamuis à iudice faciendam esse personaliter, dicat *Barbosa, num.26.*

10 An, autem, si executor, aut hæres intra annum, bis monitus ab Episcopo, adimplere noluerit legata pia, auferatur ab eo potestas illa exequendi, & deuoluatur ad Episcopum.

Affirmant *Couar. & Abb. in d.c.3. de testam. Merolla, n.113. & Diana, part.1. tract.2. resol 98.*

Sed, obiter, hic est notandum, quod licet in foro externo exequutores habeant annum ad exequendum testamentum, hoc tamen, non procedit in foro conscientiæ, ideo exequutor, & hæres si cum possint, differant notabiliter soluere debita, & legata defuncti, p.m. ita *Nauar. in man. cap.25. nu.65. Sanch. in summa, tom.2. lib.4. dub.53. nu.8. & Diana, tom.3. tract.4. miscell. resol.162* Qui, etiam, addit supradictos, non excusari à peccato, quando differunt solutionem legatorum, vt res melius vendatur, vt hæredi prosit.

11 Secundò dubitatur, ad quẽ Episcopum spectet executio piorum legatorum.

Aliqui dicunt, quod spectat ad Episcopum domicilij, nisi in loco originis essent facultates, vel ad Episcopum executoris compellendi: ita *Syluest. verb. testamentum, 2.q.3. & Gauante, eodem verbo, testamen. num.17.*

Alij, verò, censetur, quod spectat ad Episcopum illum, in cuius iurisdictione sita sunt

Digitized by Google

bona distribuenda, non autem ad illum, in cuius iurisdictione testator morabatur, ita *Barbosa, nu.* 15. *& Merolla, num.* 110. *cum aliis*.

12 Tertiò dubitatur, quid dicendum, transacto anno, an ad Episcopum spectat, etiam executio.

Affirmant, *Diana, resol.* 22. *part.* 3. *de imm. & alij apud Nouar. part.* 2. *tit. de fabric. S. Petri num.* 26.

Nihilominus, quia in hoc Regno ex conuentione facta inter Summum Pontificem, & inuictissimum Regem Philippum II. Gloriosæ memoriæ erectum fuit Tribunal R. Fabricæ, ad hoc Tribunal hodie spectat executio piorum legatorum, post annum, *Maranta resp.* 2. *nu.* 18. *et d. resp.* 20. *n.* 14. cui Fabricæ est applicanda certa pars legatorum piorum, non executorum intra certum tempus, postquam, iuxta tenorem Priuilegiorum, & facultatum sibi concessarum, legata huiusmodi executioni debitæ demandari fecerit, vt refert *Maranta, respons.* 32. *nu.* 35. & patet ex Bulla Pij V. de anno 1569. incip. *exigit*, & ex declarationibus facultatum eiusdē R. Fabricæ, quas refert *Quaranta, verb. Fabrica S. Petri*, & ex instructionibus obseruandis à Commissarijs dictæ R. Fabricæ, quas refert *Nouar. cit. loco, nu.* 32. *& per Marantam, dicto respons.* 40. *num.* 47.

13 Quamuis nullum ius competeret Fabricæ, si hæredes intra tempus dispositum, vel post illud satisfecerint, antequam æconomus eiusdem Tribunalis, per citationem illos negligentiæ redarguerit, vt tatetur, *Maranta, cit. loco, Respons.* 40. *num.* 38.

14 Quartò dubitatur, si Episcopus præueniret in actu visitationis pro executione piorum legatorum post annum, an possit procedere, vti delegatus Apostolicus, vigore *dispos. S. C. T. sess.* 22. *cap.* 8.

15 Negant, *Riccius in praxi aurea resol.* 376. *num.* 2. & *Maranta, d. respons.* 2. *nu.* 18. *&* 25. ex eo, quia, in hoc Regno Tribunal R. Fabricæ cognoscit de istis legatis, ideo Episcopi non possunt aliquid prætendere post annum, in præiudicium dicti Tribunalis, dum fuit erectum cū iurisdictione, & clausula abdicatiua, & priuatiua ad ordinarios locorum, per quam omnis potestas ab ordinarijs fuit adempta, iuxta Priuilegia eiusdem Tribunalis, *Maranta, d. respons.* 2. *num.* 20. & Episcoporum vices subest, in hac parte, exequendi pias voluntates post annum, præsertim per negligentiam hæredum.

Digitized by Google

dum. Sed intra annum, potissimè, nullum ius Fabricæ est acquisitum, nisi post annum', *Maranta, dicto respons. 2. n. 18. & 30.*

16 Quintò dubitatur, an testatur possit prohibere, ne Episcopus se ingerat in legatis pijs per ipsum relictis.

Et posse prohibere, si executores, in testamento dederit, docent, *Couar. in cap. tua nobis de testam. nu. 6. Sanch. in summa, lib. 4. cap. 1. dub. 55. & alij apud Marant. respons. 20. n. 18. & respons. 32. nu. 15.* qui etiam testatur, quod in vna *Romana Fabricæ, 26. Aprilis 1602. coram Corduba*, fuit dictum, quod facultates Fabricæ, locum non habent contra testatorum voluntatem, neque illę, actionem eidem tribuunt.

18 Hoc, autem, debet intelligi, si executores, & hæredes voluntati pareant defuncti, alioquin, ipsis non parentibus, aut negligentibus admitti non potest, quin Episcopus, vel quilibet alius superior, ad quem spectat, iure cogat, & compellat executores, & hæredes, defuncti voluntati obtemperare, cum hic casus sit omissus à testatore, & esset irrationabilis hæc voluntas, & ideo non sequenda, cum nemo efficere possit, quin leges in suo testamẽto locũ nõ obtineant, *l. nemo potest, de legatis prime, & dicto cap. tua nobis, & ibi Doctores, Franc. Leo, part. 4. cap. 2. num. 46. Rubeus, in Aphor. verb. testamentum, et alij.*

19 Vnde, concludunt, *Riec. p. 4. decis. 75, et in praxi, par. 3 resol. 527. Donat. Ant. de Marin. c. 24. nu. 10. et Molfes. in summa, p. 2. tract. 13. cap. 5. num. 201.* Quod dispositio testatoris prohibentis, ne R. Fabrica se intromittat, non obstaret, quominus legata pia executioni non domandata, post annum sibi applicare non possit.

20 Sed, an Episcopus possit se ingerere in exequenda defuncti voluntate, negligentibus Prioribus exequutoribus, si in eorum defectum dati sint per testatorem, secundi executores.

Negatiuè Resp. *Marät. cõtr. iur. Resp. 31. nu. 20. et alij apud Sanch. in summa, lib. 4. cap. 1. dub. 55.*

A quo autem, sint compellendi regulares testamentarij, Dicemus infra, *part. 3. cap. 19. num. 57.*

21 Est denique obseruandum, quod negligente Episcopo in executione vltimæ voluntatis, exequetur Archiepiscopus, *Abb. in cap. Pastoralis, de appellat. et Genuens. in praxi, cap. 88.*

22 An, autem, & quando Episcopus

Digitized by Google

scopus possit pias testatorum dispositiones commutare. Dicemus infra *part.2.cap.12.*

23 Quando,item,possit,vbi viget consuetudo disponere de rebus decidentium ab Intestato,ad pias causas.Dicemus infra,*part.3,cap.26.*

CAPVT DECIMVM-septimum.

DE PRAECEPTO, VIgilandi in extirpandis hæreticis,& maleficis à diœcesi.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus vigilare debet in extirpandis hæreticis, & maleficis à diœcesi.*

2 *Præuentioni locus in crimine hæresis, an sit inter Episcopum, & Inquisitorem.*

3 *Episcopi, in procedendo in crimine hæresis debēt seruare modum quem seruāt Inquisitores.*

4 *Innocentes,si Episcopus,dolosè inquirat, vel è contra,per sordes, contra hæreticos procedere negligit, punitur.*

6 *Pœna, quænam sit contra Episcopum negligentem expurgare diœcesim ab hæresibus. Et quid si non procederet propter timorem, vel ex ignorantia.*

9 *Iudex ordinarius,vel delegatus, an sit Episcopus in causa hæresis, contra exēptos.*

11 *Capitulum Sede vacante, an procedat contra exemptos in causis hæresis.*

12 *Abbates nullius diœcesis,an procedant in causis Sancti Officij.*

13 *Regulares,an possint procedere contra subditos in causis S.Officij.*

16 *Superiores regulares non possunt impedire subditū, nè denuncient hæreticos, vel suspectos.*

17 *Regulares recurrentes ad Tribunal S.Officij,nequeunt molestari ab eorum Superioribus.*

19 *Casus nonnulli referūtur, qui ad Tribunal Sancti Officij pertinent.*

42 As-

Digitized by Google

42 *Annalis insordescentia, an incurratur à die declarationis, vel à die incursus.*

42 *Absolutio generalis, quæ à Papa conceditur in impetrat. gratia, an prosit illis, qui per annum continuum pertinaces extiterunt in excommunicatione.*

50 *Felix Tamburellus Episcopus Soranus, & minister generalis supremæ Inquisitionis in præsenti Regno laudatur.*

51 *Harcticos, vel suspectos de hæresi, qui nam teneantur denunciare.*

52 *Suspecti leuiter, an sint denunciandi.*

53 *Hæretici, vel malefici, etiã occulti, an sint denunciandi, omissa correctione fraterna.*

54 *Filius, patrem hæreticum, & maritus, vxorem, an teneatur denunciare.*

55 *Filius denuncians patrem hæreticum, euitat pœnas.*

57 *Hæreticus emendatus, an sit denunciandus.*

59 *Hæretici occulti, an sint denunciandi.*

60 *Hæreticos nõ denunciantes, an sint suspecti de hæresi.*

63 *Pœnæ, quænam sint, quibus plectendi veniunt hæretici, & alij culpabiles in causis S. Officij, remissiuè.*

65 *Sponte comparentes, quomodo tractandi in S. Officio, remissiuè.*

64 *Iudex suspectus in crimine hæresis, an possit recusari.*

66 *Appellatio, an, & quando detur in crimine hæresis.*

67 *Recursus ad Sac. Congreg. S. Officij.*

68 *Appellatur ad Papã in causis S. Officij.*

69 *Episcopus, an possit absoluere hæreticos pœnitentes in foro exteriori.*

70 *Hæreticus absolutus in articulo, & periculo mortis, an (hoc sublato) teneatur se præsentare coram superioribus.*

71 *Absolutus in foro conscientiæ à crimine hæresis, an possit accusari in foro exteriori.*

DEcimoseptimò, Præcipitur, Episc. vigilare in extirpãdis hæreticis, & maleficis à sua diœcesi, cum in crimine hæresis sit ordinarius Iudex competens, & ad eum spectet purgare hoc crimen,

Digitized by Google

crimen, & pari modo, quo In-
1 quisitor, causas ad officium S. Inquisitionis spectantes, cognoscere potest, *cap.per hoc,& cap. vt inquisitiones, de hæreticis, in 6.cap.ad abolendam, eod. tit.de hæretic.Farinac.de hæresi,q.*186.*n.*5.*et alij*,& huiusmodi causarum cognitio à cęteris abdicata, ad solos Episcopos, & inquisitores delata fuit, vt aduertit *Pegna, directi part.*3. *coment.*77.*verbo iustissimè*.

2 Et ideo possunt *Ep* scopus, & inquisitor communiter, vel diuisim procedere, & est inter eos præuentioni locus in processo formando, *clem.*1.*§ propter,& ibi glos.verbo, contra eas,de hæreticis*.

Quæ,autem,possint inquisitores, sine Episcopo, & è contra,& quę non, & quid obseruetur in Regnis Hispaniæ, & Lusitaniæ.Vide quæ tradit *Carena,de off.S Inquisit.par.*1.*tit.* 4.*num.*8.

3 Debet, tamen, *Episcopus* in procedendo seruare modũ, quem seruant inquisitores, *dicto cap.per hoc*, *§.finali, & ibi, glosa,et Farinac.num.*16.

Et si Episcopus odio, gratia, amore lucri, aut commodi temporalis obtentu contra iustitiam, & conscientiã suam omiserit contra quemlibet in crimine hæresis procedere, vbi fuerit procedendum, aut obtentu eodem, *prauitatem* ipsam alicui imponendo vexare præsumpserit, præter alias pœnas,pro qualitate culpæ inferendas, suspenditur ab officio per triennium,sed alij inferiores sunt excommunicati, & non possunt absolui, nisi à Papa,*clem.multorum,§.verum,de hæreticis*, *Genuens. in manual. cap.*86. *et alij*, *apud Farinac. cit.quæst.*186.*à num.*145.

4 Et debent procedere contra omnes,etiam quauis dignitate illustres,nisi à iure expressè reperiantur exceptuati,vt in casu *Extrauag. etũ Matthæus*, *de hæreticis*,cum alijs cumulatis,per *Dianã p.*4.*tract.*8.*resolut.*24.*et resol.*21. vbi tractat, quid contra Episcopum, de quo dicemus infra,*p.*3.*cap.*30.

5 Immo,Episcopus negligens expurgare diœcesim ab hæresibus, venit etiam seuere puniendus, & deponendus,*clem.* 1.*de panis*, *cap.excommunicamus,§.volumus,eod.tit.de hæreticis*, quod notat *Pegna ad direct.part.*2.*comm.*2. *et ad cap. qui alios, eod.tit.de hæret.vers. negligentes, Farinac. de hæresi, quæst.*182.*nu.*24. *et Ignat.Lupus*, *in edict.*5. *Inquis.part.*4. *lib.*25.*dist.*7.*art.*1.*diff.*7.

7 Sed dubitatur Primo,si Episcopus non odij, gratia, amoris,vel lucri omiserit procedere contra hæreticos, sed propter

Digitized by Google

pter timorem, vel propter euitanda scãdala, an incurrant pœnam contentam in *d. clem. multorum*.

8 Negant, *glos. in d. clem. verb. obtenta*, & *alij apud Farinac. in d. quæst. 186. num. 149.* Qui, idem dicit si procedere desistit ex ignorantia, nescens, scilicet, aliquem esse hæreticum.

9 Secundò dubitatur, an Episcopus in hæreticos sit iudex ordinarius, vel delegatus, quo ad exemptos.

10 In hoc dubio *Farinac. dicta quæst. 186. num. 7.* censet quod sit iudex delegatus, per *tex. in cap. ad abolendam, §. qui vero, de hæretic.* eumq; sequitur *Carena part. 1. tit. 4. na. 2. Qui tit. 6. §. 3. nu. 13* testatur de communi, licet non desint alij, asserentes hoc casu Episcopum esse ordinarium iudicem, vt refert *Farinac. nu. 8.* & *fatetur Riccius, part. 3. decis. 279.*

11 Ex quo sequeretur, quod Capitulum Sede vacante, qui succedit Episcopo in iurisdictione Episcopo competente iure ordinario, non posset procedere in causis hæresis cõtra exemptos, vt voluerunt scribentes apud *Farinac. d. q. 186. n. 181.* & *Dianã, p. 4. tract. 8. resol. 33.* ex eo quia non succedit in illis casibus, in quibus à iure communi, vel S. C. T. datur facultas Episcopo, quod procedat, tanquam Sedis Apostolicæ delegatus, *Barbosa all. 92. num. 17. qui alios refert*, & *Franc. Cespides, c. 16 dub. 166.* Quamuis contrarium sentiat *Quaranta, verb. Capitulum, Sede vacante*, cuius opinionẽ in praxi obseruari in inquisitione cremonæ, testatur, *Carena, part. 1. tit. 6. §. 3. num. 13.*

12 Et quod dictum est de Vicario Capituli Sede Vacante, idem dicendum esse de Abbatibus nullius diœcesis, siue Prælatis exemptis habentibus propria diœceses, & iurisdictionẽ in eis Episcopalem; tradunt, *Carena, num. 14.* & *Cespides, d. cap. 16. dub. 166. num. 5.*

13 Tertiò dubitatur, an Superiores regulares possint procedere contra subditos in causis hæresis,

14 Resp. quidquid, olim, fuerit per Bullam Pij IV. incip. Pastoris æterni, relata post directorium, hodie per constit. Pau-
15 li V. incip. Romanus Pontifex, de anno 1606. quam refert, *Campanil. rubr. 12. c. 13. n. 138.* & meminit *Ignat. Lupus, in edict. S. inquis. part. 2. lib. 10. dist. 6. art. 3.* expressè prohibetur, ne Superiores regulares in causis S. Officij procedant sub pœnis ibi contentis, ac etiam impositis contra impedientes S. Officium, & excommunicationis Papæ reseruatæ,

Digitized by Google

Carena, d. part. 2. tit. 17. §. 10. nu. 35. & Cespides, de exempt. regular. cap. 16. dub. 266.

16 Ideo, quando Superiores regulares contrauenirent debet contra ipsos procedere S. Officium, ita tamen, vt mitius agatur, cum Superioribus illis, qui ignoranter, sed cum aliquali culpa reperiuntur deliquisse *Carena, loco citato*, semper, tamen, Superiores debent absolui ab excommunicatione d. Bullæ, quia est Papæ reseruata *Bonacina, de censur. in specie, disp. 2. quæst. 5. punt. 7.*

Similiter procedet S. Officium, contra Superiores regularium, si quoquo modo impedirent regularem subditum, ne statim denuncient hæreticos, vel de hæresi suspectos, vt in d. const. Pauli V. *vers. simili auctoritate*, *Carena, d. tit. 17. num. 35. & Bonacina, d. punt. 7. num. 4.* vbi animaduertit, quod, vt incurratur censura, ad effectum impediendi, requiritur audacia, seu præsumptio, ob illa verba, constitutionis *impedire, vel retardare audeant, vel præsumant*, nam verbum, *præsumant* denotat temeritatem, *Menoch. cons. 763. num. 10.*

17 Neque possunt ab eorum Superioribus grauari regulares recurrentes, seu confugientes ad S. Officium, vel in eo testimonium veritatis perhibentes, prout statuit Pius V. vt refert *Nouar. part. 2. tit. de hæresi, his verbis.*

Sanctiss. D. N. Pius Papa V. in generali Congreg. S. Officij consulens libertati ipsius S. Officij, & indemnitati recurrentiũ ad illud, vel in eo testimonium perhibentium, statuit, & decreuit, vt regulares quorumuis, etiam mendicantium Ordinum personæ, quæ pro tempore ad Officium S. Inquisitionis pro quocumq; fidei negotio recurrerint, seu confugerint, vel in eo testimonium peribuerint veritatis, aut alias quomodolibet deposuerint, ne quaquam à suis Superioribus per quinquennium continuum à die recursus, seu depositionis huiusmodi molestari, vel ex quacumq; causa, vel exactionibus prætensis personarum istarum, & de debitis prætereà pœnis, seu pœnitentijs eisdem imponendis, nisi ipsi Illustriss. Cardinales Inquisitores Generales certiores facti fuerint, vel eis clarè notificatum, & ab ipsis Cardinalibus desuper responsum fuerit.

18 Quartò dubitatur, qui sint casus directi, & reductiuè ad Tribunal S. Officij.

Resp. nonnulli sunt, de quibus apud *Farinac. in tract. de hæresi. Rice. in praxi, par. 1. resol. 42. Caren. par. 2. tit. 3. & tit. 17. Barbosa, par. 2. alleg. 40.*

Digitized by Google

& nouissimè, apud Ignat. Lup. in edict. S. Inquis. Inter cæteros, tamen, hic transcribuntur, succintè, infrascripti, videlicet.

19 Apostata à fide, scilicet, ille, qui in totum recedit à fide Catholica, Apostasia, enim, Græca vox est, quæ latinè significat elongatio, vel rebellio, *Riccius. de iure pers. ext. Eccl. grem. lib 6. c. 1. & Ignat. Lupus, cit. part. 2. lib. 11. dist. 1.* & sicut quatuor modis Deo iungimur, idest, per fidem, per ordinem, seu clericatum, & per religionem, ita secundum quadruplicem à Deo recessum, quatuor assignantur Apostatarum species, Quidam dicuntur Apostatæ à fide, de quibus hic est sermo, quorum punitio spectat ad S. Officium. Quidam ab ordine. Quidam ab obedientia, & quidam à religione, de quibus aliqua dicemus, infra *part. 3. cap. 19. nu. 59* & notant *Duardus, ad Bull. Cœnæ, lib. 2. can. 1. quæst. 9. num. 4. Ignat. Lupus, loco cit.*

20 Adoratores Demonum, *glos. in cap. accusatus, S. sane, vers. secùs, de hæret. in 6.*

21 Blasphemiæ, hæreticales, vt sunt omnes directè, vel indirectè contra Articulos fidei, & blasphæmia hæreticalis non solum potest fieri verbis, sed factis, vt dicemus, *num. 38.* verba, autem, hæreticalia manifesta sunt ea, quę, vel sunt, contra Articulos fidei, vel contra Ecclesiæ determinationem, vel contra Sacramenta, aut Sacram Scripturam, *D. Tho. 2. 2. quæst. 11. art. 2. Diana, part. 4. tract. 7. resol. 8. & Ignat. Lupus, cit. loco, part. 4. lib. 23. dist. 1.*

22 Celebrantes, super rebus prophanis, aptis ad faciendum Sortilegia, adhibitis nefarijs præcibus, & verbis superstitiosis, *Grilland. de Sortilegijs, quæst. 14.*

23 Baptizans mortuum ea forma, qua viuum, habetur pro hęretico, *Simanc. de Cathol. inst. tit. 62. rubr. de Sortil.* similiter rebaptizans pueros, vel baptizans imagines ad sortilegia; *Farinac. de hæresi, quæst. 181. §. 1. num. 25.*

24 Carnes comedentes diebus prohibitis sine necessitate est signum externũ hæresis, quod suspicionem malæ credentiæ, parit, *Farinac. quæst. 178. §. 2. num. 80.*

25 Campanarum Spretores, *clem. vnica, de iudicijs,* & cum sint tubæ Dei, & loco tubarum veteris testamenti successerint multa mysteria significant, *Cœnæ, dicta part. 2. tit. 17. num. 9*

26 Demones expresse inuocantes, *Simanc. tit. 63. n. 11. Ignat. Lupus part 3. lib. 10. dist. 3.* & in hac expressa inuocatione, vel

pacto adest idolatria, *Simanc. cit. loco*, & demonem inuocare ad tentandam pudicitiam mulieris, si fiat verbis deprecatiuis, sapit hæresim *Pegna, Schol.* 50. *in 2. par. direct. & alij apud Diuam, tom. 3. tract. 7. resol.* 10 qui non admittit distinctionē doct. asserentium, inuocare, demonem verbis deprecatiuis esse sortilegium hæreticale secus si efficiatur per modum imperij, cum huiusmodi instantia fieri non possit per modum Imperij, *Farinac. quæst.* 181. *n.* 3. *num.* 88. Sic etiam facientes pactum, cum demone, fabricantes, aut fabricari procurantes annulum speculum, aut phialam, aut rem quamcumq; aliā magice ad demones inibi alligandos, & ab illis responsa petunt, aut auxilium postulant, sunt vehementer suspecti, *Genuensis in praxi, cap.* 23. *n.* 11.

27 Expectare responsa à demone, hæreticum est, *Riccius, p.* 1. *resol.* 423.

28 Fumigationes, vel thura offerre dæmonibus est hereticum, *glos. in cap. accusatus, S. sane, de hæreticis in* 6.

29 Imagines cæreas, vel huiusmodi fabricantes, quibus malefaciunt personis, & in intimis puncturis eos cruciant, vel ad provocandum, & alliciendum animum alicuius ad amorem, *Farinacius, quæst.* 181. *S.* 3. *num.* 83. *& 85.*

30 Maleficia, vbi interueniunt Sacramenta, vel Sacramentalia, faciunt violentam hæresim suspicionem *Tolet. lib* 4 *cap.* 16. *num.* 6. *Diana, tom.* 3. *tract.* 7. *resol.* 10. *& alij*. Et maleficia per capillos, ferramenta, clauos, lapides, & alia huiusmodi, quæ euomentur ab ore maleficiatorum, fiunt arte dæmonis, *Grill. de sortileg. quæst.* 3. *num.* 27. *& Diana. dicta resol.* 10.

31 An, autem, pro sanitate recuperanda, licitum sit recurrere ad maleficam, quæ suis maleficijs infirmitatem intulit.

32 Pro solutione dubij, distinctione vtitur, *Ignat. Lupus, in edict S. Off. part.* 3. *lib.* 20. *dist.* 7. nam, aut maleficium est perpetuum, quod, scilicet, è loco vbi repositum est, absq; nouo recursu ad dæmonem dimoueri non potest, & tunc non licet. Aut maleficium est tēporale, adeo vt absque nouo recursu ad dæmonem auferri possit, integrum est recurrere ad illam, vt auferat maleficium materiale, scilicet, instrumentum maleficiale, quo ablato, absq; nouo recursu ad dæmonem, cessat malef. formale, idest, auferetur infirmitas, dummodo maleficiatus non permittat, vt sibi applicentur medicinæ, quas nouit vanas, aut superstitiosas, quia concurreret ad tacitam

Digitized by Google

tacitam dęmonis inuocationẽ.

33 Pocula amatoria fabricantes, si interueniunt Sacramenta, vel Sacramentalia, faciunt suspectum de hæresi, *Pegna in comment. 68 vers. rursus, in 2. part. direct.* Et vbi non miscentur Sacra profanis, potius sunt superstitiosa, quam hæretica, *Simanc. tit. 30. num. 18.*

34 Speculum si suspiciatur à puella, vel phiala à puero cum candela, & aqua benedicta, dicente aliqua verba pro inueniendis furtis, vel ad sciendas secreta sapit hæresim manifestam *Genuens. d. cap. 23. num. 11.*

35 Strigæ, seu lamiæ subsunt inquisitoribus, & locorum ordinarijs, *Grilland. de Sortilegijs, quæst. 7.*

36 Xenofegijs vtentes, & iudaizantes, *Riccius, in praxi, part. 1. resol. 423.*

37 Thesaurum quærentes artibus magicis, *l. nemo, C. de malef. & mathem. Diana, tom. 3. d. tract. 7. resol. 10.*

38 Verberantes imagines Sacras, vel in eas immunditias, aut lapides proijcientes, sunt regulariter suspecti vehementer de hæresi circa veneration em Sanctorum, *Genuens. dicto cap. 23. num. 11.*

39 Inquisitores possunt procedere, etiam contra maleficos, & incantatores, & superstitionum obseruatores. Similiter contra Astrologos iudiciarios iuxta Bullam Vrbani VIII. de anno 1631. incip. inscrutabilis. De incantatoribus, seu cantaridis, & circa hoc videnda sunt notata, per *Ignat. Lup. part. 3. lib. 19.*

40 Libros prohibitos legentes, vel detinentes, si sunt hæreticorum, subsunt Bullæ Cenę Domini, in prima clausula, & censentur de fide suspecti. Ideo denunciandi, Pius IV. in Bulla incip. *Dominici gregis, in Indice, lib. prohib. Farinac. de hæresi, quæst. 180. n. 81.* & de nõnullis dubijs, circa hãc prohib. apud *Ignat. Lupum, part. 4. lib. 25. dist. 6.*

41 Insordescentes in excommunicatione ob causam hæresis, vltra annum sunt suspecti de hæresi, *Pegna, in direct. inquisit. part. 2. comment. 32.* & *Carena, part. 2. tit. 7. num. 18.* Qui fatetur, quod licet de iure, vt habetur in *S. C. T. sess. 25. cap. 3. de refor.* & *per Farinac. de hæresi, quæst. 192. num. 14.* insordescens in excommunicatione vltra annum ob aliam causam, quam hęresis, sit suspectus, tamen de consuetudine non solet procedere S. Officium, nisi ob causam hæresis.

42 Annalis, autem, insordescentia, incipit currere à die declarationis, vt notat *Diana, to. 3. tract. 7. resol. 18.* seu à die, in

que

quo nominatim fuit quis declaratus excommunicatus, cũ ex illo tempore incipiat timor contumacię, seu contemptus clauium, *Albertin.in rubr.de hæreticis,in 6.quæst.13.num.35* vbi declarat, hoc non habere locum, quando, quis esset notoriè excommunicatus, quia tunc annus incipit currere à notorietate excommunicationis, absque alia declaratione, dum de tali notorietate verè, & euidenter omnibus constat, vt notat, etiam *Riccius, in praxi,part.3.resol.216*, Quod procedit si annus, in quo, quis in excommunicatione ex causa fidei inflicta persistit fuerit cõtinuus, alias secus, secundum *Archid.& alios in cap.cum contumacia,num.2.de hæretic.in 6.* vt refert *Riccius,in praxi,par.3 resol.216.*

Sed vt condemnetur, debet prius citari ad respondendum de fide,& ad se purgandum,de suspicione ex insordescentia exorta,*Zanchin.de hæret.cap.9 num.3.Ricc.part.3.resol.217.& Pegna,part.2. coment.52.* Qui tamen,censet,verbum,respondurus de fide, esse apponendũ in citatione, quando reus est contumax,& facile capi non potest, secus si non sit contumax, & facile capi potest, eum tunc sufficiat eum generaliter citare, vt coram Inquisitore compareat.

Et est notandũ, quod quamuis huiusmodi insordescẽti per annum continuum in excommunicatione, tribueretur absolutio generalis à Papa,in impetrationibus gratiarum,& in collationibus beneficiorum,ei minimè proderit, vt asserunt *Puteus, lib.6.decis.128.& Riccius,dicta part.3.resol.213.*

43 Contrahentes matrimoniũ, siue clam, siue publicè, cum sint, vel voto solemni adstricti, vel in Sacro Ordine constituti,vltra excommunicationem *clem.1. de consang. et affinit.* non solum committunt sacrilegium, sed etiam sunt de hęresi suspecti, ita vt contra eos procedi possit per Inquisitores *Carol.de Grassis,de effect. cler. effectu 1.num.1056. Farinac.de hæresi, quæst.183.nu.72. et Cespides, cap.16.dub.266. num.8.*

44 Contra illos, qui carentes ordine Sacerdotali Missam celebrant,vel Sacramentum Pœnitentiæ Christifidelibus ministrare præsumunt,procedunt Inquisitores iuxta *constit.clem. 8.de anno 1601.*

35 Contra confessarios sollicitares pœnitentes in Sacris confessionibus, procedunt Inquisitores iuxta constit.Greg.XV. incip. vniuersi de anno 1622. Quã referunt *Roderich., Achuna,*

Digitized by Google

na, de confess. sollicit. et Nonar. part. 2. tit. de sollicit. in confess. apud quos videnda sunt dubia, occurrentia circa eamdē materia, & apud *Caren. par. 2 tit. 6 Dianam, tom. 3. dicto tract. 7. resol. 7. & Ignat. Lupum, par. 1. lib. 5. dist. 2.*

46 Christiani Itali prohibentur habitare extra italiam, in locis, in quibus non viget liber vsus Catholicæ religionis, ideo contra transgressores, tam quam de hæresi suspectos procedunt inquisitores, iuxta constit. Clem. *VIII.* incip. *eum sint, de anno* 1596. Quam ampliauit Gregor. XV. in Bulla incip. *Romani Pontif. de anno* 1622. quas constit. refert *Naldus, in summa, verbo, Christianus.*

47 Contra incidentes in const. *Pauli V.* & Gregor. XV. editas in materia Cōception. B. M. V. procedunt Inquisitores S. Officij, vt per *Carenam, d part. 2. tit. 17. num. 36.*

48 Procedit quoq; S. Officium, contra Superiores regulares procedentes contra eorum subditos in causis spectantibus ad Officium S. Inquisit. vt diximus, *num.* 15.

Contra regulares procedit S. Officium in nonnullis alijs casibus, de quibus, infra *par. 3. cap.* 19.

49 Contra impedientes S. Inquisitionis Officium, vel iniuria afficientes, aut offendente &c. inquisitores, vel Episcopo in propria diœcesi id munus obeuntes, familiares, & ministros, seu Officiales testes, denunciantes, Aduocatos, & Procuratores, & dantes eis auxilium, consilium, & fauorem procedunt inquisitores S. Officij, iuxta dispos. Sac. Can. & constit. Apostol. & præcipuè iuxta Bullam Pij V. incip. si de protegendis apud *Pegnā post director. inquisitorum.* & circa dubia in casibus prædictis videnda sunt, quæ tradunt, *Farinac. quæst.* 182. *num.* 69. *Carena, part. 2. tit. 4. Ignat. Lupus, part. 4. lib. 24. et Diana, dicto tract. 7. resol.* 13.

Insuper ab inquisitionibus castigari possunt, qui instruunt citatos in causa hæresis de celanda veritate, vel dicenda falsitate, cum sint vehementer suspecti de hæresi *cap. accusatus, §. finali, de hæreticis in 6. Franc. Leo, par. 3. c. 6. n. 33.* Sicuti, etiā, sunt suspecti, qui eos, quos hæreticos, sciunt, receptant, deducunt, visitant, siue associant, ac dona, seu munera eis dant, seu mittunt, seu alias eis fauorem impendant, *dicto cap. accusatus, §. illud quoq; Franc. Leo, cit. loco, num* 34.

50 Item non est prætermittendum, alias fuisse emanatum de

cretum

Digitized by Google

cretam Sacræ Congregationis S.vniuersal.inquis. die 23. Nouembris 1645. circa suppressionem confraternitatum sub nomine Stellarij B.M.cum prohibitione recitandi Coronam sub titulo Stellarij *Immaculatæ* Conceptionis sub pœnis in eodem decreto contentis.

38 Tandem in proferentes verba contra excommunicationē proceditur in S.Officio,præcipuè,quando oblocutiones cōtra excommunicationem generant scandalum, prout in facti contingentia, sic rescripsit Sac.Cōgreg. die 7. Apr. 1646. Illust.& Reuerendiss.D.D.Felici Tamburello,Episcopo Sorano,d.S. Congreg. vniuers. & supremæ inquis.Consultore, & in præsenti Regno Ministro Generali, qui omnium virtutū genere ornatus summa cum laude,ac honorificentia in statu Ecclesiastico in Prouincia Vmbriæ, Trebij Hispellij,Castilionis, Fulginei, Gubernator fuit. In eadem Prouincia sub Sareghi, & Marino Gubernatoribus Auditor per nouenniū extitit. Sub eodem Marino Marchiæ Gubernatore pbiennium Locumtenens, & sub eodem Archiepiscopo Ianuensi per Sexenium Vicarius Generalis, sub Eminentiss. Card. Boncompagno Episcopo Faenensi Visitator, & Vicarius Generalis;ab eodem,& Eccellentiss. Duce Sorę fratre pro grauissimis negotijs missus cū Breui Pontificio ad Regem Hispaniarum per Septennium Matrit commorauit,ibidemq; penes Eminentiss. tunc, Nuncium Pamphilium, hodie *Summum* Pontificem,Auditor Hispaniarum,fuit.Deinde eodem Boncompagno Archiepiscopo Neap.declaratus Vicarius Generalis redijt in Italiam,& per nouennium huiusmodi Officium, etiam cum Gubernio monialium, cum vniuersali omnium satisfactione peregit, ob quod eius memoria adhuc in hac Vrbe gloriosè viuit, & viuet per secula; Postea electus Episcopus Sorę illuc se contulit,ibique vti optimus Pastor, vigilando super gregē sibi creditū, peractis quatuor annis residentiæ, egregijs eius virtutibus, admirabiliq; prudentia in rebus pertractandis, & summa, vndequaque integritate, motu proprio Vrbani VIII. felic. mem. & Eminentissimorum ĐĐ. Cardinalium præfatæ supremæ Inquisitionis accersitus ad hanc Vrbem Neap. fuit electus eiusdē Ciuitatis,& totius Regni Minister Generalis,vt patet ex literis eidem transmissis ab Illustriss.& Reuerendiss.Đ.Frācisco Albizzi, assessore prædicto

Digitized by Google

& S. Inquisitionis, & ab Emi-
nentiss. D. Cardinali Barberi-
no, tenoris, vt infra, quod sum-
ma maturitate, vigilantia, ac
diligentia per quinquennium,
& plus exercet, & regit cum
munificentia, & grauitate.

Tenor literarum, vz.

Foris. All' Illustriss. e Reue-
rendiss. Sig. mio osseruan-
diss. Monsign. Vescouo
di Sora.

Intus. Illustriss. e Reuerēdiss.
Sign. mio osseruandiss.

SPediſco queſto C. eſpreſſo à V.S. Illuſtriſs. d'ordine di N.S. e del Sig. Cardinal Barberino, anzi di tutta queſta S.C. del S. Officio, con accennarle, che la S. Sua col parere della medeſima S. Congregatione hà eletto la perſona di V.S. Illuſtriſſima per Miniſtro di queſta Suprema, & Vniuerſale Inquiſitione à riſiedere in Napoli in luogo de la b.m. di Monſig. l'Arciueſcouo di Coſenza, fin tanto, che da S. B. ſarà fatta altra prouiſione. Deſidera N.S. che V.S. Illuſtriſs. all'arriuo della preſente, ſe ſarà poſſibile, ſi metta in camino à quella volta, sì per il biſogno, come anche per anticipare la mutatione dell'aria, perche da Monſign. Nuntio ſarà ella inſtrutta di ciò, che hauerà da fare. Non hò voluto confidar con altri queſto negotio, & io me ne rallegro con V.S. Illuſtriſſima, perche ella tra moltiſſimi, e principaliſſimi Prelati è ſtata eletta, E perche la S. Sua ſtima quella carica al pari de la Nuntiatura iſteſſa; e perche il tempo mi paſſa, reſto con fare à V.S. Illuſtriſſima riuerenza. Roma li 13. Giugno 1643.

Di V.S. Ill.e Reu.

denotiſs. ſeruit. obligatiſs.

Franceſco degl' Albizzi.

Foris. All'Illuſtre, e Reue-
rendiss. Sig. come fratello
il Vescouo di Sora, Nap.

Intus. Illustre, e Reuerendiss.
Sig. come fratello.

CRediamo, che da coteſto Monſignor Nuntio ſarà ſtata V. S. introdotta all'vdienza del Signor Vicerè, &

Digitized by Google

hauerà dipoi riceuute l'instruttioni necessarie per amministrare la carica, alla quale dalla Santità di N. S. e da questi miei Eminentissimi ella è stata eletta; la destrezza, prudenza, e valore, e la prattica, ch'ella hà di cotesta Città, e de' Ministri Regij, come sono stati motiui alla sua deputatione, così ci fanno sperare quell' ottimo seruigio, ch'è necessario al mantenimento della Cattolica Religione, in vna Città, che sola fà più Popolo, che le Prouincie intiere: & in vn Regno così grande, e pieno di diuerse nationi.

Io non l' antepongo l'essempio del suo predecessore, perche farei torto alla sua prudenza: Le dico bene, che del suo Ministerio n'è restata la S. S. e questa S. C. molto sodisfatta, hauendo egli sostenuto con molto punto la Carica, & auanzata la giurisdittione. Mà ella saprà molto più fare che io le possa dire, & il Signore la prosperi. Roma 20. Giugno 1643.

D. V. S.

Come fratello.

Il Cardinal Barberino.

SVnt deniq; nonnulli alij casus ad S. Officium spectantibus, qui brevitatis causa omittuntur, vti satis noti ex praxi S. Tribunalis, & referuntur, etiam per citatos Doctores, præcipuè, per *Farin. Carenam*, & *Ignat. Lupum, cit. loc.*

51 Quintò dubitatur, qui denunciare teneantur hæreticos, vel suspectos de hæresi.

Et omnes teneri denunciare hæreticos fidei Iudicibus, sub pœna excom. & p. m. iuxta constit. Apostol. fatentur communiter Doctores apud *Genuens. cap. 23.*

Et in praxi in Curia Archiepisc. Neap. denunciationes nō recipiuntur, nisi denunciator cum iuramento examinetur, cum expressione, & subscriptione sui nominis, tanquam quilibet testis, *Genuens. in praxi d. cap. 23, & Riccius, part. 2. decis. 135.*

Similiter, & suspectos de hæresi esse denunciandos omnes tradiderunt, *Farinac. de hæresi quæst. 197. num. 35. Carena, part. 2. tit. 9. num. 6.*

52 Dubitatur, tamen à doctoribus, vtrum leuiter suspecti, puta, semel in ira tantum, vel bis blasphemantes sint de necessitate denunciandi.

Nam aliqui censent, quod non sunt denunciandi.

Nihilominus, contrarium tenen-

tenendum est, vt fatetur *Carena, loco cit. num* 6. cum leuis suspicio in hoc crimine habeatur pro legitima, ad effectum, saltem, cogendi taliter suspectos ad abiurandum de leui, iuxta *text. in cap. accusatus, de hæreticis in* 6. & ita practicatur quotidiè in S. Officio, à qua praxi nefas esset recedere.

Vnde *Genuens. d. s.* 23. *n.* 14. tradit esse denunciandam mulierem habentem malum nomen maleficæ, ad quam plures concurrunt pro maleficijs, & superstitionibus, licet non appareret, quod fecerit aliquid sapiens hæresim manifeste, sed simplicis superstitionis, vel præcantationis, pro sanandis infirmitatibus, & similia, ex eo, quia dicta mulier nocet reipublicæ decipiendo personas, quare succedit regula, omnia delicta tendentia in damnum publicum denuncianda.

53 Nec esset præmittenda correctio fraterna in denunciatione talium personarum, etiam, quod sint hæretici occulti, secundum doctores, apud *Farin. dicta quæst.* 197. *num.* 39.

Immo idem dicendum esse de suspectis de hæresi, resoluit post alios, *Carena, part.* 2. *tit.* 6. *num.* 122. *& tit.* 9. *num.* 18.

54 An, autem, filius, patrem, & vxor maritum denunciare teneantur.

Negant aliqui, apud *Ricc. par.* 3. *decis.* 278. *num.* 8.

Verumtamen, teneri filium, & vxorem ad denunciandum patrem, vel virum hæreticum, est communis sententia, & colligitur ex *Deuteron. cap.* 13. & ex eo, quod obedire nos oportet magis Deo, quam hominibus, ita *Farin. dicta quæst.* 197 *num.* 4. *Diana, part.* 1. *tract.* 4. *resol.* 4. *& Ignatius Lupus, p.* 1. *lib.* 4. *dist.* 5. *difficul.* 2.

Et ex hoc patet, quid dicendum sit de fratre, & alijs coniunctis.

55 *Est*, tamen, obseruandum, filium denunciantem patrem hæreticum, euitare omnes pœnas filijs hæreticorum inflictas, etiam si essent geniti post delictum patris, vt patet ex *cap. vt inquisitionis, de hæretic. in* 6. *& tradunt Carena, num.* 11. *& Diana, tom.* 3. *tract.* 8. *de Offic. S. inquisit. resol.* 75.

56 Sed quid de patre, vel marito suspectis de hæresi, an idem dicendum sit, prout de patre, vel marito hæretico. Aliqui negãt

Nihilominus contrariã opinionem veriorem censet, *Carena, part.* 2. *tit.* 9. *num.* 23. cum eadem ratio militet in hæretico, & suspecto de hæresi, & doctores in hac materia promiscuè, de vtrisque loquuntur.

57 Vtrum, verò, hæreticus emendatus, sit denunciandus.

Digitized by Google

In hoc dubio, *Genuens. d.c.* 23. *n.*6. & alij, apud *Sanctarel. de hæresi cap.*9. *nu.*12. tenuerũt, non esse denunciandum, quando certissimum esset iam esse emendatum, licet tutius esset denunciare.

Contrariam tamen, opinionem veriorem fatetur *Carena, cit. loco nu.* 23. eamque tenent *Farinac. d.q.*197. *nu.*52. & alij apud *Freit. ad Roder. à Cluna de confess. sollicit. q.*18. *nu.*39. & *Ignat. Lupum p.*1. *lib.*5. *dist.*2. *art.*2. *dist.*4. ex eo, quia tales hæretici possunt fingere, se emendatos, vel forta sè alios infecerunt hæretica pestilentia, vel ab alijs fuerunt infecti, & necessarium est, vt hoc innotescat iudicibus fidei.

58 Quomodo, autem, scire debeat denunciator, vt cogatur tales personas denunciare, si de visu, vel auditu, aut fama, vide quæ tradit *Genuens. in praxi, cap.*2. *num.*9. in materia monitoriorum, quia illa seruanda sunt in denunciatione hæreticorum, & maleficorum, & quæ notat *Riccius, part.*3. *dec.*278.

59 Sed an hæretici, & malefici occulci sint denunciandi si eorum delicta probari non possunt.

Affirmatiuè, dum delicta tendunt in pernicicm publicã, quamuis delictum probari nequeat, quia superior vigilabit, & poterit esse, quod cõtra prædictas personas adsint aliæ denunciationes, ex quibus de facili posset deueniri ad torturã, & ad alia iuris remedia, & succurri damno Reipublicæ, omni modo, quo potest, ad quod quilibet tenetur, D *Thom. d.q.* 33. *artic.*7. *Genuens. num.*5. *& alij.*

60 Est tandem obseruandum, quod non denunciantes hæreticos, cùm teneantur, vltra alias pœnas, sunt, etiam, de hæresi suspecti, & fautores in hoc dicuntur hæreticorum, vt habetur in *Repert. inquisitorum, verbo, fautores, Farinac. dicta quæst.*197. *num.*38. Quod maximè procederet in ijs, qui ex officio tenentur reuelare, *Lazar. de blasph. quæst.*12. *num.*12. *& Farin. num.*48.

61 Dubium vero, est an huiusmodi suspicio, sit leuis, vehemens, vel violenta.

Aliqui volunt, esse violentã, quod posset procedere in casu, quo vltra non denunciationem adesset inter hæreticum, & non denunciantem nimia familiaritas, & amicitia.

Alij, dicunt, suspicionem hanc esse vehementem, vt dum nulla adest probabilis causa nõ reuelandi, vel in iudicio interrogatus, eos scienter occultaret, *Pegna, in direct. p.*2. *com.*81

Deni-

Digitized by Google

Denique alij censet, regulariter, huiusmodi non denunciantes esse suspectos de leui, quia, vt plurimum omittunt denunciare, non in defensionē hæresis, sed ex amicitia, vel ex aliqua alia causa, *Duardus, ad Bull. Cana, lib. 2. Can. 1. quæst. 33. & Carena, part. 2. tit. 9. num. 44.*

De filio, vxore, & consanguineis, quod sint etiam habendi suspecti de leui si non denuncient patrem, vxorem, &c. fatetur *Carena, dicta part. 2. tit. 9 num. 46.* nisi terribilitas patris, vel viri excusaret, *Farin. dicta quæst. 197. num. 53.*

Sicuti, si quis omitteret denunciare ob metum in virum constantem cadentem non esset de hæresi suspectus, dicunt *Farinac. sit loco, & Sanctarell. de hæresi, cap. 9. num. 16.*

62 Hæc, autem, quæ dicta sunt de non denunciante hæreticos, quod sit suspectus de hæresi, nō habere locum in omittente denunciare suspectos de hæresi, & sic quod non sit suspectus de hæresi, arbitratur, *Carena, dicta part. 2. tit. 9. n. 46.* licet possit puniri alijs pœnis statutis in edictis, inquisitorum.

63 Sextò dubitatur quibus pœnis sint plectendi culpabiles reperti circa prædicta, & alia ad Officium S. Inquisit. spectantia, & quando abiurare teneatur de leui, aut de vehementi, vel de formali.

Videnda sunt, quæ tradunt *Farinac. de hæresi quæst. 178. Carena, part. 2. per totam, Roderic. Acbuna, de confessar. sollicitant. & Diana, p. 4. tract. 7. de panis delictor. pertinen. ad S. Inquisit.*

64 Septimò dubitatur. Quomodo procedendum sit cum spōte comparentibus hæreticis, aut suspectis.

Videnda, sunt, quæ tradunt *Farinac. de hæresi, quæst. 193. à num. 28. & Carena, part. 2. tit. 18.*

65 Octauò dubitatur, an iudex suspectus in crimine hæresis, possit recusari.

Negant, nonnulli, quia æquiparatur ordinario.

Alij, verò, affirmant, quorum opinionem, sequitur *Farinac. quæst. 185. num. 238.* vt inquisitor, & Episcopus allegari possit in crimine hæresis suspectus, cum causa, quæ allegari debet in recusatione, & cum causa quidem gravi, & inimicitia capitali, & quod causa suspicionis ad supremum Tribunal deferatur, ne negotia fidei differantur, licet de iure causæ suspicionis per arbitros sint decidendæ, *Carena, part. 3. tit. 9. num. 86.*

66 Nonò dubitatur, an, & quan

Digitized by Google

do appellatio admitti debeat in crimine hæresis.

Et dicendum, quod regulariter hæretici, eorum fautores, &c. appellare non possunt à sententia diffinitiua, contra eos lata, iuxta *tex. in cap. vt inquisitionis, de hæretic. in 6.* & fatentur, communiter, Doctores, possunt, tamen, appellare à grauamine illato ante diffinitiuam, & sic ab interloquutoria, *Farin. d. q. 185. nu. 227. et Diana, part. 4. tract. 8. resol. 20. & 32.*

Sed, vt valida sit appellatio, duo copulatiuè continere debet, grauamen, scilicet, illatũ, & causam, & quidem specialem, per quam grauamen, impugnatur, *cap. cum sit Romana, cap. vt debitus honor, de appellat. Carena, part. 3. tit. 14. nu. 2.*

Et quamuis interdicta sit in causa hæresis appellatio, non videtur interdictus recursus ad Sacram Congregationem, per viam querelæ, vt fatetur, *Castro Palao, in opere morali, tom. 1. tract. 4. punt. 7. num. 3.* Nihilominus, aliter, sentit, *Diana par. 4. tract. 6. resol. 38.*

67 Semper, tamen, appellandum est ad Summum Pontificem in S. Officio, etiam si agatur de sententia Episcopi iure ordinario lata, *Farinac. n. 240.* & *Carena, loc. cit. num. 3.*

68 Decimò dubitatur, an Episcopus in Officio S. Inquisitionis, possit in foro iudiciali absoluere hæreticos pœnitentes.

Affirmatiuè, respondent *Faustus, de iub. extraord. lib. 4. quæst. 106. Farinac. de hæresi, quæst. 186. §. 1. Sanch. in summa, lib. 2. cap. 12. Carena, par. 2. tit. 1. num. 129. & tit. 2. nu. 61. Riccius. de iure pers. lib. 5. cap. 14. Ignat. Lupus, part. 1. lib. 2. dist. 2. & lib. 7. & alij passim.*

69 An, autem, possit Episcopus absoluere in foro conscientiæ ab hæresi occulta in foro conscientiæ. Dicemus infra, *par. 3. cap. 8. num. 48.*

70 Similiter, an possit vigore S.C.T. dispensare in occulta irregularitate hæresis. Dicemus ibidem, *num. 62.*

71 Vtrum, vero, valeat ab Episcopis concedi dispensatio hæreticis pœnitentibus, vt in susceptis ordinibus ministrare possint, nam quo ad suscipiendos, solus Papa dispensat, *Farinac, quæst. 192. num. 75.*

Affirmatiuè respondent, *Sanch. in summa, lib. 2. cap. 25. num. 14. Sanctarell. de hæresi, cap. 25. num. 6. & alij apud Farinac. cit. loco, num. 78. & Caren. num. 142.* Qui hoc limitant, quo ad exercitium Sacramentorum Pœnitentiæ, & Altaris, quia, quo ad hæc non possunt habilitari, nisi à Papa, vt declarauit Pius V. Neque

qui

Digitized by Google

qui abiurant de vehementi admitti solent ad confessiones audiendas, *Genuens. in praxi, cap. 53. & Riccius, collect. 567. & decis. 217. vol. 2.* vbi refert decisionem Supremi Tribunalis S. Off. de Vrbe.

32 Vndecimò dubitatur, an hæreticus absolutus, in articulo, seu periculo mortis, (hoc sublato) teneatur se præsentare coram Superioribus, iuxta *text. in cap. eos, de sent. excom. in 6.*

Negatiuè respondent, *Carena, part. 2. tit. 1. num. 135. Valerus, de differ. vtriusque fori, verb. hæresis, diff. 5. Ricc. part. 3. decis. 280 & et Ignat. Lupus, par. 1 lib. 7. dist. 3. differ. 2.* tam in hæretico occulto, quam denunciato, *Carena, loc. cit.* Quamuis in denunciato, teneri se presentare asserat, *Ignat. Lupus*, vt pareat Ecclesiæ, nam denuo absoluitur, quo ad forum externum, si tamen, ex tali præsentatione illi non imminet mors, vel alia grauis pœna, vt triremis, quia nemo tenetur ad illud, vnde illi mors sequatur, *Sylu. verb. accusatio quæst. 6.*

33 Duodecimò dubitatur, an absolutus in foro conscientiæ, à crimine hæresis, possit accusari in foro exteriori iudiciali.

Affirmatiuè, Resp. *Zanchin. de hæret. cap. 34. Ignatius Lupus, part. 1. lib. 7. dist. 2. art. 4. differ. 2. & part. 2. lib. 10 dist. 9. art. 3. diff. 3. & Sanch. in summa, lib. 2. cap. 12. num. 7.* qui aliquos refert, aliter sentientes, & vide, quę notat *M. Paul. Leonc. in praxi Sacræ Pœnitentiariæ, part. 3. fol. 385.*

CAPVT DECIMVM octauum.

DE PRAECEPTO ADhibendi diligentiam, vt ij, ad quos spectat doceant rudimenta fidei, & necessaria ad salutem.

SVMMARIVM.

1 *Doctrinæ Christianæ nomine, quid intelligatur.*

3 *Parochus tenetur diebus Dominicis, & Festis docere populum, necessaria ad salutem.*

6 *Episcopus potest assignare partem fructuum benef. alteri, qui doceat necessaria ad salutem, si Parochus negligens fuerit.*

7 Paro-

Digitized by Google

7 *Parochus ob nimiam negligentiam in docendo doctrinam Christianam puniri debet.*

8 *Doctrina Christiana quomodo docenda, & quæ explicitè necessario, scienda.*

11 *Episcopus tenetur non solum scire explicitè articulos fidei, sed etiam illos defendere, & eorum rationem reddere.*

12 *Christifideles, an teneantur discere memoriter fidei rudimenta sub reatu p.m. & quid agendum cum Rudi, num. 13.*

16 *Episcopus, an possit mulctis, & panis cogere pueros ad discendam doctrinam Christianam.*

17 *Matrimonium, ne contrahat, an possit impediri ille, qui rudimenta fidei ignorat.*

18 *Parochiani, an possint cogi ab Episcopo ad Missam, & concionem in Parochia audiendam.*

19 *Parochi, omnem diligentiam adhibere debent, vt pueri, & rudes addiscant Doctrinam Christianam.*

20 *Ostanius, Cardinalis Reedulfus, olim Episcopus Ariani, laudatur.*

DEcimo octauo, Præcipitur Episcopis, curã habere, vt Parochi, siue alij, ad quos spectat saltem singulis Dominicis, & Festiuis diebus, pueros, & puellas in singulis Parochijs fidei rudimenta, & obedientiam erga Deum, & Parentes diligenter doceant, censuris, etiam adhibitis, contra eos, qui docere debẽt, ita habetur, in S.C.T. *sess. 24. cap. 4. de refor.* ex quibus verbis colligitur, necessario prædicta esse docenda, *Possevinus, de off. curat. cap. 4. n. 4. & alij apud Riccium, part. 1. decis. 22.*

1

2 Ad cuius decreti maiorem obseruationem, emanauit, *Constit. Pij V. incip. ex debito pastoralis off. die 6. Octob. 1571.* quã refert, *Praxis nova Episc. part. 2. cap. 3. num. 19.* In qua, etiam, præscribitur, vt constituantur loca ab ordinario, pro tractanda doctrina Christiana.

3 Intelliguntur, autem, nomine, doctrinæ Christianæ, Rudimenta fidei, quę, secundum *Setum de iust. lib. 10. quæst. 1. art. 3.* sunt Symbolum Apostol. decem præcepta, Oratio Dominica, nam hæc sunt necessaria scire. Præter hęc, *Cõcilium, loco cit.* requirit, vt doceatur obe-

Digitized by Google

obedientia erga Deum, & parentes, ad quod tenentur sub p.m. secundum *Barbos. part. 3. alleg. 76. num. 39. & Emanuel Sà, verb. Parochus, num. 5.* vbi sic; ait, *Negligentia magna Parochi in docendo ad salutem necessaria, nempe, Symbolum, decalogum, pater noster, mortalis est, vbi passim magnus est abusus eorum, qui contenti docuisse Symbolum latinè, non explicant Populo rudi, Mysteria fidei, præsertim Trinitatis, & incarnationis, tantopere ad salutem necessaria, væ Parochis, væ Episcopis, væ Prælatis.* Hęc ille, licet *Caietan. verb. clericorum peccata, aliter sentiat.*

5 Vnde non sufficeret docere sola rudimenta fidei, nisi etiã, hanc obedientiam doceant, quæ diligenter est docenda, vt mandat S.C.T. Quamuis sufficienter, ista obedientia doceatur, si docetur explicitè decalogus, dum in ipso includitur obedientia Dei, & parentum. Ita *Possevinus dicto cap. 4. n. 2.*

6 Quod si Parochi, negligentes fuerint in docendo diebus Festis necessaria ad salutem, poterit Episcopus, ex fructibus beneficiorum assignare partem congruam alteri, qui id præstet, si moniti non resipiscant, vt decernitur in eodem S.C.T. *sess. 5. cap. 2. de reform.* & *notat*, Rubeus, *in Aphorism. Episc. verb.* Parochus.

7 Immo, posset Parochus, etiam ab Episcopo puniri si fuerit negligens, tanquam delinquens in officio suo, prout fuit obseruatum in Cur. Arch. Neap. per quam fuit suspensus ab officio suæ curę, quida Parochus per sex menses, qui nunquam docuit rudimenta fidei, vt testatur, *Riccius, part. 1. decis. 22.*

8 Est, autem, docenda Doctrina Christiana, sub modo, quo scienda est explicitè in articulis fidei, saltem ijs, quos Ecclesia publicè proponit, celebrat, aut docet, vt est Articulus Trinitatis, videlicet esse vnum Deum, & tres personas. Christum D.N. natum esse de B. Virgine Maria, Conceptum ex Spiritu Sancto, passum, Crucifixum, sepultum, à mortuis resurrexisse, & in cælum ascendisse; In Ecclesia esse Sacramenta conferentia gratiam; sine Baptismo neminem posse saluari; Deum esse datorem gloriæ, improbos perpetuo inferno puniri, & per consequens animam esse immortalem. Et in Sacramento Altaris esse verum Christi Corpus, &c. *Azor. part. 1. lib. 8. cap. 6. quæst. 2. & Possevin. dicto cap. 4. nu. 7.* Nam secundum communem sententiam, omnes, rudes etiã, explicitè credere debent in-

Digitized by Google

carnationis Christi mysteriũ, quo ad illos humanitatis articulos, quos publico Ritu Ecclesia celebrat, & Sanctiss. Trinitatis mysterium, *Possevin. in addit. ad dictum cap. 4. Farinac. de hæres. quæst. 179. num. 66.*

9 Et quod omnes fidei articulos, ab omnibus explicitè esse credendos, docet *S. Thom. 2. 2. quæst. 2. art. 8. & alij*, communiter, ac etiam tria Sacramenta, scilicet, Baptismum, Eucharistiam, & Pœnitentiam, sciendumque, Deum esse orandum, & decalogi præcepta cognoscenda, *Bannes, in 2. 2. quæst. 2. art. 8.* quem refert *Possevin. in add ad cap. 4.*

10 Et *Petrus, Nauar. lib. 1. cap. 4 de restitut. num. 109.* docet, omnes sub p. m. debere scire non solum articulos fidei, vel eos saltem, quos solemni ritu Ecclesia celebrat, sed orationem Dominicam, Præcepta Ecclesiæ, & Sacramenta; Decem autem, Dei præcepta omnibus fidelibus cognita esse, arbitratur. Quamuis, vt fatetur, *Toletus, lib. 3. cap. 17 num. 9.* Sufficeret, vt quis sciat fidem, & diuina mandata, etiam non ordinatè, saltem, vt interrogatus de singulis articulis, & mandatis sciat respondere esse mandatum, vel articulum, quæ sint; similiter, vt sciat Sacramentum confessionis, cui accedit quid sibi velit, & quare fiat, quia omnes, sub p. m. ista tenentur scire; Idemq; censent, *Possevinus, dicto cap. 4 num. 11. et Barbosa, part. 3. alleg. 78. num. 41.* vbi, ait, non esse absoluendum, eum, qui, ob negligentiam addiscere non curat, orationem Angelic. Dominicam, Symbolum fidei, & Dei Præcepta.

11 Episcopus, tamen, explicitè debet scire articulos fidei plus quam Sacerdotes, & alij præsati habentes curam animarũ eum poscenti eorum debeat reddere rationem, licet non incontinenti, sed præhabita deliberatione, & etiam si oportuerit eum Consilio peritorũ, *Farinac. de hæresi dicta quæst. 179. num. 74.* qui addit cum *Sylvest. verbo fides*, quod non solum tenetur explicite scire totalem distinctionem articulorum, sed, etiam, eos exponere, & defendere.

12 Sed, vtrum, Christifideles teneantur discere memoriter, rudimenta fidei.

Affirmant, *Farinac. de hæresi, quæst. 179. §. 5. num. 72. & 80. & Naldus, verb. Christianus* ex vsu præcipuarũ vrbium, in quibus confessarij, & periti omnes rerũ Ecclesiast. reputãt obligare, sub p. m. & propterea absolutio Sacramentalis solet eis denegari, qui prædicta memoriter non tenent, & in plerisq;

pleriſq; Synodis diœceſanis cauetur, ne prædicti admittantur ad matrimonium, neque ad leuandos pueros de fonte Baptiſmatis, vt dicemus, *num.* 17.

Alij, verò, contrarium fatentur, ita *Sanch. in ſumma, lib.* 2. *cap.* 3. *num.* 19. *Poſſeuinus, dicto cap.* 4. *num.* 11. *Diana, tom.* 1. *tract.* 2. *miſcellan. reſol.* 14. *& part.* 3. *tract.* 5. *miſcell. reſol.* 48. *Genuenſ. in man. cap* 34. *Suarez, tract. de fide, diſp.* 13. *ſect.* 5. *num.* 8. Vbi ſic, ait. Certum eſt, non eſſe obligationē grauem retinendi memoriæ verba ſymboli, vel præceptorum, ita, vt ſit, p.m. hoc omittere, & ratio eſſe poteſt, quia, vel de Præcepto, non ſatis conſtat, nam, neque ab aliquo Pontifice, nec in aliquo Concilio generali latum inuenitur; vel quia alij Canones, qui de hoc loquuntur, de ſubſtantia myſteriorum ſufficienter intelliguntur: vel certè, quia materia illa leuis eſt, ſi præcisè in verbis, vel in eorum ordine ſiſtatur. Probabile, autem, eſt, ſi ex pura negligentia hoc omittatur, non carere aliqua culpa, ſaltem veniali, quia præter Canones, qui hoc inſinuant, iuxta communem vſum Eccleſiæ, talis negligentia cenſetur aliquo modo culpabilis, & in alijs aliquando ſcandalum generat: ſi vero quis mediocrem diligentiam adhibeat, & nihilominus ob naturalem defectum, vel incapacitatem verba retinere non poſſet, facile poterit excuſari.

13 Quid, autem, agendum ſit cum rudi, & habete, qui non poteſt omnes articulos ſymboli capere, an ſufficiat ſi credat implicite, quidquid credit Eccleſia.

14 Reſp. *Nauar. cap.* 11. *nu* 18. *Sylu. verbo fides, quæſt.* 3. *Tolet. lib.* 4. *cap.* 2. *num.* 10. *Poſſeuin. cap.* 4. *num.* 8. *et Azor. lib.* 8. *cap.* 6. *quæſt.* 6. dicunt, ſufficere, ſi iſte credat explicitè articulos fidei, quia reliqua in illis implicitè includuntur. Si verò fuerit, tam obtuſi ingenij, vt non poſſit omnes capere, ſufficit ſi capiat aliquos clariores; reliquos, verò, credat, vt credit Eccleſia. Credere, autem, explicitè, eſt credere, vt ſonant verba Articuli, *Azor. dicto cap.* 6. *quæſt.* 5. *Poſſeuin. cit. loco.*

15 An autem, iſta ignorans, excuſetur à peccato.

In hoc dubio, *Azor. d. lib.* 8. *cap.* 6. *quæſt.* 7. *&* 8 *& Poſſeuin. cit. num.* 10. dicunt, quod ſi iſte ſcit aliquos articulos principaliores, ſaltem, quo ad ſenſū, & aliquos ignorat, ſi per eum non ſtetit, quominus neceſſarios ſciat, excuſabitur à peccato; nam ignorantia omnimoda articulorum difficile

Digitized by Google

datur inter Christianos.

16 Sed, an possit Episcopus multis, & pœnis cogere pueros, & puellas in casu notabilis negligentiæ, ad discendam doctrinam Christianam,

Negatiuè, vt censuit Sacra Congregatio, cuius responsum refert *Riccius d. p. 4. decis. 300.* Nam Concilium non loquitur de compulsione puerorum, seu parentum ipsorum; sed de compulsione illorum, quorum interest, eam docere, *Ricc. cit. loco*, fatetur, tamen, *Barbosa, p. 3. alleg. 76. nu. 38.* quod in aliquibus locis vsu receptum est, Præsulem, censuris compellere subditos, vt Doctrinam Christianam discant, & Parochos eam doceant, ita *Campanil. rubr. 11. cap. 14 num. 8. & alij.*

17 Addit quoque *Barbosa, cit. loco, num. 41.* posse impedire ignorantibus, ne contrahant matrimonium donec didicerint saltem Orationem Angelicam, & Dominicam, Symbolumq; fidei, præcepta decalogi, & Ecclesiæ, ac septem peccata capitalia, nisi, qui præsenio, aut ingenij rudis tarditate, incapax prorsus sit. Non, tamen, licere absolute, & per longum tempus, aut, vbi sponsi instarent, detinere, ob dictam causam, ne matrimonium ineant, tenet, *Sanch. de matrim. lib. 3. disp. 15.* quem etiam refert, *Campanilis, d. rubr. 11. cap. 14. nu. 7.* Sed expediret suauiter, & ad breue tempus impedire, vt sic doctrinæ addiscendæ, curam habeant.

18 Vtrum, verò, Episcopus possit cogere Parochianos, ne alibi, quam in Parochia Missa, ac Concio audiatur.

Negatiuè ex declaratione Sac. Congregat. cuius responsum refert, *Rica. part. 1. decis. 152.*

19 Est benè verum, quod Parochi omnem diligentiam adhibere debent, vt pueri, & alij rudes conueniant in Ecclesia, saltem hora, iuxta loci *consuetudinem* pro addiscenda Doctrina Christiana, ac etiam inter Missarum solemnia, eo tempore, quo dies festos annunciant, hortentur Populum submisse repetere, quæ ipsi clarè, & alte dixerint, & tunc recitent Orationem Dominicã, Salutationem Angelicã, Symbolum. Decalogum, & reliqua, quæ solent doceri in Doctrina Christiana, nam, ex continua repetitione, Populus necessaria memoriæ tradet *Possevinus, dicto cap. 4. num. 7.*

20 Hanc, autem, obligationem docendi pueros rudimenta fidei nonnulli Sacri Antistites per se ipsos adimplent, moti ex zelo charitatis pascendi propriasoues, dum in Ecclesia conue-

Digitized by Google

conuenientes, consuetis horis, & diebus cũ Parocho, & alijs, spectatæ vitæ, Ecclesiasticis, cũ maxima animarum salute, populiq; edificatione illa explicant, vt eorum exemplo excitentur Parochi, & alij ad quos spectat ad illa exactissimè explicanda, prout vidimus, quod ita obseruabat, Io: Thomas Eustachius, olim Episcopus Larinen. de quo alias, in *cap.* 7. & Eminentiss. D. Card. Octauius Rodulfius, Romanorum Nobilissimus, olim Episcopus Ciuitatis Ariani felic. memoriæ, qui maxima vitæ puritate, integritate, modestia, pietate, & senili prudentia, in ætate iuuenili, Ecclesiam illam religiosissimè gubernauit; ita, vt, apud eamdem Ciuitatem, & diœcesim ad huc gloriosè viuat, & laudetur, ac viuet per secula.

CAPVT DECIMVM nonum.

DE PRAECEPTO VIGILandi circa obseruantiam festorum.

SVMMARIVM.

1 *Episcopi, p. m. si dies festiuos obseruare nõ faciunt.*

2 *Iudiciorum strepitus quiescere debet feriis in honorem Dei, quibus non potest renunciari.*

3 *Renunciari, quando possit feriis introductis fauore hominum.*

4 *Prohibendi quando sunt, & quibus diebus, Histriones, & mimi.*

6 *Episcopus potest procedere contra non obseruantes Festa.*

7 *Pœna, an possit exigi à laborantibus in diebus Festiuis pro causa necessaria.*

8 *Casus necessitatis elaborandi in diebus festiuis.*

11 *Comestibilia vendi possunt die festiuo.*

12 *Parochus debet denunciare Populo die dominico præcedente Festa de præcepto, cum vigilijs.*

13 *Regulares, an possint cogi ab Episcopo denunciare in eorũ Eccelesijs Festa, & ieiunia, vel eos prohibere, ne illa denuncient.*

14 *Religiosi seruare tenentur festum, quod in diœcesi obseruatur.*

15 *Episcopo, an liceat pro licentia*

Digitized by Google

centia elaborandi in die festo, aliquid exigere.

16 *Licentia piscandi diebus festiuis, quando possit concedi.*

17 *Laborare in prædijs Ecclesiæ in die festo, quando potest permittere Episcopus.*

19 *Opera seruilia infideli, an sit licitum præcipere in die festo.*

20 *Iudeus, an incidat in pœnam statuti, si in die festo teneat apothecam apertam.*

21 *Edictum ad excitandum Populum, vt deuotè celebret festiuitates.*

DEcimo nono; Præcipitur Episcopis vigilare circa obseruantiã Festorum, & curare, vt cum omni veneratione obseruentur, quæ si obseruare non faciunt, p.m. cum obseruantia Festorum pertineat ad cultum diuinum, de qua plura in Sacris Canonibus, & in Bulla Pij V. incip. *cum Primum*, quæ obligat Episcopũ ad mor-
1 tale, ita *Genuens. in man. c.* 89. *Caetan verb. festorum violatio. Franc. Leo, p.* 1. *cap.* 1. *nu.* 16. & *Ricc. in praxi, p.* 4. *resol.* 376.
2 Iudiciorum, ideo strepitus omnibus ferijs in honorẽ Dei indictis, quiescere debent, quibus non potest renunciari, nec processus, minusq; sententia valebit, nisi necessitas vrgeat, vel pietas suadeat, *cap. finali, et ibi Abb. de ferijs*, fauore, tamen, hominum introductis, vt messium, vel vindemiarum de partium consensu renunciari posset, *dicto cap. finali.*
3 Iuramenta, item, dictis diebus, admitti non debent. Neque sententiæ ad pœnam sanguinis ferri, neque Sacramenta præstari, nisi pro pace, vel alia necessitate, *cap.* 1. *eodem tit de ferijs.*
4 Insuper monere debet Episcopus Populum, vt diebus festiuis audiat Missam, & prohibere diebus prædictis de mane Hystriones, & mimos, quia multi eorum causa retrahuntur ab auditu Missæ, sed tempore Quadragesimali prædicti sunt prohibendi de mane, & de sero, quia est tempus pœnitentiæ, & vt fideles desistant diebus festiuis ab opere seruili, id ante omnes ipse Episcopus ad aliorum exemplum seruare debet.
5 Quæ, verò, sint huiusmodi Festa, & quę licitè fieri possint. Dicemus infra, *part.* 3. *cap.* 37.
6 Et contra non obseruantes Festa, Episcopus potest procedere, vt definiuit *Pius V. in dicta*

dicta consi. §. cum verò. Neapoli verò, contra inobedientes, & non obseruantes diem festũ, exigitur certa pœna pecuniaria, & applicatur pijs vsibus, *Quaranta, verb. dies festus.*

7 In casibus, tamen, necessarijs, & in quibus licita est laboratio diebus festiuis, non posset exigi pœna, si absque licentia fiat, quia frustra precibus impetratur, quod à iure communi conceditur, *l. 1. ff. ad municipales*, Riccius *in praxi, part. 4. resol.* 383.

8 Causæ, autem, necessariæ sunt metendi, seminandi, vindemiandi, propanandi, colendi oliuas, coquendi panes, pro necessitate Ciuitatis, &c. quæ omnia fieri non debent sine necessitate, vt quia timentur pluuiæ, vel aliud periculum est in mora. *Abbas, in cap. licet, de ferijs*, & sufficiens causa videtur, quando messores diebus ferialibus haberi non possunt, & si vindemia differatur, vuæ sunt in periculo marcescendi, vel alia arbitrio boni viri, ne res tempore pereat, *Quaranta, &* Riccius, *locis citatis.*

9 Sic etiam, videtur iusta causa concedendi licentiam, viduis pauperibus, quæ non possunt soluere mercedem messoribus, aut colligentibus vuas, sed, tantum, victum ob eorum paupertatem, quando periculum est in mora, vt ait, Riccius, *dicta part. 4. resol.* 383.

10 Quo, verò, ad nundinas publicas, adest decretum Sacræ Congregationis, editum occasione nundinarum, Quæ in Ciuitate Racanaten, consueuerunt fieri, ex indultis, & auctoritate SS. Pontificum, relatum à *Quaranta, in Appendice, ad verb. dies festus.*

11 Est, tamen, obseruandum, quod, & si festum non violetur in omnibus, quę sunt tempore peritura, vt tradunt Doct. in *d. c. finali, de feriis*, vt dictum est; & ideò vendi possunt diebus festiuis comestibilia, quæ pro necessitate victus humani deseruiunt, *cap. 1. & c. finali, de ferijs.* Nihilominus, vt cognoscatur aliquod discrimen inter diem festum, debent venditores ponere aliquod signum diebus festis, sicut in Vrbe, & Neap. seruatur, & vbi ciues sunt pauci: potest differri cotura panis post auditam missam, nisi vrgeat necessitas; & idem dicendum est in molendino, quod vi ventorum, vel fluminis molit, vt necessitate cessante, prius audiatur missa, *Ric. d. p. 4. resol.* 382.

12 Et vt festa de præcepto cum vigilijs ab omnibus obseruentur, debet Parochus denũciare Populo die Dominico præcedente: Imò posset Episcopus

Digitized by Google

pus astringere, etiam regulares, vt in Offertorio Missæ Cõuentualis, quæ diebus Dominicis in Monasterijs celebratur, declarent fidelibus, festiuitates, & ieiunia, quæ in illa hebdomada occurrent, ne ignorantia horum festorum, & ieiuniorum, præcepta Ecclesiastica à fidelibus transgrediantur, ita *Barbosa, part.*2. *alleg.*24. *num.*21. *Gauante in man.verbo, festi dies, Portellus, verbo Episcopus, & Rubeus verb festum, num.*6. Quamuis quod non possint cogi, censeat *Pasqualigus*, *d. tit. de ieiunio, dessis.*40.*num.*3. quem sequitur *Cespides, cap.*20.*dub.*314. ex eo, quia hoc onus incumbit pastoribus, & ideo ad hoc cogi nequeunt regulares.

13 Est bene verum, quod Episcopus non posset cogere regulares, ne publicent festa, & ieiunia in suis Ecclesijs, vt tradit *Cespides, loco cit.* qui in hoc refert declarationem sacræ Congregat.

14 Est, autem, notandum, quod si in aliqua diœcesi esset aliquod festum, de præcepto, seruandum, religiosi pariter omnes, etiam exempti seruare tenentur S. C. T. *sess*25. *cap.*12. *ff. dies autem, de regular.* & fatetur DD. communiter, & ab obligatione obseruationis festorum non eximuntur regulares, cum non reperiatur eis concessum Priuilegium, quo in diebus festis possint in opere suorum Monasteriorum operibus seruilibus seculares, & ipsi religiosi occupari, ideo vt iam licitè facere, aut permittere possint, petere licentiam ab Episcopo debent, *Barbosa, part.*3. *alleg.*105.*num.*33.

An, autem, regulares teneantur seruare festa à Populo, confirmata postea ab Episcopo.

Affirmat *Sanch.in summa lib.*4. *cap.*15.*num.*21. quia appellatione Populi veniunt religiosi.

Negãt, verò, alij, nã in *odijs* non veniunt religiosi, nomine populi, sed ex vi saltem directiua, & ratione scandali tenerentur regulares ad illos dies festos seruandos, *Cespides, cap.*20. *dub.*311. *& Homobon.tom.*3. *exam.circa Episcop. cap.*9.*resol.*3.

15 Sed dubitatur Primò, an pro licentia laborandi in die festo possit Episcopus aliquid exigere.

Resp. aut licentia impartitur pro causa necessaria laborandi, & tunc cum à iure gratis concedatur, gratis pariter concedenda est ab Episcopo, *argum.tex. in l. finali, ff. de condit.ob turpem causam.* Nam de iure permittuntur fieri omnia ea, quæ sunt tempore peritura,

Digitized by Google

situra, vt dictum est, *num.* 8.

Aut aliquid exigitur ab Episcopo loco pœnæ incursæ, & licitè posset exigi, *Genuens. in d. man. quæst.* 89. vt seruatur Neap. & frequenter remittitur pauperibus.

Aut, denique soluitur aliquid, non quidem directè pro licentia laborandi, sed mutando opus seruile laborare volentis, in aliquam largitionem cedendam in opus pium, & tunc posse exigi fatentur, *Genuens. in man. cap.* 78. *num.* 7. & *Possuin. de officio Curati, cap.* 12. *num.* 17. ex eo, quia id non esset vendere licentiam, sed in aliud opus pium, commutare cultum, quod subditi diebus festis tribuere debent, secus, tamen, esset si minimè adesset necessitas, quia tunc talis licentia concedi non debet.

16 Vnde, & licentia impartiri non posset Piscatoribus piscandi in diebus festiuis, dum non adest necessitas, nec pietas, prout declarat *glos. in d. cap. fœnali, de feriis, verbo*, pietas, & fuit obseruatum in Curia Archiep. vt testatur, *Riccius, p.* 1. *decis.* 189.

17 Secundò dubitatur, an Episcopus possit permittere, vt diebus festis boues laborent in prædijs Ecclesiæ.

Negant, *Genuens. in d. man. cap.* 89. *num.* 5. & *Riccius in d. p.* 4. *resol.* 376. quia hoc esset peccatum, & scandalum magnum alijs prohibere, & pro Ecclesia permittere; nisi Episcopus ob paupertatem non posset conducere boues, quia tunc necessitas facit licitum.

18 Idemq; dicunt, *Caetan. in summa, verb. festorum violatio, et alij*, pro Ecclesijs regulariũ, & alijs operibus pijs, nisi paupertas, & necessitas Ecclesiæ aliud suadeat.

19 Tertiò dubitatur, an infidelibus non baptizatis possint licitè imponi in diebus festis, opera seruilia.

Affirmat, *Paul. Lagman. lib.* 4. *tract.* 4. *cap.* 10. *num.* 3. & idem dicit de pueris, ante vsũ rationis, ex eo, quia his licitum est in diebus ieiunij porrigere carnes ad comedendum, ideo etiam eis imponi possint opera seruilia in die festo, & ita censent *Diana, part.* 1. *tract.* 9. *resol.* 42. & *part.* 5. *tract.* 14. *resol.* 7. & *Ioseph. de Ianuario, part.* 1. *resol.* 57. licet aliter sentire videatur, *Merolla, tom.* 2. *disp.* 4. *cap.* 3. *dubio* 40. *num.* 466.

20 Quartò dubitatur, an Iudeus, si teneat apothecam apertam in die festo incidat in pœnam statuti disponentis, quod nullus artifex, sub tali pœna teneat apothecam apertam in die festo.

Digitized by Google

Affirmat, *Bertach.de Gabellis, part.7. num.38.* ex eo, quia, licet Iudeus, quo ad pœnam Spiritualem non subdatur legibus Christianorum, & Ecclesiæ, secus, tamen, quo ad pœnam temporalem.

Nihilominus, *Merolla, loco cit.num.* 468. censet, quod non incidet in pœnam huius statuti editi ab Ecclesiastico, quia Iudeus non delinquit non seruando statuta Ecclesiastica, dum illis non ligatur.

21 Denique, est notandum, quod in quibusdam præcipuis anni festiuitatibus, vt fideles disponantur ad illas Sanctè, prout decet, salubriter, & deuotè celebrandas, solent Sacri Antistites per dies ante illos, piis exhortationibus, eos admonere, prout solebat vigilantissimus Franc. Card. Boncompagnus Archiep. Neap. felicis memoriæ, per Concionatores, & per publica edicta. Quæ hic transcribere non esset inutile, sed breuitati consulendo, tantum vnum emanatum occasione solemnitatis Sacratiss. Natalis Domini, referre nō grauabor, quod est tenoris, vt sequitur.

SE ben'in ogni tempo, che l'occhio di Dio si mira, deue la persona comparsi, e nell'interno del cuore, e con l'esterno del corpo, nessuno però dourebbe maggiormente suegliarci alla modestia, & diuotione di quello quanto la prossima solennità, nella quale fatt'Huomo il Verbo dell'eterno Padre, vsci dal seno purissimo della Madre, per rimirar la prima volta con gl'occhi della carne i figliuoli d'Adamo. Con tutto ciò è arriuato tant'oltre la dapocaggine humana, che nella Sacrosanta Notte di Natale, fatti simili à gl'insensati figli della Sinagoga, quei della Chiesa, come s'hauessimo ad honorar non l'Arca vera di Dio sotto le pouere pelli della nostra mortalità, mà vn Vitello d'oro doppò l'eccessi nel mangiare, & bere non si vergognano anch'essi sorger dalle mense non per vegliare, & orare, mà per burlare, per ridere, per cianciare, per giocare. Per tal cagione hauendo Noi con gran dolore inteso che simile abuso vada ogn'anno crescendo più nella Città, & Diocesi di Napoli, desiderosi di troncar affatto così esecranda inconueniente, per sodisfar

Digitized by Google

sodisfar al carico dell'officio nostro, ordiniamo à tutti con paterno affetto, che nella Sacra Notte di Natale nessuno ardisca di sonar, cantar lasciuamente, di ballar per le piazze, ò nelle case, di giocar ne men priuatamente à Dadi, Carte, ò altri simili burleschi, & inconuenienti giuochi, d'andar gridando con voci incondite, & più da bestie, che da huomini per la Città, perche passar il tempo con tali dissolutioni dice Chrisostomo, Non est Natiuitatem Dei colere, sed coinquinare. Però chi vorrà come conuiene honorarla, se non li piace di star in casa ritirato à contemplar l'ineffabil mistero, e ringratiar Iddio di così alto, & singolar beneficio, vada à i Santi Officij nelle Chiese, ma nell'uscir di casa, e star nel Tempio si vesta di quella modestia, e giubilo, che vestiro i santi Pastori nell'andare à riuerire il nato Bambino nella spelonga di Betleme. Et acciò questo meglio si effeguisca, e non si possa pretendere ignoranza di sorte alcuna, oltre all'affiger il presente Editto per le porte delle Chiese, e ne luoghi consueti della Città, essortiamo tutti li Predicatori, Parochi, Confessori, et Religiosi, che à somiglianza de gli antichi Leuiti, accinti tutti con la spada della parola Diuina, et Christiane monitioni tronchi ogni uno dal suo prossimo si maledetto abuso, acciò in tal modo honorando il suo santo Natale, siamo fatti partecipi dell'allegrezza, che si fà in Cielo di così alto Mistero. Dat. nel nostro Palazzo Arcinescouale à 17. di Decembre 1637.

FRANCESCO CARDINAL BONCOMP. ARCIVESC. DI NAP.

CAPVT VIGESIMVM.

DE PRAECEPTO VIGILANDI circa curam animarum, & quod Parochi eorum exequatur officium.

SVMMARIVM.

1 *Episcop⁹ vigilare debet circa cura animarū diœcesis.*

Digitized by Google

2 *Cura animarum diœcesis principaliter, commissa est Episcopo.*

3 *Episcopus per institutionẽ Parochi, non exoneratur, sed eius onus alleuiatur; ideò vigilare debet circa administrationem Sacramentorum, quæ fit per parochos.*

4 *Sacramenta, potest quilibet diœcesanus recipere in Ecclesia Episcopali.*

4 *Baptismi Sacramentum, quando possit ministrari domi.*

5 *Episcopus, an teneatur ministrare Sacramenta, & facere alia pertinentia ad Parochos.*

6 *Episcopus certiorari debet de necessitatibus diœcesis, & de pauperibus.*

7 *Episcopus vacare tenetur operibus misericordiæ spiritualis, & temporalis.*

8 *Ignorantia, circa regimen animarum, an excuset Episcopum.*

9 *Infirmos visitare, an teneatur Episcopus.*

10 *Bullam Pij V. de medicis accedentibus, tenetur Episcopus seruare facere.*

11 *Sacramentum Confirmationis negligens ministrare Episcopus, peccat.*

12 *Confessionis, & Communionis annuæ præcepto, contra non satisfacientes, Episcopus vigilare, & procedere debet, & eos potest etiam excommunicare.*

12 *Parochus, quando excusatur, dum non defert ad Episcopum non satisfacientes præcepto annuæ Confessionis, & Communionis.*

13 *Sacerdotes, an teneatur in Pascate Eucharistiam sumere, vel celebrare in Parochia.*

14 *Episcopus, an possit dispensare, vt quis Confessionẽ, vel Communionem annuam differat.*

15 *Confessarius non monens pœnitentem, vt restituat, quod restituere debet, an ipse teneatur restituere.*

17 *Testamentum ad pias, vel non pias causas, an possit scribere Parochus.*

Vige-

Digitized by Google

Vigesimo, Præcipitur Episcopis vigilare circa curam animarum, & quod Parochi eorũ exequantur officium ad hoc vt Sacramenta fidelibus dispensentur, & alia quæ ad cu-
1 ram pertinent animarũ adimpleant; Nam Episcopo principaliter est commissa cura animarum, diœcesis, *cap. quæcumq;* 10. *q.* 1. *cap. præcipimus* 12. *q.* 1.
2 & *Caetan. in D. Thom.* 2. 2. *q.* 100. *art.* 5. dicit, quod Episcopus habet curam animarũ simpliciter, & est Parochus totius diœcesis, *cap. nullus, de Paroch.* curati verò, secundum quid, seu secundario. *Et Petrus de Soto, de officio animarum*, ait, quod Episcopus est sicut causa prima, Curatus, verò, sicut causa secunda.

3 Ideo est obseruandum, quod per institutionem Parochorũ, Episcopus non exoneratur, sed eius onus alleuiatur, quia Parochi dantur in coadiutores, cum soli onus populi ferre nõ possint, sicuti septuaginta duo senes, fuerunt dati Moysi in adiutorium, vt legitur *Numeri cap.* 12. *D. Thom. quodlibet.* 3. *art.* 17. *Genuens. in man. c.* 61. & *Rice. p.* 4. *dec.* 41. *n.* 12.

4 Vnde *ipse* concurrit in cura, cum alijs, & quilibet, inuito Parocho, potest adire Episcopum pro Sacramentis, vt tradunt *Doct. in c. omnis, de pœnit.*

Et quilibet diœcesanus potest recipere Sacramenta in Ecclesia Episcopi cùm à proprijs, sicuti eius Sacerdote sacramenta recipere verè dicatur, *glo. in c. officium, de offic. Archipresb. Genuens. cit. nu.* 2. & *Manèin. in pract. de visitan. infirm. pract.* 8. *dub.* 19.

Vigilare, propterea, debent Episcopi, quomodo Parochi se gerant in Sacramentorum administratione, & si in illis administrandis obseruant Rituale Romanum, & signanter, vt non baptizetur in domibus priuatis, nisi in casu grauis necessitatis, iuxta *tex. in clemen. vn. de baptismo*, & notat *Piasecius, p.* 2. *c.* 3. *n.* 29.

5 Sed dubitatur Primo, an Episcopus teneatur ministrare Sacramenta, & facere alia pertinentia ad Parochos.

Negat *Genuens. in manuali c.* 61. & 62. nisi in aliquo casu, imminente necessitate; sed solum ad ipsum spectat, imperare, & vigilare, vt Parochi suum adimpleant officium, & signãter, vt visitent infirmos, hortẽtur ad sacramenta suscipienda, ad facienda testamenta, & alia Christiani opera, & vt animas illorum commendent Deo, *c. præsbiter, dist.* 91. & *c.* 1. *de celebrat miss. Tolet. in sum. lib.* 5. *cap.* 5.

6 Pro-

Digitized by Google

6 Propterea curet Episcopus vt aliquoties in mense Parochi faciant collationem cum ipso de necessitatibus occurrentibus in Parochia, concernentibus salutem animarum, ad hoc, vt certioretur de pauperibus, & infirmis, qui suis manibus laborare nō possunt, quibus ipse tenetur subuenire, *c.1. dist.82.* Item de peccatoribus, & delinquentibus publicis, & concubinarijs, ac etiam de illis, qui sub fide de matrimonio contrahendo perseuerant in peccato, & differunt contrahere sub friuolis excusationibus; sic quoque de vsurarijs publicis, & contractibus vsurarijs, *clem. vnica, de vsuris*, ac de illis, qui præcepto Ecclesiæ de communicando in Paschate non satisfecerunt, vt possit illos compellere, iuxta *tex. in cap. omnis, de pœnitent.* Similiter de extraneis, qui cum fœminis morantur dicentes esse coniugatos, & nō exhibent fidem contracti matrimonij inter eos. & de scandalis, & occasionibus publicis peccatorum, & denique de necessitatibus, secundum varietatem locorum, & personarum, & de alijs, quæ expedire iudicauerit, vt aduertit *Genuen. in man. cap.56.* Nam dum Episcopus
7 vacare debet omnibus operibus, misericordiæ spiritualibus, & corporalibus, vt probat, *Dionysius Carthus. de regimine Epis. cap.8.* & notat *Genuens. in man. cap.60.* Ideo certiorari debet de concernenti-
8 bus regimen animarum, quia non excusatur Pastor, si lupus oues comedit, & ipse nesciat, vt dicit *text. in cap. quamuis, de regulis iuris*, & sic dum ignorantia non excusaret Episcopum, debet adhibere exactissimam diligentiam, ad hoc, vt ad eius notitiam perueniant necessitates pro salute animarum.

9 Secundò dubitatur, an Episcopus debeat visitare infirmos, præcipuè morientes, & pauperes, quando maioribus negotijs non fuerit occupatus.

Affirmant, S. *Ioa. Chrisost. de Sacerd. lib. 6.* & *Hieron. in epist. ad nepotianum*, vt habetur in *cap. interdicimus, 16. q. 1.* & refert *Genuens. in man. cap. 57.* Nam dum curati tenentur visitare infirmos, ergo, etiam Episcopus, qui est primus curatus, *dicto cap. quæcumque*, 10. *q. 1.* Et quamuis per Parochum id fieri possit, non tamen cum tanta vtilitate, sicut præsentia Episcopi affert in domo ouium infirmarum, maximè pauperū.

10 Est, autem, aduertendum, huius occasione, quod p. m. Episcopus si non facit obser-

uare

Digitized by Google

gare Bullam Pij V. de Medicis visitantibus infirmos, quam refert, *Quaranta, verbo, medicus*; quia in ea imponitur præceptum, vt fatetur *Genuens. in d. cap. 57. num. 5.* & de hoc apud *Nauar. par. 1. verbo, medicus*.

11 Similiter, grauiter peccaret Episcopus, si multo tempore negligenter omitteret, confirmare diœcesanos, *Sylu. verbo, confirmatio, & Tolet. lib. 5. c. 4. cum aliis*.

12 Et quia, vt dictum est, *nu. 6.* Christifideles saltem semel in anno peccata sua confiteri, & Sacratiss. Eucharistiam sumere tenentur, iuxta *text. in cap. omnis vtriusq; sexus, de panit. & remiss.* (de quo præcepto pertractat *Fagundez, in quinque præcepta Eccl.*) Ideo inuigilare debent Parochi, & Episcopi circa illius obseruantiã, vt procedere valeant contra non adimplentes, seruata forma, *dicti cap. omnis*, in quo decernitur, eos arcendos esse ab ingressu Ecclesiæ, & si moriantur, illis debere denegari Ecclesiastica sepultura, si nimirum, hoc delictum fuerit manifestum, vel præmittatur cognitio, & sententia, *Piasecius, in praxi, par. 2. cap. 3. num. 26.*

Immo cum tales p. m. excommunicari, etiam possent, vt dicemus infra *p. 3. c. 34. cum Nalde verbo Episcopus, nu. 24.*

Obseruandum, tamen, est quod Parochus excusaretur à peccato, si probabili mortis metu, tempore Paschatis non deferret ad Episcopum, vel non denunciaret, tanquam interdictos, qui tempore ab Ecclesia præscripto, pœnitentiæ, vel Eucharistiæ Sacramentum non susciperent, *Rubeus, in Aphorism. verb. Sacramentum, num. 3.*

13 Sed hic, obiter, est notandum, quod Sacerdotes seculares, si more laicorum communicent, tenentur in propria Parochia Eucharistiam sumere, si verò celebrarent, possunt perfectè implere præceptum annuæ communionis, etiam extra Parochiam, vt patet ex communi praxi Ecclesiæ, *Emanuel Sà, verbo, Eucharistia, num. 11.*

13 An, autem, Episcopus possit concedere facultatem differendi tempus annuæ confessionis, vel communionis.

Et dicendum est, non posse legitimè non impedito de iure, nec de facto, sed tantum ob inimicitias, odium, & huiusmodi, quia hoc esset fouere ipsum in peccato, nisi recens grauis iniuria alicui facta esset, & animo non posset statim eam remittere, quia tunc Episcopus tolerare potest, ne eum puniat, & interim cohortationi

bus

Digitized by Google

bus habitis, vt iniuriam remittat operam dabit Parochus. Communionis, verò, tempus posset prorogare ad mentem dicti, *cap. omnis*, vt fatentur, *Vgolin. par. 1. cap 7. §. 2. et Naldus, verbo. Episcopus, num. 6.*

15 Sed, obiter, hic quæritur, an Episcopus, vel Parochus, ex ignorantia, vel culpa lata, non monens pœnitentem, vt restituat, quod restituere teneretur, debeat restituere, loco pœnitentis.

Aliqui affirmant, quorum opinionem probabilem, dicit *Lessius, lib. 2. cap. 13. dub. 10. num. 77.*

16 At probabilius est in hoc ad id non teneri, quia confessarius non tenetur ex officio bonum creditorum procurare, sed solius pœnitentis, & ideo in ordine ad illos non peccat contra iustitiam, sed contra solam religionem, exercendo negligenter Sacrum Ministerium, ita *Azor. part. 3. lib. 4. cap. 16. quæst. 7. Suar. tom. 4. de pœnit. disp. 32. sect. 6. & Sanch. in summa, tom. 1. cap. 6. num. 1.*

17 Quæritur quoque, obiter, an Curatus teneatur, & possit loco notarij testamentum scribere, & infirmus vellet testari, & est in loco, puta in villa, vnde notarius abest.

In hoc quæsito, *Possevinus, de officio Curati, cap. 13. num. 8.* fatetur, quod posset Curatus, quantum fieri potest, se exonerare, sed si aliter fieri nequeat, scribat, & adhibeat suos testes necessarios, qui debent esse septem mares.

18 Si verò, contingeret, infirmum velle facere legata pia, tunc Curatus aduocet duos, vel tres testes, iuxta *text. in cap. cum esset, de testamentis, Silvest. verbo testamentum, 1. quæst. 7.*

CAPVT VIGESIMVM primum.

DE PRÆCEPTO, CORrigendi peccata subditorum, & procurandi salutem animarum.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus tenetur corrigere peccata subditorum.*

2 *Correctio 3 quæ nam est actus iustitiæ, & quæ charitatis.*

3 *Episcopus, an teneatur ponere vitam pro salute animarum sibi commissarum.*

8 Epi-

Digitized by Google

8 *Episcopus, quid facere debeat, quando pueri fiunt captiui ab infidelibus.*

9 *Episcopus deberet sibi eligere correctorem.*

VIgesimo Primò, Præcipitur *Episcopis* corrigere peccata subditorum, & omnia facere, procurare, & sustinere pro salute animarum, iuxta sententiam Saluatoris *Bonus Pastor animam suam ponit pro ouibus suis, Ioan.* 10. Vnde infert *Caetan. super D. Thom.* 2.2. *quæst.* 184. *art.* 5. Quod si vitam, tanto magis labores, sudores, & quælibet bona temporalia, Nam correctio, quæ dicitur correctio, est actus iustitiæ, tendens ad bonum commune, pertinet ad solos Prælatos *Syluest. verbo, correctio, quæst.* 4. *ex D. Thoma*, licet alia cor-
1 rectio, quæ est actus charitatis, tendens ad fratris emendationem pertineat ad quemlibet habentem charitatem.

3 Quando, igitur, proximus est, in extrema necessitate spirituali, idest in periculo finiendi vitam in p. m. vbi malum incurrit irreparabile, in æternũ, tenetur Episcopus, præcipuè exponere vitam temporalem periculo ita communiter DD. cum *D. Thoma, opusc.* 18. vbi, inquit, si quis deciperetur ab hæreticis, & traheretur in errorem contra fidem, teneretur is, qui videt, si potest, illi succurrere, docere, & admonere cum periculo vitæ. Nam Pastores paciscuntur cum Christo Domino curam, & sollicitudinem gregis, pro qua tam multa bona accipiunt à Christo, *Diana, part.* 7. *tract.* 3. *resol.* 28.

4 Hinc *Episcopus*, qui crimina non corrigit subditorum, magis dicitur canis impudicus, quam Episcopus, secundũ *Augustin. in cap. nemo, dist.* 83. & fatetur *Aluarus Pelagius, de planctu Ecclesiæ, lib.* 1. *cap.* 69.

5 Post, verò, correctionem verbalem contra incorrigibiles ad acriora, & grauiora remedia Episcopi descendere, & procedere debent, *cap. corripiuntur*, 24 *quæst.* 3. & vbi ob delicti qualitatem virga opus fuerit, tunc cum mansuetudine, rigor, cum misericordiæ iudicium, & cum lenitate seueritas, vt dicitur in *S. C. T. sess.* 13. *cap.* 1. *de reform.* & notat *Franc. Leo, part.* 1. *cap.* 3. *num.* 31.

6 Difficultas, tamen, est, quando necessitas non est extrema, sed grauis, quia proximus valdè indiget auxilio *Episcopi*, sed habet tempus pœnitendi, & si corrigatur vita Episcopi, versabitur in periculo.

Digitized by Google

In hoc dubio *Dominicus Bannes, super D. Thom. 2. 2. quæst. 33 art. 2. dub. 4.* quem sequitur *Filliuc. tom. 1. mor. quæst. tract. 28. cap. 6 quæst. 8 nu. 142.* censet Episcopum teneri in graui necessitate ad correctionē fratris cum periculo vitæ, tum ex Doctrina D. *Thom. 2. 2. quæst. 185. art. 5.* vbi, inquit, quod Episcopi se obligant ad exequendum pastorale officium propter subditorum salutem, & ideo, vbi subditorum salus exigit Pastoris præsentiam, vt quia tyrannus persequitur gregem, non debet deserere illum; cum, etiam, quia, dum Episcopus in sua consecratione se obligat ad specialem curam animarum ergo aliquid amplius tenetur facere, quam requiri.

8 Hoc, autem, vt notat *Genuens. in man. cap. 29.* Intelligendum est, secundum prudentiam spiritualem, quæ discitur exemplo Sanctorum, quos legimus aliquando persecutionem fugisse, & vitam saluasse, latitando, quoniam eorum vita maiori bono communi seruabatur; alij, verò, plurimi, vitam expofuerunt periculo, quando iudicabant ad gloriā Christi, & Ecclesiæ ædificationem, multum conferre pati mortem. Nihilominus nimis durum videtur, quod Episcopus teneatur subire mortem, quando damnū spirituale proximi, est reparabile, cum possit expectari tempus. Ideo, hanc grauem necessitatem, diuidendam, putat, *Genuens. sit. loco*, in magis grauem, quæ accedat aliquatenus ad extremam, & in minus grauem; Quo ad secundam censet, non teneri Episcopum exponere vitam, sed teneretur illam exponere, vt eripiat pueros teneræ ætatis, si ducerentur captiui ab infidelibus, si credit id fieri posse, & si non credit, debet vendere bona sua, vt illos redimat vendendo, si opus fuerit vasa sacra, *cap. aurum*, 12. *quæst. 2.* exemplo S. Paulini, cum ista sit grauissima necessitas, dum infideles soleant illos inducere ad eorum sectam.

Nonnulla alia circa correctionem faciendam, & vtiliter, videnda sunt apud *Diam. par. 7. tract. 3.*

9 Huius occasione, est hic obseruandum, quod si Episcopi quandoq; labuntur, plus indigent correctione, quam priuati homines, quia eorum peccata tendunt in perniciem reipublicæ, *cap. præcipuè*, 11. *q. 3.* & tamen, vt plurimum correctores non habent; nam alij verecundia, alij timore, alij ambitione, & gratia comparanda ab eorum correctione

cessant,

Digitized by Google

ceſſant, cum magna illorum, & populi iactura, & ideo vt admonet *Genuenſ. in mem. cap. 93. num. 4.* Epiſcopus deberet, aliquem virum, ſpectatę virtutis, & prudentiæ eligere, qui ipſum admoneat, & corripiat, exemplo Sancti Ludouici Epiſcopi, qui correctorem habere voluit, vt ſua peccata ſerio obſeruaret, & admoneret liberrimè, nec quicquam commouebatur, etiam ſi de leuiſſimis argueret.

10 Corripiens, verò, Epiſcopũ, non debet eſſe quilibet de plebe, ſed perſona prudens, & exemplaris, & debet corripere cum reuerentia, vt inquit, *Apoſt. Paulus*.

CAPVT VIGESIMVM ſecundum.

DE PRAECEPTO DEfendendi iura Eccleſiæ, illiuſq; immunitatem.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus pro defenſione iurium Eccleſiæ, an tenetur ponere vitam.*

2 *Epiſcopus acquirere debet, quãdo poteſt Eccleſia ſuæ.*

3 *Legatum factum Eccleſiæ, an poſſit Epiſcopus repudiare.*

4 *Litigare, quando teneatur Epiſcopus pro recuperatione bonorum Eccleſiæ.*

6 *Epiſcopus repetens bona Eccleſiæ male alienata non poteſt reconueniri.*

7 *Epiſcopus tenetur repetere extractũ per vim ab Eccl: per monitiones, & cenſuras, & defendere immunitatem, et libertatem Eccleſiaſticam.*

9 *Immunitas, & libertas Eccleſiaſtica, an differant inter ſe.*

VIgeſimo ſecundò Præcipitur Epiſcopis, vt iura Eccleſiarum ſuarum defendant, etiam ſi oportuerit ponere vitam pro defenſione bonorum, & iurium Eccleſię, *glo. in cap. conuenior. 32. q. 8.* Dummodo

1 ſueant iuſtam cauſam, quia non tenentur illam defendere contra conſcientiam, & peccant, ſi iniuſte exigant pro Eccleſia, *cap. quod debetur, 14. q. 2.* & iura Eccleſiæ ſunt recuperanda, omni mora poſtpoſita, *cap. Auguſtino, 12. q. 2.* & notat Ge-

nuens. in man. cap. 28. & cap. 74.

2 Immo, quando potest illi acquirere id facere debet, alias tenetur de suo, exēplo tutoris, *glos. in cap. 1. 12. quæst. 2. Genuens. cit. cap. 75.*

3 An autem possit Episcopus, ante acceptationem, repudiare legatum factum Ecclesiæ. Dicemus infra, *part. 2. cap. 1. num. 22.*

4 Sed dubitatur Primò, an Episcopus possit tuta conscientia differre recuperationem bonorum, vel iurium Ecclesiæ non litigando.

5 Pro solutione distinctionē adhibent *Abb. in cap. 2. de præscrip.* nam aut Episcopus sperat verisimiliter, quod ad tempus differendo recuperabit rem suam, sine litigio, & non peccat, supersedēdo, secus, vbi ista verisimiliter non arbitratur, non litigando, nisi timeretur, magnum scandalum, *argum. d. cap. 2. & ibi Felin.*

6 Est, tamen, obseruandum, quod Episcopus repetēs bona malè alienata Ecclesiæ, non potest reconueniri, *Bertacch. de Episcopo, lib. 4. part. 4. quæst. 20. & Genuens. dicto cap. 74. num. 6.*

7 Tenentur insuper, Episcopi defendere immunitatem & libertatem Ecclesiasticā, prout Sacri Canones mandant, & iura omnia clamant, & notissima sunt omnibus, & Doctorū sententiæ satis claræ.

8 Pro defensione propterea immunitatis Ecclesiæ, debet Episcopus repetere per monitiones, & censuras extractum per vim ab Ecclesia, sicuti, etiā pro tuitione iurium libertatis Ecclesiasticę, iuxta Sacrorum Canonum, & const. Apost. dispositionem, *Novar. par. 1. tit. de imm. Eccl. num. 3. Farinac. eod. tit. de immunit. & Ambrosinus, in simili tract. cum aliis.*

9 Licet, enim, immunitas Ecclesiastica, dicatur libertas, qua ipsa Ecclesia gaudet, hoc procedit largo sumpto vocabulo, verum si strictè, accipiatur, (prout conuenit in materia censurarum), est distinguendum, inter *Ecclesiasticam* libertatem, & *Ecclesiasticam* immunitatem, nam per immunitatem *Ecclesiasticam* intelligitur exemptio loci Sacri, & per libertatem *Ecclesiasticā*, intelligitur exemptio personarum *Ecclesiasticarum*, *Riccius in praxi, part. 4. resol. 456.*

10 Et ideo si quis locum Sacrum violauerint, non erit reus violatæ libertatis, sed tantum immunitatis, & non incurreret in censuras illatas contra violatores *Ecclesiasticæ* libertatis, Quæ distinctio habetur *in extrauag. inter cunctas,*

§. in-

Digitized by Google

§. incendiarios, de Priuilegijs. Vbi Benedictus XI. ponit destinctos casus violationis immunitatis, & violationis libertatis Ecclesiasticæ, ita *Ambrosin. de immunit. Eccles. cap. 24. num. 7,*

CAPVT VIGESIMVM tertium.

DE PRAECEPTO ADHIbendi diligentiam, vt reficiantur, & restaurentur Ecclesię collapsæ.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus curare tenetur, vt reficiantur, & reparentur Ecclesiæ collapsæ.*
2 *Dos in edificatione Ecclesiæ requiritur.*
3 *Reparationi Ecclesiarum quarta pars fructuum est assignanda.*
5 *Reparatio Ecclesiæ, an, & quando sit facienda à beneficiatis.*
7 *Clericus, qui teneatur reparare Ecclesiam, p. m. si illam non reparat.*
9 *Ecclesiam Cathedralem, qui teneantur reparare.*
11 *Consecrator Ecclesiæ indotatæ, quando teneatur de proprio dotare.*
12 *Beneficiatus, an reparare teneatur Ecclesiam, si redditus pro sustentanda vita non sufficiant.*
13 *Parochiani, quando teneantur, & compelli possint ad reparandam Fabricam Ecclesiæ.*
16 *Beneficiatus tenuissimi beneficij non tenetur ad reparationem Ecclesiæ.*
18 *Pensionem habens super beneficio Ecclesiastico, an, & quando teneatur pro rata, ad reparationem.*
19 *Patronus, quando teneatur ad reparationem Ecclesiæ.*
21 *Episcopus, an possit, de fructibus superfluis fabricæ vnius Ecclesiæ, assignare fabricæ alterius.*
23 *Ecclesia vetustate collapsa, quãdo reparari nequeunt, an sint in totum destruenda, & alibi transferenda.*
25 *Vnio, an censeatur facta per translationem Ecclesię collapsæ, ad aliã Eccles.*

Digitized by Google

26 *Ecclesia diruta, an amittat Priuilegia, & an indulgentia transferantur, translata, alibi, Ecclesia.*

27 *Rector Ecclesia, an teneatur ad reparationem domus eiusdem Ecclesia, & Cemeterij.*

28 *Beneficiatus, an teneatur contribuere pro ampliatione, seu constructione Ecclesia.*

29 *Ecclesia renouatio, & ampliatio intelligitur facta remanentibus ijsdem prærogatiuis, & ideo remanere debent arma, & insignia familiæ, quæ in Ecclesia antiqua reperiebantur.*

30 *Insignia armorum depicta in Ecclesia ostendunt dignitatem familiæ, & illius memoriam conseruant.*

VIgesimo tertio, Præcipitur Episcopis, vt Ecclesias collapsas reficere, & restaurare faciant ex fructibus ad easdem spectantibus, *cap. Episcopum*, 10. *quæst.* 1. & *S. C. T. sess.* 23. *cap.* 7. *de refor.*

1

2 Est, tamen, obseruandum, pro clariori intelligentia huius obligationis, quod quarta pars fructuum Ecclesiæ est assignanda pro reparatione Ecclesiæ, *cap. vobis, et cap. quatuor* 12. *q.* 2. & ideo edificans Ecclesiam, dotem sufficientem assignare pñs tenetur, alioquin Epis. opus permittens edificari sine dote, ad dotandum de proprio obligaretur, *cap. cum sicut, iuncta, glos. de consecrat. Eccl.* Quando, igitur, adest ista quarta, vel alia portio fructuum Ecclesiæ est pro fabrica destinata, tunc est recurrendum ad dictam quartam, qua sufficiente, nullus est molestandus, *Ludouis. decis.* 113.

3

4 Cessante, verò, dicta quarta, si adest aliquod legatum, constitutio, aut statutum, circa huiusmodi aliquod præcipiens, illud seruandum est, *Riccius, collect. decis. par.* 9. *collect.* 4203. vel si adesset consuetudo, quia illa, vti laudabilis, & Ecclesiæ vtilis, seruanda esset, idest, vt ij, qui ad huiusmodi expensas concurrere solent, compellantur nemine excepto, *Rota, diuers. decis* 617. *part.* 1. *in recentionibus Genuens. in practicabil. quæst.* 249. & *Riccius, in praxi, part.* 4. *resol.* 347.

5 Sed dubitatur Primò, si Ecclesia ad eius reparationem non haberet aliquam portionem

Digitized by Google

tem assignatam, nec adesset aliqua consuetudo, quis teneatur ad illius reparationem.

6 Resp. prædictis deficientibus, si beneficium est pingue, tenetur beneficiarus de redditibus Ecclesiæ, detractis, tamen, necessarijs ad congruam, & honestam sui sustentationē, *Riccius, part. 4. decis. 21. & decis. 293 & in praxi, part. 4. resol. 343.* Quamuis, vt fatentur, *Sperell. decis. 67. & Riccius, dicta collect. 4203.* detrahuntur necessaria ad victum, si beneficiatus residet, vel aliud onus beneficij adimplet, alias, secus, quia, ex quo non seruit altari, cessat ratio, propter quam detrahenda sunt alimenta, etiā in casu fabricæ, dum supradicta alimenta præstantur propter seruitium, non propter indigentiam.

7 In casu, tamen, quo beneficiatus tenetur Ecclesiam reparare, p.m. si illam non reparat *Carol. de Grassis, de effect. clericatus, effectu 1. num. 871.* dum beneficiatus negligens reparare Ecclesiam, quando magna est ruina puniri posset, tanquā delapidator, *Genuens. in practicab. quæst. 748.*

8 Tenentur, quoque alij, qui in eadem Ecclesia beneficia habent, cōtribuere, secundum redditus, quos vnusquisque habet, ex tali Ecclesia, pro rata reddituum, iuxta *text. in cap. 1. de Eccles. ædificandis, & cap. fin. de jis, quæ fiunt à maiori parte, capituli Riccius, in praxi aurea, resol. 476. num. 4. & alij.*

9 Secundò dubitatur, quis teneatur ad reparationem Ecclesiæ Cathedralis.

Aliqui censent, quod ad Episcopum solum, hæc reparatio pertinet, quia id particulariter Episcopis præcipitur à Sacris Canonibus, vt quartam partem reddituum erogent in reparationem Ecclesiæ, *cap. decernimus, 10. quæst. 1. & cap. quatuor, 12. quæst. 2.*

Alij, verò, dicunt, quod ad reparationem prædictam teneantur Episcopus, & Canonici simul, ex eo, quia tam Episcopus, quam Canonici percipiunt fructus Ecclesiæ, ita *glos. in cap. 1. de Eccl. ædific.*

10 Distinctione, tamen, vtitur, *Genuens. in practicab. qu. 241.* in hac materia reparationis Ecclesiarum, aut, enim, adest consuetudo, vt Episcopus, vel Canonici, vel beneficiati, aut laici, siue clerici id præstent, in futurum præstare tenentur, cum talis consuetudo pia à quibuscumq; seruanda sit, *cap. ad Apostolica, de simonia*, nisi aliter specialis dispositio prouideret, cessante consuetudine, si Episcopus vltra victum sufficientem, & decentem potest

subire

subire onus, ad ipsum solum pertinet, non ad Canonicos, cum hoc de iure sit expressū, vt de suis redditibus faciat partem Ecclesiæ, nisi essent deputati certi reditus distincti à mensa Episcopali, pro fabrica Ecclesiæ, quia tunc non teneretur *Episcopus*, dum *Ecclesia* non recipit detrimentum.

Aut, verò, *Episcopus* esset pauper, vt vix redditus sufficerent pro victu, tunc in subsidium tenerentur Canonici, & alij beneficiati *Ecclesiæ* Cathedralis, qui fructus, & emolumenta percipiunt, de fructibus, qui supersunt, detractis necessarijs, *Barbosa, part 3. alleg. 64. num. 5. Genuens. cit. loco, num. 4. & Riccius, in praxi, p. 4. resol. 339.* Sed si eorum redditus non sufficerent, possent compelli alij clerici inferiores, deductis necessarijs, nam si omnes clerici pro manifesta causa tenentur ad præstandum charitatiuum subsidium *Episcopo*, *cap. cum Apostolus, §. prohibemus, de sensibus*, rationabilis causa est reparatio Cathedralis. Tandem vltimo loco laici, vt fatetur *Abb. in cap. 1. de Eccl. ædific.* cuius opinionem veriorem censet *Genuens. cit. loco*, licet *glos. in dicto cap. quatuor*, aliter sentiat.

11 Sed, obiter, hic est obseruandum, quod *Episcopus*, qui consecrat *Ecclesiam* indotatam, de suo proprio, in defectum fundatoris, dotare tenetur, *cap. cum sicut, & ibi glos. de consecr. Eccl. Rubeus, in Aphorism. verbo, consecratio, num. 14.*

12 Tertio dubitatur, an rector teneatur ad reparationem *Ecclesiæ* si beneficij bona pro sustentanda vita non sufficiant.

Negant *Barbosa, d. alleg. 64. num. 4. & Riccius, part. 4. decis. 291.* Secus, tamen, si sustentandæ vitæ supersint, quamuis ad tuendam conditionem, seu statum, non sufficiant, cum beneficiorum fructus, non ad augendos mundanos titulos, *sed* ad pauperes alendos, & diuinum cultum instituendum, sint concessi.

13 Quartò dubitatur, si deducto necessario alimento beneficiati, redditus *Ecclesiæ* Parochialis non supersint, qui teneantur ad reparandam fabricam *Ecclesiæ*.

14 Resp. teneri, & compelli posse Parochianos *Ecclesiæ*, dum ibi dem audiunt diuina, & percipiunt Sacramenta *Ecclesiastica argum. text. in cap. si Episcopus, de off. ord. in 6. & habetur in S. C. T. sess. 21. cap. 7.* ita *Ric. par. 4. decis. 15. & 293. & in praxi par. 4. resol. 349.* & *Gregor. Lopez, lib. 11. tit. 10. part. 1.* vbi addit, quod non possent Parochiani vitare

hoc

Digitized by Google

hoc onus, & cum sit opus publicum, & commune, & concernens omnium vtilitatem, & necessitatem, tenentur contribuere omnes, etiam nobiles, & exempti, *Barbosa, loco cit. num. 7. & alij*.

15 A quo, autem, sint cogendi laici ad reparationem prædictam, vide apud *Barbos. num. 8.*

16 Ex quibus patet, quod beneficiatus tenuissimi beneficij ad reparationē Capellæ eiusdem, non tenebitur *Riccius, in praxi aurea, resol. 476.*

17 Quid, autem, faciendum sit, quando Parochiani sunt adeo pauperes, & inopes, quod non possunt subuenire fabricæ; vide *Paul. de Citadinis, de Iurep. p. 3. art. 5. & Riccij, in praxi, dicta part. 4. resol. 348.* & in hoc fuit prouisum per *S. C. T. sess. 21. cap. 7. de refor.*

18 Quintò dubitatur, an qui habet pensionem super beneficio, teneatur pro rata ad reparationem Ecclesię.

Affirmat *Nauar. consil. vnico, de Eccl. ædific.* nisi pensio, ita impositа esset, vt ab omni onere libera solueretur.

19 Sextò dubitatur, si Ecclesia, vel Capella esset de Iure patronatus, quis teneatur ad illius reparationem.

20 Resp. teneri patronum, si non dedit dotem sufficientem pro victu Sacerdotis, pro luminarijs, fabrica, & alijs necessarijs, quia fundans Ecclesiam, tenetur prædicta præstare, *cap. nemo, de consecrat. dist. 1. Bellet. de squis. cler. part. 1. tit. de cler. debit. §. 14. num. 10.* etiam si Ecclesia fundata fuisset auctoritate Episcopi, sine dotis assignatione, & necessariorum, quia adhuc Patronus compelli poterit per Episcopum, & in eius defectū tenebitur Episcopus *glos. in d. cap. nemo*, vnde posset in visitatione fieri præceptum Patrono, vt infra competentem terminū prouideat de necessarijs sub pœna priuationis iurispatronatus, & Capellæ, *Genuens. in man. cap. 36. & Ricc. in praxi, part. 4. resol. 337.* Quod si Patronus esset pauper posset reparari ex fructibus beneficij, quando redditus sufficerent pro reparatione, infra breue tempus, & interim cessabunt onera, sed si essent adeo tenues, vt Ecclesia reparari non possit, nisi post longum tempus, & difficiliter, tunc esset facienda translatio, iuxta *S. C. T. sess 21. cap. 7. de refor.* vt fatetur *Riccius in praxi, part. 4. resol. 342.* Qui idem censet de alijs Capellis ad liberam collationem.

21 Septimò dubitatur, an possit Episcopus assignare fabricę Ecclesię pauperis, de fructibus alterius Ecclesię superfluis.

Digitized by Google

Affirmant *Genuens. in dicto man.cap.36. num.8. & Ricc.in praxi,part.4 resol.340.*

22 Sed verius, censet, *Barbosa, dicta part 3. alleg.64 num.17.* quod non possit Episcopus illos assignare sine licentia Papæ, cum hoc ei nullo iure concessum reperiatur.

23 Octauò dubitatur, Quid faciendum, quando Ecclesiæ vetustate collapsæ inopia laborant, & reparari nequeunt.

Resp. quod sunt in totum destruendæ si reparari minimè possent, & ita fuisse decisũ in Rota, *in una Theleſana 13. Septembris 1631.* retert *Ricc. dicta collect.4203.* & tunc vbi erant, erigenda est Crux, & ad alias Ecclesias, & Capellas erectas transferendæ, cum omnibus emolumentis, & oneribus, quæ habebant in primæ Ecclesia vocatis ijs, ad quos spectat *S.C.T. sess 21.cap.7.de reformat.* vel Episcopus posset arbitrio suo compellere beneficiatos ad Altaria erigenda

24 in eisdem Ecclesijs, vel Capellis, *Riccius, in praxi aurea, resol. 201, & Barbosa, alleg.64 n.19.*

25 An, autem, per translationẽ prædictam Ecclesiarum, vetustate collapsarum, ad alias Ecclesias, censeatur facta vnio.

Negatiuè, quia beneficia translata remanent distincta, cum eorum introitibus, & oneribus; beneficia, autem, vnita dicuntur cum incorporantur ad inuicem, & confunduntur, & efficiuntur vnum corpus, *Ricc.in d. praxi aurea resol.208.*

26 Est, tamen, obseruandum, quod si Ecclesia diruta sit sine spe reedificationis, amittet Priuilegia loco sacro concessa; at si in alium locum sub eodem patrono, authoritate Episcopi transferatur, vna etiam indulgentiæ eius, & Priuilegia omnia transferuntur *glos. in regulæ 7. de regulis iuris in 6. Suarez, de legibus, cap.5. in fine, & Rubeus, in Aphor. verb. Ecclesia, num.11.*

27 Nonò dubitatur, an Rector Ecclesiæ teneatur ad reparationem domus eiusdem Ecclesiæ, in qua ipse habitat.

Moneta, de commut. vltim. volunt. cap. 11. nu.149. & Ricc. dicta collect.4203. censent teneri eumdem rectorẽ, cum domus sit quid accessoriũ ad Ecclesiam, & ideo sequitur naturam sui principalis, & idem procedere in reparatione cœmeterij.

28 Decimò dubitatur, an rector teneatur contribuere, pro Ecclesiæ ampliatione, seu constructione.

Affirmant *Giurba, decis.86. Thesaur decis.64 p.4. et Franc. Marchi, decis.535. p.1. & alij.*

29 Vide

29 Vndecimò dubitatur, an vbi Ecclesia reedificatur, vel renouatur, insignia, quæ ibidem erant, sint renouanda.

30 Affirmatiuè, ex quo Ecclesiæ renouatio, & restauratio intelligitur facta, sine præiudicio familiæ, quę in dicta Ecclesia habebat insignia, & propterea renouari debent in Ecclesia renouata, per quę dignitas familiæ ostenditur, & memoria conseruatur, & ita censuit Rota *apud Ludouis. dec. 463.*

CAPVT VIGESIMVM quartum.

DE PRAECEPTO ELIgendi bonos ministros, pro foro interiori, & exteriori.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus, quando teneatur committere officia Ecclesiastica, dignis, & dignioribus.*

2 *Vicarius Episcopi, qualis debeat esse.*

3 *Officiales antiquos, quando mutare debeat Episcopus.*

4 *Episcopus, an teneatur de facto Vicarij, examinatorum, & visitatorum.*

5 *Restituere, an, & quando teneatur Episcopus damna iniuste data à suis officialibus.*

8 *Episcopus, an possit dicere Vicario da mihi partem, de eo, quod lucratus fueris ex Vicariatu.*

9 *Episcopus, an teneatur restituere prætium, quod reciperet ex Vicariatu.*

10 *Vicarium constituere, an teneatur Episcopus, & possit per se ipsum iustitiam administrare, & de causis cognoscere.*

11 *Episcopus, an possit cogi ad constituendum Vicarium Generalem.*

14 *Canonici regulares, an possint esse Vicarij Episcopi.*

15 *Regulares, an possint esse Vicarij.*

VIgesimo quarto, Præcipitur Episcopis eligere bonos ministros, tam in foro exteriori, quam interiori, alias si in hoc

Digitized by Google

deficerent,committerent graue peccatum, *Caietan. in summa, verbo, Episcoporum peccata,& Tolet.lib.5.cap.4.* vt sunt Vicarij, assessores, Notarij, & alij. Immo addit, *Genuens.in man.cap.41.*Episcopum teneri sub p.m. reatu eligere digniores ad officia, quæ continent
c Gubernationem, vt sunt Iudices, & Fiscales, quia non minus refert ad vtilitatem Ecclesiæ eligere idoneos ad ista officia, quam ad beneficia Ecclesiastica,cum pertineat ad regimen publicum animarum, ad alia, verò minora officia sufficiet eligere dignos, ideſt,probos,diligentes,& fideles.

2 Vnde,ait,*Sbroz.de off.Vicarij,lib.1. quæst.33.& 34.*& sequitur, *Corradus,in praxi dispens.lib.3.cap,6 num.22* quod Episcopus assumendo Vicarium, qui est præcipuus officialis, non officiatur ter se gerere debet, sed tenetur eligere personam qualificatam, circumspectam, bonæ, & approbatæ vitæ, timentem Deum, veridicam, liberalem,temperatam,fortem, magnanimam,manſuetam,doctam, & quæ non declinet,neque ad dexteram, neque ad sinistram.

Nec debet committere officia Ecclesiastica, propinquis, *cap.decernter, dist.89.* & notat *Aluarus Pelagius, de planctu Eccles. lib.2. cap.22.*

3 Aduertit,autem,*Genuens.in in dicto man.cap.22.& cap.30.* quod in ingressu non deberet Episcopus statim mutare officiales antiquos, maximè eos, qui fideliter seruierunt prædecessori, & sudauerunt pro seruitio Ecclesiæ,iuxta *tex.in cap. hec huius 12.quæst.2.* & notat *Aluarus Pelagius, d.lib.2.cap.* 20. Quia officiales Episcopi pro gratia Episcopi obtinenda informant ipsum, de moribus, & obseruantijs Ecclesiæ, & de nonnullis scitu dignis, & hoc valde interest. Quod non intelligitur de illis qui essent odiosi populo,& omnem potestatem sibi vsurparunt.

4 Sed dubitatur Primò, an Episcopus teneatur de facto sui Vicarij, & officialium ad damnum,& interesse.

5 Affirmant, *Innoc. in cap.ad hæc, de off. Archid. Genuens.in man.cap 41.& Piasecius par.2. cap.4.art.1.num.15.*nisi,quam primum sciuerit, correxerit, quia sibi imputari debet,quod nõ elegit idoneum Vicarium. Vnde, si Episcopus officiales litteratos, & magnę opinionis eligeret, non teneretur ad restitutionem damnorum iniustè datorum,secus,contra,*Rubeus, in Aphorism. verbo,restitutio, num.7.*

6 Sic tenebitur de facto examinato-

Digitized by Google

minatorum promouendorum ad ordines, si fuerint delinquentes, vel negligentes, *Genuens. cit. loco*.

7 Idemq; intelligi potest de alijs examinatoribus, & de malis Visitatoribus, qui si committunt extorsiones per diœcesim, ipse tenebitur, *Genuens. dicto cap. 41.*

8 Secundò dubitatur, an Episcopus possit dicere Vicario, da mihi partem, de eo, quod lucratus fueris ex Vicariatu.

Negativè, sed tantum, posset dicere, constituo tibi salarium, & quidquid lucratus fueris, da mihi, *Genuens. in man. cap. 43. num. 5. & Piasecius, part. 2. cap. 4. art. 1. nu. 19.*

9 Tertiò dubitatur, an Episcopus teneatur restituere præmium, quod reciperet ex Vicariatu.

Affirmant *Navar. de restit. lib. 2. cap. 2. num. 405. Caietan. verb. restitutio, cap. 4. & alij*, licèt *Sanch in summa, lib. 2. cap. 3. dub. 113 num. 6 & Diana, tom. 3. tract. 4 miscell. resol. 167.* dicant, nullo modo teneri restituere, ante iudicis sententiã præmium recipientem simoniacè, extra simoniam in beneficio, ordine, & ingressu religionis.

10 Quartò dubitatur, an Episcopus possit per se ipsum administrare iustitiam, non constituendo Vicarium.

Affirmat *Riccius, in praxi, part. 1. resol. 484.* nam hæc de causa debet esse prædictus litteris, & scientia, *cap. finali, de ætate, & qualit.*

11 Nihilominus, *Piasecius, dicta part. 2. cap. 4. art. 1. num. 11.* fatetur, illum reperiri constituere, iuxta doctrinam, vsu frequentiori receptam, quia licet ipse Episcopus sit sufficiens, vix, tamen, potest sufficere solus curæ, & multitudini negotiorum suæ diœcesis, *argum. tex. in cap. inter cætera, de offic. deleg. S. C. T. sess. 24. cap. 16. de refor. & Sbroz. de off. Vicarij, quæst. 45. lib. 1.*

12 Addit; *Genuens. in praxi, cap. 88. num. 3.* Episcopum posse cogi ab Archiepiscopo, vt constituat sibi Vicarium, ex quo teneatur illum habere.

13 Est, tamen, bene verum, quod Episcopus non prohibetur per se, ac immediatè, de causis cognoscere, vt notat *Merolla, tom. 3. aisp. 7. dub. 46. num. 421.*

14 Quintò dubitatur, an Canonici regulares possint esse Vicarij Episcopi.

Affirmant *Sbroz. dicto lib. 1. quæst. 37. & Cespides, cap. 9. dub. 193. & cap. 24. dub. 405.* ex eo, quia Vicarius Episcopi debet esse clericus, *cap. in nouæ, 16. quæst. 7.* Sed Canonici regu-

Digitized by Google

regulares, per se ipsos clerici censentur, *cap. 1. & generaliter, 16. quæst. 1.* ideo non est mirandum, si Vicarij Episcopi, esse possunt, accedente, superioris, licentia.

15 An, autem, monachi possit esse Vicarij Episcopi.

Aliqui negant, & alij affirmant, apud *Sbroz. d. lib. 1. q. 38. & Cespid. cap. 24. dub. 405.*

CAPVT VIGESIMVM quintum.

DE PRAECEPTO SERuandi Canones.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus dicitur custos Canonum, & executor, ideo peccat, si illos non seruat.*

2 *Statuta contra Canones, non potest facere Episcopus, sed præter ius, vel adiuuando ius.*

3 *Dispensare non potest Episcopus super Canones, nisi in casibus sibi permissis.*

4 *Denunciationes matrimon. non possunt fieri diebus ferialibus ex Episcopi dispensatione.*

5 *Dispensare, an quandoque possit in lege Concilij generalis, vel in lege Pontificis, existente necessitate, & periculum esset in mora.*

7 *Ieiunium ab Ecclesia præceptum, an possit quandoque transferri in alium diem.*

VIgesimo quintò, Præcipitur Episcopis seruare Canones, & contrarium non facere, nisi expressè eis concedatur, *cap. dilectus, de tempor. ordinat.* Ideo illos non seruantes ex contemptu, essent periuri; nam dicuntur custodes Canonum, Archid. in *cap. cum simus, 9. quæst. 3.* & executores Canonum, ad quos pertinet illos obseruari facere, puniendo transgressores, *clem. 1. de ætat. & qualit. & clem. 2. de pœnis, Aluarus Pelagius, lib. 2. cap. 21. Gauante, in man. verbo Episcopus. num. 24. & Cespides, cap. 16 dub. 247.*

1

2 Ideo non poterit facere statuta contra Ius Canonicum, alias subiacerent nullitati, *cap. quod super his, de maiorit. & obedientia*, sed tantum præter ius,

Digitized by Google

ius, vt dictum est supra *cap. 5. num. 6.* vel adiuuando ius, per argumentum pœnæ *Genuens. in man. cap. 81. num. 4.*

3 Neque poterit dispensare super Canones, nisi in casibus sibi specialiter à iure permissis, iuxta veriorem opinionem *Doct. Archid. in cap. nulli, dist. 38. Genuens. in d. man. cap. 92.*

4 Et sic non posset dispensare, vt denunciationes matrimonij fiant diebus ferialibus, quia esset contra Canones, & declarauit Sacra Congregatio, *Genuens. in praxi. cap. 26. num. 1.*

5 An autem, Episcopus valeat quandoq; dispensare in lege Concilij Generalis; Vide apud *Barbos. part. 2. alleg. 33. & p. 3. alleg 93. Gratian. discept. forens. cap. 397. & Sanch. de matrim. lib. 2. cap. 40. num. 7.*

6 Sic, etiam, an quandoq; possit dispensare in lege Pontificis, si adesset magna necessitas, & periculum esset in mora. Vide, *Sanch. dicto lib. 2. disp. 40. nu. 3. & lib. 8 disp. 9. Merollam, tom. 2. disp. 4. cap. 6. à num. 170. & Corradum, in praxi dispens. lib. 7. cap. 6. num. 39.*

7 Sed vtrum, si ieiunium ab Ecclesia præceptum incidat in festum solemniter in aliqua diœcesi, vel Ciuitate celebrari solitum, possit auctoritate Episcopi in alium, v.g. præcedentem diem transferri.

Affirmat, *Layman. lib. 4. tract. 8. cap. 3. num 9.* quem refert, *Diana, part. 3. tract. 6. miscell. resol. 66.* Sed tutius, in praxi ab hoc abstinendum puto.

CAPVT VIGESIMVM sextum.

DE PRAECEPTO, VT vtantur gladio excommunicationis, cum magna circumspectione, & in subsidium.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus vti debet censuris in subsidium, & præmissis monitionibus.*

4 *Excommunicatio, an quandoque possit ferri sine monitione.*

5 *Causa pro qua quis excommunicatur debet exprimi in sententia.*

6 *Excommunicationis sententia debet esse in scriptis.*

7 *Excommunicari, an possit citatus per edictum, si non adest tutus accessus.*

9 *Excommunicatio, an possit ferri in causa ciuili.*

10 *Excommunicari, an possit aliquis*

Digitized by Google

aliquis pro culpis futuris, vel pro peccato praterito, num. 12.

13 *Episcopus, an possit subditum excommunicare extra diœcesim.*

14 *Pueri, quando subijciantur censuris, & pœnis à iure, vel ab homine latis.*

17 *Collegium, vel communitas, an possit excommunicari.*

20 *Litteræ Monitoriales excommunicationis ad effectum reuelandi concedi non debent, nisi in causis grauioribus, & in subsidium.*

21 *Excõmunicationes pro rebus deperditis à solo Episcopo concedi possunt, & non ab alijs.*

23 *Monitorium excommunicationis ligat, quos impetrans voluerit.*

24 *Excommunicari, an possit quis nominatim, virtute monitorialium.*

25 *Absolutio ab incursu censurarum, an competat exequutori Apostolico Breuis in forma, significauit.*

25 *Reuelationes vigore monitorialium, an prosint agenti in iudicio criminali.*

28 *Appellatio, an detur à decreto concessionis monitorialium, vel ab excommunicatione.*

29 *Appellari, quando possit ab interloquutoria.*

30 *Excommunicatio in contractu apposita, an sit per iudicem decernenda.*

31 *Absolutio ab excommunicatione, an quandoq; possit denegari, vel differri.*

VIgesimo sextò, Præcipitur Episcopis, vti gladio excommunicationis sobriè, & magna, cum circumspectione, cum sit neruus Ecclesiasticæ disciplinæ, & nulla maior pœna in Ec-
1 clesia Dei, *cap. nihil, 12. quæst. 3* dum spiritualia tractat, *cap. corripiantur, 24. quæst. 3.* & in subsidium est relaxanda, ac præmissis monitionibus, iuxta *text. in cap. sacro, cap. Statuimus, & cap. Romana, et cap. constitutionem, cum glos. de sent. excommun. in 6.* licet quando excommunicatio fertur à iure, propter futurum delictum, seu propter inobedientiam, Præcepto legis Ecclesiasticæ, & quidem propter grauem
2 contumaciam, & quæ sit cum

p.m.

Digitized by Google

p.m. *cap. nemo*, 11. *quæst.* 3. nulla eo, requiratur præcedens monitio, sed ipse canon facit pro monitione, *Piasecius, par.* 2 *cap.* 4. *art.* 13. *num.* 2. vt quando fertur præceptum sub censura ipso facto incurrenda in casu contrauentionis, *cap. reprehensibilis, de appell. Sanch. in summa, lib.* 6. *cap.* 4. *num.* 50. & *Thesaurus, de pœnis Eccles. p.* 2. *verbo, censura, cap.* 1.

Immo, qui incidunt in excommunicationes à iure latas, possent in notorijs, etiam nulla monitione præmissa in
3 eamdem excommunicationē declarari, *Innoc. in cap. ex parte, il primo, de verb. oblig. &* *Franc. Leo, part.* 3. *cap.* 7. *n.* 161.

Ne, autem, censura feratur in inauditū, requiritur citatio, ad dicendum causam quare non debeat declarari, *Glos. in dicto cap. sacro, verb. constituit Thesaurus. loco citato, & alij*.

4 Et quamuis monitiones necessario sint præmittendæ ante prolationem excommunicationis, iuxta *tex. in dicto cap. sacro*. Nihilominus pro defensione iuris proprij, in actu manifestæ violentiæ sibi illatæ, dum turbatur eius iurisdictio, posset Episcopus excommunicare, nullo iuris ordine seruato, iuxta *tex. in cap. dilecta, de sent. excom. in* 6. ita *Inn. in cap. venerabili, de censibus, Piasecius, part.* 2. *cap.* 4. *art.* 13. *n.* 8. & *Genuens. in praxi, cap.* 18.

5 Debet quoq; in sententia excōmunicationis exprimi causa, *Innoc. in cap.* 1. *de sent. excomm. in* 6. hoc est, delictum, pro quo, quis excommunicatur, *Riccius, in praxi, part.* 3. *rel. fol.* 177. Et debet etiam sententia prædicta ferri in scriptis,
6 iuxta *tex. in dicto cap.* 1. *de sent. excom. in* 6. Et Iudex, licet aliter, faciendo, puniatur, sententia, tamen, non redditur, nulla, sed valet. Est bene verū, quod, quando periculum esset in mora, vel extaret alia causa excusans. Scriptura non esse necessaria, *Soccin. in cap. sacro de sent. excommun.*

7 Insuper, non debet excommunicari, nisi personaliter monitus, vel citatus, præter quam, quando non daretur tutus accessus, de quo costare debet per duos testes, deponentes, saltem, quod impossibile, vel non sit tutum illum in domo citare, *elem. prima, de Iudic.* quia tunc sufficit citatio, & intimatio per edictum, quod debet continere competentem terminum ad hoc, vt quis possit excommunicari; Et duo sunt probanda, scilicet, quod edictum fuerit affixum in vicinis partibus, & quod ad eius notitiā verisimiliter potuerit peruenire; *Genuens. in practica-*

Digitized by Google

bil. quæst. 621. et Ricc. in praxi, part. 3. resol. 96. vbi de modo exequendi hanc citationem per Edictum, de quo etiam, per *Putcum, lib. 1. decis. 207. & lib. 2. decis. 164. & lib. 3. decis. 150.*

8 In causis, tamen, iudicialibus, si propria auctoritate posset fieri exequutio realis, vel personalis, abstinere debet Episcopus à censuris, tam in procedendo, quam in definiendo, sed mulctis vti, vt statuit *S. C. T sess. 25. cap. 3. de reform.* & notant *Tolet. lib. 5. cap. 4. num. 24. & Miranda, in manuali, tom. 2. qu. 35. art. 12.*

9 Sed posset ferri excommunicatio in causa ciuili, si citatus non comparet per se, vel per Procuratorem, quando fieri non potest immissio ex primo Decreto, *cap. tua, vt lite non contestata, Genuens. in practicabil. quæst. 731.*

10 An, autem, possit ab Episcopo ferri excommunicatio pro futuris culpis. Vide *Genuens. practicab. quæst. 549. & Rubeum, in Aphoris. verb. excommunicatio.*

11 Sed Primò dubitatur, an possit ferri excommunicatio, pro peccato præterito, idest, quando Episcopus præcipit clerico subdito suo, ne aliquid faciat sub pœna excommunicationis, non tamen, latæ sententiæ, & clericus contraueniret, an possit excommunicari.

12 Affirmatiuè, vt docent *glos. in cap. romana, § caueant, verbo, culpa, de sent. excom.* & *Genuens. in practicabil. q. 779.* ad hoc, vt satisfaciat Ecclesiæ, cum culpa præcesserit, & sic D. Ambrosius excommunicauit Theodosium, vt satisfaceret Ecclesiæ pro culpis præteritis, cum multos innocentes in Thessalonica interfici mandasset, vt habetur *in cap. bene quidem, dist. 96.*

13 Secundo dubitatur, an possit Episcopus extra diœcesim excommunicare, vide infra *part. 3. cap. 2.*

14 Tertiò dubitatur, an si Episcopus censuram excommunicationis ferret contra illos, qui non fuerunt confessi, iuxta præceptum Ecclesiæ, an comprehendantur pueri ante annos pubertatis completos.

15 Negatiuè respondent *Sanchez, in summa, lib 1. cap. 12. & D. Thomas del bene, de Parlamentis, dub. 4. sub sect. 31. & alij, per tex. in cap. 1. & cap. referente, de delictis puerorum.* Quia non subijciuntur censuris, & alijs pœnis latis ab homine, Quamuis subijciantur censuræ *Can. si quis suadente, 17. quæst. 4.*

16 An, autem, subijciantur alijs censuris

Digitized by Google

censuris, & pœnis latis à iure.

Alij aiunt; Alij negant, vt per *cit. Doctores*.

17 Quartò dubitatur, an Collegium, vel communitas possit excommunicari.

Et fatendum est nequaquam posse excommunicari ab homine, ob crimen commune, in aliquo negotio, iuxta, *tex. in cap. romana, § finali, de sentent. excom. in 6.* Sed posset excommunicari, excommunicatione, iuri annexa.

18 *Et* quamuis non possit excommunicari ab homine, possunt, tamen, excommunicari singuli communitatis inobedientes; nam nemo potest excommunicari, nisi propter peccatum inobedientiæ, atq; contumaciæ; peccare, autem, est actus personalis, non vniuersitatis, & vniuersitas non peccat, nisi, quia singuli peccant, ideo excommunicationis sententia ferri non potest, nisi in singulos vniuersitatis, siue Collegij inobedientes, *Miranda, in man. tom. 2. quæst. 35.*

19 Sic quoque, possent omnes, vt membra communitatis excommunicari ab homine ob diuersa crimina, alij ob vnum, & alij ob aliud, quia in *d. cap. romana*, est tantum sermo de excommunicatione ab homine lata cõtra communitatem, quia præsumitur omnes communitatis, qui assistunt alicui negotio delinquere eodem communi crimine. Ita *Diana, part. 5. tract. 9. de excom. resol. 38.* & ideo notat, *Turrianus, de censur. lib. 2. disp. 13. dub. 2.* Doctrinam prædictam, non posse, scilicet, Collegium, seu communitatem excommunicari; Intelligendam esse, quando vnica sententia excommunicatur Collegium, quia hoc prohibetur, *in d. cap. romana*. Si verò, quilibet sigillatim excommunicetur, erit valida excommunicatio, ex quo, id non est prohibitum, & propterea, si cętera adsint, erit valida excommunicatio: ita *Diana, dicta resol. 38.*

20 Attentis, igitur, præmissis, quod *Episcopus* magna circumspectione, vti debet gladio excommunicationis, non debet, nisi, ex grauioribus causis concedere excommunicationes, seu litteras monitoriales ad instantiam eius, cuius interest, & non pro qualibet re parua, non continente p.m. & in subsidium, quando aliter veritas haberi non potest, & contra personas, quas orator prorsus ignorat, iuxta ea, quæ tradunt *Genuens. in prani, c. 1. & in man. cap. 64. Campanil. in diuers. rub. 11. cap. 16. num. 104. Mirand. in man. tom. 2. quæst. 35. art. 12. & Quaranta, ver-*

Digitized by Google

bo excom. ad finem reuelationis, & de istarum vsu, & publicationis modo exstat *Constit. Pij V. incip. Sanctissimus*, quam refert *Piasecius*, *part. 2. cap. 4. art. 13. num. 14.*

21 Vnde, non mirandum, si huiusmodi excommunicationes pro rebus deperditis inuenien dis à nemine prorsus præterquam ab Episcopo concedi possunt, vt habetur in *S. C. T. sess. 25. cap. 3 de reform.*

Ideo hæc monitoria concedi non possunt à Prælatis ordinarijs, & immediatè Sedi Apostolicæ subiectis, sed opor-

22 tet illorum subditos, S. Sedem Apost. adire pro excommunicationibus in forma, significauit, obtinendis, *Vgolin. cap. 45. Franc. Leo part. 3. cap. 7. nu. 18. & Riccius collect. decis. part. 9. collect. 4217.*

An, autem, Prælati regulares, possint in suos subditos huiusmodi monitoria pro rebus deperditis, & subtractis dirigere.

Negatiuè respondet *Rodriq. tom. 2. quæst. 59. art. 4. cap. 24. dub. 408.* quo ad Guardianos, eum non habeant iurisdictionem Episcopalem, sed hoc pertinere ad maiores Prælatos iurisdictionem Episcopalem habentes.

23 Non, tamen, est hic silentio prætermittendum ex communi opinione Theologorum, Quod cum aliquis impetrat à Iudice Ecclesiastico excommunicationem contra scientes, vel detinentes rem aliquã, Iudex, ita se accomodat intentioni impetrantis excommunicationem, vt nolit per illam ligare, nisi illos, quos impetrans ligari voluerit, *Nauar. in summa part. 2. tit. de derogat. Priuileg. num. 3. & alij*.

24 Sed dubitatur Primò, an possit quis nominatim excommunicari virtute monitorialium, quando per reuelationes concludentes constaret, esse iniustum detentorem bonorum.

Affirmat *Nauar. p. 1. tit. de monitorialibus*, *num. 7.* cum *Maceraten. resol. 122. casu 75.* seruatis, tamen, de iure seruãdis.

25 Secundo dubitatur, an exequutor, cui commissum est breue in forma *significauit* à Sancta Sede possit absoluere incursum in censuras Apostolicas.

Affirmant *Macerat. loc. sit. casu 37. lib. 1. & Barbosa, alleg. 95. num. 42.* Dummodo sit infra annum, secus post annum, *cap. conquerenti, de offic. delegat. Tolet. in summa lib. 1. cap. 10. num. 11.*

26 Tertiò dubitatur, an reuelationes factæ vigore monitorialium

Digitized by Google

rialium profint agenti in Iudicio criminali.

27 Negatiuè Resp. *Ricc. part. 1. decis. 219.* nec conceduntur monitoria si sunt infamatoria, vel continent delictum alicuius particularis psonę, *Sylua. nuptial. verbo monitoria.* Ideo *in praxi* nunquam nominatur persona, quę præsumitur rem detinere, sed tantum cum modestia, dicitur, quicumque sciuerit apud quem reperiuntur talia bona, vel quis ea acceperit reuelet, vel detinentes restituant, vt per *Genuens. in praxi dicto cap. 1.*

28 Quartò dubitatur, an possit appellari à decreto concessionis monitorialium.

29 Negant aliqui, Nihilominus dicendum est posse ab eo appellari, *Ricc. part. 2. decis. 5.* ex eo, quia hoc decretum non est simpliciter interloquutorium, sed habet vim diffinitiui, & quod ex eo infertur, per diffinitiuam reparari non potest. Sicuti, etiam, vbi damnum cum magna difficultate, aut partis præiudicio reparari posset, per diffinitiuam, est admittenda appellatio, ex *Bart. communiter, receptus, in l. 1. §. quæsitum, nu. 6. ff. de appellat. Lancellot. de atten. part. 2. cap. 12. num. 104. Duen. regul. 32. limit. 10. & Gratian. discept. 74.* Et à grauamine, quoque, quod per diffinitiuam non ex toto reparari potest admittitur appellatio, *Surdus decis. 36. num. 14.* & ibi *Io: Baptista Hodierna*, prout similiter licita esset appellatio ab interloquutoria, quæ incomparabile contineret grauamen, vel absorberet Ius partis, aut pararet magnũ præiudicium in negotio principali, *cap. finali §. vbi vero, de appellat. Gratian. dicta discept. 77. & aly apud Ricc. decis. 5. part. 2.*

Prout, quoq; post S. C. T. potest appellari ab excommunicatione, quamuis sit interloquutoria, propter grauamen irreparabile, dummodo nõ feratur propter contumaciam, vt notat *Genuens. in praxi cap. 28. in addit. num. 9.*

30 Sed, obiter, hic est obseruandum, quod pœna excommunicationis in contractu, etiam, sponte appositа, Iudex non debet punire, aut declarare excommunicatum cõtrauenientem contractui, prout ordinauit *Pius V. in refor. offic. Audit. Cam. Piasecius, part. 2. cap. 4. art. 13. num. 12.*

31 Quintò dubitatur, an absolutio ab excommunicatione possit quandoq; petenti denegari, vel differri.

Et dicendum est, quod licet regulariter, & per se loquendo, posita congrua satisfactione

ne excommunicato resipiscenti, & petenti absolutionem, nusquam sit deneganda, quia censura, est pœna medicinalis, quæ, ablata contumacia, est auferenda, *cap. cum medicinalis, de sent. excom. in 6. Suarez de cens. disp. 1. sect. 1. num. 7.* Nihilominus, quandoque potest denegari, & differri in pœnam, ad hoc, vt absoluatur cum maiori solemnitate, vt in multitudine Populi ad correctionem illius excommunicati, si commiserit delictum graue, aut multum deliquerit, ita *glos. in cap. si quis autem*, 18. *distint. Genuens. in praxi, cap. 29. num. 3. & Thesaurus, de pœnis Eccles. part. 2. verbo, concilium, cap. 2.*

CAPVT VIGESIMVM septimum.

DE PRAECEPTO, PEtendi remissionem Clerici detenti à Iudice laico.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus tenetur petere sibi remitti clericum, detentum à Iudice laico.*

2 *Clerico inuito, & contradicente, an debeat Episcopus petere, vt à iudice laico remittatur.*

3 *Iudex laicus si scit detentum esse clericum, an teneatur illum remittere ad suum Superiorem, etiã, quod illum non petat.*

4 *Clericus detentus à iudice laico, si ad mortem esset damnatus, Episcopus teneretur de homicidio, & ad damna, si illum non petijsset, sibi remitti.*

5 *Clericus non declinans forum seculare, debet puniri.*

6 *Expensis cuius debeat fieri remissio clerici ad Curiã Ecclesiasticam.*

7 *Episcopus, an teneatur stare processui facto à iudice laico, contra clericum.*

8 *Acta facta contra clericum coram iudice laico non probant.*

9 *Repetitio testium facta coram reo inquisito, sanat omnem defectum.*

10 *Acta facta coram laico, an probent ad finem examinandi clericum, de delicto, imputatum.*

11 Re-

Digitized by Google

11 *Remissio clerici à iudice laico ad Ecclesiasticum, quomodo facienda.*

12 *Episcopus, an possit repetere clericum à iudice laico, licet confiteatur coram illo, se esse laicum.*

13 *Iudex laicus, sciens, detentum esse clericum, & confiteretur se esse laicum, an possit contra illum procedere.*

VIgesimo septimo, Præcipitur Episcopis sub pœna periurij, petere, sibi remitti Clericum subditum, statim, quod eis innotescit, à Iudice laico detineri, alias possent, tanquam negligentes, ab administratione deponi, ita *Diaz, in praxi rerim cap. 62. Clerus, §. fin. q. 36. Ambrosinus, de imm. cap. 16.* & alij communiter; obligatio enim, incumbit Episcopo, tã ad excipiendum, quam ad repetendum clericum, ne libertatis Ecclesiasticæ iura ledantur, *Tamburin. de iure Abb. tom. 1. disp. 15. quæst. 19. nu. 18. & alij*; debet propterea vigilare, ne clericorum Priuilegia lędantur, *Genuens. in man. cap. 70.*

2 Sed dubitatur Primò, an Episcopus teneatur petere sibi remitti clericum detentum à Iudice laico, etiam ipso clerico inuito, & contradicente.

Et dicendum est, teneri ex suo officio illum repetere, alias posset ab administratione deponi, vt dictum est, *cap. dilectis, de appellat. cap. si Iudex laicus, vbi glos. de sent. excom. in 6. Carolus de Grassis, de effect. cleric. effectu 1. num. 329. & alij communiter.* Nam Priuilegium fori non est datum singulariter cuilibet clerico, sed toti ordini clericali Ecclesiastico, ideo nullo modo est illis auferendum, nec auferenti, assentiendum.

3 Immo Iudex laicus, quando sibi constat, detentum esse clericum, & gaudere fori Priuilegio, debet illum remittere ad Ecclesiasticum, etiam si Ecclesiasticus Iudex illum non peteret, *dicto cap. si Iudex laicus, iuncta, glos. de sent. excom. Sbroz de off. Vic. lib. 2. cap. 191. num. 3. & alij apud Carol. de Grassis, loco cit. num. 334.* & illum remittendo ad suum Iudicem Ecclesiasticum, maximum à Deo premium consequetur, ex iustitiæ administratione.

4 Secundò dubitatur, si clericus detentus à Iudice laico de facto ad mortem esset damnatus, ad quid teneretur Episc. si illũ non petijsset sibi remitt.

Resp.

Digitized by Google

Resp. teneri de homicidio, & ad omnia damna, & interesse quod passus esset clericus detentus, ita *Riccius, in praxi aurea resol.* 475. & *Genuens. in man. cap.* 70.

5 Tertiò dubitatur, an clericus teneatur, etiam, declinare forum iudicis secularis.

Affirmatiuè, alias, esset puniendus arbitrio Episcopi, *Genuens. in praxi, cap. 6. num.* 8 & posset petere, & opponere declinatoriam fori, non solum per se ipsum, sed etiam per alium, *Carol. de Grassis dicto effect.* 1. *num.* 1296. licet aliter sit statutum per ritum M.C.V.

9 Quartò dubitatur cuius expensis debeat fieri remissio clerici, ad Ecclesiasticum.

In hoc quæsito, *Boer. decis.* 303. & *Vrsil. ad Afflict. decis.* 265. dicunt quod fieri debet expensis ipsius clerici, qui tenebitur soluere expensas actorum, prout seruari Neap. testatur *Genuens. in praxi, dicto cap.* 6. Quod si clericus esset pauper, esset remittendus expensis episcopi, qui petit remissionem, vel expensis instigatoris, vel Iudicis, iuxta, *Boer. dicta decis.* 303. & *per Caranitam, super ritu* 235. & fatentur *Ricc. p.* 4. *decis.* 181. & *alij, apud Carol. de Grass. dicto eff.* 1. *num.* 1283.

7 Quintò dubitatur, an Episcopus teneatur stare processui facto à Iudice laico contra clericum.

8 Negatiuè, iuxta Doctrinam communem *in cap. at si clerici, de Iudicijs*, sed tenetur de nouo inchoare processum, nam acta facta coram Iudice laico, nullatenus probant contra clericum, vt in *dicto cap. at si clerici*.

9 Quamuis in contrarium se habeat antiquissima obseruantia Curiæ Archiep. Neap. rationabilis, & legitimè præscripta, vt fatetur *Genuens. in dicto cap. 6. num.* 2. qui addit, quod contraria obseruantia tenderet in perniciem reipublicę. Nam difficile esset de nouo capere informationes delictorum propter diuersa impedimenta, & sic remanerent delicta impunita, quod euitare debent Episcopi, *cap. vt fama, de sent. excom.* raro, enim, possent haberi testes, qui interfuerunt delicto, & si haberentur, vt plurimum essent seducti ab inquisitis, aut non possent, tam bene recordare, quæ deposuerunt in prima depositione coram laico. Nec posset dici vllum præiudicium fieri Reo inquisito, quia repetitio facta in eius faciem, coram Episcopo, sanat omnem defectum, & pro hac obseruantia, adducit Doctrinam *Baldi in auth. clerici*

cus,

eius, C. de Epiſc. & cleric. nu. 11. Vbi dicit, quod Epiſcopus tenetur ſequi acta facta coram laico, ad inſtructionem, tantũ, non ad punitionem clerici, *Farinac. queſt. 7. num.* 43. *Carol. de Graſſis, d. eff.* 1. *num.* 231. *& alij*. Vnde in dicta Curia Archiep. obſeruatur, quod cõſtituitur clericus, ex actis factis coram Iudice laico, nec
10 adeſt *tex.* qui dicat, quod acta facta coram Iudice laico, non probant ad finem examinandi clericum coram Eccleſiaſtico, *tex. enim, in d. cap. at ſi clerici*, dicit, quod acta facta coram laico non probant ad cõdemnandum, non tamen, vt neque, ad interrogandum.

11 Sextò dubitatur qualiter fieri debeat remiſſio clerici ad Curiam Eccleſiaſticam.

Reſp. fieri debet cum fida cuſtodia, & ſine ignominia, & ſi eſſet inquiſitus de leui delicto, ſine ſeruientibus eſſet remittendus, *Carauit. in d. ritu* 235. *& alij apud Riccium, part.* 4. *deciſ.* 183.

12 Septimò dubitatur ſi clericus confiteretur, & aſſereret coram Iudice laico, ſe eſſe laicum, & non clericum, & reuera eſſet clericus, an Epiſcopus poſſet illum repetere.

13 Affirmatiuè, nam per talem confeſſionem ſibi non præiudicat, neque Epiſcopo ſuo illum vendicare volenti, *d. cap. at ſi clerici, Farinac. lib.* 1. *q.* 8. *num.* 11. *& de Graſſis, d. eff.* 1. *num.* 327. Immo Iudex laicus ſciens, detentum eſſe clericũ, qui tamen, confiteretur eſſe laicum, non poſſet procedere contra illum, Secũdum, *Innoc. in cap. fama, de ſent. excomm.* ex eo, quia talis confeſſio eſſet nulla, tanquam facta coram Iudice incompetente, præterquam quod clericus non poteſt, nec expreſsè: neque tacite prorogare iuriſdictionem Iudicis ſecularis, *Carol. de Graſſis, cit. loco, num.* 328.

CAPVT VIGESIMVM Octauum.

DE PRAECEPTO DIſtribuendi pœnas pecuniarias locis pijs, & pauperibus.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus, quibus debeat diſtribuere pœnas pecuniarias.*

4 *Pœnã pecuniariam, an Epiſcop. pauper retinere poſſit*

Digitized by Google

9 *Vicarius Capitularis, an possit applicare pœnas pecuniarias locis pijs.*

10 *Capitulum, Sede vacante, an succedat in emolumento proueniente ex iurisdictione, & Sigillo Curiæ.*

14 *Episcopus potest pecunialiter punire si delinquens non potest excommunicari, vt si indeus fuerit.*

15 *Causæ iustæ, quænam sint, vt Episcopus valeat compositiones facere, & punire clericos pœna pecuniaria.*

19 *Compositionem, an possit facere Episcopus, & imponere pœnam pecuniariam post sententiam.*

20 *Compositio est facienda habita remissione partis, & vbi pœna pecuniaria magis timetur.*

24 *Cõpositiones excessiuè moderari possunt per metropolitanum, & alios Superiores.*

25 *Episcopus in quibus delictis possit clericos componere.*

VIgesimo octauo, Præcipitur Episcopis, pœnas pecuniarias, eo ipso, quod exactæ fuerint, pijs locis, & pauperibus distribuere, vt expressè decernitur in *S.C.T. sess.25. cap.3. & cap.13. de reform.* De his, autem, pœnis, Vicarius participare non debet, nec minus Episcopus, & notarij; sed fiscali aliqua pars pœnarum huiusmodi applicari potest, vt censuit Sacra Congregatio teste, *Barbosa, de iure Eccles. lib.1. cap.11. num.130. & Quaranta, verb. pœna pecuniaria.*

Et circa hoc Cõcilium Toletanum celebratũ, *anno 1565. act.2. cap.14. relatum ab Ignatio Lopez, in addit. ad Diaz. cap.145. disposuit, vt sequitur.*

Pœna pecuniaria, si quando à iudicibus ordinarijs, iuxta rationem delicti, vel delinquentis qualitatem, ea imponi cõtigerit, in pios tantum, vsus, & pro executione iustitiæ, non pro priuata Episcoporum vtilitate expendantur arbitrio Episcopi, vel eius Vicarij; Deputeturq; ab eodem Episcopo, qui easdem pœnas recipere debeat, earumque rationem reddere teneatur.

Est, autem, obseruandum, quod huiusmodi pœnæ pecuniariæ sunt locis pijs applicandæ, siue sint impositæ per sententiam, siue per statutum,

cum

Digitized by Google

cum S.C.T. non distinguat, iuxta notata, *in cap. irrefragabili, de off. ordin.* & fatetur *Genuens. in man. cap. 78. num. 12.* licet aliter sentiant, *Diaz. cit. loco, num. 3.* & *Riccius, in praxi d. part. 1 resol. 479.* Qui censet, quod ex eo, quia Episcopus habet fiscum, potest applicare Camerae Episcopali pœnam pecuniariam in sententia contra clericum ferenda, & quod haec opinio sit communis, vsu, & consuetudine immemorabili approbata, sed honestius esset, pro euitanda suspicione cupiditatis, vt illas in pios vsus distribuat, vt idem *Riccius etiam, notat, in praxi, part. 4. resol. 124.*

4 Sed dubitatur Primò, si Episcopus esset pauper, an possit sibi retinere pœnas prædictas.

5 Resp. ex traditis per *Leyuã, in exam. Episc. lib. 4. cap. 17.* & *alios.* Quod licet, dictæ pœnæ, quando sunt arbitrariæ, per Episcopum locis pijs sint applicandæ tamen reliquas, quæ arbitrariæ non fuerint, & ex decreto compositionis prouenientes, ita demum posset Episcopus sibi applicare, quatenus ageat, & esset admodum pauper, *Melsef. ad consuet. Neap. part. 4. quæst. 64. nu. 24. Barbos. alleg. 107.* & *Ricc. d. p. 4. resol. 125.* Nam prima charitas incepit à se ipso, *l. præses, C. de seruitutibus, & aqua.* Hinc est, quod obligatus facere eleemosinam nomine alterius, potest sibi ipsi illam facere, si est in necessitate, *Ricc. p. 2. decis. 289.* Dũmodo, tamen, non sint mulctæ pecuniariæ, vel pœnæ non residentium, aut concubinariorum, quas omnes S.C.T. mandat, etiam, pijs locis applicare, vt decisum refert, idem, *Riccius, par. 9. collect. decis. collect. 4123.*

6 Pœnæ, autem, prædictę criminales sunt distribuendæ locis pijs ad arbitrium Episcopi, & in pari necessitate, melius erit subuenire pauperibus loci, in quo habitat clericus condemnatus, ex *Sacr. Congr.* vt fatetur *Barbosa, de iure Eccles. lib. 1. cap. 11. num. 128.*

7 Et quod nullo modo possint pro Fabrica Ecclesiæ Cathedralis, vel domus Episcopalis, reparatione erogari, censuit eadem Sacra Congregatio, vt referunt *Riccius, in praxi p. 4. resol. 126.* & *Gauante, in man. verbo, forum Episcopale*, sed possent illas applicare pro reparatione aliarum Ecclesiarũ, ad quarum reparationem, ipsi de proprio non tenerentur, *Riccius, d. resol. 126.* Possent tamen ex eisdem pœnis carceres Ecclesiasticas facere, vt censuit Sac. Congr. teste *Barbos. de iure Eccl. d. lib. 1. cap. 11. n. 129.*

Digitized by Google

8 Aduertunt, tamen, *Quaranta, d. verb. pœnæ pecuniariæ, & Genuens. in praxi. cap. 69.* circa applicationem sibi faciendam per Episcopum, in casu quo esset admodum pauper, prius consulendam esse Sacram Cõgregationem notificando ei redditus, & onera Episcopatus.

9 Secundò dubitatur, an Sede *Episcopali* vacante pœnæ pecuniariæ, debeant etiam, locis pijs applicari.

Et esse applicandas locis pijs tradunt, *Prosper de Aug. ad Quarantã, verbo, Capitulũ, Genuens. d. cap. 69. num. 4. & Merolla, tom. 3. disp. 7. cap. 7. num. 11.* Qui fatentur quod applicatio prædicta, statim fieri poterit à Vicario Capituli, iuxta *dispò S. C. T. d. cap. 3. sess. 25. de refor.* & fuit pluries obseruatum in Curia Archiepisc. Neap. vt testatur *Riccius, d. p. 2 decis. 289. & in praxi. par. 4. resol. 118.* vbi, ait, quoque, quod sic, ibidem, est inueterata consuetudo pro criminibus dignis compositione, compositiones facere, cum Episcopi iurisdictio Sede vacante ad Capitulum deuoluatur, *cap. vnico, & ibi glos. de maiorit. & obed.* taliter, quod, sicuti licet Episcopo compositiones facere, ita nec, etiam, id poterit denegari Capitolo, Sede vacante, quod, quousque durat Sedes vacans **repræsentat** Episcopum, & **agit**, quę Episcopus facere poterat, *Nouar. forens. quæst. 103. lib. 2.*

10 An, autem, Sede vacante, Capitulum, sicut succedit in iurisdictione Episcopi, succedat, etiam in emolumento proueniente ex ipsa iurisdictione, & sigillo Curiæ, vel alias vndecumque.

11 Negatiuè, sed illud successori reseruandum esse si ad Episcopum *Ecclesia* non vacante peruenissent, censuit Sacra Congreg. Conc. in *Agrigentina 17. Aprilis 1627.* vt fatetur, *Barbosa, de iure Eccl. lib. 3. cap. 30. num. 34.* & obseruat *Merolla, sit. loco*, qui prædicta intelligit, quando emolumentum directè ex iurisdictione proueniret, secus si ex causa personæ illam gratis exercentis, & non tamquam debitum aliquid ei detur, *argum. text. in cap. Statutum, §. insuper, de rescriptis*, verum in locis, in quibus adsunt Collectores Cameræ Apostolicæ illo vacationis tempore durante, eadem Camera sibi appropiat, vt est in Regno Neap.

12 Nomine, autem, emolumentorum, vt obseruant *Quaranta, et Merolla*, intelligitur pœna imposita inobedientibus, ratione contumaciæ, & id, etiam.

Digitized by Google

etiam, quod percipitur ratione decreti, quod interponitur; Intelliguntur, etiam compositiones, & pœnæ pecuniariæ. Quamuis emolumenta, quæ proueniunt ex pœnis pecuniarijs sint applicandæ locis pijs, iuxta *dispos. S. C. T. sess. 25. cap. 3.* vt dictum est.

13 Est, tamen, (obiter) hic aduertendum, licet, de iure Inquisitores possint imponere pœnas pecuniarias, vt cautum reperitur in constit. Alex. IV. incip. *super extirpatione*, & *per Farinac. de hæresi, quæst. 193 num. 108.* Nihilominus, Inquisitores Italiæ ex decreto Sacr. Congreg. non possunt huiusmodi pœnis, reos damnare, nisi consulta eadem Sac. Congreg. in vnoquoq; casu particulari, *Carena, part. 3. tit. 13. num. 81.*

14 Est quoque aduertendum, quod Episcopus posset pecunialiter punire delinquentem si excommunicari non posset, vt si iudeus fuerit, &c. iuxta *text. in cap. postulastis, de iudeis, Rubeus, in Aphorism. verb. punitio, num. 4.*

15 Tertiò dubitatur, quæ sint causæ iustæ, vt Episcopus valeat compositiones facere, & punire clericos pœna pecuniaria.

16 Nonnullas esse causas fatentur, *Nouar. in comm. ad Pragm. Regni 89. Capitum sect. 2. cap. 13. à num. 9. & Riccius, in praxi part. 4. resol. 119.* cum negari nequeat, posse infligi mulctas pro delicto iuxta personarum, & criminum qualitates *Aff. decis. 287. & Piasec. par. 2. cap. 4 num. 97.*

Et signanter iusta causa esset compositionis faciendæ, vbi clericus esset minor, *l. auxilium, ff. de minoribus, Grammat. decis. 23.*

Item, vbi clericus reus esset in senectute constitutus, *cap. tanta, dist. 86.*

Sic, etiam, quando clericus esset nobilis, quia ratione nobilitatis, pœna corporalis posset commutari in pecuniariã, *l. sed si vnus, §. quidam. ff. de iniurijs, Tiraquell. in tract. de nobilitate.*

17 Similiter, vbi crimen fuit commissum per simplicitatẽ, *cap. ex suarum, de sortilegijs*, ob ebrietatem, *l. omne delictum, §. virum, ff. de re militari*, propter iram, *cap. ira, 11. quæst. 3.* & ob similes causas, iuxta facti qualitatem arbitrio prudentis iudicis.

Item, vbi plures sunt delinquentes, & ignoratur quis verè deliquit, *cap. non potest, 23. quæst. 4. cap. quoties, 1. quæst. 7.* nam ratione incertitudinis potest deueniri ad compositionem.

Sic

Sic quoque, vbi clericus reus non esset solitus delinquere, nam ob delicti singularitatem, licet deuenire ad compositionem, *cap. licet, dist.* 45.

18 Denique, causa iusta faciendi compositiones esset tempus, *l. querelam*, C. *de falsis*, temporis, enim, lapsus minuit pœnam, *l. si diutino, ff. de pœnis, Abb. in cap. cum habere, de eo qui duxit in matr. &c.*

19 Sed, est notandum, quod nō liceret Episcopo compositionem facere, nisi ante sententiā, *glos. in l.* 1. *ff. ad turpilian.* cum hoc post sententiam competat Pontifici, *Rice. in praxi, d. p.* 4. *resol.* 122. *& Nouar. in d. Prag. Regni, cap.* 13. Quamuis per clausulam, quæ solet apponi per Vicarium in sententijs, salua moderatione, & commutatione, &c. Episcopi solent se saluare, & compositiones post sententiam faciunt.

20 Quartò dubitatur, quæ obseruare debeat Episcopus, vt licitè valeat ad compositiones clericos delinquentes admittere.

29 Resp. debet præcipuè obseruare, vt fiant concordata parte, hoc est cum remissione partis, quod, etiam, procedit in Principe, nam, etsi supremus Princeps, vel eius iura habens, possit remittere pœnas ex aliqua causa, *l. relegati. l. mortis, §. sed enim, & l. ad bestias, ff. de pœnis* nihilominus si hoc faceret, absque partis remissione p. m. *Thesaur. decis.* 21. *Cabell. resol. crimin. cas.* 58. *&* 157. *& Riccius, dicta par.* 4. *resol.* 120.

22 Item, obseruare debet, vt compositio, tunc demum fiat, quando ea pœna magis timetur, quam alia, *cap. cognouimus,* 16. *quæst.* 2. ideo diuitibus cum magna cautela, & prudentia imponenda est, solet, enim præstare delinquendi occasionem maximam, vnde dicit *tex. in cap. pauper,* 11. *qu.* 3. quod nullam reus pertimescit culpam, quam redimere nummis existimat; crescit, enim, multitude peccandi, cum redimendi peccati spes datur, & facile itur ad culpas, vbi est venialis ignoscentium gratia.

23 Denique, obseruare debet, vt fiat compositio, gratia correctionis, hoc est, pro corrigendis excessibus, ex fomite charitatis, *Hostiens. in cap. vt clericum, de vita, & hon. cleric.* Quod tunc, ait, præsumi, vbi iudex sibi non retinet, sed pauperibus erogat, & ad pios vsus, *Abb. in cap.* 2. *de succes. ab intestato.*

24 Sed non est prætermittendū, quod, si Episcop. excederet in componendo, ita vt subditus censeretur grauatus posset appellari

Digitized by Google

pellari ad Metropolitanum, & alios superiores, quibus licebit compositiones factas moderare, iuxta arbitrium boni viri, *Gizzarell. decis. 57 et Riccius, dicta part. 4. resol. 123.*

25 Quintò dubitatur, an possit Episcopus clericos componere in delictis grauioribus.

26 Et non posse fieri compositiones per *Episcopum*, nisi in criminibus leuibus, vel extraordinarijs, in quibus est locus pœnę extraordinariæ, non autem in criminibus grauibus, vt in illis, in quibus taxata est pœna à iure, vel vbi agitur de pœna depositionis ab ordine, & priuationis ab officio, tradunt *Sbrot. de offic. Vic. lib. 2. quæst. 3. Nouar. d. Pragm. & Ricc. in d. part. 4. resol. 121.* Sic, nec etiam, vbi esset imponenda clerico pœna degradationis, quia non potest commutari in temporalem; nam iudex minimè potest commutare pœnam iuris in pecuniam, nisi sit talis, qui possit super crimine dispensare, *glos. in cap. licet, de pœnis*, sed Episcopus in delictis non dispensat ab adulterio supra, nisi in casibus in iure expressis, *cap. at si clerici, de iudicijs*, ideo talem pœnam commutare non potest in delictis.

27 In quibus, autē, casibus debeatur pœna degradationis, refert *Ricc. d. p. 4. resol. 121. nu. 4.*

CAPVT VIGESIMVM nonum.

DE PRAECEPTO VIgilandi circa matrimonia contrahenda.

SVMMARIVM.

1 *Matrimonium, vt ritè, rectè, et libere contrahatur, vigilare debet Episcopus.*

3 *Matrimonium, antequam contrahatur, quæ diligentia sint præmittendę.*

6 *Resolutiones aliquæ Sacræ Congreg. super matrim. contrahenda.*

7 *Matrimonium, ne domi celebretur, an possit prohiberi.*

9 *Parochus proprius mulieris, quæ habitat in aliquo Monasterio, quis sit.*

10 *Peregrinus coram quo Parocho possit contrahere matrimonium.*

12 *Vagorum proprius Parochus, quis sit.*

13 *Vagi, qui nam dicantur.*

14 *Matrimonium illius, qui dupli-*

Digitized by Google

duplicem Parochiam habitationis obtinet, coram quo Parocho, est celebrandum.

VIgesimo nono, Præcipitur Episcopis, vigilare circa matrimonia contrahenda, vt ritè, rectè, & liberè fiant, coram proprio Parocho, & testibus *S.C. T. sess. 24. cap. 1. de reform. matr.* Præcipuè, vbi adesset timor scandali, *Abb. in cap. cum in tua, de sponsalibus.*

2. Sic, etiam, circa matrimonia viduarum, & vagorum, vt probetur mors viri per certũ nuntium, iuxta *text. in cap. in præsentia, de sponsalibus*, & per alias probationes, *Genuens. in praxi, cap. 26. & in man. cap. 85.*

2 Similiter circa matrimonia contrahenda inter consanguineos ex dispensatione Apostolica, vt fiant debitæ diligentiæ, de quibus apud *Genuens. in praxi, cap. 25. & Conrad. in praxi dispensat. lib. 7. cap. 6.*

3. Insuper inter alia requisita circa matrimonia contrahenda, vigent hodie instructiones officij S. Rom. & vniuers. Inquisitionis, quæ summa diligentia seruãtur quas ad manus omniũ ordinariorum pro eorũ obseruantia peruenisse credendum est, & illas refert cum quibusdam resolut. Sac. Congregat. post emanatas dictas instructiones, idem *Conradus, dicto cap. 6. num. 21.*

4 Quæ, tamen, *Resolutiones S.C. in causis matrimonialibus, sunt tenoris, 03.*

Primò, an præfatarum litterarum forma sit seruanda in casu necessitatis, & sic contrahere volentibus existentibus in articulo mortis. *Resp. non esse seruandam in articulo mortis, intra quem, scilicet, probabiliter non adsit tempus sufficiens faciendi diligentias, cum hoc, etiã, quod si infirmus forte conualuerit, debeant fieri diligentiæ iuxta instructionem antequam simul conueniant.*

Secundò, an attestatio ordinarij requiratur pro exteris, qui discesserunt ab eorum infantia, vel tempore non nubili, & peruenerunt ad locum, vbi matrimonium contrahere cupiunt; ibique continuò permanserunt. *Resp. eam, vt iacet, non requiri.*

5 Tertiò, an requiratur pariter dicta attestatio pro exteris, qui per decem annos, & vltra domicilium acquisierunt in loco, vbi sunt matrimonium contracturi, si eorum status liber probetur per testes fide dignos, tam originis, quam domicilij. *Resp. requiri.*

6 Quar-

Digitized by Google

6 Quartò, an requiratur dicta attestatio pro illis exteris, qui vnicam, vel plures vxores duxerunt, & è contra, si mortuæ fuerint in loco, vbi iterùm matrimonium contrahere desiderant: ac amplius post mortem à dicto loco, non discesserunt. *Resp. Requiri*.

7 Sed dubitatur Primò, an Episcopus possit prohibere, ne matrimonia domi celebrentur.

Negat *Barbosa, par. 2. alleg. 32. num. 18.* & declarauit Sacra Congregatio, cuius responsum referunt *Diana, par. 3. tract. 4. de Sacram. resol. 279.* & *Corradus, d. lib. 7. cap. 7. num. 31.* His verbis. *Ordinarius non potest prohibere, quin matrimonia domi celebrentur seruata forma Concilij, sed cum maximè deceat, vt in Ecclesia celebrentur, id hortari debet, non præcipere,* Ratio autem, vt obseruat, *Sanch. de matr. lib. 3 disp. 33. nu. 242* est, quia, vbi nullum reperitur impedimentum debet Parochus volentes contrahere matrimonium in facie Ecclesiæ coniungere, & constat ex *S. C. Tr. sess. 24 cap. 1. de matrim.* vt, autem, dicatur matrimonium in facie Ecclesiæ celebrari non est opus, vt in ipsa Ecclesia materiali, vel in eius limine celebretur, sed satis est coram fidelium multitudine, vt testatur, *Abb. in c. finali, de clandest. desponsat.* & hodie dicitur satis contractum in facie Ecclesiæ si coram Parocho, & duplici teste, denunciationibus præmissis, matrimonium ineatur.

Nihilominus, obseruat *Diana, d. resol. 279.* aliter decreuisse Patres Conc. Prouincialis Calonienſis, *2. cap. 33.* & similiter in Synodo Panormitana *anni 1615. part. 2.* & habetur in Synodo diœcesana Neap. de anno 1642.

8 Insuper est aduertendum, quod Episcopus, & Parochus, ex officio tenentur inuestigare impedimenta matrimonij, ne impediti, contrahendo delinquant, *Sanch. de matrim. d. lib. 3. disp. 15. num. 14.* & *Corradus, d. lib. 7. cap 6. num 33.*

9 Secundò dubitatur, quis sit proprius Parochus mulieris, quæ commoratur in aliquo Monasterio causa educationis, vel addiscendi virtutes, aut causa famulatus, vel donec maritetur.

10 In hoc dubio, *Caualcan. decis. 12.* censet, quod proprius Parochus dicitur, non solum ille, in cuius Parochia, mulier domicilium habet; sed etiam, vbi ex aliqua causa habitat, vt in domo per aliquod temporis spacium, aliquid, ibi, faciendi; vel in Monasterio aliquo, causa addiscendi virtutes,

Digitized by Google

tutes, famulandi, vel donec meritetur.

11 Tertiò dubitatur, an Peregrinus possit in aliquo casu contrahere matrimonium in loco, vbi commoratur per aliquod tempus, & non cum animo permanendi saltem maiori parte anni; nam si haberet animum alicubi extra suam Patriam permanendi maiori parte anni, efficeretur subditus illius Parochi, vt docet *Sanch.lib.3.de matrim.disp.23. num.13.*

Nauar.lib.3. consil.tit. de Parochijs cons.1.num.3. fatetur, quod si quis alibi domicilium habet,& bona fide, sine fraude suscepta, habitat in aliquo loco, vnde non potest cõmode reuerti ad sumenda Sacramenta, vbi habebat domicilium,potest vbi habitat inire matrimonium, alioquin mercatores,& stipẽdiarij degẽtes in longinquis à suis Patrijs regionibus carerent proprio Parocho; secus quando est habitatio fraudulenter in præiudicium Parochi, & habitat in aliquo loco ad effectum acquirendi nouum Parochum, quia tunc non sufficit habitatio prædicta,tum quia fraus,& dolus nemini debet patrocinari, tum quia malitijs hominum obuiandum est, licet aliter, sentiat, *Sanchez, dicto lib.3. disp.18. num.19.*

12 Quartò dubitatur, quis sit proprius Parochus vagorum ad effectum, vt possit assistere eorum matrimonio.

13 Doctores communiter, vt testatur *Sanch.d.lib.3.disp.25. nu.11.* docent,quod quicumq; Parochus potest matrimonio vagorum assistere, quia non est maior ratio de vno, quam de alio, & hoc intelligitur,etiã respectu Parochiarum, nam si quis non habet Parochiam, quia primam deseruit, & quærit aliam, & ad breue tempus hospitatur in aliqua,posset coram quocumq, Parocho illius oppidi contrahere, ita *Sanch. loco citato, num.13.*vbi *num 3.* ait, quod vagi dicuntur, qui nullam certam, & constantem Sedem, ac domicilium habent; similiter qui pristinum domicilium omnino deserentes, nauigant, vel iter faciunt, quærentes,vbi se collocent.

14 Quintò dubitatur, coram quo Parocho inire possit matrimonium, qui duplicem Parochiam habitationis obtinet, vt quia alteram hyeme, alteram,verò,æstate inhabitat.

Resp.ex communi sententia Doctorum,apud *Sanch.d lib.3. disp.24.num.4.* posse, tantum, eum Parochum Sacramenta ministrare, cuius Parochiam, tunc temporis susceperus inhabitat,

Digitized by Google

habitat, vt hyeme, Parochum hyemalis Parochiæ, vbi tunc habitat, & è cõtra, æstate, licet *Sanch. loco cit.* probabilius ęntẽ seat, indifferenter posse vtrũq; Parochum matrimonio interesse.

Hodie, tamen, in omnibus prædictis casibus, sunt obseruandæ prænominatæ instructiones Sacræ Congregationes, de quibus *supra, num.* 3.

CAPVT TRIGESIMVM.

DE PRAECEPTO, VIgilandi circa vitam, & honestatem clericorum.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus debet vigilare circa vitam, & honestatem clericorum.*

2 *Episcopi Pastores, & non percussores esse debent.*

3 *Qualitates, quas debent habere clerici, & quid obseruare, & qua euitare teneantur.*

5 *Clerici, an possint compelli, vt inseruiant Ecclesiæ, & interſint Congregat. casuum conscientiæ.*

9 *D. Fr. Martinus de Leon, & Cardines Episcopus Puteolanus, laudatur.*

10 *Decretum Sacr. Congreg. circa consuetudinem, vt clerici non habentes beneficia accedant ad processiones, inseruiant Ecclesiæ, & interueniant lectioni, nec non Congregationibus casuum conscientiæ.*

11 *Clerici ordinati ad titulum Patrimonij, an possint cogi, vt inseruiant Ecclesiæ.*

12 *Præsbyteri, an possit cogi, vt interſint Congregat. casuum conscientiæ.*

13 *Clerico irregulari, an possit interdici delatio habitus, & seruire in diuinis.*

15 *Episcopus potest prohibere laicis, ne deferant habitum, & tonsuram clericalem.*

16 *Habitum religionis, an possit deferre laicus, de licentia Episcopi.*

Digitized by Google

TRigesimò, Præcipitur Episcopis vigilantia circa vitam, & honestatem clericorum, ac morum reformationē, *Clem.* 1 *de vita, & honest. cleric. clem.* 1. *de celebr. miss. S. C. T. sess.* 22. *cap.* 1. *de reformat.* & p.m. *Epi-*
1 *scopus*, qui circa prædicta non vigilaret, vt fatetur *Genuens. in man. cap.* 90. & signanter prouidere debent, vt disciplinis, & scientijs imbuantur, & clerici idonei studia litterarū adeant. & sacris, præsertim, litteris incumbant, *cap. fin. de Magistris*, & ideo Magistri, & Doctores ab Episcopis prouideri debent in subiectis plebibus, qui studia litterarum, & liberalium artium dogmata assiduè doceant, *c. quia, de Magistris*, & aduertit, *Barbosa, de iure Eccles. lib.* 1. *cap.* 13. *num.* 48.

2 Ideo Pastores, non percussores esse debēt, & ita subditis eos præesse oportet, vt non in eis dominentur, sed illos, tanquam filios, & fratres diligant, monendo, rogando, arguendo, obsecrando & increpando, vt ait, *Apost. Paul. & S. C. T. sess.* 13. *cap.* 1. *de reform.*

3 Quas autem, qualitates, & optimas partes debeant habere clerici, refert *Carol. de Grassis, de effect. cler. in prælud. à num.* 140. & quid obseruare, & quæ cuitare debeant clerici, vt clericaliter, & honestè viuant, scribit *Isidor. in lib. de vita cleric. in cap. his igitur, dist.* 23. & refert *Barbosa, de iure Eccl. lib.* 1. *cap.* 40. *num.* 142.

4 Vndè, pro debito Pastoralis officij, & pro felici Gubernio subditorum, solent *Episcopi* per edictum publicum, nonnulla prohibere clericis, pro executione Sacrorum Canonum ad hoc, vt ab illis, saltem formidine pœnæ, se abstineant, & sic honestè, religiosè, & clericaliter viuant, vt decet, prout fuit obseruatum in hac *Vrbe* Neap. ab *Eminentiss.* DD. Cardinalibus Archiepiscopis pro tēpore, & ab *Episcopis*, in alijs Ciuitatibus Regni.

5 Sed dubitatur Primò, an clerici possint compelli, vt inseruiant *Ecclesiæ*, cui fuerint adscripti.

6 Et posse cogi, ad effectum, vt gaudeant fori Priuilegio, iuxta dispositionem *S. C. T. sess.* 23. *cap.* 6. *de refor* vt inseruiant, ne dum Ecclesiæ, vbi fuerint adscripti, sed etiam Cathedrali, vel alijs Ecclesijs, tradunt *Galet. in margarita casuum conscientiæ, verbo clericus*, & *Riccius, part.* 4. *decis.* 297. *& in praxi, part.* 3. *resol.* 316. *& alij.*

7 An, autem, possit *Episcopus* compellere clericos, etiam qui non habent beneficia ad conueniendum in Missa Con-

uen-

Digitized by Google

uentuali *Ecclesiæ* Cathedralis, vel Parochialis diebus Festis.

8 Affirmatiuè, vt faterur *Gemuens. in d. man. cap. 90. num. 3. per text. in cap. & hoc attendendum, de consecr. dist. 3.* Immo, etiam possunt cogi, vt interſint lectioni, & Congregationi casuum conscientiæ, & cæremoniarum certis diebus, præcipuè, vbi adest consuetudo, prout nouissimè censuit Sacra Congregatio *Eminentiss. DD.* Card. S. C. T. Interpretum in causa Puteolana ad
9 requisitionem, & instantiam Illustriss. & Reuerendiss. D. Fr. Martini de Leon, & Cardines, Sanctissimi D.N. Papæ assistentis, *Episcopi* Puteolani, ac Regij Consiliarij; Qui, vt hic, obiter, (quouis adulationis fuco expulso) quid sentiam dicam, est speculum, & exemplum Sacrorum Antistitum, & imitator antiquorum SS. Episcoporum, dum in *Episcopatu*, totum se dedit verbo, & operæ in adiuuandis, & subueniendis pauperibus, viduis, orphanis, pupillis, & oppressis à vexationibus, & grauaminibus temporalibus, & in ouibis sibi creditis pascendis, assiduè, non modo exemplo integritatis vitæ, continuis exercitijs spiritualibus cum deputatione Lectoris Sacræ Scripturæ, casuum conscientiæ, & Ecclesiasticarum cæremoniarum, verum etiam, (à se abdicando de proprijs necessitatibus) redditus *Ecclesiæ*, & proprium patrimonium in vsum, & victum pauperum liberalissimè elargiendo, præter magnificentissimam Fabricam *Ecclesiæ* Cathedralis; Hanc etenim, diruto veteri inornato templo, & angusto, ampliorem, splendidiorem ditissimè ornatam à fundamentis erexit, ijsq; maximis expensis, vt ad summam vsq; triginta aureorum millia, eius ascendat substructio; præter adauctum in eadem Cathedrali numerum ministrorum, præter Episcopalis mensæ annuos redditus à se ampliſſimè cumulatos, præter illustratas familias, ciuiumq; commoda procurata; demum præter fontium platearũ, ædificiorumq; venustates vrbis ornamenta, ac decora stabilita, vt gaudeat Puteolana Ciuitas, tam excellenti bono, quod in se cõtinet, gaudeat dignissimo Præsule, cuius ope nuper Popularium seditionum motibus, non modo vrbs ipsa in suæ fidei stabilitate, erga Inuictissimum Regem nostrum immota permansit, verum, etiam totius Regni columen stetit, tam magnanimo Leone, suam supponente ceruicem.

Tenet

Digitized by Google

Tenor, decreti Sacræ Congregat. est, vt sequitur.

Instantibus Episcopo, & clero Puteolano. *Die 6. Iulij 1647. Sacra Congregatio Eminentiss. Cardin. Cone. Trid. interpretum præuia matura discussione, & vtraq; parte informante, censuit, seruandam esse in casibus deductis consuetudinem ab hac Sacra Congregatione approbatam, vt clerici, etiam, non habentes beneficia, & officia accedant ad processiones publicas, inseruiant Ecclesiæ Cathedrali diebus festiuis, dum Missa cantata celebratur, & interueniant lectionibus, nec non Congregationibus casuum conscientiæ, & cæremoniarum.*

P. Aloysius Card. Caraffa.

Franc. Paulue. S. C. C. Secr.

11 Secundò dubitatur, an clerici ordinati ad titulum Patrimonij possint cogi, vt saltem diebus festiuis inseruiant Ecclesijs.

Nequaquam, censuit Sacra Congregatio, vt testatur, *Riccius, part. 4. decis. 297.*

12 Tertiò dubitatur, an Presbyteri non curati, possint cogi, vt interfint Congregationi casuum conscientiæ.

Negatiuè, respondit Sacra Congreg. Episc. *sub die 6. Ianuarij 1601.* sed bene possunt cogi Confessarij, vt intersint, *Gauante, in man. verbo, cleri Conuentus, num. 3.*

13 Quartò dubitatur, an per Episcopũ possit interdici clerico irregulari delatio habitus clericalis, & seruire in diuinis.

14 Nequaquam, quia irregularitas non tollit clericatum, sed tantum facit inhabilem ad suscipiendos alios ordines, & dummodo non exerceat ea, quæ sunt ordinis, posset inseruire in diuinis in iis, quæ possunt exerceri per merè laicos, prout est inseruire Sacerdoti celebranti Missam, ita, *Riccius, part. 3. decis. 287. & 294.*

15 Quintò dubitatur, an Episcopus possit prohibere laicis, ne deferant habitum, & tonsuram clericalem.

Et posse, non est hæsitandũ, vt tradunt *Carol. de Grassis, effectu primo, nu. 1290. Genuens. in praxi, cap. 53. num. 3. & alij.*

16 Sextò dubitatur, an possit Episcopus dare facultatem laico deferendi habitum alicuius religionis.

Negatiuè respondent, *Prierinus in constit. Vrbani VIII. & Franc. Cespedes, cap. 24. dub. 483.* alias p. m. propter districtum præceptum contentum in dicta constit. Vrbani VIII. quæ incipit, *sicut dilectus*

Digitized by Google

Eius filius, quam refert, Petrin. loco cit.

CAPVT TRIGESIMVM primum.

DE NONNVLLIS ALIIS præceptis, seu oneribus Episcopis iniunctis.

SVMMARIVM.

1 *Episcopi vigilare debent in extinguendis inimicitijs.*
2 *Societas instituenda pro componendis inimicitijs.*
3 *Ascanius Card. Filamarinus Archiep. Neap. laudatur.*
4 *Clericus rixosus, vel scandalosus, an possit cogi ad præstandam cautionem de bene viuendo.*
6 *Episcopus tenetur obseruare decreta S. C. T. contra concubinarios.*
8 *Testes Synodales debent constitui in Synodo diœcesana.*
10 *Ignorantia, an excuset Episcopum, non subueniendo necessitatibus spiritualibus, & temporalibus diœcesis.*
11 *Episcopi in Ecclesia quando interesse debeant.*
12 *Episcopus curare debet, vt à Parochis habeantur libri Parochiales, iuxta Rituale.*
14 *Cæremoniæ, & ritus Ecclesiastici obseruari debent ab Episcopo.*
14 *Cæremoniale Episcorum obseruari debet in Cathedrali, & in alijs Ecclesijs.*
15 *Episcopus, qui in Metropolitana non fuerit ordinatus, tenetur accedere ad Metropolitanum, vel impeditus, eidem scribere.*
16 *Archiepiscopus, dicitur pater Episcoporum.*
17 *Episcopus, an teneatur deponere mozzettam coram Archiepiscopo.*
18 *Episcopi curare debent, vt obseruentur regulæ indicis librorum prohibitorum, & vt in vsum deducantur noua Pontificia constitutiones.*
19 *Episcopi, an quandoq; excusentur.*

Digitized by Google

sentur, si non curant, vt leges Pontificiæ promulgentur.

20 Regulares renuentes cantare in choro hymnos reformatos ab Vrbano VIII. possunt cogi ab Episcopo.

21 Inuentarium actorum criminalium Curiæ conficere tenetur Episcopus, singulis annis.

22 Clauis Archiuij Episcopalis, an sit consignanda Vicario Capitulari.

23 Inuentarium bonorum, & iurium Ecclesiæ tenetur conficere Episcopus.

24 Archiuium constitui debet in qua iura Ecclesiæ, & beneficiorum conseruentur.

25 Scripturæ bonorum Ecclesiæ, quando sunt vetustæ, quid facere debeat Episcopus.

26 Liber censualis Ecclesiæ, an probet dominium.

28 Episcopus vigilare debet, ne bona Ecclesiastica grauentur onere gabellarum, & publicare censuras contra exigentes gabellas à clericis.

29 Episcopus, quod facere debeat quando statutum publicaretur contra libertatem Ecclesiasticam.

30 Aeconomus constitui debet, quando vacat beneficium de Iurepatron. laicorum.

31 Parochiali Ecclesia vacante, Episcopus debet in ea constituere Vicarium.

31 Vicarij deputatio in Parochiali ad collationem aliorum, an pertineat ad Episcopum.

32 Causæ in prima instantia terminari debent infra biennium.

33 Episcopi non possunt sibi vsurpare titulos Eminentiss. & Eminentiæ.

34 Episcopus Monachus non deferens habitum suæ religionis, an peccet.

37 Religiosus factus Episcopus, an gaudeat Priuilegijs suæ religionis.

38 Episcopus religiosus, an teneatur ad seruanda vota religionis.

39 Episcopus ex religione minimorum, assumptus, an teneatur ad votum vitæ quadragesimalis.

40 Religiosus factus Episcopus, an teneatur ad obser-

Digitized by Google

obseruantias regulares.

41 *Officium, an teneatur persoluere Episcopus religiosus iuxta ritum religionis, vel suæ Ecclesiæ.*

42 *Regularis factus Episcopus, an recuperet bona alys donata.*

43 *Episcopi, dum accedunt ad Curiam Romanam debent osculari pedes Summi Pontificis, & non discedere, sine eius licētia.*

TRigesimo Primò, Præcipitur Episcopis vigilare, circa inimicitias, & rixas, quæ nascuntur in Ciuitate, & diœcesi,

1 vt eas componere studeant, nam sæpe ex illis, perditio corporum, & animarum, & maxima incomoda peruenire solent, alias p.m. *glos. in cap. vnic. verbo, neglexerint, dist. 25. et cap. præcipimus, cap. studendum, dist. 90. Genuen. in man. cap. 43. & Barbosa, de iure Eccl. lib. 1. cap. 11. num. 83.*

Vnde in aliquibus Ciuitatibus, in adiutorium Episcopi est erecta societas virorum principalium, qui componunt pacem inter dissidentes, & in Vrbe Romana dicitur, *vulgo*, li Pacieri, quę in omnibus diœcesibus institui deberet.

In hoc, autem, Pastorali munere vigilātissimus fuit Eminentiss. D. Ascanius Cardinalis Filamarinus Archiep. Dignissimus Neap. dum maxima animi constantia, & prudentia se interposuit in sedanda Populi seditione exorta in hac Vrbe Neap. sub die 7. Mensis Iulij, anni 1647. de qua remitto me ad Scriptores Historiarum.

4 Vtrum, verò, clericus rixosus, vel scandalosus possit ab Episcopo cogi ad præstandam cautionem de bene viuendo.

5 Affirmat, *Riccius, part. 2. deciss. 165.* ex obseruātia Curiæ Archiep. Neap. fundata in Iudicis officio, per *text. in l. congruit, ff. de officio Præsidis, & l. equissimum, ff. de vsufructu*, effectus, autē, dictę cautionis, vt dicit, *Hercul. in tract. de caut. de non offend.* erit seruari illa tria præcepta, scilicet, honestè viuere, alterum non lædere, & suum Ius vnicuiq; tribuere, *vt in §. iuris præcepta, instit. de Iust. & iure, & in l. 1. ff. eodem titulo.*

TRigesimo secundò, Præcipitur Episcopis, vt statuta §. C. T. sess. 25. *cap. 14. de reform.* contra concubinarios, tam clericos, quam laicos edita distri-

dèfaciant obseruare, vt in Bulla Pij V. incip. *cum primum*, de anno 1566. de qua *Garcia*, *part.* 11. *cap.* 10. *nu.* 188. & *Nauar. part.* 2. *tit. de concubinarijs.*

TRigesimo tertiò, Præcipitur Episcopis, vt sub pœna suspensionis, in Synodo diœcesana cõ-
7 stituant telles Synodales, qui inquirant delicta, & alia corrigenda, & ipsis Episcopis denuncient, *cap. sicut, de accusat. Genuens. in man. cap.* 56 *num.* 4. ac etiam, iniungere possunt Parochis, vt denuncient necessitates spirituales, & temporales diœcesis, vt victum pau-
9 peribus largiri, & viduarum, orphanorum, ac miserabilium personarum curam paternam gerere valeant, quod specialiter curæ eorum demandat *S.C.T. sess.* 23. *cap.* 1. *de reform.* & notat *Barbosa*, *de iure Eccl. lib.* 1. *cap.* 11. *nu* 86. nam ignorantia ipsos non excusat, *cap. quamuis, de regul. iuris*, & ideo
10 vigilare summopere debent pro salute animarum, nam de Episcopis non vigilantibus dicitur, *Isaiæ cap.* 56. *speculatores eius cæci sunt, canes muti, nescientes latrare, dormientes, & amantes somnia.*

TRigesimo quartò, Præcipitur Episcopis, Dominicis, & Festis diebus in Ecclesia Cathedrali diuinis Officijs interesse,
11 (si infirmitate præpediti non fuerint), vt habetur *in Can. Episcopus, de consecrat. dist.* 3. & *S.C.T. sess.* 2. *in princ.* Episcopos monet, vt in Dei laudibus frequenter incumbant, Hostias, & præces pro ouibus suis offerant, & subditis suis bonũ exemplum præbeant, eosque tanquam filios, & fratres diligant *Piasecius*, *part.* 2. *cap.* 3. *art.* 1. *Baraosa*, *de iure Eccles. lib.* 1. *cap.* 10. *num.* 39.

An, autem Episcopi, teneantur quotidiè Missam celebrare, vel audire; Dicemus infra, *part.* 3. *cap.* 4.

TRigesimo quintò, Præcipitur Episcopis, vigilare, vt à quolibet Parocho conficiantur, & habeantur libri Parochiales, videlicet, liber matrimoniorum, liber status animarũ,
12 liber defunctorum, & quod conficiatur, etiam, in omnibus Ecclesijs, in quibus defuncti sepeliuntur. Item liber baptizatorum in Ecclesijs, in quibus administratur, hoc Sacramentum, liber cõfirmatorum, in Ecclesijs in quibus cõfertur chrisma, *ex Rituali Romano.*

13 Insu-

Digitized by Google

13 Insuper procurare, vt habeant aliquos libros, quibus melius in ijs, quæ ad ipsos spectant instruantur, v. g. Catechismum, Concil. Trid. & aliquas summas pro Sacramentorum administratione, habita ratione personarum, *Fuscus, de visitatione, lib. 2. cap. 31. num. 18.*

TRigesimo sextò, Præcipitur Episcopis, obseruare, Pontificale reformatum de ordine clem. VIII. pro cæremonijs, & ritibus Ecclesiasticis, iuxta
14 constit. 38. eiusdem de anno 1596. incip. *ex quo Ecclesia Dei, Scipio de Rubeis in Aphorism. verbo, Pontificalia, num. 8.*

Insuper, tenentur obseruare dispositionē cæremonialis Episcoporum in Cathedrali, & in alijs Ecclesijs suę diœcesis, vt censuit Sacr. Congreg. Rituum *in Angren. 15. Decembris* 1632. nisi adsit laudabilis, & immemorialis consuetudo in contrarium, *vt in Salernitana 16. Julij* 1605. quia cæremoniale non tollit immemorabiles, & laudabiles consuetudines, sed abusus, vt in *Foroliuien. 4. Aprilis* 1615. & *Hydruntina* 30. *Januarij* 1616. vt refert, *Barbosa, de can. & dignit. cap. 33. num. 19.*

TRigesimo septimò, Præcipitur *Episcopis*, qui in metropolitana non fuerint ordinati, vt intra duos, vel tres menses pro-
15 pri metropolitani præsentiam visuri, ad illam accedant, vel impediti scribant, *cap. cum longe, dist. 63.* Archiepiscopus,
16 enim, dicitur pater Episcoporum, & ipsi maximam obedientiam, & reuerentiam præstare debent suffraganei, & ideo coram ipso, *Episcopus* debet deponere mozzettam,
17 nisi aliud sit statutum, vt censuit *Sacra Congreg. 31. Januarij*, 1620. *Gauante, in man. verbo, Episcopus, & Genuens. in praxi, cap. 88. num. 35. Episcopus*, tamen, in sua diœcesi debet honorari ab Archiepiscopo, dum est in illa, *Capic. decis. 17. Rice. in praxi aurea, resol. 203. Barbosa, in addit. part. 2. alleg. 1. num. 6.*

TRigesimo octauò, Præcipitur *Episcopis*, & præsertim metropolitanis ex officio, nouas Pontificias constitutiones in vsum deducere, saltem postquam ex Curia Romana Au-
18 thenticè ipsis transmissę fuerint, *de Rubeis, in Aphorism. verbo constitutio.*

Præcipuè, autem, eisdem præcipitur, vt publicari cu-

Digitized by Google

rent singulis annis transumptũ Bullæ Cœnę, vt in eadem Bulla præscribitur.

Vtrum verò Episcopi excusentur, si non curant, vt leges
19 Pontificiæ promulgentur, & recipiantur.

In hoc dubio, *Diana, tom. 1. tract. de legibus, resol. 5. & to. 3. tract. 4. miscell. resol. 127.* distinguit, nam aut Papa expressè mandat Episcopis, vt promulgent, & recipiant aliquam legem, & tunc tenentur obedire, & promulgare, vel curare, vt obseruetur, nisi afferant legitimam causam, cur non obediant: aut expressè non mandat, & tunc Episcopi perindè, se habent, sicut reliqua communitas, & hoc intelligit, de ijs Episcopis, qui viuunt eo tempore, quo lex Papæ primũ promulgatur, quia si illi, tunc non promulgant, neque recipiunt legem, successores eorũ excusantur, & de hoc dubio, loquitur etiam, *Io: Præposit. in part. 2. Diui Thom. quæst. 95. disp. 1. dub. 9. num. 30.* vbi, ait, non peccare Episcopos, non curantes legem promulgari, vel receepi, quando Papa id, eis non committit, & idem tenet, *Diana, pars. 6. tract. 6. resol. 38.*

20 Est, autem, hic obseruandum, quod possunt Episcopi, tanquam delegati Sedis Apostolicæ procedere in regulares renuentes cantare in Choro Hymnos reformatos ab Vrbano VIII. ex vi constit. æditæ ob reformationem Hymnorum, 27. *Aprilis* 1643. *Cespides, cap. 22. dub. 322.*

Insuper curare debent, regulas indicis librorum prohibitorum, inuiolabiliter obseruari, ex constit. Clem. *VIII.* incip. *Sacrosanctum.*

TRigesimo nonò, Præcipitur Episcopis Regni Neap. vt quot annis conficiant inuentariũ Actorum criminalium Curiæ,
21 ne Sede vacante acta causarũ criminalium occupentur, vt patet ex Constit Pij V. incip. *muneris nostri*, quam referant *Quaranta verbo, Inuentarium Actorum, & Nullus, verb. Episcopus.*

22 An, autem, sit consignanda clauis Archiuij Episcopalis Vicario Capitulari. Habetur apud acta Ecclesiæ Mediolanens. *in 14. decr. 2. Concil. Prouinc. part. 1.* vt, etiam, refert, *Quaranta, in append. verb. Capitulum Sede vacante.*

OVadrigesimo, Præcipitur Episcopis facere inuentarium bonorũ, & iurium Ecclesiæ, & constituere Archiuium, vbi iu-

ra,

Digitized by Google

ra, etiam, aliorum inferiorum beneficiorum diœcesis reponantur, & conseruentur, iuxta Constit. Sixti V. de anno, 1587. incip. *Prouida. Quarãta, verbo, Archiuiũ, Gauãte, in man. eodẽ verbo, & Genuens. in man. cap.* 70. vbi aduertit; Quod si Scri-
35 ptũræ bonorum Ecclesiæ sunt vetustæ, faciat Episcopus eas exẽplare auctoritate Iudicis, parte citata, q ia hoc casu exẽplum probat, *cap. finali, de fide instrum.* & de nonnullis circa Archiuium, & Archiuistam, apud *Nouar. part.* 1. *tit. de Archiuio*.

36 An, autem, liber censualis Ecclesiæ siue regiſtrum, in quo sunt descripti census, vel alij redditus Ecclesiç probent dominium Ecclesiæ.

Pro solutione dubij, est recurrendum adnotata, per *Felin. in cap. ad Audientiam, de præscriptionibus*, vbi, præsertim dicit, quod talis liber probat plenè, si conseruetur inter alias Scripturas publicas per Officiales ad hoc deputatos, per *text. in d. cap. ad audientiã, & Bald. in l. fin. C. sine censu, vel reliquis*, dicit, quod si per libros cẽsuales apparet, quod ita consuetum est per decem annos, non est aliud inquirendum.

Et idem *Bald. cons.* 331. *incip. Reuer. Pater, vol.* 2. quem etiã refert *Genuens. in practicab. quæst.* 228. censet, quod scriptura priuata, sine die, & consule, fauore Ecclesiæ, probat cũ adminiculis, dominium esse Ecclesiæ, contra scribentem, & successores.

Et *Ludouic. Romanus cons.* 127. *incip. posita, quod dominiũ*, ait, quod liber censualis per se non probat ius Ecclesiæ, nisi tanto tempore fuisset in eo descripta annua solutio, quod inducta esset præsumptiua probatio iuris Ecclesiastici contra soluentes; contra tertium autem facit præsumptionem, per quam potest deferri iuramentum.

Insuper *Matth. de Afflict.* vt refert *Genuens. in practicabil. quæst.* 594. dicit fuisse in Sacro Consilio Neap. dubitatu n, quam probationem faciat inuentarium antiquum, vbi sunt descripta bona Ecclesiæ, & iura, præsuppoſito, quod constabat, quod semper inuentarium fuisset habitum pro authentico, & fuit doctum, quod Inuentarium adminiculatur, non ad plenam probationem faciendam, sed coadiuuabat dicta Testium deponentium de possessione Ecclesiæ in illa causa possessorij.

Denique *Tuscus, tomo* 4. *conclus.* 7. *num.* 15. *ex Baldo in dicto cons.* 331. notat etiã, quod libri

libri propriæ Ecclesiæ probant fauore Ecclesiæ si sint scripti manu publica, quod sequitur, *Genuens. dicta quæst.* 128.

27 Est, tamen notandum, quod liber, seu registrum Ecclesiæ censetur conseruari in Archiuio, si conseruatur in Camera Episcopi, vt tradunt *Abb. in dicto cap ad audientiam, et Genuens. dicta quæst.* 594.

QVadragesimo primò, Præcipitur Episcopis inquirere contra grauantes clericos onere gabelarum, & collectarum, etiam ipsis clericis tacentibus, & non se querelantibus, & consentientibus. & adhibere omnem diligentiam, vt bona ipsorum, & Ecclesiarum non ponantur in extimo, *Carol. de Grassis, de effect. cleric. effectu* 3. *num.* 121.

Et tenentur Episcopi publicare, & publicari facere censuras, in quas reciderunt exigentes gabellas à clericis, vt præcepit, *Clemens V. in Clem. vltima, de cens. bus, Ricc. in praxi, part.* 3. *resol.* 137.

28 Quid, autem, facere teneantur Episcopi, quando aliquod statutum esset contra libertatem Ecclesiasticam.

Vide, tradita, per *Felin. in cap. Ecclesia S. Mariæ, nu.* 145. *de constitut. Sayr. de censur. lib* 3. *cap.* 34. *num.* 17. *& Diana, part.* 3. *tract.* 1. *de immunit. resol.* 68 vbi ait. Quando est dubium, an statutum illud aduersetur libertati Ecclesiasticę, & damnum inferat Ecclesijs, vel clericis, monere potest conditorem ad declarandum expresse, tali statuto clericos, & Ecclesias non comprehendi; si verò, perspicuè constat, illud statutum esse contra libertatem Ecclesiasticam, monere debet illos, ad quos spectat, vt illud tollant. & si hoc nequaquam efficere volunt, debet ipse declarare, huiusmodi statutum, siue ordinationem esse irritam, & inualidam.

QVadragesimo secundò, Præcipitur Episcopis, quando vacat aliquod beneficium de iure patron. laicorum, & non potest statim prouideri Ecclesia, vt quamprimum constituant æconamum, qui celebret Missas, ne animæ existente in Pur-
29 gatorio patiantur detrimentum, ex non celebratione Missarũ, *cap. cum vos, de Officio ord. Genuens. in man. cap.* 40. *Barbosa, alleg.* 72. *num.* 18. *& Riccius, in praxi, part.* 1. *resol.* 495. nam dum sunt patroni laici, custodia Ecclesiæ pertinet ad Episcopum, nec laici possunt se intromittere circa res Eccle-

siæ,

Digitized by Google

sit, nisi quo ad defensionem; *cap.* 1. 10. *quæst.* 1. Secus, verò, quãdo essent Patroni Iurispatronatus Ecclesiastici, ratione beneficij, quia ad eos spectat cura Ecclesiæ, & Episcopus in ea non ponet æconamum, ita *Doct. in cap. vnico, vt Ecclesiast. benefic. & in cap.* 1. *Ne Sede vacante, et hodie ex S.C.T. sess.* 24. *cap.* 18. *de reform.* vacante Ecclesia Parochiali, tam ad liberam collationem, quam cuiuscumque Iurispatronatus, Episcopus in ea idoneum Vicarium debet constituere, cum congrua eius arbitrio, fructuum portionis, assignatione, qui onera ipsius Ecclesiæ sustineat, donec ei de Rectore prouideatur, *Vivian. part.* 2. *lib.* 3. *cap.* 8. *num.* 8.

31 Immo, etiam, ad Episcopũ spectat deputare Vicarium in Parochiali spectante ad collationem inferiorum, & aliorũ, vt censuit Sac. Congreg. His verbis, *In locis exemptis, Vicarij electionem ad eum spectare, ad quem spectat concursus*, vt referunt, *Garcia, part.* 9. *cap.* 2. *num.* 127. *& Franc. Leo, par.* 2. *cap.* 3. *num.* 52.

QVadragesimo tertiò, Præcipitur Episcopus, vt causę omnes ad eorum forum Ecclesiasticum spectantes in prima instantia infra biennium terminari procurent, iuxta præscriptum *S.C.T. sess.* 24. *cap.* 20. *de reform.* dum ex Priuilegio eis concesso ab eodem Concilio, & seruat stylus Curiæ Romanæ, de causis prædictis in prima instantia, nullus alius iudex cognoscere possit, *Riccius, collect. decis. part.* 9. *collect.* 4201. *et Barbos. de iure Eccl. lib.* 1. *c.* 11. *num.* 117. vt dicemus infra, *part.* 3. *cap.* 27. cum resolutione dubiorum.

QVadragesimo quartò, Præcipitur Episcopis, ne sibi vsurpent titulos Eminentissimi, & Eminentiæ sub pœnis contentis in Decreto Consistoriali 33 Vrbani VIII. sub die 30. Iunij 1630.

QVadragesimo quintò, Præcipitur Episcopis, ex religione ad Episcopatum assumptis, seruare habitum religionis, cum Pontificium munus non impedit, *cap. Monachi*, 16. *qu.* 1. 34 *glos. in cap. in nouo*, 16. *quæst.* 6. *Tamburin. de iure Abb. tom.* 1. *disp.* 20. *quæst.* 3.

35 Et obligatio huiusmodi habitum gestandi, etiam si sit religiosus in dignitate Episcopali constitutus, non oritur ex præceptis regulę, sed ex iure Cano-

Digitized by Google

Canonico, & communi consuetudine, vt tradũt DD. apud *Tamburin. loco cit.*

36 An, autem, Episcopus Monachus non deferens habitum suæ religionis peccet, & dicatur Apostata assumendo exteriorem Episcopatem tunicã.

In hoc dubio, *Riccius, in praxi, part. 3. resol. 18. Tamburin. et Cospides, cap. 24. dub. 369* censent p. m. si deserat habitum suæ religionis; non, tamen, incurrere excommunicationem latam aduersus religiosos dimittentes habitum religionis; sicut Apostata, nec in pœnas, *cap. vt periculoso, ne clerici, vel Monachi.*

37 Sed dubitatur Primò huius occasione, an religiosus factus Episcopus gaudeat Priuilegijs suæ religionis.

Nequaquam, vt tradunt, *Naldus, verbo, Religio, nu. 12. Sanch. in summa lib. 6. cap. 6. num. 7. & Merolla, tom. 3. disp. 6. cap. 4. num. 8.* & licet non desineat esse religiosus, tamen non tenetur ad onera, & alias obseruantias religionis, quæ non possunt esse in tali statu; *Tolet. lib. 5. cap. 4. num. 29.*

38 Secundò dubitatur, an prælatus Episcopus teneatur ad seruanda vota essentialia religionis.

Affirmant, *glos. in cap. de monachis, 16. quæst. 1. Tolet. loc. cit. & Tamburin. tom. 2. disp. 21. quæst. 17.* Sed cum discrimine; Nam tenetur ad castitatem, maius enim, est vinculum Episcopi Regularis, quam non Regularis in castitate. Tenetur ad obedientiam, sed hęc commutata est ad Papam, sicuti Generalis Ordinum non eximitur ab obedientia, sed commutatur ad Papam, *Aluerus Pelagius, lib. 2. cap. 29.*

Et teneri, quoque, ad paupertatem, fatentur, *nonnulli* DD. ex eo, quia ab eo voto non absoluitur, & licet habeat bona, non efficitur Dominus, sed solum est administrator, & vsũ habet, ita *Less. lib. 2. c. 40. dub. 14. num. 113. Tamburin. d. disp. 21 quæst. 17. Genuens. in practicabil. qu. 365. Faustus lib. 6. quæst. 190. & Conrad. in praxi dispens. lib. 10. cap. 4. num. 3.*

Nihilominus, *Sotus lib. 10. de iust. quæst. 4. art. 2. Vasquez, in part. 2. quæst. 96. art. 4. disp. 165. cap. 8. num. 91. & alij*, censent eximi à dicto voto paupertatis, Quorum sententiam probabilem dicit *Diana, part. 3. resol. 50.* Et quod possit in vita Episcopus religiosus disponere, prout Episcopus secularis tradunt DD. apud *Barbosam, part. 3. alleg. 114. num. 22. & Diana, loco cit. ac tenuit Rota apud Ludouis. decis. 401. Quam-*

nis non tam amplè possit in vita disponere, sicut Episcopus secularis existimet, *Gauante, in man. verbo, Episcopus, nu.* 30.

Tertiò dubitatur, an Epi-
scopus ex religione minimo-
39 rum assumptus, teneatur ad votum vitæ Quadragesimalis.

Affirmatiuam sententiam docent *Tolet. lib.* 10. *cap.* 4. *num.* 10. *& Laur. de Peyrinis, in Priuil. minimor. tom.* 3. *c.* 14. *num.* 3. vbi hoc probat auctoritate Pauli V. Greg. XV. & Vrbani VIII. Qui in facti contingentia noluerunt dispensare super dicto voto, *Diana, part.* 5. *tract.* 13. *miscell.* 1. *resol.* 39. Qui hanc sententiam probabilem fatetur; sicuti, etiã, non minus probabilem existimat negatiuam, quam tuetur *Ioan. Henriq. in compend. casuti moral. cap.* 6. *num.* 17.

Quartò dubitatur, an religiosus factus Episcopus saltem
40 sub culpa veniali, teneatur ad obseruantias regulares, quæ Episcopali munere non obstant, vt sunt orationes, abstinentia moderata, &c.

Negant, *Aluarus Pelagius, dicto lib.* 2. *cap.* 20. *Leß. cit. loco, & alij*. Sed deberet illas obseruare ex quadam Vrbanitate. Quamuis *Tolet. dicto lib.* 10. *cap.* 4. *num.* 10. dicat, teneri ad illa, quæ potest seruare cum tali statu, vt vesci piscibus, si erat Carthusianus, nisi cum eo dispensetur.

41 Quintò dubitatur. an præfatus Episcopus teneatur persoluere Officium diuinum, iuxta ritum suæ religionis.

Minimè, sed tenetur illud recitare, iuxta ritum suæ Ecclesiæ. *Faustus, dicto lib.* 6. *qu.* 194. *De Rubeis, in Aphoris. verbo Monacus*, & censuit Sacra Congregatio, die 11. Iunij. 1615. *Gauante, in man. verbo. Horæ Canonicæ.*

42 Sed, obiter, hic, est obseruandum, quod regularis, qui donauit, siue renunciauit bona sua Monasterio per professionem, vel ante eam, consanguineis, aut locis pijs; si postea effectus sit Episcopus, recuperaret bona prædicta sic renunciata, quia renunciatio præsumitur facta sub conditione, si renuncians perseueraßet in Monasterio, *Molfesius, conf.* 1. *& Genuens. in practicab. q.* 263 vbi referunt alios, aliter tenentes.

QVadragesimo sextò, Præcipitur Episcopis venientibus ad Curiam, vt visitent Summum
43 Pontificem, & illius osculentur pedes, ac illi debitam obedientiam præstent, nec discedant sine eius licentia, iuxta *extrauag. Prælatorum, de ma-*

Digitized by Google

iorit. & obedientia, Leyan, lib. 4. cap. 18. num. 13. Vgolin. cap. 2. §. 2. num. 5. et Gutiente, in dicto man. verbo, limina Apost.

44 Præcipiuntur, quoque nonnulla alia Episcopis, tum absolutè, tum ex suppositione censuræ, aut alicuius pœnæ Ecclesiasticæ, quę communia sunt Sacerdotibus, aliisque Ecclesiasticis, Quæ recolimus, cum resolutione dubiorum, *in tract. de obligationibus clericorum.* Ideo illa hic transcribere, esset supertluum.

45 Tandem, est obseruandum, circa Præcepta, de quibus hactenus, in hac *Prima Parte*, & prohibitiones, de quibus in Secunda Parte, quod non semper obligant Episcopum sub reatu culpæ læthalis, sed iuxta regulas generales traditas à Doctoribus, secundum qualitatem Præcepti, & prohibitionis, & secundum materiam grauem, vel leuem, aut secundum verba, quibus vtuntur Sacri Canones, Constit. Apostolicæ, aut S.C.T. aliquid imponendo, aut prohibendo Episcopis.

TRA-

Digitized by Google

TRACTATVS
DE
OBLIGATIONIBVS
ET
PRIVILEGIIS
EPISCOPORVM.
PARS SECVNDA.

De ijs, quæ Episcopis, iure communi, Sacris Concilijs, aliisque Pontificijs constitutionibus, ac Sacræ Congregationis Decretis prohibentur.

CAPVT PRIMVM.

DE PROHIBITIONE alienandi bona mensæ Episcopalis.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus in consecratione iurat bona Ecclesiæ tueri, & non alienare.*
2 *Alienantes malè, quibus pœnis puniantur.*
3 *Bona mensæ Episcopalis; quænam dicantur.*
5 *Annui reditus, an possint minui, vulgo calere.*
6 *Transactio, vel compromissum de re immobili Ecclesiæ, an possit fieri sine Assensu.*
7 *Mobilia pretiosa Ecclesiæ, an possint pignorari.*
8 *Hypothecari non possunt bona Ecclesiæ.*
9 *Oblationes facta alicuilmagi*

Digitized by Google

gini, an possint alienari, sine Assensu.
10 Pecunia, an veniat appellatione mobilium, vel immobilium.
11 Alienare an possit aliquid Episcopus in Capitulum suæ Ecclesiæ, sine Assensu Papæ.
12 Alienatio rei Ecclesiæ semel legitimè facta, dum denno alienatur, an requirat Assens. Apost.
15 Assensus, licet præsumatur per cursum 30. ann. non tamen ad effectum, vt res dicatur solita concedi.
16 Census, an possit fieri per Ecclesiam ad 7. pro extinguendo alium ad 10. sine solemnitatibus.
17 Retrouenditio, an fieri possint ab Ecclesia, sine solemnitatibus.
18 Alienari quãdo possint res Ecclesiæ modici valoris.
20 Res modici valoris, quænam sit.
23 Alienationis praxis, iuxta cap. terrulas.
25 Ecclesia prophanata, vel diruta, an possit alienari.
26 Episcopus, an possit repudiare legatũ factũ Eccles.
28 Remissio, seu repudiatio rei legatæ, an sit alienatio.
29 Alienari an possit res data Ecclesiæ, cum licentia alienandi, & quid si cum prohibitione, ne alienetur.
30 Census impositio super rebus Ecclesiæ prohibetur.
31 Debita contracta in rem Ecclesiæ, an teneatur soluere successor.
32 Locatio ad longum tempus bonorum Ecclesiæ, an sit prohibita.
33 Locatio rei Ecclesiæ modici valoris, an possit fieri vltra triennium.
33 Locatio facta per triennium, an eo durante possit prorogari in aliud triennium.
34 Alienatio fructuum vitæ durante, dicitur ad longum tempus.
35 Locatio bonorum Ecclesiæ facta consanguineis, an sit valida.
36 Episcopus, an excedat fines delegat. Apost. si iniunxerit augeri Canonem, vltra expressum, vt alienatio cedat in euidentem utilitatem.
39 Beneplacito Apost. non expedito

Digitized by Google

pedito infra tempus præfixum, quid agendum.

40 *Locationi rei Eccl. facta ab Episcopo per trienninm, an teneatur stare successor.*

41 *Capellę, an possint concedi ab Episcopo absque Assensu Papæ.*

42 *Capella ad liberam collationem, an possit effici de Iurepatr. sine Assensu.*

43 *Alienantes malè, quando excusentur à panis extrauag. Ambitiosæ, & quæ requirantur ad eas contrahendas.*

PRimò, igitur. Prohibetur Episcopis alienare bona Ecclesię, sine consensu Summi Pontificis, iuxta dispositionem Pauli II. *in extrauag. Ambitiosæ, de reb. Eccl. non alien.* sub pœnis, & censuris ibidem contentis. Quamuis, olim, ex Sacr. Canon. dispositione licita fuisset alienatio rerum Ecclesiæ, duobus cõcurrentibus, nimirum causa iusta, vt est necessitas, seu euidens vtilitas *Ecclesiæ*, & forma, idest, solemnitas legitima, *cap. 1. eod. tit. in 6. et clem. 1. eod. tit. & ibi glos. & obseruat Barbosa, de iure Eccl. lib. 3. cap.* 30. Vnde in consecratione iurant bona Ecclesię tueri, & non alienare, iuxta formulam præscriptam *in Pontificali, sub tit. de consecr. electi, in Episc.*

2 Pœnę autem, quibus puniuntur contrauenientes dispositioni *extrauag. Ambitiosa*, in qua omnis alienandi modus vetitus est, etiam in casu licito, & seruatis solemnitatibus, in consulto Romano Põtifice, vt aduertunt, *Quaranta, verb. Alienatio, num. 5. & communiter DD.* Quatuor sunt, Prima, enim, erit contractus nullitatis. Secunda, tam alienantes, quam recipientes in excommunicationem incurrerent, licet non sit Papæ reseruata. Tertia, quia Prælatis, ipso iure, esset Ecclesiæ ingressus interdictus, & post sex mẽses eo ipso à regimine, & administratione suspensi dicuntur. Quarta, quo ad beneficiatos alienantes, vltra excommunicationem incursam, ipso facto, beneficio, cuius bona alienarunt priuati censerentur.

Propterea vigilare debent Episcopi, ne alienẽtur bona Ecclesię, quæ dicuntur bona crucifixi, *cap. cum secundum, de præben.* Immo, & recuperare bona *Ecclesiæ*, & procurare, ne perdantur, *clem. quia contigit, de relig. domib. Genuens. in practi-*

Digitized by Google

*practicabil. quæst.*151. *& in man. cap.*76.

3 Bona mensę Episcopalis sunt, quæ principaliter ad sustentationem *Episcopi.* fuerunt destinata & nullum alium rectorem habent, prętersum Episcopum, *glos. in clem* 1. *de excess. prael.*

Item de mensa Ecclesię sunt ea bona, quæ perpetuo vnita fuerunt Ecclesiæ, atq; ita nunquam alteri, ab Ecclesia post a se quęsitum dominium concessa fuerunt, vel quę ad eam reuersa, vel ei incorporata sunt, *Barbosa, de potest. Episc. par.*3. *alleg.*95. *num.*67.

Nomine, autem, bonorum Ecclesię, quæ alienari non possunt, continentur, etiam iura, actiones, & nomina debitorum, quæ inter immobilia numerantur, *Garcia, de benefic. part.*2. *cap.*5. *num.*95. *& alij.*

Item, & seruitutes, nam de nouo induci, non possunt, *Piasecius, part.*2. *cap.*5. *art.*4. *nu.*8. *& alij*,

4 *Et* alienationis appellatione, venit quoq; permutatio, cum sit species alienationis, *d. c. nulli, de reb. Eccl non alien.* in tantum, quod neque posset fieri permutatio inter duas *Ecclesias*, absq; Assensu Apostolico, prout est praxis Romanę Curiæ, de qua testatur *Corradus, in praxi, disp. lib.*9. *cap.*10. *num.*10. licet de iure antiquo poterat Episcopus terras duarum Ecclesiarum suæ diœcesis inuicem, ambarum partium accedente consensu permutare, *cap.*1. *eod. tit.* & obseruat, *Barbosa, de iure Eccl. lib.*3. *cap.*30. *num.*38.

5 Nec minus possent annui redditus Ecclesię minui, vulgo, calare, absq; Assensu Apost. *Ricc. part.*1. *decis.*134. *et in praxi, part.*1. *resol.*41. quando cõtractus non est rescissus, & stat in sua firmitate, secus quando contractus est rescissus, & pecunia est depositata in publico Banco, & non reperiuntur tot annui redditus, vti exoluebantur per primum debitorem.

Neque possent alijs donare reliquias sę Ecclesiæ, absque licentia Papæ, vt dicemus infra, *part.*3. *cap.*17.

6 Similiter, neque posset fieri trãfactio de re immobili ab Ecclesia sine debitis solemnitatibus, ex quo in ea interuenit cessio iurium, *Caputaq. part.*1. *decis.*106. *& part.*2. *decis.*38. & alij apud *Barbosã, de iure Eccl. d. lib.*3. *cap.*30. *num.*40. & non solum non potest fieri tranfactio, de rebus per Ecclesiam possessis; sed etiam, de rebus, per alium possessis, cum sit species alienationis, propter perpetuam exceptionem, quę paratur possessori, *l.*1. *§. at*

qui

qui trãſigit, ff. ſi quid in fraud. patr.

Sic, quoque, non poſſet ab Epiſcopo fieri compromiſſum de re immobili Eccleſiæ abſq; Aſſenſu Apoſtolico, cum ſit ſpecies alienationis, & qui iurauit, non alienare, nec poteſt compromittere, *Gabriel, in ſuis comm. opin. verbo, compromiſſum, & Ricc. in praxi, par. 3. reſol. 165.*

Cenſent, tamen, *Riccius, in praxi, part. 1. reſol. 43. & Barboſa, de iure Eccl. d. cap. 30. n. 40.* vt tunc non valeat tranſactio, vel compromiſſum de rebus Eccleſiæ, quando res Eccleſiæ, per Epiſcopum, ſiue beneficiatum, aliis dantur, aut alienantur, ſecus, ſi Eccleſia retineat, licet aliquid det, vel faciat, dummodo non det rem prohibitam alienari. Et inſuper, admittit, *Ricc. loco cit. nu. 3.* tranſactionem ſine ſolemnitate in rebus Eccleſiæ, non dum incorporatis, de quo dubio dicemus infra, *num. 27.*

7 Nec, etiam, poſſet pignorare mobilia prętioſa, & ea mobilia, quę ſeruando ſeruari poſſunt, ſine debita cauſa, & forma, præſertim, quando res tanti eſt obligata, quanti eſt; ex eo, quia pignoratio, alienatio eſt, *Redoan. quæſt. 2. cap. 6. & Barboſa dicto lib. 3. cap. 30. num. 29.*

8 Item, nec Hypothecari poſſunt bona Eccleſiæ non ſolum ſpecialiter, ſed etiam, nec generaliter, iuxta *extrauag. prædictam, Quaranta, num. 17.* quia actus eſſet nullus, vt dicemus infra, *num. 45.*

9 An, autem, poſſint alienari per Epiſcopum oblationes factæ alicui deuotæ Imagini ſine ſolemnitatibus *dictæ extrauag.*

Affirmatiuè, Reſp. *Benacina, tom. 1. de alien. bon. Eccleſ. diſp. 2. quæſt. vnic. punct. 2. nu. 6. & Ricc. part. 1. reſol. 98.* præter vota aurea, & argentea magni valoris.

10 Sed dubitatur Primò, an pecunia veniat appellatione mobilium, vel immobilium, & quando poſſit, vel non poſſit alienari.

In hoc dubio, Doctores, cum diſtinctione reſpondent; Aut pecunia ad Eccleſiam prouenit ex venditione rerum immobilium, implicanda in emptionem alterius rei immobilis, ſiuè eſt fructifera, quia eſt poſita in montibus, vel cenſibus, & dicitur immobilis, & pro immobili habetur. Aut eſt magna quantitas pecuniæ, quę eſt in proprietate Eccleſiæ, non in reditu, & non poteſt alienari ſine ſolemnitate. Aut, eſt pecunia regulari modo ſumpta, & maximè peruenta ex rei mobilis venditione, & dicitur

dicitur res mobilis, & potest alienari sine solemnitate. Aut denique est pecunia destinata ad emptionem immobilium, & contentio est inter DD. nam alij inter res immobiles esse numerandam, & alij inter res mobiles fatentur, de qua apud *Boer. decis.* 209. Semper tamen est expendenda ad vsum, ad quem fuit destinata, ita *Bonacin. loco cit. num.* 5. *Quaranta*, *num.* 25. *Rice. part.* 2. *decis.* 260. *& in praxi, part.* 1. *resol.* 47. *&* 67. *&* 70.

11 Secundò dubitatur, an Episcopus possit absque Assensu Apost. aliquid de bonis mensæ Episcopalis alienare, & donare Capitulo suæ Ecclesiæ.

Affirmatiuè respondent, *glos. in clem.* 2. *de reb. Eccl. non alien. Piasec. dicta part.* 2. *cap.* 5. *num.* 27. *Genuens. in practicab. quæst.* 547. & censuit *Rota diuers. part.* 1. *decis.* 756. licet eadem *glos. per iura, ibi allegata*, dicat, quod tutius esset in hoc casu, vt fiat auctoritate superioris.

Nihilominus in contrarium est obseruantia Romanæ Curiæ, vt testatur, *Conrad. in praxi disp. lib.* 9. *cap.* 10. *n.* 12. nam cum pluries casum euenisset, Dataria Apost. supplicationes desuper porrectas, tanquam necessarias recepit. Quæ obseruantia non parum declarat, ita esse mentem Summi Pontificis, *Cassador. decis.* 3. *de rescrip.* & ita fuit obseruatum de anno 1641. In concessione facta R. Capitulo Neap. ab Eminentiss. D. Cardin. Boncompagno Archiep. fælic. mem. cuiusdam loci Palatij ad vsum comodioris, & amplioris Sacristiæ Ecclesiæ Capitularis S. Restitutæ.

12 Tertiò dubitatur, an concessio in Emphiteusim ab Ecclesia absque Assensu Apost. quandoque valeat.

Resp. valere, quando habet tres conditiones, scilicet, in casibus à iure permissis, de bonis solitis ab antiquo dari in Emphyteusim, & cum euidenti vtilitate. Vnde bona, quæ consueuerunt in Emphyteusim dari, cum ad Ecclesiam reuertuntur, quamuis reda&æ sint meliores, dari alteri in similem Emphyteusim non prohibentur. Vt autem, bona in Emphyteusim cõcedi solita dicantur, requirũtur duæ locationes, cũ cursu 40. ann. Aut vna solemniter facta, vt tenuit, *Rota, diuers. decis.* 160. & tradunt, *Quaranta, d. verb. alienatio, num.* 39. *& ibi additio, Clarus, §. feudum*, *quæst.* 13. *Barbosa, de iure Eccles. d. lib.* 3. *cap.* 30. *num.* 20. *Cæsar de Graff. decis.* 14. *& alij communiter*, nam bona solita concedi in emphyteusim, sunt

esclusa

Digitized by Google

eſcluſa à generali prohibitione dictæ *extrauag. Ambitioſæ*, vt tradunt DD. *in cap. 2. de feudis*.

Id, autem, non procederet, quando bona ex alia cauſa ad Eccleſiam deuerſa, eiuſque patrimonio fuiſſent incorporata, ac de illius menſa effecta, ſicq; prima ſua natura amiſſa, nouam aſſumpſerint. Vel alteratio ſoliti fieret ex nouis pactis adiectis, quoad ſubſtantialia ipſius actus, quia tunc diceretur nouus contractus, & non poſſet euadere nouas ſolemnitates, vt obſeruant, *Quaranta, & addit. eit. loco, Donat. Anton. de Marin. quot. reſol. cap. 7 & Genuenſ. in practicab. quæſt. 470.*

Hoc, tamen, hodie non habet locum in Ciuitatibus, & locis S. R. E. deuolutis, & deuoluendis, iuxta Conſt. Vrbani VIII. *incipi. Humana ſalutis*, de anno 1625. vt per *Gauant. in man. verb. Alienatio*, & *Corrad. num. 18.*

Huius occaſione eſt obſeruandum, quod licet beneplacitum Apoſtolicum præſumatur per curſum 30. ann. in alienatione rerũ Eccleſiæ, & propterea illa conceſſio ſit valida, propter præſumptionem Aſſenſus Apoſt. tamen, ad effectum, vt cenſeatur ſolita concedi, non ſufficeret iſta præſumptio, niſi adſint alij actus conceſſionis, & ita pluries cenſuit *Rota, apud Seraph. deciſ. 1451.* & notat *Genuenſ. in prad. Eccleſiaſt. quæſt. 131.*

Quærò dubitatur, an Epiſcopus, nomine Eccleſiæ poſſit facere cenſum ad ſeptem pro extinguendo cenſum ad decem pro centenario, abſque ſolemnitatibus *d. extrauag.*

Negatiuè reſpondeat *Gratian. diſcept. forenſ. lib. 1, cap. 46. et Ricc. part. 3. deciſ. 35.*

An, autem, res immobilis ab Eccleſia empta cum pacto de retrouendendo poſſit ab Eccleſia retrouendi vigore dicti pacti, ſine ſolemnitate.

Negatiuè Reſp. *Mareſcott. var. reſol. lib. 1. reſol. 99. et Ricc. in praxi, par. 1. reſol. 49. & alij*, ex eo, quia retrouenditio eſt verè, & propriè alienatio, cum ex ea transferatur dominium, & ius in re. Quamuis in praxi ſoleant fieri retrouenditiones ſine ſolemnitate, maximè in contractu cenſuali facto ab Eccleſia.

18 Quintò dubitatur, quę requiſita, ſine cauſæ concurrere debeant, vt poſſit fieri alienatio rei immobilis modici valoris ſine ſolemnitate, iuxta *text. in cap. terrulas, 12. quæſt. 2.*

Reſp. tres cauſas requiri, ſcilicet, vt ſit res modici valoris, & non ſit vtilis Eccleſiæ, &

Digitized by Google

adsit necessitas, vt patet ex verbis dicti *tex.* vbi sic habetur, *Terrulas, aut vinculas exiguas, & Ecclesiæ minus vtiles, aut longè positas paruas, Episcopus sine Consilio patrum, si necessitas fuerit disponendi habeat potestatem.*

b Ex quibus verbis, colligitur, requiri res exiguas esse minus vtiles, aut longè positas, & necessitatem. *Quaranta, verb. Alienatio, num.* 41. *& Maceraten. var. resol. lib.* 1. *resol.* 25. Secus si essent prædia cohærentia Ecclesiæ, *Gennens. in practicab. quæst.* 430. Et nomine necessitatis in hac materia intelligi potest magna vtilis causa, *Redoan. de reb. Eccl. non alien. rubr. de causis propter quas fiunt alien. num.* 28.

Non tamen, posset alienari modica pars magni prædij Ecclesiæ, quia si hoc permitteretur, paulatim possint alienari omnia prædia Ecclesiæ, ita *Gennens. in praxi, cap.* 75.

19 Et procedit dispositio, *dicti cap. terrulas*, vt possit Episcopus, & Prælatus res, de quibus in eo, concedere, sine Assensu Apost. etiam, si iurauerit non alienare inconsulto Papa, *Guido Papa, decis.* 156.

20 Quæ autem, dicatur res exigua, seu modici valoris ad hunc effectum, varie scripserunt Doctores.

Aliqui, enim, dicunt iudicis arbitrio id remitti, dum à iure definitum non reperitur, *iuxt. text. in l.* 1. *ff. de iure deliber.* ita DD. apud *Rot. in praxi, par.* 1. *resol.* 136.

Alij, verò, dicunt, modici valoris esse terrulam ascendentem ad valorem duc. decem, ita *Gennens. in praxi, cap.* 75. Quamuis in hoc proposito, *Gratian. disceptat. forens. cap.* 452. *num.* 10. teneat, esse modicum prædium, cuius valor ascendit ad summam scutorum 40.

40 Nihilominus, alij tenent non esse recedendum ab opinione, *Gosi. in d. cap. terrulas, verb. exiguus*, cum sit recepta per totum Orbem, & tenet Romana Curia, vt testatur *Corras. in d. praxi disp. lib.* 9. *cap.* 4. *num.* 44. Quæ res exiguas vocat, non valentes vltra viginti solidos. Qui solent constituere summam ducat. 27. monetæ Romanæ, huius autem Regni Neap. duc. 30. currentium ad rationem car. decem pro quolibet ducato.

22 Et licet in alienatione rei Ecclesiæ modici valoris, non requiratur Assensus Apostolicus, est tamen necessaria licentia Episcopi, concedenda præuia causæ cognitione super requisitis, *dicti cap. terrulas.*

23 Praxis, verò, faciendi huiusmodi alienationes, ponit

Zarola,

Digitized by Google

Zeuola, verb. Alienatio, part. 2. Nempe, Quod Primò, detur libellus, seu petitio Episcopo, qua petitur præstari ab ipso Assensum. Secundò Episcopus decernit capi informationem, qua capta, & vila, quod tendit in evidentē vtilitatem Ecclesiæ interponit decretum, & præstat Assensum, nam in concessione quoque rerum modici valoris requiritur Decretum, siue licentia Ordinarij etiam concurrentibus prædictis tribus requisitis, *Mari. Ant. resol. 25. num. 13.*

24 Sed non requiritur causæ cognitio, seu partis citatio, aut iudicis pro Tribunali sedentis, sententiæ prolatio, & ordo iudicialis, & sic illa causæ cognitio, quæ est plena, & solemnis, sed ea, quæ est semiplena non solemnis, & impropriè dicitur causæ cognitio, ac potius discussio, tractatus, & consultatio. *Redoan. quæst. 23. num. 50. & Corradus, dicto lib. 9. cap. 4. num. 46.*

25 Sextò dubitatur, an possit alienari Ecclesia prophanata, vel diruta, absq; Assensu Apostolico.

Negatiuè respondet, *Ricc. part. 2. decis. 54. & allegat text. in cap. fine exceptione, 12. qu. 2.* non tamen comprehenduntur Oratoria in priuatis domibus, quia non sunt ad perpetuum vsum Ecclesiasticum, *Quaranta, verb. alienatio, num. 29.*

26 Septimò dubitatur, an possit Episcopus repudiare legatum, siue hæreditatem relictam Ecclesiæ.

27 Affirmant *Federic. de Senis, cons. 9. Syluest. verbo, alien. & alij*; Quia non dum est incorporata, nec acquisitum dominium Ecclesiæ ante acceptationem, & Prælatus potest præiudicare Ecclesiæ in acquirendis, *Abb. in cap. tua, num 9. de his quæ fiunt à Prælat. verb. alienatio, num. 23. & 43. Barbosa, de iure Eccl. lib. 3. cap. 30. num. 43. & Corrad. d. lib. 9. cap. 4. nu. 34.* Quorum opinionem admittendam censet, *Riccius, part. 3. decis. 49.* in relictis, & quærendis suæ Cathedrali, non autem, aliis Ecclesijs suę diœcesis.

28 Contrariam, tamen, opinionem, vt non possit repudiare absque solemnitate, tenet *Redoan. quæst. 2. cap. 12. cum aliis*, quam veriorem, & tutiorem fatentur, *Quaranta, d. num. 23. & Genuens. in practica ab. q. 151. & Megala, in promptuario, verb. alienatio, num. 16.* licèt non incurreret pœnas dictæ *extranag. Ambitiosa*, repudiando, vel remittendo legatum, seu hæreditatem non incorporatam, *argum. text. in cap. odia, de regul. iur. in 6.* quia remissio

Digitized by Google

missio non est alienatio, *l. alienatio, ff. de verb. signif.* sed tenebitur resarcire damnum Ecclesiæ, iuxta tradita per *glos. in cap. 2. verbo, aut neglectum, 12. quæst. 4. et Quaranta, num. 43. & Genuens. in practicab. quæst. 278.* & potest rescindi contractus, si Ecclesia fuit læsa. *Lotter. de re benef. lib. 3. quæst. 26. num 16.*

Si verò, Prælatus repudiaret legatum, vel hæreditatem Ecclesiæ delatam, sine rationabili causa, incurreret pœnas contentas in *S. C. T. sess. 22. cap. 11. de refor.* dum hoc decretum loquitur contra præsumentes, idest dolo malo id facientes, vt fatetur, *Tesaur. de pœnis Eccles. part. 2. verb. vsurpantes, cap. 1.*

29 Octauò dubitatur, quid si legatum, vel donatio facta sit Ecclesiæ alicuius rei immobilis, cum conditione, vt possit alienari, sine solemnitatibus, an possit sine eis, alienari.

Negatiuè, respondent, *Quaranta, verbo, Alienatio, num. 31 cum glos. & Abb. in cap. verum, de condit. appost. & alij apud Bonacin. tom. 1. disp. 2. quæst. vnica, punt. 6. num. 11.* quia cum dominium rei sit quæsitum Ecclesiæ, res est effecta Ecclesiastica, & ideo requiritur auctoritas Iudicis Ecclesiastici, quod semper intelligitur, quando immobilia legantur Ecclesiæ capaci, secus si incapaci, quæ non potest retinere in communi, vt sunt Ecclesiæ Fratres S. Fráciſci de obseruantia, & Capuccinorum, quia possent alienari sine solemnitate, dummodo pretium conuertatur in Ecclesiæ necessitatem, vel vtilitatem, *glos. in cap. 1. vers. dominium, de relig. domibus in 6. Quaranta, num. 41. & Megala, in praxi, verbo, Alienatio, & alij.*

An, autem, si donans, vel legans cum conditione, & pacto, vt Ecclesia vllo vnquam tempore possit rem donatam alienare; possit pro eius vtilitate, aut necessitate illam alienare.

Affirmatiuè Reso. *Redoam. quæst. 16. num. 98. & Barbosa, de iure Eccl. lib. 3. cap. 30. num. 14.* dummodo concurrant solemnitates, & in Assensu Apost. fiat mentio dictæ prohibitionis, *Rios. part. 1. resol. 42.*

30 Nonò dubitatur, an ex aliqua causa possit Episcopus imponere censum super rebus Ecclesiæ.

Negatiuè, alias hæc impositio esset nulla, *cap. nulli, de rebus Eccl. non alien.* nam alienare prohibitus, prohibetur, etiã, imponere censum super re immobili, quia talis impositio, dicitur alienatio, *Rota apud Farinac.*

Digitized by Google

Farinac. decis. 178. par. 1. tom. 1. Sed pro huiusmodi censuum constitutione ob aliquam causam necessariam, recurrendum est ad S. Sedem Apost. à qua obtinetur licentia, *Conrad. d. lib. 9. cap. 9. à num. 19.*

31 Vtrum, verò, si Episcopus contraheret debita in rem Ecclesiæ, ex vrgenti necessitate, teneatur, etiam, successor illa soluere.

Affirmat, *Piasec. d. part. 2. cap 5. art. 4. num. 30. per tex. in cap. 1. de solution.* Sed constare debet fuisse factam in rem Ecclesiæ, *Abb. in d. cap. 1. & Riec. in praxi, part. 4. resol. 467.* vbi, etiam, loquitur de solutione anticipata facta beneficiato, an præiudicet successori, si verè fuerit conuersa in reparationem Ecclesiæ, dum prohibentur fieri anticipatæ solutiones in præiudicium successorum ex *S. C. T. sess. 25. cap. 11. de refor.*

32 Decimò dubitatur, an Episcopus ex vi iuramenti præstiti, se bona Ecclesiæ non alienaturum prohibeatur, etiam, locare ad longum tempus, vltra triennium.

Affirmatiuè iuxta *tex. in c. ad Audientiam, de rebus Eccles. non alien. Franc. Leo, part. 1. cap. 15. n. 20. & Barbosa, de iure Eccles. lib. 3. cap. 30. num. 30.* In tantum, quod locatio prædii vltra triennium esset nulla, etiam pro triennio, vt tenuit, *Rota & notat, Genuens. in prax. cap. 75. num. 15.*

Censet, tamen, *Riec. part. 2. decis. 162. cum aliis*, hoc non procedere in locatione vltra triennium rerum Ecclesiæ modici valoris, quia *text. in d. cap. terrulas*, procedit, etiam in Prælato iurante non alienaturum, in consuko Papa, *Abb. in cap. vt super eo, de reb. Eccl. non alien.* & procedit non solum in alienatione rei modici valoris, vt diximus supra, *num. 19.* sed in locatione quoque, *Genuens. in practicab. quæst. 347. & Franc. Leo, cit. loco, num. 23.*

33 An, autem, locatio rei Ecclesiæ facta ab Episcopo per triennium, durante primo triennio, possit prorogari in aliud triennium, ità vt incipiat à die primæ locationis finitæ.

Negat *Genuens. loco citato, quæst. 470.* quia censetur facta in fraudem *d. extrauag. Ambitiosæ.*

34 Concedere, item, siue vendere nō posset Episcopus vsus fructus rei Ecclesiasticæ vita ipsius durante, quia cum sit prohibita alienatio, censetur prohibita venditio ad longum tempus, prout est, vita durante, *Quaranta, cit. num. 18. vers. tertio, et Megala, in prompt. aur. verb. alienatio, n. 17. et cons. 74.*

Sed

Digitized by Google

Sed posset concedere, ad fructum rei Ecclesiasticæ cum sola obligatione personali, scilicet, dandi commoditatem, & vtilitatem percipiendi fructus, vita sua durãte, quia per hanc concessionem non transfertur aliquod ius in re, quod prohibetur. Sed dumtaxat exhibetur vsufructuario commoditas percipiendi fructus, *Quarant. & Megalanes.*

35 Est autem, obseruandum, quod locatio bonorum Ecclesiæ facta cõsanguineis est nulla, vigore Bull. Pauli IV. Sixti V. & Clem. VIII. de quibus per *Gratian. discept. cap. 415. part. 3. num. 13.* vbi limitat, has constitutiones locum sibi non vendicare, cessante fraude, vt etiã, notat, *Nouar. part. 2. tit. de loc. bon Eccles.*

Qua fraude cessante, posset Episcopus bona Ecclesiæ solita dari in Emphyteusim potius in consanguineos, quam in extraneos alienare, *Menoch cons. 18. & Barbosa, de potest Episc. part. 1. tit. 2. glos. 9. num. 34.*

36 Sed quando agitur de alienatione bonorum Ecclesiæ in consanguineos alienantis requiritur, vt fiat mentio in supplicatione porrigenda Papæ, alias rescriptum redderetur nullum, cum potius alienatio præsumatur fieri intuitu consanguinitatis, quam Ecclesiæ vtilitatis, & sic in illius fauorem, *cap. quisquis 12. quæst. 2. & cap. in Canonibus, 16. qu. 1. Cenrad. in praxi disp. lib. 9. c. 4. num. 8.*

37 Vndecimò dubitatur, an Episcopus, dicatur excedere fines commissionis, si iniunxerit partibus Canonem augumentari, vltra expressum Papæ ad effectum, vt alienatio rei Ecclesiæ cedat in euidentem vtilitatem.

38 Et quamuis, dicendum videatur, excedere fines commissionis,

39 Nihilominus, *Ricc. part. 3. decis. 60.* contrarium censuit, admittendum esse augumentum Canonis, vt sit in euidentem vtilitatem, & confirmari possit concessio prædicta, nam licet non valeat Commissarius excedere fines commissionis, non tamen procedit quando in cõmissione adesset aliquod verbum aptum comprehendere id, de quo quæritur, quia tunc commissio non debet restringi, *Rota, decis. & part. 2. diuersor.* nec diceretur agere contra commissionem, si ea quæ excedit, sunt vtiliora, vel de connexis commissionis, *Iason, in d. l. si procurator ad vnam. C. de procurator.*

41 Duodecimò dubitatur, quid si fieret instrumentum alienationis rei Ecclesiæ inter partes,

Digitized by Google

ceo, & Episcopum sub Sedis Apostolicæ beneplacito obtinendo, infra tertium tempus, absque traditione possessionis, & ante impetrationem beneplaciti Apostolici effet elapsum dictum tempus.

In hoc dubio, *Gonzalus, d. lib. 9 cap. 6. num. 21.* censet, optimum esse, vt de huiusmodi elapsu, fiat mentio in supplicatione.

41 Decimotertiò dubitatur, si locatio rei Ecclesiæ fuit facta ab Episcopo per triennium, an successor teneatur stare huic locationi.

Et quod teneatur stare, si fuerit facta nomine Ecclesiæ, vel pro eius vtilitate tradunt, *glos. Abb. & alij in cap. vltimo, de Prælati vices suas. Genuens. in practi. abit. quæst. 138.* vbi refert, quando dicatur locatio facta nomine Ecclesiæ, vel pro eius vtilitate.

42 Decimoquartò dubitatur, an Capellæ, cum sepulturis concedi possint absque Assensu.

Affirmatiuè Resp. *Quarbonta, verbo alienatio, n. 29.* quia concessio Capellarum cum sepulturis ad vsum destinatarum non dicitur alienatio, iuxta tradita, per *Ric. part. 1. resol. 39. & Barbosa, de iure Eccles. lib. 2. cap. 18. num. 19.*

Vnde vsus vendendi Capellas pro sepultura defunctorum, non est simoniacus, tum quia datur per modum eleemosinæ ad reparationem Ecclesiæ, vel ad sustentationem ministrorum illius, & non pro prætio, sicut datur stipendium pro diuinis, & Missis celebrandis, *Portelt. in dub. regular. verb. sepultura, num. 8.* & ratione rei, vel dignoris loci licita poterit esse prætij receptio pro sepultura, quasi hoc non videatur concernere spiritualia, sed tantum honorem, & præeminentiam, quæ potest prætio æstimari, & vendi, *Riccius, d. cas. 39. & Barbosa, d. lib. 2. cap. 10. num. 16. & Gratian. discept. forens. cap. 110.*

43 Decimoquintò dubitatur, an Episcopus possit concedere Capellam, quæ est ad liberam collationem, alicui laico, qui auctus fuerit censum illius, cum conditione, vt efficeretur de iure patronatus suæ domus.

Nequaquam, sed requiritur Assensus Apost. ex eo, quia impositio iurispatronatus in Ecclesia libera, est quid onerosum Ecclesiæ, cui videtur quædam seruitus imponi, quæ est species alienationis, *l. fin. C. de rebus Eccl. non alien. Redoan. rubr. 1 quæst. 23. Lambert de iure patr. lib. 1. quæst. 10. nu. 5. & Riccius, d. part. 1. resol. 75.* & Episcopus non potest ius patronatus

sionatus constituere in Eccle sia libera, vt tradunt Doctores communiter post glos. in capi. mentis, 16. quæst. 7.

44 Est, denique obseruandum, quod pœnæ extrinsecæ positæ in d. extranag. contra alienantes, non seruata illius forma, non habent locum in hypothecantibus bona Ecclesiæ, sed intrinsecæ nullitatis contractus, Quarenta, num. 43. namdum tractatur de puniendo, accipitur verbum, Alienatio stricte, & proprie, & sic pro translatione dominij sed possent puniri pœna suspensionis, vt in c. 2. de solut. ita Thesaur. in praxi de penis Eccl. part. 2. verb. obligantes 1. & Latter. de re benef. lib. 4. quæst. 25. nu. 13.

45 Similiter, est obseruandum, quod ad contrahendas pœnas contentas in d. extranag. Ambitiosæ, requiritur, vt res in dominio Ecclesiæ reperiatur, & actum, per quem dominium translatum fuit, & sic non sufficit rem fuisse, tantum, venditam, nisi sequatur ipsius rei traditio, nam venditio est causa transferendi dominium, sed non concludit ipsum actum translationis dominij, qui perficitur in rei traditione, l. traditionibus, C. de pactis, & non sufficit nuda traditio, nisi concurrat causa, siue titulus habilis ad transferendum dominiũ. l. nunquam, 1. ff. de acquir. rer. dom. vnde non dicitur alienatio, nisi titulus, & traditio cõcurrant, cum in his consistat tota vis alienationis, l. in omnibus, ff. de act. & oblig. & hæc est alienatio, quæ vigore d. extranag. inducit pœnas, de quibus in princ. huius cap. Verall. decis. 180. Thesaur. cit. loco, verb. alienatio, part. 2. cap. 1. & Latter. quæst. 26. num. 16.

46 Sic etiam, non est prætermittendum, contra rerum, aut bonorum Ecclesiasticorum raptores, inuasores, aut vsurpatores, vt de crimine Sacrilegij reos, pœnæ plurimæ statuuntur in Sacris Canon. præcipuè, in cap. nulli liceat, in cap. prædia, & in cap. in legibus, 12. quæst. 2. Ad quam Sacrilegij pœnam pertinet illud, de quo in cap. conquesti, de sent. excom. quando, scilicet, cum effractione spoliatur Ecclesia, quo casu excommunicationem ipso iure incurri, à qua post denunciationem solus Papa potest absoluere, Doctores communiter resoluunt, ita Suarez, de cens. disp. 22. num. 4. Sayr. tod. tract. lib. 3. cap. 29. num. 14. Barbosa, de iure Eccl. lib. 3. cap. 29. num. 7. & alij. Vltimò nota, non posse cogi Episc. ad renouandã Emphyth. prox agnas si velit bona pro Eccl. retinere, Mãt. dec. 10.

Digitized by Google

CAPVT SECVNDVM.

DE PROHIBITIONE concedendi licentiam, celebrandi extra Ecclesiam.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus non potest concedere licentiam celebrandi extra Ecclesiam.*

3 *Missa celebrari non potest in Oratorijs priuatis, absque licentia Papæ.*

5 *Missa in Oratorio priuato, an possit celebrari in præsentia familiæ, non interueniente priuilegiato.*

6 *Licentia concessa alicui celebrare faciendi in Oratorio Ciuitatis, an extendatur per translationem habitationis ad alium locum.*

7 *Episcopo, an sit reuocata facultas per S. C. T. celebrare faciendi Missam extra Ecclesiam, in casu necessitatis.*

8 *Necessitas, quænam requiratur, vt possit celebrari extra Ecclesiam.*

16 *Oratorium si habeat ingressum publicum, an possit Episcopus dare licentiam, vt in ipso celebretur.*

18 *Episcopus, an possit prohibere regularibus, ne permittant Sacerdotes exteros in suis Ecclesijs celebrare, sine ipsius licentia.*

SEcundò prohibetur Episcopis concedere licentiã celebrandi Sanctum Missæ Sacrificium extra Ecclesiam, & locum Sacrum ad id specialiter deputatum, vt statuitur in *S. C. T. sess. 22. de obseruand. in celebr. Miss.* Quamuis de iure communi poterant concedere hanc licentiam ex rationabili causa, *cap. concedimus, & cap. Missarum de consecrat. distinct. 1.* ita *Sylu. verbo* 1 *Miss. 1. quæst. 5. & alij apud Petrum Anellum, Perficum, de offic. Sacerdotis, lib. 1. cap. 6. dub. 3. num. 14.*

3 Vnde in Oratorijs priuatis, nequaquam hodie Episcopi possunt concedere licentiam celebrandi, cum id solum spectet ad Summum Pontificem, vt patet ex Decr. Sacr. Con-

Digitized by Google

greg. iussu Pauli V. editum de anno 1615. cuius responsum refert, *Zauarias Pasqualing. decis.moral.decis.*165.

4 In dubium, tamen,reuocari posset,in casu, quo fuerit concessa à Papa licentia alicui Missam celebrare faciendi in Oratorio suæ domus in sua, ac familiæ suæ præsentia, prout breuia expediri solent, an possit celebrari Missa in præsentia familiæ, si non fuerit præsens Dominus Priuilegiatus.

5 Affirmatiuè Respondent, *Portell. Responsmoral. part.*3. *cas.*49. *Diana*, *part.*3. *tract.*4. *miscell. resol.* 13. *& Nouar. part.*1. *de orat.priuatis*,*num.*8. cum agatur de re fauorabili, & simus in casu fauorabili, in quoduç orationes,dominus,& familia copulantur per se principaliter respectiuè, scilicet,ad audiendam Missam in domo, ideo non est necessarius concursus, sed in qualibet procedit dispositio.

6 Quid, autem, dicendum sit si fuerit à Papa concessum Priuilegium alicui celebrare faciendi Missam, de licentia Ordinarij, in priuato Oratorio Domus suæ Ciuitatis .N. pro se,& familia,& ille,cui fuit facta concessio mutaret habitationem, & se transferret, cum sua familia ad habitandũ in Vlla eiusdem Ciuitatis, an possit virtute dictæ concessionis celebrari Missa in domo, vbi habitare contingerit, vel indigeat noua concessione.

Et videtur dicendum non indigere noua concessione, quia concessio ei facta à Papa non continet Priuilegium locale,sed personale, vt ex verbis apparet, concessionem factam fuisse contemplatione personæ, ideo in quacumq; domo habitaret in eadem diœcesi posset gaudere eodem Priuilegio, ita *Nouar.num.*6. *Megala, var.resol.tom.*2. *resol.*62. *& Diana, cit.loco, resol.*208. Qui fatetur sub nomine familiæ in præfatis licentijs positę, venire, maritum,& vxorem, filios, & filias, ac etiam nurum habitantem in eadem domo, & commensalem, sicut,& omnes seruos,& seruas commensales, in ministerio eiusdem familiæ existentes.

An, autem, possint regulares celebrare Missam in dictis priuatis Oratorijs in domibus secularium, in quibus de licentia Sedis Apostolicæ potest celebrari.

Negat *Miranda,tom.*1.*q.*20 *art.*9.

Alij, verò,affirmant,Episcopo non contradicente,secus,si contradiceret,ita *Lezana,in summa verb.Altare, num.*9.*& Portell.eod.verbo*, licet *Cespi-*

dei,

des, de exempt. regul. cap. 5. dub. 91. num. 8. censeat, quod etiam contradicente Episcopo, possint regulares, qui habent circa hoc Priuilegium, celebrare in dictis Oratorijs.

7 Sed dubitatur Primò, an hodie post Concilium possint *Episcopi* concedere licêtiam celebrandi extra Ecclesiam, in casu necessitatis, in loco tamen honesto.

Affirmant, *Azor. part. 1. lib. 10. cap. 26. quæst. 6. Chamerota, de Sacrificio Missæ, dub. 11. Faustus, de Sacram. Eucharist. lib. 2. de Sacrificio Missæ, q. 170. & alij apud Pasqualing. decis. 166. et Perficti, lib. 1. cap. 6. dub. 3. num. 18. & dub. 4. num. 34.* Qui testantur, sic fuisse rescriptum à Sacra Congregat. Archiepiscopo Ianuensi, ex eo, quia per S. C. T. non fuit derogatum facultati concedendi licentias Episcopis, iure communi, competenti in casu necessitatis, sed concedendi licentias permanentes, & stabiles, extra casum necessitatis, ad tollendos abusus, qui oriri solent ex continuatis licentijs.

8 Secundò dubitatur, quæ, & quanta debeat esse necessitas, vt *Episcopi* possint concedere hanc licentiam.

In hoc dubio Doctores cẽsent, quod absoluta necessitas celebrandi extra loca Sacra interuenire non potest, ex eo quia, quando non potest celebrari in locis deputatis, cessat præceptum audiendi Sacrum, sed solum potest interuenire quædã necessitas moralis fundata in exigentia deuotionis fidelium, vt obseruat, *Pasqualing. decis. 167.* Qui resoluit pluries casus in particulari.

9 Et præcipuè, vt tempore pestilentiæ possint concedere licentiam celebrandi extra Ecclesiam, cum adsit necessitas concedendi, dum populus indiget placare Deum; cum assistentia ad Sacrificium Missæ, & aceessus ad Ecclesiam sit periculosum, *Barbosa, part. 2. alleg. 23. num. 8. Ricc. in praxi,*

10 *part. 1. resol. 460.* Item, quando ex causa solemnitatis, siue publicæ supplicationis confluit magna multitudo populi, ita vt non possit capere intra locum destinatum ad celebrandum, quia tunc posset de licentia *Episcopi* extra ipsum erigi Altare, & ibi celebrari; esset enim, valde inconueniens,

11 quod dum populus confluit ad illum locum, deuotionis gratia non possit frui præcipuo obiecto deuotionis, quod est Sacrificium Missæ, *Nald. verb. Missa, num. 33.*

12 Similiter si in aliquo oppido corruat Ecclesia, nec ibi alia adsit, posset concedere extra

Digitized by Google

loca deputata celebrari, ratione necessitatis, quousque Ecclesia reficiatur, iuxta *text. in d. cap. concedimus, de consecrat. dist. 1.* cum non teneatur populus accedere ad alia oppida vicina ad audiendam Missam,
33 vt tradit idem *Pasqualing. de eis. 169. num. 6.* Qui etiam censet, cum *Bersio, lib. 1. c. 6. dub. 4. num. 28.* si conficienda esset Eucharistia pro moribundo, ex eo, quia non posset deferri è loco vbi est, quia longè abesset, aut Ecclesia esset diruta, nec alia adest, & periculum adesset, ne interim moribundus expiret, cum tunc adsit necessitas celebrandi. vt subueniatur infirmo; semper, tamen, intelligi debet, cum lapide sacrato, & alijs ad Sacrificium Missæ necessarijs.

34 An, autem, ratione necessitatis possint in castris militum in tentorijs, aut sub dio concedere licentiam celebrandi.

Affirmant DD. quos refert, & sequitur *Pasqualing. decis. 167. num. 3.* qui, præcipuè, hoc intelligit pro diebus Festis, ex eo, quia militum deuotio valdè periclitaretur, nisi Sacrificio frueretur; Immo etiam, quando pugnandum esset, tum quia est placandus Deus, vt sit propitius, tum quoque, dum milites in pugna se exponunt euidenti periculo mortis, opportet, vt possint se præparare per Sacram Eucharistiam. Quamuis ad tollendas difficultates, soleat concedi Priuilegium à Papa celebrandi in casu prædicto, & pro nauigantibus in lictore sub tentorijs, aut sub dio in Altari portatili consecrato, cum alijs necessarijs ad Sacrificium Missæ.

35 Tertiò dubitatur, quot modis possit Episcopus dare licentiam celebrandi extra Ecclesiam in casu necessitatis, iuxta dicta superius.

Resp. ex traditis per *Persic. lib. 1. cap. 6. dub. 3. num. 20.* duobus modis; Primò ex parte loci, designando illum, seu Oratorium, vt in eo possit celebrari vna, vel altera vice, aut dum necessitas durauerit, & tunc magna circumspectione vti debet, & non nisi ex causa grauis necessitatis id concedere, & quod in eo adsint omnia ornamenta necessaria. Secundò ex parte personæ, dando subdito sibi Sacerdoti facultatem, vt sibi possit ad celebrandum locum eligere *Suarez, tom. 3. disp. 81. sect. 3. & Fagundez, lib. 3. primi Eccles. præcepti, cap. 13. num. 6.*

36 Quartò dubitatur, si Capella, seu Oratorium sit permanenter dicatum cultui diuino, & habeat ingressum publicum expositum in via publica, vt

quis-

Digitized by Google

quilibet ingredi possit, an valeat Episcopus concedere licentiam, vt ibi celebretur.

Et fatendum est posse, si fuerit erectum auctoritate Episcopi, & subiaceat eiusdem visitationi, & habeant portam ad viam publicam cum de se publicum sit. *Concilium, autem, dicta sess. 22. in Decreto, de observ. in celebr. Miss. & decretum præfatum Sacræ Congreg.* prohibent celebrationem in priuatis Oratorijs, qualia sunt, quæ in priuatis domibus inseruiunt tantum, vsui priuato, ita *Pasqualing. decis. 73. Riccius, part. 4. decis. 78. & Leyua, in exam. Episc. lib. 4. cap. 17. nu. 17.*

17 qui idem dicit de Capellis hærediticiis, quæ sunt in agro, prope aliquas domos, si habeant portas ad vias respicientes, & sint decēter ornatæ, ad hoc, vt Pastores, & rustici, qui custodiunt agros, vel fructus, Diebus Festiuis, Missa non careant.

18 Tandem est hic, obiter, obseruandum, quod Episcopus posset prohibere, etiam regularibus, ne permittant Sacerdotes exteros in suis Ecclesijs celebrare, sine ipsius licentia, visis litteris commendatitijs, *iuxt. tex. in cap. tua, de cleric. Peregr.* & censuit Sac. Cōgreg. 27. Augusti. 1630. cuius responsū referunt *Barbosa, in collect. Concil. sess. 23. cap. 15. de refor. & Cespides, de exempt. Regul. cap. 5. dub. 99.*

19 Et à fortiori posset Episcopus prohibere, ne Sacerdotes seculares administrent Eucharistiam in Ecclesijs regulariū, suis subditis, vt obseruat *Suarez, tom. 3. in 3. part. quæst. 82. disp. 71. sect. 2.* Qui, tamen, aduertit adesse Priuilegia aliquibus regularibus concessa, vt non solum per se, sed, etiam, per alios in eorum Ecclesijs possint Eucharistiam ministrare, *Cespides, cap. 6. dub. 128.*

CAPVT TERTIVM.

DE PROHIBITIONE, exercendi Pontificalia in diœcesi alterius.

SVMMARIVM.

1 *Pōtificalia in alterius diœcesi exercens Episcopus, quando suspensionem à Pontificalibus incurrat.*

2 *Pontificalium nomine, quæ veniant.*

3 *Pontificalia an possit exercere in loco exempto.*

4 *Episcopus in aliena diœcesi*

Digitized by Google

an possit celebrare Missam in Pontificalibus, sine licentia Ordinarij loci, & conferre primam tonsuram.

8 *Episcopus suspensus à Pontificalibus, an sit suspensus, etiam ab exercitio iurisdictionis, & Ordinis.*

9 *Missam cum Mitra, & baculo, an possit celebrare Episcopus suspensus à Pontificalibus.*

12 *Suspensus à Pontificalibus, cum illis celebrando, an fiat irregularis.*

13 *Episcopus exercendo Pontificalia in sua diœcesi erga personas alterius diœcesis, an incurrat in aliquam censuram.*

14 *Archiep. an possit exercere Pontificalia in Prouincia, absque licentia suffraganei.*

15 *Archiep. an possit deferre ante se crucem, & mozzettam in Prouincia.*

16 *Benedicere, an possit Archiep. per Prouinciam.*

17 *Pontificalia exercens in aliena diœcesi sine licentia bona fide inaduertenter, an incidat in suspensionem ab exercitio Pontificalium.*

TErtiò Prohibetur Episcopis exercere Pontificalia in alterius diœcesi, etiam cuiusuis Priuilegij prætextu, nisi de ordinarij loci expressa licentia, alias sunt ipso iure suspensi ab exercitio Pontificalium, vt statuit *S.C.T. sess.6. cap.5. de reform.*

1

2 Pontificalium, autem, nomine veniunt actiones propriè Ordinis Episcopalis, vt collatio Ordinum, consecrationes vasorum, Ecclesiarum, & Virginum, & chrismatis, & confirmatio, & benedictio vestiũ, & corporalium, vt obseruat *Sanchez, in summa, lib.7. cap.1. dub.50. Sayr. de censur. lib.4. cap.6. num.26. & Persius, de Offic. Sacerdot. lib.1. cap.6. dub.8 num.85.* Item omnes actus Sacerdotales, quatenus exercentur cum apparatu Pontificali, ister, Mitra, & baculo, *Riccius, part.4. decis.30. & in praxi, part.4. resol 432. & Castaldus, in praxi cap. lib.1. sect.10. n.7.*

3 Sed dubitatur Primò, an Episcopus possit se ingerere, & exercere Pontificalia in loco exempto.

Pro solutione, est præmittendum, tripliciter, posse dici locum exemptum à Iurisdictione Episcopi.

Primò,

Digitized by Google

Primò, impropriè, & per accidens, cum ratione, tantum, personarum exemptarum dicitur exemptum, vt sunt fere omnia Monasteria Regulariũ: verè enim, loca illa sunt in, & de diœcesi Episcopi, & Prælatus regularis habet Iurisdictionem in personas sine territorio, *Suar. de cens. disp. 5. sect. 4. num. 6.* In multis, tamen, casibus, etiam in regulares exemptos Episcopus Iurisdictionem habet, vt dicemus infra, *par. 3. cap. 19.*

Secundò modo, dicitur locus propriè exemptus, quando Prælatus Episcopo inferior, habet in eo loco plenam iurisdictionem Episcopalem, vt plurimum, cum temporali, coniunctam, sed est intra fines Episcopatus alicuius, seu diœcesis, *Rota, part. 1. decis. 683. in recentior.* Episcopus, tamen, habet, etiam, ibi iurisdictionẽ in multis casibus, *Rota, diuers. part. 1. decis. 744.* & dicemus infra, *part. 3. cap. 19. & cap. 32. & cap. 38.*

Tertiò modo, dicitur locus nullius diœcesis, quando, scilicet, Prælatus loci, habet Episcopalem iurisdictionẽ in subditos clericos, & laicos loci, & locus non est intra fines alicuius diœcesis, sed inter diuersas diœceses, vel in extremo, v. g. ad littus maris, & dicitur habere propriam, seu particularem diœcesim, vt declarat, *Rota, decis. 683. part. 1. in recentior.*

His positis, dicendum est, quod in loco exempto primò, & secundò modo, Episcopus dicitur esse in propria diœcesi, *Gonzales, glos. 43. num. 187.* & potest ibi Pontificalia exercere, & Cathedram habere, per *Clem. 2. de Priuileg.* Cathedrã, tamen, ad modicum tantum tẽpus, vt dicemus infra, *par. 3. cap. 32. & 38.* & dummodo non deroget in aliquo iuri exemptorum, vt in *d. Clem. 2. in fine.* Quamuis non possit Episcopus in loco exempto, secundò modo, exercere iurisdictionem contentiosam, seu Tribunal erigere, per *cap. cum Episcopus, de officio ordin. in 6. Rota diuers. part. 2. tom. 1. decis. 145.* secus in loco exempto primo modo, vt dicemus infra *part. 3. cap. 2.* In loco deniq; exempto tertio modo: Episcopus nullam habet iurisdictionem, nisi in tribus casibus, scilicet, quo ad visitationem, vt diximus supra, *part. 1. cap. 3. num. 13.* Et quo ad licentiam, & cognitionem super causa extractionis reorũm de loco Sacro, ex Bulla Gregor. XIV. vt dicemus infra, *par. 3. cap. 40.* Et in casu præscriptæ iurisdictionis, *Rota diuers. part. 2. tom. 1.*

Digitized by Google

tom.1.decis.207.num.5. & ideo si Episcopus se ingerit contra iura exercendo Pontificalia in dicto loco nullius, incidit in dicta suspensionem latam à S. C. T. contra exercentem Pontificalia in aliena diœcesi, ita *Thesaurus, de pœnis Eccles. part.2.verbo, Episcopus, cap.5.*

An, autem, Episcopus existens in aliena diœcesi, possit in loco exempto, qui non sit nullius, exercere Pontificalia.

Et non posse fatendum est, (etiam vocatus), sine licentia Episcopi, intra cuius fines locus exemptus reperitur, ita Sacra Congreg. super *d.cap.5. concil. sess.6.* vt testantur, *Barbosa, alleg.6.num.13. Scipio de Rubeis, in Aphorism.verbo Pontificalia, & Cespides, cap.4. dub.90.*

4 Secundò dubitatur, an Episcopus existens in diœcesi aliena, possit celebrare saltem Missam in Pontificalibus, absq; licentia illius Ordinarij.

Aliqui affirmant *cum glos. in clem. Archiep. de pœnis, verbo, celebrare*, ex eo, quia nullibi reperitur hoc prohibitum Episcopis, & quod prohibitio Concilij *d. sess.6. cap.5. de reform.* loquitur de vsu Pontificalium, cum aliquo exercitio, vt consecrare, ordinare, &c.

Contrarium, tamen, alij docent, non posse Episcopum celebrare Missam in Pontificalibus, saltem cum baculo Pastorali, sine licentia Ordinarij illius diœcesis, in qua reperitur, quia baculum est signum iurisdictionis, & Superioritatis, vt fatetur, *Leyua, lib.2.cap.29.* & colligitur ex cæremonia consecrationis Episcopi, vbi consecrans, tradendo baculum, consecrando, sic ait, *Accipe baculum Pastoralis Officij, vt sis in corrigendis vitijs, pie seuiens, in tranquillitate seueritatis censuræ non deserens, &c.* Ita, *Gauante, in man. verbo, functiones Episcopales, Diana, part.2.tract.6.resol.35. et par.4 tract.4. miscell. resol.143. & Merolla, tom.3. disp.7. cap.5. num.190.* Qui censet, id prohiberi Episcopis in *S.C.T. dicta sess.6.cap.5.* adiuncta Ecclesiæ consuetudine, quæ est optima legum interpres: ita, enim, interpretata est mentem Concilij; Vnde inoleuit praxis Episcoporum, vt nõ audeant celebrare in Pontificalibus in aliena diœcesi, sine Ordinarij illius licentia.

5 An autem Episcopus possit in aliena diœcesi conferre suis subditis primam tonsuram, sine licentia Ordinarij.

6 Affirmant, *Riccius in praxi, part.4.resol.431. Fornarius, de Sacr.Ord.cap.5.§.4.notab.4. De Rubeis, verb. prima tonsura, Diana,*

Digitized by Google

Diana, tom. 3. tract. 4. miscell. resol. 143. Merolla dicta disp. 7. cap. 5. num. 197. & Bonac. de susp. in particul. qu. 1. punct. 12. Qui hanc opinionē probabilem dicit, ex eo, quia collatio illius est voluntariæ iurisdictionis.

7 Negant verò, Sanch. in summa, lib. 7. cap. 1. dub. 40. num. 2. qui improbabilem dicit contrariam opinionem, Compenil. rub. 6. cap. 1. Barbosa, part. 2. alleg. 6. & Corradus, in praxi disp. lib. 4. cap. 8. num. 25. dicens contrarium, nullo modo practicari posse, alias incurrere in pœnam contentam in d. cap. 5 Concil. sess. 6. fatentur, Sayrus, de censur. lib. 4. cap. 16. num. 29. Thesaurus, de panis, par. 2. verbo, Episcopus, cap. 4. ex eo, quia, tonsuram, venit nomine Pontificalium.

8 Tertiò dubitatur, an Episcopus suspensus à Pontificalibus censeatur, etiam suspensus ab actibus iurisdictionis, & Ordinis.

9 Resp. non prohiberi Missam priuatim celebrare, neque

10 alios actus, qui illi competunt ex eo, quod Sacerdos est, vt Cōfessiones audire, baptizare, & similia, absque Pontificalibus ornamētis exercere. Nec, itidem, ea, quæ spectant ad in-

11 risdictionem, quia iurisdictionalia sunt separata ab his, quæ sunt Ordinis Pontificalis, sap. transmissam, de electione, Gamonet. in man. verbo, suspensio, Tamburin. de iure Abb. tom. 3. disp. 15. quæst. 6. & Suar. de cens. disp. 25. sect. 5.

12 Quartò dubitatur, si Episcopus, hanc dicta suspensione à Pontificalibus, cum Pontificalibus insignijs celebraret, aut Ordines conferret, &c. An incurrat irregularitatem.

Negant si celebrarent glos. in cap. 2. de offic. deleg. in 6. verbo, Sacerdotale, Sayr. d. lib. 4. cap. 16. num. 29. Tamburin. d. quæst. 6. Diana, tom. 3. tract. 2. de irregul. resol. 102. & part. 5. tract. 10. de suspens. resol. 4. Ex eo, quia Pontificalia non sunt de substantia Ordinis celebrationis, aut Officij; suspensus namq; à Pontificalibus ab actu celebrandi suspensus non est; secundum substantiam, sed tantum secundum qualitatem extrinsecam, sed p. m. exercendo hanc solemnitatē sibi prohibitam, licet aliqui aliter sentiant, sed si Ordines conferret, baptizatos confirmaret, aut Ecclesias, aut Virgines consecraret, sic suspensus à Pontificalibus, irregularis erit, etiam si ornamentis illis non adhibitis hæc munera obeat, quia talis diuina facit. & ex officio, diuina, autem, faciens ex officio in suspensione, irregularis

est, *cap. 1. §. statuimus, de sent. & re iudic. in 6. & cap. cum medicinalis, §. caueant, de sent. excom. in 6. Sayr. d. cap. 16. num. 26. & alij.*

33 Quintò dubitatur, an Episcopus exercendo Pontificalia in sua diœcesi erga personas alterius diœcesis, citra collationem ordinum, incurrat aliquam censuram, v.g. si conferat Sacramentum confirmationis, aut velum Sacrum moniali, aut similia.

Nequaquam Resp. *Sylues. verbo confirmatio, Thesaurus, de panis, part. 1. verbo Episcopus, cap. 4. & alij*; ex eo, quia nullo iure cautum reperitur, quamuis, peccet.

34 Sextò dubitatur, an Archiepiscopus post decretũ *S. C. T. sess. 5. cap. 6. de reform.* possit exercere Pontificalia in Prouincia, absque suffraganei licentia.

35 Negat, *Riccius, in praxi aurea, resol. 234.* ex eo, quia hodie non potest visitare Prouinciã. Ideo nec Pontificalia in ea exercere, dum requiritur expressa, & non tacita licentia Episcopi, exercendi Pontificalia post d. decretum S. C. T. Sed tantum remansit Archiepiscopo vsus crucis, & mozzetta.

35 Nihilominus alij censent, quod possit sine licentia suffraganei exercere Pontificalia in Prouincia, sine iurisdictionis exercitio, vel officio, vt Missam celebrando, & pro celebratione in Pontificalibus collocare Sedem, quæ spectat ad honorem Episcopalem, & est de accessorijs ad celebrationem, sed si iurisdictione, vel officio vti vellet, tunc non posset sine licentia Episcopi, vt ordinare, chrismate, &c. *Quaranta, verb. Archiep. auctor. vers. 30. & 32. Genuens. in praxi, cap. 88. num. 18. & alij, cum glos. in d. sess. Archiepiscopo*, propter magnam auctoritatem, & præeminentiam, quam habet in Prouincia, cuius ratione defert ante se crucem in tota Prouincia, & vtitur mozzetta violacea supra Rochetum apertum, & subditos occurrentes per totam Prouinciam benedicit dextera eleuata, & extensa signum Crucis formans, *Castaldus in praxi curem. lib. 1. sect. 10. cap. 10. num. 18. Barbosa, de iure Eccles. lib. 1. cap. 7. num. 134. & alij.*

Ideo cum Pallium sit ornamentum Pontificale Archiepiscopi, poterit eo vti, celebrando, diebus permissis, etiã in sua Prouincia, *cap. 1. de auct. & vsu Pallij, Quaranta, cit. Genuens. d. cap. 88. num. 33. Riccius, part. 3. decis. 21. cum glos.*

glos. in dicta clem. Archiepisc.

16 Septimò dubitatur, an Archiepiscopus possit benedicere per totam Provinciam.

Affirmant, *Quaranta, loco cit. vers. 29. & Riccius, part. 3. decis. 21. num. 4.* de iure communi, etiam in loco exempto, per *text. in d. clem. Archiepiscopo*, & intelligunt, tam de benedictione solemni, per illa verba, *sit nomen Domini benedictum*, vt inquit *Glosa*, quam de simplici, quam iterando præstant dextera elevata, & extensa, formam signum Crucis, vt habetur in *sacrum. Episcop. cap. 4.* & tradunt, *Castald. in d. praxi cap. lib. 1. sect. 10. cap. 10. num. 19. & Thomas del bene, de parlamentis, dub. 4. sub sect. 32. num. 13.*

17 Octauò dubitatur, an Episcopus, qui bona fide, & inaduertenter in aliena diœcesi sine licentia ordinarij loci corporalia, aut vestes Sacerdotales benediceret, incidat in præfatam suspensionē ab exercitio Pontificalium, iuxta dispositionem S. C. T.

Affirmatiuè respondent *Nauar. de sent. excomm. conf. 69. part. 2. num. 1. Franc. Leo, par. 3. cap. 8. num. 15. & Barbosa, part. 2. alleg. 6. num. 8.*

Nihilominus, aliter, videtur dicendum ex instrascriptis. Nā aut Episcopus prædicta peregit bona fide, inaduertenter, ignorantia iuris, vel ignorantia facti.

Si ignorantia iuris fuit probabilis, scilicet, penitus inculpata excusaretur ab omni pœna pro vtroque foro, vt esset quando, quia ignorat inculpabiliter legem prohibentem, & punientem actionem, alias nō damnatam, *Sanch. de matrim. lib. 9. disp. 32. num. 49. Laymann lib. 1. tract. de legibus, cap. 29. num. 1. Tbesaurus, de pœnis Eccl. part. 2. cap. 15.* Et communiter *Canonistæ, in cap. 2. de constit. & in cap. 2. eod. titul. in 6.*

Non, tamen, excusaretur Episcopus in casu prædicto, si sciret actionem prædictam esse prohibitam à S. C. T. sed ignoraret pœnam ab eadem infligendam, vt fatetur, *Laymann relato loco.* Quamuis *Canonistæ, in d. cap. 2. de constit. in 6. & Gennensis in practicabil. qu. 766.* existiment ignorantiam pœnæ, excusare à pœna quacumque, etiam scientem iuris positiui, prohibitionem; quod sequuntur plures Theologi apud *Sanchez, loco cit. num. 21.* quorum sententiam, probabilem fatetur.

Prædicta, insuper, roborantur, ex traditis, per *Sanch. dicto lib. 9. de matrim. disp. 31. num. 20. Diana, tom. 2. tract. 3. miscell. resol. 67.* & alios dum putant,

ob violationem censurarum non incurri irregularitatem, ab ignorante hoc genus pœnæ subesse violationi; Quorum opinionem satis probabilem dicit *Diana, loco cit.* licet non desint contrarium sentientes apud *Suarez, de censur. disp. 40. sect. 3. num. 10. & Filliuc. tract. 11. num. 158.*

Si denique fuit ignorantia facti, tunc si fuerit inculpata, quo ad talem speciem facti, excusat ab omni illius pœna, sed si ignorantia facti, culpabilis fuerit, scilicet, crassa, vel supina circa illam speciem facti a lege punitam; non euaderet pœnas iuris, nisi quando ex punit operantes scienter, seu ex præsumptione, *cap. 2. de consuet. in 6. ita Sanch. de matr. lib. 9. disp. 32. à num. 31. cum seq. & Thesaur. cit. loco.*

CAPVT QVARTVM.

DE PROHIBITIONE, retinendi beneficia, vel pensiones, absque Papæ dispensatione.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia per promotionem ad Episcopatum quando vacent.*

4 *Dispensatio concessa Episcopo, vt vltra tres menses consecrationem differat, an extendatur ad retentionem beneficiorum.*

5 *Beneficiorum retentione obtenta per Episcopum, si postea permutaret Episcopatum, an beneficia vacent?*

6 *Pensiones transferendi facultatem, an retineat, qui per promotionem ad Episcopatum.*

7 *Beneficiorum sub retentione, an comprehendatur facultas retinendi pensiones.*

8 *Beneficia, & pensiones promoti ad Episcopatum in terris infidelium, an vacent.*

10 *Beneficia, an valide possit, resignare ad fauorem, vel permutare promouendus ad Episcopatum.*

11 *Collatio beneficij facta Episcopo quando valeat.*

13 *Episcopo titulari, vel cui renuntiauit Episcopatui, collatio beneficij, an valeat.*

15 *Gratia beneficiorum retinendorum vigentes pro-*

motis

Digitized by Google

moti ad Episcopatum impetris non expeditis, quas penas incurrant.

QVartò, Prohibetur Episcopis retinere quascumq; beneficia, etiam simplicia, vel pensiones, absque Papæ dispensatione, dum per promotionem ad
1 Episcopatum ipso iure vacant. *cap. cum in cunctis, §. cum verò de elect. S.C.T. sess. 7. de ref. cap. 9. & sess. 23. cap. 2. de ref. Caputaq. decis. 100. par. 2. & Naldus, verb. beneficium.*
2 Sed dubitatur Primò, Quando beneficia, & pensiones promoti ad Episcopatum vacare censeantur.

Resp. vacare post adeptam possessionem, & consecrationem sequutam, vel postquam præfixum tempus ad consecrationem petendam lapsum fuerit; *d. cap. cum in cunctis, §. cum verò, & S.C.T. loco citato, Gratian. discept. forens. cap. 195. Caputaq. cit. Garcia, part. 11. cap. 6. num. 5. & Thesaur. de pœnis Eccl. verbo gratia, part. 2. cap. 5.* ex eo, quia beneficium habere nondicitur, qui illius possessionem adhuc non est adeptus, & consequenter, minimè possunt vacare alia.
3 Nihilominus de stylo Curiæ Romanæ vacatio hæc sit per solam promotionem ad Episcopatum, non expectata possessionis apprehensione, ut constat. *Rotæ in Carthag. pensionis 13. Februarij 1604. coram Rambolio*, stylus autem, ex eo procedit, quod Papa in promotione Consistorialiter decernit, illa vacare eo ipso, die promotionis, *Rota, in Capuaq. Albanen. 25. Maij 1620. coram Dunozetta*, Idcoq; eadem Rota, *coram Seraphino decis. 110.* declarauit, prædictum stylum procedere quando Papa in actu promotionis, vel translationis decernit vacare beneficia, alias, vbi non adest expressum decretum vacationis, standum est dispositioni iuris communis, *Barbosa, de iure Eccles. lib. 3 cap. 14. num. 23.*
4 An autem dispensatio concessa Episcopo, vt intra tres menses iure præscriptos, consecrationem differat, extendatur ad retentionem beneficiorum.

Aliqui negant ex eo, quia dispensatio non extenditur ad
1 annexa separabilia, vtiq; dilatio consecrationis, & vacantia beneficiorum.

Alij verò, probabilius censent, ea beneficia non vacare, quia vacatio illa est inseparabiliter cõiuncta dilationi quare, eo ipso, quod dilatio culpæ carea, ratione legitimæ dispen-

sationis

sationis extenditur quoque dispensatio, ne vacent beneficia cinquam ad commendam inseparabile; ita *Garcia, part. 1. cap. 6. num. 4. Merolla, tom. 1. disp. 4. cap. 6. num. 32. & Corradus in praxi disp. lib. 1. cap. 5. num. 31.*

5 Secundò dubitatur, si Episcopus obtenta beneficiorum retentione, permutet Episcopatum, an beneficia vacare censeantur.

Negatiuè Resp. *Barbosa, de potest. Episc. part. 3. alleg. 57. num. 56.*

6 Tertiò dubitatur, an per promotionem ad Episcopatum retineat, quis facultatem, quam haberet per prius, transferendi pensiones.

Et dicendum est, minimè illam retinere, sed eam facultatem amittere; imò, etiam obtenta retentione beneficij, non cõprehendit facultas transferendi pensiones. Ita *Riccius, in collect. decis. 806. & Barbosa, vbi loco.*

8 Quartò dubitatur. Quid dicendum de beneficijs promotorum ad Episcopatus in terris infidelium, seu tirularos.

9 Et nequaquam de iure vacare, docet *Anastas. Germon. de indult. Card. 9. si verò, nu. 16.* cum non possint, nec per eos stet assequi possessionem illorum, *Riccius, in praxi part. 4. resol. 439.* Similiter nec vacare pensiones, *Garcia dicto cap. 6. num. 24. & Barbosa d. alleg. 57. num. 74.* Qui, *de iure Eccl. dicto lib. 3. cap. 14. num. 24.* hoc intelligit, si Papa in promotione Consistorialiter non decernat, ea vacare eo ipso.

10 Quintò dubitatur, an permouendi ad Episcopatum possint valide resignare beneficia quæ obtinent, simpliciter, aut ad fauorem, vel ex causa permutationis, inter tempus vacationis, & promotionis.

Negatiuè, alias vacaturi, & irriti, & nullius roboris essent, vt in regula 25. *Cancellar. de bonis vacaturis per promotionem, & omnia Rota, part. 1. diuers. decis. 791.*

11 Sextò dubitatur, an collatio beneficij facta Episcopo valeat.

12 Negatiuè, nisi fiat ex dispensatione Papæ, vt per *Abb. & DD. in cap. cum nostris, de concess. præb. Gutt. num. 44. & Last. lib. 2. cap. 34. num. 139.*

13 An autem collatio beneficij facta Episcopo titulari, vel ei qui renuntiauit Episcopatui, sit valida.

14 Affirmatiuè Resp. *Nauar. cons. 14. & 15. de elect.* quem, etiam refert, & sequitur, *Garcia, num. 43.* præsertim de beneficijs simplicibus. Quamuis, *Rascum, cons. 351. lib. 4. nu. 23.*

teneat,

tenetur, quod persona Episcopi titularis redditur inhabilis ad alia beneficia in futurum obtinenda sine indulto Papæ.

15 Est, tamen, observandum, quod si aliquis promouendus ad Episcopatum obtineat a Papa gratiam retinendi beneficia sua, & post obtentam possessionem Ecclesiæ, retineret ea beneficia litteris non expeditis, tametsi supplicatione signata, incurrit ipso iure in has pœnas. Primo tanquam intrusus fructus non lucrantur, sed tenetur ad eorum restitutionem. Secundò, non iuuatur regula de triennali, seu annali. Tertiò irrita est illa gratia retinendi dicta beneficia, & dimittere tenetur, & adeo perpetuo inhabilis remanet, vt statutum extat per Bullam Iulij III. *qua incip. Sanctissimus*, & obseruat *Thesaurus, de pœnis part. 2. verbo, Gratia, cap. 6.*

CAPVT QVINTVM.

DE PROHIBITIONE admittendi resignationes beneficiorum contra tenorem Bullæ Pij V.

SVMMARIVM.

1 *Episcopi non possunt beneficia coram ipsis resignata conferre suis, aut resignantium consanguineis, vel familiaribus.*

2 *Ecclesia Parochialis vacans per resignationem, non possunt admitti ad concursum familiares Episcopi.*

3 *Permutatio beneficiorum, quando admittenda.*

4 *Beneficium Iurispatronatus potest conferri consanguineo resignantis.*

5 *Bulla Pij V. circa vacationem beneficiorum per resignationem, an habeat locum in aliis vacationibus.*

6 *Causa admittendi resignationes ab Episcopo quæ sint.*

8 *Beneficia resignata coram Episcopo, an possint ab eo conferri, quolibet mense anni.*

9 *Episcopi, obseruare debent, vt resignantes teneat. si sunt in Sacris habeant aliunde, vnde viuere.*

10 *Beneficium ad cuius titulum fuit, quis ad Sacros Ord. promotus, quomodo possit resignari.*

10 *Beneficia in manibus Episcop.*

Digitized by Google

Epis. resignata, an comprehendatur sub regula de infirmis.

11 Resignationes recipere, an possit Episcopus, dum existit in Vrbe.

12 Resignare, an possint coram Episcopo beneficia reservata Papæ, vel Cardinalitatione indultus.

13 Prælati, Episcopo inferiores, an possint resignationes beneficiorum recipere, & permutationes admittere.

14 Permutari, an possit coram Ordinario beneficium reservatum.

15 Permutatio beneficiorum, quando possit fieri coram Episcopo.

16 forma faciendi permutationes coram Episcopo.

17 Permutatio beneficiorum, an possit fieri existente expedientia personarum, & sola utilitate personarum.

18 Beneficia permutata coram Episcopo sine causa vacant Sedi Apostolicæ.

19 Permutari, an possint beneficia, coram Episcopo quolibet anni mense.

20 Beneficium in una diœcesi sum si permutetur cum alio, alterius diœcesis, requiritur consensus, & auctoritas utriusque Episcopi.

21 Beneficia Iurispatron. an resignari, vel permutari possint coram Episcopo.

22 Permutatio beneficij de Iurepatr. an quandoque possit fieri sine consensu Patroni.

25 Dispensatus super beneficio, an possit illud permutare.

26 Resignari, quando possint beneficia ab inquisito ad favorem alterius.

28 Resignans beneficium ad favorem alterius in forma. Dignum, si postea non fuit repertus idoneus, an possit redire ad beneficium, vel si reservaverit sibi pensionem, eo casu, valida remaneat reservatio, num. 32.

30 Resignans beneficium conditionaliter, si scienter nulliter resignat, abdicatur ius ab eo.

31 Clausula, non alias, &c. quid operetur.

33 Pensiones, an possint permutari

34 Re-

Digitized by Google

34 *Resignationem beneficij, cuius redditus sunt inexigibiles, an possit admittere Episcopus.*

36 *Bulla Pij V. an habeat locum quando resignans renunciat clericatui, vel quando beneficium vacat per assecutionem alterius, num.* 38.

40 *Resignationes, etiam, ex causa permutationis, publicandæ sunt.*

41 *Publicationes, an requirantur in benef. Iurispatron.*

42 *Publicationes, an requirantur in beneficijs vacantibus, per adeptionem aliorum.*

44 *Publicationes, an sint necessariæ in coadiutoria.*

46 *Collatio beneficij resignati in manibus Ordinarij intra quod tempus est facienda.*

48 *Tempus ad effectum conferendi beneficium resignatum, currit Episcopo à die scientiæ resignationis.*

50 *Beneficia de Iurepatr. resignata ad favorem, an comprehendantur sub Cõstit. Gregor. XIII. circa temporis præfixionem ad capiendam possessionem.*

QVintò Prohibetur Episcopis admittere resignationes beneficiorũ, sine legitima causa; Ac, etiã, beneficia simpliciter resignata in eorum manibus ex causis, à iure expressis, conferre prohibentur suis, aut resignantium consanguineis, affinibus, aut familiaribus, sub pœna suspensionis à collatione beneficiorum, iuxta Bull. Pij V. incip. *Quanta Ecclesiæ, de anno* 1568. quam refert, *Quaranta, verbo, beneficiorum resignatio.* 1

Quod procedit, etiam, in Parochialibus vacantibus per resignationem, nam tunc Episcopus non posset eligere suum familiarem, vel consanguineũ, licet in concursu esset magis idoneus; Immo non debet admitti ad concursum, ex d. Bullam Pij V. & obseruat, *Franc. Leo, fori Eccles. part. 2. cap. 3. num. 4.* 2

Similiter permutationes beneficiorum admittere non potest sine causa vtilitatis, seu necessitatis Ecclesiæ, quam exquirere, & cognoscere debet Episcopus, *cap. maioribus, de præbendis, & c. quæsitum, de rerum* 3

Digitized by Google

rum permutat,et ibi DD.Garcia, de benef. part.11. cap.4. num.44. & 54. vt dicemus, num.15.

4 Sed, an prohibitio prædicta comprehendat beneficia Iurispatronatus.

Negatiuè,Resp. *Maceraten. lib.1 resol.112. casu 68.* & ita fuisse declaratum per Sac.Cõgreg.Conc.referunt, *Quaranta, verbo, Missa Rectus,part.3. decis.81.Diana,part.5.tract.14. num.26.*

5 *Est*, tamen, obseruandum, quod d. Bulla Pij V. vendicat sibi locum in vacatione per regnationem, non autem in alijs vacationibus,*Riec.part.4. decis.40.num.5.*

6 Causæ, autem, admittendi resignationes ab Episcopis, sunt, quando beneficiati de iure, vel de facto inseruire non possunt Ecclesiæ; puta, quia sunt crimine irretiti,vel habent duo incompatibili a,vel volunt ingredi religionem, aut contrahere matrimonium,vel habent graues inimicitias, aut senio sunt confecti, vel nimia infirmitate impediti:nam alias esset nulla renuntiatio, fine causa, vel aliqua ex prædictis iuxta Bullam Pij V.*Genuens.in praxi cap.65. Leyua lib.4. cap. 57. & Barbosa, de iure Eccles. lib.3.cap.15.num.99.* Et quamuis in dubio præsumatur causa

7 iusta, si Episcopus admitteret resignationem, coram eo facta,*Seraph.decis.1320.* tamen non desunt contrarium sentientes apud *Gareiam,d.cap.4. num.52.*

8 Quando, verò, beneficia libere resignantur coram *Episcopo* ex aliqua ex causis contentis in d.Bulla Pij V.possent, quoque ab eodem Episcopo conferri in quolibet mense anni, vt optimè deducit, *Gonzales,glos.14.num.31.*

9 Sed obseruare debent Episcopi, vt coram eis renuntiantes, si sunt in Sacris constituti, habeant alias, vnde viuere, & vitam commodè sustentare possint;nam aliter admittere non valent renuntiationes, vt habetur in d. Bulla Pij V. & si esset promotus ad titulum illius requiritur, etiam, vt fiat mentio, quod ad titulum illius beneficij fuit promotus, vt diximus *de Obligat. cler. part.2. num.23.*

10 An,autem,sub Regula Cancellariæ,*de infirmis resignantibus*, comprehendantur beneficia in manibus *Episcopi*, si resignans infra 20.dies moriatur.

Aliqui negant; sed alij affirmant, cum ratio fraudis, in qua regula illa fundatur, in quacumque renunciatione locum habere possit, ita *Paris. lib.12.*

Digitized by Google

lib.12. quæst.5. num.8. & Barbosa, de iure Eccl. lib.3. cap.15. num.129.

11 Sed dubitatur Primò, an Episcopi in Vrbe commorantes possint resignationem beneficiorum, existentium in sua diœcesi recipere.

Affirmant, *Leyua d. lib.4. cap.58. num.20. & Barbosa d. alleg.69 num.22.* Sed debent exire extra menia Vrbis, ob reuerentiam Papæ. Quamuis, *Couar. lib.3 var. cap.28. num.8.* dicat, quod eo casu beneficia dicuntur vacare in Curia, & collatio spectat ad Papam, *cap.2. de præbendis in 6.*

12 Secundò dubitatur, an possint resignari coram *Episcopo* beneficia reseruata.

Affirmat, *Flam. Paris. de resign. lib.7. quæst.14. num.6.* non tamen posset illa conferre. Sic etiam, quamuis *Episcopus* in manibus suis possit recipere resignationes in menfibus, in quibus collatio spectat ad Cardinalem, ratione indultus, non poterit tamen conferre, sed Cardinalis habebit collationem, *Viuian. de Iurepatron. lib.13. cap.10. num.35. & Barbosa, de iure Eccl. lib.3. cap.15. num.136.*

13 Est, autem, hic obseruandũ, quod Prælati inferiores Episcopalem Iurisdictionem habentes, possunt resignationes beneficiorum recipere, *Paris. conf.22. vol.4. & Barbosa loco cit. num.175.* Nam huiusmodi Prelati dicuntur Ordinarij, & habent Ecclesias sibi pleno iure subiectas, & in eis habent potestatem instituendi, & destituendi, *Paris. d. conf.22. & conf.35.* Et ideo possunt, etiam, beneficiorum permutationem approbare, cum hæc facultas eis competat ratione Iurisdictionis, non verò dignitatis, aut Ordinis. Quod secus esset, de Prælatis *Episcopo* inferioribus non habentibus Episcopalem Iurisdictionem, nisi eis specialiter sit concessum, *Lessius lib.2. cap.34. nu.196. Tamburin. de iure Abb. tom.1. disp. 14. quæst.8. & aly.*

14 An, autem, beneficium reseruatum possit permutari coram Episcopo.

Nequaquam fatentur, *Lapus, alleg.26. Puteus decis.262. lib.1. & Nouar. part.2. verb. de benef. resign. num.9.* Quamuis, *Barbos. eit. alleg.69. num.25.* dicat posse permutari, sed non conferri, cum spectet ad Papam.

15 Tertiò dubitatur, quando permutatio beneficiorum fieri possit coram Episcopo.

Resp. quando fit secundum Ius commune simpliciter, & absque pactis, & conditionibus ex causa necessitatis, seu

Digitized by Google

vtilitatis Ecclesiæ, vt tradunt, *Garcia, part.*11.*cap.*4.*num.*66. *& Leyua, d.lib.*4.*cap.*55.*nu.*55. *& alij apud Barbos. de iure Eccles.lib.*3.*cap.*15.*num.*174.

Quæ permutatio esset permissa inter duos tantum, non triangularis, vel quadrangularis, & Bullæ permutationis simul expediri debent, *Gauante in man.V. benef.permut.Caputaq.decis.*325.*part.*2.*& Barbosa de iure Eccles. lib.*3. *cap.*15. *num.*165.

16 Forma, autem, permutationis faciendi coram Episcopo, erit, quod probentur causæ, examinẽtur permutaturi, *iuxt. S.C.T. sess.*24.*cap.*18. fiat collatio idoneis repertis, litteræ simul expediantur, Publicatio fiat de huiusmodi permutatione, *iuxta Bullam Greg.XIII. incip. humano*, & in possessionem mittantur, ac fidei professionem faciant, ita, *Vgolin. de potest.Episc.cap.*5.*§.*20.

17 Cumque fieri non debeat permutatio beneficiorum, nisi propter necessitatem, vel vtilitatem Ecclesiæ. Dubitatur, an sufficiat expedientia personarum, & sola vtilitas personarum.

Affirmat, *Genuens. in praxi cap.*65. *num.*11. *ex glos. verb. vtilitati, in cap. cum vniuersarum, de rer. permut. cum alijs apud Garc. d.cap.*4. *num.*45. Permutatio, tamen facta, absq; vlla causa iusta, quæ saltem redundet in vtilitatem Ecclesiæ, vel ad eam saltem reductiuè pertineat, esset nulla, si coram inferiore à Papa fiat, sufficeret, autem, causa ex parte *vnius* permutantium, modo ex *parte* alterius non sit in damnum Ecclesiæ, Quamuis vtilitatem Ecclesiæ requirat *Tuscus, concluf.* 365. *num.*5. nam ita demum datur facultas Ordinarijs faciendi permutationes, quę de iure prohibitæ sunt, vt obseruat, *Garc. dicta part.*11.*cap.*4. *num.*49.

18 Immo beneficia coram Episcopo permutata, sine causa manerent tanquam vacantia, reseruata Sedi Apostolicæ, vel Superioribus Ordinarij, qui talem permutationem admisit, & admittens huiusmodi permutationem incurreret pœnam suspensionis, de qua in *Bulla Pij V. Garcia, num.*51. & dicemus infra, *part* 3.*cap.*7.

19 Vtrum, verò, possint permutari beneficia coram Episcopo, quolibet mense anni.

Affirmatiuè Resp. *Garcia, part.*5.*cap.*1.*num.*543. *Gonzales ad reg.*8.*glos.*14.*num.*32. *& Gauante, loc.cit.num.*5.

20 Quartò dubitatur, quid si beneficium in vna diœcesi situm, permutetur cum alio, alterius diœcesis.

Resp.

Digitized by Google

Resp. requiritur tunc consensus, & auctoritas vtriusque Episcopi ad quos illa beneficia spectant, *Gauante, num.7. & alij*.

21 Quintò dubitatur, an coram Episcopo possint resignari, vel permutari beneficia Iurispatr.

Affirmatiuè, accedente cõsensu Patronorum, ita *Couar. pract.cap 36. num.9. Gauante, num 6. Vgolin. d.cap.50. §.19. & alij*. Ideo non facta mentione, quod beneficium est de Iurepatr. laicorum, non valeret permutatio, etiam facta in Curia, *Gigas, de pension. quæst.24. num.5. Viuian.d.lib.13.cap.10. num.24. & Barbosa de iure Eccles.lib.13 cap.15.num.142.*

22 An quandoq; sine consensu patroni possit fieri permutatio beneficij Iurispatr. ita vt sit valida.

23 Resp. aut sumus in permutatione benef. Iurispatr. coram Papa, & valeret, illis inuitis, à quo tamen, solet fieri in totum derogatio, & sic est communis stylus, & obseruantia, *Viuian. de Iurepatr. lib.14. cap.2. num.24.*

Aut, sumus in permutatione coram Ordinario, & non posset fieri inuitis, & contradicentibus Patronis, alias esset nulla; ita vt possent Patroni alium præsentare; nisi talis præsentatio fieret in magnam Ecclesiæ vtilitatem, & requisitis Patronis, absque causa legitima cõtradicerent, quia tunc, esset valida permutatio, vt tradit, *Garcia.d.part.11.cap.3. à num.28. cum alijs*.

24 Sed vtrum pensio imponi possit super beneficijs de Iurepatron. absque Patroni consensu.

Affirmant, *Gigas, de pension. quæst.23. num.11. Lessius lib.2. cap.34. dub.38. et Viuian. lib.13. cap.9. num.22.* Qui testatur, ita seruari in Curia; sed nisi fieret mentio Iurispatr. pensio non sustineretur, *Gigas, citato loco, quæst.24.*

25 Sextò dubitatur, an dispensatus super beneficio, possit illud permutare.

Negatiuè, secundum *Rotam, in nouis, decis.339.* & fatetur, *Nouar. part.2.tit. de benef. resign.num.8.*

26 Septimò dubitatur, an beneficia possint resignari ab inquisito, quando per sententiam veniret priuandus.

Affirmant, *Glos.in cap.2.vers. finita, vt litè pendente, Paris.de resign.lib.3.quæst.16. & Campanil. super Ritu 6. Cur. Archiep. num.12.* etiam coram Episcopo, si fuerit resignatio simplex, *Genuens.in praxi, cap. 65 num.9.*

27 Immo possunt, quoque resignari

Digitized by Google

gnari ad fauorem coram Papa,appellatione pendēte à cōdemnato ad priuationem beneficij,etiam si habeatur notitia collationis factæ per Papam in casu vacationis, *Genuens.cit.loco in Addit.num.* 18. ex quo,pendente iudicio nullitatis, & iniustitiæ, non potest dici vacare beneficium per priuationem, *Puteus, decis.*30. *lib.*1.

28 Octauò dubitatur, si quis resignaret beneficium in fauorem alterius in forma, dignū, qui postea non esset repertus idoneus,an possit resignans redire ad beneficium.

29 Et non posse ad illud redire censet,*Garcia,d.part.*11.*cap.*3. *num.*38. Sed vacaret liberè per resignationem, quia culpa sua non habuit effectum, ex quo prius tenebatur inquirere,& se informare de idoneitate resignatarij, & sic sciuit, vel scire debuit illum, non esse idoneum, nisi probaret diligentiam adhibitam,aut iustam ignorantiam, quia communiter reputabatur idoneus, vel alias erat approbatus, *cap.innotuit, de elect. vbi glos. verbo, ignorantiam, & Abbas,num.*9.

30 Sicuti resignans in fauorem, seu conditionaliter, cum clausula, *non alias, nec alio modo,* si scienter, nulliter resignat, per talem resignationem Ius abdicatur ab eo, vt resoluit, *Rota in Romana, Canonicatus*, 17. *Nouembris* 1567. *coram Seraphino,Flam.Paris.lib.*1.*quæst.*3 *num.*71. *& Rebuff. cons.* 192. *num.*5. Inquit, quod clausula

31 prædicta non operatur, quando adest culpa resignantis, & per eum stat.

32 Vnde, si idem resignauerit reseruata sibi pensione, non valebit quoque reseruatio illius, ex quo fuit reseruata de consensu resignatarij, qui non successit in beneficio, nec habuit ius in illo,*Garcia, dicta part.*11.*cap.*3.*num* 36.*&* 38.

33 Nonò dubitatur, an pensio possit permutari cum beneficio,contradicente titulari.

Et nequaquam, fatentur, *Selua,de benef.part.*1.*quæst.*3. *nu.*10.*Riccius,part.*4.*decis.*285. *& in praxi, part.*3.*resol.*525. *& alij.*

34 Decimò dubitatur, an Episcopus possit admittere resignationem beneficij,cuius redditus sunt inexigibiles.

35 Affirmat, *Riccius,part.*3.*decis.*53. ex vi, eiusdem Bullæ Pij V. Ibi, *aut*, (*qui nequeunt Ecclesiæ, vel beneficia inseruire*) cum id dicatur fieri non posse, quod commodè fieri nequit,*l.nepos proculo, ff. de verb.significat.* & licet præfata Bulla casum prædictum non aperiat, nihilominus tacitè

inest

Digitized by Google

ineſt in dictis verbis, & tacitis, & expreſſis, idem eſt iudicium, *locum quid, vbi DD. ff. ſe certam petatur*, & ita fuiſſe reſolutum in Curiæ Archiep. Neap. teſtatur *idem*, Riccius.

36 Vndecimò dubitatur, an prohibeatur Epiſcopus, ex vi d. Bullæ Pij V. conferre beneficium vacans, conſanguineo clerici, quando ipſe reſignans renuntiauit clericatui.

37 Affirmatiuè, latetur Riccius, *d. part. 3. deciſ. 307.* ex eo, quia renuncians clericatui, cenſetur tacitè renunciaſſe beneficio, *Abb. in cap. 1. & 2. de cler. coniug.* & licet videatur, quod renunciatio fit indirectè facta, dum renunciat clericatui; Nihilominus Bulla prædicta prohibet omnino collationem beneficiorum reſignatorum, conſanguineis reſignantium, tam directè, quam indirectè, vt probatur *in §. caterum*, *eiuſdem Bullæ*.

38 Duodecimò dubitatur, an d. Bulla Pij V. habeat locum, quando beneficium vacat per aſſequutionem alterius incompatibilis.

39 In hoc dubio, Riccius, *dicta part. 3. deciſ. 308.* cenſet, non habere locum, quia loquitur, quando quis reſignat, quod non eſt idem, dum quis conſequitur aliud beneficium incompatibile, quod retinere non poteſt, ex *S. C. T. ſeſſ. 24. cap. 17.* & cum ſit pœnalis, & odioſa non debet fieri extenſio, *cap. odia, de regulis iuris*.

Nihilominus, dictam Bullam habere locum, etiam in Parochialibus dimiſſis ob alterius Parochialis aſſecutionem, cenſuit Sacr. Congreg. Epiſc. *ſub die 19. Decemb. 1620.* vt teſtatur, *Barboſa, de iure Eccl. lib. 3. cap. 15. num. 63.*

40 Eſt, quoque, obſeruandum, quod omnes reſignationes, etiam ex cauſa permutationis, de quibuſcumq; beneficijs, nec non ceſſiones litis, & iurium beneficij per ceſſionarium, tempore ceſſionis, non poſſeſſi factæ in manibus Papæ, & ſuper eis prouiſiones, ſeu mandata de prouidendo, publicari debent cum literis Apoſtolicis deſuper confectis infra ſex menſes, ſi beneficium ſit intra montes, ſi verò vltra montes, infra nouem à data primæ ceſſionis, non autem à die præſtiti conſenſus numerandos; Sic, etiam reſignationes in manibus Ordinarij, infra tres menſes iuxt. Bull. Gregor. XIII. incip. humano apud *Quarantã*, *verbo, benefic. reſign. publicat.*

41 Quæ Bulla, circa publicationem, habet locum, etiam in beneficijs Iuriſpatr. reſignatis in manibus Papæ de conſenſu Patronorum, *Verall. deciſ. 44. verbo*,

Digitized by Google

verbo, R*egula Marescott.lib.*1. *cap.*3. *num.*30. *& Seraph.decis.* 1279.

42 Sed vtrum d. Bull. *Gregorij* habeat locum in beneficijs vacantibus per adeptionem aliorum.

43 Et non habere locum, fuit decisum per R*otam*, *in causa*, *Feltren. Parochialis* 10. *Nouembris* 1606. *coram Lancellotto*, & refert, *Nouar.part.*1. *de benef.resign.num.*22. Quia solum d. Const. de publicandis resignationibus videtur loqui de resignationibus ad fauorem, & non de vacationibus, seu dimissionibus simplicibus, *Paris. de resign.lib.*1. *quæst.*5. *& 7. num* 47. *& Barbosa*, *de iure Eccl.lib.*3. *cap.*15. *nu.*188.

44 Sed, an procedat eadē Bull. *Gregorij*, in coadiutoria, si de consensu, cum futura successione, fiat.

Aliqui censent non procedere, quia licet videatur habere naturam resignationis. Ea, tamen, non est vera resignatio, *Rota decis.*10. *lib.*3.*part.*1. *diuers. & Gonzales adregul.*8. *glos.*3.*§.*9.*num.*67. licet tutius faciendam esse publicationem censeat, *Leyua*, *in exam. Episc. lib.*4.*cap* 58.*num.*6.

45 An, autem, publicationes præsumantur factæ, ex cursu longi temporis, vide supra, *part.*1. *cap.*3. *num.*33. & quæ notat *Barbosa*, *de iure Eccles. lib.*3.*cap.*15.*num.*197.

46 Denique est obseruandum, iuxta Const. *Greg.XIII.* collationem beneficij resignati in manibus Ordinarij esse faciendam infra mensem, & qui de eo prouisus fuerit à die prouisionis sibi factæ, tenetur possessionem illius capere infra tres menses, alias beneficium ipso iure vacare censetur, & ad Sedem Apostolicam deuolutum existit.

47 Quod, etiam, procedit in beneficio ex causa permutationis resignato, vt obseruat *Garcia*, *part.*10.*cap.*4.

48 Tempus, autem, prædictum mensis currit Episcopo à die scientiæ factæ resignationis, *Rota*, *in spoletana.benef.*31.*Ianuarij* 1594.*coram Lancellotto.*

49 Sed in beneficijs resignatis ad fauorem in manibus Papæ, infra sex menses debet resignatarius capere possessionem, iuxta d. Constit. Gregor.XIII. *Rota*, *decis.*158 *part.*4.*diuersor.* vbi refert decisum esse satisfactum menti huius Constitut. quamuis nō fuisset capta actualis possessio, infra dictum tempus, cum tamen, productis litteris Apostolicis coram exequutore Apostolico, instetit se examinari, & sibi conferri beneficium; nam sufficit non stare per ipsum resignatarium.

50 Dispo-

Digitized by Google

50 Dispositionem, tamen, dictę Constit. circa temporis præfixionem, non habere locum in beneficijs Iurispatr. resignatis in manibus Papæ, fatetur, *Nouar. part. 1. tit. de benef. resign. num. 13.* ex eo, quia loquitur solum de beneficijs, nulla facta mētione Iurispatr. de qua est facienda specialis mentio, iuxta tradita, per *Couar. pract. qq. cap. 36. num. 2.* cum tempus ad instituendum præsentatos, non sit à iure præscriptum, *Selua, de benef par. 3. quæst. 63.* & dicemus infra, *par. 3. cap. 15.*

CAPVT SEXTVM.

DE PROHIBITIONE conferendi beneficia incapacibus, & clericis indignis, ac alijs, qui de Iure prohibentur.

SVMMARIVM.

1 *Indigni, & incapaces, qui nam sint obtinendi beneficia Ecclesiastica.*

5 *Simoniaci in beneficio, quas pœnas incurrant.*

7 *Illiteratis, beneficia conferri non possunt.*

8 *Electus regularis, an sit capax beneficij, vel pensionis.*

9 *Natus ex matrimonio nullo, sed præsumpto bono, an sit legitimus.*

SExtò Prohibetur Episcopis conferre beneficia Ecclesiastica incapacibus, & clericis indignis, & alijs, qui de iure prohibentur illa obtinere, *cap. cum in cunctis, §. fin. de elect. cap. compromissarius, eod. tit. in 6. & Garcia, part. 10. cap. 3. num. 2.* & huiusmodi nonnulli sunt, & signanter.

1 Laici incapaces sunt obtinendi beneficia, *cap. 2. de Instit.* Clerici ante ann. 14. inceptum, beneficia simplicia, etiam Iurispatr. obtinere non possunt, *iuxt. disp. S. C. T. sess. 23. cap. 6. de refor.* nam alia beneficia conferenda sunt constitutis in ætate, quam beneficij qualitas requirit, *Viuian. part. 1. lib. 1.*

2 *cap. 1. num. 184.* Illegitimi inhabiles sunt ad beneficia obtinenda, absque dispensatione, *cap. accipimus, de ætat. et qualit.* Coniugati, durante matrimonio, beneficia consequi non possunt, *cap. 2. de cleric. coniug.* Bigami obtinere non possunt beneficia, *cap. 1 et 2. de bigamis.* Irregulares, excommunicati,

Digitized by Google

ti, suspensi ab officio, aut beneficio; Degradati, siue depositi, ac interdicti, personali interdicto, consequi non valent beneficia. Similiter, hæretici, credentes, fautores, &c. Eorumq; filij, vsq; ad secundam lineam paternam, ad primam verò, maternam, ad beneficia non admittuntur, *cap. statutum, cap. ad abolendam, de hæret. & cap. quicumque, §. hæretici, de hæret. in 6.* de filiis, autem, & nepotibus prædictorũ, est intelligendum, qui tales esse, aut tales decessisse probentur, non autem illorum, quos emendatos esse constiterit, & pœnitentiam egerint, *d. cap. statutum, Barbosa, de iure Eccl. lib. 3. cap. 12. num. 132. & diximus de Priuil. cler. cap. 4. num. 216.* Item, nec beneficia obtinere possunt descendentes ex stirpe Hæbreorum vsque ad septimum gradum inclusiuè à tempore conuersionis, iuxt. Bull. Clem. VIII. *Barbos. de Can. & dign. cap. 13. num. 48. & de iure Eccles. lib. 3. cap. 13. num. 221. & Nouar. in summa, part. 1. tit. de hæbreis.* Qui fatetur, d. Bullam, non comprehendere filios Iudaizantium, cum tales Iudaizantes non possint propriè dici Iudei, ex quo per Baptismum, effecti sunt Christiani. Nec filios Inquisitorum de hæresi; Sed tantum filios conuictorum, & pertinacium, vt colligitur ex *cap. statutum 2. de hæret. in 6. Rota, decis. 306. tom. 2. in posthum.*

Item, infames, prout etiam sunt Histriones, Scurræ, seu Mimi, beneficia consequi non possunt, *cap. maritum, dist. 33*

Simoniaci in beneficio, simonia reali ex vtraque parte perfecta præter excom. & inhabilitatem retinendi beneficium per simoniam collatum, iuxt extrauag. *Detestabile, de simonia*, & Const. Pij V. incip. *cum Primum, apud Quarant. verb. simonia*, non possunt obtinere alia beneficia.

Sic quoque, nec corpore vitiati, qui insigniter corpore vitiati sunt, ita vt sine notabili horrore, aut scandalo Ministri Ecclesiastici esse non possint, *cap. 1. cum seq. de corpor. vitiat. Barbosa, de iure Eccles. d. lib. 3. cap. 12. num. 167.*

Illiteratis, etiam, vti indignis, beneficia conferri non debent, alias collatio esset ipso iure nulla, & de alijs, quibus beneficia conferri non possunt apud *Viuian. par. 2. lib. 6. cap. 4. & Barbos. part. 3. alleg. 72. & de iure Eccles. lib. 3. cap. 13. à num. 130. cum seq.* Prout de prædictis omnibus, non pauca retulimus, *de Priuileg. cleric. c. 4. à nu. 5.* cum resolutione dubiorum, ideo ibi videnda sunt.

8 An,

Digitized by Google

2 An, autem, Regularis eiectus capax sit beneficij, vel pensionis.

Affirmatiuè Resp. *Lezana, verbo, eiectus regularis, & Cespides, cap. 6. dub. 127.* dummodo annexum non sit tali beneficio, vel pensioni, Ordinum exercitium.

9 Est, tamen, notandum, quod natus ex matrimonio nullo, sed præsumpto bono, ob bonam fidem alterius parentis, esset legitimus, quo ad omnia, etiam, quo ad Ordines, vt docet *Henriq. lib. 11. cap. 5. in comment. lit. C.* quem sequitur, *Carol. de Baucio, cas. singular. cas. 124.*

CAPVT SEPTIMVM.

DE PROHIBITIONE, conferendi Ordines personis illiteratis.

SVMMARIVM.

1 *Illiteratus, qui non habet scientiam necessariam non potest admitti ad Ordines.*

5 *Scientia requisita pro prima tonsura, & minoribus Ordinibus.*

7 *Minores Ordines, an conferri possint illi, qui, etsi linguam latinam non intelligat, adest spes addiscendi.*

8 *Regularis, qui linguam latinam non bene callet, & tantum scit legere, an possit ordinari.*

8 *Scientia, & requisita pro maioribus Ordinibus.*

11 *Illiteratus, an sit censendus irregularis.*

14 *Episcopus, an possit examinare promotos à suo prædecessore.*

15 *Examinari non debet notorius literatus, aut notus Episcopo.*

SEptimò Prohibetur Episcopis conferre ordines personis illiteratis, qui non habent scientiam, & literaturam necessariam, vt Officium, & actum Ordinis rectè valeant exercere, *cap. præcipimus, dist. 34. & c. illiteratos, dist. 36.* Ideo, qui sine predicta scientia ordines suscipiunt, p. m. dum in re graui inobe-
1 dientes sunt præcepto Ecclesiæ, sicuti, etiam, p. m. Episcopi, qui tales ordinant, *Sayr. de censur. lib. 6. cap. 13. num. 8. & alij,* & sunt suspensi per annum à

Digitized by Google

collatione ordinum, *cap.nullus,de temp.Ord.in 6.* & notat, *Genuens. in man. c.55.* Quamuis, *Glos.in d.cap. præcipimus, verbo,ignorantem*, intelligat de prorsus illiteratis, qui non habent aliqua principia, *Rota diuers.part.2.decis.16.Barbosa, part.2.alleg.46.num.9.et par.3 alleg.63.*

2 Scientia,autem, & literatura requisita ad singulos Ordines exercendos, iudicanda est ex diuersa ratione Ordinis. Dignitatis, & oneris suscepti,minor autē,aut maior scientia requiritur pro ratione minoris, aut maioris Ordinis. Propterea ante ordinationem est faciendum scrutinium Ordinandorum,vt habetur *in cap. quando, dist.24.* in quo mandatur, vt Episcopus feria 4. ante ordinationem vocet ordinandos, qui coram eodem Episcopo, à Sacerdotibus,& alijs viris prudentibus examinentur, de vita,genere, Patria, ætate, institutione, de loco, vbi educati sunt, de scientia, & si sunt instructi in lege Dei, id enim faciant examinatores, secluſa omni fauoris, vel muneris allectatione, ita,*text.* prædictus; quod, etiam, statuit S.C.T. *sess.23.cap.7.de refor.* mandans, vt d.fer.4. vel quando ipsi melius videbitur, de prædictis inquirere,&c.

3 Et licet olim, non ita facilis explicatum esset,quę,& quanta scientia requireretur ad singulos ordines suscipiendos. Hodie, tamen, ex S.C.T. *dicta sess.23. de reform.* Definitum est.

4 Nam ad Primam tonsuram, requiritur, vt confirmatus sit, & fidei rudimenta, & legere,& scribere sciat, vt habetur *in d. sess.23.cap.4.*

Ad minores, verò, vsque ad Acolytatum, vltra prædicta, & testimonium de literatura, ac moribus per Parochum, & Scholę Magistrum, requiritur, vt saltem linguam latinam intelligant. Quæ quidem latinitas non rectè capi potest, nisi maternas,seu vulgares compositiones latinè quis vertērit per omnes regulas grammaticales, & audierit lectiones humanitatis, quia tunc intelligitur lingua latina, vt ait *Zerola, in praxi verbo,ordo,part.1.*

5 An, autem, possit Episcopus conferre Ordines minores ei, qui, & si linguam latinam ad huc non intelligat, aut modicum, quid sciat, est tamen bonę indolis, & pro ætate docilis, & adest spes addiscendi in futurum.

Scipio de Rubeis, in Aphorisverb. Arbitrium, dicit,quod arbitrio Episcopi relinquitur, an hoc quandoque expediat.

Idem,

Idemq; tenet *Barbosa*, *de pot. Episc. part. 2. alleg. 46. num.* 13. Quia illiteratus puer dici non debet, qui pro ætate didicit, quiq; ostendit se proficere, *Conrad. in praxi disp. lib. 4. cap. 7. num.* 5. licet aliter sentiat, *Carol. de Graff. de eff. cler. in prælud. num.* 78.

6 Sed quid dicendum de Regulari, qui linguam latinam non bene callet, & scit tantum legere, & canere, an possit Episcopus illum ordinare.

In hoc dubio DD. sunt pro vtraq; parte apud *Dian. part. 3. tract. 2. de dub. regul. resol. 86. Marchin. de Ordin. part. 5. cap. 1. & Cespid de exemp. regul. cap. 4 dub. 65.* Qui affirmatiuam opinionem sequitur in ordinatione minorum Ordinum, ex eo, quia regularis degens in aliorum Societate fiet absque dubio idoneus. Sed in ordinatione in Sacris, censent quoque quod posset minus litteratum ordinare ob spem, quæ haberi potest de regulari, qui ob Cõgregationem virorum Doctorum, in qua viuit poterit proficere, *Barbosa, de iure Eccl. lib. 1. cap. 33. num.* 170.

7 Pro cæteris verò Sacris Ordinibus requiritur, vt probe in minoribus versati sint, & testimonium habeant, ac litteris, & ijs quæ ad Ordinum exercendum pertinent sint instructi, S.C.T. *in d. sess. 23. cap. 15.* Ideo si ordinandus ad subdiaconatum nesciret latinè loqui, & intelligere, non est promouendus, *Marchin. cap. 425. num.* 50. & *Carol. de Graff. num.* 77.

8 Ad Præsbyteratum autem promouendus debet scire modum, vt possit Populum docere ea, quæ necessaria sunt ad salutem iuxt. disp. S.C.T. & vt Mysterium Sacramenti, quod percipere, & tractare debet intelligat, *Campanil. rub. 5. cap. 2. & Sayr. d. lib. 6. cap. 13.*

9 Sed dubitatur Primò, an defectus literaturæ, quam S.C.T requirit in singulis ordinibus, faciat irregularem.

10 In hoc dubio, licet aliqui, affirmare videantur, *Sayrus*, tamen, *d. lib. 6. cap. 13. num.* 8. censet, quod irregularitatem minimè inducit, quia Concilium solum dicit, vt promouendi ad hos, vel illos ordines, hoc, vel illud sciant, non tamen addit, si secus fiat, eos esse irregulares. Quod si fuerint omnino ignari, vt ordinem susceptum exercere nequeant, erunt irregulares contra ius naturæ, ne quis exerceat officium, quod ignorat,

11 Et penitus illiteratus dicitur ille, qui nunquam litteras didicit, & non habet aliqua principia, *Rota diuers. part. 2. decis. 16.*

Digitized by Google

decis.16. & diximus, *de Priuil. cler.cap.4.num.107.*

12 Secundò dubitatur, an Episcopus possit examinare promotos à suo prædecessore.

Negatiuè, nisi post promotionem, aliqua noua causa superuenerit, vt censuit Sacra Congreg. cuius responsum refert, *Riccius decis.140.part.4.*

13 Tertiò dubitatur si idoneitas ordinandi esset nota Episcopo, an possit illum ordinare, absque examine.

Affirmatiuè, nam de iure, notus promoueri potest, absq; examine, quod alias in incognito requireretur, *cap. qui Episcopus, iuncta glos.2.23.dist. Abb. in cap. fin. de rest. spoliat.* sicuti etiam, notoriè literatus, & habilis examinari non debet, *dicto cap. qui Episcopus.*

CAPVT OCTAVVM.

DE PROHIBITIONE, conferendi Ordines indignis,& alijs, qui à iure repelluntur.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus assumens indignos ad ordines non excusatur à peccato.*

2 *Requisita, antequam quis ad ordines promoueatur.*

4 *Indigni, & alij, qui repelluntur à susceptione ordinum, qui nam sint.*

5 *Corporalis morbus, vel defectus, qui ordinis executionem impediat, qui dicatur, Episcopi solius est determinare.*

8 *Cõdemnatus ad triremes, an contrahat infamiam, ita vt non possit ascendere ad Sacros Ordines.*

9 *Filius personæ infamis, an possit promoueri ad ordines.*

12 *Irregularitas ex homicidio, an tollatur per baptismum.*

13 *Neophiti, quando ad ordines admitti debeant.*

15 *Medicus, an possit ad ordines promoueri.*

21 *Obligati ad ratiocinia, clericari non debent.*

24 *Religiosus admissus ad habitum, & nouitiatum pro laico, non potest ad statum clericorum transferri.*

Octauo

Digitized by Google

OCtauò, Prohibetur Episcopis admittere ad ordines indignos; aut malæ vitæ, & alios, qui de iure repelluntur, qua propter puniuntur promouentes indignum, *cap. nihil est, de electione, & obseruat Genuens. in man. cap.* 55. Nam si ad dignitates temporales, & mundanas non debent assumi, nisi digni, & idonei, *l. vt gradatim, ff. de muner. & honorib.* Quanto magis ad Sacros Ordines, & Ecclesiasticas dignitates, cum hæc illis sint præstantiora, & digniora, *cap. solētæ, de maior. & obed.* Ideo Episcopi in hoc debent esse
1 multum oculati, & circumspecti, quia si indignos ad Ordines Clericales assument, non excusantur à peccato & aliena peccata sibi communicant, *cap. quid est, vers. & quid, dist.* 78. *D. Anton. in summa, lib.* 3. *cap.* 2. *§.* 2. *& Carol. de Grassis, de effect. cleric. in præludio, num.* 358. *& Barbosa, de iure Eccles. lib.* 1. *cap.* 33. *num.* 166.

2 Vnde antequam ad ordines suscipiendos, quis admittatur, debent fieri diligentiæ præscriptæ à Sacris Canonibus, præcipuè à S. C. T. *sess.* 23. *cap.* 4 *cum seq.* vt diximus supra, *cap.* 7. *num.* 3.

3 Insuper circa promouendos ad primam tonsuram, & Ordines Minores in Regno Nap. est obseruandum Decretum Sacræ Congregat. de anno 1623. Quod retulimus in *tract. de oblig. cler. par.* 4. *nu.* 80. sub pœnis, ibidem, contentis. Quod Decretum non pertinet ad Regulares, vt censuit Sacra Congregatio, & dicemus infra, *part.* 3. *cap.* 7.

Et nonnulli sunt huiusmodi indigni, ad ordines non admittendi, siue de iure prohibiti, de quibus apud *Barbos. de iure Eccl. lib.* 1. *cap.* 33. *à num.* 99. & inter alios.

4 Primò, corpore vitiati neque ad primam tonsuram, quando defectus corporis est in membro, siue in tali parte membri, quod Ordinis ministerium impediat, aut notabiliter deformitatem inducat, *cap.* 1. *& toto tit. de corpor. vitiatis, Campanil. rubr.* 11. *cap.* 17. *& Carol. de Grassis, cit. loco, num.* 345. *& Barbosa, de iure Eccl. lib.* 1. *cap.* 33. *num.* 136.

5 Qui autem dicatur corporalis morbus, vel defectus, qui ordinis executionem impediat, vel scandalum gignat, Episcopi solius est determinare, non autem alterius Prælati inferioris, *Couar. in clem. si furiosus, num.* 5. *Valer. Reginald. in praxi, for. pœn. lib.* 30. *nu.* 45. *& alij*. Arbitrio quoque Epi-

scopi

scopi considerandum reliquitur, quod dicatur modicum vitium,& quæ notabilis deformitas,*Glos.in cap.2.de corp.vitiat.* etiam respectu regulariũ *Cãpanil.rubr.*11.*cap.*17.*n.*204. & *Barbosa,de iure Eccles.lib.*1. *cap.*11.*num.*166.

6 Secundò, amentes, vexati à Demone, aut morbo caduco laborantes promoueri nõ debent, *Can.maritum*, & *Can. clerici*, *dist.*33. *Campanil.d. cap.*17. *num.*188. & prædictis non concedi dispensationem, tradit, *Corradus*, *in praxi dispens.lib.*3.*cap.*6.*num.*35.

7 Tertiò infames infamia iuris, vel facti ad ordines admittendi non sunt, iuxta tradita per *glos.& DD.communiter in can.infames*, 6.*quæst.*1. Et quæ nam sint in vniuersum crimina ex quibus infamia iuris,vel facti contrahatur,numerat *Azor*, *par.*2.*lib.*6.*cap.*7.*quæst.*3.quem refert, *Barbosa*, *de iure Eccles. lib.*1.*cap.*33.*num.*108.

8 An, autem,condemnatus ad triremes dicatur infamis, ita vt non possit ascendere ad Sacros Ordines.

Negat *Ricc. par.*1,*decis.*119. ex eo, quia pœna infamiæ non contrahitur, nisi in casibus à iure expressis,*glos.communiter recepta in l.*1. C.*de infamibus*, *lib.*12.*& in cap.infamibus, de regul.iuris in 6*,

9 Sed vtrum filius infamis,aut vilis personæ prohibeatur suscipere Ordines.

Resp.regulariter non prohibetur, nisi in casibus, vbi de iure reputaretur vilis, & infamis ex paterno delicto,vt euenit in hæresi, & ideo licet *Histrio*, mimus, & *macellator* non possit promoueri ad ordines,quia est vilis persona,ob ignominiosam artem, quam exercet: tamen filij possint ad Ordines promoueri, ex quo vilitas patris non nocet filijs in ordine ad Ecclesiastica munera, nisi de iure inueniatur expressum, *glos. in c.quoniam*, *verbo inuidia*, 24. *quæst.*4 ita, *Molfes.in summa cap.*16.*nu.*26 *& Riccius in praxi*, *part.*3.*resol.*487.

10 Quartò Bigami repellendi sunt ab Ordinibus, siue bigamia sit vera, siue interpretatiua, siue similitudinaria, *Tolet. lib.*1.*cap.*62. *& Sanch.de matr. lib.*7. *disp.*83. & Episcopus Ordinans bigamum, etiam in minoribus, siue prima tonsura, p.m. *Riccius*, *part.*4.*decis.*331. Neque cum eis posset dispensare,*cap.vnico*, *de bigamis in* 6 vt dicemus infra,*p.*3.*cap.*22.

11 Quintò, Hæretici eorumq; fautores, credentes, defensores, &c. ac ipsorum filij vsque ad secundam generationem, per lineam paternam, ad primam

Digitized by Google

mam verò, per lineam maternam, iuxta *text. in cap. Statutum, 2. de hæreticis in 6.* vti irregulares. inhabiles reputantur ad ordines, *cap. 2. §. hæretici, de hæreticis in 6.*

Et appellatione filiorum veniunt in casu prædicto, etiam illegitimi, *glos. in d. cap. Statutum.*

Non, tamen, quorumcumq; hæreticorum, fautorum, &c. Filij essent irregulares, & inhabiles, vt supra, sed eorum, quos tales, de vita decessisse probatur; nam si essent emendati, & per Ecclesiam incorporati, facta pœnitentia, aut eam subire parati, tunc ipsi quidem manent irregulares, propter crimen commissum, tamen eorum filij, & nepotes, non essent irregulares, *d. cap. Statutum, & Tolet. lib. 5. c. 64.*

12 Sextò homicidę, vel mutilantes membra, mandantes, & consulentes, admitti non possunt ad ordines, *clem. si furiosus, de homicidio, cap. ad audientiam, & cap presbyter de homicidio.*

An, autem, irregularitas ex homicidio tollatur per baptismum.

Negat, *Vgolin. de irregular. cap. 56. §. 7. num. 4.*

Nihilominus, *Diana, par. 4. tract. 4. miscell. resol. 51.* ait, quod tollitur baptismo omnis irregularitas, etiam ex homicidio contracta, præterquam ea, quæ contracta est ex defectu Sacramenti, vt bigamia.

13 Septimò Neophiti, qui noviter ex lege Iudaica, Mahumetica, vel Ethnica fidem Christi professi sunt, & per baptismum Christo initiati sunt ad Ordines, etiam, minores promoueri non possunt, *cap. sicut, dist. 48. Barbosa, par. 2. alleg. 10. num. 9. Sayr. d. lib. 6. cap. 13. num. 11. & Corradus in praxi disp. lib. 3. cap. 7.* Qui tamen, fatentur, quod hoc non procederet in eo, qui à tempore nativitatis suæ, vel à decem ab hinc annis, aut eo amplius, baptizatus esset, & in Christi fide confirmatus, ex communi opinione; Quod etiam tenet, *Diana, part. 4. tract. 1. de irregular. resol. 50.*

14 Octauò omnes alij irregulares ex delicto, aut ex defectu, siue aliquo Canonico impedimento detenti, nõ sunt promouendi ad ordines, nec licet eos ordinare, *cap. si quis Episcopus, 1. quæst. 1.* alias p.m. suscipientes etiam Ordinem Minorem, aut primam tõsuram, cum sint per irregularitatem à tali susceptione remoti, quamuis aliam irregularitatem non cõtrahant, cum non sit in iure expressa, *Thesaur. de panis, part. 2. verb. ordines, cap. 10.*

Digitized by Google

15 Est, autem, notandum, quod Medici, qui artem Medicinæ, seu Chyrugiæ exercuerint, nõ possunt promoueri ad ordines, sine Apost. dispensatione, dum per eos contrahitur irregularitas, si ad adustionem, & cauteria, vel absciſſionẽ membrorum deuenerint, *cap. tua, de homicidio*, vel si per imperitiã, aut negligentiam, morti causam dederint, etiam ex leui culpa, *Sayr. de censur. lib. 7. cap. 4.* Quod si nulla omnino imperitia, vel negligentia, etiã, ex leui culpa eis imputari posset, ipsamq; artis scientiam, oportunè adhibuerint, & intrinsecus nulla mordeantur cõscientia, possent promoueri, sine dispensatione, iuxta *text. in cap. ad aures, de etat. & qualit.* Quamuis ad cautelam soleant dispensationem impetrare, vt fatetur, *Corradus, in praxi, disp. lib. 5. cap. 3. num. 9.*

16 Nonò excommunicati omnes, & suspensi, ac interdicti, à susceptione ordinis repelluntur, alias p. m. & suspensionem incurrunt ab ordine sic suscepto, *cap. cum illorum, de sent. excom.*

Immo, etiam, innodatus minori excomm. prohibetur suscipere ordines, alias graniter peccat, *cap. vltimo, de cler. excom. minist. et diximus de oblig. cleric. part. 3. num. 116.*

18 Decimò illegitimi, inhabiles sunt ad ordines suscipiendos, absque dispensatione, *cap. per venerabilem; Qui filij sint legitimi, & cap. innotuit, de elect.* poterit, tamen cum eis Episcopus dispensare ad minores ordines, vt dicemus *infra, part. 3. cap. 22.*

Si autem illegitimus esset legitimatus per subsequens matrimonium, non egeret dispensatione, quo ad ordines, Neque quo ad beneficia obtinenda, *cap. tanta, qui filij sint legitimi*, præter Cardinalatum ex Constit. Sixti V.

19 Vndecimò serui ad ordines admitti non possunt quamuis sint Christiani, nisi plenæ libertati fuerint restituti, *cap. consuluit, de seruis non ordinand. Bellet. par. 1. tit. de disciplin. cler. §. 14.*

Hoc, autem, de illis seruis intelligitur, qui ex vtroq; parente seruo nati sunt, sed natus ex patre seruo, matre verò libera, liber est, & posset ordinari, *cap. fin. vbi glos. de seruis non ordin. Campanil. rubr. 11. cap. 8. num. 10. Barbosa, de iure Eccl. lib. 1. cap. 33. num. 32. & alij*, & quid iuris esset, si de facto seruus ordinaretur, sciente, vel ignorante Domino. Vide *Barbosa, dicto lib. 1. cap. 33. num. 130.*

20 Duodecimò furiosi ad ordines

Digitized by Google

dines promoueri non possunt, *cap. maritum, dist.* 33.

83 Decimotertiò obligatus ad ratiocinia reipublicæ ex administratione, quam gessit, non potest ante redditam rationē ab Episcopo promoueri, vt habetur, *toto titulo, de obligat. ad ratiocinia, Scipio de Rubeis in Aphoris. verbo ordo, & Barbosa, de iure Eccles. lib.* 1. *cap.* 33 *num.* 135.

82 Decimoquartò non habentes ætatem legitimam admitti non possunt ad ordines; Quæ autem sit ætas legitima, dicemus infra, *cap.* 10. Nam ante ætatem legitimam requiritur dispensatio Apostolica.

23 Decimoquintò, qui Sacramentum confirmationis, non dum recepit, non debet ad ordines promoueri, licet, si eo omisso aliquis ordines receperit valida esset ordinatio, quamuis peccet.

24 Decimosextò, Religiosi admissi ab initio ad habitum, & nouitiatum pro laicis, non possunt, etiam durante nouitiato, ad statum clericalem transferri, sed solum ad laicorum professionem admitti possunt ex *Bulla Clem. VIII. incip. cum ad regulares*, §. 84. confirmata Decreto *Vrbani VIII. in Bullar. Constit.* 25. Ideo videntur esse irregulares ratione obligationis ad statum laicorum, seu ratione, assumptionis status incompatibilis cum statu, & ordine clericali, nec posset Superior, seu Prælatus dispensare, sed solus Papa, *Thesaurus loco citato, cap.* 12.

25 De alijs, qui admitti non debent ad ordines. Vide apud *DD. citatos.*

Denique de vltramontanis non ordinandis ab Episcopis Italiæ, iuxta Constit. Vrbani VIII. incip. *Secretis*, de anno 1624. Dicemus infra, *part.* 3. *cap.* 24.

CAPVT NONVM.

DE PROHIBITIONE ordinandi clericos in Sacris absque titulo beneficij, Pensionis, aut Patrimonij.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus ordinans aliquē sine titulo, ad quid teneatur.*

3 *Ordinatus sine titulo, vel ficto, an incurrat suspensionem.*

7 *Beneficium sufficiens ad*

Digitized by Google

Ordines Sacros suscipiendos, quando dicatur.

9 *Promoueri, an possit clericus ad titulum portionis Ecclesiæ, si statim non lucretur illius fructus.*

13 *Bona donata pro patrimonio clerici, si euincantur, an donans teneatur de euictione.*

15 *Patrimonij quantitas ad effectum promouendi ad Sacros Ordines.*

16 *Donatio facta filio ad finem, vt possit promoueri, an possit reuocari vitio ingratitudinis.*

17 *Pater, an possit compelli ad donandum aliquid filio pro titulo Patrimonij.*

18 *Necessitas, vel commoditas Ecclesiæ ad effectum promouendi ad titulum Patrimonij.*

20 *Episcopus, an possit reuocare Presbyterum extra diœcesim commorantem, vt redeat ad Ecclesiam, cui fuit adscriptus.*

21 *Episcopus, an teneatur prouidere illi, cuius titulum, ad quem fuit promotus chrismate, vel alluuione perijt.*

22 *Episcopus ordinans aliquē sine titulo, an incurrat aliquam penam.*

23 *Episcopus, qui ordinauit pauperem, an teneatur ipsum alere.*

NOnò Prohibetur Episcopis ordinare clericos in Sacris, absque titulo sufficientis beneficij, vel pensionis, aut patrimonij, iuxta disp. S. C. T. *sess. 21. cap. 2. de reform.* nam iura simpliciter prohibent promotionem ad Sacros Ordines sine titulo, vt obseruat *Suarez, de censuris, disp. 31. sect. 1. num. 39.* alias si 1 Episcopus sciens, vel scire debens, aliquem promoueret ad dictos ordines absque titulo, tenebitur illum prouidere de sufficienti beneficio, & interim de suo sumu inistrare, vitæ necessaria. *cap. cum accepimus, de etat. & qualit. cap. cum secundum Apostolum, & cap. Episcopus, & ibi, glos. verbo, necessaria, de prebendis.* Quæ obligatio transit, etiam ad Episcopum successorem, *Abb. in cap. per tuas, de simonia, Vgol. de potest. Episcop. cap. 26. §. 15. & alij.*

2 Quamuis ad titulum pensionis, aut Patrimonij, non omnis ordinandus sit, sed solum, quos Episcopus iudicauerit assumē-

dos,

dos, pro necessitate, vel commoditate suarum Ecclesiarū, per verba *Concilij*, *d. sess. 21. cap. 2. ibi Patrimonium verò*.

3 Sed dubitatur Primò, quid si habens titulum, non tamen sufficientem ad sui sustentationem, & id Episcopo narrauit, fuerit nihilominus ab Episcopo ad Sacros Ordines promotus.

Resp. tunc poterit ipse promotus agere contra Episcopum ad supplementum, *glos. in cap. tuis, de prabendis, Barbosa, de pot. Episcop. part. 2. alleg. 20. num. 20.*

Est tamen, obseruandum, quod in prædictis duobus casibus scilicet, in ordinante sine titulo, vel insufficienti, taliter ordinatus ab Episcopo sciente, nullam incurret suspensionem, cum iam sit statuta pœna contra scienter ordinantes sine, vel cum insufficienti titulo, et teneatur ordinatum providere, iuxta *text. in d. cap. cum secundum*, & declarauit Sacra Congreg. ac seruat praxis Romanæ Curiæ, vt fatetur, *Conradus, in praxi disp. lib. 4. cap. 11. num. 2.*

4 Secundò dubitatur, quid si ordinatus fuit in culpa, exponendo Patrimonium, siue in totum, siue in partem falsum, & sic decepit Episcopum ordinantem.

Resp. hoc casu, cum promotus solus sit in culpa esset suspensus, iuxta *text. in cap. neminem*, & *cap. sanctorum*, *dist. 70.* vbi cauetur, ordinatū sine titulo, esse suspensum, & S.C.T. *d. sess. 21. cap. 2.* nullam pœnam, quo ad eum innouat, nisi eas, quæ continentur *in d. cap. neminem*, & *cap. sanctorum*.

5 Si verò, vterque esset in culpa, vterq; puniēdus esset, ita vt ordinatus maneat suspensus iuxta prædicta, ordinans, autem, teneatur ei victum præbere, iuxta *d. can. accepimus*, & *cum secundum Apostolum, Scipio de Rubeis, in Aphorism. verbo, ordo*.

6 Tertiò dubitatur, quando dicatur sufficiens beneficium, ad hunc effectum.

7 Resp. sufficiens dicitur illud, quod in singulos annos fructus producit 30. vel 40. aut ad Summum 50. ducatorum, nam, cum certa quantitas præscripta non sit, Episcopus ipse arbitrabitur, & Neap. de consuetudine, requiritur beneficium, 36. ducatorum, & in alijs Episcopatibus, etiam, 25. ducatorum, vt diximus, *de oblig. cler. part. 2. num. 16.*

8 Secundò dubitatur, quid comprehendatur sub vocabulo, beneficij, ad effectum prædictum.

Resp.

Digitized by Google

Resp. comprehendi beneficium, non solum requirens residentiam, sed etiam simplex, ex generalitate verborum, *text. in cap. nullus, de temp. ord. in 6.* vt diximus *in d. tract. cit. loco*.

9 Item beneficium, quod consistit in distributionibus, *Campanil. rubr. 8. cap. 5. num. 29.* Sic etiam coadiutoria perpetua, cum futura successione, si ratione illius haberet congruam sustentationem, *Garc. part. 2. cap. 5. num. 132.*

Similiter, si quis haberet beneficium insufficiens, sed iuncto Patrimonio habeat, quod sufficiat ad sustentationem, vt censuit Sacr. Congreg. teste, *Riccio, in praxi, part. 3. resol. 451.*

10 Est, tamen, obseruandum, quod poterit quis ad Sacros Ordines promoueri ad titulum beneficij, quamuis non lucretur fructus illius, nisi post susceptum Ordinem Presbyteratus, vt decisum refert, *Garcia, d. part. 2. cap. 5. num. 110.* & ideo posset etiam, quis ordinari ad titulum portionis Ecclesiæ matricis, cuius fructus, quãuis certo sciat recepturus, tamen, de illis non participat, nisi post receptum Ordinem Sacerdotalem.

11 Tertiò dubitatur, quid veniat nomine Patrimonij, quo ad effectum promouendi ad illius titulum.

12 Resp. venire, non solum quidquid ex bonis patris filio obuenit, verum, etiam, omne, quod aliunde, & quauis, ex causa, etiam irreuocabilis donationis illi delatum est, dummodo, sit super re immobili, & certa, vel super annuis introitibus, *Campanil. rubr. 8. cap. 4. & Molfes. de Sacram. ordin. cap. 15.* & ideo non sufficiunt bona mobilia, nec animalia, neque merces, nec etiam sufficeret obligatio personalis, ideſt si quis obligaretur de persona, dare victum clerico, vt censuit Sac. Congreg. teste, *Ricc. in praxi, part. 3. resol. 453.*

13 Item cum donans, euicta re donata, non teneatur de euictione, nisi in quibusdam casibus, vt fatentur communiter DD. *in l. 2. C. de euict.* præcipuè, nisi donans promitteret euictionem, vt *in d. l. 2.* Ideo Episcopus non deberet donationes admittere in promouendis nisi donantes promitterent euictionem, vt aduertit, *Campanil. dicta rubr. 8. cap. 3. num. 4.*

14 Quantitas, autem, Patrimonij, aut pensionis, ad cuius titulum, Ordinem Sacrum, quis susceptus est, debet esse tanta, vt ad vitam sustentandam satis sit ex *S. C. T. sess. 21. cap. 2.*

cum

eum sit arbitrarium, & secundum loci consuetudinem, vt diximus, *num.* 7. circa valorem beneficij, nam non taxatur, sed remittitur ad terminos Concilij, ex Sacr. Congreg. Conc.
15 vt ait, *Garcia, part.* 2. *cap.* 5. *num.* 113. Et examen Patrimonij pertinet ad Episcopũ, priuatiue quo ad alios ex eadem Sacr. Congreg. in Placentina 16. Martij 1630. vt fatetur, *Barbosa, de iure Eccles. lib.* 1. *cap.* 33. *num.* 156.

16 Cumque donatio facta ob clericatum, debeat esse irreuocabilis. Ideo si ad illius titulum fuit postea promotus ad Sacros Ordines, non poterit reuocari vitio ingratitudinis, vt diximus, *de Priuileg. cler. cap.* 12. *num.* 26.

17 Vtrum, verò, pater possit compelli ad donandũ aliquid filio pro titulo Patrimonij, si alium non habet titulum sufficientem ad finem suscipiendi Ordines Sacros.

Affirmatiuè Resp. *Genuens. in pra. Tiab. Eccles. quæst.* 626. & *Campanil. rubr.* 8. *cap.* 5. *num.* 14. Sicuti potest compelli ad promittendam donationem propter nuptias, *Auth. ex testament.* C. *de collation.* Nam valet argumentum de matrimonio carnali, ad Spirituale, *cap. tua, de sponsalit.*

18 Quartò dubitatur, quę nam necessitas, vel cõmoditas *Ecclesiæ* requiratur, ad hoc, vt quis promoueri possit ad titulum pensionis, aut Patrimonij.

Resp. quod, regulariter talis necessitas, vel saltem commoditas adesse dicitur, præsertim in personis doctis, & probatæ vitæ: vt diximus, *de oblig. cler. part.* 2. *num.* 12. Vbi, etiam, diximus; Quod posset *Episcop.* concedere dimiss. promouendi suum subditum ad titulum Patrim. & si fuerit absens.

19 Item, si prõmoueretur ad titulum prædictum, absque vlla necessitate, vel comoditate Ecclesiæ nullam pœnam incurreret.

20 Vtrum, verò, possit Episcopus, simplices Sacerdotes suæ diœcesis, in aliena commorantes vocare, illosque ad residendum, & seruiendum proprijs Ecclesijs cogere, quibus vigore S.C.T. adscripti fuerunt.

Negatiuè, respondit, *Donat. Anton. de Marinis, quotid. resol. cap.* 107. cum nullo iure id Episcopo licere caueatur, nisi in casu, quo Ecclesia illa, in qua adscripti sunt, propter eorum absentiam effectaliter destituta, quod verè seruitium in ea deficeret.

21 Quintò dubitatur, an teneatur Episcopus de beneficio prouidere illi, cuius titulus ad quem

Digitized by Google

quem promotus fuit, chasmate, vel alluuione perijt, & interim alimenta ministrare.

Affirmat, *glos.notabilis, in cap.tuis quæstionibus, verbo, de Patrimonialibus, de prabend.* quam sequitur, *Barbosa, par.2. alleg.20. num.12.* Dummodo pater soluendo non sit, vt obseruat, *Scipio de Rubeis, in Aphorism.verbo, titulus,* quia tunc supplere debet Episcopus.

22 Sextò dubitatur, an Episcopus qui conferret Ordines Sacros alicui, sine titulo, incurrat aliquas pœnas.

Resp. hodie contra ficordinantem, stat pœna à iure statuta, *in cap. cum secundum, de prabendis,* vt teneatur illum prouidere de sufficienti beneficio, & interim ministrare vitæ necessaria, licet olim per Const.Sixti V. incip. *Sanctum, & salutare,* de anno 1588. nonnullas pœnas incurreret; Quia Clem. VIII. per aliam const. incip. *Romanum Pontificem,* de anno 1595. reduxit d.const. Sixti V. ad terminos Sac. Canon. ac Const.Pij II. quæ incipit, *cum ex Sacrorum,* quam refert. *Sayr.de cens.lib.4.cap.14* & ad disposit.S.C.T. ita *glos.in cap. Episcopus, de prabendis, Barbosa, de potest.Episc.par.2. alleg.20.* & *Riccius in praxi, part.3.resol.447.*

23 Est, autem, hic nota dum, quod Episcopus, non teneretur alere clericum pauperem, quem ordinauit sine titulo, si haberet patrem diuitem, à quo posset alimenta petere, nam qui habet ius petendi alimenta, non dicitur pauper, *vt deducit Surdus, de aliment.tit.7. quæst.37.ex d.cap.Episcopus,* & obseruat *Ioseph. de Ianuario, resol.19.num.5.*

24 Vtrum, verò, alienatio Patrimonij ad cuius titulum fuit quis promotus valeat sine Episcopi licentia, si haberet, vnde alias viuere, & an Patrimonium prædictum possit obligari. Diximus, *de obl.cler.p.2.n.23.et 25*

25 similiter, an clericus possit priuari beneficio ad cuius titulum fuit promotus in Sacris, si committeret homicidium, vel aliud delictum. Diximus, *de Priuil.cler.cap.4.num.213.*

CAPVT DECIMVM.

DE PROHIBITIONE cõferendi ordines alienis subditis, vel ante legitimã ętatẽ, aut extra tẽpora.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus non potest conferre Ordines alienis subditis*

Digitized by Google

ditis sine literis dimissoriis.

4 Subditus Episcopo quando dicatur, quo ad ordines.

5 Clericus allectus in Civem Neapol. abdicatur à potestate sui Episcopi.

7 Libertus, à quo Episcopo ordinandus.

8 Electus à religione, cui Episcopo erit subditus, quo ad ordines.

9 Episcopus latinus, an possit ordinare Grecum, vel è contra.

13 Exempti, an subiaceant Episcopo ratione beneficij.

14 Baro, an possit assumi ad ordines ab Episcopo, in cuius dioecesi habet feudum.

15 Decretum Sacr. Congreg. an Baro post dimissionem Baronatus possit ab Episcopo illius Civitatis promoveri.

16 Episcopus loci, in quo quis fuit baptizatus, an possit illi ordines conferre.

17 Episcopus familiarem suum quando possit ordinare, & intra quod tempus ei conferre debeat beneficium.

21 Beneficij collatio familiari, an requiratur, etiam in prima tonsura, & an sufficiat tenue benef.

23 Familiarem, an possit Episcopus ordinare ad tit. pensionis, vel Patrim.

26 Famulus familiaris Episcopi, an possit ab illo ordinari.

28 Nepos Episcopi, quando ab eo ordinari possit.

29 Commensalitas cum Episcopo, an sufficiat sine actuali servitute ad finem promovendi.

30 Aetas legitima, quae nam sit ad ordines.

33 Tempus idoneum ad conferendos ordines.

36 Ordines Sacros suscipiens non servata mora unius anni absque dispensatione, an incurrat aliquam panam.

37 Episcopus, an possit ordinare regularem cum dimissorijs extra tempora, si in illis attestetur de Privilegio.

38 Episcopus conferens Ordines Sacros extra legitima tempora, an incurrat aliquam pœnam.

Digitized by Google

DEcimò, Prohibetur Episcopis conferre Ordines alterius subditis, sine literis dimissorijs, iuxta *text.in cap.cum nullus,de tempor. ordin. in 6. & S. C. T. sess.23. cap.8. & cap.10. de reform.* Similiter conferre Ordines Sacros ante legitimam ætatem. Vel extra tempora
1 statuta, alias inciderent in pœnas, de quibus dicemus infra, *part.3.cap.7.*

Nec *Episcopus*, cuius subditus ab alieno Episcopo fuit ordinatus, sine dimissorijs, potest eam ordinationem ratam habere, ita vt valeat ad legitimum vsum, & executionem ordinis suscepti contra d. Decretum *Tridentini*, *cap.8.* vt obseruat, *Azor. part.1. lib.3. cap.48. quæst.4.*

2 Insuper hodie, in Regno Neap. non possunt alieni subditi promoueri ad primam tonsuram, & Ordines Minores, nisi à certo Episcopo, cum specialibus dimissorijs ei directis, iuxta Decretum Sacræ Congreg. vt diximus supra, *cap.8.*

3 Vltramontani, verò, & alij oriundi, ex quouis loco extra Italiam, & Greci degentes in locis latinis, quando, & quomodo sint admittendi ad Ordines; Dicemus infra, *part.3. cap.24.*

4 Vtque pateat, qui nam sit subditus *Episcopo*, est obseruandum, quod subditus, quis dicitur *Episcopo*, habito respect a d ordines, de iure communi, quatuor modis. Primò, ratione Originis. Secundò, ratione domicilij. Tertiò, beneficij *Ecclesiastici*, quod quis habet in diœcesi Episcopi, *cap. nullus, de tempor. ordinat. in 6.* Quartò, ratione familiaritatis, & habitationis triennalis cum Episcopo, iuxta dispos. S.C.T. *sess.23. cap.9. de reform.* De quibus, nonnulla retulimus, *in tract. de Priuileg. cler. cap.4. à num.233. & cap.7. à num.52. & de oblig. cler. part.2. à num.26.* & hic applicari possunt, pro resolutione dubiorum, quæ occurrere solent circa prædictam subiectionem *Episcopo*, quo ad ordines suscipiendos.

5 Sed pro maiori diluci datione; Dubitatur Primò, An, ordinatus ab *Episcopo* originis, pro necessitate Ecclesiæ, & postea declaretur Ciuis Neap. per Cur. Archiepisc. possit ab eodem *Episcopo* compelli ad residendum.

6 Negatiuè Resp. *Ricc. part.3. decis.42.* ex eo, quia per allectionem in Ciuem Neap. censetur se abdicasse à iurisdictione, & potestate illius Episcopi, iuxta *text. in l.1. ff. ad municipal.*

Digitized by Google

cipal. Cæsar. de Grassis, decis. 15 *de probat.*

7 Secundò dubitatur à quo Episcopo promouendus sit libertus, si ordinari contingat.

Resp. ab Episcopo loci, vnde patronus trahit originem, *Campanil. rubr.* 9. *cap.* 6. *nu.* 24.

8 Tertiò dubitatur Professus in aliqua religione, à qua, ob delicta fuit electus, & habitu exutus, cui *Episcopo* sit subditus, quo ad ordines.

Resp. *Episcopo* originis, modo alias habilis sit, quo ad ordines suscipiendos, *Nau. cons.* 84. *de regular. & Vgol. de pot. Episc. cap.* 26. *§.* 1.

9 Quartò dubitatur, an Episcopus latinus possit ordinare Grecum, & *Episcopus* Grecus, ordinare latinum.

Nequaquam, *cap. cum secundum, de temp. ordin. Diana, tomo* 3. *tract.* 2. *de irreg. resol.* 54.

10 An, autem, fiat irregularis latinus si ordinetur à Greco, vel è contra.

Affirmat *Maiol. de irreg. lib.* 4 *cap.* 32. *ex d. cap cum secundum.*

Alij verò negant, ex eo, quia in *d. cap.* non imponitur pœna *irregularitatis, Diana, loc. cit.*

11 *Verum* verò, *Episcopus* possit ordinare Regularem Vltramontanum, virtute solum dimissoriarum Prælatorum. Dicemus infra, *part.* 3. *cap.* 24.

12 Quiatò dubitatur si oriundus ex aliqua diœcesi habens domicilium, vel beneficium in alia, impetraret benef. à Papa, asserendo se clericum diœcesis beneficij, & non originis, an gratia valeat.

Affirmatiuè Resp. *Garcia, part.* 7. *cap.* 9. *num.* 17. ex eo, quia, vt quis dicatur esse alicuius diœcesis, satis est ibi habere originem, domicilium, vel beneficium, *Corrad. in praxi, lib.* 4. *cap.* 5. *num.* 42.

13 Vnde exempti ratione beneficij, etiam subiacent *Episcopo*, quo ad ea, quę pertinent ad beneficia subiecta, *Felin. in cap. dilectus,* 2. *de rescrip. de Rubeis, in Aphorism. verb. exemptus, num.* 11. Sed quid si essent sub collectores. Dicemus infra, *cap.* 17.

14 Sextò dubitatur, an Baro possit ad ordines promoueri ab Episcopo, in cuius diœcesi possidet feudum.

In hoc dubio, quidquid dixerint, *Campanil. rubr.* 9. *cap.* 8. *num.* 20. *& Barbosa, alleg.* 4. *num.* 33. Nouissimè, Sacr. Congreg. Conc. sub *die* 18. *Martij* 1645. in dubio proposito. An Barones Patritij Neap. prætextu, quod sint Ciues in eorum Ciuitatibus, & locis, possint, præsertim post dimissionem Baronatus ab ordinarijs eorundem Ciuitatum, & loco-

Digitized by Google

rum ad ordines promoueri absque litteris dimiss. ordin. Neap. & quatenus non possunt in quas pœnas incurrant.

15 Censuit; *Non posse ad ordines promoueri ab ordinarijs Ciuitatum, & locorum Baronalium absque litter. dimiss. ordin. Neap. nisi in eisdem Ciuitatibus, & locis Baronalibus habeant domicilium; alias, sic ordinati remanent suspensi ab exercitio ordinum, arbitrio ipsius Ordinarij Neap.*

16 Septimò dubitatur, an possit Episcopus dare ordines Baptizato in eius diœcesi licet alibi natus sit.

Affirmatiuè, Resp. *Gonzal. ad regul. 8. glos. 9. §. 1. num. 108. & 113. & Gratian. discep. for. cap. 76. num. 16.* nam fit Ciuis, & acquirit originem illius loci, & sicuti natiuitas temporalis, parit originem, & ciuilitatẽ, *l. ciues*, C. *de incolis, lib. 10.* ita quoq; baptismus per quem homo dicitur renasci, *cap. debitum, de baptism.* hoc tamen intelligunt, cessante fraude, vt esset si parentes baptizarent puerum in aliquo loco, vt illius originem acquireret, quia tunc reputabitur pro extraneo, nec diceretur ciuis, præcipuè in aliorum præiudicium.

17 Est, autem, obseruandum, quod respectu ad ordines suscipiendos, dum efficitur subditus Episcopo, qui per triennium cum eo commoratus fuerit, & inseruiuit, & sic ratione triennalis habitationis, modo beneficium statim re ipsa ei conferat, quacumque fraude cessante, iuxta disp. S.C.T. *sess. 23. cap. 9. de reform.*

18 Ideo *Vgolin. d. cap. 26. §. 4.* dicit *statim*, seu paulo post Episcopum debere beneficium conferre. Et quod non satisfit S. C. T. si post aliquot menses illi conferat beneficium, ex declaratione Sacræ Congreg. fatentur, *Genuens. d. cap. 83. num. 3. Garcia, part. 2. cap. 5. nu. 84. Riccius, part. 2. decis. 287. & Paris. de resignat. lib. 4. qu. 2. num. 90.*

Quamuis, *Gabriel. Vasq. part. 3. disp. 243. num. 49. Barbosa, alleg. 5. num. 11. & Campanil. rub. 9. cap. 9. n. 8.* intelligant statim beneficium aliquot sine fraude ei conferendum, nimirum, cum primum vacauerit, ne postea mendicare cogatur, *Et Marchinus, tract. de Sacram. Ordinis, par. 5. cap. 9. n. 15.* Intelligat, *statim*, infra decem dies. Ne autem, labatur longum tempus, Episcopus, si non habet beneficium, debet abstinere ab ordinando familiarem, ratione periculi.

19 Sed, an incurrat aliquam pœnam Episcopus si familiarem ordinauerit, & beneficium a

Digitized by Google

cium eidem non conferret.

Et videtur dicendum, incurrere pœnam suspensionis per annum à collatione ordinum, iuxta Decretum eiusdem Concilij *sess.* 23. *cap.* 9. ex eo, quia ordinauit non subditum, non seruata forma præscripta in *dicto cap.* 8.

20 Triennium, autem, in quo debet cum Episcopo commorari familiaris, ad effectum prædictum, sufficit, quod inceperit antequam sit diet Episcopus, vt fatentur D. . . communiter.

21 Et debet esse tempus triennale continuum, *Campanil. rubr.* 9. *cap.* 9. *num.* 12. ac etiam, debet esse ille, qui cum Episcopo fuerit commoratus, & præsens inseruierit, nō tamen, is, qui abesset, etsi sumptibus Episcopi vixerit, *Vgolin. dicto cap.* 26. *§.* 4. *& Riccius in praxi, part.* 1. *resol.* 266. Quamuis si aliquando contigeret ipsum familiarem à domo Episcopi abesse, animo, tamen reuerendi in breui, vel infra modicum tempus, ad huc diceretur in domo Episcopi continuo morari, *Corradus, in praxi disp. lib.* 4. *cap.* 5. *num.* 61.

22 An, autem, beneficij collatio requiratur familiari triennali, etiam in prima tonsura.

Affirmatiuè, quia Cōcilium generaliter loquitur de ordinibus, inter quos connnmeratur prima tonsura, *Rota, decis.* 371. *part.* 1. *diuers. vbi num.* 15. ait, quod ad hunc effectum non est differentia inter primam tonsuram, & alios Ordines Minores, subdens rationem, quia collatio beneficij requiritur, vt ordinatus ab Episcopo non suo, ratione beneficij efficiatur de eius foro, & sit ei subditus, quæ ratio militat in prima tonsura, cum etiam tonsurandus debeat esse subditus tonsuranti.

23 Septimò dubitatur, an sufficiat, vt Episcopus conferat familiari beneficium tenue.

Affirmatiuè, resoluit, *Maranta controuers. iuris, part.* 2. *respons.* 29. *num.* 16. ex eo, quia Concilium non distinguit, an tenuè, vel pingue esse debeat beneficium, sed beneficium, requirit Ecclesiasticum.

24 Octauò dubitatur, an familiaris possit ab Episcopo ordinari pro necessitate, & vtilitate Ecclesiæ ad titulum Patrimonij, aut pensionis.

Affirmatiuè, respondent, *Ricc. in praxi, part.* 3. *resol.* 450. *& Garcia, part.* 1. *cap.* 5. *nu.* 81. dummodo illi conferat beneficium, cuius ratione efficitur eius subditus, quia ratione pensionis, aut Patrimonij, nemo efficitur subditus alieno Episcopo, debet, tamen, adscri-

bi

bi *Ecclesiæ* pro cuius necessitate ordinatur.

25 An,autem,possit Episcopus dispensare cum familiari triennali, super interstitijs. Diximus,*de oblig.cler.par.2.n.141.*

26 Vtrum verò, hoc Priuilegiũ Episcopis cõcessũ per S.C.T. quo ad eorum familiares sit sublatum per decretum generale iussu Pauli V.editum,quo prohibentur Episcopi Regni Neap. ne Vltramontanis Ordines conferant.

Negatiuè Resp. *Barbosa, de iure Eccl.lib,1. cap.33. ex declaratione Sacr.Congreg.Episc. 12. Ianuarij* 1618. Sed post hanc declarationem emanauit Const. Vrbani VIII. de anno 1624. vt dicemus infra,*part.3. cap.24.*

27 Nonò dubitatur, an famulus familiaris Episcopi, qui tamen eius expensis alitur, possit ab illo ordinari ex vi Conc.

28 Affirmant,*Sanch.loco c.t. & Diana, part.3. tract.4.miscell. resol.245.*exeo, quia familiares,& famuli familiarium Episcopi,qui expensis aluntur Episcopi,dicuntur familiares Episcopi, & fruuntur Priuilegio, *dicti cap.9.S.C.T.*

29 Decimò dubitatur,an nepotes, & consanguinei *Episcopi* per triennium cum Episcopo commorantes, possint ab eo promoueri absque literis dimissorijs proprij ordinarij.

30 *Et* dicendum est non posse ratione familiaritatis, sed requiritur, etiam seruitiũ, quod tamen regulariter non solet adesse *in* nepote, vel alio consanguineo,nisi ille fuerit *deputatus* ad aliquod *seruitium*, *Bart.in l.1.§.familiæ,ff.de probation.*nam illi appellantur familiares, qui actu deseruiunt, & continuam in domo comen salitatem habent, *cap.finali,de verb.signif. in 6.* sicut, nec ipsa cõmensalitas sufficit, nisi actus seruitutis concurrat,cũ vtrũq; copulatiuè requiratur, vt in *d.cap.finali.* Vnde,si ipsius Episcopi nepos, siue alius consanguineus, illi actualiter inseruiret,sicut cæteri,ita, & non aliter posset ab eo promoueri,vt post alios obseruat, *Corradus in praxi dispens. lib.4. cap.5. num.62.*quidquid aliqui,aliter sentiant.

31 Quo,verò, ad prohibitionẽ conferendi ordines ante legitimam ætatem est obseruandũ, quidquid fuerit de iure communi,vt *in clem fin.de ætate,& qualit.* Quod hodie ex dispositione S.C.T. *sess 23.cap.12.de reform.* nullus ad Sacrum Ordinem subdiac. ante 22. ad Diaconatum ante 23. & ad Præsbyteratum, ante 25. ætatis annum promoueri debet, sufficeret tamen,

Digitized by Google

tamen, vt anni prædicti sint inchoati, *Garcia, part. 7. cap. 4. nu. 2. & alij communiter*, alias inciderent in suspensionem ab executione ordinum, iuxta extrauag. Pij II. incip. *cum ex Sacrorum*, quam refert *Sayr. de censur. lib. 4. cap. 14. num. 12.* est bene verum, quod prædictæ ætates, ita computantur, vt si vna dies, aut hora desideretur, non sunt clerici ordinandi; *Diana, part. 5. tract. 5. resol. 27.* Quamuis, si aliquis promoueretur ad Sacros Ordines ante legitimam ætatem, bona fide, ex eo, quia probabiliter credebat, se illam habere, non incideret in suspensionem, vt diximus, *de oblig. cler. part. 2. num. 27.* Sed non posset celebrare, nisi peruenerit ad ætatem legitimam.

32 Ad suscipiendam, tamen, primam tonsuram, requiritur ætas septem ann. completorũ, quæ etiam in alijs tribus minoribus, videtur sufficiens, vt habetur *in cap. in singulis 77. dist.* quem ibi, sic intelligunt, *Glos. & DD.* & in hoc nihil reperisse immutatum, dicit, *Moneta, de distrib. part. 2. quæst. 19. n. 11* vbi tenet ad Acolitatum, 12. ann. pariter expletum requiri, *Barbosa, part. 2. alleg. 11. & Campanil. rubr. 7. cap. 1. & 2.* vbi censet, quod promouendi ad tres primos minores debent esse in ætate, 12. ann. ad Acolitatum, verò 14. attingere & cum hoc non sit diffinitum à S. C. T. attendendum est, quod à Sacr. Can. præscribitur.

33 Non, tamen, incurrerent in dictam suspensionem, qui reciperent primam tonsoram, aut Minores Ordines ante ætatẽ, vt fatentur, *Sayr. de cens. lib. 6. cap. 12. & Suar. eod. tract. disp. 31. sect. 4. num. 23.* Nec recipiens primam tonsuram, ante septenium, p. m. si non dum peruenit ad vsum rationis, sed *Episcopus* conferens, p. m. cum videatur facere contra *Ecclesiæ* præceptum in re graui, *Bonacin. de cens. disp. 3. qu. 6. punt. 5. num. 6.*

34 Quo, verò, ad prohibitionẽ ordinandi extra tempora, est obseruandum, quod *Alen. III. in cap. de eo, de temp. ordin.* determinat tempora, in quibus *Episcopi* debent ordines conferre, scilicet, Minores Ordines, diebus Festiuis. Sacri verò, in Sabbatis quatuor temporum, vel Sabbato Sancto, vel Sabbato de Passione. Quibus tẽporibus mãdat S. C. T. *sess. 23. cap. 8. de refor.* ordines conferri, & non extra, & seruata mora vnius anni inter vnũ, & alterum Ordinem Sacrum, iuxta dispos. S. C. T. *sess. 23. cap. 14.* & sic tempus idoneum

ad

Digitized by Google

ad conferendum Ordines Minores, & primam tonsuram, illud est, q̃ ad maiores constat, ac etiam quamlibet Dominicam, aut Festiuam diem, de Præcepto, vt tradunt, comuniter DD. *Diana, part. 3. tract. 14. resol. 97.* & sufficit si in diœcesi fit solemnitas diei Festi, *Naldus, verb. ord.* Sed pro prima tonsura, non designatur tempus, sed in omni, posset cõferri, *Henriq. lib. 10. cap. 12. num. 7. Barbosa, de potest. Episc. part. 2. alleg. 11. num. 19.*

35 Et licet. Minores Ordines, vno die omnes conferri possint, *glos. in cap. 2. verb. minores, de eo qui fuit ord.* suscepit *Bonac. de Sacram. disp. 8. q. vnica, punct. 5. num. 36.* laudabilius erit abstinere, nisi immineret necessitas, vel alia vrgens causa, bene visa Episcopo, an simul, vel per interstitia temporum illos conferre debeat. Inter vnum, igitur, & alterum minorem ordinem, poterit esse interuallum, quod daretur de vno die festo, ad alium proximum, vel tutius intercedente interuallo de vno ex temporibus generalium ordinationum ad aliud, *Vgolin. cap. 26 §. 27. num. 4.* & quamuis prima tonsura cum minoribus ordinibus vno eodemque die conferri non debeat, sed interstitium saltem vnius diei inter primam tonsuram, & minores esset seruandum; nihilominus si quis illos receperet nullam irregularitatẽ incurreret cum nec iure communi, neque ex Conc. sit vetitũ cõferre tonsuram cum vno, aut pluribus minoribus *Thesaur. de pœn. Eccl. d. part. 2. cap. 15. verb. ordines,* sed non minores cum subdiaconatu, eodem die conferri debent, alias suscipiens esset suspensus à posteriori ordine, *Layman. cap. 10. num. 10.* qui testatur de communi.

36 Sic quoque, concedunt, *Henriq. lib. 10. d. cap. 212. §. 2. & Campanil rub. 6. cap. 2. n. 20. Barbosa, d. alleg. 11. num. 17.* ex consuetudine permitti Episcopis, in Vesperis Feriæ sextæ præcedentis Sabbatum, in quo, de iure Ordines Sacri conferuntur, Ordines Minores dare, quasi in hoc officio censeatur incipere dies Sabbati pridie Vesperi. Immo, etiam ex consuetudine. Feria 4 quatuor temporum, vt ait *Henriq. dicto cap. 12.*

37 Non, tamen, incurreret in suspensionem, cõtra suscipientes duos Ordines Sacros, vnica die, latam *in cap. litteras, de temp. ordin.* Initiatus minoribus ordinibus, eodem die, vel non seruatis interstitijs, contra Episcopi voluntatem, cum nõ sit male promotus, quo ad censuram,

Digitized by Google

furam, sed quo ad culpam, nec in iure reperitur hæc suspensio, vt fatetur, *Campanil. rub. 6. cap. 2. num 21. & Suarez, de cens. disp. 31. sect. 1. num. 43.* Qui, etiam, censet, neque hanc censuram incurrere, suscipientes Sacros Ordines, legitimis temporibus, sed non seruata mora, vnius anni, inter vnum, & alium ordinem, statuta in S.C.T. *sess. 23. cap. 13. & 14. de refor.* absque dispensatione, vt diximus, *de oblig. cler. part. 4. num. 60.* cum non sit in iure imposita, licet grauiter peccent cõtra Præceptum S.C.T.

38 Sed, vtrum Episcopus possit ordinare regularem, cum dimissorijs extra tempora, si in illis attestetur de Priuilegio.

Negant aliqui apud *Nouar. Iucer. regul. verb. ordo, num. 12.* Qui tamen affirmat, cum *Diana, part. 3. tract. 2. de dub. regul. resol. 31. & alijs*, licet tutius esset abstinere maximè conferre Ordines Sacros, quando non est securus de Priuilegio.

39 Episcopus deniq; ordinans, & conferens Sacros Ordines extra tempora legitima, vt supra, est suspendendus à potestate conferendi ordines, iuxta *text. in cap. sanè, de temp. ordin. Thesaur. de panit. Eccl. part. 2. verb. ordines, 14.*

CAPVT VNDECIMVM.

DE PROHIBITIONE, reducendi onera Missarum imposita post S.C.T. aut in limine fundationis, iuxta Decretum Sacræ Cong.reg

SVMMARIVM.

1 *Missarũ onera post S.C.T. imposita non potest Episcopus diminuere.*

2 *Anniuersaria, & officia pro defunctis, an comprehendantur sub prohibitione dicti decreti.*

4 *Missæ relictæ ante Concilium, an possint reduci ad minorem numerum.*

5 *Iusta causa est necessaria ad faciendam reductionem Missarum.*

6 *Eleemosina promissis celebrandis, si est adeo tenuis, an sit causa iusta reductionis.*

10 *Episcopus, an possit, vigore Concilij, reducere ad*

Digitized by Google

minorem numerum Missas in fundatione beneficij, impositas.

11 *Missas reducere ad minorem numerum, an possit Episcopus, si in fundatione beneficij esset illi data facultas.*

13 *Missarum onera, an possit Episcopus reducere, si fructus rei legatæ diminuerentur.*

14 *Beneficiatus, an teneatur ad onera Missarum, si redditus fierent inexigibiles, aut diminuerentur.*

16 *Missarum stipendia, an Episcopus possit in sua diœcesi minuere, vel augere.*

20 *Missam, an quis possit celebrare per tertium retinendo sibi partem stipendij.*

VNdecimò Prohibetur Episcopis reducere onera Missarum celebrandarum, imposita post S. C. T. aut in limine fundationis, sed pro his omnibus reducendis, aut moderandis, vel commutandis ad Sedem Apostolicam, est recurrendū, alioquin, reductiones, moderationes, & commutationes huiusmodi, nullæ essent, iuxta

1 Decretum Sacræ Congregationis *de celebr. miss* 21. *Iunij* 1625. sub Vrbano VIII. Quod refert, *Naldus, verbo Missa, num.* 34. Quamuis per prius, idem *S. C. T. sess.* 25. *cap.* 4. *de reform.* Indistinctè concessisset Episcopis in Synodo diœcesana, prædictam facultatem.

2 An, autem, huiusmodi prohibitio comprehendat, etiam anniuersaria, & officia pro defunctis.

Affirmat *Nouar. in summa Bull. part.* 1. *verb. de celeb. miss.* dicens, ita declarasse Sacram Congregationem, & pro hoc, citat aliquos Doctores, qui, tamen, scripserunt, ante hanc prohibitionem.

3 Propterea, *Merolla, tom.* 3. *cap.* 5. *dub.* 16. *num.* 389. probabilius existimat, dictam prohibitionem, non extendi saltem, quo ad officia defunctorum, cum sit correctoria iuris communis, (Concil. namq; Trid. ius commune constituit,) Ideo non est extendenda vltra casum, in quo loquitur, quia legum correctio, est odiosa; cum igitur prohibitio loquatur tantum de reductione Missarum, non erit extendenda ad officia mortuorum, quæ Missæ non sunt.

4 Sed

Digitized by Google

4 Sed dubitatur Primò, quid dicendum, de Missis, quæ fuerunt relictæ à testatoribus ante S.C.T.

5 Resp. stando in iure S.C.T. posset *Episcopus* in Synodo diœcesana missas, ex varijs defunctorum legatis, relictas ad *minorem numerum* reuocare, existente, tamen, iusta causa, quia voluntas testatoris non potest sine causa mutari, *Bonacina, de Sacram. disp. 4. qu. vlt. punt. 7. §. 2. num. 12. & alij*.

6 Iusta causa erit, vt si cursu temporis Sacerdotum numerus est, ita diminutus, vt omnibus missis singulis diebus celebrandis à testatore præscriptis non posset satisfieri, aut eleemosina pro ipsis celebrandis est adeo tenuis, vt non facile inueniantur Sacerdotes, qui eas celebrare voluerint, vt dicitur in eodem Concilio, *Barbosa, de iure Eccl. lib. 3. cap. 27. num. 64.*

7 Idemq; dicendum est de anniuersarijs, & officijs pro defunctis, vt declarauit Sacra Congregatio ad instantiam Archiep. Neap. de anno 1583. cuius responsū referunt, *Quaranta, verbo Missa, & Persicus, de off. Sacerd. lib. 2. cap. 7. dub. 7. num. 85.*

Addit verò, ibi *Concil. d. c. 4.* In huiusmodi minori numero missarum, seu anniuersariorū, quæ remanent, semper faciendam esse commemorationem eorum defunctorum, qui pro suarum animarum salute, legata illa, ad pios vsus reliquerunt.

8 Quod Priuilegium moderandi missas, & anniuersaria à testatoribus relicta ante S.C.T. non censeri reuocatum per d. Decretum Sacr. Congr. censent, *Marchinus, de Sacram. Ordinis, tract. 3. part. 2. cap. 19. na. 31. & Diana, par 6. tract. 6. resol. 10.* ex eo, quia Decretum prædictum prohibet eam solam missarum reductionem, quæ post Trident. acceptatæ fuerunt.

9 An, autem, per Decretum prædictum sit derogatum Episcopis, quin possint moderare missas alicui *Ecclesiæ* relictas, non dum, tamen, ob tenuitatem eleemosinæ, ab eadem *Ecclesia* acceptatas.

In hoc dubio, *Marchinus, loco cit.* dicit, minimè videri derogatum, saluo tamen, meliori iudicio, & sub censura *Ecclesiæ*, ex eo, quia Decretū, loquitur de oneribus missarū impositis, vt adimpleantur, & onus non videtur impositum, nisi post acceptationem, & intentio eiusdem est, vt numerus relictus, & acceptatus adimpleatur, quare ante acceptationem non videtur ablata

Digitized by Google

facultas *Episcopis*, quę de iure communi illis competebat.

10 Secundò dubitatur, an per disposit. S.C.T. possint *Episcopi* reducere missas, si certus numerus fuerit impositus in fundatione beneficij.

Negatiuè, prout fuisse decisum à Sacra Congreg. referunt. *V golin. de potest. Episcop. cap.* 61. *Garcia, part.* 7. *cap.* 1. *num.* 131. *& Naldus verb. miss. sa, num.* 18. nam Concilium videtur, tantum agere de missis, ex defuncti dispositione relictis, & non in fundatione beneficij positis.

11 Tertiò dubitatur, si in fundatione beneficij esset data Episcopo facultas reducendi onera Missarum, an sit sublata per d. Decretum Sac. Congr.

Negant, *Gauante, in man. verbo, Missa, num.* 57. *& Persicus, d. lib.* 2. *cap.* 7. *dub.* 7. *nu.* 84. vt in eodem Decreto.

12 *Quartò* dubitatur, an potuerit olim Episcopus absque Synodo diœcesana facere prędictam moderationem.

Aliqui aiunt, & alij negant apud *Barbos. part.* 2. *alleg.* 39.

13 Quintò dubitatur si diminuerentur fructus rei legatæ pro celebratione Missarum, an sint diminuenda onera Missarum.

Affirmat *Riccius, in praxi, part.* 4. *resol.* 104. *& in collect. decis. part.* 9. *collect.* 3938. per text. in *l. forma censuali, §. ff. de censibus.* Diminutis, enim bonis relictis cum onere Missarum, vel alterius piæ causæ minui debet onus, si diminutio bonorum sit perpetua; secus verò, si temporalis.

14 Sextò dubitatur si redditus beneficij fierent inexigibiles, an beneficiatus teneatur ad eius onera.

15 Negat *Riccius locis cit.* Quod si redditus essent exigibiles, sed cum difficultate exigerentur, tenebitur beneficiatus facere omne posse, & adhibere possibilem diligentiam pro perceptione, & exactione, alias teneretur in conscientia celebrare, licet redditus non habeat.

16 Septimò dubitatur, an missarum stipendia possit Episcopus in sua diœcesi minuere, vel augere.

17 *Et* posse *Episcopum* in sua diœcesi, rationabilia, & sufficientia missarum stipendia taxare, tradunt, *Suarez, tomo* 3. *disp.* 86. *sect.* 2. *& alij*, & ex rationabili causa, missarum stipendia augere, vsque ad valorem illum, quo probabiliter credi potest, Sacerdotes facile fore inueniendos, *Megala, Consil.* 63. *num.* 5.

18 Ideo, quando missæ concurrus, excedit numerum Sacerdotum,

Digitized by Google

dotum, qui inueniri non possunt ad supplendum, posset Episcopus missarum stipendiũ augere, vsque ad valorem duorum iuliorum, licet ordinaria pitantia, præcipuè in Italia sit vnius Iulij, si hac via stipendiarios Sacerdotes, quos adiungeret facilius inueniret, *Megala, conf. 54. et d. conf. 63. & Ricc. in praxi, part. 4. resol. 102.*

29 Similiter, quando difficillimè inuenirentur Sacerdotes, qui accedere velint ad Ecclesias in Villis constitutas, pro celebrandis missis, nisi ita superabundans stipendium habeant, iusta est causa taxandi stipendium, ne cessantibus Sacerdotibus, qui Missas celebrent, cesset, & deuotio populi; præterquam quod illa obligatio accedendi ad Ecclesias in Villis positas, prætio est æstimabilis, vt notat idem, *Megala, d. conf. 54. num. 9.*

30 An, autem, post d. decreta de celebratione Missarum, possit quis sine p. m. celebrare per tertium, retinendo sibi partem stipendij.

Affirmat, *Bordonus, in Consiljs regul. resol. 25. num. 28.* quem refert, *Diana, part. 6. tract. 8. resol. 10.* ex eo, quia decretum vtitur simplici verbo, *Prohibet*, quod ex se non magis inducit vnum, quam alterũ peccatum, & ideo ex hac prohibitione contrà rem, alias, licitàm, non videtur inferendũ, p. m. dum nulli infertur damnum, non defuncto, cum illi, æque satisfiat, non Sacerdoti, cum voluntate, non inuitus recipiat illam stipem congruentem secundum taxam, ex quo, quando, aliquis tradit stipem magnam, vel maiorem Sacerdoti, cenetur potius donare excessum, quam dare pro stipendio.

Sed nouissimè proposito dubio in Sacr. Congreg. Concs sub *die* 18. *Martij* 1645. vt refert, *Carol. de Bacio, tract. singul. conscientiæ post casum* 363. His verbis.

Cum à S. Congregatione fuerit, alias, declaratum Rectores beneficiorum, qui Missas per alios celebrare possunt, tribuere posse Sacerdotibus celebrantibus eleemosinã cõgruam, iuxta morem regionis, non autem ad rationem maiorum reddituum ipsorum beneficiorum. Quæritur, an idem procedat, quo ad Capellanos amouibiles ad nutum Patronorum, qui Missas per eos celebrandas faciunt per alios celebrare.

Censuit, *non procedere, quando huiusmodi Capellanis datur certa eleemosina pro qualibet Missa celebranda, secus verò si annuatim constituti sint pro*

Capel-

Digitized by Google

Capellania certi redditus perpetui, & eidem Capellano assignati.

CAP. DVODECIMVM.

DE PROHIBITIONE, commutandi pias defunctorum voluntates.

SVMMARIVM.

1 Papa solus pias defunctorum voluntates commutare potest.

2 Episcopus, an possit commutare in melius pias dispositiones.

4 Commutare, an valeat Episcopus pias voluntates testatorum ex causa iusta, tanquam Sedis Apostolicæ delegatus.

6 Commutatio vltimæ voluntatis, an possit fieri in præiudicium vocatorum, in casu contrauentionis.

7 Hæredis consensus, an requiratur in commutatione piæ dispositionis.

8 Causæ, quænam sint, ob quas Episcopus possit commutare defunctorum voluntates, à num. 9. cum seq.

15 Reditus Capellæ pro celebrandis Missis, an possint conuerti in emptionem paramentorum.

18 Episcopus, an possit instituere clericum, non habentem qualitates in limine fundationis appositas.

20 Episcopus Capellaniã amouibilem, an possit facere perpetuam.

22 Conditiones appositæ à fundatore ob cultum diuinum, vel ob sui memoriam, an possit hæres mutare cum Episcopi consensu.

23 Insignia fundatoris in Ecclesia ab eo fundata, an per hæred. tolli possint.

25 Sepulchrum alicuius familiæ, illa extincta, an alteri concedi possit.

27 Episcopus an possit dispensare, vt Missa celebranda in certa Ecclesia, alibi celebretur.

29 Missæ suffragia in quo celebrari debent, vbi testator

Digitized by Google

stator non designauit locum.

30 *Candelæ, & alia necessaria, an sint dãda Sacerdoti, cui à testatore designatus est certus numerus Missarum, cum certo stipendio.*

DVodecimò, Prohibetur Episcopis, pias defunctorũ voluntates commutare, cum hoc spectet ad Summum Pontificem,

1 *Clem. quia contingit, de Religios. Domib. & clem. dudum, de sepul.* & fatentur communiter Doctores.

2 Sed dubitatur Primò, an Episcopus possit in melius cõmutare defunctorum pias voluntates.

3 Aliqui, Negatiuè respondent, quia voluntas testatoris pro lege seruanda est, *cap. vltima voluntas, 13. qu. 2.* etiam de consensu hęredis, dum non agitur de vtilitate ipsius, sed de seruanda voluntate defuncti, ita *Abb. & DD. in cap. tua nobis, de testam. & Genuens. in man cap. 73.*

Nihilominus, *Comitol. resp. mor. lib. 7. quæst. 9. & Diana, cum alijs, par. 1. tract. 3. miscell. resol. 26.* fatentur, posse Episcopum, si non adest aliquod impedimentum iuris, vel facti commutare legatum in equale, vel melius, maximè cum consensu hęredis, nec in hoc casu Episcopi infringunt voluntatem testatorum, sed potius dicendum est interpretari, sic enim, faciendo, seruant, non explicitam, & formalem, sed virtualem, & interpretatiuam dispositionem testatoris, & ideo, ait, *Diana*, in facti contingentia respondisse legatum pro ornamentis, & Fabricæ Ecclesiæ potuisse per Episcopum in celebrationem Missarum commutari.

4 Secundò, an quandoq; Episcopus ex iusta, & rationabili causa possit commutare pias defunctorum voluntates, tanquam Sedis Apostolicæ delegatus.

Affirmant Doctores ex dispos. S. C. T. *sess. 22. cap. 6. de reform. Barbosa, part. 3. alleg. 83. num. 5. & Diana d. resol. 26.*

5 Quando, tamen, Episcopus faceret hanc commutationẽ, debet esse in vsus pios proximiores voluntati testatoris, *Genuens. in praxi, cap. 24.*

6 Sed in præiudicium vocatorum per testatorem in casu contrauentionis, non posset fieri commutatio vltimæ voluntatis, *Riccius, part. 3. decis. 83 num. 9.*

7 An, autem, valeat Episcopus

Digitized by Google

huiusmodi commutationes facere ex iustis causis solus, vel consensus hæredis requiratur.

Et requiri consensum heredis, ex *cap.nos quidem, de testam.* tradunt *Abb. & DD.ibi*, ac etiam, addit, *Petrus de Vbaldis, de Canon.Episc.in 7.cap principali*, requiri consensum Ecclesiæ, cui legatur, ex *l. legatum, ff.de vsufruct.legato, Genuens.in praxi, cap.* 24.

8 Tertiò dubitatur, quæ sint causæ iustæ, ob quas posset Episcopus commutare defunctorum voluntates.

9 Resp. nonnullæ causæ assignantur à Doctoribus. Prima est, quando res legata non posset deseruire pro vsu destinato, impedimento iuris, vel facti, ita *Petrus de Vbaldis, cit.loco, Barbosa, de iure Eccles.lib.3. cap.27.num.46. & Rice.part.4. decis.171.& Genuens.d.cap.24.* Qui addit, quod quando impedimentum est temporale, & speratur remotio impedimenti, debere expectari tempus commodum.

10 Secunda causa est, quando pecunia legata ad aliquem vsum, non sufficeret, quia tunc in alium, per Episcopum conuerti potest, *Barbos.alleg.83. num.7.& de iure Eccl.num.47.*

11 Tertia causa est, quando Monasterium in certo loco testatoris iussu construi non potest, quia tunc posset efficere, vt alibi construatur, quod contingere potest vbi testator iusserit, vt construatur in loco cãpestri, Primò, prohibet S.C.T. *sess.25.cap.5.de refor. Miranda in man.pralat.tom.1.quæst.33. art.7.& Barbosa, num.48.*

12 Hinc, deducunt nonnulli Doctores, Primò quãdo legatum est factum ad vnum vsum, non tam necessarium, puta ad pingendum Ecclesiam, quæ minatur ruinam, posse *Episcopum*, eam pecuniam destinatam ad picturam commutare in reparationem Ecclesiæ, ita *Vgolin. Moneta, & Barbosa alleg.83. num.12. & de iure Eccles.num.54.*

13 Secundò deducunt, legatum factum Ecclesiæ, pro ornamentis, quibus non indiget, posse ab Episcopo commutari in alium magis vtilem vsum, ita *Barbos. cit. alleg. 83. num.13. Genuens. in practicab. Eccles. quæst.214.*

14 Tertiò deducunt si testator reliquit pecuniam pro edificanda Ecclesia in Ciuitate, vbi sunt plures Ecclesiæ ruinosæ, & egentes reparatione, nec fit vnde subueniri possit, tunc *Episcopum* posse illam pecuniam conuertere in illarum reparationem.

15 Quartò deducunt posse Episcopum, redditus Capellæ pro

Missis

Digitized by Google

Missis celebrandis deputatos conuertere in emptionem paramentorum pro dicta celebratione pro vna vice tantũ, & sic fuisse resolutum in Cur. Archiep. Neap. fatentur, *Genuens. in praxi, d. cap. 24. nu. 8. & Riccius, part. 2, decis. 123.*

16 Nihilominus alij contrariũ docent, non posse, scilicet, Episcopum, per se loquendo, commutare vltimas voluntates defunctorum, sed hoc proprium esse Summi Pontificis, quæ sententia probatur in *d. clem. quia contingit, de relig. dom.* vbi dicitur, quod ea, quæ ad certum vsum largitione fidelium sunt destinata, non posse ad alium conuerti, nisi auctoritate Apostolica, ita *Maranta, part. 1. contr. iur. resp. 22. num. 71. Merolla, tom. 3. disp. 7. cap. 5. dubio 15. num. 263. Genuens. practicabil. Ecclesiast. quæst. 224. & Megal. var. resol. tom. 2. resol. 146.*

17 Quartò dubitatur, an Episcopus possit saltem pro vna vice alterare voluntatem defuncti, & de consensu Patroni instituere ad beneficium Patronatus clericum, non habentem requisita, per fundatorem apposita.

18 In hoc dubio, licet aliqui affirment apud *Riec. in praxi, part. 1. resol. 157.*

19 Nihilominus alij negant, tum per *text. in d. clem. quia contingit*, tum, etiam, quia S. C. T. *sess. 25. cap. 5. de refor.* expresse statuit, non posse Episcopum tollere qualitates in beneficiorum fundatione appositas, neq; de consensu Patroni, vt censuit Sacra Congregatio, & referunt *Barbosa, d. alleg. 82. num. 14. & de iure Eccl. lib. 3. cap. 27. num. 57. & Garcia, part. 7. cap. 1. num. 107.* Quorum sententiam probabiliorem fatetur, *Merolla, tom. 3. disp. 7. cap. 5. dub. 15. num. 271.*

20 Quintò dubitatur, an Episcopus, Capellaniam amouibilem institutam à testatore, possit facere perpetuam.

21 Affirmant, *Gomesius in reg. de triennali, quæst. 32. Genuens. in d. manuali, cap. 73. num. 11. & alij apud Riec. part. 3. decis. 153. num. 6.*

22 Sextò dubitatur, an conditiones appositæ à fundatore ob cultum Diuinum, vel ob sui memoriam, honorem, & comodum suæ familiæ, mutari possint ab hæredibus cum consensu Episcopi.

23 Et nequaquam mutari, aut tolli posse dicendum est, nam ratio naturalis postulat, piam, & honestam voluntatem defunctorum obseruari, vt habetur *in l. 1. C. de Sacros. Eccles. & in cap. vltima voluntas, 13. quæst. 2.*

Digitized by Google

Vnde sequitur, quod hæres, vel successor, & ipse Episcopus, nisi grauissima causa postulante, auferre non possunt insignia fundatoris posita in Capella, quam construxit, aut dotauit, vt memoria primæ fundationis perpetuetur, neq; licebit successori si alterius familiæ esset, sua insignia, eo loco ponere, *Ricc. in praxi, part. 4. resol. 177.*

24 Idemque videtur dicendũ, illorum, qui Capellam, suis sumptibus extruxerunt positis in memoriam insignibus suis sepulchro, quæ proinde, sine magna necessitatis ratione auferri non debent; nec refert, quod familia extincta esset, quia nihilominus ptat fundator in hominum memoria viuere, præsertim Christianorũ, quippe, qui hac ratione excitantur ad orandum pro anima illius: possent verò, interim, etiam aliorum nouorum beneficiorũ insignia, & sepulchra in Capella admitti, saltem cum intentione, vt intelligatur quis primus constructor fuerit, & hoc ob receptam doctorum regulam, quod fundator, vel benefactor non censeatur impedire velle Ecclesiæ vtilitatem, vt aduertit *Ricc. d. resol. 177.*

25 An, autem, extincta tota progenie benefactoris possit vsum Capellarum, & sepulturarum alijs concedi.

26 Affirmant *Rodriq. tom. 3. qq. quæst. 59. art. 10. Angelus, verbo sepultura, & alij apud Ricc. d. resol. 277. num. 7.* quia sicuti morte vsufructuarii, eiusque descendẽtium, reddit vsusfructus ad proprietarium, *i. corruptionem, C. de vsufructu.* ita, etiam, ius Capellæ, & sepulturæ, mortuo benefactore, reddit ad Ecclesiam, eiusque rectorem, vt alijs concedi possit. Nam alioqui impedirentur alij, quo minus Ecclesiam ornare, & beneficijs suis augere possint.

27 Septimò dubitatur, an Episcopus possit dispensare, vt Missa commissa à testatore celebrari in Ecclesia determinata, vel Altari, alibi celebretur.

28 Negant *Doctores, in cap. nos quidem, de testam. & ibi Couar. Sylu. verbo Missa, 1. quæst. 10. & alij.* Ideo Sacerdos alibi celebrans non satisfaciet, cum Diuina Officia celebrari debeant in illa Ecclesia, vel loco vbi iussa sunt celebrari, tamen vbi iustum subest impedimentum, veluti si Ecclesia determinata esset violata, aut Capella impedita, tunc in alia Ecclesia celebrari concedi poterit, *Azor. part. 1. lib. 10. cap. 24. quæst. 4. Ricc. in praxi, part. 4. resol. 103. Barbosa, de*

iure

Digitized by Google

iure Eccleſ. lib. 3. cap. 27. nu. 55. & alij.

29 Octauò dubitatur, ſi teſtator non deſignauit certum locum, vbi Miſſarum ſuffragia celebranda ſunt, in quo loco celebrari debeant.

Et eſſe celebranda in Eccleſia, vbi iuſſerit ſe ſepeliri fatentur, *Abb. conſ. 99. lib. 2. & Riccius in praxi, part. 4. reſol. 96.* nam maximè conueniens eſt, vt vbi eſt onus, ibi etiam lucrum collocetur.

30 Nonò dubitatur, an Sacerdoti, cui à teſtatore deſignatus eſt numerus Miſſarum celebrandarum cum certo ſtipendio, debeant dari candelæ, & alia neceſſaria.

Negatiuè, tum quia ſtipendium ſuccedit loco ipſarum, *Bald. conſ. 25. vol. 2.* tum etiam, quia onus adiectum legato, ſemper cenſetur impoſitum legatario, *l. codicillis, verſ. reſpondi, ff. de vſufructu, Peregrinus, de fideicommiſſis, art. 12. num. 4.* Sed hoc intelligi debet, niſi illud onus ſit ingens, *l. qui concubinam, §. qui hortos, & ibi gloſ. ff. de legatis 3. Mantica, de coniectur. vltim. vol. tit. 1. num. 6. lib. 10. & Riccius in praxi d. part. 4. reſol. 97.*

CAPVT DECIMVM tertium.

DE PROHIBITIONE, legendi, vel retinendi libros prohibitos.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopi comprehenduntur in dicta prohibitione.*

2 *Inquiſitores, an poſſint legere, vel retinere libros prohibitos.*

4 *Legentes aut retinentes libros prohibitos, quando incidant in excommunicationem Bullæ Cœnæ, vel in indice inſictam.*

5 *Abſolui, à quo poſſint, qui libros prohibitos legerint, vel retinuerint.*

6 *Audiens legentem libros prohibitos, an incidat in excommunicationem.*

8 *Libros prohibitos penes te reperiens, an poſſit propria auctoritate comburere, vel neceſſario con-*

Digitized by Google

gnare debeat Inquisitoribus.

11 *Reuocatio licentiarum legendi libros prohibitos, an comprehendat licentias à Sacra Congregatione concessas.*

DEcimotertiò, prohibetur Episcopis legere, retinere, &c. Libros hæreticorum, hæresim continentes, aut de religione tractantes, alias incidunt in excommunicationem *Bullæ Cœnæ clausula Prima*,

1 nam Bulla indefinitè loquitur, ideo comprehendit omnes, etiam Episcopos.

2 Excipiuntur, tamen, ab hac prohibitione Inquisitores, seu Commissarij super hæretica prauitate ab Apostolica Sede pro tempore deputati, durante ipsa deputatione, *Farinac. de hæresi quæst.* 180. *num.* 40. *Sanch. in summa, lib.* 2. *cap.* 10. *num.* 46. *Merolla, tom.* 1. *disp.* 1. *cap.* 2. *nu.* 3. 12. & *Carena, par.* 2. *tit.* 10. *num.* 12. Quamuis, *Barbosa, de potest. Episc. part.* 3. *alleg.* 90. *num.* 8. & aliqui apud *Carenæ cit. loco*, asserant contrarium, circa hanc facultatem Inquisitoribus, nisi particularem habeant facultatem à Sede Apostolica, vel à Sacra Cõgregat. suprem æ Inquisitionis.

Et huius sententiæ est quoq *Ignat. Lupus, in edict. S. Inquis. part.* 4. *lib.* 25. *dist.* 7. *art.* 3. ex Const. Gregor. XV. incip. *Apostolatus*, de anno 1623. quæ reuocat omnes licentias legendi, & habendi libros prohibitos, quę extenditur contra quascumque personas, &c.

3 Idemque dicendum est, de legentibus, & retinentibus alios libros in Indice prohibitos, *Carena, dicto tit.* 10. *nu.* 43.

4 *Est*, tamen, obseruandum, quod legentes, retinentes, &c. Libros continentes hæresim ex professo, & comprehensos in d. Bulla Cœnæ, incidunt in excommunicationem in d. Bulla contentam. Legentes verò, aut retinentes reliquos libros in Indice prohibitos, incidunt in excommunicationem, in eodem Indice ipsiusmet, de qua in Indice librorum prohibitorum *regul.* 10. *in fine*.

5 Sed dubitatur Primò, à quo possint absolui, qui libros prohibitos legerint, aut habuerint.

6 *Graff. decis. lib.* 4. *cap.* 18. *num.* 42. & *alij*, quibus accedit, *Rirciull. de iure person. lib.* 5. *cap.* 26. tradunt quando libri continent hæresim ex professo, egent Pontificia absolutione, cum sint comprehensi in Bulla Cœnæ, cuius censuræ sunt Papæ reseruatæ. Si verò

non

Digitized by Google

non continent hæreses ex professo, possent absolui à quocumq; habente potestatem absoluendi à censuris, iuxta *text. in cap. nuper, de sent. excom.* quia incidunt in excommunicationem inflictam in Indice, quæ non est Papæ reseruata, *Merolla, d. tom. 1. disp. 1 cap. 2. num. 312. Cæsar. Carena, dicta part. 2. tit. 10. §. 10. à num. 52. & Ignat. Lupus, d. p. 4. lib. 25. dist. 6. art. 1.*

7 An, autem, & quando quis ob ignorantiam excusetur à peccato, & ab incursu prædictarum censurarum legendo, aut retinendo præfatos libros, vide *Carenam cit. loco, Ignat. Lupum dicto cap. 2. à num. 313. cum seq.* vbi *num. 378.* hinc inde opiniones affert, quando audiens legentem librum hæretici, continentem hæresim, vel de religione tractantem incurrat in excom. Bullæ Cœnæ.

8 Vtrum, verò, reperiens apud se habere libros prohibitos sufficiat illos propria auctoritate comburere, vel necessario consignare Episcopis, aut Inquisitoribus, vt cõburentur.

Contendunt Doctores, verum *Sanch. in summa lib. 2. cap. 10. num. 56. Riccius, part. 4. decis. 260. Riccinllus, de iure person. lib. 5. cap. 24. & Carena, d. part. 1. tit. 10. num. 46.* censent necessario esse tales libros Inquisitoribus deferendos, licenon incideret in excommunicationem Bullæ Cœnæ si bona fide combussisset.

9 Secundò dubitatur, an Episcopus possit dare licentiam libros prohibitos legendi.

Resp. quidquid fuerit de iure veteri, vt obseruat, *Reginald. lib. 9. num. 255.* Hodie, tamen, hanc facultatem concedit solum Sacra Congregat. Eminentiss. Cardin. General. Inquisit. vt obseruat *Diana, part. 4 resol. 47.* ex dicta Const. Gregor. XV. de anno 1623. & Vrban. VIII. de anno 1631. quę incip. *Apostolatus*, & notat *Ignat. Lupus, dicta par. 4. lib. 25 dist. 7. diffic. 1.*

10 Vtrum, verò in casu magnæ necessitatis, in quo non posse adiri Pontifex valeat Episcopus hanc licentiam concedere. Vide *Merol. tom. 2. disp. 4. cap. 6. num. 177.*

11 Tertiò dubitatur, an reuocatio licentiarum legendi libros veritos facta ab Vrbano VIII. comprehendat, etiã, licentias concessas à suprema, & vniuersali Sacra Congregatione prædicta S. Officij de Vrbe.

Negatiuè respondet, *Carena, part. 2. tit. 10. num. 15. Et* sic declarasse testatur eumdem Vrbanum VIII. per litteras

Cui d.

Digitized by Google

Card. S. Onufrij, 12. *Martij* 1633 quas ibidem refert.

12 Quartò dubitatur, an Episcopi permittentes librorum prohibitorum lectionem incidant in aliquam pœnam.

Resp.affirmatiuè,ex *Clem.*1 *de panis*, *& cap. excommunicamus*, 1.*§.volumus, de hæreticis.* Quod notat, *Pegna, ad directi. part.*2. *comm.*2. vbi,ait, quod Episcopus potens impedire, & prohibere lectionem librorum hæreticalium in sua diœcesi, aut facere omittens, quod in detrimentum fidei conuertatur, hæreticus iudicari potest in foro exteriori, &c. Quod intelligit, *Ignatius Lupus*, *loco citato art.*1. *diffic.*7. respectu illorum, qui cum possint prohibere, non prohibent, nam sunt aliqui verè desiderantes prohibere, sed multis de causis prępediuntur, iuxta illud, multa mihi *licent. quæ non expediunt*, ideo nisi constet de eorum negligentia non debent puniri, nec in fide infirmi haberi, graue satis est, vt in re dubia,certa detur sententia, *cap.graue satis*, 11.*quæst.*3.

CAPVT DECIMVM-quartum.

DE PROHIBITIONE, vt non possint esse Iudices in causis proprijs.

SVMMARIVM.

1 *Episcopi in causis proprijs non possunt esse Iudices.*

3 *Iudex, an possit esse Episcopus quando agitur de causa sua Ecclesiæ.*

5 *Episcopus,an possit compellere subditos ad soluendum sibi subsidium charitatiuum.*

6 *Vicarius an possit esse Iudex in causa ciuili Episcopi.*

7 *Episcopus, an possit recusari, vt suspectus,in causa sua Ecclesiæ.*

8 *Vicarius recusari an possit,suspecto Episcopo.*

9 *Suspecto allegato Episcopo, an sit suspecta persona successoris.*

10 *Recusationis causa est alganda,*

Digitized by Google

ganda, & probanda.

10 *Arbiter à quo eligendus in causa recusationis.*

11 *Episcopus recusatus, an possit mandare exequtioni sententiam delegati.*

13 *Recusatus, an possit alteri non suspecto causam delegare.*

15 *Excommunicare, an possit Episcopus in causa propria, illos, qui sunt de sua iurisdictione.*

16 *Episcopus, an possit esse Iudex in causa, in qua fuit aduocatus.*

DEcimoquartò Prohibetur Episcopis esse Iudices in causis propijs, *l.1. & toto titulo, C. ne quis in causa propria, Ludouic. à Saruia, de iurisdict. adiunct. quæst.6. & alij apud*
1 *Meroll. tom.3. disp.7. dub.49. num.439.* Ideo reseriptum in forma, *significauit*, si de interesse Episcopi agatur, dirigitur Metropolitano, seu ordinario viciniori, & dignitatem in eius Ecclesia obtinenti, cum non possit gerere vicem Iudi-
2 dis, & partis in causa propria, *Garcia, part.5. cap.2. num.46.* quamuis alias dirigatur ordinario loci, vbi bona alienanda sunt sita, *Corradus, in praxi disp. lib.9. cap.3 num.15.*

3 Sed dubitatur Primò, an quandoque possint Episcopi esse Iudices in causis proprijs.

Affirmatiuè, quando, scilicet, agitur de causa suæ dignitatis, & Ecclesiæ, seu ad Episcopatum pertinente, quia tunc Iudex legitimus est, *cap. si quis erga iuncta glos. communiter recepta, 2. quæst.7. & Bald. in l. vnica, C. ne quis in sua causa*, vbi testatur, seruari de consuetudine, vt Episcopi omniá iura Ecclesiæ, coram ipsis, iudicio prosequantur, ea ratione, quia principaliter est causa Ecclesiæ, & non personę, *Quaranta, verbo Archiep. auctor. num.19. Vgolin. cap.4. §.5. & Barbosa, de iure Eccles. lib.1. cap.11. num.32.*

4 Sic, quoque, si quis iniuriam faceret Episcopo, dum iurisdictionem exercet, tunc posset illum ex officio punire, ratione offensæ iurisdictionis, *l. nullum, C. de testibus, Abb. in cap.1. de off. deleg. Riccius in praxi, par.1. resol.321. Capycius, decis.137. n.52. et Diana, p.5. tract.9. de excom. resol.52.* etiam, sine processu, cum tunc nulla requiratur probatio, neque alius ordo iudiciarius cum solo decreto oretenus, dum ita sibi, vt iudici constat, non vt priuatò,

Iosi.

glos. Magistralis in cap. Deus omnipotens, §.quando, autem, 2. quæst.1.& Thom. Carleual. de foro competenti, lib.1.tit.1. disp.2. quæst.7.sect.1. à nu.798. vbi testatur sic seruari vidisse in praxi in Supremis Tribunalibus Hyspaniarum, vt refert etiam, *Carena, part.2.tit.17. num.34.*

5 Similiter existente iusta, & rationabili causa ad exigendũ subsidium charitatiuum, iuxta, *text.in cap.cum Apostolus, §. prohibemus, de censibus*, posset Episcopus compellere subditos ad soluendum hoc subsidium, *Lapus, alleg.20.* qui dicit, quod propter hoc, eos poterit excommunicare, per *tex.in clem. frequens, de excess. prælat.* Nam existente manifesta, & rationabili causa, quæ spectat ad dignitatem, & honorem Ecclesiæ potest Episcopus esse Iudex in causa propria, *cap.Romana, de pœnit. Belluc.de subsid. charit.quæst.25.& Merolla, tom.3.disp.7. dub.21. num.444.* Secus, tamen, dicendum esset, quando est dubium, an causa exigendi subsidium sit rationabilis, *Merolla, d.disp.7.cap.5. num.507.*

6 Secundò dubitatur, an Vicarius possit esse iudex in causa sui Episcopi.

Nequaquam, cum sit idem Tribunal, *cap.Romana, vbi Canonista, de appell.in 6. Sbroz. de off.Vicarij, lib.2. quæst.137. & Capyc.decis.137.* Ideo quando Episcopus in causa ciuili est actor contra suum subditum, nec ipse Episcopus, nec Vicarius, neque Metropolitanus procedit, sed eligentur Arbitri auctoritate iuris, & à sententia prædictorum Arbitrorum, ad Papam appellatur, ita DD. apud *Barbos. de iure Eccl. lib.1. cap.7. num.46.* Si verò, Episcopus esset reus in causis ciuilibus contendunt Doctores, an Archiepiscopus sit Iudex ordinarius suffraganeorum. Nam aliqui affirmant apud *Ricc. part.3. in praxi resol.22.* Alij, verò, negant, nisi in casibus appellationis, & legitimæ deuolutionis, ita, *Lotter. de re benef. lib.1. quæst.22. nu.61.* Et sic rescripsisse Sacram Congreg. fatetur, *Barbosa, loco cit. num 47.*

7 Tertiò dubitatur, an Episcopus possit recusari, vt suspectus in causa propriæ Ecclesiæ.

Affirmant communiter Doctores, *Capyc.decis.137.& Piasecius, part.2.cap.4.art.1.*

8 Quartò dubitatur, an suspecto Episcopo, possit recusari eius Vicarius.

Affirmatiuè, quamuis contra Vicarium nulla adsit suspicio, *cap.insinuate, vbi Abb. de off.*

Digitized by Google

ess. delegati, *Capyc. d. decis.* 137. & *Ricciullus*, *de iure person. lib.* 9. *cap.* 2. *num.* 15.

9 Quintò dubitatur suspecto allegato Episcopo, si interim moriatur, an sit suspecta persona successoris.

In hoc dubio, *Tiraquell. in tract. cessante causa*, *part.* 1. *num.* 220. *quem referunt Marches. in praxi commissar. part.* 2. *cap.* 5. *num.* 14. & *Corradus, in praxi, lib.* 7. *cap.* 4. *num.* 32. docet non esse suspectam personam successoris, nisi fuerit recusata dignitas, & dignitatis nomen, quia tunc, in ipso successore, causa suspicionis perseuerat.

10 Est, tamen, obseruandum, quod in casu recusationis quicumque recusans, tenetur causam recusationis allegare, & probare coram arbitris, qui eliguntur vnus ab vna parte, alter, ab altera, & non existente parte, à Iudice, *cap.* 2. & *cap. cum speciali*, *de appell.* & *ibi Abb. Piasecius*, *part.* 2. *cap.* 4. *art.* 1. *num.* 10. *Farinac. de hæresi, quæst.* 185. *num.* 239.

11 Sextò dubitatur, an Episcopus recusatus, vti suspectus possit mandare executioni sententiam delegati.

12 Affirmatiuè, quia in executione sententiæ, non datur recusatio, *Abb. in cap. si quis*, *de foro competenti*, *num.* 10. & *Leyua*, *lib.* 8. *cap.* 2. *num.* 19.

13 Septimò dubitatur, an recusatus possit alteri non suspecto, causam delegare.

Affirmant, *Decius, in d. cap. cum speciali*, *num* 27. *de appellat.* & *Piasec. loco cit. nu.* 10.

14 Octauò dubitatur, an Episcopus possit esse *Iudex* in causa sua, contra Capitulum.

Resp. si in ea causa habet interesse, non posset procedere, *l. qui Iurisdict. ff. de Iurisdict. omn Iudic. Ludouic. à Sarbia in tract. de iurisdict. adiunct. qu.* 6. *n.* 5. & *Seraph. decis.* 1050. *n.* 6.

15 Nonò dubitatur, an Episcopus in causa propria possit excommunicare illos, qui sunt de sua iurisdictione.

Affirmant *Abb. in cap. cum sit generale, num.* 9. *de foro compet.* & *alij apud*, *Rice. part.* 4. *decis.* 21.

16 Decimò dubitatur, an possit Episcopus esse *Iudex* in causa, in qua fuit aduocatus.

Nequaquam in foro exteriori, propter affectionem, & præsumptionem, quæ est contra eum, iuxta *text. in l. prator*, *ff. de iurisdict omn. iudicum*.

17 Sed in foro conscientiæ, etiam altera parte insciâ, existimant, *Corduba, in summa, quæst.* 259. & *Diana*, *part.* 3. *tract.* 5. *miscell. resol.* 56. quod non peccaret, si alias cessat omnis inordinatus affectus,

& sententiam proferat secundum leges, nullo habito respectu ad carnalem affectionem.

CAPVT DECIMVMquintum.

DE PROHIBITIONE delegandi laico causas criminales clericorum.

SVMMARIVM.

1 Clerico coniugato, vel laico simul cum clerico, an possit causa criminalis delegari ab Episcopo.

3 Et an si pro delicto veniret imponenda pœna sanguinis.

3 Delegare debet Episcopus causam criminalem laico quando pro delicto veniret imponenda pœna sanguinis.

4 Assessorem laicum in causis criminalibus clericorum, posset assumere Episcopus.

5 Delegans, an possit Episcopus laico causas ciuiles clericorum.

6 Arbiter, quando possit esse laicus in causis clericorum.

8 Iudex Ecclesiasticus si pronunciat simul cum laico in aliqua causa eis compromissa ad quem fit appellandum.

DEcimoquintò Prohibetur Episcopis delegare laico, causas criminales clericorum, nec clerico coniugato, neque clerico simul cum laico, *Abb. in cap. significasti de foro compet. glos. in cap. 2. de iudicijs, Farinac. in praxi crim. quæst. 8.* & alij communiter.

2 Sed dubitatur Primò si impartibus non adesset clericus sufficiens, cui Episcopus posset tales causas delegare, an possit illas laico delegare.

Affirmant *Barbosa, de potest. Episc. part. 3. alleg. 108. & Scipio de Rubeis in Apbor. verb. delegatio, num. 4 & Carol. de Grassis, de effect. clericatus effectu primo, num. 564.*

3 Secundò dubitatur si pro delicto veniret imponenda pœna sanguinis, an possit Episcopis delegare causam laico.

Affirmatiuè, iuxta rem in cap.

cap. sententiam sanguinis, & cap. fin. Ne clerici, vel Monachi, ita, *Ripa in cap. 2. de iudicijs, Barbosa, cit. loco, & Carol. de Grassis, cit. nu. 565.* qui addunt, quod, etiam, tenetur Episcopus, sententiam ferendam, delegare laico, postquam ipse delegans de causa cognouerit, & processum compilauerit.

4 Est, tamen, obseruandum, quod licet Episcopus regulariter non possit delegare causas criminales clericorum laico, poterit, nihilominus in talibus causis sibi assumere assessorem laicum, *Abb. in cap. significastis, de foro compet. & Carol. de Grassis, cit. num. 567.*

5 Tertiò dubitatur, an possit Episcopus delegare laico causas ciuiles clericorum.

Et dicendum est, posse, quia hoc eis non est interdictum, præter potestatem imponendi censuras, *glos. in cap. decreuimus, de iudicijs, Carol. de Grassis, loco cit. nu. 566. & alij communiter quos sequitur, Genuens. practicabil. Ecclesiast. quæst. 732.* qui ait, quod Doctores intelligunt hanc communem opinionem, dummodo non adsint clerici idonei, & non fiat commissio generalis ad omnes causas ciuiles, nec committatur causa spiritualis, aut criminalis.

6 Quartò dubitatur, an laicus possit esse arbiter in causa clericorum, si in ipsum insimul cum clerico compromittatur.

7 Affirmatiuè, iuxta *text. in cap. per tuas, de arbitris*, & resoluunt, *Conar. pract. cap. 34. num. 1. Farinac. dicta quæst. 8. num. 24. & Gratian. discept. forens. cap. 100. num. 51.*

8 Et si à sententia per eos lata, esset appellandum, deberet appellari ad Iudicem Ecclesiasticum, *Maranta, in pract. part. 4. dist. 11. num. 18. Carol. de Grassis, dicto effect. 1. nu. 497. & Aufrer. de potest. iud. Eccles. super laicis, num. 11. in 13. tom. tract. diuers. part. 1.* Vbi hoc intelligit quando iudex Ecclesiasticus iudicaret tanquam talis, secus si alio respectu.

CAPVT DECIMVM sextum.

DE PROHIBITIONE concedendi licentiam clericis deponendi in causis criminalibus coram iudice laico.

SVMMARIVM.

1 *Clericis, an possit concedi licentia, in fauorem, &*

Digitized by Google

ad defensam reorum testimonium proferendi, vel super delicto in genere, aut ad repulsam, num. 7.

9 *Licentia testificandi in causa criminali, an quandoque possit clerico concedi.*

11 *Testimonium clerici coram iudice laico, an valeat sine licentia Episcopi.*

12 *Superior, quando deponeret coram laico, an requiratur licentia.*

13 *Licentia Episcopi, an requiratur, quando clericus deponeret coram alio iudice Ecclesiastico.*

14 *Regularis si examinetur ab Episcopo sine licentia Prælati, an valeat eius depositio.*

15 *Episcopus si concedat licentiam iudici laico exhumandi ab Ecclesia corpus occisi, ad finem capiendi informationem de delicto in genere, an incurrat irregularitatem.*

DEcimosextò Prohibetur Episcopis facultatem præstare clericis, vt in criminalibus coram secularibus magistratibus cõtra Reum testimonium proferant, & si de facto præstiterint non est obtemperandum, *Goffred. in summa, tit. de test. cog. Innoc. in cap. delictorum, de testib. cogen. & Diaz. in pract. crim. can. cap. 98. num. 25.* cum clericis sit interdictum in causis criminalibus testimonium proferre, *glos. in cap. testimonium 11. q. 1.* Et si de facto reperiuntur examinati nõ probant, nec faciunt indicium ad torturam, *Farinac. de test. quæst. 61. num. 61.*

2 Sed dubitatur Primò, an in causis criminalibus ad defensionem rei, possit concedi licentia clericis.

3 Affirmatiuè, vt fatetur post alios, *Diana, tom. 3. tract. 2. de irregul. resol. 96.* dum nullo iure prohibetur, clericum ferre testimonium in fauorem rei nisi veniret imponenda pœna talionis, *Diaz. loco cit. num. 23.* Et est cõcedenda licentia cum maturo iudicio, & præuia causæ cognitione. Propterea in Curia Archiep. Neap. quando conceditur huiusmodi licentia clericis dicitur, dummodo non deponant super articulis continentibus criminalitatem, infamiam, negatiuam, aut repulsam, & aliquando D. Vicarius vult videre Articulos originales, & in calce eorum concedere licentiam, designando

propria

propria manu articulos super quibus clericus deponere habet, *Genuens. in praxi, cap. 43. num. 7.*

An, autem, clericus ferens testimonium in fauorem rei incurrat irregularitatem, si ob id sequatur mors accusatoris.

Negant, *Suarez, de cens. disp. 47. sect. 4. num. 9. Sayr. cod. tit. lib. 6. cap. 18 num 11. Diana, dicta resol. 96 & alij*, ex quo illius dictum per se, & sua natura ordinatur ad manifestandam rei innocentiam, & ad illius defensionem, & ad hanc incurrendam irregularitatem opus est, vt adsit causa proxima ad mortem, vel factum sui naturam ad illam directum.

4 Secundò dubitatur, an possit concedi licentia clerico deponendi contra laicum in Curia seculari super delicto in genere, quando venirent imponenda pœna sanguinis.

5 In hoc dubio, *Ferdin. Gutier. in Consil. crimin. diuers.* Videtur affirmare, dum, nō posse clericum examinari contra laicum super aliquo actu remoto à maleficio, vt super recognitionem hominis, & delictum in genere.

6 Contrarium, tamen, facere, *Farinac. de testibus, quæst. 62. num. 73.* & fuit resolutum in Curia Archiep. Neap. vt referunt, *Genuens. in d. cap. 43. num. 2. & Rito part. 2. dec. 102.* ex eo, quia videtur causa proxima mortis.

7 Tertiò dubitatur, an concedi possit licentia clerico testificandi in iudicio seculari ad repulsam.

8 Distinguunt, *Farinac. loco cit. & Caraffa, supra Rit. M. C. V. rotæ 144.* nam aut repulsa continet infamiam testium, & non debet concedi, aut non concernit infamiam, sed quod testes sunt consanguinei, vel amici accusatoris, vel inimici inquisiti, & tunc, secus, *Genuens. d. cap. 43. num. 3. qui num. 5.* testatur, quod in Cur. Archiep. non conceditur licentia clerico deponendi super negativa, propter suspitionem latitatis, *Clarus, in §. falsum, num. 9.* licet detur in scipio falsi quando esset coartata loco & tempore.

9 Quarto dubitatur, an possit concedi huiusmodi licentia clerico, deponenti contra reum in iudicio seculari vbi ageretur ciuiliter, vel ad pœnam carcerationis & similes.

Affirmat, *Arelland. in cap. testimonium, 11. quæst. 1. Abb. in dicto cap. Clarus, & Genuens.* in defectum, tamen, probationum.

10 Est tamen obseruandum quod tam in causis ciuilibus, quam in ordi- alijs cau- bus,

bus, in quibus possent clerici deponere coram iudice seculari, requiritur licentia Episcopi. Quamuis si clericus de facto deponeret coram laico, sine licentia, valeret eius testimonium. *glos. fin. vbi Abb. &*
11 *omnes in cap. 1. de iuram. calumnia. Diaz. in dicto cap. 98. num. 24. & alij*, quia quia nullibi reperitur dispositum: vt annullem attestatio: *Crotus, tract. de testibus, num. 178. Guido Papa decis. 65. & alij apud Rias. part. 2. decis. 61.*

12 Huiusmodi autem, licentia non requiritur, quando examinaretur idem Superior, vel Prælatus, qui alijs concedit licentiam examinandi, aut si clericus, simul cum Superiore suo examinaretur: *Farinac. de testibus, dicta quæst. 61. nu. 85. & Genuens. num. 5.*

23 Similiter, nec licentia requiritur, quando clericus vult testificari coram alio iudice Ecclesiastico, qui non sit suus, *Abbas in dicto cap. 1. de iuram. calum. & Diaz. dicto cap. 98. num. 23. licet Riccius in dicta parte 2. decis. 61. num. 3.* dicat, quod non posset testificari, etiam coram alio iudice Ecclesiastico absque licentia proprij Episcopi.

14 Apparet autem, si examinentur regulares ab Episcopo sine licentia Prælatorum, valeat eorum depositio?

Affirmat, *Cokier. part. 2. quæst. 39.* si sponte, & non coacte accedunt ad examen, & hanc opinionem sequitur, *Cespedes, de exemp. regul. cap. 17 dub. 272.*

Nihilominus, *Farinac. de testibus, quæst. 61. num. 134.* absolute dicit huiusmodi depositionem, licet illicitam semper valere, siue sponte, siue coacte deponant regulares, ex eo, quia licentia Prælati requiritur ex quadam decentia, & honore exemptorum; & ideo tamquã lenis solemnitas omissa non viciat actum, & depositionem.

15 Sed notandum est hic, obiter, quod Episcopus, qui concederat licentiam iudici laico exhumandi ab Ecclesia corpus occisi ad finem capiendi informationem de delicto in genere, non incurreret irregularitatem, cum actus ostendendi Cadauer occisi sit remotus, & suapte natura non directus ad mortem, & Episcopus nihil operatur, sed tantum permittit exhumari corpus, *Genuens. in praxi cap. 10. Riccius, in praxi, part. 2. vsof. 453. & Diana, tom. 3. tract. 2. de irreg. vsof. 95.*

CA-

Digitized by Google

CAPVT DECIMVM septimum.

DE PROHIBITIONE, procedendi in causis contra subcollectores Reu. Cam. Apost.

SVMMARIVM.

1 *Subcollectores Cam. Apost. gaudent exemptione ab ordinario in causis criminalibus.*

3 *Et an pro delictis ante officium.*

4 *Visitari, an possint ratione beneficij, & suspendi à diuinis.*

5 *Subcollectores deputati ad nudum ministerium exigendi in partibus, an possint ab Episcopo cognosci.*

6 *Et an possint coram Episcopi conueniri pro causis ciuilibus.*

7 *An amittant Priuilegium exemptionis, si fuerint officio priuati.*

8 *Subcollector vnicus est exemptus ab ordinario in qualiber diœcesi, & eius beneficia reseruata.*

12 *Subcollectores non residentes, & in alienæ diœcesi habitantes, in qua non fuerunt deputati, aut accepiates beneficia cum cura animarũ, an gaudeant exemptione.*

DEcimoseptimò Prohibetur Episcopis procedere contra subcollectores Reu. Camerę Apostolicæ, pro patrandis, ne
1 dum patratis criminibus, etiã post dimissum officium, iuxta Breue Gregor. XIII. de anno 1575. apud *Nouar. in summa, part. 2. tit. de subcollectoribus*, & Constit. Vrbani VIII. sub die 2 Iulij 1636. incip. *ad perpetuã*. Quam refert, idem *Nouar.* locupletato.

2 Et quamuis, alias, vt fatetur *Nouar. num. 4.* Sacra Congregatio declarauerit, subcollectores gaudere dicto fori Priuilegio, durante eorum officio, non autem, post dimissum; Nihilominus post dictas declarationes Vrbanus VIII. per dictã Constit. *Sanciuit*, subcollectores pro patratis, & etiam, pro patrandis delictis post dimissum officium esse subiectos iuris-

iurisdictioni Nuntiorū, & collectorum pro tempore.

3 Sed dubitatur Primò, an Episcopus possit punire subcollectores pro delictis patratis ante officium susceptum.

In opinionem negatiuam inclinare videtur, *Nauar. in tract. loc. num.* 7. quo ad distributionē personalem, & capturam personæ, sed spectare ad Nuntium Apostolicum.

4 Secundò dubitatur, an possint ab Episcopo visitari, & cogi subcollectores Reu. Cam.

Et non posse censuit Sacra Congreg. vt fatetur, *Garcia, part. 3. cap. 2. num.* 198. & *Barbosa, part. 3. alleg. 74. num.* 28. Et non possunt visitari, licet fuerint beneficiati, vt censuit Sacra Congregatio, teste, *Gauanta, in praxi compendiaria visitationis Episcopalis, §. 7. in annotationibus.*

Immò, nec possunt suspendi, à diuinis, & ab Altaris ministerio amoueri, stante declarat. Sacr. Congreg. quod ordinarij possint ex delicto occulto promotos ad Sacros Ordines suspendere à diuinis, & ab Altaris ministerio amouere, ita *Sacr. Congreg. Conc. in vercellen.* 29. *Nouembr.* 1631. vt fatetur, *Nouar. d part. 2. num.* 6.

5 Neque subcollectores eiusdem Reu. Cam. deputati ad nudum ministerium exigendi certis casibus in partibus, possunt ab Episcopo visitari, & corrigi ex eadem Sacra Congregat. vt testatur, *Gonzales, ad regul. 8. Cancell. glos. 51. num.* 8.

6 Tertiò dubitatur, an subcollectores possint coram Episcopo conueniri in causis ciuilibus?

Affirmat, *Nouar. supra cit. n.* 9. ex declaratione Sac. Congregat. sub *die* 2. *Ian.* 1629.

7 Quartò dubitatur, an ab Episcopo possint cognosci pro delictis, subcollectores, si fuerint priuati ex causa alicuius delicti, in officio subcollectoratus.

Et posse cognosci censet, *Nouar. num.* 10. ex eo, quia Gregor. XIII. & Vrbanus VIII. loquuntur de delictis patratis per subcollectores post dimissum officium, ne timidiores, aut negligentiores fierent si sub iurisdictione ordinariorū, post finitum eorum officium se relictum iri timerent, & propterea iusto metu retraherentur à gerendo, non autem, loquuntur de priuatione culpa eorum, quæ eis nocere debet, vt in pœnam amittant exemptionem, si quidem, certi iuris est, quod ratione criminis amittunt Priuilegium, *cap. Priuilegium, 11. quæst. 3. vbi glos.* & ita

in

Digitized by Google

in facti contingentia, fuisse obseruatum testatur de anno 1642. permittente, & annuente Illustriss. & Reuerendiss. d. Nuntio Apost.

8 Quintò dubitatur, an in qualibet diœcesi possint deputari plures subcollectores, qui sint exempti ab ordinario.

Negatiuè, sed vnicus debet esse subcollector in tota diœcesi, & Ciuitate adhoc, vt dicatur exemptus à iurisdictione Ordinarij & immediatè subiectus Nuntio Apostolico, vt fatetur, *Nouar. cit. loco. num.* 12. & faciunt dicta per *Gonzales*, *super regul.* 8. *glos.* 55. *num.* 73.

9 Quãuis vna diœcesis esset valde lata, & haberet plures Cathedrales, vel Ciuitates, & sic fuit resolutum per *Rotam in vna Calaguritana beneficiorũ 2. Decembris* 1601. *coram Lancellotto*, vt testantur, *Gonzales*, *ibidem*, *num.* 76. *Garcia*, *part* 5. *cap.* 1. *num.* 375. *& Barbosa*, *part.* 3. *alleg.* 57. *num* 120.

10 Vnde licet beneficia omniũ subcollectorum sint reseruata sub regula quarta Cancellariæ, nihilominus si vnus sit in Ciuitate, & alius in diœcesi, neutrorum beneficia comprehenderentur sub illa regula, quia mens illius reseruantis beneficia vnicorum, in quacumq; Ciuitate, vel diœcesi subcollectorum, videtur esse, quod pro tota diœcesi non sit, nisi vnus subcollector, ita, *Barbosa*, *citato num.* 119. *Gonzales d. glos.* 51. *& Garcia*, *num.* 375.

11 Sextò dubitatur, si subcollectores non residerent in diœcesibus, quibus præsunt, vel deputati in vna diœcesi residerent in alia, transferendo domicilium, vel acceptarent beneficium cum cura animarũ, an gaudeant exemptione à iurisdictione ordinariorum.

13 Negatiuè, Respondet, *Nouar. d. part.* 2. *num.* 10. in Regno nostro Neapolitano, prout habetur in instructionibus, quę dantur pro subcollectoribus, & Commissarijs Nuntiaturæ Apost. sub *num.* 33. Quas idem *Nouar. refert à num.* 13.

CAPVT DECIMVM octauum.

DE PROHIBITIONE, procedendi sine speciali commissione Papę in causis nullitatum professionis factæ contra formam Decretorum Clem. VIII.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus quomodo procedere possit in causis nulli-*

Digitized by Google

litatum professionis prædictæ.

4 *A postata, an possit dicere de nullitate professionis.*

5 *Regularis expulsus ob nullitatem professionis, si fuerit ordinatus ad titulum paupertatis, an remaneat suspensus ab ordinum executione.*

7 *Regularis, qui scit professionem suam esse irritam, & permittit se ordinari Sacro Ordine, an peccet, & sit suspensus.*

DEcimo octauò prohibetur Episcopis procedere in causis nullitatũ Professionis emissæ contra formam Decretorũ Clem. VIII. in locis non designatis reclamantiũ post quinquennium elapsum, sine speciali Summi Pontificis commissione.

8 *Et licet antea de stylo introductum videretur, vt etiã, intra quinquennium pro irritandæ professione ad Romanã Curiam, eiusque signaturam recuperetur, per quam eiusdem nullitatis declaratio committi consueuerat eo item modo, quo à S.C.T. sess. 25. cap. 19. de regularibus statutum est, omnium ordinario loci, & Superiori Domus, cum clausula, Dummodo quinquennium lapsũ non sit, ac indubitanter adhuc, etiam potuisse eosdem Superiores absque speciali rescripto, intra dictum tempus super huiusmodi nullitate pronunciare, ex quo contrarium colligi non potest ex contextu* 2 *prædicti S.C.T. Attamen hodiè omnis difficultas est sublata, cum Sacra Congregatio Cõcilij sub die 5. Ianuarij 1636. circa huiusmodi professionem contra formam Decretorum Clem. VIII. Quid de cætero post elapsum quinquennium obseruandum sit statuerit, ac etiam præcepit, quod si aliqui contra formam præfatorum decretorum recepti, & professi à religione infra quinquennium exire, vel Superiores extra eam respectiuè illos eiicere voluerint, debeant, tam ipsi professi, quam Superiores respectiuè, iura, quæ sibi fauere visum fuerit, prius reducere coram eadem Sacr. Congreg. quæ ex speciali facultate Papæ super hoc prouidebit. Conradus, in praxi disp. lib. 5. cap. 1. num. 11. Cuius decreti tenorem referunt idem, Conradus, loco cit. & Nouar. in summa, part. 2. tit. de nouitijs recipiendis.*

4 Ad autem, ius dicendi de nulli-

nullitate professionis, iuxta terminos S. C. T. *in d. sess. 25. cap. 19.* competat Apostatis.

Et non competere Apostatis, qui recedũt à religione habitum dimittentes prætendentes Professionem esse nullam, fatetur, *Riccius, part. 4. decis. 48. & Franc. Cespides, cap. 3. dub. 47.* cum non gaudeant Priuilegijs religionis, *Mandos. de Priuileg. ad instar. glos. 3. num. 10.* nec in eis concurrunt requisita à S. C. T. vt inualidè professus reclamans audiri possit. Quamuis restituto Monasterio ad suam possessionem, cũ reassumptione habitus poterit concedi Audientia, vt declarant, *Nauar. de regular. com. 4. num. 78. Sanch. de matr. lib. 9. disp. 37. num. 4. Lessius, lib. 2. cap. 41. dub. 7. num. 63. & Cespides, loco cit.*

5 Sed quid dicendum de regulari expulso à religione ob nullitatem professionis, an possit Episcopus concedere licentiam celebrandi Missas in sua diœcesi, vel potius suspensus remaneat, tanquam ordinatus ad titulum paupertatis, & incidat in pœnas Bullæ Pij V.

6 Et non posse concedere licentiam, sed esse suspensum ab executione Ordinum, fatentur, Riccius, *in praxi, part. 1. resol. 70. & Garcia, part. 2. cap. 5. num. 9.* per Bullam Pij V. de anno 1568. quam refert, *Praxis noua Episcopalis, part. 1. cap. 1. de conferend. ordin. nu. 43.* vbi Decretum Cõcilij, loquens de titulo requisito in clericis secularibus extendit ad omnes, & singulos, etiam cuiuscumque Ordinis clericos, religiosos, siue seculares more religiosorum viuentes in communi, & non professos; Quæ quidem Bulla, Pij V. habet locum, tam in non professis, quã nulliter professis, prout referunt fuisse decisum, *in Rota, Garcia, d. cap. 5. num. 12. Riccius part. 4. decis. 17. & in praxi, part. 3. resolut. 448.* cum loquatur de his, qui liberè, & licitè ad seculum redire possunt.

7 Vtrum, verò, regularis, qui scit professionem suam esse irritam, & permittit se ordinari Sacro Ordine, p. m. & sit suspensus.

In hoc dubio, *Portel. in dub. regular. vers. Ordines Sacri num. 8. Sayr. de cens. lib. 4. cap. 13 nu. 14. & Diana, par. 3. tract. 2. de dubijs regul. resol. 113.* censent, p. m. & manere suspensum, cum tunc ordinetur sine titulo Patrimonij.

Digitized by Google

CAPVT DECIMVM nonum.

DE PROHIBITIONE aliquid exigendi ratione officij Pastoralis, nisi quod de iure permittitur.

SVMMARIVM.

1 *Dispensatio ab Episcopis gratis facienda.*

2 *Licentia laborandi diebus festiuis, & studendi gratis est danda.*

6 *Episcopus ordinans non potest recipere forbices, tobaleas, neque pectines, prout nec magister caremoniarum.*

7 *Episcopus, an possit aliquid accipere pro collatione beneficiorum, aut pro sigillo.*

11 *Procuratio, an debeatur pro consecratione Ecclesiæ.*

13 *Notarius Episcopi, quas licentias debeat gratis dare, & quas non, & quibus.*

DEcimo nono, Prohibetur Episcopis aliquid exigere, ratione Officij Pastoralis, nisi, quod de iure eis permittitur, iuxta *text. in cap. conquerente, de offic. ordin. Genuens. in manuale cap. 77. & Naldus, verb. Episcopus, num. 14.*

1

2 Et ideo nil potest accipere pro quauis dispensatione, vt habetur in *S. C. T. sess. 25. cap. 18. de reform.*

Neque pro dispensationibus matrimonialibus, siue pro ratione taxæ, siue pro mercede laboris, siue alicuius alterius rei, *Barbosa, in collect. Conc. Trid. sess. 21. cap. 1. nu. 15.*

3 Et nil potest accipere pro licentia laborandi in diebus festiuis, quando concedi debet, nam est gratis danda.

Nec pro licentia studendi, ex eodem *S. C. T. sess. 22. cap. 1. de reform.* Neque, pro licentia concionandi, vt in eodem *sess. 5. cap. 2. de reform.*

4 Sic quoque, nil accipere potest pro consecrandis, vel velandis virginibus, ac calicibus consecrandis, campanisq; benedicendis, prout se habet cõmunis vsus, & consuetudo.

5 Nec, etiam, pro collatione ordinum, vel pro dimissorijs, aut pro sigillo, licet sponte oblatum. Immò, vt declarauit *Sacra Congreg. Conc. Episcopus*

Digitized by Google

pus ordinans, neque forbices, aut tobaleas, vel pectines recipere potest, sed tantum candelam, iuxta Pontificale, *Barbosa, de iure Eccl. lib. 1. cap. 33. num. 199.*

Item neque Magister cæremoniarum, qui adiuuat Episcopum ordinantem, potest prædicta accipere, nec tobaleas, nec pectines, vt patet ex eodem S. C. T. & notat *Gennens. in man. cap. 78. num. 4.*

Quod si Episcopus aliquid acciperet pro concedendis dimissoriis clericis, vel ab alieno Episcopo ordinari possint, vel pro litterijs testimonialibus, quibus testatur, clericum ordinasse, committeret simoniã, ex S. C. T. *d. sess. 21. cap. 1. de reform.* vbi strictissimè hoc prohibetur, & insuper sic ait. *Et qui secus fecerit, tam dantes, quam accipientes, vltra diuinã vltionem panas à iure inflictas ipso facto incurrant.* Quæ pœnæ continentur in *cap. placuit & cap. si quis Episcopus, 1. quæst. 1. ex Concil. Chalcedonen. cap. 2. Riccius, in prami, part. 3. resol. 418. & Scipio de Rubeis in Aphorism. verb. ordo.*

7 Similiter, nec aliquid potest Episcopus accipere pro collatione beneficiorum, nec pro subscriptione, aut sigillo, non obstante quauis consuetudine, *S. C. T. sess. 14. cap. 1. de reform.* *Gennens. in d. man. cap. 78.* & *Garcia, part. 8. cap. 1. num. 73.* Qui in hoc refert plures declarationes Sac. Congr. Conc. *à num. 77.*

10 Et quamuis pro sigillo Episcopi, possit aliquid moderatũ exigi, iuxta *text. in clem. statutum de elect.* tamen, hoc intelligitur, quando apponitur ad vsum causarum, vel contractuum, sed non in collatione beneficiorum, aut aliorum spiritualium, *glos. & Card. in d. clementina, et Gennens. in man. d. cap. 78. num. 11.*

11 An, autem, possit Episcopus pro consecratione Ecclesiæ recipere procurationem, sicuti pro visitatione.

12 In hoc dubio, *Franc. Leo, part. 1. cap. 5. num. 16. & Ricc. in prami, part. 1. resol. 495. in notab.* censent, si Ecclesia consecranda esset extra Ciuitatẽ, & commode ad Palatium Episcopale pro sumendo prandio Episcopus redire non posset, tunc prandium, aliaq; victualia, eundo, & redeundo ab ijs, qui eius ministerium requisiuerunt sumere potest.

13 Sed quid dicendum est de Cancellario Episcopi, an possit ratione laboris aliquid accipere pro licentia audiendi confessiones concionandi, ministrandi Sacramenta, &c.

Resp. nequaquam posse aliquid

quid exigere quia gratis sunt dandæ huiusmodi licentiæ, vt declarauit Sacra Congregatio teste, *Barbosa in collectan. loco cit. num.* 16. quem etiam refert, *Diana part.* 5. *tract.* 13. *miscell.* 1. *resolut.* 70. vbi sic ait.

Notario, siue Cancellario nihil licere accipere, neque ratione Scripturæ, neque sigilli, neq; laboris, aut alio titulo, sed gratis quorum interest, debere præstare omnia infrapœnenda.

Approbationem ad audiendas confessiones.

Licentiam administrandi Sacramenta.

Licentiam deseruiendi beneficijs.

Licentiam sepeliendi defunctorum corpora in Ecclesia.

Licentiã celebrandi Missas.

Licentiam colligendi eleemosinas.

Mandata publicandi in Ecclesia eos, qui primam tonsuram, vel Minores Ordines, aut Sacros suscipere voluerint.

Quæ ad alia, verò, quæ frequentius poterit aliquid percipere, si nullam sibi salarium, vel stipendium constitutum fuerit, tunc congruam tantum sui laboris meretur; quæ quo ad literas collationis, vel institutionis curatarum Ecclesiarum, vel deputationis Vicariorum in illis vnum aurum, & quo ad literas dimissorias, & testimoniales decimam vnius aurei partem nunquam excedat.

Pro literis collationum, institutionum, seu prouisionum beneficiorum vacantium per obitum, vel per resignationem, etiam ex causa permutationis, vel alia.

Pro literis dimissorialibus, seu testimonialibus, quæ conceduntur Presbyteris, seu clericis ad alias diœcesis transituris.

Pro literis recipiendi ordines ab alienis Episcopis.

Pro licentia ordinandi ad titulum Patrimonij, seu pro approbationibus huiusmodi titulorum.

Pro licentia absentandi se ab Ecclesia, seu beneficijs.

Pro licentia erigendi Capellas.

Pro literis approbationis concurrentium ad Parochialium vacationes in mensibus reseruatis, quæ ad Sedem Apostolicam transmittuntur.

Pro approbatione Iurispatronatus, & fundatione, vel dotatiue.

Procreationibus Vicariorum in Parochialibus.

Pro deputationibus Æconomorum, dum beneficia vacant.

Pro executionibus literarum Apostolicarum, gratiam, seu iustitiam concernentium.

Hactenus Sacr. Congregat.

14 Quo,

Digitized by Google

14 Quo, tandem, attinet ad dispensationes matrimoniales, posset Notarius pro examine testium quartam aurei, seu ducati partem licitè accipere, *Barbosa, d. num. 15. & Diana resol. 71. in supra cit.*

CAPVT VIGESIMVM.

DE PROHIBITIONE testandi de redditibus Episcopatus.

SVMMARIVM.

1 *Episcopi testari non possunt sine licentia Papæ.*
2 *Spolia Episc. quæ spectant ad Cameram Apost.*
4 *Gratia, quæ obtinentur à Sede Apost. sunt registranda.*
7 *Episcopi, an possint testari de fructibus pensionum, vel de Patrimonialibus.*
10 *Bona Episcopi quando censeantur acquisita intuitu Ecclesiæ, vel ex Patrimonio.*
12 *Inuentarium bonorum Patrimonij deberet facere Episcopus, tempore quo Episcopatum consequitur.*
13 *Inuentarium prædictum, quomodo conficiendum.*
14 *Licentia concessa Episcopis ad testandum, non expirat morte concedentis.*
16 *Et quid si licentia superueniret post conditum testamentum.*
19 *Monachus in Episcopatum translatum, an possit revocare testamentum factum ante professionem, vel illud declarare.*
20 *Episcopi titularis bona, ad quem pertineant post mortem.*
21 *Spolium, an faciant Episcopi titulares.*
22 *Legitimæ, an debeatur parentibus in bonis filij Episcopi.*
23 *Vasa argentea, quibus Episcopus vtitur ad vsum domus, si illis vteretur in Ecclesia, an debeantur heredi, vel Ecclesiæ.*
24 *Episcopus quando incipit infirmari, an possit disponere de fructibus Episcopatus.*

VIgesimo Prohibetur Episcopis testari de redditibus, & bonis prouenientibus ab Episcopatu, etiam ad pios vsus absque

absque facultate Summi Pontificis, *cap.Episcopi*, 12.*quæst.*1. *cap.quia nos,& cap.relatum*, *de testam.* Ratio, cur Sacri Canones Episcopis interdixerint ex his redditibus testari, fuit, vt scientes in morte non posse de illis disponere per testamentum, incitarentur ad illa pauperibus distribuenda in vita,& sic effugerent auaritiã, *Sanch. in summa*, *lib.*2.*cap.*2. *dub.*15. *num.*5. *& Seraph.decis.*13.

2 Bona, autem, spolia nuncupata Episcoporum, qui decedunt nullo condito testamento, aut disponunt vltra quantitatem, pro qua facultatem testandi obtinuerunt à Papa, spectant ad Reu.Cam. Apost. iuxta Bullam Pauli III. de anno 1552. & quæ bona veniant sub huiusmodi spolio,declarauit Pius V. in sua constit. incip.*Romani Pontificis*, *de anno* 1567. quam refert,*Quaranta*, *verbo*,*spolia clerici*.

3 Quid verò seruetur in praxi circa facultates testãdi, quæ conceduntur à Summo Pontifice, S.R.E.Cardinalibus,Archiep. & Episcopis, & de formula licentiarum. Vide *Corradum*, *in praxi disp. lib.*10. *cap.*2.3.*&* 4.

4 Est, tamen,aduertendum, postea quam Episcopus impetrauerit à summo Pontifice aliqua Priuilegia, gratias, facultates,licentias,& indulta, aut concessiones, quæ aliqua ex parte interesse Reu.Cameræ Apostolicæ cõcernere censentur,debet illa intra tres mẽses à die impetrationis *in* eadem Camera præsentare,*ibiq;* sub pœna inualiditatis eorumdem registrari facere, iuxta Constit. Pij IV. incip. *Ingens humeris nostri*. Quam refert, *Corradus*, *dicto lib.*10.*cap.*5. & fatetur, *Nouar.part.*2. *tit.de registrat. litterarum*. Quod tamen, non procedit, quando Oratores eximerentur ab hoc onere registrandi, prout conceditur *E*minentiss.D.D.Cardinali.ita *Corradus*, *num.*10. *& Nouar.num.*3.

5 An, autem, Episcopi habeant dominium in fructibus beneficiorum, & licitè, ac validè possint de illis disponere inter viuos.

6 Affirmant, *Garcia*, *de benef. part.*2. *cap.*1. *num.*6.& alij cõmuniter. Religiosum tamen factum Episcopum non posse tam ample disponere, prout Episcopus secularis fatetur, *Gauante*, *in man.verb.Episcopus*,*num* 30.

7 Sed dubitatur Primò, an Episcopus possit testari de fructibus pensionum.

Negatiuè respondent, *Garcia part.*1. *cap.*5. *num.*161. *&* *Barbo-*

Digitized by Google

Barbosa, de iure Eccles. lib. 3. cap. 17. num. 33. cum pensio æquiparentur beneficio in materia spoliorum, & facultatis testandi. Censet tamen, *Gonzalez ad regul. 8. num. 22.* cum alijs, non procedere spolium in pensione Ecclesiastica, quãdo non excedit ducatos sexaginta de Camera.

7 Secundò dubitatur, quid dicendum de bonis Patrimonialibus Episcopi, & de bonis, quæ suo labore, & industria acquisiuit, quatenus Vice Rex, &c. Non tamen prætextu Episcopatus, aut bonorum Ecclesiæ.

Resp. posse de prædictis liberè testari, fatentur, *Claras, §. testamentum, quæst. 27. Leyua, lib. 5. cap. 3. Barbosa part. 3. alleg. 114. & Ludouis. decis. 476.*

10 Tertiò dubitatur, an bona Episcopi censeantur quæsita intuitu Ecclesiæ, vel ex bonis Patrimonialibus.

Pro solutione, distinctionem adhibent Doctores, nam, aut constat, Episcopum tempore suæ promotionis nil proprij habuisse, & tunc cẽsentur quæsita intuitu Ecclesiæ, aut constat habuisse bona Patrimonialia tempore suæ promotionis, & non censentur quæsita intuitu Ecclesiæ, sed personæ, cum præsumatur pro possessore, quia pro Ecclesia nulla, & pro Episcopo non parum datur probabilis cõiectura, dum constat bona illa, iam multo ante Episcopatum, fuisse penes eumdem.

11 Aut tandem sumus in dubio, & pro Ecclesia præsumendum est, fuisse quæsita intuitu Ecclesiæ, cum in bonis Episcopi Sedes Apostolica habeat intentionem fundatam, vt sint quæsita intuitu Ecclesiæ, *Barbosa, d. alleg. 114. num. 13. & de iure Eccles. lib. 3. cap. 17. num. 51. & Bellet. disq. cler. part. 1. tit. de bon. cler. §. 6. num. 8.*

12 Ideo vt omnis dubietas circa hoc tollatur, seruatur, quod Episcopus tempore, quo Episcopatum consequitur, inuentarium faciat illarum rerum, quas ipse ex Patrimonio, vel alio titulo comparauit, iuxta *text. in d. cap. de Syracusane, 28. distinct.* Quod si Episcopus minimè confecerit huiusmodi inuentarium præsumitur contra eumdem, nihil habuisse, & quod omnia intuitu Ecclesiæ acquisiuerit.

13 Et ad formandum inuentarium prædictum, sunt seruandæ aliquæ solemnitates præcipuè, debet comparere ante Illustriss. Nuntium Apostolicum, vel Commissarium deputatum ab eodem Nuntio, & ostendere ante illum omnia bona sua, etiam, quæ hæreditauit à pa-

Digitized by Google

rentibus, & quæ acquisiuit intuitu suæ personæ, vel donatione, & simul debet declarare, quæ debita contraxerit, vsque ad præsentem diem, & quæ debeat soluere, & quo tempore, & simul debet iurare coram eodem, quod omnia illa bona sunt sua, & non aliena, neque sibi mutuata ad illum effectum, & quod nō est fraus, neque dolus in ostensione illorum bonorum.

Qui Commissarius debet vocare peritos diuersæ artis, & sigillatim scribere dicta bona, & valorem dictorum bonorū, secundum iustam estimationē, & ex ipsis debet accipere iuramentum de veritate iudicāda, & taxanda, & singillatim debet scribere omnia bona cum suo iusto valore, & possea facere summam omnium bonorum, & eam subscribere, & Episcopus debet etiam se subscribere dicto inuētario, quod debet fieri iuridicum cum suis testibus ante Notarium sicut si esset inuentarium alicuius defuncti, posita in eo facultate data Commissario qui facit dictum inuentarium à Nuntio Apostolico.

Quod inuentarium debet poni in Officio Nuntij Apostolici, & Episcopus debet accipere transumptum authenticum huius inuentarij, & illud seruare, & relinquat suis heredibus cum suo testamento, *Leyua, in exam. Epist. d. lib. 5. cap. 3. num. 25.*

14 Quartò dubitatur, an licentia concessa Episcopis ad testandum expiret, morte Papæ concedentis re integra.

Et minimè expirare dicendum est cum sit gratia facta, quæ non expirat morte concedentes, *Sanch. de matr. lib. 8. disp. 28. num. 82. Mandos. de sign. gratia sub tit. de licentia testandi, & alij.*

15 Quintò dubitatur, an licentia testandi concessa Episcopis expiret semel testamento facto, vigore facultatis prædictæ.

Et dicendum est non expirare, sed in vim dictæ facultatis posse Episcopos pluries testari, cum Priuilegium debeat intelligi secundum naturam materiæ super quam conceditur, natura autem testamenti est, vt quandiù testator viuit, reuocari possit, & iterum condi, & confirmari, *Rota diuers. part. 1. decis. 47. Gonzal. glos. 12. num. 97. & alij communiter.*

16 Sextò dubitatur, an licentia testandi de redditibus Ecclesiasticis debeat præcedere testamentum ad hoc vt valeat.

In hoc dubio fatendum est, valere testamentum per superuenientem licentiam testandi, nam sufficiens est ad eius valorem,

Digitized by Google

florem, vt habilitas testandi adsit tempore mortis, à quo robur sumit, *Riccius, in praxi aurea resol. 294. Barbos. alleg. 114. num. 27. Carradus d. cap. 3. & alij*, licet aliter sentire videatur, *Genuens. in practicab. Eccles. quæst. 403.*

17 Septimò dubitatur, an licentia testandi extendatur, etiam ad codicillandum.

Affirmat, & ex pluribus probat *Sanch. de matr. lib. 8. disp. 1. num. 38.* nam cui permittitur posse testari, potest etiam codicillari, *l. prima, ff. de leg. 1.* & hanc opinionem veriorem censet, *Carradus d. cap. 3.* Bonum est tamen, in supplicatione adijcere, codicillandi facultatem, ad omne dubium submouendum.

18 Octauò dubitatur, an religiosus Episcopus valeat testari de licentia Papæ.

Et dicendum est posse, si explicauerit Papæ, se esse religiosum, & Episcopum, cum nõ possit testari neque de Patrimonio, vt fatentur, *Barbosa, alleg. 53. num. 20. & Gauante, in man. verb. Episcopus, nu. 20.* licet aliter asserat, *Diana, part. 3. tract. 2. resol. 50.*

Est, tamen, huius occasione notandum, quod Monacus in Episcopum translatus, non posset reuocare testamentum factum ante professionem, *Sanch. in summa, lib. 7. cap. 11. & Scipio de Rubeis, verb. testamentum*, licet aliter asserat, *Genuens. in practicab. qu. 263.*

An, autem, possit saltem illud declarare.

Negat *Miranda, in man. tom. 1. quæst. 23 art. 10.*

Affirmant verò, *Rodriq. qq. regul. 101. num. 50. & Diana, part. 2 tract. 2. de dub. reg. resol. 25.* vbi ait, posse religiosum, etiam Capuccinum declarare testamentum ante professionẽ confectum, si indigeat interpretatione dubiæ; vel obscuræ voluntatis, quia in tali casu non disponit, sed ostendit quid actum sit in præteritum.

20 Nonò dubitatur ad quem pertineant bona Episcopi titularis, & an possint de illis disponere, & testari.

21 Pro solutione est distinguendum, de Episcopis titularibus regularibus, & secularibus. Si de regularibus. Aliqui dicunt spectare ad Monasterium; Alij verò, ad Summum Pontificem pertinere, *Faustus, in Thes. relig. lib. 8. q. 45. & Pasqualig. decis. 130.* si de titularibus secular. idem videtur dicẽdum, prout de Episcopis, qui Sedẽ, & Iurisdictionem habent, si per aliquod tempus bona, & redditus Episcopatus possiderunt. Si verò, nunquam ab Ecclesijs, vti existentibus in parti-

Digitized by Google

bus infidelium aliquid perceperint, & careant bonis Ecclesiæ, & redditibus illius, non videtur eis vetitum testari, dũ neq; faciunt spolium, *cap. quia nos. de testam. vbi Couar. Ricc. in praxi, part. 4 resol. 434.*

22 Decimò dubitatur, an debeatur legitima patri in bonis filij Episcopi ob. ineret facultatem testandi.

Affirmatiuè, quia facultas prædicta intelligi debet secundum formam iuris, ac citra præiudicium legitimæ portionis parentibus debitæ, *l. si quando, C. de inoff. test. Rota diuers. part. 1. decis. 47. Marãta contr. iur. part. 1. resp 30. & seq.*

23 Vndecimò dubitatur, ante Const. Pij V. per quam res omnes ad cultum diuinum per Episcopum destinatæ non cõprahenduntur sub spolio, an vasa argentea, quibus vtebatur ad vsum domus, sed quandoque, etiam in Ecclesia, an debeantur hæredibus, vel Ecclesiæ.

Et cedere in beneficium hæredum, iuxta facultatem disponendi à Papa concessam fatentur, *Azor. part. 2. lib. 8. cap. 3. quæst. 7. Ricc. in praxi, part. 3. resol. 425. & Bonacin. tom. 2. de contract. disp. 3. q. vlt. punct. 2. §. 3.* & colligitur ex verbis dictæ Constit. licet de Calice, quem in domo conserua-

bat, & eo vtebatur in Ecclesia quando celebrabat, ad Ecclesiam spectare, tradat, *Genuens. in practicab. quæst. 364.* ex verbis dictæ Const. sicuti etiam censet de Cruce, thuribulo, & baculo Pastorali.

22 Duodecimo dubitatur, an Episcopus quando incipit infirmari possit disponere de fructibus sui *Episcopatus*.

Aliqui negant, ex eo, quia dum incipit infirmari æquiparatur vsuario, qui non potest disponere, nisi quantum necessitas vsus exigit, *§. 1. inst. de vsu, & habit. Riccius, part. 4. decis. 98. Genuens. in practicabil. quæst. 446. & Gauante, in man. verb. Episcopus, num. 31.*

Alij verò affirmant, quia acquirit dominium fructuum beneficiorum, & ideo de illis potest disponere, etiam tempore infirmitatis, præcipuè si tradit id, quod donat, ad excludendas fraudes in foro exteriori, *Garcia, part. 2. cap. 7. num. 7. Faustus, de hor. can. lib. 3. quæst. 115. & alij, vt diximus de Priuileg. cler. cap. 4. num. 229.*

CA-

Digitized by Google

CAPVT VIGESIMVM primum.

DE PROHIBITIONE extrahendi clericos confugientes ad Ecclesias.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus, an possit extrahere clericos confugientes ad Ecclesiam, aut locaimmunia.*

12 *Clericus, an possit extrahi ab Ecclesia, ex causa correctionis.*

12 *Inimici extrahentes ab Ecclesia ad finem occidendi, an incidant in excomm.*

13 *Extrahentes ab Ecclesia clericum, etiam volentem, an sint excomm.*

15 *Immunitate Ecclesiæ, an gaudeat clericus pro causa ciuili.*

22 *Arma, et vestes clerici confugientis ad Ecclesiam auferentes, an incidant in excommunicationem.*

28 *Oratorium priuatum existens in domibus, non gaudet immunitate.*

29 *Attentantes extrahere clericum ab Ecclesia illumq; perquirentes ad finem extrahendi, an incidant in excommunicationem.*

30 *Sacerdos indutus cotta, & stola precedente cruce ad efferendum defunctum, an possit capi à Satellitibus de licentia Episcopi.*

VIgesimo Primò prohibetur Episcopis extrahere ab Ecclesia clericos delinquentes ad illam confugientes, dum om-
1 nes leges, & Canones, ex quibus immunitas Ecclesijs conceditur generaliter loquuntur, & indefinitè, confugientem ad Ecclesiam, tutum esse volunt, ex eo, quia Priuilegium immunitatis concessum est loco, ob Reuerentiam, quæ præstanda est locis Sacris, *cap. inter alia, & cap. fin. de immun. Eccl.* Co-uar. *lib.* 1. *var. cap.* 20. *Clarus, §. fin. quæst.* 30. *Diana, tract. de immun. resol.* 24. *part.* 1. *& alij*, & ita censuit Sacra Congreg. vt testantur, *Diana d. resol.* 24. *Barbosa in collect. tom.* 1. *lib.* 3. *tit.* 49. *cap* 6. *& alij*, non obstante opinione, *Abb. in d. cap. inter alia*, ita, *Farin. de carcer. q.* 28.
3 Licet, *Genuens. in praxi*, cap. 22.

cap.22. assentat opinionem, *Abb.* esse vsu receptam in Cur. Archiep. Neap. tamen non obseruatur postquam cõtrarium censuit Sacra Congregatio.

4 In casibus tamen degradatione dignis priuarentur clerici hac immunitate, vt censuit *Sacra Congreg.7.Augusti.1618 testte Barbosa, in collect. Bull. verb.clerici, Farinac.num.*8.

5 Ideo attenta declaratione d. Sacr. Congreg. extrahentes clericos ad Ecclesiam, siue ad alia loca immunia confugientes, sine licentia Papæ, contra dispositionem Sacr. Canon. & Const. Apost. incurrerent in esturas, & pœnas in eisdem contentas, & absolutio est reseruata Summo Pontifici, iuxta tradita, per *Farinac. de immun. cap.*29. *num.*315. *Dian. part.6. tract.1. resol.34. & alios.*

6 Sed dubitatur Primò, an possit clericus extrahi ab Ecclesia causa correctionis.

Affirmatiuè Resp. *Sylu. verb. immunitas,3. quæst.3. & Scipio de Rubeis, eodem verbo,* si verò extraheretur ab inimicis ad finem illum verberandi, aut occidendi incurrerent excomm. *cap. dilecti, 17. quæst.4.* tanquam violatores immunitatis Ecclesiasticę, *cap. fin. de imm. Farinac. de carcerib. quæst.*28. *& Mari. Anton. var. lib.6. resol.*15.

Secundò dubitatur, quid si clericus contentaretur, vt ab Ecclesia extrahatur.

Resp. neque posse extrahi in præiudicium Ecclesiæ, *Farinac. de imm. cap.*19. *num.*304.

Tertiò dubitatur, an clericus pro debito ciuili gaudeat Ecclesiæ immunitate.

Affirmatiuè, & ita censuit Sacra Congregat. vt testatur, *Nouar. in summa, part.*2. *tit. de imm. & Ambrosin. cap.*13.

Quartò dubitatur, an possint auferri bona vestes, & alia clerici confugientis ad Ecclesiam, sine concursu excom.

Alij aiunt, Alij negant apud *Nald. verb. Ecclesia, Ciarlin. controu for. cap.*10. *Dian. par.6. tract.1. resol.*8. *& Maranta, part.2. resp.*37.

Quintò dubitatur, quid si clericus confugeret ad Oratorium priuatum domorum,

Nequaquam gaudere censuit *Sacra Congreg. Episcop.*17. *Nouembr.*1617. *& Sac. Congr. imm.*9. *Decembr.*1631. *testte Diana, part.4. tract.1. de imm. resol.*108.

An, autem, attentantes extrahere clericum Reum ab Ecclesia illumque perquirentes in Ecclesia ad finem extrahendi, etiam si postea actu non extrahant incidant in excom. vide *Farinac. de imm. cap.*20. *num.*322. *Nouar. part.*1. *eodem tit.*

Digitized by Google

tit. num. 7. & Diana, part. 1. eod. tit. resol. 15.

Nonnulla alia circa hanc prohibitionem essent referenda, brevitati, tamen consulendo, vide *Farinac. & Ambros. tract. de imm. Diana, in simili tract. part. 1. 3. 5. & 6. Rice. in praxi, part. 3. resol. 560. & de Rubeis, verb. immunitas.*

Sed obiter hic est observandum. Quod Sacerdos indutus cotta, & stola extra Ecclesiam præcedente cruce ad efferendum defunctum, non possit expi à satellitibus de licentia Episcopi, vt fatetur, *Cæsar Lucatell. in Breviar. de tortura in. sect. 5. num. 164.* Qui sic fuisse decisum, de anno 1614. coram Eminentiss. Dom. Vicario Vrbis testatur ex eo, quia eadem reverentia, quę debetur Ecclesiæ, quæ Domus Dei est, debetur Sacerdoti, dum in habitu Sacerdotali divina ministrando, & Ecclesiastica officia exequendo Christum Dominum representat illiusq; vices gerit. Quæ opinio; ait *Diana, part. 6. tract. 1. resol. 25.* à fortiori procedit si Sacerdos indutus Cotta, & Stola deferret Sacrum Oleum, vel Eucharistiam ad infirmos.

CAPVT VIGESIMVM secundum.

DE NONNVLLIS ALIIS, quæ prohibentur Episcopis.

SVMMARIVM.

1 *Cancellarię redditus, an possit Episcopus alteri locare.*

2 *Notarię officium, an possit ab Episcopo concedi alicui, in vita.*

3 *Episcopus, an possit concedere licentiam, vt Sanctiss. Eucharistia in Ecclesia non Parochiali asseruetur.*

4 *Clericos iniustè carcerare, aut detinętes incidunt in excommunicationę, & quando possint carcerari.*

6 *Contumax, an possit condemnari ad panam delicti.*

8 *Episcopus non potest exercere iurisdictionem in subditum in Curia commorantem.*

9 *Licentia studendi iuri civili,*

li, aut medicina non pateſt concedere Epiſcopus Presbyteris, & alijs habentibus dignitates.

10 Prohibitio audiendi ius ciuile, an intelligatur, etiã in ſtudio priuato.

11 Clerici prædia conducere non poſſunt, neque de licentia Epiſcopi, ſecus de prædijs Eccleſiæ.

13 Diſpenſare, an poſſit Epiſcopus ſuper conciliares conſtitutiones.

14 Clericus inuitus non poteſt ſubijci ab Epiſcopo proprio alteri tanquam ordinario.

15 Clericus non poteſt conſentire in iuriſdictionem alterius Epiſcopi, ſine licentia proprij.

16 Epiſcopus non poteſt prorogare triennium Abbatiſſæ Monaſterij monialium.

18 Priuilegia, & indulta conceſſa fratribus S. Dominici, & S. Franc. non debent interpretari ab Epiſcopo.

19 Declaratio, & interpretatio Priuilegiorum Sedi Apoſtolicæ reſeruata, an intelligatur nõ ſolũ de iudiciali, ſed etiã de extrinali.

20 Epiſcopi ex religionibus aſſumpti non poſſunt illarum officia, & dignitates obtinere ſi ad eas redierint.

21 Vota quando emittere uleat Epiſcopus.

24 Epiſcopus, ſi dum erat religioſus aliquod votum emiſiſſet, an poſtea poſſit illud irritare Prælatus religioſus.

25 Votum ingrediendi religionem, an poſſit propria authoritate commutari in ſuſceptionem Epiſcopatus.

26 Epiſcopus non poteſt religionem ingredi ſine licentia Papæ.

27 Religionem vouens, an poſſit fieri Epiſcopus, non adimpleto voto.

28 Epiſcopi aduocationis officium, et alia negotia ſecularia exercere non debet.

29 Epiſcopi non poſſunt deferre mozzettam corã Cardinal. & legatis de latere.

30 Abbates Generales, an poſſint incedere cum mozzetta, & Capuccio coram Episcopo.

31 Archiepiscopus, an poſſit

ante

Digitized by Google

ante se deferre crucē præsente legato de latere.

32 *Episcopus non potest intrare clausura Monasterij pro consecratione monialium.*

33 *Episcopus non potest beneficijs, & clericis imponere nouum onus.*

34 *Ecclesia receptitia non potest effici numerata per Episcopum.*

35 *Tutores, aut curatores, an possint esse Episcopi.*

37 *Episcopus dispensare, an possit in residentia.*

38 *Licentia Episcopi requiritur ad hoc vt Canonici studentes Sacræ Theologiæ, vel iuri Canon. lucrentur fructus prebendarum.*

39 *Exercere non potest Episcopus ea, quæ sunt iurisdictionis, nisi expeditis litteris Apostolicis.*

VIgesimo secundò Prohibetur *Episcopis* alteri locare redditus Cancellariæ, prout declarauit Sacra Cōgregatio teste, *Gauante, in man. verbo, forum Episcopale, num. 67. cum alijs.*

1

Excipiuntur, tamen, Cancellariæ prouentus feudalis Ecclesiasticæ, ex eadem Sac. Congregat. vt fatentur, *Gauante, loco cit. & Barbosa, de iure Eccles. lib. 1. cap. 11. num. 133.*

2 An, autem, officium Notarij Curiæ Episcopalis possit concedi ab Episcopo durante vita ipsius Notarij, ita vt duret officium in illius personam, etiam post mortem Episcopi.

Et videbatur negatiuè respondendum; quia res Ecclesiæ non possunt concedi vltra triennium, iuxta *extrauag. Ambitiosa, de reb. Eccles. non alien.* Et alienatio ad vitam est perpetua, quæ est prohibita, *Clem. 1. eodem titulo.*

Nihilominus posse concedi durante vita ipsius *Episcopi*, censet, *Genuens. in practicab. quæst. 469.* ex eo, quia cōstitutiones loquentes de alienatione rerum Ecclesiæ, non procedunt in officijs, *Bald. & Paul. de Castr. in Auth. quibus cum q. C de Sacros. Eccles.* dum in officijs datur continua vacatio per obitum, vel renunciationem.

Sed post mortem Episcopi non duraret eius officium, quia Episcopus nequaquam potest præiudicare successoribus, iuxta notata, *in cap. finali. Ne prælati vices suas*, nisi adesset consuetudo, quod conferatur ad vitam, cum id procedat

Digitized by Google

in omnibus rebus Ecclesię solitis concedi, & ad maiorem cautelam debet impetrari Assensus Summi Pontificis, *Rota diuers. par. 3. lib. 3. decis. 122.*

Vigesimotertiò, Prohibetur Episcopis dare licentiam asseruandi Sanctiss. Sacramẽtum Eucharistiæ in Ecclesia non Parochiali, pro adoratione Populi, cum ad hoc requiratur licentia Summi Pontificis, iuxta *text in cap. tribus, §. tanta, de consecratione, dist. 2.* nec Episcopus valet disponere supra Canones, *cap. quod super, de maiorit. & obedientia*, & ita declarauit Sacra Cõgregatio, vt testantur, *Barbosa, de potest. Episcopi, & Genuens. in praxi, cap. 110.* cuius responsum refert idem, *Genuens.*

Vigesimoquartò, Prohibetur Episcopis iniustè carcerare clericos, alias excõmunicationem *Canonis, si quis suadente, 17. quæst. 4.* non effugerent, *cap. si clericos, de sent. excom. in 6.* & iniustè carceratus detineretur clericus, etiam, quando posset expediri eius causa, & non expeditur, *Genuens. in praxi cap. 68. nu. 4.* Propterea, antequam clericus carceratur debet, prius, constare contra ipsum de delicto saltem præsumptiuè, *Piasecius, in praxi Episcop. part. 2. cap. 4. art. 14. & Tolet. in summa, lib. 1. c. 34. n. 4.*

Vnde seruatur in Curia Archiep. Neap. quod non proceditur ad carcerationem clericorum, nisi adsint probationes sufficientes ad condemnandũ, vel saltem ad torquendum, dummodo clericus, non sit suspectus de fuga, nec sit timor, quod seducat testes, & destruatur informatio, quia tunc ad finem formandi inquisit. de re grauí habita aliquali informatione carceratur, iuxta cõmunẽ practicã Doctorum, de qua testatur, *Clarus, in praxi, §. fin. quæst. 28.* Quia, etiam, quando Curia non potest molestare clericum, neque citat ad informandum, sed si Fiscus speraret ex depositione clerici augeri indicia contra ipsum, solet Curia citare clericum, non ad informandum, sed ad perhibẽdum testimonium veritatis, tanquam testem, & si ex eius dicto Fiscus acquirit indicia, nempè, ex mendacijs, vel alijs, remanet carceratus, alias, non molestatur. Nec debet Episcopus esse promptus ad carcerandum clericos, quia carcer infamat, & irreparabile damnum affert, *Genuens. in praxi, cap. 34. Scipio de Rubeis, Aphorism. verbo carcer.*

Pro-

Pro debito, tamen, ciuili, neque carcerantur clerici, iuxta *text. in cap. Odoardus, de solution. & cap. peruenit, de fideiussor.*

6 Est autem, notandum, quod si clericus detineretur p aliquot dies carceratus ad morũ correptionem, non videtur Episcopus excommunicatus, cum cesset temeritas, vel iniuria, iuxta *text. in d. cap. si clericos, Genuens. in d. cap. 34.*

7 Insuper, est obseruandum, quod licet in statu Ecclesiastico, posset procedi ad pœnam delicti in contumaciam, iuxta Bullam Pij IV. & Pij V. Nihilominus extra statum Ecclesiasticum attenditur ius commune, quia Bullæ prædictæ sunt locales, vt aduertit, *Genuens. loco cit. cap. 32.*

Et circa hoc, extat Neap. Decretum Synodale de anno 1638. tenoris, vt sequitur.

Nihil est, quod magis conturbat secularium mentes, quam si clericos disciplinam Ecclesiasticam abijcere videant, & auerti retrorsum auersione contentiosa, vt nec culpas perpetrare erubescant, & emendationis remedia non accipiant; sæpe comperimus clericos in contumaciã à nostra Curia condemnatos diutius in eadem persistere, & tunc subdolè contumaciam remitti flagitant, & super desponibus audiri instant, quando iam criminis probandi facultas fisco non suppetit, atq; inde peccandi licentia in maiores assurgit vires, dum delinquentium tanta audacia non frenatur, ne ergo impunita post hac delicta ista remaneant, amplectimur, & seruari mandamus, quæ saluberrimè sancita sunt contra delinquentes in contumaciam per Bullas felic. record. Summ. Pontif. Pij IV. & Pij V. quo ad pœnam delictorum, ac priuationem beneficiorum, secus verò, quo ad bonorum confiscationem.

VIgesimoquintò, Prohibetur Episcopis exercere iurisdictionem in subditum proprium commorantem in Curia Romana, alias in excommunicationem incidit contentam in
8 nono Canone Bullæ Cænæ, *Scipio de Rubeis, in Aphorism. verbo excommunicatio, num. 8.*

VIgesimosextò, Prohibetur Episcopis concedere indultum studendi iuri ciuili, aut medicinæ Præsbyteris, & alijs dignitates, vel personatus habentibus, quibus hoc est vetitum sub pœna excæmunicationis,
9 iuxta *text. in cap. super specula, Ne clerici vel Monaci, vt diximus de obligat. clerie.*

Digitized by Google

part.2. num.52. & sic est praxis,& stylus Curiæ, ita vt nullus,præter Romanum Pontificem possit desuper dispensare, tam cum Sacerd.secular.quam regularibus, *Farinac.in fragmen. crimin.lib.1. verbo clericus, num.206.* licet aliquando concedi solerat huiusmodi dispensatio per simplex rescriptum Sacræ Congregat.Concilij in calce memorialis appositum, & quandoq; per priuatas literas eiusdem Sacræ Congregationis,vt testatur,*Corradus,in praxi dispens.lib.5.cap.5. num.10.*

10 An, autem, dispositio dicti *cap.super specula*, vincite sibi locum in studio priuato.

Affirmatiuè censent, *Abb.in d.cap super specula, & Riccius, part.3. decis. 92.* quia textus generaliter loquitur.

Tamen, non comprehendi habentes priuatim in Camera Lectores legum censent, *Calder. cons. fin. num.7. de Magistris, & Tolet.lib.1. cap.38. num.38. & diximus de oblig. cler.part.2.num.58.* vbi,etiam, diximus non comprehendi illos,qui student legibus in quantum conducunt, & possunt cõducere ad notitiam Canonum, licet in foro fori præsumptio esset contra eos.

Vigesimoseptimò, Prohibetur Episcopis cõcedere licentiam clericis conducendi prædia, cùm regulariter,omni iure sit clericis prohibita negotiatio.quæ lucri causa,& cupiditatis fieret, *cap.2. dist.88. cap.1. cum seq. Ne clerici, vel Monaci.* De hoc tamen nonnulla retulimus,*de obligat.cler. part.2.à num.39.*

12 Sed quid dicendum in bonis Ecclesiasticis.

Resp. quod possunt clerici illa conducere, vt probatur,in *cap.dilecti,de decimis*, vbi conductiones factas à quibusdam Monachis, non improbat Romanus Pontifex, & notant, *Vgolin. de potest. Episc.part.1. cap.13.§.16 & Riccius in praxi part.1.resol 475.*

Vigesimooctauò, Prohibetur *Episcopis* dispensare super aliqua constitutione cõciliari,quamuis possit,alias dispen-
13 sare,in casibus sibi non prohibitis super Canone Pontificio, vt dicemus infra, *par.3 cap.22.* cum decreta conciliaris constitutionis egeant expressa derogatione, ideo ad Summum Pontificem spectat, *Caputaq. decis.176.par.1.Sanch. de matr. lib.2 disp.40.Garcia part 4.cap. 5.num.30.* Vnde non posset dispensare

Digitized by Google

ſpenſare ſuper ætate requiſita pro valida electione Abbatiſſę, iuxta S. C. T. *ſeſſ.* 25. *cap.* 7. *de reſor. mon.* Nec in ætate requiſita ad dignitates, quibus cura animarum imminet, iuxta S. C. T. *ſeſſ.* 24. *cap.* 12. *de reſor.*

VIgeſimononò, Prohibetur Epiſcopis, ſubijcere alteri tãquam ordinario, clericum ſuum ſubditum inuitum, quãuis poſſet cauſam ipſius dele-
14 gare, *Piaſecius, in praxi, par.* 2. *cap.* 4. *art.* 1. Sicut, nec clerici poſſunt conſentire in iuriſdictionem non ſui Prælati, ſine Aſſenſu proprij, *cap. ſignificaſti, de foro competen vt dixi, de oblig cler. part.* 2. *num.* 99. cum nemo poſſit iudicare ſubditos Epiſcopo, ipſo inuito, *cap. nullus, de Parochijs.* Neq; Archiepiſcopus, niſi cauſa ad eum per viam appellationis deuoluta, *cap. Romana, de foro compet. in* 6. Nec etiam, de conſenſu partium, cum non poſſint conſentire in iuriſdictionem alterius, vt dictum eſt.

15 Vnde non poterit clericus ſe obligare apud alienum Epiſcopum, vt poſſit ab ipſo excommunicari, ſine conſenſu ſui Epiſcopi, iuxta *text. in dicto cap. ſignificaſti*, & notat *Genuenſ. in practicab. Eccl. quæſt.* 716.

TRigeſimò Prohibetur Epiſcopis prorogare triennium adminiſtrationis Abbatiſſæ, aut
16 Prioriſſæ, ſiue Præfectæ Monaſterij monialium, ſine Apoſtolico indulto, aut Sac. Congr. licentia, vt cenſuit Sacra Congregatio *Epiſc.* 20. *Februarij* 1615. dum per Cõſtit. Gregor. XIII. quæ incipit, *expoſuit debitum*, de anno 1583. Abbatiſſæ in Italia, & Sicilia, ad trienniũ tantum eligi debent, nam extra eam, poſſunt finito triennio reelegi, & continuare, *Miranda, in tract. de monialib. q.* 7. *art.* 9. *Tamburin. de iure Abbatiſſ. diſp.* 30. *quæſt.* 3. *num.* 1. *& Barboſa, in collect. verbo Abbatiſſa.*

Quamuis poſſet per illos dies, in qua noua electio efficitur ſub aliquo titulo, ſeu nomine regere Monaſterium, *Diana part.* 7. *tract.* 12. *reſol.* 19. Id enim pertinet ad bonum regimen, & adminiſtrationem Monaſterij monialium, vt eædem ipſę pro paruo aliquo tempore, non verò, aliæ Præſidentes conſtituantur, vt fatetur, *Miranda, citato loco.*

17 Non, tamen, comprehenduntur aliæ Officiales Monaſterij, ex quo S. C. T. nil de his diſponit, & Sacra Congregatio cenſuit, Moniales, quæ à Capitulo ſui Monaſterij electę ſunt

Officia-

Officiales, vt bona illius Monasterij administrent, possunt in huiusmodi officio administrare,& perseuerare,quamdiu Superioribus Monasterij visum fuerit,vt ait *Nouar. part.2.tit. de Abbatissa*.

Est, autem, obseruandum, quod licet vigore dictæ Const. Greg.XIII. eligi non possit Abbatissa,nisi per triennium tantum, nihilominus non prohibetur, quin singulis annis Abbatissa mutari possit,vt censuit *Sacra Congreg. Episcopo Arianen.*18.*Septembris* 1595.*teste Nouar.loco cit.*

TRigesimoprimò,Prohibetur *E*piscopis interpretari Priuilegia, & indulta cõcessa Fratribus Ordinis S.Dominici, vel S.Francisci, siue clara, quæ in-
18 terpretatione non indigeant, siue dubia contineant, cum facultas interpretandi sit Sedi Apostolicæ reseruata ex Constit.Clem.IV.incip.Ordinis nostri, & refert *Cespides*, *cap.*24. *dub.*382.& notat, *Scipio de Rubeis*,*verb.Priuilegium*.

19 Huius occasione notat,*Tãburin. d.disp.16. quæst.6.nu.*5. quod licet regulariter declaratio, & interpretatio Priuilegiorũ Sedis Apostolicæ spectet ad Summum Pontificem concedentem, *cap.cum venissent, de iudicijs*, tamen,hoc est intelligendum de interpretatione, & declaratione iudiciali,de qua generali,& iuridica interpretatione iudiciali intelligi debent verba apposita in constitutionibus Summorũ Pontificum, quando dicitur, quod nemini liceat *aliter* interpretari,vel quod sit *sublata* potestas aliter definiendi, & interpretandi,non autem, de interpretatione,& declaratione doctrinali, quæ fieri potest à Prælatis, & iurisperitis, & Theologis,vt tradunt, *Miranda,in manuali,tom.2.quæst.*44. *art.2.concl.*1. *&* *Cespides*,*dicto cap.*24 *dub.*382.

TRigesimo secundò, Prohibetur Episcopis ex religionibus assumptis, si ad eas redierint, ob-
20 tinere dignitates, & officia illarum; Immo eos,scienter eligentes,iure eligendi, & voce actiua, & passiua priuantur,ex Constit.Pauli IV. incip. *in Sacra*, de anno 1559.*Scipio de Rubeis in Aphorism. verbo dignitas*.

TRigesimo tertiò,Prohibetur Episcopis in cõsulto Summo Pontifice emittere votũ, vel
21 illud implere,per quod vinculum matrimonij inter ipsos,

&

& Ecclesias suas dissoluatur, vt habetur, *in cap. nisi cum pridem, de renunciatione*, de voto religionis.

Neque possunt quippiam vouere, quod in graue damnũ Ecclesiarum, quibus præsunt, redunder, puta longam aliquã peregrinationem, propter quã abesse debent diu à suis Ecclesijs. Quod intelligitur, sine licentia Papæ, *cap. si magna, de voto*, quamuis possint modicã Peregrinationem vouere, quæ non excederet tempus iure concessum Episcopo ad absentiam, *Genuens. in man. cap. 31. & Sanch. in summa lib. 4. cap. 25. num. 40.*

Alia verò, vota, vt abstinentiam, eleemosinam, & similia vouere possunt, *Faustus, de tribus votis, lib. 1. quæst. 118.*

22 Sed dubitatur Primò, si *Episcopus* absque licentia Papæ, votum religionis emittat, tale votum sit validum, & obligatorium.

Affirmant omnes Doctores, vt fatetur, *Faustus, cit. loco, quæst. 139. & lib. 5. quæst. 41.* quia licet sit de re ipsi prohibita, tamen dum ea prohibitione cessante est materia Cõsilij, non est omnino irritum, quia includit conditionem affirmatiuam si Pontifex concesserit, ideo eo accedente, erit validum, & obligatorium.

Secundò dubitatur, an *Episcopus*, qui emisit votum religionis teneatur cõsensum Summi Pontificis petere.

23 Affirmant, *D. Thom. 2. 2. quæst. 89. art. 3. Azor. lib. 11. cap. 16. quæst. 2. & alij apud Faustum, d. lib. 1. quæst. 318.*

24 Tertiò dubitatur, si *Episcopus*, dum erat religiosus aliquod votum fecisset, an postea possit illud irritare Prælatus religiosus.

Affirmat *Emanuel Sà, verbo voti irritatio*, si postea factus Episcopos, illud non confirmauit.

Nihilominus, non posse tradunt, *Layman. lib. 4. tract. 4. cap. 7. num. 11. & Diana, par. 6. tract. 7. resol. 26.* ex eo, quia ad irritandum votum requiritur potestas dominatiua erga subditum, sed regularis post adeptum Episcopatum non est amplius subiectus Prælato regulari, sed Summo Pontifici.

25 Sed hic obiter, est obseruandum, quod votum religionem ingrediendi, non potest quis propria auctoritate commutare in susceptionem *Episcopatus*, vt docent, *Lessius, d. lib. 2. cap. 40. dub. 7. num. 103. Diana, part. 6. tract. 6. resol. 52. & Scipio de Rubeis, verb. votum.*

Trige-

Digitized by Google

TRigesimo quartò, Prohibetur Episcopis religionem ingredi sine Papæ petita, & obtenta licētia, *c.nisi ctū pridē, de re-*
16 *nunciat.cap.licet, de regular. Pelagius, de plantu Eccl.lib.2. cap.21.Faustus, d.lib.1.qu.319. & lib.5. quæst.39. & Genuens. in practicab. Eccles.quæst.502.* Nam Episcopus est suæ Ecclesiæ obstrictus, sicut maritus vxori, vnde, sicut maritus non potest religionem intrare, absque vxoris consensu, ita nec Episcopus absq; consensu Ecclesiæ, cui præest potest religiosũ institutũ suscipere, quem cõsensum Pontifex, qui omnium Ecclesiarum curam habet, sibi reseruauit, vt habetur in *d.cap. eum pridem*.

17 An autem, qui vouit religionem, possit fieri Episcopus, non adimpleto voto.

In hoc dubio, *Genuens.in manuali, cap.31. & alij apud Barbosam, par.3 alleg.53.n.25.* censent, quod prius debet adimplere votum, iuxta *text. in cap.per tuas, de voto*. Ideo Episcopus creatus post simplex votum religionis, teneri Episcopato relicto ad religionem transire fatetur, *Sanchez, in summa.lib.4.cap.18.*

TRigesimo quintò, Prohibetur Episcopis Aduocationis officiũ exercere, & in alijs negotijs secularibus se ingerere, *cap. peruenit ad Sanct.Synodũ, dist.86. Pelagius, lib.2.cap.22. Scipio de Rubeis, verb. Aduocatus, & Franc.Ansaldus, de iurisdict. Ecclesiastica, part.2. tit.11.cap.30.num.5.*

TRigesimo sextò, Prohibetur Episcopis deferre mozzettam coram Eminentiss. DD.Cardinalibus, etiam non legatis,
29 ex consuetudine Italiæ, vt censuit *Sacra Rituum Congregatio* 10. *Iulij* 1621. teste, *Gauante, in man.verbo Episcopus.*

Sicuti, nec coram legato de latere illam deferre potest, nec Populum benedicere, nam in præsentia maioris deponitur potestas reuerẽtialis minoris, quamuis eius iurisdictio non cesset per illius superuenientiam, *Gratian.decis.March.29. & Riccius in praxi, part.1. resol.491.*

30 Sed obiter est obseruãdum, quod Abbates Generales Ordinum, possent incedere cum mozzetta, cum Capucio corã Episcopo, vt censuit Sacra Congregatio, sub die 9. Decembris 1617. teste, *Nouario in lucerna regularium, verbo mozzet-*

Digitized by Google

mozzetta, & fatetur quoque *Cespides, cap. 13. dub. 220.*

VIgesimo septimò, Prohibetur Episcopis, vt est firmanus, siue Archiep. vel Patriarchis ante se deferre crucē præsente
31 legato de latere, insignijs vtente, *Riccius in d. resol. 491. & Merolla, tom. 3. disp. 7. cap. 5. nu. 558 per text. in cap. antiquo de Priuileg.* nam Episcopus tenetur honorare legatum de latere ex vi sui iuramenti, quod præstat in consecratione, quo casu sufficit legatum de latere, esse in Ciuitate, vbi Episcopus moratur, cum verbum, *præsens*, etiam intelligatur de præsentia in loco, non solum autem, de præsentia corporali, vt ex allegatis per *Gratian. d. decis. 29. num. 14.* tradit *Riccius, loco cit. & sequitur*, Scipio de Rubeis, *verbo, iurisdictio.*

TRigesimo octauò, Prohibetur Episcopis intrare claustra Monasterij monialium pro illa-
32 rum consecratione, seu benedictione sororum, iuxta dispositionem S. C. T. *sess. 25. de regul. cap. 5.* vbi strictè præcipitur, vt nullus monialium Monasteria ingrediatur, nisi in casibus necessitatis, vt diximus supra, *part. 1. cap. 13.* cum possit Episcopus consecrare, benedicere, aut etiam confirmare moniales per fenestrā deputatam ad imponendum eisdem velum, *Miranda, in man. in tract. de Sacris Monialibus, quæst. 2. art. 14*

Huiusmodi autem, consecratio Solis diebus Festis facienda est, & est Ordinis Episcopalis, & non potest delegari non habenti illum ordinem, vt dicemus infra, *part. 3. cap. 40.*

TRigesimo nonò, Prohibetur Episcop. nouū onus, Ecclesijs, beneficijs, & clericis imponere, iuxta *text. in cap. innouamus & cap. scientes, & cap. pro-*
33 *bibemus de censibus*, Riccius, *part. 4. decis. 297.* & ita fuisse per Sacram Congregat. declaratum refert, *Galet. in sua margarita cas. conscientia, verbo beneficium.*

34 Vnde non posset per Episcopum Ecclesia receptitia, effici numerata, quia nonnulli, qui ibidem possunt aggregari, alimentis defraudarētur, *Barbosa, de Can. & dign. cap. 4. & Ricc. part. 3. decis. 74. & in praxi, part. 1. resol. 322.*

Censet, tamen, *Ciarlinus controuers. forensium, cap. 69.* posse ordinarium cum Patroni cōsensu vacanti beneficio imponere onus pium, Ecclesiæ fa-

Digitized by Google

norabile, & nemini præiudiciale, iuxta *text. in cap. significauit, de prabendis.*

QVadragesimo, Prohibetur Episcopis esse tutores, vel curatores non solum ob tutelam
35 testamentariam, aut datiuam, sed neque ob tutelam legitimam proximorum consanguineorum, ad quam tamen, alij clerici volentes, admittuntur, ex *cap. generaliter*, 16. *quæst.* 1. & *Auth. Presbyteros, de Episc. & clericis. Layman. lib.* 3. *tract.* 4. *cap.* 9. & *Franc. Ansaldus, de iurisd. Eccl. par.* 2. *tit.* 11. *cap.* 30. nisi tamen essent personæ miserabiles, quorum bona perirent, si ab Episcopo non essent subleuatæ, quia illam vti pater suscipere teneretur.

36 Possent tamen, Episcopi tutelam honorariam suscipere, vt resoluit, *Gutier. de tutel. p.* 1. *cap.* 1. *num.* 30. dicitur autem tutor honorarius, qui datur, vt pupillus sit magis honoratus eius auctoritate, & protectione, *Barbosa, de iure Eccles. lib.* 1. *cap.* 12. *num.* 35.

QVadragesimo Primò, Prohibetur Episcopis dispensare in residentia Canonicorum, & il-
37 los excusare à residentia in choro, nisi iuxta dispositionē, *cap.* 2. *de cler. non resident. in* 6. prout declaratuit Sacra Congregatio cuius responsum refert, *Corradus, in praxi disp. lib.* 5. *cap.* 6. Et quia aliqui aliter interpretabantur, *text. S. C. T. sess.* 6. *cap.* 2. *de reform.* per illa verba Concilij, expediens videbitur, ne pretenderent aliquā, propterea *Episcopis* fuisse desuper attributā facultatem dispensandi; Emanauit alia declaratio Sacræ Congreg. super *dicap.* 1. His verbis, *Per hoc non datur facultas Ordinarijs dispensandi in residentia, ex quauis ratione*, prout refert, *Garcia, de part.* 3. *cap.* 2. *num.* 409.

38 Est bene verum, quod Episcopus teneretur concedere licētiam beneficiatis, qui simpliciter residere tenentur, veluti Canonicis, si minores fuerint triginta annis, & velint in publico celebrique Gymnasio Theologię, vel Sacris Canonibus operam dare, vt decisum referunt, *Garcia, in addit. ad part.* 3. *cap.* 2. *num.* 82. & *Barbosa, alleg.* 36. *num.* 29. nam in Canonicis studentibus requiritur huiusmodi licentia, iuxta *text. in cap. tuæ fraternitatis, de cler. non resid. & in cap. cum ex eo, de electione in* 6. & statuit Pius V. in sua Const. incip. *Sanctissimus*. Quæ, tamen, licentia *Episcopi* non suffraga-

bitur

bitur eis vltra quinquennium à die, quo studere cęperunt, *Barbosa, de Canon. & dignitat. cap. 27. num. 58.* & hæc licentia requiritur adhoc, vt percipere possint fructus præbendarum in absentia causa studij, vt diximus supra, *part. 1. cap. 11. num 21.* & quando omnes fructus consistunt in distributionibus, etiam eas lucrãtur, dempta tertia parte, cuius tertiæ partis amissionem non euitant Canonici habentes quascumq; facultates percipiendi fructus in absentia causa studij, *Barbosa, cit. num. 39. cum alijs.*

39 Obseruandum tamen est, quod S.C.T. loquitur de licentia concedenda beneficiatis, qui simpliciter residere tenentur, veluti Canonicis, secus de ijs, qui curam animarum propriè habent, vt sunt Parochi, siue Cathedram Theologiæ, siue gramaticæ regere velint, quia nõ gaudebunt Priuilegijs, ex Sacra Congregatione, vt fatentur, *Garcia, part. 3. cap. 2. num. 68. & Gonzales, glos. 6. num. 254.* Ideo licentia, nonnisi habentibus sine cura Canonicatus, præstanda est ab Episcopo, nec danda est Parochis, vt fatetur, *Barbosa, de iure Eccl. lib. 1. cap. 11. nu. 178.*

Sed notandum est hic obiter, quod Canonici, qui interessent lectioni Sacræ Scripturæ in Cathedralibus pro eo tempore absentiæ à Choro nõ lucrantur fructus, & distributiones, quia Scholares in Ecclesijs Cathedralibus non gaudent Priuilegijs, sicut gaudent studentes in studijs publicis, *Garcia, part. 3. cap. 2. num. 117. & Barbos. de Canon. c. 27. n. 45.*

QVadragesimo secundò, Prohibetur Episcopis, etiam postquam fuerint consecrati exer-
40 cere ea, quæ sunt iurisdictionis Episcopalis, nisi expeditis literis Apostolicis, iuxta *extrauag. iniuncta, de elect.* sub pœnis ibidem contentis, *Barbosa, de potest. Episcop. part. 1. tit. 1.*
41 *cap. 4.* Quas pœnas non incurrunt, quando ante litteras expeditas se ingerunt vigore Breuis Apostolici, quod conceditur, vt interim possint exercere, quæ sunt iurisdictionis, non Ordinis, dummodo intra sex mẽses faciant litteras expediri, *Thes. de pan. Eccl. p. 2. verb. gratia, c. 2. vers. Aduerte tertio.*

42 PRohibentur deniq; nonnulla alia Episcopis, quæ cæteris Ecclesiasticis sunt prohibita, tum absolutè, tum ex suppositione censuræ, aut alicuius pœnæ Ecclesiasticæ, quæ retulimus cum dilucidatione dubiorum *in tract. de oblig. cler. part. 2. cum seq.*

Digitized by Google

Tandem, vt *Præcepta*, & Prohibitiones, de quibus hactenus in prima, & in hac Secunda Parte omni cũ diligentia, & vigilantia Episcopi exequi procurent, & propter Priuilegia, & Prærogatiuas, de quibus in seq. parte, humiliores reddantur, valdè excitari possunt ex verbis Clem. IV. in Epistol. ad nepotem, vt referunt, *Matth. Tymp. in specul. Eccles. signo* 13. *Pelagius de planctu Eccles. lib.* 2. *cap.* 15. & *Barbosa, de iure Eccles. lib.* 3. *cap.* 17. *num.* 48. tenoris, vt sequitur.

Multis de nostra promotione gaudentibus, nos soli sumus, qui certius immẽsitatem oneris experimur: idcirco, quod alijs gaudium, nobis subministrat metum. & fletum. Sanè vt scias, qualiter his auditis debeas te gerere, scire te volumus, quod humilior solito debes esse, nec enim, quod nos vehementer humiliat, debet nostros extollere; maximè cum honor huius seculi momentaneus sit, & sicut ros transit matutinus. Nec ad nos te, nec fratrem tuum, vel alijs nostris aliquem venire volumus sine nostro speciali mandato, quia spe sua frustratur, si ecus venire præsumeret, oporteret, vt rediret confusus: sed neq; in sororis tuæ nuptijs quaras propter nos aitiorem: nec enim nos haberes propitios, nec in aliquo adiutores si tamen eam filio militis desponsaueris in trecentis libris turonensibus tibi proponemus subuenire, & si altiora quæseris, nec à nobis denarium speres vnum, & hoc it sum secretissimum esse volumus, & tibi, & matri solummodo notum esse. Illud etiam scias, quod nullum, nullamque de sanguine nostro sub nostræ sublimitatis obtentu inflari volumus; sed tam mobiliam, quam cæciliam illas viros habere volumus, quos haberent, si essemus in simplici clericatu, &c.

TRA-

TRACTATVS DE OBLIGATIONIBVS ET PRIVILEGIIS EPISCOPORVM.

PARS TERTIA.

Complectens ferè omnia Priuilegia, Prærogatiuas, et facultates, quæ iure diuino, iure communi, Sacris Concilijs, alijsque Pontificijs constitutionibus, ac Sacræ Congregationis Decretis competunt Episcopis.

CAPVT PRIMVM.

DE PRIVILEGIO, POtestatis Ordinis Episcopalis.

SVMMARIVM.

1 *Ordinis potestas in Episcopis, quæ nam sit.*

3 *Episcopi potestatem habent iure diuino conficiendi Sacramenta.*

8 *Episcopus, an possit in actu cõsecrationis Ecclesiæ statuere alium diem pro anniuersaria celebritate.*

9 *Episcopatus, an sit ordo distinctus à Sacerdotio.*

10 *Episcopus, an possit conferre Ordines Sacros, absque celebratione Missæ.*

Digitized by Google

12 *Ordines Sacros, an possit conferre Episcopus infirmus, & alteri Sacerdoti committere Missa celebrationem.*

15 *Ordines, quo in loco conferri debeant ab Episcopo, & an in Capella sui Palatij.*

20 *Episcopus, quando possit conferre Ordines non suis subditis, vel extra diœcesim. Et quid in loco exempto.*

23 *Episcopus, cuius subditus ab alieno fuit ordinatus sine sua licentia, an possit ratam habere eam ordinationem.*

24 *Episcopus faciens ordinationes in aliena diœcesi de licentia diœcesani, an, & quando possit ordinare suos subditos, & alios.*

26 *Confirmationis Sacramentum, an possit Episcopus conferre non subditis ad eum occurrentibus.*

27 *Regulares possunt accedere ad quemlibet Episcopum pro Sacramento confirmationis.*

28 *Episcopus administrans Sacramentum confirmationis, quibus vestibus debet esse indutus.*

29 *Amentes perpetuo, vel infantes, an debeant confirmari.*

31 *Episcopus vicinior, an habeat facultatem administrandi Sacramen. confirmationis in Eccl. nullius.*

32 *Chrisma, an possit confici tempore interdicti localis, & conferri Sacram. confirmationis.*

34 *Ordinem Episcopalem exercens in p. m. an peccet mort.*

35 *Episcopus consecrans Ecclesias, vel cõficiens chrisma, aut conferens Ordines minores in statu p. m. an peccet mort.*

38 *Irregularis, an fiat Episcopus aliqua censura irretitus, si consecrat Ecclesias, & Altaria, vel benedicit vestes.*

PRimum igitur Episcoporum Priuilegium est, Potestas Ordinis, quam recipiunt in consecratione, per quam possunt Sacramentum confirmationis conferre, ministros Ecclesiæ ordinare, chrisma conficere, consecrare

secrare Virgines, templa, Calices, Altaria, & alia pleraque gerere, quarum potestatem reliqui inferioris ordinis non habent, *cap. quamuis, dist. 68. S. C. T. sess. 23. cap. 4. Alvarus Pelagius, de planctu Eccles. lib. 2 cap. 50. & lib. 2. cap. 22. Card. Bellarm. tom. 1. controvers. 5. lib 1. cap. 14. & alij*.

2 Vnde *glos. in cap. transmissam, de electione, verbo, de talibus*, ait, ad potestatem ordinis Episcopalis, tria propriè pertinere, scilicet, ordinare, consecrare, & confirmare, vt habetur, etiam, *in Pontificali Romano, in rubr. de consecratione Episcopi, Hyer. Vanero, & Leyua, in examine Episcop. lib. 9. cap. 34 & cap. 35*.

3 Potestas, autem, conficiendi Sacramenta habent Episcopi iure diuino, ideo, licet essent excommunicati, vera, & valida conficerent Sacramenta. Idemq; videtur dicendum de confectione, seu consecratione Chrismatis, & olei infirmorũ, Feria 5. in Cœna Domini iuxta *text. in cap. omni tempore, de consecrat. dist. 4*. Quamuis sint, tantum Sacramentalia, cum sint ex institutione Christi, vt fatetur, *Merolla, tom. 3. disp. 7. cap. 5. dub. 3. num. 11*.

4 Potestas, tamen, conficiendi cætera Sacramenta, (exceptis Sacramentis Ordinis, & confirmationis) communem habent Episcopi cum alijs Presbyteris. Differt verò, ab eis, nam Presbyteri non possunt iure ordinario, neque licitè, neque validè ordinis, & confirmationis Sacramenta conferre, sicut possunt Episcopi; Quamuis ex commissione Papæ possent Ordines Minores, & Sacramentum confirmationis, *cap. peruenit, dist. 95.* vt tradunt, *Bellarm. lib. 1. de clerico cap. 27. Suarez, de censur. disp. 12. sect. 2. num. 10. & Merolla, citato loco*: Chrismate, tamen, per Episcopum consecrato; Nunquam, enim, legitur, Summum Pontificem, facultatem conficiendi Chrisma, simplici Sacerdoti, demandasse. *Tamburin. de iure Abbatum, tom. 2. disp. 4. quæst. 2*.

5 Potestas verò, consecrandi Calices, templa, & Altaria tantum iure Ecclesiastico annexa sunt Ord. Episc. & ideo posset Summus Pontif. illã auferre, de facto, nihilominus, illã non auferet, quãuis Episc. esset excom. Propterea Calices, Altaria, & templa consecrata ab Episcopo excommunicato, sunt validè consecrata, nec indigent noua consecratione, sed egent reconciliatione, vt dicunt cõmuniter DD. *Merolla, loc. cit.*

Sed obiter, hic est obseruandum, quod à tempore Vrbani Primi,

Primi, quo tempore Ecclesia cœpit prædia retinere, omnia vasa mysterij fecit aurea, vel argentea, vt habetur in *cap. videntes*, 12. *quæst.* 1. & de Calicibus, & patenis, in *cap. Calix, de consecr. dist.* 1. & notat, *Barbosa, de iure Eccles. lib.* 3. *cap.* 21 *num.* 2.

6 Et posset, etiam, hæc potestas à Papa Sacerdoti committi, cum sit Sacramentale *Henriquez, in summa, cap.* 5 *§.* 6. *lit. K. de iure Eccles. lib.* 3. *cap.* 2. *num.* 9 *& alij.*

7 Cumque solus Episcopus possit de iure consecrare Ecclesias, *cap. nemo, de consecrat. dist.* 1. Ideo, si regulares intendunt suas facere consecrare Ecclesias, debent adire Episcopum loci ordinarium, siue alium de eius licentia, vt dicemus infra, *cap.* 40.

8 Est, autem, hic, obiter, notandum, quod consecrator, potest in actu consecrationis Ecclesiæ statuere alium diem pro anniuersaria celebritate ex *Sacra Rituum Congregatione* 19 *Februarij* 1585. Sed extra actum, non potest mutari ab Episcopo, *eadem Sacra Congregatio*, 16. *Octobris* 1604. vt testatur, *Gauante, in manual. verbo, Ecclesiæ consecratio, num.* 9.

9 Vtrum verò, Episcopatus sit ordo distinctus à Sacerdotio. Alij aiunt, Alij negant *S. Th. 3. part. quæst.* 40. *art.* 5. *Filliuc. moral. quæst. tract.* 9. *num.* 12. *Scipio de Rubeis, in Aphorism. verbo Episcopus, num.* 16. *Barbosa de potest Episc. part.* 2. *alleg.* 1. *n.* 18. *& in Add. ad dictum nu.* 18. *Beliar. de ordin. Sacram. cap.* 1. *Molfes. dicto tomo* 3. *disp.* 7. *dub.* 4. *& Campanil. rubr.* 2. *num.* 7. maxima, tamen, & suprema est post Papam dignitas Episcoporum ob ordinem, cum succedant in locum Apostolorum, & cæteris Presbyteris sint maiores, vt aiunt S.C.T *sess.* 23. *cap.* 4. *de reform. Barbosa, de iure Eccles. lib.* 1. *cap.* 12. & sic esse ordine distinctū à Sacerdotio aiunt Canonistæ.

10 Sed dubitatur Primò, an Episcopus possit cōferre ordines, absq; celebratione Missæ.

Resp. Minores Ordines, sicuti, etiam prima tonsura conferre potest absque Missa, etiā, quod non sit iciunus, sed maiores ordines, non nisi in Missa conferre debet, non necessitate Sacramenti, sed necessitate Præcepti, ex quo sic ordinatū est ab Ecclesia, *cap. quod sicut, de elect. & ibi glos. Campanil. rubr.* 6. *cap.* 2. *num.* 19. *& Diana, part.* 5. *tract.* 10. *de susp. resol.* 86. *& Barbosa, de iure Eccl. lib.* 1. *cap* 33. *num.* 193.

11 Vnde Episcopus interdictus à celebratione Missæ, posset confer-

Digitized by Google

cõferre ordines minores, cum extra Missam conferri possint, *Diana, dicta resol. 76.*

12 Secundò dubitatur, an Episcopus, graui morbo detentus possit Sacros Ordines conferre, & alteri committere celebrationem Missæ.

13 Negatiuè, nam requiritur, vt Missa celebretur ab eodem Episcopo, ex vsu, & antiqua consuetudine Ecclesiæ Romanę, quam omnes tenentur obseruare, *glos. in cap. sanè de temp. ordin. Ricc. in praxi aur. resol. 466. & alij*, & quando Episcopus fuerit ægritudine impeditus conferre ordines, mittere debet subditos ad aliũ Episcopũm ordinandos, iuxta S.C.T. *sess. 23. cap. 4. de refor.*

14 Tertiò dubitatur, quo in loco *Episcopus* valeat, & debeat ordines conferre, nam ad ritum pertinet circumstantia loci, vbi ordinatio fieri debet.

15 Resp. Ordines maiores conferre debet in Ecclesia Cathedrali vocatis, ac præsentibus ad id Ecclesiæ Canonicis, vel in alia, ex dignioribus diœcesis præsente clero loci, iuxta Conciliarem dispos. Tridentini *sess. 23. cap. 8. de reform.* Et quando Episcopus vellet celebrare ordinationes Sacrorum Ordinũ extra *Ecclesiam* Cathedralẽ, sufficit, vt eligat digniorem Ecclesiam illius loci, in quo ordines conferre intendit, vt ait, *Barbosa de iure Eccl. lib. 1. cap. 33. num. 198.* Quamuis, vt fatentur, *Henriq. cap. 11. lib. 10 num. 3. Campanil. rubr. 6. cap. 2. num. 17. & Barbosa, de potest. Episc. part. 2. alleg. 11. num. 20.* de consuetudine obtentum est, licere illos dare, in Ecclesia, quam eligere voluerit, dummodo sit in sua diœcesi, & sic præsentibus Canonicis, & clero publicè debent ordinationes solemnes, & statutis à iure temporibus celebrari, vt *in cap. 1. & 3. dist. 75.* sed si priuatim quandoq; ordinare aliquẽ oportuerit, Diaconus, tamen, & Presbyter sunt publicè, si fieri potest ordinandi, *cap. quando, dist. 75.* & obseruat, *Barbosa, cit. num. 198.*

Ordines, verò, minores, conferre potest in Ecclesia, vt supra, ac etiam in domo, dummodo Episcopalis sit, vt inquit, *Henriq. cit* Immo, etiam in domo non *Episcopali*, de consuetudine licere, se non semel seruari vidisse, testatur, *Campanil cit.* & fatetur, *Ricc. in prax. aur. resol. 274.*

16 Quarrò dubitatur, an possit Episcopus conferre Ordines Sacros, aut generales ordinationes habere in Capella sui Palatij.

Negatiuè, sed debet obseruare, præfatam dispos. S.C.T.

& ita censuit Sacr. Congreg. cuius responsum refert, *Garcia de benef.part.8.cap.1.nu.77 in fine*.

17 An, autem, in loco interdicto, ordines conferri possint.

Nequaquam, ex eo, quia nullibi reperitur, vt in loco interdicto ordines conferri possint, dum hoc Sacramentum non est de necessarijs ad salutem, *Suar. de cens.disp.33.sect.1 nu.14. & Sayr.eod.tract.lib.5. cap.7.num.34*.

Quo, autem, tempore debeant conferri ordines. Diximus supra, *part.2.cap.10.nu.33*.

18 Quintò dubitatur, an Episcopus, qui ordinaret aliquem non dum confirmatum, p.m.

Negatiuè Resp. *Diana, part. 3. tract.4. de Sacr.resol.24. & Thesaur.de panis, part.2.verb. ordines, cap.13*; quia nullibi reperitur hoc præceptum obligans sub.p.m. Nec S.C.T. ibi vtitur verbis talem obligationem significantibus.

19 Sextò dubitatur, an Episcopus, qui male vtitur potestate sua conferendo ordines, incurrat irregularitatem.

Et non incurrere fatentur, *Turrian. de cens.lib.9. disp.61. dub.5. & Diana, tom.3.tract.2. de irreg.resol.57*.

20 Septimò dubitatur, an & quando possit Episcopus conferre ordines non suis subditis, vel extra suam diœcesim.

21 Resp. quando ad ipsum accedunt cum dimissorijs litteris proprij Episcopi, & extra diœcesim, de expresso consensu Episcopi loci, *cap.eos de tempor.ordin.in 6. & S.C.T sess.23 cap.8. de reform.* Immo si extra diœcesim propriam in loco exempto vellet conferre ordines, debet habere licentiam non solum Episcopi, intra cuius fines est locus exemptus, sed etiam Superioris eiusdem loci exempti ex Sacra Congregatione, vt testantur, *Franc.Leo part.3. cap 8. num.13. & Naldus, in summa verbo Episcopus, num.6*.

22 Sed nō possent proprio subdito conferre primam tonsuram extra diœcesim sine licentia diœcesani, vt diximus supra, *part.2.cap.3.num.6*.

23 Octauò dubitatur, an Episcopus, cuius subditus sine licentia ab alieno Episcopo fuit ordinatus, possit ratam habere eam ordinationem, ita vt valeat ad legitimum vsum, & executionem ordinis suscepti contra Decretum *S.C.T. sess. 23.dicto cap.3*.

Negatiuè secundum *Azor.in moral.part.2.lib.3 cap.48.qu.4. &* & fatetur *Nouar.part.2. tit. de ordinatis extra temp.num.6*.

24 Nonò dubitatur, an Episcopus faciens ordinationes in aliena

Digitized by Google

aliena diœcesi de licentia diœcesani, possit ordinare non solum personas subditas eidem ordinario, sed etiam clericos, & regulares aliarum diœcesum absque alia licentia eiusdem Episcopi loci, in quo celebrat.

Affirmatiuè, si habent legitimas licentias, atque dimissorias, ita, *Leyua, in exam. Episcop. lib. 1. cap. 12. num. 52. de Rubeis in Aphorism. verb. ordo, num. 3, & Diana, tom. 3. tract. 4 miscell. resol. 144.* ex quo sufficit generalis licentia, quam habet, licet, *Barbosa, part. 2. alleg. 4. num. 64. & Miranda in man. prælat. tom. 1. quæst. 38. art. 3. concl. vnica*, dicant; non posse sine noua, & expressa licentia Ordinarij, à quo fuit inuitatus ad ordinandum.

Et quod possit in casu prædicto, etiam ordinare proprios subditos, dum habet licentiam ordinandi subditos Episcopi illius diœcesis, tradunt *Turrianus, de cens. lib. 5. disp. 46. dub. 1. Diana, part. 5 tract. 10. de suspensione resol. 45. & alij.*

Idemque videtur dicendum, si haberet licentiam ordinandi aliquem sine restrictione, vt tantum illi conferret ordines, nam si hoc potest, quando extra diœcesim facit generales ordinationes, vt diximus, & hoc ex præsumpta voluntate, & ratihabitione ordinarij loci, eadem ratio militare videtur quando de licētia eiusdē exerceret Pontificalia pro ordinatione alicuius particularis personæ sine restrictione, tantum.

An autem, si in dimissoria concedatur licentia ordinandi à quocumq; Episcopo in propria diœcesi ordinante, possit quis ordinari ab Episcopo, in aliena diœcesi de licentia Ordinarij loci ordinationem celebrante.

Negat, *Gutier. qq. Canon. lib. 1. cap. 16.* quia per cōcessionem licentiæ ordinandi in propria diœcesi, videtur denegata extra diœcesim.

Sed affirmatiuam opinionē probabilem putat, *Diana, part. 3. tract. 4. de Sacram. resol. 191.*

25 Decimò dubitatur, an Episcopus titularis possit ordinare subditum alienum prætextu cōtinuæ commensalitatis suæ, sine licentia sui Prælati.

Negatiuè, iuxta dispositionē S.C.T. *sess. 14. cap. 2. de refor.*

26 Vndecimò dubitatur, an Episcopus possit confirmare in diœcesi sua alterius subditos, ad eum occurrentes absque aliqua culpa.

Affirmatiuè Resp. *Genuens. in man. cap. 54. num. 7. Scipio de Rubeis, verbo confirmatio, nu. 8. Diana, part. 3. tract. 4. de Sacram. resol. 24. & par. 7. tract. 2*

Digitized by Google

resol. 37. *& Barbosa, de iure Eccles. lib.* 1. *cap.* 11. *num.* 47. ex tacita volũtate Episcoporum, siue præsumpta ratihabitione, maximè quãdo Episcopus proprius est absens, vel non administrat hoc Sacramentum.

27 Similiter dicendum est de regulari, qui potest accedere ad quemlibet Episcopum pro Sacramento confirmationis, quia non subduntur diœcesano per aliquod ius, sicut subduntur, quo ad ordines, *Cespides, cap.* 24. *dub.* 358.

28 Quando, autem, Episcopus administrat hoc Sacramentũ confirmationis debent esse indultus, iuxta Pontificale Romanum Pluuiali, Mytra, Stola, & Baculo Pastorali, vt censuit Sacr. Congreg. teste, *Barbosa, de iure Eccl. lib.* 1. *cap.* 11. *num.* 43. alias peccaret, *Diana, part.* 7. *tract.* 10. *resol.* 31. & potest conferri in omni tempore, etiam in die feriali, ante, & post prandium, & in loco honesto velũti Palatio Episcopali, licet melius, & decentius in *Ecclesia, Chamerota, de confirm. cap.* 7. *dub.* 3. *& Barbosa, cit. nu.* 45.

29 Duodecimò dubitatur, an possit Episcopus confirmare perpetuo amentes.

Negant aliqui, Aliqui verò affirmant, *Paul. Laymann lib.* 5. *tract.* 3. *cap.* 5. *num.* 3. *& Diana, loco cit. resol.* 20. quia non debent priuari gratia huius Sacramẽti, & per accidens est quod nunquam sint spiritualiter pugnaturi.

30 Decimo tertiò dubitatur, an p.m. Episcopus si confirmaret infantem ante septennium, sine aliqua causa.

Nequaquam, fatentur, *Didacus Nugnus, in* 3. *part. qu.* 72. *art.* 8. *conclus.* 4. *& Diana resol.* 19. & Doctores asserentes infantes non esse confirmandos ante septennium solum dicunt, hoc non conuenire.

Causæ, tamen, iustæ, licitè suscipiendi hoc Sacramentum ante septennium, sunt; Primò, si manifestum sit, puerum ante ætatis septennium vsu rationis præditum esse. Secundò, si puer in periculo mortis existens opportune illud Sacramentum consequi posset. Tertiò, si consuetudo diœcesis vigeat, vt pueri ante dictam ætatem confirmentur. Et quintò si non confirmatus, diu non habiturus sit occasionem Sacramenti accipiendi, ita, *Laymann. cap.* 5. *num.* 2.

Est autem notandum, quod peccaret Episcopus si negligenter omitteret multo tempore confirmare, & ideo chrismatis tantum conferendi gratia tenetur ad loca suæ diœcesis accedere, *Genuens. in manual. cap.* 54. *& Barbosa de iure*

Digitized by Google

iure Eccl. lib. 1. cap. 11. num. 40.

31 Decimo quintò dubitatur, an Episcopus vicinior habens facultatem visitandi Abbatiam nullius diœcesis, *ex Decreto S.C. T. sess. 24. de reform. cap. 9.* habeat, etiam ius ministrandi Sacramentum confirmationis in Ecclesijs nullius.

In hoc dubio dicendum est, ad ipsum non spectare, nisi fuerit vocatus, iuxta responsa Sacræ Congregationis in vna Marsicen, & Herbipolen, vt testatur, *Scipio de Rubeis in Aphoris. verbo Abbas, num. 5.*

32 Decimo sextò dubitatur, an possit Episcopus cõficere Chrisma tempore interdicti localis.

Affirmant, *Gauante in manuali Episc. eodem verbo interdictum, & de Rubeis Aphorism. verbo Chrisma, num. 5. iuxta text. in cap. responso de sent. excomm. & cap. quoniam eod. tit. in 6.* cum modificatione, tamen, *cap. alma mater, de sent. excomm.*

33 Idemque dicunt, de administratione confirmationis in loco interdicto, ex eo, quia confirmatio est veluti quoddam complementum status hominis Christiani, vt diximus, *de obligat. cleric. part. 5. num. 37.* In tantum, quod tempore interdicti generalis loci, etiam in Ecclesia specialiter interdicta hoc Sacramentum poterit conferri, vt fatetur, *Barbosa de iure Eccl. lib. 1. cap. 11. num. 45. cum Nauar. cap. 27. num. 178. & alijs, Sylu. verbo interdictum, quæst. 7. num. 10.*

34 Decimo septimò dubitatur, an Episcopus p.m. si exerceret ea, quæ sunt ordinis Episcopalis in pecc. mort.

Resp. certum est, ministros Sacramentorũ, debere saltem esse contritos, dum illa administrant, & si volunt suscipere Eucharistiam, præmittere confessionem p.m. *D. Thom. 3. par. quæst. 64 art. 6. & alij communiter*, & ideo Episcopus existens in p.m. confirmans, non contritus p.m.

35 Sed difficultas est si non cõferret Sacramenta, sed consecraret Ecclesias, Calices. Virgines, conficeret Chrisma, benediceret vestes, & similia si non esset contritus.

Aliqui censent p.m. quia istę actiones videntur graues, ita, *Aluarus Pelagius, lib. 2. cap. 20.*

Alij verò, contrariam opinionem tenent, quam æquiorem fatetur, *Suarez super 3. p. disp. 16. sect. 3.* nisi ratione scandali. Nam *D. Thom. d. art. 6.* solum de ministro Sacramentorum dicit esse p.m. illud exercere in statu peccati, reddens rationem, quia illæ actiones sunt singulari modo consecratæ, & aliæ actiones præter Sacramen-

eramenta, non sunt ad Sanctificationem per gratiam proximè ordinatæ, neque in eis se exhibet Sacerdos, vt minister Dei sanctificantis animam, proinde non est tam grauis causa, & ratio exigendi internam animi sanctificationem, ita, *Suarez, loco cit. Genuens. in man. cap. 63. Diana, par. 3. tract. 6. miscell. resol. 67. & alij.*

36 Decimo octauò dubitatur, quid si Episcopus conferret in p. m. primam tonsuram, vel ordines minores, an peccet mort. Affirmant aliqui.

37 Nihilominus contrarium censent, *Suar. & Diana, locis cit. cum Siluio in 3. part. qu. 64. art. 6. concl. 3.* qui ait, quod exercere functiones minorum ordinum in mortali, non est p. m. quia non ita sunt propinqui Sacramento Altaris.

38 Decimo nonò dubitatur, an Episcopus excõmunicatus suspensus, vel interdictus consecrans Ecclesias, & Altaria, benedicens mappas, & vestes fiat irregulares.

Affirmant, *Nauar. cap. 27. num. 177. Suarez de censur. disp. 22. sect. 2. nu. 21. Genuens. in man. cap. 63. & alij.*

CAPVT SECVNDVM.

DE PRIVILEGIO exercendi Iurisdictionem in diæcesi.

SVMMARIVM.

1 *Iurisdictio contentiosa, & voluntaria, quæ nam sit.*

5 *Iurisdictio Episcoporum, an sit à iure diuino.*

8 *Iurisdictionem, quando possit Episcopus exercere.*

9 *Episcopi, an possint sedere pro Tribunali in quolibet loco diœcesis.*

10 *Clericos ex vna diœcesi ad aliam vnitam pro suis causis ire, cogere non potest Episcopus, nec clericus vnius Episcopatus est ducendus ad carceres alterius, etiam vniti.*

11 *Iurisdictionem exercere, an, & quando possit in loco exempto diœcesis, vel extra diœcesim.*

15 *Episcopus, an possit excommunicare suum subditum extra diœcesim.*

16 Et

Digitized by Google

16 Et an possit punire subditos delinquentes in Monasterijs exemptis, dum ab illis exeunt.

17 Excommunicare, an possit subditum in alieno territorio existentem, pro delicto commisso in diœcesi.

19 Citatus per edictum, an possit excommunicari.

20 Reus, qui fugit à loco delicti, an possit puniri ab Episcopo loci, in quem se contulit.

21 Et an possit alienum subditum excommunicare, ratione delicti.

23 Clericus extra diœcesim delinquens, an possit puniri à proprio Episcopo.

25 Subditus ratione beneficij, an possit puniri pro delicto alibi commisso.

27 Citari quando possit subditus existens in aliena diœcesi ad comparendum.

37 Beneficiatus obligatus ad residentiam, an possit excommunicari, dum non residet, & existit in alieno territorio.

38 Clericus beneficiatus, an possit compelli ad interueniendum Synodo, quam alis existat extra diœcesim.

29 Coadiutor Episcopi, an ea excõmunicato possit exercere iurisdictionem.

30 Vicarius Episcopi excommunicati, an valeat exequi causam sibi à Papa delegatam.

31 Iurisdictionem quis debeat exercere, si Episcopus fuerit captus à nauris.

32 Delegatus Apost. an possit procedere in causa delegata extra Ciuitatem, in qua fuit deputatus.

33 Iurisdictio voluntaria potest exerceri extra diœcesim.

34 Episcopus, dum existit extra diœcesim, an possit conferre beneficia, concedere dimissorias, absoluere subditos, & alia exercere ad iurisdictionem voluntariam pertinentia.

40 Episcopi in Vrbe commorantes, an possint exercere iurisdictionem voluntariam.

SEcundum Episcoporũ Priuilegium est potestas iurisdictionis, quæ spectat ad mysticum fidelium corpus, quibus

quibus toto orbe terrarum diuisis oportuit pro locorum amplitudine, Regionum frequentia illis assignare antistites, ac Praefectos, quorum alij maiorem, alij minorem iurisdictionis potestatem ad leges condendas haberent, prout necessitas, aut vtilitas postulare videbatur.

1 Vude, sicuti Summus Pontifex habet iurisdictionem ordinariam in totum Orbem, & hac ratione dicitur vniuersalis Pastor, *cap. cuncta per mundum 9. quæst. 3.* ita Episcopi in totam diœcesim iurisdictionem ordinariam, tam cõtentiosam, quam voluntariam regulariter exercere possunt, *cap. conquerente, de off. ordin. & cap. cum Episcopus eod. tit. in 6. Couar. in cap. alma mater, part. 1. §. 12. num. 3.* sub qua iurisdictione est etiam, potestas spiritualis excommunicandi quam Christus Dominus noster Ecclesiæ suæ tradidit Apostolis sanctis eiusque successoribus ex illo *Matth. 18. si Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut Ethnicus, & Publicanus, & quæcumque alligaueritis super terram, &c. D. Thom. in 3. part. in supplem. quæst. 11. art. 2. Suarez, de cens. disp. 1. sect. 2. Diana, part. 4. tract. 1. resol. 56. & Merolla, tom. 3. disp 7. cap. 5. num. 56.*

2 Propterea nonnulli Doctores fatentur, quod Episcopus in propria diœcesi potest quidquid Summus Pontifex in vniuersali Ecclesia, vbi aliquod non sit à Pontifice reseruatum, *argum. text. in cap. ad honorem de auctor. & vsu Pallij, & in cap. nouit. in fine, de Iudicijs, Sanch de matrim. lib. 1. disp. 61. & lib. 8. disp. 9 Suarez, de legibus, lib. 6. cap 14. nu. 6. & Ignatius Lupus, in edict. Sanctæ Inquisit. part. 2. lib. 10. art. 3.*

Et hæc iurisdictio ordinaria, quam habent Episcopi in tota diœcesi, præter delegatã, quam habent in multis casibus, vt dicemus infra, *cap. 25.* cõsistit, aut in subiectione personarum, & locorum, aut in dispensatione, & absolutione subditorum, vt optimè declarat, *Barbosa, de iure Eccles. lib. 2. cap. 11. num. 108.* & patet ex præcedentibus, & patebit ex sequentibus Capitibus.

3 Contentiosa autem, iurisdictio est illa, quæ ordinatur ad forum externum, hoc est ad gubernandum Ecclesiam per iudicia, pœnas, & præcepta, & alia necessaria ad regendam hominum rempublicam, & habet contradictorem, & exercetur inter contendentes, ac inuitos, & reluctantes redditur, *l. inter stipulantem, §. fin. ff. de verb. obligat.* & cum Episcopus habeat iurisdictionem

cum

Digitized by Google

cum territorio, siue diœcesi, nam idem sunt, vt ait *Panorm. cons.* 82. *num.* 2. *lib.* 1. sequitur, quod habet Fiscum, carcerem, & ministros, cum qualitatibus necessarijs ad rectè exercendã iurisdictionem Ecclesiasticam, *Decius, in cap. significasti, de officio delegati, Franc Leo, par.* 1 *cap.* 9. *num.* 16. *Hier. Venero, & Leyua, in exam. Episcop. lib.* 4. *cap.* 12. *Barbosa, par.* 3. *alleg.* 107 *& Diana, part.* 6. *tract.* 2. *resol.* 1. nam concessa iurisdictione, omnia concessa censentur, quæ ad illam tuendam necessaria sunt, *l.* 2. *ff. de iurisd. omn. iud.* & sine ministris non posset Episcopus censuras suas, & alias pœnas executioni demandare, *Merolla, post alios, d. disp.* 7. *cap.* 5. *num.* 72.

4 Voluntaria, verò, iurisdictio est illa, quæ exercetur in solos subditos volentes, sine causæ cognitione, *glos. in l.* 2. *ff. de off. pro cons. & communiter* DD.

5 An, autem, iurisdictio Episcoporum sit à iure diuino.

Resp. breuiter, licet dignitas Episcopalis, eiusq; iurisdictio, vt ordinaria, & ex officio considerata, saltem in generali, fuerit instituta à Christo Domino, ad effectum, vt Petrus, & successores Ecclesiam eius per Episcopos Gubernarent, vt constat ex verbis, *Pauli ad Ephes.* 4. *& 1. ad Corinth. cap.* 12. dicentis, posuisse Christum 6 in Ecclesia Pastores, id est Episcopos. Tamen, si Episcopalis iurisdictio, sicut, etiam munus ipsum Episcopale sumatur in particulari, prout scilicet, in hoc, vel illo subiecto, respectu horum, vel illorum subditorũ collocatur, non est de iure diuino, nec ab eo habet certos iurisdictionis gradus, qui augeri, vel minui nequeant, sed totum pendet à Summo Pontifice, per quem idem munus immediatè habetur in particulari, & à quo ipsius iurisdictio immediatè conceditur, & deriuatur, vt resoluunt, post D. *Thom. in* 4. *dist.* 20. *art.* 4. *quæstiunc.* 3. *Suarez, tom.* 4. *de panit. part.* 2. *disp.* 25. *sect.* 1. *Franc. Leo, part.* 1. *cap.* 3. *nu.* 21. *Barbosa, de potest. Episc part.* 1. *tit.* 1. *cap.* 1. *num.* 26. *& Merolla, tom.* 3. *disp.* 7. *dub.* 4. *num.* 34. *cum alijs.*

7 Vnde patet, quod Episcopi accipiunt potestatem ordinariam iurisdictionis à Summo Pontifice per applicationem materiæ, hoc est subditorum, cum ex vi consecrationis nullam habeant actu iurisdictionem, cum non habeant subditos, nam repugnat, aliquem habere actu iurisdictionem, & subditos non habere, *Merolla, loco cit. num.* 35. *cum alijs.*

8 Et tamen obseruandũ, quod

Digitized by Google

Epiſcopus poſt adeptionem Epiſcopatus, non poteſt exercere iuriſdictionem, niſi expeditis litteris Apoſtolicis, attento iure nouo, *extrauag.iniuncta, de elect.* vt diximus ſupra, *part.* 1. *cap.* 1. *num.* 30.

9 Quo igitur ad iuriſdictionē contentioſam; Dubitatur Primò, an Epiſcopus poſſit illam exercere, & ſedere pro Tribunali in quouis loco diœceſis.

Affirmatiuè, iuxta *text. in cap. conquerente, de off. ord. & in cap. cum Epiſcopus, eod. tit. in* 6. ita *Gratian. deciſ.* 13. *& alij apud Campanil. in diuerſ. rub.* 11. *cap.* 23. *num.* 151. Quia ait, non licere Epiſcopis ad longum tempus, ſine cauſa alibi Tribunal erigere, & a Ciuitate amouere.

10 Sed eſt notandum, quod Epiſcopus non poſſet cogere clericos ex vna diœceſi, ad aliam vnitam pro ſuis cauſis ire. Neque clericus vnius Epiſcopatus eſt ducendus ad carceres alterius, etiam vniti, vt cenſuit Sacra Congreg. cuius reſponſum refert, *Barboſa, de iure Eccleſ. lib.* 3. *cap.* 16. *nu.* 26.

11 Secundò dubitatur, an poſſit exercere actum iuriſdictionis contentioſæ in loco exempto diœceſis.

Negatiuè, iuxta *text. in dicto cap. cum Epiſcopus, glo. in clem. Quamuis, de foro compet.* Quia locus exemptus, & locus extra diœceſim iudicatur à pari, *glo. ſi in cap. vt animarum, de conſt. in* 6. *& Ceſpides, de exempt. regul. cap.* 14. *dub.* 131. Dummodò, tamen, locus ſit propriè exemptus, ideſt, quando Prælatus inferior *Epiſcopo*, habet in eo plenam iuriſdictionem; ſecus verò, ſi locus eſſet exemptus impropriè, ratione perſonarum, vt *ſunt*, ferè omnia Monaſteria regularium, iuxta diſtinctionem traditam ſupra, *part.* 2. *cap.* 3. *num.* 3.

12 Tertiò dubitatur, an quandoque poſſint *Epiſcopi* extra diœceſim exercere iuriſdictionem contentioſam.

Affirmatiuè concurrentibus duobus, ſcilicet, quando Iudex territorij conſentiret, & partes quoq; cōſentirent, quia partes inuitæ non poſſunt trahi extra territorium, vt diximus, *de Priuil. cler. cap.* 2. *nu.* 7.

13 Sic etiam in caſu *clem. vnica, de foro compet.* vt tradunt, *Barboſa allig.* 80. *& Ceſpides, d. cap.* 14. *dub.* 228.

14 Poſſet quoq; *Epiſcopus* iuriſdictionē contentioſam exercere extra ſuam diœceſim, quando cauſæ cognitio non venitur, & effectus confertur in propriam diœceſim, *Gratian. diſcept. for. tom.* 2. *cap.* 227. *Barboſa part.* 2. *allig.* 6. *num.* 11. *& Ceſpides, d. cap.* 14. *dub.* 230.

15 Hinc,

15 Hinc, *Diana, part. 5. tract. 9. de excom. resol. 35.* deducit, quod Episcopus posset excommunicare extra suam diœcesim in casu, in quo non requiritur causæ cognitio, & effectus excommunicationis conferetur in propriam diœcesim, scilicet, quando res esset adeo manifesta, vt non requirat cognitionem causæ, dummodo præmittantur moniciones.

16 Tertiò dubitatur, an Episcopus possit punire subditos delinquentes in loco exempto, dum exeunt ab illo, & reddunt ad locum non exemptum.

Cum distinctione Resp. *Alphons. de Leone, de censur. resolu. 2. num. 329.* aut est sermo de delicto contra legem naturalem, vel diuinam, (vt est furtum, homicidium, &c.) vel est delictum contra legem positiuam, vt ludus clericis prohibitus, si fuerit delictum primi generis, posset Episcopus illum punire, quia delinquens, & res, circa quas deliquit, sunt intra territorium, locus enim, exemptus est in diœcesi, sed non de diœcesi. *Riccius, par. 4. decis. 277 num. 5.* quando verò, delictum est secundi generis, non potest punire, quia in loco exempto non habuit rationem delicti, *Ciarlinus, cap. 61. num. 23. & Cæspides d. cap. 14. dub. 226.* licet aliter sentiat, *Feder. de Senis, cons. 24.*

17 Quartò dubitatur, an possit Episcopus excommunicare proprium subditum existentem in alieno territorio, pro delicto commisso in sua diœcesi.

Affirmant nonnulli Doctores, quia alias Ecclesiastica Episcoporum potestas facile contemneretur, & esset in cuiuslibet potestate se ab eis eximere, quantum ad delictorum punitionem, *Diana, part. 5. tract. 9. resol. 32.*

18 Alij verò, dicunt, non posse, quia delictum tantum, non tribuit facultatem Episcopo ad excommunicandum subditum, sed requiritur delictum, & permanentia, *Clem. Pastoralis, de sent. & reiud.* Ideo si excommunicatur tempore, quo non permanet in diœcesi, nec fuit præuentus per citationem in diœcesi, excommunicatio erit nulla, quia esset lata à non habente potestatem circa talem reum lata, *Basilius Pontius, de matr. lib. 5. cap. 7. §. 2. num. 20. Diana, loco citato, resol. 34. & alij.*

19 In tantum, quod si fuerit, etiam per edictum citatus, erit nulla citatio huiusmodi, & non poterit excommunicari, cum non teneatur ad præcepta edita in propria Patria, nam extra territorium ius dicenti nõ pareretur, ideſt, nulla pœna impo-

Digitized by Google

nitur non obedienti extra iurisdictionem, *l. fin ff. de iurisd. omn. iud. et cap. 2. de sent. excom. & ibi glos.*

20 An, autem, possit eo casu delinquens puniri ab Episcopo loci, ad quem se contulit.

Affirmatiuè respondet, *Pontius, loco cit. num.* 18.

Negant verò, alij ex eo, quia dum iurisdictio Episcopi loci, in quo secessit, incipit post fugam illius à propria diœcesi, nullo modo censetur offendisse eius iurisdictionem, ideo neque poterit vindictam publicam pro tali delicto sumere, & consequenter, nec illi pœnam infligere, *Iosiph. de Ianuario, part.* 1. *resol.* 3, *num.* 14. *cum aliis*.

21 Quintò dubitatur, an ratione delicti possit Episcopus alienum subditum excommunicare.

22 Affirmatiuè, dummodo sit intra limites suæ diœcesis, vel si sit citatus intra illam, aut si ad eius requisitionem citetur ab ordinario loci, in quo reperitur, vt tradunt Doctores *in cap. finali, de foro competenti*, nam in tali casu tenetur reus respondere, alias poterit excommunicari ab ipso Episcopo loci, in quo deliquit, *Auila, de censur. part.* 2. *cap.* 3. *disp.* 2. *dub.* 3. *conclus.* 2. *Diana, dicta part.* 5, *tract.* 9. *resol.* 36. *& alij*.

23 Sextò dubitatur, an Episcopus possit cognoscere de delicto commisso extra diœcesim à clerico suo subdito.

Negatiuè censent aliqui, sed affirmatiuè tenuit Curia Archiep. Neap. vt diximus *de Priuil. cler. cap.* 2. *num.* 74.

24 Et quod pro delicto commisso extra territorium possit Episcopus suum subditum ad suam diœcesim reuertentem, punire, tradunt etiam, *Basilius Pontius, de matrim. lib.* 5. *cap.* 7. *§.* 2. *num.* 20 *& Diana, part.* 3. *tract.* 5. *resol.* 74.

25 Septimò dubitatur, an possit Episcopus punire clericum sibi subditum ratione beneficij pro delicto alibi commisso, ac si esset subditus ratione domicilij.

Affirmant, *Abb. & Felin. in cap. cum contingat, de foro competenti*, Carol. de Grassis *eff.* 1. *num.* 67. *& Diaz, in pract. crim. cap.* 10. *num.* 3. vbi tamen, *Salcedo, verbo*, puniri, declarat, id procedere, quando non petitur remissio à iudice loci, vbi delictum fuit commissum, *Scipio de Rubeis, in Aphor. verbo punitio*.

26 Octauò dubitatur, an & quando Episcopus possit compellere subditum suum ratione originis, vel domicilij existentem in aliena diœcesi ad comparendum.

27 Resp.

Digitized by Google

27 Resp. non posse, nisi ad residentiam, ratione beneficij, quod possideret habentis curam animarum, iuxta *text. in cap. tuæ, de cler. non resident.* & ad interueniendum Synodo, si
28 fuerit simpliciter necessarius ad suæ diœcesis gubernationẽ, vel ob aliam causam concernentem bonum commune, nam beneficiatus obligatus ad residentiam, si non reſider. Ibi delinquere videtur, vbi residere tenetur, & propterea tunc posset, etiam excommunicari ab Episcopo beneficij requirentis residentiam si non resideret, quamuis sit extra diœcesim, *Suarez, de cens. disp. 5 sect. 4 nu. 4. Bonacina eod. tract. disp. 1. quæst. 1. punt. 11. nu. 6. & alij.*

29 Nonò dubitatur, an excommunicato Episcopo, possit eius coadiutor exercere iurisdictionem.

30 Affirmatiuè, quia coadiutor non habet iurisdictionem ab Episcopo, sed à lege, *cap. volumus, & cap. quia, dist. 89.* quando enim iurisdictio subdelegati non dependet ab eo, in cuius locum est facta delegatio, sed à lege, vel à Principe, tunc per excommunicationẽ eius, in cuius locum est facta delegatio non dicitur suspensa iurisdictio delegati, *cap. 1. de off. Vicarij in 6.* ibi, *si iurisdictionem recipiant ab eodem*, ita *Anchar. & Franc. in dicto cap. 1 Riccius lus de iure personarum, lib. 4. cap. 19. num. 2. & Sbroz. de off. Vic. lib. 3. quæst. 17. nu. 10.* Qui id fatetur, etiam de Vicario Episcopi excommunicati, vt possit exequi causam sibi à Papa delegatam, propter eandem rationem.

31 Decimò dubitatur, quis debeat exercere iurisdictionem, si Episcopus fuerit captus à mauris.

Resp. Capitulum, tunc supplet eius vices, tanquàm si esset mortuus, quia talis, est mortuus ciuiliter, *cap. si Episcopus, de suppl. neglig. Prælat. in 6. Leyua, lib. 4. cap. 20. num. 5.*

32 Vndecimò dubitatur, an Episcopus in causa sibi delegata à S. Sede Apost. possit procedere extra Ciuitatem, in qua fuit deputatus.

Negatiuè, iuxta *text. in cap. statutum, §. in nullo quoque de rescrip. in 6.* cum delegatio sit stricti iuris, *Rota diuers. part. 1. decis. 8.* nisi diceretur in rescripto, in Ciuitate. N. vel alibi cõmoranti, *Ricc. part. 2. decis. 187.* posset, tamen, procedere extra locum deputatum de consensu ordinarij loci, & partium, *Sanchez, de matr. lib. 3. disp. 29. num. 8.* Qui dicit, sufficere, etiam consensũ tacitum, quod negat, *Ricc. part. 4. decis. 54.*

33 Quo verò, pertinet ad iurisdictio-

dictionem voluntariam. Dubitatur Primò, an & quando possit Episcopus illam exercere extra diœcesim, sine consensu diœcesani loci.

Resp. quod posset illam exercere in actibus, in quibus non requiritur causæ cognitio, nec adsunt contradictores, iuxta *text. in l. 2. ff. de off. procons. & DD. communiter in cap. nouit, de off. deleg.* ex quo non irrogatur iniuria iudici alieni territorij, cum absque strepitu, & figura iudicij exerceatur in solos subditos volentes, *glos. in d. l. 2.*

34 Ideo possent extra diœcesim conferre beneficia, & resignationes admittere, *glos. in d. cap. nouit.* præterquam in Curia Romana, præsente Papa ex stylo, *Garcia, part. 5. cap. 8. num. 126.* Sed non posset confirmare electum, nec instituere præsentatos à patronis extra diœcesim, nisi de licentia Ordinarij, & partibus non contradicentibus, quia, licet sint actus voluntariæ iurisdictionis, tamen requirunt causæ cognitionem, *Abb. in d. cap. nouit. num. 5.* sed si non requireretur causæ cognitio, posset præsentatus confirmari secundum *Bald. in d. l. 2. ff. de off. procons.*

35 Præsentatio, tamen, facta Episcopo, extra diœcesim tenet, vt fatentur, *Roch. de Curte, de iurepatr. in princ. nu. 7. Ricc. in praxi, part. 4. resol. 398. & alij.*

36 Similiter posset Episcopus extra diœcesim concedere dimissorias ad ordines proprijs subditis, *Vgol. de potest. Episc. cap. 4. §. 14.*

Sic etiam præstare consensum in donatione Iurispatr. *Ricc. part. 3. dec. 7.*

37 Absoluere, quoque, proprios subditos confiteri volentes, & vti facultate sibi concessa à S.C.T. *sess. 24. cap. 6. de reform.* etiam extra diœcesim, cum subditis dispensandi in occultis irregularitatibus, & suspensionibus ex delicto occulto prouenientibus, &c. *Sanch. in summa, lib. 2. cap. 11. num. 16. cum alijs, apud Dianam, part. 7. tract. 2. de potest. Episc. resol. 8.*

38 Secundò dubitatur, an Episcopi Romæ commutantes, possint voluntariam iurisdictionem, cum proprijs subditis, exercere.

Affirmatiuè Resp. *Conar. lib. 3. var. cap. 20. num. 8. & Leyua, lib. 4. cap. 57. num. 20. cum alijs*, sed ob reuerentiam Papæ exire debent extra mœnia Vrbis, de stylo Curiæ; Hoc tamen non procedere fatetur, *Thesaurus, de pœnis Eccl. par. 1. cap. 20.* quando Episcopus vellet dispensare, aut absoluere proprium subditum in foro con-

Digitized by Google

conscientiæ, quia sicut manus appositio Papæ non ligat manus ordinariorum, quo ad forum conscientiæ, *Gonzales*, *glos. 5. num. 60.* ita neque eius præsentia in Curia, & ita censuit Sacr. Congreg. cuius responsum refert, *Garcia, par. 11. cap. 10. num. 139.*

CAPVT TERTIVM.

DE PRIVILEGIO CONferendi beneficia.

SVMMARIVM.

1 *Beneficiorum collatio de iure communi, cessante reseruatione pertinebat ad Episcopum.*

3 *Tempus, an sit præfixum illi, cui collatum est beneficium, vt debeat acceptare.*

4 *Capellæ plures in eodem Altare sub eadem inuocatione cum diuersis oneribus Missarum, an possint ab vno retineri.*

6 *Papæ potest disponere de omnibus beneficijs.*

9 *Tempus intra quod potest Episcopus conferre beneficia.*

10 *Semestre ad conferendum beneficium iure deuolutionis, quando incipiat currere Episcopo.*

11 *Beneficia, quæ non sint Papæ reseruata, à num. 12. cum seq.*

13 *Beneficia de Iurepatr. laicorum, non veniunt in reseruationibus.*

14 *Sede Episcopali vacante, sunt Papæ reseruata beneficia tunc vacantia.*

16 *Beneficia vacantia ob non delationem habitus, vel ob militiam sunt Papæ reseruata.*

25 *Dignitas maior post Pontificalem in Cathedrali, an sit reseruata, si non excedit valorem 10. florenorum.*

26 *Cimiliarcatus Eccles. Metropol. Neap. non est dignitas maior post Pontificalem.*

27 *Sede Apostolica vacante, an, & quando Episcopus possit conferre benef. tunc vacantia, & num. 32.*

29 *Regulæ Cancellariæ, quando obligare incipiant.*

34 *Bene-*

4 *Beneficium vacatum in mense reseruato, ante obitum Papæ, non potest ab Episcopo conferri.*

35 *Episcopus electus, & confirmatus, an possit conferre benef.*

36 *Acceptatio Alternatiua, an duret si Episcopus transferatur ad alium Episcopatum.*

39 *Episcopus per absentiam à diœcesi, an amittat proprietatem alternatiuæ.*

40 *Alternatiuam amittens, an retineat aliquos menses ad conferendum benef.*

42 *Alternatiua, an gaudeat Episcop. in illo mense, in cuius initio absens fuit.*

44 *Episcopus si in principio mensis alternati acceptet alternatiuam, an ea gaudeat in benefic. vacantibus eodem mense.*

45 *Episcopus conferens beneficium vigore Alternatiuæ, si postea eodem mense à diœcesi abesse contingerit, an valeat collatio.*

49 *Alternatiua, an gaudeat Episcopus absens ex causa approbata à S.C.T.*

47 *Alternatiua, an gaudeat residens tempore vacationis, si non habebat animam residendi.*

46 *Alternatiua vtrum gaudeat Episcopus, si non potest ingredi suam diœcesim.*

TErtium Priuilegium Episcoporum est conferre beneficia Ecclesiastica quomodocumque vacantia in propria diœcesi, & hoc de iure communi antiquo cessante tamen reseruatione; *glos. & DD. in cap. fin. de supplend. neglig. Prælat.* Ideo in conferendis beneficijs iure cõmuni fundatam habent intentionem, *cap. omnes Basilicæ cap. nullus, 16. quæst. 7. cap. quamquam, de elect. in 6. Rota in Regin. benef. 21. Iunij 1621. apud Viuian. de iurepatr. in fine operis decis. 88. & DD. communiter.*

1 Eorum tamen, ordinaria potestas conferendi, coartata fuit per reseruationes, & per regulas Cancellariæ Apostolicæ restricta ad quatuor menses, aut ad sex pro Episcopis residentibus, & habentibus gratiam alternatiuæ, dummodo beneficia, alias dispositioni Apostolicæ reseruata, vel affecta non sint, iuxta dictam regulam Cancellariæ.

Ita,

Digitized by Google

Ita, vt non possint tunc conferri per ordinarios sub pœna suspensionis à diuinis, interdicti ingressus Ecclesiæ, & priuationis facultatis conferendi in eorum mensibus beneficia pro tempore vacantia, & alij inferiores, etiam excommunicationis, & alijs arbitrio, iuxta Bullam Pij IV. incip. volentes, de anno 1567. & Pij V. de quibus meminit, *Riet in praxi, part. 3. resol. 281.* præterquam, quod esset nulla collatio, & possessio.

2 Debet autem esse gratuita prouisio beneficij, propterea pro collatione Episcopus, vel Vicarius, nec parum aliquid posset accipere, vt diximus supra *part. 2. cap. 19.*

3 Tempus tamen, non est præfixum intra quod debet ille cui collatum est beneficium, acceptare, *glos. in cap. si tibi absenti, de præbendis in 6.* vbi si non est præfixum ab Episcopo, intra quod debet acceptare, non præscribitur tempore; Quamuis si aliquis collationē beneficij intra triennium non acceptauerit, præsumitur renunciasse collationi: & ita censuit Rota *in vna Regiensis Prioratus 26. Iunij* 1587. *Riccius, part. 4. decis. 60. Gomesius decis. 27. & Nouar. part. 1. tit. de benef. resign. poss. num. 15.* Sed in præsentatione aliter dicendum est, ex quo acceptari debet intra tempus datum patronis ad præsentandum, vt dicemus infra, *cap. 15.* & aliter sit in beneficijs resignatis coram Episcopo, vel Summo Pontifice, vt diximus supra, *part. 2. cap. 5.*

4 Et quibus personis beneficia sint conferenda, & quibus non, etiam diximus supra, *part. 1. cap. 15. & part. 2. cap. 6.*

5 Est, autem, hic obiter, obseruandum, quod Capellanię plures in eodem Altari sub eadem inuocatione cū diuersis oneribus Missarum, quę antiquitus conferebantur pluribus clericis, & ad præsens reperiuntur possideri ab vno sub titulo vnius Capellaniæ, non possunt retineri hodie absque Apostolica dispensatione, vt censuit Sacr. Congreg. Conc. *sub die 17. Augusti* 1630. teste, *Barbosa, de iure Eccles. lib. 2. cap. 8. num. 27.* Similiter, nec duæ, vel tres Capellanię vniformes sub eodem tecto retineri possunt, *Garcia, part. 11. cap. 5. num. 98. & Barbosa, cit. lib. 3. cap. 5. num. 29.*

6 Prouidere tamen, de beneficijs primum locum obtinet Papa, ad quem ex suæ potestatis plenitudine libera, & plena dispositio beneficiorum pertinet *cap. fiā Sede, de præben. in 6. & clem. 1. vt lite pen-*

Digitized by Google

dent. de qua plenissima potestate Papæ in beneficijs, latè *Gonzales ad regul. de mensib. §.1. probem.* dicens omnem conferendi potestatem, & iurisdictionem ab ipso Papa, tanquam à fonte procedere, fluere, & refluere, & cunctos Prælatos de mundo habere potestatem à Papa, ipsum verò, à solo Deo, & ideo in men-
7 sibus ordinarijs, etiam potest Papa prouidere de omnibus beneficijs, ac cum ordinarijs concurrere, tanquam Ordinarius ordinariorum, & Episcopus totius Orbis, *cap. cuncta per mundum, 9 quæst. 3 Hieron. Venero, & Leyua in exam. Episcop. lib. 9. cap. 3. num. 33. & alij.* Idemq; ait, *Garcia, part. 5.*
8 *cap. 1. num. 19.* de beneficijs vacantibus in mensibus alternatiuè, si Episcopus eam habeat, ita vt, si Papa in eis præueniat, valeat eius collatio, *cap. dudũ, §. nos igitur, & cap. si à Sede Apost. de præb. in 6.* & obseruat, *Barbosa, de pot. Episc. alleg. 57. num. 10. & de iure Eccles. lib. 3. cap. 13. num. 116.*

Sed *Episcopus* non potest præuenire in beneficijs reseruatis, quorum prouisio spectat ad Papam, priuatiuè, *Garcia, cit. loco, num. 1. & alij.*

9 Sed dubitatur Primò, quid dicendum si eadem die Papa, & Episcopus idem beneficium pluribus cõferant, nec de Prioritate constet.

Resp. quod præfertur qui prius adeptus est possessionem, & in ea est, *glos. in cap. si à Sede, de præben. Barbos. d. alleg. 57.*

10 Secundò dubitatur, quod tempus competit Episcopo ad conferendum beneficium quãdo collatio ad ipsum spectat.

Resp. competit tempus Semestre à die scientiæ vacationis, *cap. 2. de conces. præbenda*, quo tempore transacto, si de eo non disposuerit, collatio deuoluitur ad Superiorem, *cap. licet, de supplenda neglig. Prælatorum*, sed hoc tempus, impedito non currit, *cap. quia diuersitatem de conces. præbenda, Caputaq. decis. 181. part. 2. Leyua, lib. 4. cap. 33. num. 26.* Præsumitur, autem, habere scientiam quotiescumq; residet in diœcesi, *Riccius, in praxi aurea, resol. 184.*

11 Et tamen, beneuerũ, quod Patroni non præsentantes Capellanum in beneficio de Iurepatr. intra tẽpus eis ad præsentandum concessum, beneficium iure deuolutionis ad Episcopum spectat, & à die quo *Episcopus* scire cognouerit ad ipsum spectare iure deuolutionis currit Semestre, non autem à die quo currit Patronis ad præsentandum, *Rota diuers. part. 1. decis. 481. & Ricc. part. 2.*

Digitized by Google

part. 2. decis. 185. *& Barbosa, de iure Eccl. lib. 3. cap. 13. nu.* 108.

12 Tertiò dubitatur, quæ beneficia dicantur Summo Pontifici reseruata, siue affecta Sedi Apostolicæ.

Et dicendum est, quod in nonnullis casibus, dicũtur reseruata, dum plures reseruationes, tam in iure, quam in regulis Cancellariæ reperiuntur, & signanter in sequentibus, magis in praxi occurrentibus.

13 In primis, de iure reseruantur dispositioni Romani Pontificis, omnia beneficia vacantia apud Sedem Apostolicam, seu in Curia, *cap. præsenti, de præbend. in 6. & in clem. 1. vt lite non contestata*. Quando autem, beneficium dicatur vacare apud Sedem Apostolicã, seu in Curia, vide *Garciam, part. 5. cap. 1. à num. 73. Barbosam, de potest. Episc. part. 3. alleg. 57. num. 22. & de iure Eccles. lib. 3. cap. 13. num. 19.*

14 Sub hac tamen, reseruatione non veniunt beneficia de Iurepatr. laicorum, *glos. in cap. licet, de Præbend. in 6.* cum non comprehendantur in reseruationibus, *Roch. de iurep. verbo competens, quæst. 24. num. 54. Ricc. in praxi, part. 3. resol. 386.* vbi idem fatetur de Iurepatr. mixto, scilicet partim clericorum, & partim laicorum, quia in fauoralibus attenditur qualitas laicalis.

Sicuti etiam non veniunt in dicta reseruatione, beneficia regularia, *Gonzales, glos. 8. num. 11.*

15 Secundò reseruantur Papæ beneficia vacantia Sede Episcopali vacante, iuxta *Bull. Pij V. incip Sanctissimus*.

16 Tertiò reseruantur beneficia per solam appositionem manus Papæ, quamuis inutiliter factam, *cap. ad nostrum, de appell. Gonzal. ad regul. 8. §. 3. proem. num. 146.*

17 Quartò reseruantur beneficia vacantia ob non delationẽ habitus clericalis, iuxta *Bull. Sixti V. incip. cum Sacrosancta, de anno* 1589. *Quaranta, verb. Habitus clericalis*. Requiritur, tamen necessario, quod spatio tanti temporis in habitu clericali quis non incesserit, vt cõmuni opinione reputaretur laicus, *Farinac. in praxi crimin. part. 1. quæst. 8. num. 68. Barbosa, de iure Eccles. lib. 3. cap. 14. num. 63.*

18 Est, autem, hic obseruandũ, quod ipso iure vacat beneficium per militiam secularem, nam clericus miles effectus, ita dicitur à statu clericali alienus, vt proinde statim, atq; declaratur miles, videatur ipso facto, beneficio renunciare, *cap. vlt. vbi glos. de cler. coniug.*

Digitized by Google

elar. S. fin. quæst. 73. & Riccius. de iure pers. lib. 7. cap. 5. num. 19

19 Qui dicit, etiam si clericus postquam fuerit in matricola militum descriptus, pœniteat, & paucis post diebus, ante quã Sæua exerceat, depositio cingulo militari, iterum vestes clericales reassumat, dicitur nihilominus à statu ordinis recessisse, ita quod noua clericalis habitus reassumptio ad recuperanda beneficia, quæ ante militiam obtinebat, & per militiam ipse iure vacarunt illi nõ sufficiat, vt obseruat etiam, *Barbosa, de iure Eccles. lib. 3. cap. 14. num. 31.*

20 Quintò reseruantur beneficia vacantia per delictum offendentis litigantes in Curia, eorumque Iudices, Aduocatos, Procuratores, testes, vel Notarios iuxta *Bull. Alex. V. I. incip. in Eminentia, Rota diuers. part. 2. decis. 161.*

21 Sextò, sunt reseruata beneficia vacantia ob non publicationem resignationum, iuxta Const. Gregor. XIII. de anno 1584. incip. *Humano*, quam refert, *Quaranta, verb. benef. resign. publ.*

22 Septimò, sunt reseruata beneficia illorum, qui se ipsos, pro aliis examini supponunt, iuxta Bull. Pauli IV. incip. *inter cæteras, de anno* 1557. *Gonzal. glos. 51. num. 107.*

23 Octauò, beneficiorum collatio, quæ vacant propter crimen hæresis spectat ad Papã, iuxta Bull. Pij V. incip. *cum ex Apostolatus, de anno* 1566.

24 Nonò beneficia vacantia per priuationem sunt reseruata dispositioni Papæ, iuxta Const. Pauli III. incip. *Sanctissimus.*

25 Decimò beneficia recepta in confidentiã, quæ vacant ipso iure, sunt Apostolicæ Sedi reseruata, iuxta *Const. Pij V. incip. intollerabilis, Pars. de confid. benef. quæst. 7. num. 79.*

Sunt denique nonnulli alij casus, in quibus Papæ reseruantur beneficia per regulas Cancellariæ, præter alios, de quibus apud *Barbos. alleg. 57. & de iure Eccl. lib. 3. cap. 13. à num. 46. Garciam, & Gonzal. locis cit. & alios.* DD.

26 Et quia per regulas prædictas præcipuè per regulam tertiam, hodie quartam Cancellariæ, inter alia beneficia Papæ reseruantur omnes dignitates maiores post Pontificalem in Cathedralibus, nec non valorẽ decem florenorum auri cõmuni extimatione excedentes principales in Collegiatis Ecclesijs, fuit dubitatum, vacante dignitate Archidiac. Cathedr. Ecclesiæ Ciuitatis Ariani, quæ est prima post Pontificalem de qua fuerat prouisus perillustrissimus,

Digitized by Google

quæ Dominus V. I. D. Iacobus Marra, per S. Sedem Apost. & nihilominus per Ordinarium fuit alteri collata sub prætextu, quod non excedebat valorem decem florenorum. An comprehenderetur sub reseruatione, & per *Rotam coram R. P. D. Motmanno in Arianen. Archidiac. 4. Decemb. 1637.* fuit decisum comprehendi sub reseruatione, quia ex verbis regulæ reseruantur omnes dignitates maiores post Pontificalem in Cathedrali, deinde volens Papa similiter reseruare dignitates principales in Collegiatis, non vtitur verbo vniuersali, *omnes*, sed addit solum qualitatem excessus 10. florenorum.

37 Insuper est hic notandum, quod cum fuisset prouisus Cimiliarcatus Metropolitanæ Ecclesiæ Neapolis personæ eruditissimi Domini Ioan. Vincentij Lupenis, ab Eminentiss. D. Card. Boncompagno Archiep. gloriosæ memoriæ, sicuti alijs per prædecessores Archiepisc. fuit collatus, & nihilominus eum de impetrauerat à S. Sede Apost. *Abb. Vrsius*, tanquam de reseruato in *d. regula 3. bodie 4.* sub prætextu, quod esset dignitas maior post Pontificalem in dicta Ecclesia, causa introducta in *Rota coram Illustriss. Domino Bichio*, fuit resolutum *sub die 26. Ianij 1647. in Neap. Cimiliarcatus*, cadere sub reseruatione ex eo, quia Cimiliarcatus in dicta Ecclesia non est dignitas maior post Pontificalem, nec olim fuit collatus, & possessus ab alijs tanquam prima dignitas, neque inter alios Canonicos habet aliquam prærogatiuam, sed tempore quo fuit collatus habuit vltimum locum inter septem Canonicos Præsbyteros præbendatos, & sic pluries obseruari vidi, & omnibus est notissimum, & patet ex latius deductis in dicta decisione.

38 Quærò dubitatur, quid dicendum Sede Apostolica vacante, an beneficia tunc vacantia possint ab Episcopo conferri.

29 Affirmatiuè, quia tunc cessant regulæ reseruatoriæ, & omnes mensæ sunt Ordinarijita, *Gonzal. ad reg. 8. §. 9. in procem. num. 46. Garcia, part. 5. cap. 1. num. 772. & alij communiter.*

30 Et non solum omnes mensæ, tunc erunt Ordinarij ante assumptionem noui Papæ, sed etiam antequam faciat regulas Cancellariæ, quæ semper solent fieri die immediatè sequenti Assumptioni; vt ancem ligent huiusmodi regulæ non est necessaria earum publicatio, quia statim incipiunt ligare, quoad effectum nullitatis,

non

non tamen, nisi post publicationem, quo ad pœnas incurrendas, *Gonzalez, loco citato, num.* 54.

31 Quod tamen procedit, dummodo Papa tempore Assumptionis ad Summum Apostolatum apicem dicta beneficia, & de quibus ordinarij collatores, tunc minimè disposuerunt, non reseruauerit, prout fecit Vrban. VIII. *regul.* 68. ab eo nouiter addita, *Barbosa, de iure Eccl. lib.* 3. *cap.* 13. *num.* 96.

32 Intelligitur autem procedere dicta conclusio, quando agitur de reseruatione beneficij ratione temporis, prout in *regul.* 8. *alias* 9. quia tunc si vacatio contingerit Sede Apostolica vacante, etiam si alias esset mensis Apostolicus, collatio spectaret ad ordinarium, dum vacatio Sedis excludit reseruationem, & regulæ Cancellariæ, tunc non operantur.

33 At verò, quando agitur de reseruatione, quæ inducitur, vel ratione personarum, vt puta, quia possidens beneficium erat familiaris Cardinalis, vel collector, aut subcollector, seu alia adesset reseruatio, quæ personæ possessoris adhereret, vel ratione ipsius beneficij, vt quia esset prima dignitas, Mo-
34 nasterium, vel alio modo ratione rei affectum, Sedi Apost. tunc enim, si vacatio contingat Sede Apostolica vacante, collatio spectat ad futurum Papam, quia reseruatio hæc non inducitur in ipso obitu possessoris, & sic in vacatione, quo tempore regulæ Cancellariæ expirarunt, sed reseruatio fuit inducta, & infixa à principio, statim, ac ille fuit familiaris, collector, seu beneficium fuit prima dignitas, aut alio modo antea affectum Sedi Apostolicæ, *Gonzalez, loco cit. num* 43. *Garcia, num.* 344. & Rota in una *Andrien. Archidiac.* 5. *Decembris* 1625. *coram Merlino cuius decisionem, refert Viuian. lib.* 5. *cap.* 5. *num.* 164.

35 Nec posset Episcopus conferre beneficium vacatum in mense reseruato ante obitū Papę, quia non cessat reseruatio, dum beneficium semel affectū semper durat affectum, *cap. si Apostolica, de præben. in* 6. *extrauag. ad Romani, eod. tit. Garcia cit. loco num* 783 & 789.

36 Quintò dubitatur, an Episcopus electus, & confirmatus sed non dum consecratus, possit conferre beneficia.

Affirmatiuè, si expediuit literas Apostolicas, & possessionem obtinuit Ecclesiæ sibi collatæ, iuxta *extrauag. iniuncta, de electione*, & diximus supra, *part.* 1. *cap.* 1.

37 Sextò dubitatur, an acceptatio alternatiuæ duret, si Episcopus,

Digitized by Google

scopus, quidillam acceptauit, transferatur ad alium Episcopatum.

Resp. cessare alternatiuam per translationem acceptantis ad alium Episcopatum; nam illa acceptatio est solum quo ad Episcopatum, tunc obtentum, *Gonzal. glos.* 58. *nu.* 25. & *Garcia cit. num.* 486.

38 Septimò dubitatur, an Episcopus, qui semel acceptauit alternatiuam, possit pœnitere, & ab ea acceptatione recedere.

39 Negatiuè, ex eo, quia acceptatio, est mensium commutatio, seu permutatio, & quidam quasi contractus inter Papam, & Episcopum, nisi tamen, Papa acceptauerit renuntiationem alternatiuæ, quia ex tunc ei competent quatuor menses ordinarij dumtaxat, *Gonzales, glos.* 18. *num.* 14. *Garcia, par.* 5. *cap.* 1. *à num.* 488.

40 Octauò dubitatur, an per absentiam Episcopus amittat proprietatem alternatiuæ.

Resp. nequaquam illam amittere, sed solum suspenditur illius vsus, *Martin. Andr. de cis.* 110. *num.* 13.

41 Nonò dubitatur, si Episcopus post acceptatam alternatiuam à sua diœcesi se absentauerit per tempus notabile, an possit saltè conferre beneficia vacantia in quatuor mensibus.

Affirmant aliqui, & negant alij, vt *Franc. Leo, par.* 1. *cap.* 18. & *Gonzalez, ad regul.* 8. *glos.* 56 *num.* 37.

42 Nihilominus alij cum distinctione respõdent, aut enim agitur de vacatione in mensibus Iunij, & Decembris, qui vocantur menses fixi, & tunc posse Episcopum conferre iure ordinario siue resideat, siue non resideat, non vigore alternatiuæ, aut agitur de vacatione in mensibus Martij, & Septembris, tunc ad Papam spectare collationem, ita, *Garcia, d. part.* 5. *cap.* 1. *num.* 506. *Barbosa, alleg.* 57. *num.* 38. & *de Can. & dignit. cap.* 14. *num.* 29. *Gauante, in man. verbo Alternatiua, & censuit Rota in vna Sulmon. Alternatiuè*, 10. *May* 1610. *coram Lancellotto*, vt refert, *Ricc. in praxi, part.* 1. *resol.* 582.

43 Decimò dubitatur, si Episcopus esset in possessione cõferendi beneficia vigore Alternatiuæ, & reperiatur absens à diœcesi in principio mensis alternati, & reuertatur in diœcesi in eodem mense, an gaudeat alternatiua in beneficijs vacantibus in tali mense post reditum ad Episcopatum.

In hoc dubio in partem affirmatiuam inclinare videntur, *Garcia, d. part.* 5. *cap.* 1. *nu.* 698. & *Gonzal. glos.* 43. *num.* 136.

43 Con-

Digitized by Google

43 Contrarium tamen censuit, *Rota, in Papien. benef.* 10. *Aprilis* 1617. coram R. P. D. Martin. *Andr. decis.* 110. & *Ludouis. decis.* 70. & fatetur etiam, *Barbos. de Can. & dign. cap.* 14. *num.* 27 ex eo, quia per absentiam Episcopi in principio mensis, cessauit commodum alternatiuæ ad eius fauorem, & totus mensis est Papæ reseruatus.

44 Vndecimò dubitatur, quid si Episcopus in principio mensis alternati acceptet Romæ alternatiuam, an ea gaudeat in beneficijs post acceptationem vacantibus eodem mense.

Negatiuè videtur respondendum, ex eo, quia alternatiua exigit integram residentiã, iuxta præfatas Rotæ decisiones, licet aliter scribat, *Garcia, num.* 694.

45 Duodecimò dubitatur, quid si Episcopus, qui est in possessione conferendi beneficia vigore alternatiuæ residit omnes fere dies mensis, & in illis vacantia beneficia contulisset, & postea in fine mensis abesse contingeret, an collationes factæ de tempore habili corruant.

Et videtur dicendum, non corruere, cum prouisiones fuerint legitimè factæ de tempore habili, vt in *d. decis.* 110. *Martin. Andr.* Quamuis aliter esset dicendum si initio mensis præsens fuerit Episcopus, & vacauerit beneficium, illudque vi Alternatiuæ contulerit, mox que discesserit, *Barbosa, de can. & dign. cap.* 14. *num.* 28.

46 Decimotertiò dub. an Episcop. absens ex causa à S. C. T. approbata fruatur Alternatiua per ipsum acceptata.

Negatiuè, cum requiratur vera, & realis residentia, & nõ ficta, vt est in absente *ex iusta* causa, cum per appositionem dictionis, verè, *in* regul. Cancell. à temp. Sixti V. residentia vera præcisè requiratur, *Garcia, num.* 463 *Barbosa, alleg.* 53. *num.* 35. & *Gonzales, glos.* 43. *num.* 43.

47 Decimoquartò dubitatur, an gaudeat alternatiua Episcopus, si de tempore vacationis beneficij resident, tamen non habebat animum residendi.

In hoc dubio, *Rota, apud Ludouis. decis.* 70. & 239. censuit non haberi pro residente ad effectum gaudendi alternatiua, quia illa præsentia non videtur ordinata ad residentiam propter animum reuertendi ad Ciuitatem, in qua solus erat residere ratione officij, quo ibi fungebatur.

48 Decimoquintò, dubitatur si Episcopus non potest ingredi suam diœcesim propter proteruiam impiorum, an gaudeat Alternatiua.

Affirmat,

Digitized by Google

Affirmat, Gonzalez, dicta glos. 43. quæst. 9. num. 200.

Negat verò, Garcia, cit. num. 469. propter verba regulæ, quæ veram, & realem residentiam in propria diœcesi requirunt.

CAPVT QVARTVM.

DE PRIVILEGIO Celebrandi extra Ecclesiam cum Altari portatili.

SVMMARIVM.

1 Episcopi priuilegium celebrandi extra Ecclesiam, an sit reuocatũ per S.C.T. num. 3.

2 Missam ante auroram, aut post meridiem, an possint dum iter agunt celebrare.

5 An uti possint hoc Priuilegio cap. fin. ob aduersam valetudinem.

10 Capellam in propria domo, an possint deputare.

11 Missa Sacrificio interessentes in priuato Episcopi Sacello, an satisfaciant præcepto Ecclesiæ.

12 Episcopi, an possint extra diœcesim uti hoc Priuilegio absque licentia diœcesani.

15 Priuilegia, quæ nam concedi consueuit Summus Pontifex Episcopis assistentibus.

16 Episcopus non dum consecratus, vel titularis, an gaudeat hoc Priuilegio, & num. 18.

17 Interdicti tempore, an Episcopus possit uti dicto Priuilegio.

21 Missam, an teneatur Episcopus quotidie celebrare, vel eam audire.

22 Episcopi de iure priuatim celebrare possunt Missam in aliena diœcesi absque licentia.

QVartum Priuilegium Episcoporum est. Quia possunt in quolibet loco decenti suæ habitationis extra Ecclesiam cum Altari portatili celebrare, vel celebrari facere, iuxta text. in cap. finali, de Priuil. in 6. cum non deceat, Episcopos absque rationabili causa, vllam diem
1 prætereire, in qua Missam non celebrent, vel non audiant, Vgolin. de potest. Episcop. cap. 2.

Digitized by Google

§.2.num.4. *Gauante in man. verb.Episcopus,num.9. Naldus verb.Episcopus,& alij.*

2 Sic,etiam,possent *Episcopi*, dum iter faciunt Missam ante auroram, vel post meridiem celebrare, vel coram se celebrari facere,secuudum,*glos.in d.cap.fin verbo, indulgemus, Genuens.in man cap.11 Diana, part.6.tract.8. resol.40. Tamburin. de iure Abbat. tom.2. disp.5. quæst.7. Barbos. part 2. alleg,23 num.5.& Nald.verb. missa*, qui dicit, & si hæc opinio nullo iure fulgiator, tamen ita videtur consuetudine receptum.

3 Sed dubitatur P.imò an d. Priuilegiũ *c.fin.* sit sublatũ per S.C.T. *sess.24. in decreto de obser. & euitand. in celebrat. Miss.*

4 Resp. licet aliqui dubitent, an sit sublatum; Tamen verius est, non esse sublatum, vt censuit Sacra Congreg.quia intentio Concilij fuit tollere abusus,at in Episcopis non est abusus,cum fiat ex causa,scilicet, vt quotidie Missam celebrent, aut audiant,iuxta *text.in dicto cap.finali*,ita *Azor.par.1.lib.10 cap.26.quæst.4. Sa, verb.Episc. num 24.Vgol.cit.& Barbosa., de iure Eccl.lib.1.cap.12.nu.24.*

5 Vnde,in casu aduersæ valetudinis, possent vti dicto Priuilegio,vt censuit Sac.Congreg. cuius responsum refert, *Perficus de off. Sacerd. lib.1. dub 6. num.54.* Qui tamen, ibidem *num.55.* secus fatetur,quando commodè non posset ad Ecclesiam accedere, ex eadem Sacr.Congreg.cuius respõsum, etiam refert,licet posse eo casu vti dicto Priuilegio,tradant *Vgolin.& Barbos.cit.locis*,quibus accedere videtur,*Pasqualing.decis.moral.decis 55.*

6 Secundò dubitatur, an Episcopi possint deputare Capellam in proprio Palatio, vbi celebrent,vel celebrari faciant ad libitum.

7 Affirmatiuè resoluunt, *Pasqualing.d.decis 55. nu.3. Vgol. & Gauante, cit.locis*, quia prohibentur tantum Oratoria priuatarum domorum. Palatium autem, Episcoporum nõ est priuata domus. quod præsertim, verum esse ait, *Pasqualing.* si ita erigant Oratorium, vt se habeat, ad modum publici, cum titulo alicuius Sancti; Nec etiam, Palatium Episcopale comprehenditur sub nomine priuatæ domus, *cap.id constitutum, 17 quæst.4.* & omnibus Episcopis esse permissum celebrari facere in Capella sui Palatij, rescripsit Sacra Congreg Episc. Tortonen,vt refert, *Barbosa de iure Eccles lib.1.cap.12.num.25.*

8 Existimat,tamen,*Laur.Portell.*

Digitized by Google

tell. in respons. regular. part. 5. casu 20. num. 7. cum Diana 2 tom. 3. tract. 4 miscell. resol. 15. quod in dicto Oratorio Palatij Episcopi posset quis celebrare præsente ipso Episcopo, non autem ipso absente, ex eo, quia hoc Priuilegium non est reale, ideſt illi Oratorio concessum, vel loco, sed est Priuilegium personale concessum, scilicet, personæ Episcopi, cum celebrat, vel cum ibidem audit Missam, & proinde cæteri Sacerdotes, absente Episcopo nō poterunt tali Priuilegio gaudere. Quamuis, idem, *Diana, part. 6. tract. 8. resol* 40. aliter videatur sentire in casu absentiæ Episcopi.

9 Interessentes, tamē, Sacrificio Missæ in priuato Episcopi Sacello. Satisfaciunt Præcepto Ecclesiæ, tam in diœcesi quam extra, vt censuit Sacra Congr. *die* 22. *Septembris* 1640 cuius responsum refert, *Diana, loco citato*.

10 Tertiò dubitatur, an Episc. possint vti dicto Priuilegio extra propriam diœcesim, absque licentia diœcesani.

11 Negatiuè respondent, *Navar. lib. 1. consil. 16. de Priuileg. Emanuel Sà, verbo Episcopus, num. 24. & Beia, part. 4. casu* 33 qui tamen hoc limitat, quando permanenter moratur in aliena diœcesi per multos dies.

12 Nihilominus contrariam sententiam, posse, scilicet, vti eo Priuilegio, absque licentia diœcesani docent, *glos. in dicto cap. finali, verbo indulgemus, Vgolin. part. 1. cap. 2. §. 2. Barbosa, part. 2. alleg. 23. Azor. to 1. lib. 10. cap. 26. quæst. 4. Gauante, cit. loco, Portell. loco citato, &* 13 *alij apud Pasqualing. decis. 56. & Dianam, part 4. tract. 4. miscell. resol. 15.* Non tamen Romæ, & mouentur ex eo, quia Priuilegium *Episcoporum* celebrandi in Altari portatili, absolutè, atque adeo, tam in propria, quam aliena diœcesi, est insertum in corpore iuris, nempe, *in d. cap. finali*. Ideo habet vim legis statuentis, quod conuenit Episcopis, ratione status, & dignitatis.

14 Sed obiter hic est notandū, quod inter cætera Priuilegia, quæ Summus Pontifex consuevit impartiri Episcopis assistentibus, est, vt in priuato domus suæ Oratorio, etiā in alma Vrbe existente, per Vicarium ipsius Pontificis, prius, visitando, & approbando vnam Missam pro vnoquoque die, per se ipsos, seu per alium Sacerdotē, ac si ab Vrbe abfuerint, Paschatis, Resurrectionis, Pentecostes, & Natiuitatis Domini, aliisque solemnioribus exceptis, in forma consueta celebrare valeant, *Corradus, in*

Digitized by Google

praxi dispnf. lib. 10. *cap.* 4. *num.* 16.

15 Quartò dubitatur, an Episcopus non dum consecratus gaudeat huiusmodi Priuilegio *cap fin.*

Affirmant, *Suarez, de cens. disp.* 28 *sect.* 2. *num.* 7. *& Gauant. d. verb. Episcopus, num.* 10. cum sit vere Episcopus, quo ad dignitatem, licet non quo ad ordines, *Pasqualing. decis.* 98.

16 Quintò dubitatur, an tempore interdicti possint Episcopi celebrare, & vti *d. Priuil. cap. fin.*

Affirmatiuè respondent, *Sayr. de cens. lib.* 5. *cap.* 5. *nu.* 16. *Vgol. de potest. Episcop. d. cap.* 2. *§.* 2. *num.* 4. *& Barbosa, de iure Eccles. lib.* 1. *cap.* 12 *nu.* 27. *tuxt. text. in cap. quod nonnulli de Priuileg. seruata, tamen forma, cap fin. de sent. excom. in* 6. *Leyua, lib.* 11. *cap.* 14. *num.* 30.

17 Sextò dubitatur, an Episcopus titularis gaudeat Priuilegio *d. cap fin.*

18 Videtur affirmatiuè respondendum ex traditis per *Bossium, de Iubileo sect.* 3. *casu* 2. *§* 1. *num.* 106. *& Pasqualing. decis.* 87. dum hoc Priuilegium non conceditur ratione iurisdictionis, sed ratione dignitatis, & proinde dicitur concedi Episcopis, significando dignitatem, propter quam conceditur. Episcopus autem titularis, est vere Episcopus habens veram dignitatem Episcopalē, *cap. legimus, verf. vbicumque, dist.* 93. & ideo cum comprehendatur nomine Episcopi, nō est excludendus à participatione Priuilegij, præsertim, cum fauorabilia sint amplianda, & faciunt notata, per *Dian. par.* 6. *tract.* 1. *resol* 5.

19 Septimò dubitatur, an Episcopus teneatur quotidie celebrare Missam, vel tam audire.

20 Resp. quod diebus Dominicis, & Festis solemnibus celebrare debet, & tam frequenter, quod suo muneri satisfaciat, legitimo cessante impedimento, quia habet curam animarum totius diœcesis, *S. C. T. sess.* 23. *cap.* 10. *de reform. Nald. verb. Episcopus, nu.* 9. *et Franc. Leo, part.* 1. *cap.* 3. *num.* 35. Sed non sub reatu p. m. cum non reperiatur sub præcepto, nisi ratione obligationis, contentus, vel scandali, *Nauar. cap.* 6. *n.* 19. Quamuis peccare censeat, *Genuens. in man. cap.* 12. si frequenter data comoditate, & honestate seruata, pro quibus suis Sacrificium non offerat, saltem bis, vel ter in mense. Non tamē, tenetur Episcopus quotidie audire Sacrū; Secundum eumdem, *Nauar. cap.* 22. *nu.* 2. *cum text. in d. cap. fin. de Priuil. in* 6. *& cap.* 5. *de consecrat. dist.* 1 intelligātur de congruentia, de consilio.

Digitized by Google

consilio, & bene esse, ita *glos. in clem. 1. verb. Canonicos, de celebrat. Miss. Leyua, lib. 4. cap. 17. num 15 & Riccius in praxi aurea, resol. 203.* quia *in d. cap. finali*, non præcipitur, sed suadetur, & non debet imponi Episcopo obligatio, quæ in iure illa non est imposita.

22 Denique est obseruandum, quod dum de iure conceditur Episcopis, vt possint priuatim Missam celebrare in aliena diœcesi sine licentia Ordinarij loci, poterit quoque vti benedictione Episcopali cum verbis, *sit nomen Domini benedictum*, cum illa sint potius Ordinis, quam iurisdictionis, *Piasec. in praxi part. 1. cap 2. Ricc. in praxi aurea, resol. 203. & Barbosa, part. 2. alleg. 27. num. 64. cum aliis.*

CAPVT QVINTVM.

DE PRIVILEGIO CONcedendi indulgentias.

SVMMARIVM.

1 *Indulgentias limitatas potest concedere, etiam Episcopus electus, & confirmatus.*

2 *Abbates, & alij prælati inferiores, an possint concedere indulgentias.*

4 *Archiepiscopus, an possit cõcedere indulgentias per Prouinciam.*

5 *Exemptis, an possit Episcopus concedere indulgentias, vel in loco exempto.*

8 *Indulgentias pro mortuis non posset Episcopus concedere.*

9 *Indulgentijs, quas alijs concessit, gaudere potest Episcopus.*

13 *Indulgentias valide, an concedat Episcopus, dum in p m. existit.*

14 *Delegare, an possit Episcopus facultatem concedendi indulgentias limitatas.*

15 *Clausula in indulgentijs Papalibus, dũmodo, alias non concesserimus, intelligitur de alia simili in eadem concessione.*

16 *Festiuitas alicuius Sancti, quando transfertur, an etiam transferatur indulgentia concessa pro illa Festiuitate.*

17 *Indulgentijs vigore Priuilegiorum quãdo gaudeant confraternitates.*

18 Edi-

Digitized by Google

18 *Edictum, circa aggregationes Confraternitatum, ad effectum gaudendi indulgentijs, & alijs facultatibus, vigore Priuilegiorũ.*

QVintum Priuilegium Episcoporum est potestas, quam habent concedendi Indulgentias tẽporales, & limitatas, iure communi Canonico dependente à Summo Pontifice, qui solus primario potest indulgentias concedere, & posset Episcopus, etsi non dum Sacerdos, aut non consecratus, eas concedere,
1 dummodo sit electus, & confirmatus, *glos. communiter recepta in cap. transmissa, de elect. D. Thom. in 4. d. 20. quæst. 1. art. 4. quæstiunc. 2. Azor. inst. mor. part. 2. lib. 3. cap. 54. qu. 1. et Gauante in manual. verb. indulgentia.* Nam huiusmodi potestas est iurisdictionis, non ordinis, *cap. quod autem, de pœnit. & remiss. Azor. cit. Vgolin. de potest. Episc. n. 4. & Tamburin. de iure Abbatum, tomo 2. disp. 9. quæst. 1.*

2 Indulgentiæ autem, temporales, quas Episcopus concedere valet sunt, ipso iure præscriptæ, vt *in cap. cum ex eo, vers. adhæc, de pœnit. & remiss.* scilicet, in dedicatione Ecclesiæ, vnius anni indulgentiam concedere potest, & in anniuersario dedicationis, vel aliàs concedit solum indulgentiam quadraginta dierum. Si verò fuerit Episcopus Cardinalis, concedit centum dierum indulgentiam, *Vgolin. d. cap. 41. §. 1.*

An autem Abbates, & Prælati inferiores possint concedere indulgentias.

Negatiuè, nisi à Summo Pontifice ex Priuilegio id fuerit concessum, *Tamburin. d. disp. 9. quæst. 1. num. 3.*

3 Sed dubitatur Primò, quibus potest Archiepiscopus, vel Episcopus concedere Indulgentias prædictas, & vbi.

Resp. subditis suis, & exteris in sua iurisdictione commorantibus, *Gauante in man. verbo Indulgentia, num. 3. & Vgolin. d. cap. 41. §. 2.*

4 Archiepiscopo, tamen, datur facultas concedendi Indulgentias per totam Prouinciã & Archiepiscopatum, etiam si non sit in actu visitationis, *cap. nostro, de pœnitent.* dummodo non excedat statutum generalis Concilij, ideſt vt huiusmodi Indulgentiæ non extendantur vltra annum, quando dantur in dedicatione Ecclesiæ, & in anniuersario dedicationis, quadraginta dierum, *cap. cum ex eo, eodem titulo de pœnitent. Quaranta, verbo Archiepiscopi auctor.*

Digitized by Google

auctoritas, verſ. 31. & Genuenſ. in praxi cap. 88. num. 19. Nam licet Archiepiſcopus extra ſuam diœceſim, non habeat contentioſam iuriſdictionem, cum tamen Indulgentias concedere ſit voluntariæ iuriſdictionis, illas concedere poteſt, *gloſ. in d. cap. noſtro, Riccius dicta reſol 306. & Merolla, to. 3. diſp. 7. cap. 5. num. 567.*

5 Secundò dubitatur, an exẽptis poſſit Epiſcopus concedere Indulgentias.

6 Negatiuè reſp. aliqui, ſed alij contrarium cenſent, ita, *Bellarmin. de Indulgentijs lib. 1. cap 11. quæſt. 3.* quia inducta in fauorem, non debent conuerti in laſionem, *l. quod fauore, C. de legibus.* Ideo etiam religioſis poſſet Epiſcopus Indulgentias concedere, iuxta ſuam facultatem, *Gauante, cit. loco & Ceſpides, de exempt. regular cap. 14. dub 229.*

7 An autem, in loco exempto poſſit Epiſcopus concedere Indulgentias.

Affirmant, *Ceſpides, d. cap. 14. dub. 229. & cap. 24. dub. 464.*

Negant verò, *Quaranta, loco cit. Gauante verb. Archiepiſc. & Merolla, d. tom. 3. diſp. 7. cap. 5. num. 567.* cum concedere Indulgentias non ſit dignitatis, ſed iuriſdictionis Epiſcopalis, & paria ſunt locum eſſe exemptum omnino à iuriſdictione Epiſcopi, & eſſe extra diœceſim.

8 Tertiò dubitatur an Epiſcopus poſſit concedere Indulgentias pro mortuis.

Negatiuè, quia eius facultas videtur reſtricta ad degentes in hac vita, Ita *Bellarm. loc. cit. & Emanuel Sà, verbo Indulgentia, num. 18.*

9 Quartò dubitatur, an Epiſcopus poſſit frui Indulgentijs, quas alijs conceſſit.

Affirmatiuè, quia non debet eſſe deterioris cõditionis, alijs, *Reginal. lib. 7. num. 199. & Gauante, num. 6.*

10 Quintò dubitatur, an valeant Indulgentiæ conceſſæ ab Epiſcopo, vel Archiepiſcopo ſi exceſſerint numerũ taxatum, *in d. cap cum ex eo, de pœniten.*

11 Et dicendum eſt, non valere, quo ad exceſſum, ſed tantum valere, quo ad numerum taxatum, quia numerus dierum eſt ſeparabilis, & inſeparabilibus, vtile per inutile non vitiatur, *l. vtile, ff. de regulis iuris*, ita, *gloſ. in d. cap. cum eo, Perſicus, de officio Sacerdotis, lib. 1. cap. 6. dub. 8. num. 73. & alij.*

12 Sextò dubitatur, an Epiſcopus excommunicatus denunciatus, ſeu vitandus poſſit Indulgentias concedere.

Negatiuè, quia excommunicatus vitandus caret vſu Iuriſdictionis.

13 An

Digitized by Google

13 An autem, validè concedat Indulgentias, si existeret in p.m.

Affirmatiuè, quia p.m. præcisè non tollit iurisdictionem, *Bonacina, disp. 6. de indulg. qu. 1 punt. 3. num. 9. & Barbos. nu. 13*

14 Septimò dubitatur, an possit Episcopus delegare facultatem concedendi indulgentias temporales.

Affirmant, *Bellarmin. de indulg. lib. 1. cap. 1. Vgolin. d. c. 41. Bonacina & Gauante vt. locis.*

15 Sed huius occasione est obseruandum, quod si in aliqua Ecclesia essent diuersa Altaria ad diuersas Confraternitates pertinentia, & vnaquaq; Confraternitas pro suo Altare, seu Capella obtineret Indulgentiam Plenariam ad septennium, per Breue Apostolicum, in quo, esset clausula, (volumus autem, quod si alias Christifidelibus dictam Ecclesiam visitantibus aliquam aliam Indulgentiam perpetuo, vel ad tempus concesserimus præsentes nullę sint) hoc non obstante valerent Indulgentiæ, vt supra concessæ, vt fatentur, *Lezana, in summa, tom. 3. verb. clausula, num. 25. Naldus eod. verbo, Gauante verbo Indulgentia, num. 17. & Diana, part. 6 tract 8. resol. 31.* quia verba dictæ clausulæ intelligenda sunt de alia Indulgentia simili expressę in eadem concessione ob dictionem, aliâ, quæ est repetitiua eiusdem qualitatis, quæ prius, seu immediatè fuerit expressa. Vnde valida erit Indulgentia, cum dicta clausula pro Festo S. Francisci, etiam quod in eadem Ecclesia adesset Indulgentia Pro Festo S. Antonij.

16 Sic etiam, est obseruandum, quod si aliquis *dies Festus* habeat Indulgentiam annexam lucrandam tali die, si contingat officium illius diei transferri in alium diem, tunc Indulgentia minimè transfertur, vt tradunt. *Lezana, in summa, tom. 3. verb. Festi dies, num. 13. & Diana d. resol. 31.* Qui tamen, censet *ex Doctrina Syluij in resol. varijs verb. Indulgentiam, 2. §. si autem*, quod quando in Breui dictæ Indulgentiæ nulla fit mentio de die mensis, sed conceditur Indulgentia pro die Festiuitatis, tunc dum transfertur ipsa Festiuitas, transfertur quoque Indulgentia.

17 Denique obiter est notandum, quod per Bullam Clementis VIII. *sub die 24. Decembris 1604.* quæ incipit. *Quæcumque, apud Quarantam, verbo Confraternitates*, est concessa facultas regularibus, & quibusdam Archiconfraternitatis Almæ Vrbis erigendi, & sibi aggregandi Confraternitates, & Congregationes laicorum, eisq; com-

Digitized by Google

communicandi Indulgentias, & facultates, aliasque spirituales gratias, & indulta sibi concessa, quibusdam conditionibus adiectis, quibus non seruatis, nullius sunt roboris. Ideo pro dilucidatione contentorum in dicta Bulla, & eorum, quæ sunt obseruanda in praxi ad effectum prædictum, non erit inutile hic transcribere Edictum circa hoc emanatum Neap. de anno 1636. ab Eminentiss. D. Card. Bōcompagno Archiep. fælic. memoriæ, præter notata, per *Nouar. part. 2. tit. de Confrater. & Cespidem, cap. 24. dub. 376.* tenor cuius Edicti, est vt sequitur.

HAuendo la felice mem. di Papa Clemente VIII. con sua Bolla spedita à 24. di Decembre 1604. ordinato che l'Archiconfraternita, Maestri, & Priori della Città di Roma potessero erigere & aggregare vna Confraternità col consenso dell'Ordinario & mediante lettere commendatitie dell'istesso Ordinario; alle quali Confraternità potessero communicare quelle Indulgenze che ad esse Confraternità son concesse in specie, & non per essenzione, ò communicatione, ne ad milliar, & che li Confessori di esse Confraternità, essendo approbati dall'Ordinario, potessero assoluere detti Confrati da peccati, & censure secondo il tenore de loro Priuilegij; purche detti Priuilegij siano in vso, & non contrarij alli Decreti del Sacro Concilio Tridentino, & Constitutioni delli Romani Pontefici suoi predecessori, nè siano reuocati, ò compresi in alcune reuocationi, & con espressa prohibitione, che detti Confessori non possano assoluere detti Confrati dalli casi contenuti nella Bella Cœnæ Domini, ne da quelli di Violatione d'immunità, & libertà Ecclesiastica Violatione di Clausura di Monache; Percussione de Clerici, del duello, ne da Casi riseruati, ò da riseruarsi all'Ordinarij de lochi, ne dalle scommuniche ab homine; nè dispensare sopra l'irregolarità, & che le Confraternità per lo passato aggregate, frà il termine di vn'anno, (se saranno dentro l'Europa) siano tenute dimandare la nuoua aggregatione, altrimente elasso detto termine le Aggregationi fatte, li Priuilegij, & gratie communicate siano nulle, come in detta Bolla più diffusamente si contiene.

Di più, perche anco molti Cōfessori Secolari, & Regolari in virtù de Priuilegij concessi da Romani Pontefici alle loro Religioni, & Confraternità da dette Religioni dependenti, asserivano hauer facoltà di assoluere

da casi, & censure riseruate alla detta Sede Apostolica; l'istesso Clemente Ottauo à 9. di Gennaro 1601. ordinò che detti Confessori dentro l'Italia non potessero assoluere da detti casi nella sudetta Bolla Cœnæ Domini, chiaramente, ò dubiamente contenuti, ne da riseruarsi per l'auenire all'istessa Sede Apostolica; ne da Casi riseruati, ò da riseruarsi all'Ordinarij, etiandio in casi di necessità, ò impedimento, eccetto che nell'articolo di morte, & facendosi il contrario; oltre molte pene che s'incorrono, dichiara anco l'assolutione nulla, & per vn'altro Decreto à 26 di Nouembre 1602. dichiarò che per casi riseruati alla Sede Apostolica, s'intendono li casi della detta Bolla Cœna Domini, la violatione dell'immunità Ecclesiastica nelli termini della Bolla di Gregorio XIV. violatione di clausura delle Monache per mal fine; del duello, conforme al Decreto del Sacro Concilio di Trento, & Bolla di Gregorio XIII. Percussione de Clerici, simonia reale scientemente contratta, confidenza beneficiale, & casi riseruati, ò da riseruarsi à gli Ordinarij, & quelli Confessori tanto secolari, quanto regolari, li quali haueuano Priuilegij che stauano in vso auanti detto decreto, & che sotto altre riuocationi non si comprendono; potessero assoluere da casi, non compresi in detta dichiaratione, come in detti decreti più diffusamente appare: In oltre, perche, anco alle volte poi la Santità Sua confermaua di nuouo li Priuilegij da suoi predecessori concessi à Regolari; hà dichiarato la Sacra Congregatione per ordine dell'istessa Santità Sua, che per dette confirmationi dopò detto Concilio Tridentino, non resuiscono li Priuilegij leuati da detto Concilio, ò decreti dell'istessa Sacra Congregatione di poter assoluere di casi riseruati all'Ordinarij, nè dalli casi della Bolla Cœnæ sudetta, ancor nelle parti fuori d'Italia, come in detto Decreto Apostolico à 17. di Nouembre 1628. si contiene.

Et perche n'è peruenuto à notitia, che alcune di dette Confraternità non hanno dimandata detta nuoua aggregatione; ò vero se pur l'hanno ottenuta, nondimeno li loro Confessori forsi non hanno notitia di dette dichiarationi, & limitationi, & alcuni Confessori secolari, ò regolari similmente in virtù de loro Priuilegij assolueno da detti casi eccettuati, & riseruati, come si faceua prima de detti decreti; però, &c.

CA-

CAPVT SEXTVM.

DE PRIVILEGIO ELIgendi confessarium.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus an possit extra diœcesim sibi eligere confessarium non approbatũ.*
6 *Approbatio Episcopi sufficit, quod sit in voce.*
7 *Approbatio à quo Episcopo debeat esse.*
8 *Episcopus, an possit eligere in confessarium extra diœcesim approbatum, licet non habeat licentiam audiendi confessiones.*
12 *Et an possit ipsum absoluere vigore S. C. T. sess. 24. cap. 6. de refor. extra confessionem.*
14 *Sacerdos approbatus pro certo genere personarum, an possit eligi ab Episcopo.*
16 *Confessarius regularis approbatus ab Episcopo loci, sed non à suo Superiore religioso, an possit eligi ab alieno Episcopo extra diœcesim.*
17 *Episcopus titularis, an gaudeat hoc Priuilegio.*
19 *Episcopus confirmatus, sed nondum consecratus, an gaudeat hoc Priuilegio.*
20 *Episcopus censuris irretitus, an eo gaudeat Priuilegio.*

SExtũ Priuilegium Episcoporum est eligendi sibi confessarium, iuxta *text. in cap. finali, de Pœnitent. & remiss.* Nam ante istam concessionem id facere non poterant per *text. in cap. omnis vtriusq; sexus, eodem titulo*, vt notat, *glos. ibi, verb. permittimus.*

2 Sed dubitatur Primò, an Episcopi possint sibi extra diœcesim eligere confessarium, non approbatum à proprio ordinario.

3 Affirmatiuam sententiam tenent *Graff. lib. 4. decis. aur. cap. 15. & alij*, apud *Pasqualig. decis. moral. decis. 86. num. 4* mouentur ex eo, quia prædicto Priuilegio, *cap. finalis*, nõ derogatur per verba *Concilij Trid. sess. 23. cap. 15. de reform.* cum contineant clausulam generalem, *non obstantibus Priuilegijs*; quæ nõ complectitur Priuilegia inserta in corpore iu-

Digitized by Google

ris, vt est Priuilegium *dicti cap. final.* sic etiam ex eo, quia Episcopus potest extra diœcesim approbare confessarios pro subditis, & conferre illis facultatem, cum hæc sit iurisdictio voluntaria, vt diximus supra *cap.2.num.33.* Ideo idem præstare poterit in ordine ad se ipsum.

4 Nihilominus, negatiuam sententiam, docent Azor.*part.2. lib.4. cap.3. quæst.16. Suarez, tom.4.disp.28 sect.4.num.8. Gauante in man. verb. Episcopus, Faustus lib.4. de iubil. quæst.73 Diana, part.3. tract.2. resol.3. Naldus, verb. Episcopus num.5. & alij*, cõmuniter ex eo, quia, licet S.C.T. non deroget d. Priuilegio, vt puta, quia est in corpore iuris insertum, attamen, quia in hoc Priuilegio conceditur facultas eligendi Sacerdotem, idoneum tamen, & S.C.T. vt sit idoneus requirit, tanquam conditionem necessariam, quod sit approbatus à proprio Ordinario, ideo non possunt eligere extra propriâ diœcesim, nisi approbatos ab ordinario loci, & ita censuit Sacra Congregatio, cuius respon-

5 sum refert, *Riccius, resol.470. part.1.* per hæc verba, *Episcopus virtute Priuilegij, cap. fin. de pœnit. non potest eligere Cõfessorem sibi non subditum, qui à proprio suo Episcopo, non sit approbatus.*

6 Sufficit, tamen, quod huiusmodi approbatio habeatur in voce, *Riccius, in praxi, part.4. resol.315.*

7 Quæ approbatio debet fieri ab Episcopo, cui subditus est Confessarius, vt declarauit Sacra Congregat, teste, *Coninck, disp.8.dub.7 num.50.* licet *Diana, tom.1. tract.11. resol.7.* cum alijs, teneat in similibus, sufficere approbationem ab Episcopo pœnitentis, siue confessarij.

8 Secundò dubitatur, an possit Episcopus eligere Sacerdotem sibi non subditum, simpliciter approbatum à suo Ordinario, licet non habeat licentiam audiendi confessiones.

9 In hoc dubio, videtur dicendum, sufficere, vt sit simpliciter approbatus; nam approbatio Episcopi, non est delegatio iurisdictionis, sed aliquid prærui ad illam, cum approbatio nil aliud sit, quam quædam publica sententia, seu authentica attestatio de sufficientia talis Sacerdotis ad audiendas confessionis, quam *Sacrũ Conc. Trid. d.cap.15.* voluit esse necessariâ dispositionem, vt simplex Sacerdos sit proximè capax iurisdictionis, & eligibilis per Priuilegia, ideo posset Episcopus aliquem approbare, & ei non delegare iurisdictionem; vt diximus, *de Priu.cl.c.1.n.63.*

10 Ter-

Digitized by Google

10 Tertiò dubitatur, an Confessarius electus ab Episcopo possit ipsum absoluere à casibus occultis, & secum dispensare, iuxta S.C.T. *sess.* 24. *cap.* 6. *de reform.*

Affirmatiuè, vt tradunt DD. communiter, etiam extra confessionem, vt diximus, *de Priuil. cler. cap.* 4. *num.* 183.

14 Quartò dubitatur, an Sacerdos approbatus ab Ordinario pro certo genere personarum tantum, v.g. puerorum, rusticorum, &c. possit eligi ab alieno Episcopo in Confessarium, vigore *d. Priuilegij, cap. final.*

14 Doctores in hoc diuersimode scripserunt, tamen probabilior opinio est, non esse eligibilem ab Episcopo, nam huiusmodi Sacerdos non fuit simpliciter approbatus, nec censetur idoneus in forma iuris absolui, nisi respectu certi generis personarum, propter eius insufficientiam, ita, *Rodriq. in explicat Bullæ cruciatæ, dub.* 5. *Diana, tom.* 1. *tract.* 11. *resol.* 10 *& alij*.

16 Quintò dubitatur, an confessarius regularis approbatus ab *Episcopo* loci, in quo habitat, sed non à suo Superiore religioso, possit eligi vigore dicti Priuilegij ab alieno *Episcopo* extra diœcesim.

Affirmatiuè respondent, *Ledesma, in summa, tom.* 1. *tract. de pœnit. cap.* 13. *dub.* 12. *Diana, d. tract.* 11. *resol.* 13. *et Pasqualing. decis.* 107. dummodo non habeat alios defectus, peccaret tamen huiusmodi confessarius, si cõtra voluntatem sui Superioris audiret cõfessiones propter votum obedientiæ; *Tamburin. de iure Abb. tom.* 2. *disp.* 6. *qu.* 15. *& Nauar. part.* 2. *tit. de regular. audiend. confess. num.* 8. Qui addit cum *Thoma del bene, dub. moral dub.* 4 *sub sect.* 32. *fol.* 123. si in religione esset receptũ Breue Iulij *III.* concessum Generali Prædicatorum, quo vti possunt religiones habentes communicationem Priuilegiorum cum illis, videtur validè non absoluere, ex eo, quia in dicto Breui Summus Pontifex reuocauit licentias, & immunitates cõcessas religiosis eiusdẽ Ordinis, quas Magister eiusdem Ordinis reuocandas dijudicaret vndecumque emanatas, *Miranda, in manual. tom.* 1. *qu.* 45. *art.* 12. vel saltem posset suspẽdi à suis Superioribus, nam quæcumq; auctoritas concessa cõfessarijs regularibus semper intelligenda est, quoad vsum, & exercitium pendere à voluntate Superiorum, ratione voti obedientiæ.

18 Septimò dubitatur, an Episcopi titulares gaudeant hoc Priuilegio *d. cap. final.*

Affir-

Digitized by Google

Affirmatiuè respondent, *Suarez de pœnit.disp.27.sect.2.nu.5 Bossius, de Iubileo sect. 3.casu 2. §.4. num. 106. Pasqualing. decis.mor. decis.87. Henriq. lib.6 cap.13.num.3.* ex eo, quia huiusmodi Priuilegium non conceditur ratione iurisdictionis, sed ratione dignitatis,& proinde, concedi Episcopis, significando dignitatem, propter quam conceditur. Et confessarius sic electus non recipit facultatem ab eligente, sed ab ipso Summo Pontifice.

19 Octauò dubitatur, an Episcopus confirmatus, sed non dum consecratus gaudeat Priuilegio *d.cap.final.*

Affirmant, *Rodriq.in summa part.2.cap.67.de Episcopis, conclus.17.& Pasqualing.decis.88.* cum sit vere Episcopus, quo ad dignitatem, licet non quo ad ordinem.

29 Nonò dubitatur, an gaudeat dicto Priuilegio Episcopus suspensus, interdictus, aut depositus, & excommunicatus.

21 *Suarez d.disp.27.sect.2.nu.5 Pasqualing.decis.90 & Rodriq. part.4.cap.67.de Episc.num.18* censent gaudere Priuilegio *dicti cap. fin.* quia suspensio, depositio,& interdictum non priuant dignitate, & consequenter neque Priuilegijs concessis intuitu dignitatis.

22 De excommunicato,tamen, dicunt, quod quando potest confiteri, potest etiam sibi eligere confessarium, iuxta dictũ Priuilegium, nam excommunicatio non priuat dignitate, nec Priuilegijs, sed tantum impedit vsum ipsorum quatenus est inseparabilis ab ijs,quę per excommunicationem tolluntur.

CAPVT SEPTIMVM.

DE PRIVILEGIO, quod in suspensionem, aut interdictum nunquã incidant, nisi eorum expressa mentio fiat.

SVMMARIVM.

1 *Episcopi cur non incidant in suspensionem, nisi fiat de eis expressa mentio.*

4 *Superior præcipiens aliquid sub pœna excom. sine scriptura, an incidat in pœnam, cap.1.de sent.excom.in 6.*

5 *Episcopi, an incidant in excom.à iure, vel ab homine latam.*

8 *An*

Digitized by Google

8. *An hoc Priuilegio gaudeant Episcopi non consecrati, vel titulares.*

10. *Quibus in casibus de iure, & Const. Apost. imposita sit pœna suspens. vel interdicti, quę comprehendat Episcopos à num. 11. cum seq.*

14. *Episcopus non potest ordinare alienum subditum ex rescripto Apost. sine litteris commendatitijs.*

15. *Litteræ commendatitiæ, & dimissoriæ, quomodo differant.*

22. *Ad incurrendam simoniã realem, quid requiratur.*

23. *Pœnæ simoniaci intelliguntur solum in ordine, aut beneficio.*

24. *Suspensus à collatione Ordinum, an possit celebrare.*

SEptimum Priuilegium Episcoporum est, quia in suspensionem, vel interdictũ nunquam incidunt siue à iure, siue ab homine, nisi eorum specialis, & expressa mentio
1 fiat; Idq; eis concessum est ob maximam *Episcopalem* dignitatem, & ob munera Pontificalia, quæ frequentius exercere debent, *cap. quia periculosũ, de sent. excom. in 6. vbi glos. & DD. Sayr. de censur. lib. 1. cap. 8. num. 25. Vgolin. de potest. Episc. cap. 2. §. 2. num. 4. & Cespid. de*
2 *exempt. reg. cap. 21. dub. 317.* Quod habet locum, etiam in suspensione à beneficio *glos. in d. cap. quia periculosum, verb. officij.*

3 Vnde nõ incurrent in pœnã suspensionis per mensem ab ingressu Ecclesiæ latam in *cap. 1. de sent. excom. in 6.* contra interdicentes, aut excommunicantes sine scriptis, &c. dum ibi non fit mentio de Episcopis, *glos. in d. cap. 1. & Genuens. in praxi cap. 30.*

4 Est tamen notandum, quod Superior præcipiens aliquid suis subditis sub pœna excom. la æ sententiæ, sed sine Scriptura non propterea dicitur incurrere in pœnam latam *in d. cap. 1.* Quia text. prædictus loquitur de sententia excomm. per modum Iudicij, & non per modum præcepti, vt fatentur, *Iacob. Graff. cons. 4. de sent. excom. & Scipio de Rubeis in Aphoris. verb. præceptum.*

5 Sed dubitatur Primò, an *Episcopi* incidant in excom. generaliter latam in iure.

Affirmatiuè nisi expressè exciperentur, *d. cap. quia periculosum*, & tradunt, *Hier. Venero, & Leyua, in exam. Episc. lib. 4. cap. 17.*

Digitized by Google

cap. 17. num. 23. Sayr. & Cespid. citati, & alij communiter.

Idemq; ait, de irregularitate, *Diana, part. 3. tract. 2. de irregul. resol. 53.*

6 An autem idem dicendum sit de excommunicata ab homine per statutum, verum comprehendat *Episcopum*.

Aliqui negatiuè Resp. moti præcipuè ex tolerantia ordinariorum, ita, *Barbos. de pot. Episcop. part. 3. alleg. 93. num. 78. & Ricc. in praxi aurea resol. 211.*

7 Alij verò affirmant, nisi specialiter excipiatur. Ita, *Leyua, & Sayr. cit. loc. Piasec. in praxi, part. 2 cap. 4. art. 1. & Nouar. part. 1. verb. clauf. monial.* & censuit Sacra Congreg. Conc. *in Ianuens. 10. Maij 1631.* teste *Barbos. de iure Eccles. lib. 1. cap. 44 num. 169.* dum ait, quod Episcopi extra propriam diœcesim commorantes non possunt accedere ad Monast. monialium, sine licentia Episcopi prohibentis, ne quis accedat ad Monast. monial.

Et quamuis, *Merolla tom. 1. cap. 2. diff. 6. nu. 623.* dicat, quod Episcopi ex tacita, seu præsumpta licentia Ordinarij scientis, & non contradicentis possint fortè à peccato excusari, loquendo cum monialibus, nihilominus simpliciter fatendum, eos ex hoc statuto ligari, sicuti obligantur aliis legibus, seu statutis locorum, in quibus reperiuntur, cum extra proprium territorium censeantur, vt priuatæ personæ, *Gratian. discept. forens. tom. 2. cap. 393.*

8 Secundò dubitatur, an Episcopus non dum consecratus gaudeat hoc Priuilegio.

Affirmatiuè Resp. DD. *in d. cap. quia periculosum, Sayr. cit. & alij.*

9 Tertiò dubitatur, quid de Episcopis titularibus.

Et videtur dicendum hoc Priuilegio gaudere, cùm sint verè Episcopi, & comprehendantur sub nomine *Episcoporum*, iuxta tradita, per *Pasqualing. decis. 87.*

10 Quartò dubitatur, quando de iure communi, & constit. Apostol. expressè imposita sit censura suspensionis, vel interdicti, quæ comprehendat Episcopos.

Resp. in multis casibus, quorum aliquos in praxi frequentiores hic referemus.

11 Primus, si infanti, vel illiterato præsumant conferre primam tonsuram, quia per annum essent suspensi à collatione clerical. tonsuræ, *cap. vltimo, de temp. ord. in 6 Tolet. in summa, lib. 1. c. 49.* vel ordinarent Sacerdotem indignum, quia essent suspensi à collatione illius ordinis, *cap. si qui Episcopi, & ibi glos. 1. quæst. 1. Franc. Leo,*

Digitized by Google

Leo, part. 3. cap. 8. num. 7.

Quis autem dicatur penitus illiteratus ad hunc effectum, diximus supra, *part. 2. cap. 7.*

12 Secundus, si conferrent ordines subditis alterius Episcopi sine litteris dimissorijs, quia essent suspensi à collatione ordinum per annum, *cap. eos de temp. ordin. in 6. S. C. T. sess. 23. cap. 8. de reform. Suar. de cens. disp. 31. sect. 5. & alij communiter.*

13 Similiter ordinantes aliquē in Sacris ante legitimam ætatem, vel extra tempora sine Apost. dispensatione essent suspensi à collatione ordinum, exercitio Pontificalium, & interdicti ab ingressu Ecclesię, iuxta *Bull. Pij II. incip. cum ex Sacrorum*, *Campanil. rubr. 9. cap. 5.*

14 Tertius, quando Episcopus ordinat alienum subditum ex Priuilegio Sedis Apost. vt promoueri possit à quocumque, siue alias ab Episcopo non suo, si tamen non habet litteras commendatitias sui Ordinarij, in quibus eius probitas, & mores commendentur, quia ipso iure, est suspensus à collatione ordinum per annum, iuxt. dispos. S. C. T. *d. sess. 23. cap. 8. de reform Barb. alleg. 111 num. 8. Tolet. lib. 1. cap. 50 nu. 5.* Qui tamen, censet hoc decretum Concilij, non extendi ad primam clericalem tonsuram, ex declaratione Sacræ Congreg. Concilij, ex eo, quia prima tonsura nomine ordinis in hoc Concilio non comprehenditur, quamuis *Sayr. loco citato*, existimet, tunc solum esse suspensum à collatione primæ tonsuræ.

15 Vnde est obseruandū, quod litteræ commendatitiæ distinguntur à dimissorijs, quia commendatitiæ dicuntur litteræ Prælati testimonium, & commendationem facientis de vita, & moribus subditi, qui postulat ad ordines promoueri. Dimissoriæ, verò sunt illæ, quibus datur licentia à proprio Episcopo, vt ab alio possit quis ordinari, *Thesaurus, de pœnis, part. 2 verbo ordines, cap. 26.*

26 Hodie tamen, per decretum Sacræ Congreg. de anno 1623 cuius responsum retulimus, *de oblig. cleric. part. 4. num. 80* Episcopi sunt suspensi à collatione ordinum per annum, per promotionē alicuius Regni Neap. ad primam tonsuram, siue ad minores ordines, si non fuerint adhibitæ diligentiæ in dicto decreto contentæ,

17 Quod decretum non pertinet ad Regulares, vt censuit Sacr. Congreg. sub *die* 27. *Iulij* 1626. His verbis, *Sacra Congreg. Cardin. negotijs regular. præposita censuit decretum, vt*

Digitized by Google

supra editum, ad Capuccinos aliosue regulares non pertinere.

18 Quartus, si *E*, iscopus ordinaret aliquem in aliena diœcesi absque expressa licentia ordinarij loci, quia esset suspensus à Pontificalibus per annum, iuxta S.C.T. *sess.6. cap.5*.

Eamdem suspensionem incurrit Episcopus, qui in aliena diœcesi sine illius Episcopi licentia Calices, vel corporalia consecraret, vel benediceret, vt diximus supra *part.2. cap.3*.

19 Quintus, quando Episcopus conferret tonsuram coniugato, nisi religionem volenti intrare, matrimonio non consumato, vel volenti ad Sacros Ordines promoueri, prout Sacri Canones in aliquibus casibus concedunt, *cap. contingat, de conuers. coniug.* quia esset suspensus per annum à collatione tonsuræ *d.cap. vltimo, de temp.ordin. Sayr.d.lib.4.cap.12 num.18*.

20 Sextus, si Episcopus titularis in quocumque loco, etiam nullius diœcesis, seu exempto conferret quemcumq; ordinẽ alicui sine licentia ipsius proprij Ordinarij sub prętextu Priuilegij, vel familiaritatis, quia incurret suspensionem à Pontificalibus per annũ S.C.T. *sess.14.cap.2*.

21 Septimus, quando Episcopus ordinat aliquem, quem scit esse bigamum, vel eum quem scit solemnem pœnitentiam peragisse, quia suspenditur per annum à celebratione *cap.nullus, dist.55. Bonacina, de censur. disp.3. quæst 6. punt.5 num.21. & Franc. Leo, part.3. cap.8. num.8*.

22 Octauus, quando Episcopus conferret quemcumque Ordinem, etiam primam tonsuram per simoniam realem, esset ipso facto excommunicatus excom. Papæ reseruata per *extrauag. cum detestabile, de simonia*. Item suspensus à collatione Ordinum, & à Pontificalibus, ac interdictus ab ingressu Ecclesiæ, iuxta Bullam Sixti V. incip. *Sanctum, & salutare de anno* 1588 quam refert, *Quaranta, verbo ordo*, quę Bulla, vt idem, *Quaranta, verb. simonia*, fatetur in hoc non fuit moderata per Clementem VIII. per Constit. quæ incipit *Romanum Pontificem de anno* 1595.

23 Sufficit autem ad incurrendam hanc simoniam realem, vt impleatur ab vtraque parte, saltem quo ad aliquam partem promissorum, nam si non est datum spirituale, aut temporale, non est locus pœnis, & pœnę simoniaci intelliguntur solum in ordine, aut beneficio, vbi verò non est obligatio, sed quis dicit se intendere, vel spe-

rare,

Digitized by Google

rare, sed nõ obligare, vel seruire ob beneficiũ non velut pretium seruitutis nõ est simonia, nec si quis dat ad obtinendam amicitiam, ex qua deinde consequitur beneficium, *Navar. in summa, cap. 27. num. 111. Eman. Sà, verbo simonia, & Scipio de Rubeis, eod. verbo, num. 4.*

24 An autem Episcopus suspensus à collatione ordinum, efficiatur irregularis si celebraret.

Negant *Dominic. in cap. 10 de temp. ord. in 6.* & alij quos refert, & sequitur, *Navar. loco cit. num. 7.* ex eo, quia pœna suspensionis à collatione ordinum non est propriè censura, quæ prohibet vsum Ordinis.

25 Nonus, quando Episcopus post Concilium Prouinciale celebratum infra sex menses non conuocaret omnes Abbates, Præsbyteros, clericos, & alios suæ diœcesis, eisque omnia gesta in Concilio Prouinciali non referret, esset suspensus per duos menses ab officio, *cap finali, dist. 18. ita, Sylu. verb. suspensio, §. 6. Sayr. d. l. 4. cap. 12. num. 40. & Leo in dicta part. 3, cap. 8. num. 10.*

26 Decimus, si Episcopus relaxaret incendiarijs pœnam cõtentam *in cap. pessimam, 23. quæst. 8.* quia ob officio Episcopali per annum est suspensus, vt ibidem habetur, *Scipio de Rubeis, in Aphorism. verb. pœnitentia.*

27 Vndecimus, si Episcopus negligit procedere contra subditos simoniacos, quos scit aliquid accipere pro administratione Sacramentorum, quia per duos menses esset ab officio suspensus, *cap. quidquid, 1. quæst. 1. Sayr. d. lib. 4. cap. 12. num. 45.*

28 Duodecimus, quãdo Episcopus, odij gratia, vel amoris, lucri, aut commodi temporali, obtentu contra iustitiam, & conscientiam omittit procedere contra quemquem in crimine hæresis, vbi procedendum fuerit, aut qui obtentu eodem, ipsum crimen, vel officij impedimentũ alicui imponens eum vexare præsumeret, quia per triennium ab officio esset suspensus. *clem. multorum. §. verum de hæreticis*, vt diximus supra, *part. 1. cap. 17. num. 4.*

29 Decimus tertius, quando Episcopus in visitatione acciperet aliquid in pecunia, vel victualibus vltra id, quod sibi debetur, & non restituerit infra mensem duplum, quia ab ingressu Ecclesiæ esset suspensus donec duplum restituerit, non obstante quauis remissione, vt diximus supra, *part. 1. cap. 3. num. 37.*

30 Decimus quartus, si Episcopus alienauerit bona Eccle-

Digitized by Google

rum, aut piorum locorũ absq; licentia summi Pontificis, est interdictus ab ingressu Ecclesiæ, iuxta tenorem extrauag. Ambitiose, de rebus Eccl. non alienand. & diximus supra, *p. 2. cap. 1.*

31 Decimus quintus, quando Episcopus in causis alienationis rerum Ecclesiasticarum vtitur potestate sibi commissa in detrimentum Ecclesiæ, per gratiam, aut timorem, aut fordes, quia esset suspensus, ab officio per annum, *Barbos. d. alleg. 111. num. 37. & Suarez, de censuris disp. 22. sect. 6. & disp. 31. sect. 5.*

32 Decimus sextus, quando Episcopus admitteret resignationes beneficiorum contra formam Const. Pij V. quia esset suspensus à collatione beneficiorum donec à Summo Pontifice remissionem meruerit obtinere, vt diximus supra, *part. 2. cap. 5.*

33 Decimus septimus, quando Episcopus limina SS. Apostol. non visitaret statutis temporibus, incurrit suspensionem ab ingressu Ecclesiæ, perceptione fructuum, & administratione spiritualium, & temporalium, iuxta Const. Pij V. vt diximus supra, *part. 1. cap. 9.*

34 Decimus octauus, promittens Episcopo ab eo alimenta non petiturus si ordinaretur sine titulo, est suspensus ab executione Ordinis sic suscepti, donec à Papa absoluatur, & Episcopus à collatione ordinũ per triennium, iuxta text. *in cap. penultimo, & cap. per tuas nobis, de Simonia, Diana, par. 5. tract. 10. de suspens. resol. 54. & Suarez, de cens. disp. 31. sect. 1. num. 34.*

35 Decimus nonus, Episcopus concedens litteras dimissorias suis subditis, vt ab Abbatibus Regularibus facultatem habentibus conferendi primam tonsuram, & Minores Ordines suis regularibus ad effectum, vt promoueantur ad primam tonsuram, aut Minores Ordines, esset suspensus à collatione Ordinum, iuxta declarationem Sacra Congreg. Conc. 23. Nouembr. 1641. vt testatur, *Diana, part. 7. tract. 11. resol. 49.* de quam infra, *cap. 40.*

36 Alias suspensiones, quas in alijs casibus posset Episcopus incurrere, vide apud Doctores supra citatos.

CA-

Digitized by Google

CAPVT OCTAVVM.

DE PRIVILEGIO DIspensandi in irregularitatibus, & suspensionibus ex delicto occulto, & absoluendi à casibus occultis Sedi Apost. reseruatis, iuxt. dispositionem S.C.T.

SVMMARIVM.

1 *Episcopis, in quibus irregularitatibus, & suspensionibus, de iure S.C.T. conceditur facultas dispensandi, & à num.6.*

3 *Episcopo titulari, an competat hac facultas.*

4 *Abbates, & alij Prælati, an possint dispensare vigore S.C.T.*

5 *Delictum occultum, quando dicatur, vel deductum ad forum contentiosum.*

6 *Absoluere an possit Episc. à censuris ad certum actũ*

11 *Subdelegari an possit hac facultas ab Episcopo.*

12 *Absoluere an possit Episcopus ex vi Conc. subditos extra diœcesim, vel extra confess.*

13 *Absoluere an possit Episc. ex vi S.C.T. subditos, qui in aliena diœcesi inciderunt in censuram ibi latam, per statutum.*

14 *Episcopus an possint vigore Concilij absoluere à casibus per nouas Const. reseruatis post Concilium.*

15 *Absoluere an possit ab excom. occulta duelli.*

16 *Episcopus an possit absoluere ab hæresi occulta, vel dispensare in irregularitate occulta hæresis, n.18.*

20 *Absolutus in foro conscientiæ, an sit molestandus in foro exteriori.*

24 *Absolutio ab excom. in foro conscientiæ, an sit facienda cum Psalm. pœnitent.*

25 *Clausula, satisfacta parte, an intelligatur Prælatus.*

26 *Absolutio à censuris, an possit dari constituto in artic. mortis, si non dedit signa contritionis.*

Quæ-

Digitized by Google

OCtauum Priuilegium Episcoporum, est facultas eis concessa per S. C. T. *sess.24. cap.6. de reform.* Dispensandi in irregularitatibus, & suspensionibus ex delicto occulto prouenientibus, exceptis ea, quæ
1 oritur ex homicidio voluntario, & exceptis aliis deductis ad forum contentiosum. Et à quibuscumq, casibus occultis, etiam Sedi Apostolicæ reseruatis delinquentes quoscumq; eis subditos in eorum diœcesi absoluendi, imposita pœnitentiam salutari.

2 Quæ facultas eque extenditur ad irregularitates incursas ob violationem suspensionum, & ob alias causas, *Nauar. cons.2. de cler. excom. par.2. lib 5 & Scipio de Rubeis, in Aphoris. Episc. verb. suspensio.*

3 Et competit facultas prædicta Episcopo electo, & confirmato, licet non dum consecrato, cum sit iurisdictionis; Non tamen Episcopis titularibus carentibus diœcesi, *Suar. de cens. disp.41. sect.2. & Diana, part.7. tract.2. resol.1.*

4 An autem Prælati inferiores habentes ordinariam iurisdictionem quasi Episcopalem, gaudeant eadem facultatem. Diximus *de Priuileg. cler. cap.4. num.169.*

5 Quando verò ad effectum prædictum dicatur delictum occultum, vel deductum ad forum contentiosum, & qui comprehendantur nomine subditorum. Diximus, *ibidem nu.155. & num.159.*

6 Vigore tamen præfatæ conciliaris facultatis, tradunt Doctores, licet non desint aliter sentientes; Non posse *Episcopum* dispensare *in irregularitate* contracta *à Ministris Iustitiæ* ex defectu lenitatis, cum non proueniat ex delicto, *Garcia, part.7. cap.11. num.40.* Neque in irregularitate contracta ex homicidio in bello iusto, *Diana, part 7. tract.2. resol.27.* Nec minus, ex abortu fœtus animati. *Thesaur. in praxi de panis, part.2. cap.1.* Neque absoluere à casibus occultis in Bulla Cœnæ contentis, *Sanch. in summa lib.2. cap.11. num.36.* Nec etiam à censuris incursis propter violationem clausuræ monialium, quamuis delictum esset occultum, vt diximus *de Priuil. cler. cap.4. num.17.* Similiter, nec posset absoluere à censuris ad certum actum, v. g. conferendi benef. excommunicato, quia hoc habet vim dispensationis super ius commune, & solus Papa concedere potest, *Thesaur. de panis, part.1. cap.25.*

7 Sed posse *Episcopum* vigore dictæ facultatis S. C. T. dispensare

Digitized by Google

ſpenſare cum homicida occulto caſuali, cum homicidium caſuale non dicatur proprie voluntarium, *Barboſa, de iure Eccl. lib. 1. cap. 11. num. 148.* Immo addit, *Diana, d. part. 7. tr. 2. reſol 31.* etiam ſi eſſet publicũ, quia S. C. T. quo ad caſuale nil innouauit, & ante Concilium poterant Epiſcopi diſpenſare in dicta irregularitate orta ex caſuali, *cap. contingebat, & cap. ad Audientiam, de homicid.*

8 Idemq; cẽſent, *Diana, reſol. 32. & Barboſa cit.* in irregularitate contracta ex homicidio in rixa repentina orto, licet aliter ſentiat, *Suar. de cenſ. diſp. 44. ſect. 1.*

9 Similiter diſpenſare poſſe in irregularitate contracta ex homicidio occulto patrato cauſa defenſionis, non ſeruato moderamine inculpatæ tutelæ, vt diximus, *de Priuileg. cler. d. cap. 4. num. 189.*

10 Sic etiam diſpenſare in irregularitate ex membri mutilatione, cum non ſit homicidiũ, *Diana, reſol. 28. & Barboſa, num. 154.*

11 Hãc autẽ facultatẽ à S. C. T. Epiſcopis cõceſsã poſſent alijs ſubdelegare, ac etiam proprio confeſſario, vt ſecum diſpenſent, & abſoluant, *Sanch. in ſũma, lib. 2. cap. 11. nu. 23. Diana, d. part. 7. reſol. 14. & 22. & alij*

12 *communiter.* Ac illam exercere dum exiſtunt extra diœceſim in ſubditos extra eamdem cõſtitutos, *Suarez, de cenſ. diſp. 41. ſect. 2. num. 11. & Naldus, verbo. Abſolutio à peccatis, num 9.* Et extra Sacramentalem confeſſionem, quia illa particula Concilij, *in foro conſcientiæ*, non requirit, vt hæc abſolutio detur in foro Sacramentali in confeſſione, ſed vt abſolutio non valeat pro foro externo, *Gauante, in man. verb. Abſolutio, & Diana, reſol 10.* Inſuper

13 poſſent ex vi dictæ facultatis abſoluere in foro conſcientiæ ſubditos, qui dum in alienã diœceſi verſarentur inciderunt in cenſuram ibidem latam per ſtatutum, cum ex verbis S. C. T. ibi, *etiam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis*, colligatur à fortiori eſſe conceſſam hanc facultatem Epiſcopo à caſibus inferiorum Prælatorum, vt diximus, *de Priuileg. cler. cap. 4. num. 176. & 181.*

14 Sed dubitatur Primò, an Epiſcopi vigore dicti decreti conciliaris poſſint abſoluere à caſibus occultis Papæ reſeruatis poſt Concilium extra Bullam Cœnæ per nouas conſtitutiones.

Negant nonnulli; Affirmant alij, quorum ſententiam pluribus rationibus tuentur, *Suar. de relig. tom. 4. lib. 2. cap. 21. num. 5.*

Digitized by Google

num. 5. *Sanch. in summa, lib.* 6. *cap.* 15. *num.* 76. *Diana, part.* 1. *tract.* 2. *resol.* 35. *& part.* 7. *tract.* 2. *resol.* 20. *& Merolla, tom.* 1. *disp.* 1. *cap.* 2. *num.* 527. *& tom.* 3. *disp.* 6. *cap.* 6. *num.* 169.

15 Vnde infert, *Diana, d. par.* 7. *resol* 21. *cum aliis*, posse Episcopum absoluere ab excommunicatione occulta contracta ex causa duelli, vt diximus *de Priuileg. cler. cap.* 4 *num.* 176. Quamuis contrarium asserat, *Marchinus, de ordin. tract.* 1. *part.* 9. *cap.* 5 *num* 8.

16 Secundò dubitatur, an Episcopi possint absoluere in foro conscientiæ ab hæresi occulta, iuxta præfatam dispositionem S.C.T.

17 In hoc dubio breuiter dicendum est, non posse hodie absoluere ab hæresi occulta vigore S. C. T. cum fuerit derogatũ facultati prædictæ per subsequentes Bullas Cænæ à Pio V. infra, ita, *Farinac. de hæresi, quæst.* 192. *§.* 4. *num.* 13. *Sanch. in summa, lib.* 2. *cap.* 11. *num.* 26. *Barbosa, part.* 2. *all.* 40. *Ricciull. de iure perf. lib.* 6. *c.* 14. *num.* 14. qui testatur, ita seruari in Sacro General. Inquisit. Trib. *Ignat. Lup. part.* 1. *lib.* 2. *dist.* 2. *Carena, part.* 2. *tit.* 1. *num.* 136. *& Fanstus, de Iubileo extraord. lib.* 4. *quæst.* 107. qui testatur de communi, & refert in hoc responsum Sacræ Congreg. his verbis. *Sacra Congregat. censuit hoc decreto Concilij derogatum esse non tantum in crimine hæresis, sed in omnibus casibus comprehensis in d. Bulla.*

18 Tertiò dubitatur, an Episcopus vigore Concilij possit dispensare in irregularitate occulta hæresis.

Aliqui affirmant, *quia per* Bullam Cænæ est sublata *facultas*, Episcopis absoluendi ab hæresi occulta, & non facultas dispensandi in dicta irregularitate, ita *Sanch. d. lib.* 2. *cap.* 25. *Carena, num.* 141. *Diana, par.* 7 *tract.* 2. *resol.* 25. *& alij.*

19 Nihilominus negant, *Suar. de cens. disp* 43. *sect.* 1. *Ricciull. cit. lib.* 5. *cap.* 16. *Ignat. Lupus, cit. diffic. vnica, art.* 3. *& Arsenal. S. Inquis. part.* 10. *admon.* 209. vbi docet, Inquisitores nõ posse dispensare hæreticos, licet occultos, si hæresis prodijt in actum externum, nam sicuti est reuocata facultas absoluendi per Bullam Cœnæ, ita etiam censetur sublata facultas dispensandi.

20 *Est autem hic obseruãdum*, quod absolutus ab excommunicatione in foro conscientiæ, non esset molestandus in foro exteriori, nec tenebitur Iudex illum declarare excommunicatum, nisi pars esset in iudicio, cum non interest reipublicæ,

vt

vt sic absolutum Iudices inquietent, cum iam à delicto resipuerit, & ita pluries fuit obseruatum in Cur. Arch. Neap. *Genuens. in praxi. cap. 3.*

21 Tanto magis nō debent iudices molestare eos, quos ipsimet extra Sacramentalem confessionem absoluerent in foro conscientiæ tantum, vigore diplomatum Sacræ pœnitentiariæ, à qua ideo diriguntur illorum exequutiones ordinarij, vt ordinarij sunt, & publici iudices, quia possunt suffragari in eodem foro exteriori: dum in earum deplomatibus non apponitur clausula, quod in foro iudiciario nullatenus suffragetur, vt ponitur in alijs, in foro conscientiæ, & in actu Sacramentalis confessionis, ita, *M. Paul. de Leone in praxi pœnit. part. 1. fol. 8.*

22 Sicuti quando aliquis vigore litterarum in forma Brevis Sacra pœnitentiaria ad Episcopum absolutus mittitur, ex eo, quia personaliter pro absolutione obtinenda ad Vrbem accesserit, non tenetur contra ipsum in suo Tribunali affigere Cedulones, sed forsam affixos remouere debet, cum ob hanc causam ad ipsum per Sac. pœnitentiariam fuit missus absolutus, alias esset frustatoria illa missio, nec facienda esset, si solum absolutio præstita in secreto remanere deberet, licet debeat huiusmodi sic absolutus parere mandatis Episcopi, iuxt. notata per *M. Paul. de Leone, cit. loco, part. 3. de forma absf. & disp. fol. 413.*

23 Ideo est notandum, forum conscientiæ, de quo fit mentio in *d. cap. 6. S. C. T.* distingui à foro Sacramenti pœnitentiæ, nā triplex est forum, nempe, forū pœnitentiale, forum conscientiæ, & forum fori, idest forum contentiosum; forum autem conscientiæ esse quid medium inter forum pœnitentiale, & forum fori, & participare aliquo modo de foro externo, cū non ita restringat, vt illius absolutio sub sigillo maneat penitus exclusa ab hominum notitia, sed permittit posse admitti ad forum externum, præstita publica satisfactione, si qua præstanda sit, *Scipio, de Rubeis, in Aphor. verb. excom. M. Paul. de Leone, d. part. 1. fol. 53. & Ignatius Lupus, part. 1. lib. 2. diff. 2.*

24 Similiter est notandū, quod in absolutione pro foro conscientiæ non est necessaria flagellatio, neque Psalmus pœnitentialis, & Oratio Dominica, aliæq; Orationes, de quibus in *cap. à nobis, de sent. excomm.* sed si absolutio fieret in loco secreto, vbi commodè posset obseruari ista solemnitas, ex-

Digitized by Google

pediret illam obseruare ad maiorem terrorem pœnitentis, *Thesaur. de pœnis Eccles. part. 1. cap. 23.*

25 Quando autem est facienda absolutio, satisfacta parte, per partem non intelligi Prælatum præcipientem, vel excommunicantem, sed aliquam aliam personam offensam, fatetur, *Suar. de censur. disp. 7. sect. 5. num. 47.*

26 Sed obiter, hic est aduertendum, quod constituto in articulo mortis, absque vllo præuio signo contritionis, vt quia amisit loquelam, vel incidit in insaniam, posset impendi absolutio à censuris, cum prosit ad recipiendam extremã vnctionem, licet eo casu non posset dari absolutio à peccatis, vt fatentur, *Sanch. in summa, lib. 2. cap. 13. num. 12. Bonacina, de cens. disp. 1. quæst. 3. punct. 3. & Diana, part. 7. tract. 10. resol. 10 & alij.*

CAPVT NONVM.

DE PRIVILEGIO percipiendi Canonicam portionem, seu quartam Episcopalem.

SVMMARIVM.

1 *Canonica portio iure communi debetur Episcopo ex legatis relictis Eccl. aut locis pijs.*

4 *An debeatur ex legato relicto loco pio exempto.*

5 *An ex relictis Confraternitatibus, vel Hospitalibus.*

8 *Regulares, an, & quando teneantur soluere quartã.*

9 *Quarta Episcopalis, ex quibus pijs legatis non debeatur, à num. 10.*

17 *Ex donatione facta Ecclesiæ inter viuos non debetur quarta Canonica.*

19 *Quarta Canonicæ, an censeatur derogatum post erectionem Tribunalis Reu. Fabricæ.*

21 *Canonica portio, an possit consuetudine, vel præscriptione tolli.*

NOnum Priuilegium Episcoporum, est facultas percipiendi Canonicã portionem, seu Quartã Episcopalem; Quæ aliud non est, nisi certa portio eis debita ratione oneris, quod in administratione Episcopatus sustinent, introducta ad instar legitimæ Patri, aut Patrono debitæ in bonis filij, vel liberti, ad cuius similitudinem visum fuit, Episcopo, qui Pater, & Spiritualis Patronus est ius ad certam

Digitized by Google

tam in bonis suorum portionem competere.

Dicitur autem Canonica portio, pro eo, quod sit à Canonibus approbata, ac debita Decretorum Canonicorũ iure, *cap. decernimus, 36 quæst. 1. & clem. dudum, de constit. Petr. de V bald. de Canon. port. Quaranta, verb. Quarta Episcop. & alij.* Et de Quarta funeralium, habetur in *S. C. T. sess. 25. cap. 13. de reform.*

1 Debetur igitur Episcopo de iure communi hæc Canonica portio, de omnibus legatis, & relictis Ecclesijs, aut locis pijs existentibus in sua diœcesi, & super ea habet fundatam intentionem, *cap conquærente, de off. ord. cap. de Quarta. de præscript. & cap. fin. de testam. Ludouis. decis. 519. Barbos. de pot. Episc. alleg. 86. & alij.*

Hæc autem quartam Episcopalem debet soluere Ecclesia, siue locus pius, cui legatum factum fuit, non autem ipse hæres, *Couar. in cap. officij de testam. & Rice. in praxi aur. resol. 209.* Quod intelligitur si legata essent iam soluta, nam si non essent ad huc soluta, tunc peti possunt ab hæredibus, vel executoribus, vt obseruat, *Franc. Cespid. de exempt. regul. cap. 24. dub. 364.*

2 Ista tamen quantitas Canonicæ portionis, iuxta diuersa tempora, & diuersas locorum consuetudines assignata fuit, propterea quo ad quotam tã dum est consuetudini locorum, *cap. certificari, de sepult. & cap. requisisti, & glos. in d. cap. fin. de testam. Piasec. in praxi, part. 2. cap. 5. art. 4. num. 40.* ea verò cessante erit quarta Pars, *clem. dudum, de sepult. Couar. Rice. & Barb. cit. loc.*

3 Et huiusmodi Canonica portio debetur, vbi esset consuetudo, etiam de candelis, & de omnibus obuenientibus Ecclesiæ ratione sepulturæ, *Abb. in cap. relatum, 2. de sepult. Maranta, contr. iur. Resp. 2. num. 11. & Rice. cit. loco.*

4 An autem debeatur hæc Canonica portio de legato relicto alicui loco exempto.

Negatiuè respondent communiter Doctores *in d. cap. officij*, ex eo, quia Episcopus non exigit, neq; percipit iura Episcopalia in locis exemptis, *cap. cum Episcopus, de off. ord. vbi glos.* Quamuis si Ecclesia exempta haberet Capellas, vel Populum non exemptum, teneretur Episcopo ad Canonicam, *cap. ex ore, de Priuileg. Petr. de V baluis, cap 4. quæst. 5. & Barbosa, d. alleg. 86. num. 15.*

5 Sed dubitatur Primò, an ex ijs, quæ Confraternitatibus relinquuntur huiusmodi portio, seu quarta Canonica debeatur.

Digitized by Google

In hoc dubio diuersimodè scripserunt Doctores, breuiter, tamen, Pro solutione, dicendum est. Aut Confraternitates Episcopi auctoritate eriguntur, & alicui pio loco Sacro, aut religioso, seu Capellę vnitæ sunt, vel affixæ, & tunc ab ipsis debetur Canonica portio, ex eo, quia in illis verificãtur verba, *textus in l. si quis ad declinandam §. in omnibus, C. de Episc. & cler. & cap. officij, & cap. vlt. de testam.* qui decidunt, quartam deberi de relictis Ecclesijs, vel pijs locis. Immo sufficit, quod sit relicta in causam piam, vt quarta hæc debeatur, vt probare videtur, *text. in cap. requisisti, de testam.*

6 Aut Confraternitates non fuerunt erectæ auctoritate Episcopi, nec alicui loco Sacro, religioso, seu Capellæ vnitæ, & essent merè prophanæ, vt sunt Collegia mercatorum, & similium artium, & tunc ab eis non debetur Canonica portio, quia cum non sint loca pia, cessat fundamentum eam exigendi. Aut, deniq; Confraternitates fuerunt institutæ deuotionis causa Episcopi auctoritate, vt ibi celebrentur diuina, & alia pietatis opera exerceantur, & tunc licet aliqui dicant deberi ab eis, etiam si affixæ non sint Ecclesiæ, vel alicui religioso loco, cum piæ sint causæ; Nihilominus in rigore iuris contrarium alij probabilius censent, nam ex illis quartam deberi, in iure reperitur expressum, quæ Ecclesijs, & locis pijs relinquuntur, sicut non sunt istæ Confraternitates; sed potius sunt corpus fictum plurium personarum, ita, *glos. in cap. 2. de sepult. Barbosa, de potest. Episc. part. 3. alleg. 75. num. 49. & de iure Eccl. lib. 3. cap. 19. num. 18. & alij apud Merollam, tom. 3. disp. 7. cap. 5. num. 242.* Qui hoc limitare videtur, nisi huiusmodi Confraternitates essent vnitæ alicui Ecclesiæ, seu loco Sacro.

7 De ijs autem, quæ relinquuntur Hospitalibus, tunc deberi quartam Canonicam Episcopo tradunt, *Sylu. verb. Can. portio, §. quæst. 5. Miranda, in man. tom. 2. quæst. 48. art. 34. & alij*; quando fuissent erecta auctoritate ordinarij.

8 Verum verò Regulares eximuntur à solutione quartæ funeralium.

Affirmatiuè censuit, *Rota in Iicien. quartæ funeral. 15. Ianuar. 1618. coram* R. P. *D. Decano*, quam referunt, *Barbosa, d. alleg. 86. num. 17. Quarantia, verb. Priuil regul. & Cespides, de exemp. regul. cap. 24. dub. 364* quando eorum Monasteria ex Priuilegijs Apost. eximuntur. Quæ Priuilegia non fuerunt abroga-

Digitized by Google

abrogata per S. C. T. *sess. 25. cap. 3.* nisi solum, quo ad ea Monasteria, quæ 40. annis ante confirmationem Concilij sólita erant persoluere Canonicã portionem, *Miranda, cit. art. 6. & Lezana, in summa, verb. quarta funeralis, num.* 10. vbi refert, in quibus casibus regulares non tenentur soluere quartam.

9 Secundò dubitatur, an quando de iure non debeatur quarta Episcopo, ex legatis relictis Ecclesijs, vel locis pijs.

Affirmat. è in nonnullis casibus, & signanter in seq. Primò, quando aliquid relinquitur pro ornamentis, cereis, & Fabricæ Ecclesiæ, luminarijs, anniuersarijs, ac alijs, quæ ad perpetuum diuinum cultum legantur, *cap. fin. de testament. Petr. de Vbald cap. 6. Barbosa, de iure Eccl. lib. 3. cap. 19. & cap. 23. & Maranta, controu. iur. part. 1. resp. 2. num.* 34. Qui in hoc refert responsum *Sac. Congreg. negot. Fabricæ præs. 21. Maij* 1611.

10 Secundò, non debetur, ex relictis pro dote Ecclesiæ, quia ad perpetuum diuinum cultum assignata censentur, *d. cap. fin. de test. Petr. de Vbald. cap. 7. num. 59. Genuens. in practicab. quæst. 383. & alij.*

11 An autem debeatur quarta de relictis pro restauratione Ecclesiæ, vel ædificatione, & reparatione Ecclesiarum, & aliorum piorum locorum.

Et non deberi probatur, in *d. cap. fin. de test.* ibi, seu Fabrica, & in *cap. ex parte 3 de verb. signif. Tamburin. de iure Abb. tom. 1. disp. 15. quæst. 17.* Quòd est verum si Ecclesia tunc indiget reparatione, secus si non indiget, *Couar. in d. cap. officij Ricc. in praxi, part. 1. resol. 340. & Barbos. de iure Eccles. lib. 3. cap. 23. num. 52 & 53* hoc attendi debet forma legati, vt censuit *Rota, in Syracusana quarta 5. Martij 1596. coram Seraphino*, relata per *Quarant. verb. quarta Episcopalis.*

12 Tertiò, non debetur quarta Episcopo de relictis pauperibus in genere, *glos. in cap. 2. de sepult.* quia quarta de relictis locis pijs debetur, nõ autẽ personis, iuxt *text. in d. c. ex parte, Tiraquell. de Priuil. piæ causæ, Priuil. 28. & Mirand. cit. art. 31. concl. 3.*

13 Similiter neque debetur ex relictis pro maritandis pauperibus puellis in annos singulos, eadem ratione, & fuit resolutum *in d. Syracusana, Tiraquell. cit. loco.*

14 Fallit tamen casus iste in legato facto pauperibus certi loci pij, quia censetur factum intuitu illius pij loci, vt censuit, *Rota, in d. Syracusana.*

15 Quar-

Digitized by Google

15 Quartò, non debetur quarta, quando aliquid legatur, vt omni anno fiat solemnitas alicuius Sancti, *d.cap.finali, Miranda,loco cit.concl.1.*

16 Quintò, non debetur quarta,quando legatum fit à subdito Episcopi *Ecclesiæ* extra diœcesim constitutæ, ex eo, quia cura illius *Ecclesiæ* non est penes Episcopum, *Abb. in cap requisisti,de testam.*

17 Sextò,non debetur hæc portio Canonica ex donatione facta *Ecclesiæ* inter viuos, *Azor. part.2.lib.9.cap.12.quæst.7.Nouar.part.2. verb.Canon.portio, num.27.& alij.*

18 Septimò,non debetur ex legato relicto pro pijs operibus, si executores illud distribuerent in fabricam, luminaria,& ornamenta *Ecclesiæ*, vel concernentia diuinum cultum, *Couar.in d.cap fin.de testam.& Nouar.cit.loco num.26.*

19 Tertiò dubitatur, an post erectionem Tribunalis fabricæ, censeatur derogatum detractioni huius quartę Canonicæ debitæ *Episcopo*.

Affirmatiuè resp. *Ricc.in praxi aurea, resol.376. Nouar. part.2 tit. de Fabrica S. Petri, & de Thoro, in summa Priuil. piæ causæ Priuil.259.*

20 Contrarium tamen fatetur, & defendit, *Maranta, part.1. resp 2.num.26.* non esse derogatum iuri *Episcoporum*, quo ad quartam debitam ex legatis pijs infra annum, infra quem illa exequi eisdem incumbit iuxta *S. C. T. sess 22. cap.8.* & intelligit clausulam abdicatiuam, iuxta subiectam materiam, de iuri dictione, scilicet, cognoscendi de satisfactione legatorum *piorum* post acquisitum *ius Fabricæ* anno reuoluto, factaque legatorum executione per *Fabricam*, iuxta Const.Pij V. & refert litteras Sacr.Congregat. *sub die 24. Martij 1619.* ad instantiam Ministrorum Eminentiss.D Card.Sabelli Arch. Salern. in quibus fuit rescriptum, ne daretur impedimentum ipsis Ministris infra annum à die mortis testatoris exigendi quartam ex legatis pijs certis,& funeralibus.

21 Quartò dubitatur, an huiusmodi Canonica portio possit in totum, vel pro parte, consuetudine, vel præscriptione tolli.

Affirmatiuè, & sufficit tempus sine titulo, de cuius initio non sit memoria, quia illud habet vim tituli, vel quadragenaria cum titulo, *Rota apud Caualer. decis. 648. Martin. Andr.decis.56. & Ricc. in praxi,part.3.resol.339.*

CA

Digitized by Google

CAPVT DECIMVM.

DE PRIVILEGIO EXIgendi quartam decimarum.

SVMMARIVM.

1 *Quarta decimarum debetur Episcopo ex omnibus decimis Parochialium sui Episcopatus.*

3 *Decimæ à quibus sint soluendæ, & ex quibus rebus.*

4 *Decimæ dari debent non deductis expensis, et mediocria fideliter, & an possint præscribi, vel tolli consuetudine, num. 5.*

7 *Permutatio decimarum cum alijs rebus non potest fieri sine auctoritate Sedis Apostolicæ.*

DEcimum Priuilegium Episcoporum, est facultas exigendi quartam decimarũ ex omnibus decimis Ecclesiarum Parochialium Episcopatus ratione coniunctionis, & vniuersalis curæ, quam habet in Ecclesijs subiectis In tantũ, quod habent intentionem fundatam de iure communi, vt eis quarta prædicta debeatur, *c. cõquerente, & ibi Abb. de off. ord.* vbi inter alia iura Episcopalia ponitur quarta decimationum, *Moneta, de decimis, cap. 7. nu* 14 *Ludonis. decis.* 519. *Caualer. decis.* 648 *& Rota in conchen. decimarum del infantado* 18. *Decembris* 1617. *coram Martino Andrea.*

2 Qui, autem, teneantur ad solutionem decimarum, & ex quibus decimę sint persoluendæ, Diximus, *de Priuileg cler. cap. 3 & post alios apud Barbos. de iure Eccles. lib. 3. cap. 20. & cap. 26.*

3 Debent tamen dari decimæ non deductis expensis, etiam factis pro fructibus colligendis, *cap cum sint homines, de decimis, Sylu verb. decimæ,* 15. *quæst. 9. & Miranda, in man. tom. 2. quæst. 49. art* 10. & dari debent saltem mediocria, iuxta *text. in cap decimæ,* 16. *qu.* 1. & fideliter, quia exinde resultat remuneratio triplex. Primò, Abundantia fructuum, Secundò sanitas. Tertiò bonitas Principatus, pro quibus facit, quod dicitur, *Malachiæ cap. 3. Inferte omnem decimam in horreum meum, & sit cibus in domo mea, & probate me super hoc dicit dominus, si non aperuero vobis*

Digitized by Google

vobis Cataractas Cœli,& effundere vobis benedictionẽ vsq; ad abundantiam, & notat, *Miranda,cit.loco,concl.*3.

5 Sed dubitatur Primò, an huiusmodi quarta decimarum Episcopo debita variari possit, vel in totum tolli consuetudine, vel præscriptione.

6 Affirmatiuè per consuetudinem, aut præscriptionem immemorabilem, quæ tamen cessat vbi adesset hominum memoria. Sed cum titulo sufficeret tempus 40. ann. ita *Genuens.in man.cap.*77. *Moneta*, & *Caualer.loc.citatis Martin. Andr.decis.*56. & *Barbosa*, *alleg.*86.*num.*39.

Secundò dubitatur, an permutatio decimarum cum alijs rebus temporalibus fieri possit cum auctoritate Ordinarij.

Negatiuè resp. *Nauar.cõs.*3. *de restrepatr.lib.*2.*part.*1.& *Scipio,de Rubeis in Aphor. Episcop. verb.decima*,sed requiritur auctoritas Sedis Apostolicæ.

CAPVT VNDECIMVM.

DE PRIVILEGIO EXIgendi Cathedraticum.

SVMMARIVM.

1 *Cathedraticum quare debeatur Episcopo.*

2 *Cathedratici taxa, quænam sit.*

4 *Cathedraticum ius,an possit præscribi, vel consuetudine,aliter introduci.*

6 *Taxam nouam, an possit imponere Episcopus nomine Cathedratici.*

7 *Cathedraticum, an possit exigere Episcopus in visitatione.*

8 *Regulares, & milites S. Ioannis, an teneantur ad præstandum Cathedraticum.*

VNdecimum Priuilegiũ Episcoporum, est ius exigendi Cathedraticum, quod dicitur à Cathedra, & illis soluitur in honorem, & reuerentiam Cathedræ Episcopalis singulis

1 annis à qualibet Ecclesiâ suæ diœcesis, *cap.*1.10.*quæst.*3.& *in cap.conquerente, de offic.ordinarij*, & *ibi glos.* & ab alijs appellatur Synodaticum, quia in Synodo annis singulis celebranda ab omnibus vocatis ad illam præstari consueuit, vt innuit, *text.in cap.vltim.de caus. poss.* & *propr.* & solet dari in Festo Natiuitatis, & Resurrectionis Domini, *cap.olim, de censibus*, *Rice.in praxi aurea resol.*182. & *part.*3. *decis.*22.

&

Digitized by Google

& *Barbosa, de iure Eccles. lib. 3. cap. 20.*

2 Taxam autem huiusmodi Cathedratici ponit, *glos. in d. cap. conquerente, verbo duos solidos.* Qui duo solidi soluendi sunt, secundum taxam, quæ antiquitus solui consueuit, *Surdus cons. 454. num. 12. & Ricc. loco cit. resol. 182.*

3 Aliquando tamen plus, vel minus, iuxta consuetudinem exigitur, *glos. d. verb. duos solidos*, quia in eius taxatione, & solutione attendenda est propria, vel diuersarum Cathedralium consuetudo bona, & rationabilis, *Barbosa, de potest. Epis. alleg. 86. num. 43. Gauante, in man. verb. Cathedraticū, & in praxi diæcs. Synod. c. 26.*

4 Sed dubitatur Primò, an huiusmodi ius Cathedraticū, præscribi possit.

5 Et quod non currat præscriptio contra Episcopum pro tota libertate Cathedratici fatentur, *Zerola, in praxi, part. 1. verb. Cathedraticum, Ricci. d. resol. 182. & Barbosa, de iure Eccl. lib. 3. cap. 20. num. 5.* nam cum Cathedraticum detur in signū subiectionis, & in honorem Cathedræ, ideo nullo tempore præscribi poterit, quominus debeatur. Quamuis in partem præscribi posse non dubitet, *Abb. in d. cap. Pastoralis, de donation.* Sed nec per consuetudinem posse alternari asserūt, *Zerola, & Ricc. cit. loco.*

6 Secundò dubitatur, an Episcopus possit imponere nouam taxam nomine Cathedratici.

Negatiuè, vt censuit *Sacra Congreg. Epis. 15. Iunij 1619. teste Gauante, in man. d. verbo Cathedraticum, & in praxi diæcesana Synodi, cap. 26. num. 6. in annotationibus.*

7 Tertiò debitatur, an Episcopus possit exigere Cathedraticum in visitatione, quod singulis annis exigi solet.

Affirmatiuè decisum referunt, *Barbosa, alleg. 73. num. 44. & Gauante, in d. man. verbo visitatio, num. 41.*

8 Quartò dubitatur, an regulares teneantur ad præstationem huius Cathedratici.

Nequaquam, *ex cap. inter cætera, 10. quæst. 3.* & fatetur, *Barbosa, de iure Eccles. d. lib. 3. cap. 20. num 8.*

9 Quintò dubitatur, an milites Diui Ioan. teneantur ad solutionem Cathedratici, & Synodatici.

Et non teneri censuit *Sacra Congreg. Concilij in Augustana 14. Decembris 1630.* vt testatur, *Nouar in summa, part. 2. tit. de militibus Diui Ioan. nu. 7.*

Digitized by Google

CAP. DVODECIMVM.

DE PRIVILEGIO PEtendi, & exigendi charitatiuum subsidium.

SVMMARIVM.

1 *Charitatiuum subsidium dicitur charitatis auxilium.*
3 *Charitatiuum subsidium, quando peti, vel negari possit, num. 5.*
4 *Et an possit illud exigere Episcopus, tantum confirmatus.*
6 *Causæ, quæ nam requirantur ad illud exigendum, & à quibus personis, & beneficijs, num. 10.*
12 *An debeatur ex distributionibus.*
14 *Successor in beneficio, an teneatur soluere subsidiũ.*
15 *Cui Episcopo sit soluendum quando Ecclesia est in confinio duarum diœcesum.*
16 *Subsidium, an teneantur soluere milites Diui Ioannis, vel Monast. regular.*
19 *Charitatiui subsidij summa, quænam sit.*
20 *Compositio circa modum præstationis, & quantitatis subsidij, an valeat.*
21 *Præscribi, an possit subsidiũ charitatiuum.*
22 *Iudex competens, qui nam sit super causa exigendi hoc subsidium.*
28 *Episcopus, an possit apponere interdictum, vel excom. propter denegatum subsidium.*

DVodecimum Priuilegium Episcoporum, est ius petendi, & exigendi charitatiũ subsidium à subditis propriæ diœcesis, iuxta *text. in cap. conquerente, de offic. ordin.* existente, 1 tamen, manifesta, & rationabili causa, vt patet ex *text. in cap. cum Apostolus, S. prohibemus, de censibus*, & tunc licitè possunt subditos cogere ad charitatiuum subsidium, cum charitate tamen, & debito moderamine *d. cap. conquerente, & cap. cum Apostolus, de censib. & ibi Doctores.* Quod subsidium petere non possunt Prælati inferiores Episcopis, *Abb. in d. cap. cum Apostolus, Boer. decis. 133. & Riccius in praxi, part. 3. resol. 87.* nisi hoc ex

Digitized by Google

ex Priuilegio, vel consuetudine eis competat, *Dasmnas reg.* 91. *Barbosa, de iure Eccl. lib.* 3. *cap.* 21. *num.* 15.

2 Appellatur autem charitatiuum subsidium, à Canonistis *in d. cap. cõquerente*, charitatis auxilium, quia à principio ex charitate peti debet, non per vim extorqueri, vt colligitur ex *cap. ex parte, de censibus*, & appellatur subsidium, quia sicut subsidiaria actio datur, quando deficit propria, & specialis actio, *§. fin. instit. ad leg. aquil. & in §. fin. vbi gloss. instit.* 3 *de interdicto*, ita hoc subsidium petitur, quando redditus propriæ Ecclesiæ non sufficiunt pro oneribus incumbentibus, *Barthol. Bellecin. de charit. subsidio, quæst.* 14. *Azor part.* 2. *lib.* 9. *cap.* 14. *qu.* 2. *& alij communiter*.

4 Quod quidem subsidium exigere potest Episcopus electus, & confirmatus etiam nõ dum consecratus post expectas Bullas, & adeptionem possessionis Episcopatus, & non ante, cum hoc sit iurisdictionis, non Ordinis, *d. cap. conquerenti, in fine*.

Insuper quando Episcopus vult exigere à clero suo hoc subsidium debet facere cum Consilio Capituli sui, & etiam ipsorum clericorum, *cap. nouit, & cap. quanto, de iu. qua fiunt à Prælat. Bellinc. loco cit. quæst.* 10 *& Barbosa, num.* 5.

5 Sed dubitatur Primò, an Episcopo, qui ex Patrimonio suo potens est subuenire necessitati suæ, & Ecclesiæ possit denegari hoc subsidium.

Negant aliqui, *argum. text. in cap. quicumque*, 12. *quæst.* 4. cum non teneatur de proprio Patrimonio subuenire necessitati Ecclesiæ, ita, *Bellinc. cit. q.* 49. *Merollato.* 3. *d. disp.* 7. *cap.* 5. *dub.* 21. *num.* 488. *& alij*, quãnis contrarium teneant, *Francisc. March. quæst.* 472. *Menoch. de arbitr. casu* 178. *& alij* quos refert, & sequitur, *Genuens. in man. cap.* 77. *num.* 7.

6 Secundò dubitatur, quæ sint causæ manifestæ, & rationabiles ad exigendum charitatiuũ subsidium.

Glos. in d. cap. cum Apostolus, §. prohibemus, de censibus, verbo rationabilis, censet, quod in hac re nihil certum in iure definitur, sed arbitrio iudicis relinquit, ideo in dubio, rationabilis causa præsumenda non est, quia *text. in d. cap. cum Apostolus, vers. sustinemus*, nõ solum requirit causam rationabilem, sed quod sit manifeste talis, & casum dubium excludit, *Menoch. de arbitrar. casu* 178. *& Barbos. part.* 3. *alleg.* 97. *num.* 27. *& de iure Eccles. lib.* 3. *cap.* 21. *num.* 23.

Digitized by Google

7 Assignantur tamen, à Doctor. aliquę causæ iustæ, & rationabiles ad effectum prædictum, scilicet, pro sua consecratione, & bullis expediendis. Pro solutione debitorum, quæ contraxit Episcopus pro suæ Ecclesiæ iure tuendo, videlicet, quando multa sunt debita, & alunde ex bonis Ecclesiæ solui commode nequeunt. Item quando Episcopus fecit magnam emptionem pro Fabrica suæ Ecclesiæ, vel alia re continente illius publicam vtilitatem.

8 Sic etiam, quando Episcopus facit magnas expensas pro negotijs communibus totius diœcesis: similiter, si Episcopus iter facturus sit ad Papam, vel Regem, ob suæ *Ecclesiæ*, vel diœcesis; aut totius Ecclesiæ commune bonum, si ex redditibus suæ Ecclesiæ non posset facere expensas pro dicto itinere, sic quoq; pro accessu ad Concilium Prouinciale, si esset pauper, & nō haberet ad faciēdas expensas. Sicut pro aliis iustis causis; *Azor. p. 2. lib. 9. c. 14. quæst. 3. & 8. Bellencin. qu. 16. Menoch. de cas. 178. num. 8. Genuens. in praxi, cap. 89. num. 14. & in man. cap. 77. Barbosa, de iure Eccl. d. lib. 3. cap. 21. num. 24. Quaranta, verb. Cone. Prouins.* & alij, licet, *Riccius in praxi, part. 3. resol. 88.* dicat non posse exigi charitatiuum *subsidium* pro expeditione Bullarum, per *text. in cap. vt præterita, de electione*, nisi fructus prælaturæ non sufficerent pro dictis expensis, & immineret necessitas pro eis soluendis, iuxta *text. in d. cap. cum Apostolus, de censibus*, & nisi esset consuetudo, quod pro sumptibus, seu expensis prædictis *sit* contributio facienda per omnes subditos, vt tenēt, *Hostien. Panorm. & alij in cap. præterita, de censibus, per text. in cap. conquestus 9. quæst. 3. iunct. glossa.*

9 Tertiò dubitatur, à quibus personis possint Episcopi exigere hoc subsidium.

10 Communiter Doctores tradunt, posse illud exigere à Capitulo, & Canonicis, à clero, & *Ecclesijs* Ciuitatis, & diœcesis ratione beneficiorum, & habita ratione fructuum perceptorum; nō tamen à clericis nullum beneficium habentibus, nec à clericis pauperibus, qui ex redditibus beneficij non habent, vltra honestum victum, *d. cap. conquerente, de off. ordin. Quarant. verb. concilium. prou. num. 8. Genuens. in manual. d. cap. 77. Barbosa, d. alleg. 87. num. 39. & de iure Eccles. lib. 3. cap. 21. num. 35. & Ricc. in praxi, part. 3. resol. 90.*

11 Quod si clericus, absque sua culpa non perciperet fructus beneficij,

beneficij, propter bella, vel ob alium casum fortuitum, non poterit cogi ad huiusmodi subsidium, secus verò, si sua culpa, vt quia fuit iustè excommunicatus, *cap. si verò, de sent. excom. Bellencin. quæst.* 34. *Azor. quæst.* 6. *& alij.*

82 Ex distributionibus verò, quotidianis, inspecto iure communi non deberi charitatiuũ subsidium, nisi contrarium fuisset sancitum, censent *Moneta, de distribut. part.* 3. *quæst.* 9. *num.* 19. *Barbosa, d. alleg.* 87. *nu.* 44. *& Gonzalez, ad regul.* 8. *§.* 17. *proem. nu.* 174. ex eo, quia distributiones distinguntur à fructibus, fructus enim, sunt propriè illi, qui deductis oneribus, recipi possunt in absentia non residendo, *Puteus, decis.* 494. *& Riccius, in praxi, part.* 3. *d. resol.* 90.

13 Si verò, beneficiatus in vna diœcesi haberet Ecclesiam sui beneficij, & in alia prædia, & possessiones, deberet subsidium Episcopo in cuius diœcesi est Ecclesia, quia tale onus subsistinet ratione Ecclesiæ, *Barbosa, de iure Eccles. d. lib.* 3. *cap.* 21. *num.* 32.

14 An, autem, successor in beneficio soluere cogatur subsidium, quod antecessor beneficiatus non soluit.

Affirmatiuè respondent, *Bellencin. quæst.* 51. *Barbosa, alleg.* 87. *num.* 54. *& alij, argum. text. in l. Imperatores, ff. de impensis.*

15 Sed quid dicendum, quando Ecclesia esset sita in confinio duarum diœcesum.

Doctores in hoc diuersimodè scripserunt. Sed communior opinio est vtrumque Episcopum posse exigere charitatiuum subsidium pro medietate, vel debere Episcopos se concordare, quod si nolint se cõcordare, quod alternis vicibus exigãt subsidiũ, Metropolitan. ipsorũ poterit ad id eos cogere, ita, *gl. in d. c. licet in regulis.* 16 *quæst.* 3. *Barbos. par.* 3. *alleg.* 87. *num* 53. *& de iure Eccles. cit. loco, num.* 34. *& Merolla, tom.* 3. *disp.* 7. *cap.* 5. *difficul.* 13. *num.* 500.

16 Sed vtrũ milites Diui Ioan. Hierosolymitani teneantur ad solutionem huius subsidij.

Nequaquam teneri censuit Sacr. Congreg. Conc. in Augustana 14. Decembris 1630. vt testatur, *Nonar. part.* 2. *tit. de militibus* Diui *Ioan. num.* 7.

17 An, autem, Monasteria regularium præstare teneantur Episcopo d. subsidium.

Negatiuè Resp. *Bellenc. d. tr. quæst.* 29. *Azor. d. cap.* 14. *qu.* 6. *& Tambur. de iure Abb. tom.* 3. *disp.* 10. *quæsito* 1. *& Cespides, de exempt. reg. cap.* 24 *dub.* 394. quia per Priuilegia sũt exẽpta.

18 Similiter, & moniales, quæ gaudent

gaudent Priuilegijs suarum religionum non tenentur, sicut viri regulares exempti.

19 Quartò dubitatur, an sit determinata certa quantitas, vltra quam non possint Episcopi exigere pro charitatiuo subsidio,

Affirmatiuè, vt patet ex *extrauag. Benedicti XII. quæ incipit, vas electionis, §. præmissis quoque adijciendo*, Vbi statutum est, vt non possint Prælati exigere, nec etiam à sponte dantibus recipere pro subsidio nisi tantum quantum ascenderent procurationes singulæ, si Prælati per alium licitè visitarent. Et quod hodie standum sit determinationi, ac taxæ dictæ extrauagantis, tradunt, *Bellencin. quæst. 41. Riccius in praxi, part. 3. resol. 89. & Merolla d. cap. 5. difficul. 8. num. 479.* licet, *Genuens. in man. cap. 77. num. 8. & alii*, dicant, taxam huiusmodi esse arbitrariam.

20 An autem, valeat compositio inter Episcopum, & clerum super modo præstationis, & quãtitate subsidij charitatiui.

Affirmatiuè respondet, *Bellencin. quæst. 48.* dummodo quantitas contenta in compositione, sit minor, vel saltem nõ sit maior, quantitate taxata per d. extrauag. quando hæc compositio fit propter bonum pacis ad euitandas discordias.

21 Quintò dubitatur, an charitatiuum subsidium possit præscribi.

Negatiuè respondent, *Bellencin. cit. loco, quæst. 45. & Genuens in d. man. cap. 77. num. 9.* quia esset prescribere contra charitatem.

22 Sextò dubitatur, quis sit Iudex competens, quando esset contentio inter *Episcopum*, & clerum super causa exigendi subsidium charitatiuum.

Resp. si causa est manifesta, & rationabilis, ipsemet Episcopus est Iudex competens, vt diximus supra, *part. 2. cap. 14. num. 4.* si verò est dubium, an causa sit rationabilis eliguntur arbitri, & si esset appellatum recurritur ad iudicem appellationis, *Bellenc. d. tract. quæst. 15 Merolla, tom. 3. disp. 7. cap. 5. dub. 21. num. 505.*

17 Septimò dubitatur, an Episcopus possit apponere generale interdictum in diœcesi contra subditos denegantes ei hoc subsidium.

28 Negant *Bellincinis, de charitativo subsidio, quæst. 25. & Ricc. in praxi d. part. 3. resol. 87.* quia pro nullo pecuniario cõmodo potest apponi generale interdictum, vt habetur *in extrauag. attendentes, de sept. com.* licet possit eos excommunicare, vt diximus supra, *part. 2. cap. 14. num. 5.*

29 Quod

29 Quod si fuerint propter hoc ab Episcopo excommunicati, & perseuerarent in contumacia, aliter esset dicendum, vt fatentur, *Belinc. d. quæst. 25. Rice. in praxi, part. 3. resol. 77. & Regnig. de Genny. in tract. de charit. subsidio, quæst. 12.*

30 An autem possit Episcopus propter denegatum subsidiũ, saltem apponere speciale interdictum in certa Ecclesia.

Affirmatiuè tradunt, *Cald. in tract. de interdicto, par. 1. nu. 17 Bellincinis, quæst. 35. num. 2. Ricc. d. part. 3. resol 87. & Felin. in cap. sane, el 2 num. 3. de offic. deleg.* ex eo, quia *d. extraua. attendentes*, non habet locum in speciali interdicto, sed in generali.

CAPVT DECIMVM tertium.

DE PRIVILEGIO SEparandi, & constituendi Parochias:

SVMMARIVM.

1 *Quando, & quibus de causis possit Episcopus erigere nouas Parochias, aut vnã diuidere in duas, num. 3. cum seq.*

4 *Ecclesia Parochialis si haberet redditus pingues, an possit Episcopus, vt melius seruiatur constituere Capellanos.*

8 *Parochi consensus, an requiratur ad edificationem secundæ Ecclesiæ curatæ.*

11 *Parochiam diuidere, an possit Episcopus si esset subiecta regularibus.*

12 *Episcopus quid facere debeat si post diuisionem Parochialis in duas, non sufficiant fructus.*

14 *Appellare, an liceat à decreto erectionis Parochialis.*

14 *Sententia lata super congrua portione, non suspenditur per appellationem.*

15 *Ecclesiam simplicem, in curatam, an possit erigere Episcopus.*

DEcimum tertium Priuilegium Episcoporum, est facultas separandi Parochias, & constituendi nouas, vbi vna Ecclesia Parochialis ob nimiam distantiam, vel itineris difficultatem Parochianis sit multum incomoda

Digitized by Google

1 moda, & ob id in diuinis patiuntur mulieres pregnantes, senes, debiles, & infantes, tam ob Sacri Baptismatis fontem, tum ratione aliorum Sacramentorum, *cap. ad audientiam, de Eccl. ædificandis, & S.C.T. sess. 21. cap. 4. de reform.* In quo statuitur, quod tunc possit Episcopus, etiam, tanquam Sedis Apostolicæ delegatus diuidere, inuito rectore, talem Parochiam in duas, & diuidere eis terminos, fines, & limites, & Parochianos, & fructus, & decimas, ea ratione, quia semper attenditur comoditas vicinorũ, qui debent recipere Sacramenta, & non vtilitas Parochi, *Leyua, in exam. Episc. lib. 4. cap. 46. num. 27. & Riccius, in praxi, part. 4. resol. 220.*

2 Nec sufficit, quælibet distantia, sed ea dumtaxat, quæ præbet difficultatem Parochianis accedendi cum magno incommodo ad percipienda Sacramenta, & diuina officia audienda, *Rota, decis. 484. & 745. apud Farinac. part. 1. recention. & Barbosa, de iure Eccles. lib. 2. cap. 2. num. 7.*

3 Et ad faciendam huiusmodi separationem requiritur iustæ causæ allegatio, eiusq; probatio, nec sufficit, quod fiat per Episcopum simpliciter asserendo adesse causam, nisi cum effectu probetur, *Ric. in praxi, praxi, par. 1. resol. 476. & par. 4 resol. 221. et Nouar. iuris Pontif. noui consluf. vnica, rubr. de Parochijs, num. 6.*

4 Sed dubitatur Primò, si aliquod oppidum haberet solum vnam Parochiam, & hodie Populus sit numerosus, an possit Episcopus diuidere Parochiã in duas, vel plures.

Negatiuè respõdent, *Leyua, in exam. Episcop. lib. 4. cap. 46. num. 26. et Barbosa, de iure Eccles. lib. 2. cap. 2. num. 10.* Sed si vnus rector non sufficiat ad administranda Sacramenta posset cogere rectorem, vt sibi adiungat tot Sacerdotes approbatos, quot sufficiant ad Sacramenta exhibenda, & cultum diuinum celebrandum, S.C.T. *d. sess. 21. cap. 4. de reform.*

Immo, quando Ecclesiæ Parochialis haberet redditus pingues, posset Episcopus, vt melius Ecclesiæ seruiatur facere dismembrationem, & constituere Capellanos, *Seraph. decis. 428. part. 1. et Riccius in praxi, part. 3. resol. 469.*

Et quod possit, quoque erigi noua Parochia intra fines antiquæ nulla necessitate concurrente, sed sola Populi deuotione, etiam inuito rectore fatentur, *Riccius in praxi, par. 4. resol. 120. et Cespides de exempt. regul. cap. 1. dub. 3.* Quamuis ex hoc inferretur aliquod damnũ matrici,

Digitized by Google

matrici dummodo sit modicũ, & nõ magnũ, ex eo, quia exprę dicta erectione nouæ Parochię augetur cultus diuinus, cui Canones, quãtũ possunt fauẽt, spreta particularium vtilitate temporali, *cap. ex parte, de constitut.*

5 Secundò dubitatur, an separatio Parochialis fieri debeat, quando in loco minimè difficili, nec incommodo adesset Ecclesia cum fonte Baptismali, & alijs necessarijs, & ibi Parochus proponeret in sui adiutorium Sacerdotem approbatum, qui ibi resideret, & Sacramenta administraret.

Negatiuè censent, *Menoch. cons.* 477. *Riccius d. resol.* 376. *et Barbosa, part.* 3. *alleg.* 68. *num* 7.

6 Tertiò dubitatur, an possit fieri per Episcopum separatio antiquæ Parochialis ob loci distantiam, & erigi altera in Capella sita in parte comodiori Parochianis ibidem degentibus, absque consensu maioris partis Parochianorum.

Aliqui negant post S. C. T. cum omnia videatur remittere arbitrio Episcopi, ita, *Riccius d. resol.* 476. *et Barbosa, d. alleg.* 68.

7 Alij verò tradunt, requiri consensum maioris partis Parochianorum circa separationem, ita, *Felinus in cap. cum omnes, de const. Franc. March. part.* 1. *decis.* 924. *Nouar. cit. loco concluf.* 109. & alij quos refert, *Ricc. d. resol.* 476. ex eo, quia in *S. C. T. d. cap.* 4. non reperitur cautum, circa materiam separationis, vt tota iustitia causæ resideat in *Episcopi* arbitrio, sed circa portionem assignandam nouo Curato, & ideo deficiente consensu maioris partis Parochianorum, non posse diuidi per Episcopum Ecclesiam Parochialem.

8 Quartò dubitatur, an requiratur consensus Parochi, ad edificationem secundæ Ecclesiæ curatæ.

Affirmant, *Abb. in d. c. ad audientiam, & Rebuff. in prax. benef. part.* 1. *tit. de erect. in curatam, num.* 4. si ei præiudicetur, quo ad ea, quę concernunt sufficientem illius sustentationem, cum talis consensus inter iura Parochialia connumeretur, *Nouar. cit. loco, concluf.* 10. *& Riccius in praxi, part.* 4. *resol.* 297.

9 Contrarium, tamen, dicendum est, post S. C. T. dum ibi dicitur, *inuitis rectoribus*, dummodo sine præiudicio possidentis fiat, vt declarauit *Sacra Congreg. concil. in anno* 1594. *apud Piaseg. praxi Episc. par.* 1. *cap.* 5. *n.* 1. *Nouar. d. concluf.* 109 Opinio autẽ *Abb.* procederet, quando Episcopus vellet sine

Digitized by Google

causa construere nouam Parochiam, secus verò, dum adest causa, *Riccius d. resol. 476.*

10 Quintò dubitatur, si Ecclesia Parochialis esset intra menia Ciuitatis, & aliqui Parochiani habitarent extra menia, & Portæ Ciuitatis noctu claudantur, an possit ex hoc capite erigi noua Parochia extra Ciuitatem.

Negatiuè, quia hoc non est Episcopo concessum à S.C.T. sed poterit edificare Capellã, & eligere Capellanum, qui habitet extra menia, & illi congruum salarium assignare, ex fructibus Ecclesiæ Parochialis, ita, *Leyua, d. lib. 4. cap. 46. num. 31.*

11 Sextò dubitatur, an prædicta procedant si Ecclesia Parochialis esset subiecta regularibus.

Affirmatiuè censuit Sacra Congregatio, teste, *Thesaur. fori Eccl. part. 2. num. 68.* quem refert, etiam, *Nouar. d. conclus. 109.*

12 Septimò dubitatur si facta diuisione, non sufficiant fructus Ecclesiæ ad sustentandum duos Ministros, quid debeat facere Episcopus.

Resp. debet obseruare Decretum S.C.T. *d. sess. 24. cap. 4. de reform.* vt aduertit etiam, *Leyua, d. cap. 46. num. 28.*

13 Et licet congrua portio taxanda sit arbitrio Episcopi debet tamen, considerare qualitates, & circumstantias loci, & personarum, regionis sterilitatem, vel abundantiam, & prætia rerum, *tuxt. S. C. T. d. cap. 4. & sess. 24. cap. 23. & sess. 25. cap. 16 & Bullam Pij V. 46. de congrua assignatione faciendo Vicarijs perpetuis, incip. ad exequendum, Rota diuers. part. 2. decis. 5. & decis. 99. Ricc. in praxi part. 3. resol. 469.*

14 Octauò dubitatur, an à Decreto erectionis Ecclesiæ Parochialis ob distantiam, iuxta S.C.T. detur appellatio.

Affirmatiuè, nisi ea ordinatio fuerit facta in visitatione, præcipue sine figura iudicij, quia tunc non daretur appellatio saltem, quoad effectum suspensiuum, tanquam à decreto Cõstit. Conciliaris, *cap. 1. sess. 13. de reform. cap. 10. sess. 24. Riccius resol. 476. & alij*, sicuti etiam, quamuis à sententia lata super cõgrua portione appellari possit, *Rebuff. tract. de congrua portione, num. 79.* nihilominus hæc appellatio non suspendit quominus iudex possit sententiam suam exequi, *glos. in clem. 1. verbo oneramus, de iurepatr. Ricc. d. part. 3. resol. 469. & Seraph. decis. 173.*

15 Nonò dubitatur, an possit Episcopus erigere Ecclesiam simplicem in curatam, ex causa

Digitized by Google

sa iusta, & ex necessitate.

Affirmat, *Rebuff. in praxi tit. de erect. in curatam*, quia resultat in maiorem Ecclesiæ vtilitatem S.C.T. *sess.24.cap.13 de reform. Azor. part.2. lib.5. cap.29.q.25. Garcia;p.12.cap.5. Leyua,lib.4.cap.46.num.25.* secus sine causa, & necessitate, *Rice.in praxi, part.1.resol.383.* & *Garcia,num.3.*

CAPVT DECIMVM quartum.

DE PRIVILEGIO Faciendi vniones beneficiorum.

SVMMARIVM.

1 *Vnio beneficiorum cum Ecclesijs Curatis quando facienda.*

3 *Necessitas, & vtilitas, quænam requiratur pro vnione prædicta.*

6 *Rector beneficij, an sit vocandus in d.vnione.*

7 *Plebs, in vnione Parochialium, an sit vocanda.*

8 *Facultas vnitendi Parochiales de quibus intelligatur.*

10 *Beneficia simplicia quando possint vniri prębendis Cathedralis.*

11 *Suppressio, vt validè fiat, an exigat causas, & quas.*

12 *Vnio facienda Capitulo, requirit authoritatem Papæ.*

13 *Vnire an possit Episcopus benef. simplicia cum alijs simplicibus, vel mensæ Episcopali.*

15 *Vniones quando visitari debeant, iuxta S.C.T.*

16 *Beneficia de iurepatr. non possunt vniri Curata, sine consensu Patroni.*

18 *Consensus Capituli, an requiratur in vnione facienda ab Episcop. vti deleg. Apost.*

19 *Beneficium Curatum, an possit conuerti in simplex.*

21 *Prælati inferiores, an possint facere vniones benef.*

24 *Vnio, an præsumatur in dubio.*

25 *Per translationem beneficij in aliam Ecclesiam non censetur facta vnio.*

26 *Episcopus an possit augere numerum Canon. vel erigere nouas dignitates, aut Collegium, remissiuè.*

Digitized by Google

DEcimum quartum Priuilegium Episcoporũ, est facultas faciendi vniones perpetuas Ecclesiarum Parochialium, & beneficiorum Curatorum, vel nõ Curatorum, quę non sint exempta, cum Curatis, propter eorum paupertatem, iuxta tamẽ,
1 iuris dispositionem, & sine possidentis præiudicio, S. C. T. *sess. 21. cap. 5. de refor. cap. sicut vnire, de excess. Prælat. & ibi Abbas, Rota diuers. part. 2. decis. 133. Garcia, de benef. part. 12. cap. 2. num. 62. & Hoied. de incomp. benef. part. 2. cap. 3.*

2 Huiusmodi tamen vnio non est facienda sine causa, quia esset nulla ipso iure, *Mandos. de sign. gratiæ, tit. de vnione, vers. sine causa, Ricc. par. 4. decis. 198 & Molses. in summa, tract. 6. de benef. cap. 14 num. 18.* Et non posset fieri ad libitum, sed pro euidenti vtilitate, & necessitate *Ecclesiæ*, iuxta terminos, *text. in cap. exposuisti de præb. Garcia, num 108. Molses. nu. 38 & alij apud Ricc. part. 4. decis. 198.*

3 Necessitas autem faciendi vniones est, si duæ Ecclesiæ, adeo sint tenues, vt ad victum duorum Rectorum non sufficiant: hoc enim casu potest earum vnio fieri, nisi aliud obstet, *cap. vnio, 10. quæst. 3. clem. ne in agro, §. ad hæc, de stat. monac. & S. C. T. sess. 21. cap. 1. de reform.* Et quando, & quæ Ecclesia pauper, aut tenuis dici possit, hoc relinquitur arbitrio Superioris, *glos. in Authen. præterea, C. vnde vir & vxor.* sic etiam, si *Ecclesia* sit destructa ab hostibus, vel desolata, potest alteri vniri, *cap. 2. de relig. domib.* Similiter Ecclesiarũ vicinitas, aut Populi decrementum, vel incommodum. Religionis quoq; deformitas, & mutatio temporum, necessitatem plerumque tribuunt vniendi, *cap. 2. & cap fin. §. bonitatis, 25 quæst. 2 Hier. Venero & Leyua, in exam. Episc. lib. 4. cap. 46. num 30. Barbosa, de iure Eccl. lib. 4. cap. 16 nu. 38 & Seraph. decis. 1078.*

4 Vtilitas verò est, quando propter fructuum tenuitatem non inueniuntur clerici idonei ad deseruiendum, *d. cap. exposuisti, Vgolin. de potest. Episc. cap. 52. nu. 4. & Hoieda, cit. loc. num. 8.* vel vt diuinus cultus augeatur, vt colligitur, *ex cap. ex parte, de const. Sanch. in summa, tom. 2. lib. 7. cap. 29. num. 161.*

5 Requiritur propterea causæ cognitio in huiusmodi vnione facienda, ita vt Ordinarius sic vnionẽ faciens debet prius inquirere, & cognoscere de causa vnionis duarum Parochialium in vnam, vel beneficiorum simplicium, Curatis, &

quod

Digitized by Google

quod illæ duæ Parochiæ sic iunctæ, absque aliquo defectu administrentur, & quod talis vnio sit in vtilitatem animarū, non in destructionem, iuxta S.C.T. *sess.25.cap.5. de reform. Leyua, Sanch. & Barbosa, locis cit.*

6 An autem, in vnione faciendā, sit vocandus Rector, siue possessor beneficij.

Negatiuè Resp. *Garcia, d.part.12.cap.2.num.214. Ricc. part.4.decis.198. & Barbosa, de potest. Epis. alleg.66. & alij ex clem.2. de reb. Eccl. nō alien.* Quia, & si beneficium illud nō dum vacans, alteri vniatur, nullum damnum infertur illius possessori, dum vnio non fortitura sit effectum, donec ipse morte, vel alio modo dimiserit beneficium.

7 Immo neq; plebs necessario est vocanda, nisi allegaret causam iustam impedientē vnionem, *Sanch. d.cap.29.num.163. Garcia, & Ricc. locis cit.*

8 Est tamen notandum, quod facultas vniendi duas Parochiales data Episcopo à S.C.T. intelligitur, de Parochialibus habentibus actu Parochos, quia in illo textu prouidetur necessitati præsenti, nō autem de Parochialibus, quæ in potentia possunt illos habere, *Leyua d.lib.4.cap.59.num.7.*

9 Possunt quoq; Episcopi vnire beneficia Seminario, iuxta S.C.T. vt diximus, *part.1. cap.10.*

10 Sic, etiam possunt vnire aliqua beneficia simplicia, non tamen regularia, cum consensu Capituli Ecclesijs Cathedralibus, & Collegiatis insignibus, vbi sunt adeo tenues præbendæ simul cum distributionibus, vt sustinenco decenti Canonicorum gradui, pro loci, & personarum qualitate non sufficiant, vt statuit S.C.T. *sess.24 cap.15. de reform.* Quod cum vtatur *d.particula ijs*, quæ refertur ad præbendas clarè desiderat, vt vnio fiat singulis præbendis distributiuè, non autem mensæ, *Rota decis.565. part.2.recent.* Ideo singulis præbendis, singula beneficia vniri debere, non omnibus simul indistinctè vnum, vel plura, resoluunt *Gratian. discept. forens. cap.274. Gonzal. glos.37. Garcia, d.part.12. cap.2. num.171. Barbosa, de iure Eccl. lib.3. cap.16. num.35. & Scipio de Rubeis verb. vnio.*

11 Quod si hac ratione non possit prouideri, S.C.T. ibidem præscribit modum per suppressionem aliquarum præbendarum concurrente causa necessaria, & præcipuè vt diminutio fructuum sit talis, vt persona idonea non possit cum fructibus illius viuere, atque perfer-

Digitized by Google

perferre, & absoluere onera, *Felin.in cap.cum auertissent,de constit.*& quod diminutio sit habito respectu quantitatis assignatæ à principio fundationis, nam si beneficiati prædecessores diuturno tempore contenti fuerunt ea portione,& quantitate, non est minuendus numerus sub hoc prætextu insufficientiæ reddituum, *Rota, apud Seraph.decis.*1385.*et Ricc. in praxi,part.4.resol.*533.

12 In vnione tamen facienda Capitulo requiritur auctoritas Papæ, cum non possit auctorizare in facto proprio.*glos.in elem.si vna,verb.mensis,de reb. Eccl.non alien. Garcia, d.p.*12. *cap.*2.*num.*168.

13 Est autem obseruandum, non posse Episcopum facere vnionem de simplicibus beneficijs, cum simplicibus, dum per S.C.T. solum permittatur de simplicibus, vel Curatis, cũ alijs Curatis, vt diximus, *Barbosa alleg.*57.*num.*14.*cum alijs.*

14 Neque posse vnire beneficia suæ mensæ Episcopali, cum hoc spectet ad Papã, S.C.T.*sess.*23. *cap.*10.*de reform.* & *d.sess.*24. *cap.*13.

15 Similiter est obseruandum, quod singulis annis visitari debent ab Episcopo, iuxta S.C.T. *sess.*7. *cap.*7.*de refor.* beneficia Curata, quæ Cathedralibus, Collegiatis, seu alijs Ecclesijs, vel Monasterijs, aut locis piis perpetuo vnita, & annexa reperiuntur, exceptuatur tamen reuisio vnionum factarum ante 40. annos à die publicationis Concilij numerandos, quia tales vniones gaudent Priuilegio immemorabilis, *cap. super quibusdam,*§.*preterea,vbi glos, verb.extat,de verb.signif.*

16 Sed dubitatur *Primò*, an Episcopus possit vnire Ecclesiæ Curatæ beneficia de iurepatr.sine consensu Patroni.

Negatiuè, ne ei generetur præiudicium amittendi iura præsentationum, S.C.T.*sess.*24 *d.cap.*15. alias de ea nulla esset habenda ratio, *Campanil.rubr.* 11.*cap.*13.*num.*477.*Barbosa, part.*3.*alleg.*67.*num.*17.*& alij.*

17 Neque posset vnire beneficia vnius diœcesis, beneficijs, vel pio loco alterius diœcesis, iuxta S.CrT.*sess.*14.*cap.*9.*de reform.*licet aliter fuerit de iure communi, *Garcia,part.*12. *cap.*2.*num.*86.

18 Secundò dubitatur,an requiratur consensus Capituli in vnione facienda ab Episcopo tanquam Sedis Apost.deleg.vigore S.C.T.*sess.*21.*d.cap.*1.

Affirmatiuè resp. *Garcia, d.cap.*2. *num.*158. *Barbosa, part.*3. *alleg.*66.*num.*298. *& de iure Eccl.lib.*3.*cap.*16.*nu.*41 ex illis verbis Concilij,*iuxta formam iuris*, vt censuit Sacra Con-

Digitized by Google

Congreg. cuius responsum refert, *Garcia, num.* 160. Sed non requiritur tractatus solemnis à iure in rei Ecclesiæ alienatione petitus dum hęc vnio rationem verę alienationis nō habeat, *Hoieda de incomp. benef. part.* 2. *cap.* 3, *nu.* 146. *Saneb. in summa lib.* 7. *cap.* 29 *nu.* 132. *Barbosa d. cap.* 16. licet non requiri consensum Capituli teneat, *Nauar. cons.* 10. *de off. de leg. in nouis*, quem refert, *Barbosa, d. alleg.* 66.

19 Tertiò dubitatur, an beneficium Parochiale conuerti possit in simplex.

Negatiuè, prout pluries censuit Sacr. Congreg. cuius responsa refert, *Garcia, cit. loco, num.* 89.

20 Ideo si aliquę Ecclesiæ Rurales, quę fuerunt beneficia curata nō haberēt Parochianos, nec habitatores, quia ob temporū varietate destructæ sunt Ciuitates, vbi erant positę, non possent ab Episcopo conuerti in simplicia, quia de sua natura habent curam animarum annexam, licet hodie illam habeant habitu, sed non actu, sed cum primum Parochiani in finibus illius Ecclesię habitauerint, tenetur talis Parochus, & beneficiatus administrare Sacramenta, *Leyua, in exam. Epist. lib.* 4. *cap.* 46. *num.* 25.

21 Neque beneficia curata possunt vniri Monasterijs, dignitatibus, & prębendis, iuxta Decretum S. C. T. *sess* 24. *cap.* 13. *de reform.*

22 An autem inferiores Prælati possint huiusmodi vniones facere.

Affirmatiuè, existente Priuilegio, *clem.* 1. *§. ad hæc, de statu monac. vbi glos. verb. ordinarios, Rice. part.* 4 *decis.* 108. vel si haberent Ecclesias plenè subiectas cum iurisdictione quasi Episcopali, quia hi Prælati possunt in suis diœcesibus omnia ad iurisdictionem spectantia, quæ possunt in suis, Episcopi, cū vnio sit iurisdictionis, *Abb. in cap. sicut vnire, de excess. Prælat. Barbos. de iure Eccles. lib.* 3. *cap.* 16. *num.* 59. *& alij*.

24 Quintò dubitatur, an vnio præsumatur in dubio, vel sit probanda.

Negatiuè cum sit quid facti, & odiosum, sed probari debet ab eo, qui factam asserit, *Rota diuers. part.* 3. *lib.* 3. *decis.* 557. *Caualer. decis.* 405. *& Mascar. de prob. concl.* 1418. Quomodo autem sit probāda. vide, *Garc. d. part.* 12. *cap.* 2. *num.* 258. *Menoch. de præsumpt. lib.* 1. *cap.* 80. *& Barbos. d. cap.* 16. *num.* 51.

25 Sextò dubitatur, an per translationem beneficij, seu Capellæ collapsæ ad aliam Ecclesiā, censeatur facta vnio.

Negatiuè, sed tunc dicitur transla-

Digitized by Google

translatio beneficij, cum vnita dicantur quando incorporantur ad inuicem, & confunduntur, ac efficiuntur vnum corpus, *Garcia, part. 12. cap. 2. num. 12. Ricc. part. 2. decis. 208. & alij.*

26 An autem Episcopus possit nouas constituere dignitates, vel augere numerum Canonicorum, & Collegium: vide, *Ricc. part. 3. decis. 66. & 244. Nouar quæst. forens. quæst. 24. part. 1. & Dian. part. 3. tract. 6. miscell. resol. 38.*

CAPVT DECIMVM quintum.

DE PRIVILEGIO INstituendi præsentatos ad beneficia de Iurepatr.

SVMMARIVM.

1 *Instituere præsentatos ad beneficia de Iurepatr. spectat ad Episcopum de iure communi, & ex Priuilegio ad inferiores.*

3 *Institutio, quando pertinet ad inferiores, cognitio validitatis, & inualiditatis Iuris patr. spectat ad Episcopum.*

4 *Episcopus peccaret instituendo præsentatos absq; probatione tituli, & sine causæ cognitione.*

5 *De Pertinentia Iurispatron.*

9 *Præsentatus debet esse habilis tempore præsentationis.*

8 *Ius patronatus priuatorũ, & magnatum quomodo probetur.*

11 *Patronus si post Concilium constare fecit de Iurepatr. an teneatur iterum de titulo docere.*

12 *Fiscus citari debet, vt dicatur adhibita causa cognitio.*

13 *Institutiones facilè ab inferiore, an iustificent Iuspatron.*

15 *Variare quando possit patronus, & alium præsentare intra tempus datum ad præsentandum.*

16 *Præsentatio an possit fieri diebus feriatis.*

17 *Tempus ad præsentandum currit à die scientiæ vacationis, & non currit iuste impedito.*

19 *Patrono dotandi à die dotationis*

Digitized by Google

tationis currit tempus.

20 Regi etiam scienti non currit tempus ad præsentandum.

21 Tempus ad præsentandum, an possit Episcopus prorogare, vel abbreuiare.

28 Patronus non potest promittere præsentationem antequam vacet Ecclesia.

22 Episcopus quando conferre potest beneficium existente lite inter patronos.

23 Semestre ad conferendum benef. iure deuolutionis à quo die currat Episcopo.

24 Tempus, an sit præfixum Episcopo ad instituendũ, & præsentato ad acceptandum, num. 28.

25 Beneficium, an dicatur deuolutum, ex eo, quod Episcopus distulit instituere.

26 Archiepiscopus, an possit præfigere suffraganeo tempus ad instituendum.

27 Appellari, an possit ab Episcopo differente instituere.

29 Præsentatio facta de absente, an valeat.

30 Institutio facta spreto patrono infra tempus datum ad præsentandum, est nulla.

31 Patronus, qui singularis est nen potest à Procuratore præsentari, sed ab Episcopo posset institui.

33 Religiosus an possit præsentare.

34 Procurator, an possit constitui ad præsentandum, cum beneficium vacauerit.

35 Gratificare, an possit Episcopus digniorem habentem minores voces, quam dignum.

36 Patronus, an teneatur præsentare digniorem, vel dignum.

37 Ius patronatus quot modis acquiratur, & num. 42.

38 Consensus Episcopi in acquisitione iuris patron. ex post facto interuenire potest.

39 Dos quanta constitui debeat, vt acquiratur ius pat.

42 Aedificans Ecclesiam dirutam, an acquirat ius patr.

43 Ius patron. an possit concedi ex augumento dotis.

45 Patronus in fundatione quas conditiones apponere possit, & num. 48. cum seq.

48 Dispensatus à Papa, vt an-

Digitized by Google

te etatem 14. ann. possit obtinere benefic. simplex, an possit aliud ab Episcopo obtinere.

49 Conditiones in limine fundationis, an possint per fundatorem, vel succ. essores reuocari.

50 Pensionem in fundatione, an possit patronus imponere.

51 Affixio Edicti, an requiratur pro institut. Capellani ex primeua erectione.

52 Iuspatronatus de vno in alium quatuor modis trãsferri potest.

54 Iuspatronatus non transit ad filium exheredatum, vel repudiantem hereditatem.

55 Illegitimus in iurepatron. an succedat.

56 Iuspatron. relictum à fundatore in eius familia, an extendatur ad familiam aggregatam, vel ad filium adoptiuum.

58 Patronus, an possit alijs renunciare iuspatr. in præiudicium filiorum, & nepotum.

59 Permutare, an possint inter se patroni laici diuersorum beneficiorum.

60 Consensus Episcopi, quando requiratur in translatione iurispatronatus.

61 Iuspatr. laicorum si postea donatione transferatur in Ecclesiam, an retineat qualitatem laicorum, vel mutet naturam.

63 Consensus Episcopi in donatione iurispatron. an post mortem donantis, possit interuenire, aut post obitum donatarij.

68 Alimenta sunt præstanda ab Ecclesia patrono egenti, & an sit præferendus pensionario.

60 Patroni consensus, an requiratur in alienatione terræ benefic. de iurepat.

69 Iuspatronatus, quibus, & quot modis amittatur, & num. 68.

70 Patronus tenetur Ecclesiam dirutam reedificare.

DEcimum quintum Priuilegium Episcoporũ est facultas instituendi præsentatos coram eis infra legitima tempora, à patronis existentibus in possessione, vel quasi præsentandi Capellanum ad beneficia vacantia,

Digitized by Google

cantia, quæ sunt de iure patronatus, dum ad ipsos solos spectat præsentatos idoneos per examen repertos, iuxta dispositionem S. C. T. *sess 7. cap. 13. de reform.* instituere de iure
1 communi, *cap. frequentibus, de instit. cap. primò, eod. titulo in 6. clem. plures, de iurepatr. Lambert. de iurepatr. lib. 2. part. 3. quæst. 1. art. 10. Vivian. eod. tract. lib. 2. cap. 2. & alij.* Quia habent intentionem fundatam, eodem iure communi in collatione beneficiorum propriæ diœcesis. *Seraph. decis. 1353. & Gonzalez, ad regul. 8. Cancell. §. 1. proem. num. 21.* licet ex Pri
1 uilegio possit Prælato inferiori competere ius instituendi, absque Episcopo, vel ex præscriptione immemorabili, seu consuetudine legitimè præscrip a, *cap. 2. & 3. de instit. Vivian. loco cit. cap. 3. Barbos. de potest. Episc. alleg. 72. num 184. part. 3. & de iure Eccles. lib. 3. cap. 12. num. 208.*

3 Quando, autem, ad inferiores, institutio beneficij iurispatronatus pertinet, cognitio validitatis, & invaliditatis ad Episcopum spectat, non ad inferiores, qui non habent instituendi iurisdictionem, secus si huiusmodi inferiores ordinarij in eo loco haberent iurisdictionem, vt censuit Sacr. Congregat. cuius responsum refert, *Riccius, part. 4. decis. 140.*

4 Est, tamē; PRIMO obseruādum, quod grauiter peccaret Episcopus, (coram quo, est facienda præsentatio, *cap. à nobis, de iurepatr. & S. C. T. sess. 14 cap. 13. de reform.*) instituendo præsentatos à patronis, absq; probatione tituli, iuxta Concilium, *sess 25. cap. 9. de reform.* Nam tractatur de re graui, de redigendo, scilicet, beneficium liberum, in seruiturem, *Caiet. in summa verb. Episcoporum peccata, & Genuens. in manual. cap. 39.* cum in dubio omnia beneficia præsumantur libera, *cap. regenda, & cap. quicumque 10. quæst. 1.* & iuspatronatus sit quędam seruitus, quæ non præsumitur, *Seraph decis. 1353. & Barbosa, dicta alleg. 72. num. 20.* Immo redigentes beneficia libera Ecclesiastica in seruitutem iurispatron. absque euidenti Ecclesię vtilitate tanquā vsurpatores iurisdictionis, & iurium Ecclesiæ anathematis pęnam incurrunt, vt in *cap. 9. de reform. sess. 25. Conc. Trid.* & notat, *Franc. Leo, par. 2. cap. 6. num 20.*

5 Ideo, antequam deueniat ad institutionem Capellani, seu beneficiati ad præsentationem patroni, debet legitimè constare, adhibita causę cognitione, de titulo iurispatronatus, & sic de existentia beneficij,

Digitized by Google

quod sit de iurepatron. iuxta S.C.T. citato fisco,& cõstare, etiam de pertinentia ad præsentantes. Quę pertinentia solet ad aliquos spectare ratione descendentię, vel hæreditatis, aut donationis existentię quasi possessionis,vel ratione tituli vniuersalis, de quibus per *Riccium, in praxi iurispatr. resol. 160.cum seq. & Viuian.part.1. lib.4.*

6 Requiritur, quoque, habilitas præsentati,tempore præsentationis, & non prodest si superueniret tempore institutionis,*Rota.diuers.decis.69 par.3. Seraph.decis.1234. Maceraten. var. resol.lib.1. resol.19. Ricc. part.4.fori Eccl.resol.397.*

7 Titulus, autem, iurispatronatus priuatorum,iuxta S.C.T. *d.cap.9.* debet esse ex fundatione, vel dotatione,qui ex authẽtico documento, & alijs à iure requisitis ostendatur, siue ex multiplicatis præsentationibus per antiquissimum temporis cursum, quod hominum memoriam excedat; Aliasue, secundum iuris dispositionem.

8 Et sic,quo ad Iuspatron.priuatorum, Concilium assignat tres modos probandi,quorum primus est, ex authenticis documentis fundationis, vel dotationis. Alius modus est per multiplicatas præsentationes à tempore immemorabili,siue per præscriptionem immemorabilem præsentãdi, & tertius, secundum iuris dispositionem. Quæ autem requirantur pro verificatione prędictorum, tradunt, *Gonzalez, ad regul.8. glos.18. Mascard de probat.conclus.103. Barbos. d.alleg.72. à num.20.& de iure Eccles.lib.3. cap.12. à num 67. Ricc.part.4. decis.258.274.& 306.& in praxi iurispatr.resol.1.cũ seq.& alij apud Viuian.eod. titulo lib.1.part.2.cap.5.*

9 Sed ad probandum titulum iurispatronatus magnatum, seu vniuersitatum,in quibus id ius præsumitur acquisitum, potius ex vsurpatione, quam dotatione,vel fũdatione plenior, & exactior probatio ad docendum verum titulum requiritur,vt ex verbis S.C.T.colligitur;Ideo quando non docetur per authentica documenta de ipsamet fundatione, dotatione, aut costructione voluit, quod vltra immemorabilem præscriptionem, seu consuetudinem, quam omnino probare tenentur, debeant docere per authenticas scripturas de præsentationibus continuatis, & effectum sortitis per tempus continuum quinquaginta annorum, *Rota, part.2. diuers. decis.199. num.5. & decis.331* & de hoc, vide, *Garc.de benef. part.5.cap.9. num.102. Viuian. d.p.2.*

Digitized by Google

d. part. 2. lib. 5. cap. 3. & Ricc. in praxi iurispatr. resol. 196. cum seq.

10 Et quę sint huiusmodi personę potentes, in quibus iuspatronatus plerumq; præsumitur ex vsurpatione acquisitum, vide apud *Barbos. alleg. 72. nu. 65 & de iure Eccles. lib. 7. cap. 12. num. 128. Genuens. in praxi, cap. 160. & Rotam decis. 27. & 28.* quas refert, *Viuian. in fine operis.*

11 Sed est aduertendum, quod si post Concilium semel vacatio contingerit, & patronus laicus, seu mixtus præsentauit, & coram Ordinario docuit de suo iurepatron. iuxta formam Concilij, & pręuia causæ cognitione, ac seruatis seruandis Ordinarius semel approbauit iuspatr. & instituit præsentatum, tunc, quāuis postea multoties beneficium vacare contingerit, non tenebitur amplius de titulo, saltem in possessorio iudicio, docere, licet de eodem iurepatron. controuertatur, sed sufficit patrono, quasi possessio, quam habet, prout declarauit Sacra Congreg. cuius responsum refert, *Ricc. part. 2. decis. 237. & part. 3. decis. 117.*

12 Et vt dicatur ad effectum prędictum adhibita causę cognitio, debet citari fiscus, nam non dicitur in sententia fuisse adhibitam causę cognitionē, vbi fiscus non reperitur citatus, *argum. text. in l. Iudices, C. de iudicijs*, & notat, *Riccius in d. decis. 117. part. 3.* & debet constare fiscalem fuisse citatū, de cuius interesse agitur, *Seraph. decis. 1395. & Barbosa de iure Eccles. lib. 2. cap. 12. num. 126.*

13 Institutiones, tamen, factæ à Prælato inferiori non iustificarent iuspatr. vt fatetur idem, *Ricc. d. part. 3. decis 39.*

14 Tempus, verò, ad præsentandum, est quadrimestre patronis laicis, vel clericis, ratione Patrimonij, *cap. cum propter de iurepatr.* Sed quando beneficium spectat ad patronos Ecclesiasticos ratione Ecclesiæ dignitatis, aut beneficij, tempus est Semestre, *cap. vnico, §. verum, eod. tit. in 6. Garcia, d. part. 5. cap. 9. nu. 209. Viuian. part. 2. lib. 7. cap. 1.*

15 Intra quod tempus posset semel patronus laicus, alium præsentare cumulatiuè, sed nō priuatiuè, idest non recedendo à prima præsētatione, *cap. quod autem, & cap. pastoralis, de iurepatr.* vbi Doctores, *Ricc. in praxi, part. 1. resol. 156. & Viuian. lib. 5. cap. 2. num. 33.* quod facere non posset patronus, qui cum iuramento promisit non reuocare, nec cumulare, *Rota diuers. p. 3. decis. 547. num. 4.* nam si prōmisit simpliciter

citer cum iuramento non revocare, non dicitur contravenire per secundam præsentationem, quia re vera non revocat primam, sed addit, & cumulat, vt per *Barb. de iure Eccl. lib. 3. cap. 12. n. 177.* Neque lite pendente inter præsētatos posset variare, licet possit vnū ex collitigātibus p̄sentare, si alter cedat, vel decedat, secus quādo nō cedit, nec decedit, *Viuian. n. 28. & 33. & Barbos. d. all 72.*

Si, verò, esset patronus Ecclesiasticus, non posset variare, *glos. in d. clem. plures, §. quibus, vers. verum, de iurepatron. & Viuian. d. lib. 4. cap. 2. num. 34.*

16 Tempus autem prædictum quadrimestre, vel semestre, cum sit continuum, & currat de momento ad momentum. Ideo diebus feriatis, ac de nocte quoque potest fieri præsentatio, cum sit quid extraiudiciale, *Viuian. p. 2. lib. 8. c. 1. n. 4.*

17 Et licet tempus prædictum patronis præsentare habentibus currere incipiat à die vacationis beneficij, iuxta *tex. in cap. cum te, de iurepatr.* Nihilominus non currit, nisi à die scitæ vacationis, & sic absenti nō currit, vel impedito, *Garcia, part. 10. cap. 2. num. 17. & 34. Lessius, lib. 2. cap. 37. num. 27. Mantica, decis. 30. Viuian. d. p. 2 lib. 7. cap. 2. & alij.*

18 Item si præsentatio facta in tempore non habuit effectum ex facto Ordinarij, posset patronus ex post, intra aliud quadrimestre, vel semestre alium præsentare, *Lapus, alleg. 95. & Viuian. d. lib. 5. cap. 2. num. 27.*

Similiter habet nouum semestre patronus, si est clericus, & nouum quadrimestre, si est laicus ad præsentandum à die, quo præsentatus *noluit* consentire præsentationi, & à die, quo præsentationem prius acceptatam, renuntiauit, vel à die mortis præsentati, adhuc non instituti, *cap. si electio, de elect. in 6.* nisi super prædictis fraus interceßisset, & dummodo patronus realiter præsentauerit habenti instituere, secus si tantum nominauit, *Lambert. lib. 2. part 2 quæst. 1. art. 17.*

Insuper si præsentatio esset nulla ex aliquo defectu à patrono non scito, vel præsentauit coram non habente facultatem instituendi, ad quem spectare probabiliter credebat, tunc à die scientiæ nullitatis habet aliud quadrimestre, vel semestre, *Rocch. de iurepat. verbo honorificum, quæst. 37. num 68.* nec tali casu patronus dicitur variare, *Lambert. cit. loco, qu. æst. 7. art. 3. & Viuian. d. part. 2. lib 5. cap. 2. num. 27. & lib. 7. cap. 4. nu. 32.* vbi loquitur de præsentato, qui tanquā indignus, ob occultū crimē repelli

tur

Digitized by Google

tur ab Ordinario ante institutionem.

19 Quod tempus ad præsentandum in noua Ecclesiæ constructione, à die dotationis currit patrono dotanti, & si dotis assignatio non esset facta, currit à die completæ constructionis cum Episcopi cõsensu *Viuian. cit. loco*.

20 Est, autem, obseruandum, quod Regi quantumcunque scienti, non currit tempus quatuor mensium, vt probat, *Cebed. de patronatib. Regiæ Coronæ cap. 28. num. 7.* quem refert, *Barbosa. alleg. 72. num 137.*

21 Sed dubitatur Primò, an tempus datum patronis ad præsentandum possit Episcopus prorogare in sui præiudicium, vel abbreuiare.

Et posse illud prorogare vsque ad tempus sex mensium ipsimet Episcopo permissum conferre, & non vltra, non tamen illud abbreuiare tradunt, *Vgolin. de potest. Episc. cap. 51. §. 1. Barbos. d. alleg. 72. nu. 143. Viuian. d. lib. 7. cap. 7. & alij*.

22 Quid verò, dicendum sit in casu, quo lis vertitur inter patronos, & non finiatur intra tempus datum ad præsentandum, an collatio ad Episcopum deuoluatur.

In hoc distinguit plures casus, *Rota, in vna Tordolen. iurispatr. 19. Februarij 1601. coram Penia.*

Primus est, quando lis est super libertatẽ Ecclesiæ inter Episcopum, & patronos, & hoc casu, ob lapsum temporis non est locus deuolutioni, sed lite pendente debet Episcopus ponere Aeconamum in Ecclesia, ne in diuinis detrimentum patiatur vsque ad finem litis, *Franc. Leo. part. 2. cap. 3. nu. 27.*

Secundus est, quando dubitatur, an beneficium sit iurispatron. & tunc si patroni inter se litigant de iure, vel possessione iurispatr. Episcopus non potest statim conferre, sed debet expectare patronos laicos per quatuor menses, & Ecclesiasticos per sex, intra quos causa finiri debet, & causa non finita, Episcopus conferre potest, sine præiudicio euincentis, *cap. si verò, cap. cum propter, & cap. quoniam, de iurepatronat.*

Tertius est, quando non constat de Iurepatr. nec præsentantes esse patronos, & tunc non obstante contradictione præsentatorum, Episcopus libere conferre potest, nec tenetur expectare tempus quadrimestre, vel semestre, *Riss. in praxi, part. 1. resol. 170.*

Quartus est, quando lis est inter ipsos patronos præsentantes in tempore, super præsentatione eorum præsentationis, etiam si lis intra tempus requisitum

Digitized by Google

situm non finiatur, non potest Episcopus conferre ex iure deuoluto, quia interim non currit tempus, stante lite, *Ludouis decis.94.*

23 Sed est notandum, quod Episcopo currit semestre ad conferendum beneficium de iure patr. ob non præsentationem patroni in tempore, à die quo scire cognouerit ad ipsum spectare iure deuolutionis, *Rota diuers. part. 1. decis.481. & Barbosa, de iure Eccl. lib. 3. cap. 13. num.108.*

24 Secundò dubitatur, an sit præfixum tempus Episcopo ad instituendum, sicuti præfixum est semestre, ad alia beneficia conferenda, iuxta *glos. in cap. 2. de conces. præbenda.*

25 Negatiuè, dum tempus à iure præfixum non designatur habenti instituere, intra quod faciendа sit institutio, sicuti præfixum est collatori ad conferendum, *Rocch. de Curte, de Iurep. verb. honorificum, num.55. & alij apud Ricc. in praxi, part.4. resol.404.* nec beneficium dicitur deuolutum, ex eo, quod Ordinarius distulit instituere, *Garcia, part.5. cap.6. num.31.* Hoc autem, non procedit in beneficio cum cura animarũ, ex quo institutio est faciendа infra duos menses, *iuxt. Bullam Pij V. incip. in conferendis, de anno 1567.* quã refert, *Quaranta, verbo Parochialium beneficiorum collatio,* vt diximus supra, *part.1. cap.14. num.5.*

26 Posset, tamen, per Superiorẽ prefigi tempus Episcopo, ad quem pertinet institutio, eiusque negligentiam supplere, *Francisc. March. decis.451. p.1. Ricc. in praxi, p.1. resol.142. & p.4. resol.402. et Lambert. p.3. lib.2. quæst.2. art.6. et 7.* vel

27 præsentatus statim, quod Episcopus differt instituere, absq; legitima causâ, posset appellare ad Metropolitanum ipsum, à grauamine illato, *Abb. in cap. Pastoralis, de Iurepatr. et Garcia, part.10 cap.4. num.9.* Sed tunc requiritur trina interpellatio, ad hoc, vt appellari possit à retardata, seu denegata institutione, & negligentia, *Riccius in praxi aurea, resol.142. Vivian. lib.12 cap.4. num.12. & Barbos. d alleg.72. num.193.* vel elapso biennio adire Superiorem, iuxta S. C. T. *sess.24. cap. causa omnis.*

28 Sed est aduertendum, quod præsentatio debet acceptari intra tempus datum patronis ad præsentandum, cum acceptatio sit pars præsentationis, & ante illam præsentatio non dicitur perfecta, *Lambert. lib.2. part.2. quæst.5. art.2.* vnde præsentatio facta de absenti non suffragatur, nisi fuerit acceptata intra tempus datum ad præsentan-

Digitized by Google

29 sentandum, vt censuit, *Rota de qua Riccius, part. 4. decis. 60.*

30 Tertiò dubitatur, an valeat collatio facta ab Episcopo spreto patrono, intra tempus datum ad præsentandum.

Negatiuè, sed si patronus intra tempus datum ad præsentandū non contradicit, prouisio facta ab *Episcopo* tenet, *Garcia. p. 5. c. 9. n. 231. & Barb. de iure Eccl. lib. 3. c. 12. n. 164.*

31 Quartò dubitatur, quid dicendum, quando vnus esset clericus, & singularis Patronus beneficij, an *Episcopus*, ad quem pertinet institutio possit ad supplicationem sibi factam à patrono, vt sibi conferat beneficium, illum gratificando admittere.

32 Affirmatiuè, nam licet patronus non possit se ipsum præsentare. Neque id possit procurator ab eo constitutus. Nihilominus ab Episcopo, hoc casu potest admitti, quia non habet originem ab ipso patrono *Vgolin. d. cap. 51. §. 2. Ciarlinus controuers. forens. cap. 69. num. 8. & Barbosa de iure Eccl. lib. 3. cap. 12. num. 199.*

33 Quid, autem, dicendum sit de beneficio Iurispatronatus, quod spectaret ad Monasteriū ex persona alicuius Religiosi professi, an ipse religiosus, vel Superior Monasterij præsentare debeat, vide. *Viuian. de Iurepatr. part. 1. lib. 4. cap. 2. n. 62.*

34 Non, tamen, est prætermittendum, quod non potest constitui procurator pro præsentanda certa persona à patrono nominata, in casu vacationis certi beneficij, quia tale mandatum procurationis non est validum, nec ipsa præsentatio sustinetur, ex quo continet votum captandæ mortis, *cap. 2 de conces. præbenda.* Sed bene posset patronus constituere procuratorem pro præsentanda persona idonea, & habili, succedente ipsa vacatione, nō expressa persona nominanda, quia tunc huiusmodi mandatum valet, & præsentatio sustinetur, *Cassador. decis. 5. de Iurepatr. Ricc. in praxi, part. 1. resol. 164. & Viuian. lib. 5. cap. 6. nu. 9*

35 Quintò dubitatur, an Episcopus gratificare valeat digniorem præsentatum à patronis, sed habentem minores voces, quam habet dignus.

36 Negatiuè, ex quo gratificatio conceditur, quando sumus in paritate vocum, & patronus laicus non tenetur præsentare digniorem, sed sufficit, vt sit dignus, *S. C. T. sess. 25. cap. 9 & sess. 24. cap. 18.* vbi Concilium facit differentiam inter patronos *Ecclesiast.* & laicos vtq; vt Ecclesiastici teneantur præsentare digniores, laici verò, si præsentauerint idoneos admittantur

Digitized by Google

tantur, *Lambert. part.1. lib.2. quæst 10. art.10. & alij apud Ricc.part.3.decis.141.*

37 SECVNDO est obseruandum, quod Iuspatron. acquiritur tribus potissimũ modis, ex fundatione, scilicet, constructione, & dotatione, *cap.nobis, & ibi Abb. de iurepatr. S.C.T. sess.14.cap.12.de refor.Rocch.de Curte de Iurepatr. verb. Eccl. fundauit, verb.construxit, & verb.dotauit.* Interueniente, tamen, consensu *Episcopi*, & non alias, *Garcia,part.5.cap.9. num.39.& Viuian.part.1.lib.2 cap.1.*

38 Qui consensus sufficit, quod interueniat etiam ex post facto, *Viuian.lib.4.cap.1.num.38 & alij communiter.*

Si verò Episcopus nollet præstare suum Assensum in fundatione Ecclesiæ ad finem vt fundans acquirat Iuspatr. potest compelli à Superiore, aut superior ipse posset Assensum præstare, *Ricc.in praxi, part.4. resol.466.Barbos.alleg.70.n.26. & Viuian. d.lib.2.cap.1.nn.22.*

39 Quanta autem dos constitui debeat, vt acquiratur Iuspatr. Diuersimodè scripserunt DD.vt per *glos. in cap.quicũq; 16.quæst.7. & Abb. in cap.cum sicut,de consecr.Eccl.* In Curia tamen Archiep. Neap. non fuit præstitus Assensus cuidam pro fundando patronatu cum oblatione ann. 12. duc. pro dote.

41 Item acquiritur Iuspatr. ex concessione Papæ, *Viuian.d. lib.2.cap.1.num.25.*

42 Sic etiam acquiritur per edificationem Ecclesiæ penitus diruta, ita vt de nouo construatur cum consensu Ordinarij, *Ricc.d.part.1.resol.113.& Cãpanil.rubr.11.cap.13.num.337.*

43 An autem possit *Episcopus* concedere Iuspatr. ex augumento dotis.

Negatiuè Resp. *Gen.in praxi,cap.110.num.20. Barbosa alleg.70.num.15. et Ricc.cit.resol.150.* cum per augumentum dotis non acquiratur Iuspatr. nisi Ecclesia esset prorsus indotata, nec sufficeret, si fuisset depauperata si dos in totum non fuerit sublata, *Rocch. de Iurepatr.verb.dotauit,* & tanto magis si esset benef. simplex, cuius non requiritur magna dos, & ille diceretur potius ditator, quam dotator, *Lambert. part.1.lib.1. quæst.6. art.6. & Genuens.cit.cap.110.*

44 Vnde non posset Episcopus erigere beneficium ad liberam collationem in Iuspatr. ex augumento dotis, cum nequeat in seruitutem redigi benefic. à principio liberum, sed hoc spectat ad summum Pontificem, *Lambert. lib.1. part.2 quæst.4 art.4 & Ricc.resol.172.*

45 Sed

Digitized by Google

45 Sed dubitatur Primò, an possit patronus in limine fundationis beneficij apponere conditiones, etiam contra ius cummune.

46 Affirmant, *Lambert. lib. 1. part. 1. quæst. 9. art. 7. num. 49. Genuens. cit num. 102. Riccius, part. 3. decis. 102. & 240. & Vivian. lib. 7. cap. 1. num. 17.* accedente consensu Episcopi, & dummodo sint honestæ, & nõ sint contra naturam iurispatr. *iuxt. text in cap. eum dilectus, de consuet. vbi glos.* ad hoc ne fideles remoueantur ab edificandis Ecclesijs, secus tamen esset si apponeretur conditio, vt si Ecclesia destrueretur; fundus, vel dos ad fundatorem reuerteretur, quia habetur pro nõ appositа, *Donat. de Marin. resol. quot. resol. 124. ex Lambert. cit.*

47 Vnde conditio, vt minor 14. ann. in fundatione, esset obseruanda, *Eman Sà, verb. benefic. Ricc. part. 4. resol. 469. & alij.* Nam alias non posset minor 14. ann. institui ab ordinario, sed petenda esset institutio; & dispensatio à Papa, licet posset præsentari sub conditione expressa impetrandi dispensationem à Papa, ex stylo, & praxi Romanę Curiæ, *Vivian. par. 2. lib. 6. cap. 6. num. 19. & Corrad. in praxi disp. lib. 4. cap. 2. n. 16.*

48 An autem dispensatus à Papa ante ætatem 14. ann. ad beneficium simplex obtinendum possit aliud simplex obtinere ab *Episcopo* absque noua dispensatione.

Affirmatiuè Resp. *Campanil. rubr. 11. cap. 13. num. 98. Ricc. in praxi aur. resol. 64. Barbosa, part. 2. alleg. 45. num. 35. & alij.* Quia obtinens dispensationem ad simplex beneficiũ dicitur habilitatus ad alia similia simplicia ab Episcopo impetranda, dummodo ius non resistat, vt diximus *de Priuil. cler. cap. 4. num. 63.* ad quam opinionem probandam affertur Doctrina, *Felin. in cap. postulasti, num. 13 de rescript.*

Sic etiã posset admitti conditio, vt rector nominet successorẽ, quia haberet vim præsentationis, iuxta tradita per *Lambert. loco cit. art. 3. num. 17. & Ricc. d. part. 4. resol. 470*

Secus tamen esset dicendum postquam Iuspatr. est in esse deductum, quia non possunt aliæ conditiones apponi, *Ricc. part. 3. decis. 240. & de Marinis, d. cap. 24 num. 15.*

49 Sic quoque nec conditiones adiectæ in limine fundationis possent ex post facto reuocari cum consensu Episcopi; Neque posset *Episcopus* mutare conditiones appositas à fundatore ob cultum diuinum, etiã de cõsensu hæredis, *Ricc. in praxi p. 4. resol. 277. & 468.*

Digitized by Google

Sed fundans Iuspatr. cum aliqua conditione posset illam mutare, etiam post multum tẽporis spatium, vt si in fundatione apposuisset conditionem, vt præsentaretur Sacerdos, & postea in testamento reuocauit dictam conditionem, & ordinauit, vt possint præsentari clerici in minoribus. Ita *Rice. d. part. 3. decis.* 189. & tenuit, *Rota, in vna Gerundens. beneficij* 26. *Octobris* 1615. *coram Orano.* Vbi fuit dictum, non obstare tenorem fundationis, quia fundator nullum grauamen, videtur imponere, itaut non sit ad libitum ipsius reuocare cõditiones in fundatione appositas, ex eo, quia non est verisimile, quod voluerit sibi ligare manus. *Menoch. de præsumpt. præsumpt.* 44. *lib.* 3. & in generali dispositione semper intelligitur, excepta persona loquentis, *Inquisitio, C. de solutionibus. Surdus cons.* 47. *nu.* 20.

50 An, autem, possit patronus in fundatione beneficij imponere eidem pensionem. Pertractant, *Gigas, de pens. quæst.* 6. & *Franc. Leo, part.* 2. *cap.* 7. *num.* 41.

51 Secundò dubitatur, an in fundatione possit apponi conditio, quod institutio spectet ad inferiorem.

Resp. hodie, ex disp. S. C. T. *d. sess.* 14. *cap.* 12. *de refor.* Institutio Episcopo, & non alteri inferiori reseruari debet, & ita in praxi seruari testatur, *Viuian lib.* 12 *cap.* 3. *num.* 8.

Et in eodem *S. C. T. loco cit. cap.* 13. decernitur, quod patronus, cessante Priuilegio, tenetur *Episcopo* præsentare clericum ad vacans beneficiũ, ad quem de iure *institutio* pertinet, alias præsentatio, & institutio nullæ sunt, *ideo non posset* patronus in fundatione statuere, vt Episcopus in eius Iurepatr. *non se intromittat, Riccius, part.* 4. *decis.* 75. & *Donat. Anton. de Marinis, cap.* 124. *num.* 8.

51 Tertiò dubitatur, an requiratur affixio edicti pro instituendo Capellano ex primeua erectione beneficij de Iurepatr. sicuti requiritur in iam erectis.

Negatiuè, quia cessat ratio, *text. in cap fin. de electione in* 6. mandantis fieri edictum contra interesse prætendentes, dũ fundator adhuc viuit, *Riccius, part.* 4. *decis.* 80. *cum aliis.*

52 TERTIO est obseruandũ, quod Iuspatr. transfertur de vno in alium quatuor modis, successione, donatione, permutatione, & venditione cum vniuersitate bonorum in qua est Iurepatr. vt latè apud *Viuian. part.* 1. *lib.* 4. *cap.* 1. *cum seq.*

53 Suc-

Digitized by Google

53 Successione, quando, scilicet, cum vera vniuersitate venit, ideſt cum hæreditate, in qua quis ſuccedit, tunc enim transmittitur ad hæredes, ſiue ſuccedant ex teſtamento, ſiue ab inteſtato, *Clem. plures, de iurepatr. Vgol. cap. 51. num. 6. Barboſa, de iure Eccl. lib. 3. cap. 12. num. 220 & alij.*

54 Non tamen ſuccederet filius, qui renuntiauit hæreditati paternæ, vel eſſet legitimè exheredatus, niſi eſſet iuſpatr. familiare competens tantum illis de familia, *Rice. in praxi iuriſpatr. reſol. 171. & Viuian. part. 1. lib. 4 cap. 1. num. 13.*

55 Neque transfertur in filios illegitimos, cum non dicantur de parentela, *Guido Papa. deciſ. 536.* niſi eſſent legitimati, *Rota diuerſ. part. 1. deciſ. 505.* vel niſi eſſent hæredes patronorum, quia tunc tanquam hæredes in iurepatr. hæreditario ſuccederent, *Viuian. par. 1. lib. 4. cap. 2. num. 68.*

56 Quando, autem, iuſpatr. eſſet relictum à fundatore in eius familia extenderetur, etiã ad familiam allectam, vt cenſuit, *Rota apud Farinac. deciſ. 197.* & notat *Rice. part. 3. deciſ. 452.* Sed non veniret filius adoptius, *Rice. de iurepatr. reſol. 184.*

57 Vendita, tamen hæreditate, in qua conſiſtit iuſpatr. in emptorem tranſire fatentur communiter DD. *Viuian. d. lib. 4. cap. 1.*

58 Donatione, quoque tranſit iuſpatr. ſiue iuſpræſentandi de vno in alium, *cap. ex inſinuatione, vbi gloſ. de iurepatr.* ſed ſi ex antiqua inſtitutione iuriſp. delatum eſt filijs, & nepotibus, etiam non hæredibus, non poteſt per patrem aſſignari vni ex filijs in aliorum præiudiciũ, *Viuian. cit. loco, nu. 39. Barboſ. de iure Eccl. lib. 3. cap. 12. num. 248. & alij.*

59 Permutatione ſimiliter tranſfertur iuſpatronatus in alium, nam patroni laici diuerſorum beneficiorum poſſent inter ſe permutare iuſpatr. de conſenſu Epiſcopi, *clem. plures, vbi gloſ. de iurepatr. Viuian. d. lib. 4. cap. 3. & Barboſa, num. 145.*

Venditione, deniq; cum vniuerſitate bonorum acceſſoriè transfertur iuſpatr. de vno in alium, ſi in ea ſit iuſpatr. & inſeparabiliter adhęreat, *Viuian. d. lib. 4. cap. 5. & Barboſa, num. 222.*

60 In caſibus tamen prædictis, in quibus transfertur iuſpatr. de vno in alium, ſi fiat in laicũ, neceſſario requiritur conſenſus Epiſcopi, alias non valeret, *Mantica deciſ. 86. & Seraph. deciſ. 884.* Sed ſi fieret donatio in Eccleſiam, valeret ſine conſenſu Epiſcopi, *cap. illud, de iurepatr.*

Digitized by Google

repatr. Lamber. lib.1. part.2. quæst.1. art. 2. Viuian. lib.4.

61 *cap.1.& alij.* Quo casu iuspatr. laicorum, efficeretur Ecclesiasticum *cap. vnico, de iurep. in 6. & ibi glos. Franc. Leo, part.2. cap.6 num.29.& alij.*

62 Sed non requireretur consensus Episcopi quando vnus patronus donat alteri patrono Socio, *glos. in d. clem. plures, & Cãpanil. rubr.11. cap.13. n.368.* licet tutius esse censet, *Viuian. cit. num.31.* talem consensum interponi.

Si verò pater patronus donaret iuspatr. filio suo requireretur consensus Episcopi, quia filius viuente patre non est patronus, *Gratian. disceptat. forens. cap.177.& Barbosa, part.3. alleg.71. num.30.* Similiter successores patronorum possent inter se facere concordiam de alternis vicibus præsentandi rectorem, absq; superioris consensu, *Barbosa, cit. & Viuian. num.70.*

Nec minus requiritur quando iuspatron. cum vniuersitate, seu hæreditate transfertur, *Viuian. num.14. & Barbosa, num.10.*

63 Vtrum verò, possit consensus Episcopi interuenire post mortem testatoris, vel donatoris, itaut validet translationem.

Aliqui negant apud *Viuian. cit. num.39.* Nihilominus alij censent, quod potest interuenire post mortem testatoris, vel donatoris, & eo tempore impertitus est adeo validus, vt præsentatus à donatario præferatur præsentato à donantis hærede. Ita *Campanil. rubr.11. cap.13 num 372. Barbosa, alleg.71. num.32. Ludouis. decis.420. & ibi Beltram. & Viuian. num.41.* Qui tamen, *n.74.* testatur, quod alias fuit tentũ, Donationem iurispatr. non esse confirmandam post mortem donatarij.

64 QVARTO est obseruandũ, quod inter alias vtilitates prouenientes patronis ex fundatione iurispatr. præter ius præsentandi, & onus defendendi, est illa, quia patrono ad inopiã redacto debentur alimenta ab Ecclesia, *cap. nobis, vbi DD. de iurepatr. Lambert. lib 3. in 3. prine. quæst. Duennas, reg 187. Ricc. in praxi, part.1, resol.153. & alij.* Quæ alimenta non debentur, iuxta qualitatem patroni, sed abundantius, & melius, quam alijs pauperibus, *Ricc. loco cit.* Immo pro consequutione alimentorum patronus esset prẽferendus pensionario, cum ista sit obligatio naturalis, vt benefacienti, cum egerit benefaciamus, *Ricc. in praxi, part.3. resol.283.*

65 An autem consensus patroni

Digitized by Google

ni requiratur in alienatione rei Ecclesiæ de iurepatr. si esset in vtilitatem Ecclesiæ.

Aliqui affirmant. Alij verò negant, quia ius patronis est limitatum opponendi si res Ecclesiæ dissipentur, vel absque iusta causa distrahantur, *Rocc. in praxi, p. 1. resol. 161. Rebuff. quæst. 31. & Conrad. in praxi disp lib. 9. cap. 5. num. 14.*

66 QVINTO est obseruandũ, quod amittitur iuspatr. & illo priuatur patronus ex delicto pluribus ex causis, & præcipuè.

Primò venditione iurispatr. quod vendi non potest, *cap. de iure, de iurepatr.* & tunc fit liber, & emens amittit pretium, & applicatur illi Ecclesiæ, *cap. quia clerici, & ibi glos. de iure patr.* & patronus excom. & interdicti pœnis subijcitur, S.C.T. *sess. 25. cap. 9. de refor. Viuian. part. 3. lib. 15. cap. 2.*

Secundò, si occiderit rectorem beneficij, vel mutilauerit, *cap. ad aures, de pœnis*, & tunc ius deuoluitur ad Ecclesiam, *Viuian. cit. & Barbosa, de iure Eccl. lib. 3. cap. 12. num. 259.*

Tertiò si in perceptione fructuum beneficij patronati se ingerit, vel vsurpat illius bona, S.C.T. *sess. 22. cap. 11. de refor. Viuian. cit. loco.*

67 Quartò si in hæresim labatur, *cap. cum secundum de hæret. in 6.* vel committat crimen læsæ Maiestatis humanæ, *Abb. in cap. cũ inimici, de iurep. Franc. Leo, part. 2. cap. 6. num. 32. & Viuian. num. 7.* Qui alios casus refert.

An autem in confiscatione bonorum includatur iurispatr. vide *Genuens. in practicabil. quæst. 393. Paninac. de hæres, quæst. 190. §. 1. & Viuian. cit. loco, num. 28.*

68 SEXTO, & tandẽ est obseruandum, quod amittitur quoq; iuspatronatus sine patroni delicto pluribus modis, de quibus apud *Viuian. part. 3. lib. 1. cap. 1.* Præcipuè si patronus decedat sine hærede, quia remanet libera Ecclesia, sic etiam, per lineæ extinctionem.

Item, si Ecclesia libertatem acquisiuit per non vsum præsentationis, quia patroni non præsentauerunt, & tempus præscriptionis illud sufficit, quod requiritur ad præscribendum contra laicum. Quod tamen non procedit, quando talis nõ vsus prouenit ex eo, quod casus vacationis non euenerit per centum annos, vel si euenerit, Papa contulit, derogando iurepatr. *Seraph. decis. 1367.*

69 Denique si destruatur Ecclesia, & ab alio reedificetur, *Ludouis. decis. 405. & ibi Beltram.* nisi fieret reedificatio ex cementis dirutæ Ecclesiæ, quia tunc

Digitized by Google

tunc ambo erunt patroni, & idem erit si dos fuerit consumpta, nam redonans; ratione dotationis fit patronus, *Roch.de Curte; verbo constituit, quæst.2. num.12.*

70 Tenetur autem patronus reedificare Ecclesiam in totum dirutam, si eius iuspatr. velit de nouo acquirere, & si vnus ex patronis non concurrit in reedificatione non acquirit iuspatr. nec antiquum ius conseruabit, sed compatronis accrescet, & volente patrono reedificare dirutam Ecclesiã, non admittitur extraneus ad eam reedificandã, *Tuscus, concluſ.520.num.4.litt.I.*

CAPVT DECIMVM sextum.

DE PRIVILEGIO FAciendi concursus in vacatione beneficiorum curatorum.

SVMMARIVM.

1 *Concursus in vacatione beneficij Curati fieri debet, alias collatio erit nulla.*

3 *Examen per concursum, an possit omitti, quando conferenda est curata persona notoriè idonea.*

6 *Vicarius, siue Aeconomus deputari debet in beneficio Curato statim cum vacat, & an possit amoueri sine causa.*

8 *Concursus in quibus beneficijs Curatis fieri debeat, & num.11.cum seq.*

9 *Concursus Ecclesiæ Parochialis nullius ad quem spectat.*

11 *Beneficium Curatum de Iurepatronatus, ob non præsentationem in tempore, confertur per concursum.*

14 *Electio magis idonei ex approbatis in concursu, ad quem spectat.*

16 *Gratificare an possit Episcopus vnum ex equè idoneis approbatis, quando collatio spectat ad inferiorem.*

18 *Episcopus post concursum, & peracto examine, quid facere debeat quando prouisio spectat ad ipsum, vel ad Papam, aut ad inferiorem.*

20 *Examen per concursum quando*

Digitized by Google

quando omitti possit, & num. 22. cum seq.

31 Et an fieri debeat in vacatione Curatæ de Iurepatr. laicorum.

26 Parochialis vacans per assequutionem alterius, & resultans ex alio concursu, an possit prouideri approbatis in præcedenti concursu.

30 Si Ecclesia esset exigui reditus, aut nullus vellet se subijcere examini, an possit conferri absque concursu.

30 Edictum si cum maiori numero 20. dierum ponatur, an vitietur prouisio.

32 Termino constituto per Edictum elapso, an possit admitti alius superueniens.

34 Quid facere debeat Episcopus si proposito Edicto nullus se obtulerit, vel ex accedentibus nullus fuerit idoneus repertus.

35 Si magis idoneus electus decedat, cedat, vel desistat quid faciendum.

36 Episcopus an possit deputare examinatores absque Synodo, si tempore concursus faciendi, Synodales reperiantur defuncti.

39 Examen per concursum, an vitietur si vltra tres synodales adhibeantur alij non Synodales.

40 Appellatio an detur ab electione Episcopi.

41 Appellans, an possit coram Iudice ad quem prouocare præelectum ad nouum examen.

43 Collatio Ecclesiæ secundo reperto idoneo in concursu post appellationem, à quo facienda.

45 Qualitates obseruandæ ab Episcopo in electione magis idonei.

46 Canonici regulares an possint ab Episcopo admitti ad beneficia curata secularia.

DEcimum sextum Priuilegium Episcoporũ, est facultas faciẽdi cõcursũ in vacatione beneficiorũ curatorũ proposito publico Edicto, per quod vocentur, qui volent examinari, iuxta formam præscriptam in S.C.T. *sess. 24 cap. 18. de refor.* pro conferendis beneficijs Parochialium, quæ vacant per obitum, vel alias cum hoc

Digitized by Google

1 S.C.T. solis Episcopis commit tat. Adeo quod si omitteretur edictum, vti de substantia, atq; de forma in concursu Parochialium, collatio inde sequuta, esset nulla, & irrita, ac Papæ postea reseruata, vt habetur in Constit. *Pij V. incip incumbentibus*, quam refert, *Quaranta*, *verbo Parochialium collatio*, & *Barb. part. 3. alleg. 60. n.* 43.

2 Immo, qui esset promissus, nõ seruata dicta forma, nequit esse, iuxta in conscientia, *Bañes, de iust. lib. 2. cap. 3. num.* 10 *Lessius de iust. & iure lib. 2. cap. 34. dub. 16. num. 81. & Gonzalez ad regul 8. glos. 4. n. 90.*

3 Vnde hæc forma est seruanda, quamuis Episcopus vellet Parochialem conferre personæ notorie dotatæ, idoneæ, & benemeritæ, *Fagnanus ibi loco.*

4 Quod Edictum, cum succedat loco nominationis ab Episcopo faciendæ, debet poni cũ termino decem dierũ, vel alias arbitrio Episcopi, iuxta S.C.T. dummodo non excedant viginti dies, nam arbitriũ, quod Episcopis conceditur vltra alios decem dies non extenditur; iuxta *d. Constitut. Pij V. §. prohibemus Franc. Leo, in praxi fori Eccles. part. 2. cap. 3. num. 29. & Garcia, par. 9. cap. 2 num 39. & 50.*

5 Et solet affigi Edictum prædictum in Valuis Ecclesiæ Cathedralis, & Parochialis vacantis, & vbi alias Episcopo visũ fuerit, & ibi apponi dies affixionis, vt sciatur, an intra terminum, vel post terminum fit factum examen. *Garcia loc. cit. num. 44. & Riet. in praxi, par 1 resol. 364.*

6 Donec autem, de Rectore prouideatur Parochialis, debet Episcopus, habita notitia vacationis Vicarii, seu Aeconomum idoneum in ea constituere, vt diximus supra, *part. 1. cap. 31. num 29.* & qui semel fuerit constitutus Vicarius nõ potest sine causa remoueri, quia Episcopus non retractat, quod semel exequutus est pro exequutione S.C.T. *Barbos. de iure Eccl. lib. 3. cap. 9 num 10.*

7 Nominatio, tamen, Vicarij ad nutum amouibilis pertinet ad Prælatum Monasterij, cui beneficium esset vnitum, & Episcopus solum debet approbare, & admittere, ac licentiã administrandi Sacramenta dare, si Vicarius idoneus inuentus fuerit, quem potest examinare, *Garcia, part. 1. cap. 2. n. 93 & Barbosa, de iure Eccl. lib. 3. cap. 6. num. 63.*

8 Sed dubitatur Primò in quibus beneficijs Curatis fieri debeat concursus, & proponi Edictum.

Resp. fieri debet, tam in Curatis vacantibus in mensibus Ordi-

Digitized by Google

Ordinarij, & ad eos spectat collatio, quam in Curia Sedi Apostolicæ reseruatis, aut vacantibus in mensibus Apostolicis, licet sint de iure patronatus Ecclesiastici, & institutio pertineat ad inferiores, & ad regulares, quia prouidentur per concursum, iuxta d. Decretum S. C. T. *sap.* 18. Et censuit *Sacr. Congregatio, Franc. Leo, part.* 2. *cap.* 2. *num.* 42. *Barbosa in collect. d. cap.* 18. *num.* 138.

9 Similiter ab Episcopo vicinori fieri debet concursus vacantibus Ecclesijs Curatis nullius, quamuis nec sint de diœcesi, ex quo S. C. T. hoc solum comisit Episcopis, ideo alij excluduntur *Marescott. var. lib.* 1 *cap.* 52. *num.* 6. *Ricc. in praxi part.* 1. *resol.* 351. *Garcia dicta part.* 9 *cap.* 2. *num.* 124. *& alij.*

10 Quod tamen, limitatur in Abbatibus, & alijs Episcopo inferioribus, qui omnimodam Episcopalem iurisdictionem haberent, & immediatè Sedi Apostolicæ subiecti essent, ac nullius diœcesis, proprium, & distinctum territorium habentibus, cũ facultate congregandi Synodum, quam antea, et ã coegissent, & in ea examinatores elegissent, vt censuit Sacra Congregatio, cuius responsum refert *Ricc. in praxi, par.* 4 *resol.* 75. *Garcia d. cap.* 2. *n.* 130. *Mantica, decis.* 228. *Franc. Leo, cit. & Barbosa de iure Eccles. lib.* 3. *cap.* 9. *num.* 59.

11 Concursus pariter fit quando beneficium Curatum est de Iurepatronatus, & deuolutum ad Ordinarium, ob non præsentationem patronorum, quia pro ea vice confertur per cõcursum, *Barbosa, part.* 3. *all* 60. *num.* 20. *& Genuens. in praxi, cap.* 66. *num.* 19.

12 Sic pariter, fit concursus ab Episcopo, in cuius diœcesi est beneficium Curatum, licet ab ordinario alterius diœcesis, siue ab aliquo Patriarcha habente ius prouidendi in diœcesi alicuius Episcopi, esset conferendum, *Leyua, in exam Episcop. lib.* 4. *cap.* 9. *num.* 4. *Gonzalez glos.* 10. *num.* 31. *& Garcia d. part.* 9 *cap.* 2. *num.* 124.

23 Fit quoque huiusmodi concursus in Parochialibus vacantibus per simplicem resignationem, etiam si vacarent per simplicem resignationem in Curia, *Marescott. d. lib.* 1 *cap.* 52. *& Ricc. part.* 1. *d. resol.* 361.

14 Secundò dubitatur ad quem spectat electio magis idonei reperti in concursu Parochialium, ex approbatis ab examinatoribus.

Resp. ad Episcopum spectare, coram quo fit concursus, non solum quando ab ipso est facienda collatio, sed etiam quando prouisio facienda est à

Digitized by Google

Papa, aut ab alio inferiore collatore, *Franc. Leo part. 2. cap 3. num. 43. Riccius in praxi, par. 1. resol. 351. & Garcia, p. 9. cap. 2. num. 124.* Quod procedit quoque si esset beneficiū Curatum Iurispatronatus Ecclesiæ, dum prouidetur per concursum, *Nouar. in summa Bull. part. 2. de concursu*, licet si vacauerit in mensibus Apostolicæ Sedi reseruatis Episcopus eligere debet magis idoneum, & Romam mittere, cum fide ipsius, à Summo Pontifice instituendū, prout fit in alijs curatis, quæ non sunt de Iurepatronatos ex Sacra Congreg. teste, *Piasec. in praxi, part. 2. cap. 5. num. 17.* & fatentur, *Riccius in praxi, par. 1 resol. 351. & Franc. Leo, part. 2. cap. 3. num. 4.*

15 Est tamen aduertendum, quod si Curatum beneficium fuerit de Iurepatr. Ecclesiastici, & ad inferiorem spectaret institutio, si duo æquè idonei ab examinatoribus fuerint iudicati, tunc solus Episcopus ex dignis, debet eligere digniorem, quem patronus præsentare potest ei ad quem institutio spectat. Si vero institutio ad Episcopum spectaret, tunc is, quem patronus digniorem inter probatos ab examinatoribus iudicabit, Episcopo præsentare tenebitur, vt ab eo instituatur, & hoc casu si duo æque idonei ab examinatoribus fuerint iudicati ad patronum electio dignioris spectabit ex declaratione Sacræ Congregat. Conc. vt testatur, *Franc. Leo, part. 2. cap. 6. num. 12.*

16 Sed quid, si Episcopus, qui facit concursum ad Parochiales spectantes ad collationem inferiorum, ex approbatis reperit plures æquè idoneos, an possit gratificare, & vnum eligere?

Respondet, *Garcia, part. 9. cap. 2. num. 150.* posse Episcopum, vnum solum eligere, cui inferior collator debeat conferre, etiam si plures æquè idonei essent reperti, nam cum ordinario detur electio digniori, videtur quoque, dari gratificatio, in casu quo sint plures æque idonei. Sed si Episcopus eligeret plures æque idoneos, tunc inferior collator posset Parochialem conferre, cui voluerit ex illis.

17 An, autem, Episcopus possit absque peccato, ex approbatis eligere dignum, prætermissa digniori. Diximus supra, *part. 1. cap. 15. num. 24.*

18 Est tamen obseruandum, ne Parochiales diu in suspenso maneant, in periculum animarum, debet Episcopus illas cōferre infra sex menses à die vacationis, alias collatio deoluereturad Papam. Quando verò,

Digitized by Google

verò, prouisio est facienda à Summo Pontifice, vel ab inferiore collatore, Episcopus debet infra quatuor menses facere concursum, & eligere magis idoneum, & electũ eidem Summo Pontifici, vel inferiori respectiuè significare, alias omnimoda dispositio illis reseruatur, ita vt liberè eam possint conferri ex dicta Bulla Pij V. *Garcia d. part 9. cap. 2. nu. 152.*

19 Si autem Parochialis fuerit de iure patronatus, si præsentatus intra tempus patronis à iure præfixum, præuio examine, iuxta formam S. C. T. approbatus, petat institui. Institutioq; ipsa per duos menses dilata fuerit, si institutio ad ordinarios spectabit, negligentibus ipsis ordinarijs illam facere, & vltra dictos duos menses differentibus posset pro huiusmodi institutione obtinenda habere recursum ad Metropolitanum, vel viciniorem Episcopum, aut ad Sedem Apostolicam, prout in dicta *Bulla Pij V.* præscribitur, *S. insuper*, & notat, *Franc. Leo d. part. 2. cap. 3. num. 60.*

20 Tertiò dubitatur, an quandoque forma examinis per cõcursum omitti possit.

Affirmatiuè, in multis casibus, & Primò, in collatione Parochialis de iure patronatus laicorum, nam tunc sufficit, quod præsentatus examinetur ab examinatoribus deputatis, & si idoneus fuerit repertus est admittẽdus, & instituẽdus, iuxta *S. C. T. loc. cit. Gonz. gl. 6. num. 134. Marescott. var. resol. lib. 1. cap. 5. nu. 11.* Hoc autem,

21 non procedit, quando fuissent plures præsentati à patronis laicis, nam tunc requiritur examen per concursum inter ipsos præsentatos, vt ex illis eligatur magis idoneus, *Ludouis. decis. 494.* ex resolutione Sacræ Cõgregat. Conc. quam refert, *Garcia, part. 9. cap. 2. num. 256.* Verum hoc locum habet, quãdo singuli præsentati haberent æquales voces, alias, si vnus habet plures voces, ille solum est examinandus, absq; concursu aliorum, *Garcia cit. cap. 2. num. 257. & Beltramin. in addit. ad Ludouis. d. decis. 494.*

22 Neque, in collatione Parochialis Ecclesiæ iurispatr. mixti requiri formam examinis per concursum, censuit Sacr. Congreg. Conc. sub die 5. Februarij 1628. cuius responsum refert, *Barbosa in addit. de potest. Episcop. super alleg. 58. num. 17.* & fatetur, *Nouar. part. 1. tit. de concursu*, licet aliter sentiat, *Garcia d. part. 9. cap. 2. nu. 278.*

23 Secus verò, est dicendum si Parochiales essent de iurispat. Ecclesiastici, quia prouidentur per concursum, iuxta *S. C. T.*

citata

citato loco, & cenſuit Sac.Congreg.apud *Farinac.in recollect. deciſ.* 237. *& Garcia d. cap.* 2. *num.*261.

24 Sed eſt notandum,quod preſentatus à patronis laicis ad *Eccleſiam* Parochialem ſi non fuerit repertus idoneus ab examinatoribus eſt repellẽdus. *Leo p.*2.*c.*6.*nu.*9.Et patroni poſſent variare, & aliũ preſentare, durante,tamen,quadrimeſtre cõceſſum laicis patronis ad præſentandum, etiam ſi preſentatus repellatur, vt indignus ob crimen antea occultum, & ante Inſtitutionem,*Viuian par.*2. *lib.*7.*cap.*4.*num.*33. Sed patronus*Eccleſiaſticus* hoc caſu haberet aliud Semeſtre ad præſentandum *cap. ſi electio, de elect.in* 6. *Viuian.num* 31. *& Barboſa, de iure Eccleſ. lib.*3. *cap.*12. *num.*176. Quamuis ſi Eccleſiaſticus ſcienter præſentaret indignum,incurreret pœnam ſuſpenſionis, de qua *in cap.cum in cunctis de elect.*quia dum præſentat dicitur eligere, *Theſaur.de pœnis Eccleſ part.* 2. *verbo electio cap.*3. *& verbo Patronus,cap* 6,

25 Secundò non requiritur cõcurſus in Parochialibus,quę regularibus conferri conſuerunt, *iuxt.text.in c.cũ de beneficio,de præbendis in* 6. & cenſuit Sacr. Congreg.vt tradunt, *Gonzalez.d.gloſ.*6.*num.*162. *Leyua lib.*4.*cap.*45. *num.*35. *& alij.*

26 Tertiò,quando vacat Eccleſia Parochialis, ex cauſa permutationis cum alia Parochiali non fit concurſus, cum per antiquum examen in primis collationibus vterq; idoneus iudicatus ſit, *Leſſ.lib* 2.*cap.*34. *dub.*16.*Fran.Leo part.*2.*cap.*3. *num.*63.*& alij.Si* verò permutatio fieret ab eo, *qui habet ſimplex beneficium, cum alio* Curato, tunc qui ſuſcipit beneficium Curatum examinabitur,*Vgol.de poteſt.Epiſc.par.*2. *cap.*50 *§.*3 *Leo, cit.loco. & alij.*

27 *Eſt* tamen aduertendum, quod Parochiales vacãtes per aſſecutionem aliarum, & reſultantes ex alio concurſu, non poſſunt abſq; quo concurſu,& examine prouideri approbatis in præcedenti concurſu, *Garcia, part.*9.*cap* 2.*num* 109.

28 Quartò non fit concurſus, quando fit reſignatio Parochialis in manibus Papæ ad ſauorẽ alicuius, tunc enim ſufficit ſi examinetur eo examinis genere, quod vocatur *in forma dignum*, vt cenſuit Sacr Congr. *Pariſ.de reſign lib.*10. *quæſt.*7. *Leyua,& Vgol cit.locis.*

Quintò in prouiſione Parochialis vnitæ Canonicatui, ex declaratione Sacr.Congreg.vt fatentur, *Leſſ cit.loco,num.*82. *Gonzal.gloſ.*5. *§.*7. *num.*7. *& Garcia, num.*192. *& Barboſa,*

Digitized by Google

bosa part. 3. alleg. 66. num. 46.

Sextò non erit necessarius concursus vbi Parochialis esset vnita Capitulo, *Nouar. part. 1. tit. de concursu, & Gualer. decis 559.* & idem si esset annexa Monasterio, nam illud nominat, & Episcopus approbat absque concursu, *Barbosa, alleg. 60. num. 33.*

Septimò, quando Parochialis esset adeo exigui redditus, vt nemo sit, qui se examini quærat subijcere, aut ob apertas factiones, seu dissidia, quæ in aliquibus locis reperiuntur, facile graviores rixæ, ac tumultus possent excitari, tunc Episcopus si pro sua conscientia cum deputatorum Cõsilio expedire arbitrabitur posset priuatum examen habere absque concursu, seruatis, tamen, alijs dispositis in eodem S. C. T. *Rice. in praxi, part. 1. resol. 358. & Garcia, d. part. 9. cap. 2. n. 37.* qui in hoc refert responsum Sacræ Congreg.

31 Quartò dubitatur, si Edictũ cum maiori numero viginti dierum ponatur, an sit nullum, & vitietur prouisio.

In hoc dubio, *Garcia dicto cap. 2. num. 48.* verius censet ex æquitate, & mente Papæ, Edictum positum, etiam à principio cum maiori termino viginti dierum, non esse nullum in totum, sed quo ad excessum.

32 Termino autem, elapso per Edictum constituto, licet nullus alius esset admittendus, *Seraphin. decis 1148.* nihilominus posset Episcopus ante peractũ examen admittere ad concursum alterum superuenientem, non obstante, quod aduersarij, qui in termino comparuerunt contradicant, vt fuit resolutum *in Rota in vna Calaguritana dimidij beneficij 22 April. 1602. coram Ortembergo*, & refert, *Ricc. in praxi part. 1. resol. 360.* & ita obseruari fatetur, *Barbosa, alleg. 60. num. 46.* licet aliter censeat, *Franc. Leo, part. 2. cap. 3. num. 30.*

33 Sed non est prætermittendum, quod peccaret Episcopus si nollet admittere ad examen volentes concurrere, quia agitur de præiudicio Ecclesiæ, nisi essent notorie inhabiles, quia tales, neque describendi sunt in concursu, *Genuens. in man. cap. 39.*

34 Sed quid si intra priorem terminum Edicti nullus se obtulerit, vel ex accedentibus nullus idoneus repertus fuerit.

Resp. tunc aliud Edictum est proponendum, quo termino elapso, si nemo se exhibeat, aut ex oblatis, nullus idoneus, inuenitur; tunc omisso Edicto, atque concursu, præcedente, tamen examine, poterit alteri beneficium conferri; non enim

enim aliud Edictum erit necessarium proponere. Sed si infra terminum, vnus tantum se exhibuerit, de eo solo periculum erit faciendum, *Quaranta verb. Parech. prouiso, & ibi Add. & Nouar.part.2. de concursu,num.25.*

35 Quintò dubitatur si facto concursu,factaq; per Episcopū electione, seu nominatione de magis idoneo,idem magis idoneus desistat,seu cedat,vel decedat, an ex reliquis oppositoribus, sit eligendus magis idoneus,vel sit faciēdus nouus concursus,proposito nouo Edicto.

Resp. non posse eligi alium ex oppositoribus eiusdem cōcursus, qui per electionem semel factam finitus est,sed esse faciendum nouum concursum, posito nouo Edicto,ad quem secundum concursum,Episcopus habebit nouum terminū, qui incipit currere à die desistentiæ cessionis, aut mortis ei notæ,*cap. si electio,de elect.in 6. Zerola, in praxi, part.2.verb. cōcursus,§.25.et Nauar.cons.11 de rescriptis,num.3.*

36 Quod intelligendum est vt ait, *Garcia, num.224.* quando ille electus desistit, cedit, vel decedit ante lapsum quadrimestre datum per Bullam Pij V. ad significandum Papæ, vt diximus, *num.20.* si collatio est faciendum à Papa, alias nō facta significatione, omnimoda dispositio ad Papam deuoluitur, etiam si Episcopus dedisset litteras electo ad significandum Papæ.

Si verò ante factam per Episcopum electionem de magis idoneo,ille desistat,non erit faciendus nouus concursus, sed ex reliquis appositoribus eligendus est magis idoneus intra eumdem terminum, *quia tunc non dicitur finitus primus concursus, Garcia, d.p.9. cap.2.num.222.*

37 Quintò dubitatur,si tempore quo fieri debet concursus, reperirentur defuncti examinatores Synodales,an possit Episcopus alios deputare, absque Synodi celebratione.

Affirmant aliqui cum *Gauanto,in man.verb.examinatores.*

Alij verò, distinctionem adhibent,aut enim,casus mortis examinatorum occurrerit infra annum à die deputationis in Synodo, & tunc posse,iuxta formam Decreti Clem. VIII. de quo per *Ant. Massobrium, in praxi bab. concurs.requis.12. dub.3.* Aut occurrerit post annum, & tunc non posse cum elapso anno possit indicere Synodum, iuxta S.C.T. & deputare examinatorē, ita *Massobr.cit.dub.6. num.4. Garcia, part.9.*

Digitized by Google

part. 9. cap. 2. num. 92. Leyua, lib. 4. cap. 15. & Nouar. part. 2. tit. de concursu.

38 Ad tollendas tamen difficultates solent Episcopi impetrare licentiam à Papa deputandi alios examinatores in locum demortuorum, prout fuit seruatum Neap. teste *Genuens. in praxi, cap. 66. in add. num. 17.*

39 Est autem notandum, quod si in concursu vltra tres examinatores Synodales, alij non Synodales adhiberentur, vitiabitur concursus, & collatio facta erit inualida, & ad Sedem Apost. deuoluta, vt censuit Sac. Cõgreg. cuius responsa refert, *Garcia d. cap. 2. nu. 324. & 339.* & sequitur, *Diana, p. 3. tract. 5. miscell. resol. 65.* licet aliter censeat, *Naldus, verbo examinatores.*

40 Septimò dubitatur, an ab electione magis idonei facta ab Episcopo, alter ex approbatis ab examinatoribus in concursu possit appellare.

Resp. iuxta d Bullã Pij V. & & obseruantiam Rotæ ab hac electione Episcopi datur appellatio ad Metropolitanum, vel si ipse eligens fuerit Metropolitanus, aut exemptus, ad viciniorem ordinarium vti delegatum Sedis Apost. vel ad ipsam Sedem Apost. quando electio, seu iudicium esset irrationabile, & dolosum, vt patet ex verbo, eiusdem Bullæ. Ex quibus autem, coniecturis arguatur iudicium irrationabile, & dolosum, *Rota apud Ludouis. decis. 11.*

41 Et appellans poterit tunc præelectũ prouocare ad nouũ examen coram Iudice appellationis, & eius examinatoribus, & si ipse in eo magis idoneus repertus fuerit, reuocata prima electione, obtinebit Parochialem, *Campanil. rubr. 7. cap. 6. num. 75. Barbosa, part. 3. all. 60. Ludouis. decis. 527. Ricc. part. 4. decis. 387. & alij.*

42 Appellatio, tamen, huiusmodi, erit, quo ad effectum deuolutiuum, nam ea interposita, interim non impedit, aut suspendit, quominus executioni demandetur, & prouisus pendente appellatione à Parochiali non est amouendus, vt in *d. Bulla Pij V.* Quod procedit, etiam si contra eum sit lata sententia per iudicem appellationis, à quo ipse appellauerit, nam ista secunda sententia nõ est executioni demandanda pendente appellatione, quæ habet vtrumq; effectum deuolutiuum, & suspensiuum, *Gonzalez glos. 6. num. 163. & Garcia, part. 9. cap. 2. num. 247.* Quamuis lata sententia contra possessorem apud Curiam, Parochialis sequestrabitur, iuxta *clem. vnicam, de sequestr. possess.*

Digitized by Google

& fructuum, & notat, *Garcia*, *num.* 248.

43 Collatio, autem, prædictæ Parochialis huic secundò reperto magis idoneo fit à Iudice, ad quem fuit appellatum si collatio ad Episcopum, à quo spectabat, alias remittetur ad eum, ad quem collatio spectabit, conferenda magis idoneo approbato per Iudicem appellationis, vt in *d. Bulla Pij V. in fine*, vbi, etiam, habetur, quod poterit appellari à sententia lata super prædictis per Iudicem appellationis, dummodo, tunc ad Sedem Apostolicam appelletur, *Gratian. decis.* 97. *Nouar. part.* 2. *tit. de concursu*, *num.* 9. & *Campanil. num.* 75. & sic tunc dandus erit nouus concursus, & ad eamdem Vrbem erit vocandus præelectus, vt censuit *Sacr. Congreg. in Theatina*, 16. *Martij* 1630. & *in Pisana* 17. *Iunij* 1630. teste, *Nouar. d part.* 2. *de concursu*, *nu.* 9.

44 Quæuò dubitatur, an detur appellatio ab examinatorum reprobatione in concursu Parochialium.

Affirmatiuè, quo ad effectũ deuolutiuum, censuit Sacra Cõgregatio cuius responsum refert, *Nouar. part.* 1. *tit. de concursu*, *num.* 21. Hanc tamen appellationẽ, censet idẽ, *Nouar. part.* 2. *eod. tit. num.* 27. dari non ad effectum infringendi electionem, & prouisionem Episcopi, & vt sibi Parochialis cõferatur, sed ad effectum, vt reprobatus declaretur idoneus ad Parochialem, & auferatur nota ex reprobatione illicita.

45 Nonò dubitatur, quę sint qualitates obseruandæ ab Episcopo pro iudicio ferendo in electione magis idonei ad Parochiales.

Resp. licet in *estimanda* maiori idoneitate, tam *S. C. T.* quam *d. Bulla Pij V.* totum deferant arbitrio Episcopi, tamẽ ipse debet *illud* non ex proprio effectu, sed *iudicio* rationis colligere, præcipuè obseruare debet qualitates, quæ tendunt ad concludendam prudentiam, sanctitatem vitæ, & honestatem morum, longum seruitium præstitum in Ecclesia, aut in administratione curæ animarum, & in his, quæ proximæ sunt, *Ludouis. dicta decis.* 11. *Barbosa. par.* 3. *alleg.* 60 *num.* 103. *Genuens. in praxi*, *cap.* 66. & *in man. cap.* 37. *Ricc. part.* 4. *decis.* 96. & *alij*, & diximus supra, *part.* 1. *cap.* 15. *n.* 29. vbi etiam, *num.* 24. an electio digni, omisso digniori sit valida.

46 Denique est notandũ, quod admitti non potest ab Episcopo, Canonicus regularis ad beneficium Curatum seculare sine dispensatione Apost. neque

ad

Digitized by Google

ad concursum admitti, vt censuit Sacra Congreg. teste, *Gauante, in man. verb. Canonici regulares*, & tradunt, *Garcia, part. 7. cap. 10. num. 31. Quaranta eod. verb. & Nouar. in lucerna regul. sub eodem verbo.* licet *Tamburin. tom. 3. de iure Abb. disp. 9. quæst. 8. et Cespides, cap. 9 dub. 193.* aliter censeant.

47 Et hoc tanto magis procedit in alijs regularibus, attenta dispositione S. C. T. *sess. 14. cap. 21.*

CAPVT DECIMVM septimum.

DE PRIVILEGIO RECOGNOSCENDI, & approbandi noua miracula, & reliquias Sanctorum publicè venerandas exponendi.

SVMMÁRIVM.

1 *Episcopis competit recognoscere noua miracula, & non alijs inferioribus, & quid circa hoc obseruare debeant.*

3 *Miracula quando publicari possint.*

4 *Testes deponentes de miraculis debent esse omni exceptione maiores.*

6 *Miraculum, vt propriè dicatur, qua requirantur.*

7 *Episcopus vigilare tenetur, ne publicentur falsa miracula, & ea publicantes puniri debet, etiam regulares.*

10 *Et quid obseruare debeat in formando processu super vita, & miraculis defuncti, cum opinione sanctitatis.*

11 *Reliquiæ Sancti Canonizati publicè coli possunt approbante Episcopo.*

12 *Reliquiæ antiquæ non debent extra capsam ostendi populo.*

13 *Imagines nouæ, quomodo ponendæ in Ecclesia.*

14 *Imago insolita, quæ nam sit.*

DEcimum septimum Priuilegium Episcoporũ, est recognoscere, & approbare noua miracula, & Sanctorum Reliquias publicè venerandas exponere, iuxta dispositionem S. C. T. *sess. 25. de inuoc. & vener. Sanct.* Quam dispositionem esse intelli-

Digitized by Google

telligendam, tam de miraculis Sanctorum Canonizatorum, quam de miraculis non Canonizatorum fatetur, *Barbosa, de potest. Episcop. part. 3. alleg. 97. num. 3. & de iure Eccles. lib. 1. cap. 11. num 16.* Canonizatio tamen Sanctorum solo Romano Pontifici est reseruata, vt est notissimum.

1 Huiusmodi autem facultas recognoscendi noua miracula soli Episcopo competit, non alijs inferioribus, etiam quasi Episcopalem iurisdictionē habentibus, vt colligitur ex verbis S. C. T. *loco cit.* & tradunt, *Ricc. in praxi, part. 1. resol. 485. Barbos. cit. locis, Franc. Cespides, de exempt. regul. cap. 24. dub. 379. & alij.*

2 Ideo quando miracula fieri dicuntur in aliqua *Ecclesia*, etiam Regularium virtute Sacrarum imaginum, Episcopus diœcesanus debet statim mandare. Operire Imagines, & claudi lanuas Ecclesiæ, & impedire concursum. Ne miracula publicentur donec per testes legitimos miracula fuerint probata, & processus mittatur ad Summum Pontificē, à quo expectetur determinatio, vt in *cap. venerabili, de testibus, & ibi glos. & Bulla Leonis X. incip. Superni*, & tradunt, *Genuens. in praxi cap. 60. nu. 3. Riccius, part. 4. decis. 397. & in praxi, part. 4. resol. 280. & alij.*

3 Nam miracula publicari, teneri, haberi, seu venerari non possunt sine auctoritate, & approbatione Romanę Ecclesię, præter approbationem Episcopi, *cap. 1. de relinq. & vener. Sanct. & S. C. T. loco cit.* cum sint de grauioribus Ecclesiæ negotijs, *D. Thom. 3. par. qu. 44. art. 3. 10. solut. ad 2. & Leyua, in exam. Episc. lib. 4. c. 22. n. 24.*

4 Testes, autem, deponentes de miraculis, debent esse fide digni bonæ vitæ, & famæ, & omni exceptione maiores, & diligentissimè sunt examinandi secretè, & sigillatim, *d cap. venerabili*, & debent reddere rationem, & causam scientiæ, quamuis non essent interrogati, cum hęc transcendant naturam, & de singulis circumstantiis respondere debent, *Genuens d. cap. 60. num. 3. Barbosa, alleg. 97. num. 6. Riccius d. part. 4. resol. 285.*

5 Miraculum enim, dicitur mirum factum, vel quasi admiratione plenum, & probari potest, vt probatur aliquod, quod vires naturæ superat, quod vt propriè dicatur miraculum nonnulla concurrere debent,

6 præcipuè quatuor. Primò, quod illud appareat factum ex Deo, non ex arte contingere, nec ex diabolo, *cap. teneamus, & cap. prophetauit, 1. quæst. 1.* secun-

Digitized by Google

secundò, quod sit supra naturam, sicut de virga Moysi, mutata in Colubrum, *cap. cum ex iniuncto, de hæretic. in 6.* Tertiò, quod effectus sit præter solitum, & consuetum modum causandi, & fit subito in instanti, & ex omni parte perfectè, *cap. sunt plures, de pœnit. dist 3.* Diu. Thomas *loco cit.* Genuens. *d. cap. 60. & in manual. cap. 83.* Quartò, quod sit ad corroborationem fidei, ideo, ea, quæ sunt ministerio hominum, & non tendunt ad corroborandam fidem, non sunt dicenda miracula, *Mascard. de probat. lib. 2. concl. 64. num. 9. Barbosa, part. 3. d. alleg. 97. num. 8. Ricc. in praxi, part. 1. resol. 485. & part. 4. resol. 179.*

7 Vnde Episcopus vigilare debet ne falsa miracula publicentur, alias p. m. nam negligendo ea, quæ notabiliter sunt pernicioſa, p. m. Caetan. *in summa verb. Episcoporum peccata*, Genuens. *in man. cap. 83. & Riccius in praxi, part. 4. resol. 397.* prout esset perniciosũ publicare falsa miracula, dum fides, & existimatio miraculorum Christi, & Sanctorum diminueretur apud fideles, & infideles.

8 Propterea regulares, qui publicarent noua miracula facta ab aliqua Imagine, venirent puniendi ab Episcopo, pœna excomm. carceris, & alijs arbitrio imponendis, vti executor Decretorum S. C. T. vt tradunt, *Leyua d. lib. 4. cap. 16. num. 7. Nouar. part. 2. tit. de Sanct. non Canon. num. 15. & alij*, licet aliter sentiat circa punitionem regularium, Cespides, *cap. 24. dub. 379.*

9 Immò si regulares publicarent reuelationes, aut miracula non authentica, possent, etiã puniri ab Episcopo, *Ricc. par. 2. decis. 218. num. 6. & alij.*

10 Sed quia ab Episcopo quoque, etiam ex delegatione Apostolica solet formari processus super vita, & miraculis alicuius defuncti cum sanctitatis opinione. Ideo in eo formando debent obseruari decreta Vrbani VIII. & instructiones, & declarationes Sacræ Congregationis, quę habentur in Codice Romæ impresso de anno 1642. dequibus aliqua notant, Riccius, *in praxi, p. 4. resol. 287. & Nouar. d. part. 2. de sanct. non Canonizat.*

11 Est, tamen, obseruandum, quod si fuerint inuentæ reliquiæ alicuius Sancti Canonizati coli possunt, etiam publicè, cognoscente, prius, & approbante Episcopo, *Azor. p. 1. lib. 9. cap. 8. qu. 8. & Barbosa, alleg. 97. num. 11.* Immò reliquiæ antiquæ, habendæ sunt in illa veneratione, quę hactenus fuerunt,

Digitized by Google

fuerunt, vt censuit Sacra Congreg. *Barbosa, de iure Eccl. lib. 1 cap. 11. num. 20.*

12 Est autem, hic obiter, aduertendum, quod non debet Episcopus permittere, vt reliquiæ antiquæ, extra capsam ostendantur, vt sunt ossa nuda, quia multorum deuotio tepescet, *cap. fin. de reliq. & vener. Sanct. & ibi Abbas, & de Rubeis Apho rism. Episcop. verbo reliquiæ.*

13 Insuper, huius occasione, est obseruandum, quod non possunt Imagines nouæ, & insolitę cum habitu nouo, & insolito adorandæ populo proponi sine approbatione Ordinarij, iuxta *Constit. Vrb. VIII.* 15. *Martij* 1642. vt dicemus infra, *cap. 19. num. 98.*

14 Dicitur, autem, Imago insolita, ad effectum dictæ Constitutionis, vt notat, *Cespides cap. 24. dub. 379. num. 2.* illa, quæ parit videntibus scandalum, & non deuotionem, & pietatem, quod colligitur ex eodem S.C.T. & ex præcitata constitutione Vrbani.

CAPVT DECIMVM octauum.

DE PRIVILEGIO, VT possint habere in eorum seruitio duos Canonicos, qui fructus præbendarum in absentia percipiant.

SVMMARIVM.

1 *Canonicis pro seruitio Episcopi absentibus, an etiam debeantur distributiones, & quid si pro seruitio Ecclesiæ, num. 5. & 9.*

6 *Canonici, & alij Collegiatæ Ecclesiæ absentes pro seruitio Episcopi, an percipiant fructus.*

10 *Canonici inseruientes in trib. 5. offic. percipiunt distrib. in absentia.*

Consultores S. Officij exempti ab Ordinario.

11 *Canonici debent inseruire Episcopo celebranti, & Pontificalia exercenti in Ecclesia.*

12 *Et an etiam quando primam Missam celebraret.*

13 *Episcopum venientem ad Eccle-*

Digitized by Google

Ecclesiam pro Pontificalibus exercendis, & ab ea recedentem, post celebrationem tenentur Canonici, & alij associare vsque ad Domum.

DEcimum octauum Priuilegium Episcoporũ est vt possint habere in eorũ seruitio duos Canonicos, immo cogere ad eos sociandum qui fructus prębendarum in absentia percipiant, licet non distributiones quotidianas, cum existens in seruitio *Episcopi* dicatur, etiã inseruire *Ecclesiæ*, *cap de cætero, & cap. ad Audientiam de cleric. non residen. & ibi glos.* Gar-
1 cia *de benef. part. 3. cap. 2. n. 365. Riccius, part. 4. decis. 70. & alij communiter.* Nisi ex consuetu-
2 dine legitimè prescripta Canonicis pro seruitio Episcopi absentibus dentur distributiones, vt fatentur, *Sbroz. de offic. Vic. lib. 1. quæst. 43. num. 3. Sanctarell. var. resol. lib. 2. quæst. 7. num. 31. Garcia num. 348. & Megala, tom. 2. var. resol. 175.*

3 Quod si fructus omnes Canonicatus consisterent in distributionibus, tunc duo Canonici interessentes cum Episcopo ad mentem Sacrorum Canonum, vel illum in visitatione comitantes, aut visitatorum munere fungentes, perciperent duas partes, & tertia accresceret choro interessentibus, *Galet, in margarita casuum conscientiæ verbo*, Canonicus, *Leyua in exam. Episcop. lib. 4. cap. 40. & Barbosa, de pot. Episc. part. 3. alleg. 53. nu. 142.*

4 Et ideo Sacra Congregatio, vt testatur, *Barbosa de Canon. & dignitatibus cap. 25.* In vna Caietana 24. *Iulij* 1632. censuit, Canonicos comitãtes, & associantes *Episcopos* non lucrari distributiones, nonnunquam tamen, ex gratia *Sacræ* Congreg. Conc. distributiones integras percipiunt, si in eis omnes Canonicatus redditus consistunt, vt rescripsit in causa Bononien. *die 18. Septembris 1627. pro Canonico S. Petronij.*

5 Si verò, Canonicus principaliter abesset pro seruitio Ecclesiæ, & secundario pro seruitio *Episcopi*, posset percipere, etiam distributiones quotidianas, *Megala dicta resol. 175. num. 6.*

6 Sed dubitatur Primò, an idem dicendum sit de Canonicis *Ecclesiæ* Collegiatæ Ciuitatis, vel diœcesis.

Affirmatiuè respondent *Ricc. part. 4. decis. 70. & Barbosa de Canon. & dignit. d. cap. 25. num. 8.* vt censuit Sac. Cõgreg. in causa Colonien. *sub die 9. Septembr. 1628.* 2 Se-

Digitized by Google

7 Secundò dubitatur, an alij clerici Collegiatæ Ecclesiæ, gaudeant huiusmodi prærogatiua, si Episcopo inseruirent.

Negatiuè Resp. *Riec. part. 4. decis. 70.* ex eo, quia textus citati præcisè loquuntur de Canonicis. Ideo non est facienda extensio in odiosis, & à iure exorbitantibus.

8 Tertiò dubitatur, an possit occupari pro seruitio Episcopi Canonicus habens præbendam doctoralem, aut magistralem.

Affirmatiuè censuit, *Rota apud Puteum, decis. 294. lib. 3.* & tradunt, *Gonzalez ad regul. 8. glos. 6. num. 257. Barbosa all. 56 num. 13.* & *Riec. par. 4. decis. 70.* licet de Canonico Pœnitentiario aliter sentiat, *Garcia d. p. 3. cap. 2. num. 367.*

9 Quartò dubitatur si ab Episcopo adhiberetur aliquis Canonicus in statuendis illis, quæ ad diuersa officia, & Ecclesiæ ministros pertinent, an amittat pro eo tempore distributiones, si à choro abesset.

Non amittere distributiones censent, *Moneta de distrib. part. 2. quæst. 11. num 41.* & *Scipio Rubeis in Aphor. verbo distributiones*, iuxta *text.* & *glos. in cap. vnico, de cler. non resident in 6.* & notat *Barbosa, alleg. 53. num. 144.*

10 Immo si Canonici Eccles. Cathedr. vel Collegiatæ inseruirēt, vti Not. vel fiscal. aut Cōsultor. in Trib. S. Offic. percipe rent distributiones, ac si actualiter Ecclesiæ inseruirēt, vt plu ries censuit Sacr. Congregat. S. Vniuers. Inquis. apud *Garciā, part. 3. cap. 2. nu. 356.* & *Caren. part. 1. tit. 8. num. 67.* Et nouissimè sic rescripsit Illustriss. & Reuer. D. Fęlici *Tamburell.* Episc. Sorano, & vigilantissimo Ministro dictæ S. Inquis. in hoc Regno tenoris vz.

Illustr. & Reuerendiss. Signor come fratello. E stato più volte determinato in questa S. C. che i Canonici delle Cathed. e Collegiati, i quali seruono de Notari, e fiscale nel Tribunale del S. Offic. siano esenti dal seruitio della Chiesa, et in ogni modo godano delle distributioni quotidiane, come se attualmente seruissero alla medesima Chiesa, di modo che non hanno ragione i Canonici della Chiesa Cathedr. di Sora di negare à D. Gio: Battista Vagnoli, che serue nel Tribunale di V. S. di Notaro l'entrata del suo Canonicato, che egli gode in detta Chiesa Saranno però le parte di lei d'astringerli al pagamento di tutte le sudette entrate, anco delle distributioni quotidiane in conformità de i Decreti della S. Congr. & il Signore la prosperi, Roma 27. Febr. 1649.

Di V. S. come frat. Fr. Card. Barb.

Digitized by Google

Sed obiter occasione huius exemptionis cum perceptione distributionum, non erit inutile hic referre litteras eiusdem Sacr. Congreg. transmissas Eminentiss. D. Card. Boncompagno Archiepisc. Neap. fælic. memoriæ, pro Consultoribus Tribunalis S. Offic. Ministri Generalis in hoc Regno, circa exemptionem ab Ordinario quas refert, *D. Maranta, p. 3. controuers. iuris respons. 69.*

Tenoris, vt sequitur.

Eminentiss. & Reuerendiss. Signor mio osseruandissimo.

HAnno i Sommi Pontefici in varij tempi conceduti Priuilegij, & essentioni à Ministri del Tribunale della S. Inquisitione accorgendosi, che si come da essi depende il mantenimento della nostra Santa Fede, & la purità della Religione Cattolica, così deuono animarsi coloro che operano in essa con maggiori gratie, e prerogatiue de gli altri. Li Principi secolari medesimi, i quali hanno conosciuto che la fermezza de loro Principati è fondata solamente sopra questa salda colonna della Cattolica Religione, hanno non solo mantenuto, ma di larga mano accresciuto le gratie, e Priuilegij loro, e se in alcun dominio cioè seguito, certo è, che ne Stati sottoposti al Re di Spagna s'è auentaggiato. Hauendo dunque il Ministro che à nome di questa Sacra Congregatione risiede costì alcuni Consultori Preti secolari, che non eccedono il numero di quattro al più, e di quelli non solo si serue per la mera cõsulta delle cause, che si agitano, ma gli adopra nel pigliare le denuntie, e nel formar i processi, & in tutto quello che da gli Inquisitori d'altre parti è adossato à loro Vicarij; E paruto à questi miei Eminentiss. di far godere à medesimi Consultori del Priuilegio dell'essentione dalla giurisdittione ordinaria, della quale godeno i Vicarij dell'istessi Inquisitori, non solo nelle cause criminali, ma anco nelle cause ciuili, io ne do parte à V. E. acciò si compiaccia d'hauer per buona la risolutione di questa Sacra Congregatione, & Ordini al suo Vicario Generale, & ad altri Ministri di cotesto suo Tribunale, che nelle cause de Consultori del S. Officio non procedano, ma rimettano di esse la cognitione al Ministro, che sarà destinato costì dalla Santità di N. S. e da questa Congregatione per le materie del S. Officio. Qui si terrà mano, che il numero di essi non si alteri, e siano deputate persone, e di bontà, e di valore, acciò il seruitio de Dio, e di questa Santa Sedia

si faccia con maggior decoro, ne se habbia V. E. da dolere, che la carrica, e l'essentione si conferisca à persone inquiete, e di mali costumi. Si contenti V. E. di far registrare ne gli atti della sua Cancellaria quest'ordine, & all'E. V. bacio per fine humilmente le mani, Roma 17. Marzo 1640.

Di V. E. Reuerendiss.

Humiliss. & affettionatiss. seruit.

Il Cardinal Barberino.

11 Quintò dubitatur huius occasione, qui debeant inseruire Episcopo Pontificalia exercenti, non solum in sua Cathedrali, iuxta dispositionem S.C.T. *sess.* 24. *cap.* 12. sed etiam in alia Ecclesia.

Resp. dignitates, & Canonici debent tunc inseruire Episcopo si Ecclesia sit in Ciuitate, prout illi seruire debent in Cathedrali, ita *Leyua d. cap.* 40. *num.* 5. & *Scipio de Rubeis in Aphorism. verbo Assistentia, num.* 2.

12 Quod si Episcopus vellet celebrare Missam priuatam in sua Cathedrali, vel extra eam, aut in suo Oratorio priuato, non tenerentur illi assistere, vt fatentur, *Leyua d. lib.* 4. *cap.* 40. *num.* 6. & *Scipio de Rubeis, d. verbo Assistentia, num.* 4. ex declaratione Sacræ Congregationis, quia tunc debent illi inseruire sui Capellani, & familiares.

13 Sed huius occasione, etiam est obseruandũ, q̃ quando Episcopus venit ad Ecclesiam ad celebrandũ Pontificaliter, tenentur dignitates, Canonici, & Portionarij non ex Vrbanitate, sed ex debito, illum assotiare ad Ecclesiam Cathedralem, & ab ea recedentem post celebrationem, vt censuit Sacra Congreg. *in Iacon. de anno* 1609 Sed in aliis diebus satis est, vt aliqui ex dignitatibus, & Canonicis ad Ostium Ecclesiæ occurrant, & in redditu eumdem vsque ad Ostiũm comitentur, *vt eadem Saer. Congreg. in ripana* 24. *Octobris* 1609. & 13. *Ianuarii* 1610. vbi subditur, vt teneantur, etiam Festis non solemnibus, quando accedit ad Ecclesiam, vt assistat Officijs, & hoc stante consuetudine, vt testatur *Barbosa, de iure Eccles. lib.* 1. *cap.* 12. *num.* 13. vbi etiam refert *sub num.* 18. Quod eadem Saer. Congreg. *die* 24. *Maii* 1619. in Thelesina, censuit quod quotiescunq; Episcopus indutus cappa se conferret ad Ecclesiam, vt in eadem diuinis Officijs interesit, aut solemniter celebret, vel alias functiones Pontificales

les exercerent, Canonici habitu Canonicali induti Episcopum, ab eiusdem Episcopi domo ad Ecclesiam, & ab Ecclesia ad eamdem domum, associare tenentur, non obstante allegata distantia.

Insuper eadem Sacr. Congreg. vt fatetur idem *Barbosa, nu.19.* rescribens ad Archiep. Panormit. *die* 28. *Maii* 1584. censuit Canonicis, dum in Palatio Episcopi eum expectant Pontificaliter se vestientem ad effectum illum comitandi, Sedes esse ministrandas, & aduenient Episcopo ad Ecclesiam, dum Officia diuina in Choro cantantur, non teneri Chorum deserere, vt illi occurrant.

CAPVT DECIMVM nonum.

DE PRIVILEGIO exercendi iurisdictionem super regulares.

SVMMARIVM.

1 *Regulares de iure communi erant subiecti Episcop. secus hodie attentis Priuil.*

3 *Exemptio regularium per S. C. T. & Const. Apost. est restricta in multis casibus.*

5 *Regulares quando possint ab Episcopo excommunicari.*

6 *Nouitij an subsint iurisdictioni Episcop. in casibus in quibus professi subduntur.*

7 *Quibus in casibus Episcopi habeant iurisdict. super regulares à num. 8. cum seq. vsque ad finem.*

11 *Citari an possint exempti ab Episcopo ad dicendum causam quare non debeant declarari excom.*

12 *Appellatio an detur à declaratoria excomm. vel à citatione ad dicendum causam quare, num. 14.*

19 *Concionari an possit regularis in plateis, vel in Monast. monialium sui Ordinis, sine licentia, & benedictione Episcopi.*

21 *Episcopus an possit examinare regulares praedicare volentes.*

26 *Dimissoriæ ad ordines quomodo concedendæ à regularibus.*

Digitized by Google

27 Episcopus vicinior, quis dicatur.

29 Attestatio diœcesani, an sufficiat solius Prælati regularis de absentia Episcopi, & non celebrantis ordinationes.

30 Capitulum Sede vacante, an possit concedere facultatem alicui Episcopo, vt ordinet regulares.

33 Religio an possit reclamare contra nulliter professum sicuti potest professus nulliter.

35 Nullitas professionis, an possit prosequi per procuratorem.

36 Regularis reclamans ob causam nullitatis professionis si carceretur à superiore, an possit appellare ad Episcopum.

38 Testamentum, vel donatio, an sit prohibita nouitio intuitu religionis ante susceptum habitum.

39 Dispositio S.C.T. circa renunciationes faciendas à nouitijs, an habeat locum in renunciatione beneficij.

40 Nouitijs nolentibus profiteri sunt restituenda bona, quæ detulerunt tempore ingressus.

46 Episcopus, quid facere debeat quando regularis delinquit intra, vel extra claustra.

51 Fugitiuus, an dicatur Apostata, & quam panam incurrat.

52 Prælatus regularis notoriè delinquens, an possit ab Episcopo carcerari.

53 Regularis delinquens notoriè, si leniter puniatur à superiore, an possit ab Episcopo puniri, & quid si à superiore non puniretur, num. 54.

55 Appellatio à sententia Episcopi punientis regularè, ad quem facienda.

73 Regulares decedentes extra claustra, an possint deferri ad eorum Eccles. inconsulto Parocho.

87 Parochi regulares deputantur à suis superioribus, & approbantur ab Episcopo.

91 Electi à religione remanent de foro Episcopi.

92 Incorrigibilis, quis dicatur.

93 Episcopus potest perquirere, an

Digitized by Google

an electi sint iustè, vel iniustè electi.

94 *Electi an teneantur obseruare vota, & recitare Officium.*

95 *Electi si redierint ad religionem, an teneantur facere nouam professionem.*

100 *Confraternitates quando possint institui à regularibus.*

104 *Conseruatores regularium quando possint puniri ab Episcopo.*

106 *Decretum Sacr. Congreg. circa mulieres, quas bizzochas vocant.*

107 *Iurisdictio in dubio, an pertineat ad Episcopum contra regularem, ad quē spectat declarare.*

108 *Interdicere, an possit Episcopus regulares, & eorum Ecclesias.*

DEcimum nonum Priuilegium Episcoporum, est potestas, & iurisdictio, quam habent super regulares, & licet olim ante hoc iure cōmuni, omnes regulares fuerint Episc. subiecti in quorū diœcesibus Monasteria sita erat, vt habetur in iuribus adductis, per *Tambur. de iure*

1 *Abb. to. 1. disp. 15. quæst. 1. & Campanil. in diuersor. rubr. 11. c. 13* & propterea de iure communi Episcopi habent intentionē fundatam, tam in ciuilibus, quam in criminalibus contra regulares, *Campanil. & Tamburin. cit. locis, & Merolla, tom. 3. disp. 7. cap. 5. dub. 9.*

2 Nihilominus hodie, attentis Summorum Pontificum Priuilegijs omnes regulares sub religione approbata viuentes sunt exempti à potestate Episcopi, *cap. 1. §. in eos, de Priuil. in 6.* vbi DD. ex Mare magno Priuilegiorum à Summis Pontificibus concessorum regularibus, & ex dispositione Conciliari Trid. *sess. 22. c. 14.* & notant *Piasecius, in praxi, p. 2. c. 3. art. 6. n. 613. et Campan. cit. loc.*

A quo, autem, tempore regulares ab ordinariorum iurisdictione exempti esse cœperint, refert *Tamburin. dicta disp. 15. quæst. 4.*

3 Sed quia per S.C.T. multis in locis, & per nonnullas Summorum Pontificum Constitutiones, exemptio prędicta restricta est in pluribus casibus, in quibus regulares omnes sub sunt Episcopis, & ab eis puniri possunt, ideo ad huc retinent potestatem, & iurisdictionem, quam exercere possunt in eos, in eisdem casibus. Quorum frequentiores ad praxim iurisdictio

Digitized by Google

ctionis Episcop.breuiter refe-
remus. Præterquamquod. Pri-
uilegia omnia decretis S.C.T.
4 aduersantia abrogantur, per
*Bullam Pij IV. incip.Principis
Apostolorum, de anno* 1565.
quæ est ad calcem eiusdem
Cõcilij, & aduertunt,*Genuens.
in praxi cap.59.num.9. & in
manuali cap.83. Merolla dicta
disp.7. cap.5.num.210. & Ma-
ranta controuers.iuris, part.2.
resp.6.num.24.*

Immo idem *Concil. sess.25.
cap.vltimo de regular.* mandat
obseruari omnia decreta con-
cernentia dictos regulares; nõ
obstantibus Priuilegijs,consti-
tutionibus, consuetudinibus,
præscriptionibus, & statutis,
etiam iuratis,deputando *Epi-*
scopos executores in omni-
bus prędictis casibus.

5 In casibus tamen, in quibus
Episcoporum iurisdictioni sub-
duntur regulares, an possint
affici,& astringi censuris, con-
trouersia est inter Doctores.
Nam quidam negant. Aliqui
affirmant.Alij verò censent,nõ
posse, nisi id exprimatur in
concessione, & commissione,
quia quando Episcopo datur
hæc potestas,exprimitur in iu-
re,sic in S.C.T.& in alijs Cõst.
Apost. Ita *Diana,par.7.tract 12
miscell.resol.429.& Franc.Ce
spides de exempt. regul. cap.*18.
*dub.*274.*cum alijs*,& patebit ex
infra dicendis.

6 An autem Episcopi habeant
iurisdictionem in nouitios re-
gulares, in casibus in quibus
potestatem habent in alios re-
gulares professos.

Negatiuè respondent, *Ric-
cius in praxi, part.4. resol.*239.
*& Cespides, de exempt. regul.
cap.2.dub* 26. ex eo, quia no-
uitij in fauorabilibus gaudent
Priuilegijs professorum; in
odiosis autem,non veniunt,no
mine religiosi.

7 Primus igitur casus, *Regu-
lares etiam exempti ad pro-
cessiones publicas*, & consue-
tas, aut indictas pro bono pu-
blico, vel honore accedere te-
nentur, & compelli possunt ab
Episcopo per censuras, *iuxt.
disposit.S.C.T.d sess.*25.*cap.*13.
de reform. vt dicemus infra,
*cap.*20.

Vnde tunc Parochi regula-
res tenentur accedere, simul
cum alijs Parochis secularibus; *Barbosa in collect. DD.
sect.*25.*cap.*13.*num.*32. & sub
Cruce Parochorum, non au-
tem cum Socijs eiusdem Ordi-
dinis.

8 Secundus. Regulares inter-
dicta,& censuras ab *Episcopo*
promulgatas in eorum Eccle-
sijs publicare,si Episcopus præ
cipiat,& eas seruare tenentur,
*cap.cum,& plantare.S.excõmu
nicatos,de Priuileg. & S.C.T.
d.sess.*25.*cap.*12.*de regular.Ley-*

ua,

Digitized by Google

ua, in exam. Episcop. lib. 6. cap. 8 nu. 15. Cespides, cap. 18. dub. 279 & dub. 294 num 5. & Gauante in man. verb. regular. iura sub Episc. num. 26.

9 Et Priuilegia olim concessa regularibus ad celebrandum tempore interdicti, & admittendos laicos ad diuina eodē tempore, fuerunt reuocata per *S. C. T. d. cap. 2 Nauar. in man. cap. 27. num. 190. Barbosa d. alleg. 105. num. 43. & Garcia, part. 5. cap. 8. num. 87. vers. ad octauum.* vbi refert Sacram Congreg. Episcopo Abulensi, ita respondisse, Priuilegia si ante Concilium cōcessa fuerunt, vtique reuocata existunt. Ideo admittentes ad diuina officia, vel sepelientes excommunicatos ab ipso Episcop. possent ab eo excōmunicari vt per DD. quos refert, *Cespides, cap. 18. dub. 279.*

10 Tertius. Regulares subduntur Episcopo, vt possit eos denunciare notorios excommunicatos à iure, vel Apost. Cōst. vt ab alijs euitentur, quamuis habeant Priuilegium, vt excōmunicati non possint, *clem. 1. de Priuilegijs, & ibi DD. Barbosa d. alleg. 105. nu. 73. & Genuens. in praxi, cap. 59. & Nauar. Lucer. regul. verb. excommunicare, num. 6.* ex eo, quia declaratio nil noui inducit, *l. heredes palam, ff. de testam.* & cen-

suit Sacra Congregatio de anno 1633. teste *Barbosa in collect. Bullarum, verbo regularium, & Episcopus;* His verbis Episcopi possunt declarare excommunicatos regulares ob delictum notoriè extra claustra commissum, vt ab alijs euitetur, prout etiam refert *Cespides cap. 18. dub. 295. num. 6.* & sic posset declarare excommunicatum religiosum, qui percussit clericum secularem notoriè, & cum scandalo, extra claustra.

11 Et ideo hac de causa posset eos citare ad dicendum causā quare non debeant declarari excommunicati, nam permissa declaratione censetur permissa citatio, quæ est necessaria ad declarationem, *iuxta text. in cap. irreprehensibilis, de appell. Glos. in clem. 2. de censibus, Piasecius d. part. 2. cap. 3. §. 6 num. 59. Riccius, in praxi aurea tit. 210. & Merolla, tom. 3 disp. 7. cap. 5. num. 175.* licet non desint aliter sentientes, apud *Dianā, part. 3. tract. 2. de dubijs regular. resol. 35. & Cespid. d. cap. 18. dub. 295.*

12 An, autem, detur appellatio ab huiusmodi declaratoria Iudicis, ita vt, per eam suspendatur executio sententiæ declaratoriæ.

Et dicendum est, quod licet regula sit in iure, quod censu-

ræ

re non suspenduntur per appellationem, *cap. pastoralis, §. verum, cap.15. cui, & cap. ad hæc quoniam, de appellat.* & à pœna latæ sententiæ ex ipso iure, in quam dicitur, quis incurrisse non detur appellatio, *cap. quia nos, de appell. & ibi Canonistæ, Sanch in summa lib.3. dub.3. num.240. & 286. & Thesaurus, de pœnis cap.25. vers.tertiò.*

83 Nihilominus *Abb.in cap. Parochianos, de sent.excom.* quem, etiam refert *Alter. de censur. tom.1. lib.3. disp.5. cap.5.* distinctionem adhibet, quando à declaratoria censuræ detur appellatio. Nam, aut factum est notorium, ineiscusabile, & nulla tergiuersatione celari posset, & appellatio nihil proderit, cum tunc non liceat appellare, *cap peruenit, de appellat. vbi DD. & alij apud Riccium, part.3. decis.102. & in praxi, part.4. resol.26. & Suarez de censuris, disp.3. sect.15.* Quamuis à sententia declarante, factum esse notorium, detur appellatio, *cap. cum sit, de appell. Lancellot. de attent. par.2. c.12. de attent. num.13.* Aut non est notorium, siue est dubium, & tunc appellatio à declaratoria censuræ latæ in iure, suspendit executionem sententiæ declaratoriæ, ita vt non possint affigi Cedulones, vel affixi, sint removendi, ex eo, quia *hoc secundo casu* citatio, & declaratio requiritur admissi criminis, à qua declaratoria si appellatur, ad publicationem, & ad declarationem iudex procedere non potest, pendente appellatione, quia illa sententia habet annexum factú super quo potuit decipi Iudex, vt loquitur *Rota, per Achill. de Grass. decis.370.* ita, *Lancellot. d.c.12. limit.12. num.26. Campanil. rubr.11. cap.18. nu.61. Riccius. de iure person. extra Gremium lib.4. cap.64. num.30. Duennas, regul.41. num.8. & Maranta controuers. iuris, part.2 resp.21. num.127.*

14 Quamuis aliter dicendum sit, si appellatio fieret à citatione ad dicendum causam quare, quæ omnino præcedere debet, vt dictum est, quia citatus potest comparendo, iura suatueri, & ob eam causam potissimum ad iudicium vocetur, vt defendat se, & causam ostendat, quare in censuras non inciderit, *Couar. in cap. alma, part.1. §.9. num.5.* & ideo non obstante appellatione à citatione posset procedi ad publicationem, *Maranta, cit. loco, num.128. & 134.*

15 Sicuti quoque non potest appellari quando excommunicatio fertur in contumaciã, licet post S.C.T. possit appellari

Digitized by Google

lari ab excommunicatione, propter grauamen irreparabile; Quia contumax est in culpa, quandoquidem comparendo statim absolueretur, & sic grauat, quia ipse vult, & propterea non habebit locum appellatio, *Genuens. in praxi cap. 28. in addit. num. 9.*

15 Quartus, Episcopus appellatione remota, quo ad effectum suspensiuum, summariè componit controuersias omnes de præcedentia inter Ecclesiasticos in processionibus, aut ijs, quæ fiunt in tumulandis defunctorum corporibus, contingentes, ne processio peruertatur, & perturbetur, *iux. S. C. T. sess. 25. cap. 13. de regular*, vt dicemus infra, *cap. 20. num. 19.*

16 Quintus, in colendis Festis, iuxta S. C. T *sess. 25. cap. 12. de regularib.* dum ab obligatione obseruationis Festorum non eximuntur regulares, vt diximus, *part. 1. cap. 19.*

17 Sextus, Regulares in Ecclesijs, quæ sui ordinis non sunt prædicare volentes, vltra suorum Superiorum licentiã, Episcopi, quoque licentiam obtinere debent, iuxta S. C. T. *sess. 5. cap. 2. de reform.* Quod si in Ecclesijs, quæ sui ordinis sunt prædicare voluerint corã Episcopo se præsentare, & ab eo benedictionem petere tenentur.

Immò nèc possent prædicare in Ecclesijs suorum Ordinũ contradicentibus Episcopis, iuxta Concil. *sess. 24. c. 4.* & Cõstit. Gregor. XV. incip. *Inscrutabili, de exempt. Priuileg.* per quam conceditur facultas Episcopis coercendi, & puniendi, etiam censuris, regulares, circa prædicta contrauenientes.

18 Insuper posset Episcopus cõpellere regulares ad faciendã fidei professionem antequam pdicationis munus incipiant, si ita ei expedire videbitur, vt declarauit Sacr. Congreg. teste *Barbos. in summa Apost. decis. verb. Professio fidei, & Nouar. Lucerna regul. eod. verbo.*

19 Sed, an stante dicta Constit Gregor. XV. possint regulares prædicare in locis publicis, vijs, & plateis sine licentia Episcopi.

Negatiuè respondent, *Rodriq. tom. 3. qq. regul. q. 32. art. 5 Nouar. in summa, part. 2. de exempt. Priuil. num. 54. & Cespides, cap. 22. dub. 321. num. 16.* contradicente Episcopo cum prædicare Verbum Dei, sit proprium Episcoporum.

20 Sed quid dicendum sit de regulari, qui vellet concionari in Monasterijs exemptis monialium sui Ordinis, an teneatur petere benedictionem ab Episcopo.

In hoc dubio, *Bordonus, in*

Digitized by Google

suis Consilijs, resol.6.num.33. & Cespides,cap.23.dub.352. docent,pro huiusmodi concionibus,quæ habentur ad solas moniales,non esse opus Episcopi, & ordinarij loci benedictione, & locum Concilij, *d.sess.5.c.2.* vbi requiritur benedictio Episcopi, posset explicari de concionibus simpliciter dictis,quę habentur ad vniuersum Populum,non autem priuatis sermonibus, quales sunt conciones, quæ habentur ad solas moniales; Sed, *Pelliciarius,de monialibus., cap.* 10.*quæst.*18. *num.*2. fatetur teneri petere, si adsit consuetudo.

21 Posset,autem,Episcopus examinare regulares prædicare volentes in Ecclesijs, quæ non sunt suorum ordinum, vt censuit Sacra Congreg.22. Ianuarij 1622.& refert *Diana,part.*3. *tract.4.miscell.resol.*22. *& p.6. tract.*8.*resol.*20. & ita est praxis.

22 Vtrum verò, prædicatores semel *Episcopis* præsentati,examinati,& approbati possint ab eis compelli, vt præsententur, seu ab eorum successoribus.

Negatiuè resoluit,*Miranda in man.tom.*1. *quæst.*50. *art.*9. sed solum à successoribus.

23 Septimus, Regulares non possunt audire confessiones secularium, nisi approbati sint ab ordinario, in cuius diœcesi volunt eas audire, aut beneficium Parochiale habeant, & sic statuit S.C.T.*sess.*23.*cap.*15. *de refor.*vt dicemus infra, *c.*39.

24 Octauus,Regulares subijcium tur *Episcopo*, quo ad ordines suscipiendos,ita vt prohibeantur suscipere ordines ab alio Antistite, quam ab Episcopo loci, cui à Superiore regulari deputati, & assignati fuerunt, vel ab alio de eius consensu accedentibus, etiam *litteris* dimissorijs regularium Superiorum. Relicta *in suo* robore auctoritate Abbatum conferendi Ordines Minores, iuxta S.C.T.*sess.*23. *cap.* 10. *de refor. Tamburin. de iure Abb. tom.*1. *disp.*15.*quæsit.*7 *num.*14. *Campanil.d.cap.*13.*num.*32.*& Leyua in exam.Episc. lib.*6.*cap.*14.

25 Et circa hoc,*Clemens VIII. de anno* 1596.præscripsit regularibus modum, & formam concedendi dimissorias suis subditis, prout referunt *Quaranta verbo, Ordo, in fine, & Naldus verbo,Ordo,num.*26.

26 Et quia per d. Decretum Clem VIII. non ita plenè prouisum erat super hoc, propterea aliud emanauit, eiusdem Sacræ Congregat. Decretum, quod refert *Corradus, in praxi dispens.lib.*4.*cap.*6. *num.* 17. &c. noris sequentis.

Sacra Congregatio Cardin. Conc. Trid. interpretum, censuit,

Digitized by Google

fuit, Superiores regulares posse suis subditis, itidem regulares, qui præditus qualitatibus requisitis ordines suscipere voluerit, litteras dimissorias concedere ad Episcopum, tamen, diœcesanum, nempe illius Monasterij in cuius familia ab ijs, ad quos pertinet, is regularis positus fuerit, & si diœcesanus abfuerit, vel nõ esset habiturus ordinationes, & sine absens alium sui loco antistitem, qui ordinationes haberet, non adhibuerit; ita vt iam continuò, integroq; spatio sex mensiũ in ea diœcesi generales ordinationes habitæ non fuerint, Sedes Episcopalis vacaret, ad quemcumque alium Episcopum, dum tamen, ab eo Episcopo, qui ordines contulerit examinetur, quo ad Doctrinam, & dum ipsi regulares non distulerint de inauditia concessionem dimissoriarũ in id tempus, quo Episcopus diœcesanus, vel ab futurus, vel nullas habiturus esset ordinationes verum, cum à Superioribus Episcopo diœcesano absente, vel ordinationes non habente litteræ dimissoriæ dabuntur in eis vtique causam absentiæ diœcesani Episcopi, vel ordinationum ab eo non habendarum exprimendam esse. Quod si regularis ordinandi morentur in Monasterijs nullius diœcesis, huiusmodi dimissorias concedendas esse ad Episcopum viciniorem in eo quæ procedere omnia, quæ de Episcopo diœcesano superius prescripta sunt.

Hieronymus Card. Pamphil.

27 Quis verò, dicatur Episcopus vicinior ad effectum prædictum; Resp. esse illum, qui magis vicinam habet Cathedralem, non illum qui contiguam magis habet suam diœcesim. Ita *Novar. par. 1. de ordinandis regular. & Franc. Cespides, cap. 4. dub. 73.*

28 Sed quæres, an Episcopus ad quem mittuntur regulares ordinandi in absentia diœcesani possit stare attestationi Prælatorum de tali absentia.

29 Affirmat *Cespides cap. 24. dub. 372. cum alijs.* Sed contrarium videtur seruari in praxi, ita vt requiratur attestatio diœcesani.

30 Sed obiter hic est notandũ, quod Capitulum Sede vacante, licet non possit concedere dimissorias ad ordines infra annum, iuxta S.C.T. *sess. 7. c. 10.* tamen posset concedere facultatem alicui Episcopo, vt ordinet regulares, vt fatentur, *Portell. tom. 2. cas. consc. cas. 71. Quaranta, verb. cupised vacante, & Cespides, cap. 4. dub. 85.* Quamuis aliter sentiat, *Barbosa, de iure Eccl. cap. 32. nu. 121.*

31 Nonus, Regulares pro licẽtijs ad imprimendos libros, Episcopis subijciuntur, iuxta

Digitized by Google

S.C,T. *sess.4.de edit.libr.Campanil.rub.12.cap.13.*

32 Decimus,Regularis prętendens pervim,& metum ingressum essè religionem, aut ante ætatem professionem emisisse, intra quinquennium poterit deducere causas coram Superiore,& Episcopo loci ordinario, vbi exiitit Monasterium, iuxta S.C.T. *sess.25 cap.19.de regul.* licet hodie non possint procedere, etiam non expleto quinquennio in cognitione professionis inualidæ ob defectum loci nouitiatus contra formam Decr. Clem. VIII. vt diximus supra, *part.2.cap.18.*

33 Nomine autem ordinarij loci ad effectum prædictum non venire inferiorem, seu Prælatum nullius diœcesis fatentur, *Bordonus, de reclamat. cap.7. quæst.39. & Cespedes, d.cap.3. dub.44.* & si aliter sentiat, *Bonacin.qu.2.de clausur. diff.10.punt.3.*

Sed quid dicendum si quis habitum dimittat iusta ex causa, vel impeditur ad Superiores recurrere, vel alia iusta de causa, an cum habitu dimisso possint reclamans audiri ab Ordinario.

Affirmant *Rice.p.4.decis.48. & Cespides, cap.3.dub.5. & alij*, quia per Concilium punitur solum temeraria habitus dimissio; secus autem si adest iusta causa.

34 Est autem obseruandum, quod sicuti nulliter professus potest reclamare contra religionem, ita eodem modo posset religio reclamare contra nulliter professum in vim eiusdem decreti Concilij, vt tradunt *Bordonus de reclam. profess. resol.22.* licet quod non possit censeat *Cespides, cap.3. dub.50.* ex eo, quia ex vi Concilij tantum hæc facultas expressè conceditur prætendenti professionem inualidã, *sed* faciendam esse *reclamationem* coram *Sacr.Congreg.*

35 Posset quoque regularis causam suæ professionis nullæ, etiã per procuratorem prosequi, *Portell.part.2.casuum, cas.36. & Cespides cit.dub.45.*

36 Est, tamen, obseruandum, quod si reclamans ob causam nullitatis professionis carceretur à suis Superioribus, non posset appellare ad Episcopũ, quia à Prælato regulare nequit subditus appellare, sed tantum ad Generalem, vel ad Papam, & licet in ea causa *Episcopus* sit iudex competens; nihilominus non potest se intromittere sine consensu Prælati regularis, qui est cõiudex, ita *Portell. part.2. casuum casu 14. & Cespides d.cap.2.dub.46.*

37 Vndecimus, Regulares subijciuntur *Episcopis*, quo ad renunciationes faciendas, cum nulla

Digitized by Google

nulla renunciatio, aut obligatio antea facta prœualeat, nisi cum licentia Episcopi fiat intra duos menses proximos ante professionem, ac non alias intelligitur effectum suum sortiri, nisi sequuta professione, vt disponit S. C. T. *sess. 25. de regular. cap. 16. Sanch. in summa, lib. 7. cap. 5. & Garc. part. 11. cap. 9. num. 10.*

38 Est, tamen, notandum, quod per S. C. T. *d. cap. 16.* non prohibetur testamentum, sed donatio inter viuos, nec dispositiones de bonis, ante susceptum habitum, modo non fiant intuitu ingressus religionis, secundum *Paris. de resign. lib. 3. q. 13. num. 9. Eman. Sá, verb. religio Less. lib. 2. cap. 41. dub. 4. nu. 40. & alios*, licet probabilior sit opinio aliorum cum *Sanchez cit. loco, & Portell. in dub. regular. vers. nouitiatus, num. 41.* asserentium, dispositiones de bonis proprijs ante susceptum habitum esse validas, etiam si fiant intuitu ingressus religionis, cum sit secularis, & nondum nouitius, & ita, quoque fatentur, *Fausius, de tribus votis, lib. 5 quæst. 171. & Diana, part. 3. tract. 2. de dub. regular. resol. 55.* refert in hoc responsum Sacræ Congreg.

39 Controuersia tamen, est inter DD. an nouitius habens benef. Ecclesiast. possit validè illud renunciare non seruata solemnitate dicti decreti. Nam aliqui negat. Alij affirmãt apud *Barbos. de iure Eccl. lib. 1. c. 42. num. 233. Cesped. cap. 9. dub. 186 & Garc. loco cit.*

Nihilominus dicendum est, non posse, quia d. decretum S. C. T. indistinctè loquitur de renunciatione, ita *Ricc. in praxi part. 1. resol. 258. Paris. de resign. d. quæst. 13. num. 5. & Fausius, d. lib. 5. quæst. 169.* qui addit posse nouitium cum solemnitate ad id iure requisita renunciare beneficio, cuius tituli fuit ad Sacros Ordines promotus, dummodo, iuxt. S. C. T. *sess. 21. cap. 2.* in tali renunciatione fiat mentio fuisse eius titulo ad Sacros promotũ, quia intelligitur si professio sequatur, & non aliter.

40 Similiter Episcopi compellere possunt Superiores regulares per censuras ad restituendum bona accepta à nouitijs ante professionem, qui à religione egredi volunt, iuxta S. C. T. *d. cap. 16. Tamburin. de iure Abb. to. 1. disp. 15. quæst. 7. num. 29. Carol. de Grassis, eff. 4. num. 25. & Cespedes c. 2 dub. 34* Quamuis habitus religiosus non sit restituendus nouitio egredienti de Monasterio, sed pretium erit soluendum ex Sacr. Congreg. vt testatur *Barbosa, part. 3. alleg. 101. num. 39.*

41 Duo-

Digitized by Google

41 Duodecimus, Regularis extra Monasterium degens, si deliquerit, ab ordinario loci, vti delegatus Apost. secundũ Canonicas Sanctiones puniri, & corrigi potest, & hoc casu venit ab *Episc.* puniendus, etiam si delictum non sit notorium, vt tradunt Doct. communiter.

42 Dicitur, autem, Regularis degere extra Monasteriũ quandocumque non viuit sub superiore conuentualiter, *Tambur. de iure Abb. tom.* 1. *disp.* 15. *qu.* 7. *num.* 9.

Vnde cum quidam regularis carceratus in carceribus Curiæ Archiep. Neapol. ad instantiam sui Superioris. Ibi deliquisset, dum ibi non habebat Superiorem, nec viuebat sub Superiore regulariter fuit per eamdem Curiam punitus, vt testatur *Genuens. in praxi, c.* 59. *& Riccius, part.* 2. *decis.* 176. *& part.* 4. *decis.* 231.

44 Si verò Regularis maneret in aliqua grancia sui Monasterij, & ibidem haberet Superiorem, & viueret sub regulari obseruantia non diceretur degere extra Monasterium, nec posset cognosci ab ordinario vigore dicti Decreti S. C. T. vt notant *Tambur. cit. loco, Ricc. part.* 4. *decis.* 231. *& alij*.

Et idem dicendum esset si maneret in hospitio, quod in hoc casu, veniret nomine Monasterij, vt fatetur, *Riccius, d. part.* 4. *decis.* 217.

45 An, autem, possit solus *Episcopus*, vel etiam proprius Prælatus punire regulatem extra claustra degentem, & delinquentem vigore S.C.T.

Resp. *Cespedes, c.* 16. *dub.* 243. quod *Episcop* copulatiuè adijcitur ista potestas, *non priuatiuè* respectu *proprij Prælati, &* posset Episcopus præuenire; licet contrarium videatur insinuare, *Rot. apud Farinac. p.* 1. *decis.* 15.

46 Si verò, *regularis* degens intra claustra Monasterij extra ea, ita notoriè deliquerit, vt Populo scandalo sit, & deprehensus fuerit in delicto posset ad carcerem *Episcopi* deduci, sed capta quamprimum informatione super delicto, illum remittere eodem die, vel sequenti, cum copia processus ad suum Superiorem puniendum, præfixo eidem Superiori ad docendum de punitione, infra competentem terminũ, iuxta Bullã Clem. VIII. incip. *Suscepti muneris*, 18. *Martij* 1596. quam refert, *Quaranta, verbo exemptio*, iuxta S.C.T. *sess.* 25. *d. cap.* 14. ita *Campanil. d. cap.* 13. *num.* 22. *Genuens. d. cap.* 59. *& Leyua, lib.* 6. *cap.* 8.

Et idem si intra Ecclesiam notoriè, & cum scandalo deliquerit, vt censuit Sacr. Congreg.

Digitized by Google

greg. cuius responsum refert, *Merolla, tom. 3. disp. 7. cap. 5. n. 131.* Quãuis *Cespides, cap. 16. dub. 239.* aliter sentiat.

47 Et statim esse remittendum regularem prædictum, etiam si Superior nullam faceret instantiam declarauit Sacr. Cõgreg. cuius responsum referunt *Nouar. lucer. regul. verb. delinquens, et Cespedes, c. 16. dub. 238* Quod si Episcopus differret informationem capere, & carceratum remittere, eum carceribus vexando, non euitaret excommunicationem, vt fatetur, *Genuens. cit.* Cauti tamen debent esse Episcopi cum Superioribus regularibus, dum ad effugiendas pœnas S.C.T. & *d. Bullæ* quandoq; se excusant, negantes esse Superiores delinquentis. Ideo aliquando Episcopi non remittunt carceratum, nisi præuia petitione, & instantia Superioris, cui certo iniungitur præceptum de puniendo, vt supra.

Et solet etiam Episcopus loci scribere Superiori delinquẽtis de delicto commisso, & excessibus, &c. & instare, vt intra talem terminum ipsum punire velit, & de punitione ipsum Episcopum certiorem reddat, & præfatas litteras requisitorias in præsentia duorum testium notificare facit, alias ipso Superiore negligente, poterit Episcopus ipsum punire, iuxt. S.C.T. & *Bullam cit. Riec. part. 4. decis. 217.* & *Gauante, verb. regul. iura sub Episcop. num. 69.*

48 Si autem Episcopus non posset habere regularem delinquẽtem, nec carcerare posset, statim habita notitia delicti notoriè commissi extra claustra capere informationem, & illam mittere ad Superiorem, vt nõ valeat allegare ignorantiam, & sic censuit Sacr. Congregat. cuius responsum refert, *Merolla, tom. 3. disp. 7. cap. 5. num. 131.*

Est autem obseruandum quod quatuor conditiones requiruntur, vt Episcopus possit punire Regulares, vt supra delinquentes extra claustra, dum tamen in Monasterio viuunt, Prima quod delictum sit extra claustra commissum. Secunda q̃ sit notorium. Tertia quod sit scandalosum; Quarta quod Episcopus institerit, vt puniatur à proprio Superiore, ita *Peirin. in Promptuar. Præl. cap. 18.* & *Cesped cap. 16. dub. 237.* Et satis erit, vt Episcopus semel instet Superiori regulari, eiq; tempus competens præfigat ad eiusdẽ Concilij præscriptum, vt censuit Sacr. Congregat. cuius responsum referunt *Cespedes*, & *Merol. cit. locis*, & *Nouar. in lucer. regul. verb. delinquens.*

49 Vtrum

Digitized by Google

49 Vtrum verò Prælatus regularis possit punire d. regularem delinquentẽ cum processu Iuridice formato ab *Episcopo*.

Affirmat *Cespedes, d. cap. 16. dub. 245. num. 5. cum alijs*. Qui censet quoque, quod posset sine processu iuridicè formato punire regularem subditum delinquentem, cum ad puniendos regulares, processus secundum apices iuris formatus non requiratur.

50 Si autem essent fugitiui, & Apostatæ possent ab *Episcopo* loci carcerari siue habitum deferant, siue non, & Superiori consignari, vt ipsos puniat, iuxta regularia statuta, salua tamẽ facultate ordinarijs locorum attributa per S. C. T. *sess. 6. c. 3.* prout statuit Sacr. Congregat. Conc. in decreto *de Apost. & reiectis*. Quod referunt *Nouar. part. 1. & 2. eod. tit. & Conrad. in praxi disp. lib. 5. cap. 15.* ita, *Cesped. cap. 16. dub. 244. & cap. 21. dub. 317. & Thesaur. de pœnis, verb. religiosi fugitiui, cap. 5.*

51 Non tamen diceretur propriè, & rigorosè Apostata, qui egreditur à Monasterio sine licentia cum animo redeundi, sed fugitiuus, vel vagus, ex eo, quia assentialis ratio Apostasiæ consistit in eo, quod quis recedit à religione animo deserendi illam, vel nunquam ad illam reuertendi, *Aragon. 2. 2. qu. 12. art. 1.* sicuti etiam diceretur fugitiuus, qui exiuit à Monasterio cum licentia per certum terminum transactum, *Nouar. d. part. 2. tit. de Apost. & fugitiuis.*

52 Quid autem debeat facere Episcopus, si Prælatus regularis notoriè, & *cum scandalo* deliquerit *extra claustra*.

In hoc dubio, *Ciarlin. cap. 50* censet statim ad carceres Episcopi esse ducendum, deinde statim scribendum esse, vel ad Prouincialem, aut alium Prælatum Superiorem, licet contrarium fateatur *Cespedes, d. cap. 16. dub. 240.* præcipuè quo ad carcerationem.

53 Sed est notandum, quod non videtur satisfactum *d. Const. Clem. VIII.* & S. C. T. per leuem pœnam inflictam, regulari delinquenti ab eius Superiore ob graue delictum, & ideo posset ordinarius loci denuo ei condignam pœnam infligere, nam alias frustatoriè essent *præfatæ Const.* & S. C. T. dispositiones, quæ intelligendæ sunt de condigna castigatione, *Tuscus conclus. 90. & Nouar. part. 1. tit. de regul. delinq. nu. 34* Quamuis aliter sentiat, *Cespedes d. cap. 16. dub. 236. num. 4.*

54 In casu verò, quo regularis delinquens non puniretur à Superiore, tunc *Episcopus* antequam

Digitized by Google

quam deueniat ad punitionem debet saltem probare summariè, ipsum notoriè deliquisse, & cum scandalo, si per prius ab ipso processus non esset formatus. nam alioquin sententia sua, quæ super notorio fundari debet esset nulla, *Peirin. to 3. de Privil. cap. 2. num. 30. & Cesped. cit. dub. 245. num. 30.*

Quomodo autē Prælatus regularis teneatur monere Episcopum de punitione delinquentis, tradit *Peirin. in formular. Prælat. litt. P. cap. 7.* & refert *Cespedes, cit. loco, num. 6.*

55 Sed ad quem detur appellatio à sententia Episcopi punientis regularem.

Resp. ad Summum Pontificem, quia hoc casu procedit, vti delegatus Apost. *cap. si delegatus, cap. siis cui, & cap. si à delegato, de offic. delegati in 6.* ita *Cened. Can. qq. quæst. 34. & Novar. d. par. 1. tit. de regul. delinq.* licet si regulares essent grauati in ijs, in quibus subduntur Episcopis, non vt delegati, sed vt ordinariam potestatem habentibus, vt sunt ordinationes, & similia tunc dari appellationem ad Metropolitanum censet *Cespedes, c. 16. dub. 257. num. 3.*

56 Decimus tertius, Episcopi, vti Sedis Apostol. delegati in causis mercedum, & miserabilium personarum, vt sunt viduæ pupilli, orphani, & similes Regulares debitores extra Monast. degentes; cogere, & compellere possunt ad soluendum debitum, quamuis certum Iudicem à Sede Apostolica deputatum in partibus habeant, *iuxta Decretum S. C. T. sess. 7. cap. 14. de refor.* ita *Leg. ua, lib. 6. cap. 19. num. 7. Genuens. in praxi cap. 59. num. 10. Piasec. part. 2. cap. 3. art. 6. n. 12. & Riccius, in praxi part. 1. resol. 647.* licet *Cespedes, cap. 17. dub. 267.* censeat Regulares, dū cōseruatoré habent, & viuunt sub regulari obseruātia, etiā si extra claustra viuant, tantum, posse conueniri coram Conseruatoribus suis, *iuxta Constit. Gregor. XV. incip. Sanctiss. Dominus noster*, quam idem *Cespedes cap. 22. dub. 318.* refert. Quibus si careant, tunc coram Episcopis, etiam in causis miserabilium personarum, quia Concil. loquitur de illis regularibus, qui degunt extra Monasterium sine licentia Prælati, vel qui degunt in loco adeo distanti, vt nequeant visitari, nec corrigi à Superiore.

57 Decimus quartus, in causis hæresis, & ad S Officium spectantibus regulares, etiā exempti subduntur Iurisdictioni Episcoporum, *c. ad abolendam, §. fin. de hæreticis, cap. vt ex Officij, §. denique, eod. tit. in 6.*

Digitized by Google

58 Decimus quintus. Regulares exemptos potest *Episcopus* compellere ad reddendam rationem coram se gestæ executionis piarum voluntatum, ac eos punire si malè gesserint, *clem. 1. de testamentis, Campanil. rubr. 12. cap. 13. num. 130. Tamburin. de iure Abb. tom. 1. disp. 15. quæst. 7. nu. 23. & alij.*

59 Decimus sextus. *Episcopus* potest punire regulares discedentes à suis Conuentibus sine licentia Superiorum, *iuxta disp. S. C. T. sess. 25. cap. 4. de regular. Piasecius, a. part. 2. cap. 3 art. 6. num. 12. & Ricc. part. 2. decis. 155.* Ideo possent ab Episcopo puniri regulares vagantes sub prætextu accedendi ad Superiores, quando non probant, se recurrere ad Superiores causa appellationis, *Bord. in suis cons. resol. 7. num. 101. Cespedes, cap. 24. dub. 402. & Thesaur. de panis verb. religiosi fugitiui, cap. 5.*

Est, tamen, obiter obseruandum, quod licet de iure communi nulla sit censura latę sententiæ contra regularem fugitiuum, nisi ratione depositionis habitus, vt aduertit *Thesaurus, cit. loco*. Nihilominus, si dimittunt habitum incidunt in excomm. non reseruatam, ex *cap. ne cler. vel Monach. in 6.* Sed dum etiam retinent habitum ob Priuilegia quæ habent Religiones incidunt in excom. vt fatetur *Peregrinus in compend. Priuil. tit. Apostata ab ordine*, à qua possunt absolui à Papa, vel ex Priuilegio à Generali Prouinciali, seu particulari Monasterij Præfecto. *Cespedes, cap. 19. dub. 603.*

60 Decimus septimus. Regulares si extra loca, vbi Monasteria existunt eleemosinas quærere volunt, tenentur suorum Superiorum licentiam loci ordinario ostendere, alias possent ab eo prohiberi, vt declarauit Sacra Congreg. de anno 1621. cuius responsum refert *Barbosa, part. 3. alleg. 209. num. 10.*

61 Decimus octauus, vt debitus honor matrici Ecclesię reddatur, tam regulares, quam clerici seculares, etiam S. Ioc Hierosol. die Sabbati maioris hebdomadæ, antequam Campanæ Cathedralis, vel matricis Ecclesię pulsentur, Campanas in eorum Ecclesijs, etiam prope, & extra muros existentibus pulsare minime possunt, *iuxt. Constit. Leonis X. incip. Sacro*, vt pluries declarauit Sacra Congregatio, teste *Barbosa, de iure Eccles. lib. 3. cap. 3. nu. 69.*

Sed in alijs diebus non tenentur regulares expectare tempus Missæ Parochialis, vt celebrent in suis Ecclesijs, ex Sacra *Congregat. Episc.* & fatetur *Gauante, verbo regularium*

Digitized by Google

num. 20. sub Episcopo, nu. 30.

62 Decimus nonus. Regulares, qui extra claustra, vel extra ambitum Monasteriorum faciunt processiones absque licentia, puniri possunt ab ordinario, ex eo, quia regulares nō habent territorium, & huiusmodi processiones facere non possunt, nisi intus propriam Ecclesiam, eiusque claustrum, vel Monasterij ambitum, vt constat sacra Congregatio 2. Iulij 1620. *Merolla, tom. 3. disp. 7. cap. 5. dub. 9. num. 177. & dub. 12. num. 199.* cuius responsum referunt *Lezzana, verbo processio quo ad regulares, & Cespedes. cap. 11. dub. 212.*

Quamuis circa processionē Sanctiss. Rosarij, vt refert idē *Merolla cit. loco, num. 209.* ex declaratione Sacræ Congreg. posset fieri per Ciuitatem, si ita habet consuetudo à decem retro annis seruatam. Similiter idem esset dicendum, vbi regulares haberent circa hoc Priuilegium.

63 Vigesimus, Episcopus potest punire regulares delinquentes circa clausuram, iuxta Bullam Gregor. XV. vt diximus supra *part. 1. cap. 13. nu. 44.*

64 Vigesimus primus. Regulares subsunt *Episcopis* pro obtinenda licentia alloquendi cū monialibus in primo, vel secundò gradu consanguinitatis sibi coniunctis, ex Decreto Sacr. Congreg. de quo supra *part. 1. d. cap. 13. num. 50.*

65 Vigesimus secundus. Regularis absq; licentia accedens ad Monast. monialium regularibus subiectarum, ibique cum moniali colloquens à diœcesano Episcopo, vel Sedis Apost. deleg. coerceri, & puniri potest, iuxta declarat. Sacr. Congreg. de anno 1624. vt diximus supra, *part. 1. d. cap. 13. num. 55.*

66 Vigesimus tertius. Regulares administrantes sine licentia Parochi clericis, vel laicis Sacramentum extremæ vnctionis, vel Eucharistiæ in die Paschatis, vel per modum Viatici, aut solemnizantes matrimonium sunt excommunicati, vt habetur *in clem. 1. de Priuileg. Tolet. lib. 2. cap. 37. num. 5. Possevin. de off. Cur. cap. 5. num. 51. & Merolla, tom. 1. disp. 1. cap. 2. num. 420.* vbi, etiam, tradit quando ab excommunicatione prædicta excusentur, licet *Vicliorell. in addit. ad Possevin. cap. 9. num. 7. & Tamburin. de iure Abb. tom. 2. disp. 7 quæsit. 2.* aliter sentiant de extrema Vnctione absente Parocho, aut ministrare recusante in extremæ vitæ periculo, vnde dicunt *Lezana verb. Eucharistia, & Eminentiss. Card. de Lugo de Sacr. Euch. disp. 18. sect. 2. nu 53* absente Parocho licite posse

Digitized by Google

Eucharistiam ministrari à regularibus, constitutis in articulo mortis, sed extra diem Paschatis, ex Priuilegijs possunt regulares ministrare Sacramentum Eucharistiæ, immo in die ipso Paschatis, si accedens ad eam iam satisfecerit Præcepto Ecclesiæ in Parochia, ita *Lezana, verbo Eucharistia, Cespedes cap. 6. dub. 126. & cap. 129 Nouar. in lucerna regular. verb. Eucharistia, nu. 11. & alij*.

67 Est tamen notandum, quod Episcopus posset dare licentiam religioso ministrandi Eucharistiam, siue viaticum, vel extremam Vnctionem Parochianis Parochorum ipsi Episcopo subditorum, *Scipio de Rubeis in Aphorism. verbo Eucharistia, num. 3. & Cespedis, cap. 6. dub. 126.* Qui cēset, quod religiosus cum licentia Episcopi matrimonium, etiam solemniter benedicere posset.

An autem, possit Episcopus procedere in regulares administrantes Sacramenta prohibita in *d. clem. Religiosi*.

Affirmat *Miranda in manuali, de religiosis quantum ad administrationem Sacramentorum*. Nihilominus *Cespedes, dicto cap. 6. dub. 126.* censet colligi ex *d. clementina*, Episcopū posse declarare, seu denunciare regularem contrafacientem excommunicatum, nō autem, quod possit in regularem, alio modo, procedere.

68 Vigesimus tertius, Regulares monetarij subijciuntur Episcopis, iuxta Bullam Vrb. VIII. de anno 1627. incip. *in suprema Pastoralis*, vt diximus *de Priuil. cleric cap 7. num. 117.*

Vtrum, verò, Abbates exempti nullius diœcesis habētes in ritidictionē Episcopalē, & Superiores regulares possint punire regulares subditos monetarios.

Negatiuè, vt patet ex verbis Bullæ prædictæ, quam refert *Cespedes d. cap. 16. dub. 196.* licet aliter sentiant *Donat. Ant. de Marinis, quæst. 57. num. 6. & Nouar. part. 1. verbo monetarij*.

69 Vigesimus quartus. Regulares non possunt edificare Ecclesias, seu Monasteria sine Episcopi diœcesani consensu, *cap. auctoritate, de Priuil. in 6. & S. C. T. sess. 25. cap. 3. de regul.* vt dicemus infra, *cap. 36.*

70 Vigesimus quintus. Episcopus potest animaduertere in regulares, qui procedunt ad electionem Abbatissæ Monast. sub eorum cura, contra tenorem Bullæ *Gregor. XV. de anno 1622. de exempt. Priuileg.* & Responsum Sacr. Congregat. super eadē Const. de ann. 1626 vt dicemus infra, *cap. 40. n. 45.*

71 Vige-

Digitized by Google

71 Vigesimus sextus. Regulares non possunt exponere cum solemnitate augustiss. Eucharistiæ Sacramentum sine licentia Ordinarij, vt censuit Sacra Congreg. Rituum 16. *Februarij* 1618. Sed in oratorio tabernaculi, aut in pixide velata cum luminibus *Gauante, in manual. verbo, Eucharistia, num.* 53. *& alij communiter*.

72 Vigesimus septimus. Regulares, qui sepelire præsumerent in eorum Ecclesia Cadauer, quod sepelire non debent, ab Episcopo compelluntur, vt restituant ossa illius, siue corpus, & beneficia, quæ occasione sepulturæ ipsius recepernt, iuxta *text. in cap. ex parte, & in cap. cum liberum, de sepulturis.* Compulsionem verò, prædictam videtur posse fieri ab Episcopo, aliqua pœna arbitraria, iuxta dicenda infra, *cap.* 20. *num.* 15.

73 Est, tamen, hic obiter notandum, quod regulares extra claustra decedentes, ad eorum Ecclesias inconsultis Parochis deferri possunt ex declaratione *Sacræ Congr. Conc.* 2. *Iulij* 1620. vt fatetur *Diana*, *part.* 5. *tract.* 3. *resol.* 110. nisi sint ita remoti à Monasterijs, vt cómodè portari nequeant, quia tunc possunt eligere sepulturam, *cap. vltimo de sepulturis in* 6. Neque id eisdem regularibus prohiberi potest sub prætextu, quod debeant ius sepulturæ sóluere, quia ab huiusmodi prætentionibus Parochos abstinere debere mandauit Sacra Congreg. Episcop. *in Puteolana* 22. *Maij* 1615. vt ait *Barbosa, de iure Eccles. lib.* 2. *cap.* 10. *num.* 68. *Laurent. Cutillus ad Practic. Mantini, in tract. de infirmis in Ordine ad sepulturam dub.* 9. Qui inde infert, Monachorum Cadauera, alibi defuncta, si ad proprium Monasterium propter aliquã peculiarem ipsorum benemeriti rationem sepelienda ducerentur, seu transferrerentur, sub nullo prætextu ab oppidorum, per quæ transferentur Parochis impediri posse.

74 Vigesimus octauus. Regulares subijciuntur Episcopo in omnibus, quæ sunt Ordinis Episcopalis, nempe in petitione Chrismatis, consecratione Ecclesiarum, & susceptione Ordinum, & similium, *cap. veniens, vbi, Abb. de præscript. Barbosa, part.* 3. *alleg.* 105. *num.* 65. *& alij*.

75 Vigesimus nonus. Regulares prædicantes reuelationes, aut miracula non authentica, puniri possunt ab Episcopo, vt diximus supra, *cap.* 17. *num.* 9.

76 Trigesimus. In erectione baldacchini, dum in Ecclesijs regularium diœcesis Episcopi exercent

Digitized by Google

exercent Pontificalia, regulares subijciuntur Episcopis, si fuerint renitentes, vt possint ab eis censuris, & alijs pœnis Ecclesiasticis cogi, & compelli iuxta Decr. S. Congreg. vt dicemus infra, *cap.* 32.

77 Trigesimus primus, in causa reconuentionis, regulares subsunt iudicio Episcopi, *glos. in cap.* 1. *de mutuis petit. & in cap. at si clerici, de Iudicijs, Tăburin. de iure Abb. to.* 1. *disp.* 15. *quæs.* 7. *num.* 26. *& alij.*

78 Trigesimus secundus. Contra regulares asserentes propositiones scandalosas, errores continentes, & alias Catholicæ Fidei minus consonas, Christianæq; pietati, ac bonis moribus minimè conformes, vel publicè proponentes, & populis prædicare audentes, procedit Episcopus, iuxta dispositionem S. C. T. *sess.* 5. *cap.* 2. *vers. si verò, Bullam Pauli III. incip. in Apostolici*, quę extat in fine directorij, *Cæsar Carena, de off. S. Inquis. part.* 2. *tit.* 16. *num.* 16.

79 Trigesimus tertius. Superiores regulares non parentes *Constit. Vrbani VIII. edita* 14. *Aprilis* 1633. subsunt iudicio Inquisitorum, communicata prius omnia cum supremo S. Vniuers. Inquisit. Tribunali. In qua constitutione mandatur, vt Superiores regulariũ semel in anno, videlicet, Feria 6, post octauam *Assumpt.* B. M. V. in publica mensa, vel Capitulo, & insuper in quocumque Generali, vel Prouinciali Capitulo, Dieta, & Capitulari congressu teneantur suos subditos commonere de iniuncta omnibus obseruantia, & executione literarum Apost. ad S. Inquisitionis munus actinentium, sub pœna priuationis Officij, & vocis activè, & passivæ, vt notant *Cæsar Carena, part.* 2. *tit.* 17. *nu.* 98. *& Cespedes, cap.* 16. *dub.* 266.

Insuper, Superiores regulares locales tenentur sub pœna priuationis vocis activæ, & passivæ legere decreta *Vrb.* VIII. *de celebrat. miss.* in publico Refectorio, bis in anno, scilicet Feria 2. post primam Dominicam Aduentus, & Feria 6. post octauam Corporis Christi, *Diana, par.* 5. *tract.* 14. *resol.* 15.

Est autem, notandum, quod si non fuerint lectæ, diebus statutis d. Constit. & decreta, ex negligentia, ignorantia, vel inaduertẽtia, debent legi, quia terminus prædictus, non ponitur ad finiendam obligationẽ; Sed ne dilatetur executio, ideo transacto termino, non cessat obligatio, ita *Diana, d. resol.* 15. apud quem, *part.* 4. habentur impressæ *d. Constit.*

80 Trigesimus quartus. Regulares intromittentes se contra

eorum

Digitized by Google

eorum subditos in causis ad S. Officium spectantibus, iuxta Constit. Pauli V. *de anno* 1606. incip. *Romanus Pontifex*, vt diximus supra, *part.* 1. *cap.* 17. *num.* 13.

Similiter. Superiores regularium impedientes eorum subditos regulares, ne statim denuncient hæreticos, vel de hæresi suspectos, vt diximus, *ibidem, num.* 17.

81 Trigesimus quintus. Regulares sine Ordinarij licentia Indulgentias publicantes, quas à Summo Pontifice impetrarunt subsunt Episcopi iurisdictioni, S.C.T. *sess.* 21. *cap.* 9. *de reform. Tamburin. to.* 1. *disp.* 15. *quæst.* 7. *num.* 33. An, autem, isto casu regulares possint ab Episcopo excommunicari. Affirmant *Zerola in praxi verb. excommunicationis causæ materialis, & Laurettus de Franchis, controu. inter regulares, quæst.* 6. *n.* 314. Quod negat *Cespedes, cap.* 18. *dub.* 289. ex eo, quia id non colligitur ex verbis Concilij.

82 Trigesimus sextus, Episcopus facultatem habet animaduertẽdi contra transgressores, etiam regulares Cõst. Pauli V. & Gregor. XV. editarum in materia Immaculatæ Conceptionis B.M.V. *Carena d. p.* 2. *tit.* 17. *à num.* 37. vt etiam diximus, *d. part.* 1. *cap.* 17. *num.* 47.

83 Trigesimus septimus. Regularis productus in testem coram Episcopo ordinario loci, & falsum deponens, pro crimine huiusmodi ibidem puniri potest, similiter si eius aures offenderet, dum exercet iurisdictionẽ, *l. nullũ*, C. *de testibus*, *Abb. in cap. cum, de foro competen. Bellectus, part.* 1. *tit. de fauore cler. reali, §.* 5. *num.* 20.

84 Trigesimus octauus. Regulares, dum nõ soluunt decimas Ecclesijs non exemptis, de locis, ex quibus antequam peruenirent ad eorum possessionem debebantur decimæ, possunt compelli ab Episcopo, vt soluant, *cap. statuto, §. diœcesani, de decimis in* 6. *vt ibi Arebid.* Quo casu, etiam excommunicatione, Episcopus vti posset, iuxta *clem. fin. de Iudicijs, & clem.* 1. *de decimis, Piasecius, part.* 2. *cap.* 3. *art.* 6. *num.* 20. licet alias de iure communi, & per Priuilegia regulares sint exempti à solutione decimarum, *cap. decimas,* 16. *quæst.* 1. & fatentur, *Tamburin. tom.* 1. *disp.* 15. *quæst.* 18. *nu.* 18. *et Lezana, in summa, verbo decimæ.*

85 Trigesimus nonus. Beneficia, in quibus regulares habeãt ius præsentãdi, vel instituendi, si intra debitum tempus non præsentauerint, vel instituerint, deuolueretur ad Episcopi collationem, *clem. vnica de supplen. neglig. Prælat. Piasecius d. p.* 2.

Digitized by Google

à part. 2. cap. 3. art. 3. num. 30. & Riccius in praxi, p. 3. resol. 269. quod procedit si beneficia huiusmodi non fuerint quoque exempta, quia si fuerint exempta illorum collatio ob negligentiam cõferentium, non ad Episcopum, sed ad Papam deuoluetur, *cap. cum singula, in fine, de præbendis in 6. Abb. in d. clem. vnica, num. 6.*

86 Quadragesimus. Regulares subijciuntur Iurisdictioni, visitationi, & correctioni diœcesani Episcopi, vti delegati Apost. in his quæ spectant ad curam animarum, quam exercent personarum secularium incumbentem Monasterijs, siue domibus regularibus, aut quibusuis alijs Ecclesijs, seu beneficijs, iuxta S. C. T. *sess. 25. cap. 11. de regular. & Bullam Greg. XV. de exemptorum Priuileg.* vt diximus supra, *par. 1. cap. 3. n. 15.*

87 Deputatio tamen religiosi in Parochia Ecclesiarum, spectat ad eorum Prælatos, & Superiores, qui possunt designare, & deputare aliquem eorum religiosum, vel alterum Sacerdotem ad curam animarum propriæ Ecclesiæ annexã, non tamen, id munus, est Episcopi, ad quem precisè spectat examinare, & approbare à Superiore deputatum, & non alium, *Gonzalez ad regul. Cancell. glos. 5. §. 3. num. 34. & Barbosa ad cap. 11. sess. 25. num. 19. & 26. in collect. DD.*

Quando, verò, Monasterium curatum esset in loco nullius diœcesis, tunc religiosus deputatus esset examinandus ab illo Prælato, qui ibi habet iura Episcopalia, vt pluries decisum refert *Barbosa in collect. DD. loco cit. num. 30.* & censuit Sacra Congreg. *super Bull. Gregor. XV.*

Insuper, Parochi regulares à solo Episcopo puniri debent, pro delictis commissis, circa pertinentia ad curã animarum priuatiuè quo ad Superiores regulares, ex verbis *d. Bullæ Greg. XV.* ibi, *subijciantur omnimodè iurisdictioni Episcoporum*, sed si delinquerent extra pertinentia ad Parochiam, nõ ab Episcopo, sed à suis Superioribus puniri debent, vt censuit Sacra Congreg. cuius responsum referunt *Ricc. part. 1. in praxi resol. 523. & Cespedes, cap. 16. dub. 259.*

Est tamen notandum, quod Episcopi tantum, & non alii, inferiores Prælati habent iurisdictionẽ in locis exemptis, quo ad curam animarum, in vim *d. Bullæ Gregor. XV.* quamuis essent eorumdem iudices ordinarii, vt declarauit Sacra Congregatio super *d. Constit. vers. ad quartum.*

88 Quadragesimus primus. Episcopus

Digitized by Google

scopus absoluit regularem leuiter percutientem clericum secularem, *cap. religioso, de sent. excomm. in 6.* Et laicos percutientes regulares idem Episcopus absoluit, non autem eorũ Superiores, pręuia satisfactione parti offensæ, vt docent *Bordonus, de percussione in religiosos, resol. 28. num. 59. Campanil. rubr. 12. cap. 13. num. 136. & Barbosa p. 3 alleg. 105. num. 52.*

89 Quadragesimus secundus. Episcopus punit regulares, qui sibi Episcopalia iura arrogant, *cap. cum, & plantare, §. de confratribus, vers. quod autem, de Priuileg. vbi glos. verb. Priuilegium, Merolla, tom. 3. disp. 7. cap. 5. num. 166.* Quod est intelligendum de ijs religiosis, quibus Episcopalia iura Priuilegio, aut præscriptione non cõpetunt, vt aduertit *Tamburin. tom. 1. disp. 15. quæs. 7. num. 14.* & nonnulla considerat circa hoc *Cespedes, cap 16. dub. 258.*

90 Quadragesimus tertius, potest Episcopus in locis, & Ecclesijs exemptis suæ diœcesis facere solemnes benedictiones, ac Missam, & alia diuina Officia in Pontificalibus celebrare, vt dicemus infra, *cap. 38.*

91 Quadragesimus quartus. Regulares eiecti à religione propter delicta, vti incorrigibiles, licet non desinant esse religiosi, quamdiu ad religionem non redierint subsunt iurisdictioni Episcopi loci, iuxta Decretum S. Congr. de anno 1624. Quod refert *Nouar. part. 1. & 2. tit. de Apostatis*, sed in habitu clericali incedere debent, non autem religionis, cum illo iuridice sint priuati in pœnam delictorum, & illum deferre cederet in dedecus religionis, *Lessius, cap. 41. dub. 15. nu. 112. Riccius collect. decis. part. 9. collect. 4210.* Et Superior tenebitur manifestare Episcopo loci expulsionem prædictam, iuxta d. decretum *Sacr. Congr. Thesaurus, de pœnis, verb. religiosi, cap. 13.*

92 Incorrigibilis verò, quando religiosus sit iudicandus in terminis d. decreti Sac. Congreg. notat idem *Nouar. d. part. 1. num. 21.* & quando de iure dicatur incorrigibilis diximus, etiam, *de Priuileg. cleric. cap. 7. num. 31.* Et quando de iure, vel de facto dicatur incorrigibilis, vide *Mirand. in man. tom. 1. quæst. 51. art. 2. & Nouar. part. 2. tit. de eiectis.*

93 Ad Episcopum tamen pertinet perquirere, an eiectus sit iustè, vel iniustè eiectus, cum multi eijciantur culpa sua, vt laxiori modo viuant, *Cespedes, de exemp. regul. cap. 21. dub. 315.*

Quæ autem concurrere debeant, vt quis dicatur eiectus, & eijci possit. vide *Rot. apud*

Digitized by Google

*Farinac.decis.*109. de qua meminit *Ricc.d.collect.*4210.

Et quomodo sit ferenda sententia ejectionis ad præscriptũ d.decreti Sacr. Congreg. vide apud *Corrad.in praxi disp.lib.*5 *cap.*14.

94 Cumq; ejecti non desinant esse religiosi,ideo existentes in seculo tenentur obseruare vota solemnia religionis, scilicet obedientiæ, castitatis, & paupertatis; verum loco obedientiæ suorum superiorum,tenentur eam præstare Episcopo, vt alij clerici *Ricc.par.*4.*decis.*245 *Nouar. part.*1. *tit.de Apostat. cum aljis.*Item, & obseruare votum vitæ quadragesimalis si fuerit minimorum,non tamen obseruantias regulares,præcepta,ieiunia,silentiũ,&c.*Sanch. in summa lib 6. cap.9. num.27. Eman. Sà verb.religio, Diana, part.3.tract.2.de dub.reg.resol.* 116.*& Thesaur.de panis d.c.*13 Et si fuerint in Sacris tenentur recitare Officium, secus, si solum essent professi, *Bonacin.de hor.Can.disp.*1.*quæst.2.punt.2. num.6.*quamuis remaneant suspensi ab Ordinum exercitio sublata Ordinarijs locorum facultate dictam suspensionem relaxandi,aut moderandi,iuxt. d.decret.*Sacr. Congreg. Leczana in summa,verb.ejecti.*

Sed si dimissi, fuerint à Societate Iesu manent omnino soluti à votis religionis,quamuis per emissionem trium votorum simplicium, post biennium in dicta Societate sint vere religiosi, iuxta *Constit.Gregor.XIII.incip.Ascendente Domino, Thesaurus de panis dicto cap* 13.*in fine.*

95 Sed est obseruandum, quod ejecti redeuntes ad religionẽ non tenentur nouam professionem facere, quia prior professio,non est extincta, sed solum suspensa, *Rodriq.tom.*1.*qq.regul.*30. *art.8.& Sanch.in summa lib.6.cap.9.num.33.*

An, autem, religiosus ejectus, si emendatus,petierit ingredi teneantur illum Superiores, iterum in religionem recipere.

Affirmant,*Lessius,lib.*2.*cap.*4 *dub.*15.*num.*112.*& Miranda, d.quæst.*52.*art.*7.

Contrarium, tamen,docent *Sanch. d.lib.6.cap.9. num.*32. *Sanctarell.tract. de Apostasia, cap.*5.*dub.*2.*num.*18. *& Diana, part.*3. *tract.*2. *de dub.regular. resol.*116.ex eo, quia ex iusta sententia religiosus ejectus,cõdemnatus est, vt extra religionem viuat. ideo religio non potest cogi ad eum recipiendum, & quamuis religio habeat ius reuocandi religiosum ejectum; nihilominus ipse non habet ius compellendi religionem, cum adsit dispar, ratio,

religio,

Digitized by Google

religio, enim, est innocens, propterea potiori iure gaudet, quam religiosus qui suis delictis, religionem læsit.

Addit, quoque, *Sanch. cit. loco, num.* 34. non teneri religiosum eiectum ad aliam religionem transire, quando admissio in suam propriam religionem post debitam emendationem desperatur.

Quadragesimus quintus, quãdo regulares intendunt suas facere consecrare Ecclesias, debent Episcopum loci ordinarium adire, ad quem, de iure spectat consecrare Ecclesias, *cap. nemo, de consecrat. dist.* 1.

Quadragesimus sextus, Episcopus benedicere potest Abbates, vt in Pontificali Romano, quæ benedictio, licet non imprimat characterem, tamen reiterari non potest, vt dicemus infra, *cap.* 40. *num.* 6.

Quadragesimus septimus, Episcopus compellere potest regulares, vt lectionem Sacræ Scripturæ habeant in suis Monasterijs, si comodè fieri potest, iuxta S.C.T. *sess.* 5. *cap.* 1. *de refor.* vt dicemus infra, *cap.* 25. *num.* 6.

96 Quadragesimus octauus. Ex defectu Iustitiæ in exemptis regularibus, adiri potest Episcopus ordinarius, vt suppleat, si facile non possit haberi recursus ad Papam, vel Superiorem exemptorum, *Barbosa, part.* 3. *alleg.* 105. *num.* 67. *& Tamburin. tom.* 1. *disp.* 15 *quæs.* 7. *n.* 44.

97 Quadragesimus nonus, Episcopis subduntur regulares cõ trauenientes Const. Vrb. VIII. editæ ob reformationem Hymnorum, incip. cũ alias 27. Aprilis 1643. dum possunt procedere, vti delegati Apost. in ipsos regulares, qui contenta in dicta Const. non seruant.

98 Quinquagesimus, subduntur Episcopis regulares pingentes, sculpentes, vel sculpi, vel pingi facientes Imagines D. N. Iesu Christi, B.M.V. & Sanctorum, quæ sint insolitæ, & vestitæ alio habitu, & forma, quam Catholica Ecclesia consuetuit, aut si pictæ sint cum habitu peculiari alicuius religionis, &c. iuxta Constit. eiusdem Vrbani VIII. incip. *Sacrosancta* 15. *Martij* 1642. Quæ Constit. renouauit idem, quod in S.C.T. præcipitur *sess.* 25. *de Purgat. vers. Statuit.*

99 Quinquagesimus. Primus, regulares Græci, qui ad vnitatem S. R. E. redierunt, subduntur Episcopo, in cuius diœcesi est situm Monasterium, iuxta Constit. Pij IV. de anno 1564. incip. *Romanus Pontifex*, cuius tenorem refert *Cespedes, c.* 24. *dub.* 363.

Nonnulla, tamen, ab Episcopo visitante dictas Ecclesias

Digitized by Google

Græcorum, sunt obseruanda, & corrigenda, de quibus apud *Piasec. in praxi de visitat. Ecclesiarum Græcorum*, & *Quarant. verb. Græcorum Ritus*.

100 Quinquagesimus secundus, regulares subduntur Episcopis, quo ad confraternitates in multis, præcipuè, vt nequeant instituere Confraternitates cũ vsu saccorum sine licentia Episcopi ex Sacra Congreg. *6. Decembris 1616. Gauante in man. verbo Confraternitas*, & *Barbosa, de iure Eccles. lib. 2. cap. 11 num. 75*.

Item ne fiant processiones Confraternitatum sine eadem licentia per vias, sed circa muros regularium, qui eas regunt, *Leczana, tom. 2. de Confrater.* & *Gauante verb. professio, num. 49*. Similiter eleemosinas quæritare non possunt absque dicta licentia.

Et quamuis possint regulares, iuxta responsum Sac. Congreg. *de anno 1607*. sub Paulo V. erigere, sine consensu Ordinarii Confraternitates in eorum Ecclesiis regularibus, quando habent facultatem erigendi, tamen secus erit extra eorum Ecclesias, & vbi nõ degunt 12. religiosi, ita *Nouar. part. 2. tit. de Confrater. Franc. Cespedes, cap. 24. dub. 376.* & *alij*.

Neque posset à regularibus fieri aggregatio Confraternitatum in quibuscumq; Ecclesiis sine consensu Episcopi, *Nouar. in lucerna regul. verb. Confraternitates*, & *Cespedes, loco citato*.

101 Quinquagesimus tertius, Episcopus potest punire Conseruatorem regularium qui in suo Officio delinquit, abutendo sua Iurisdictione, *quia ratione delicti fit subditus ordinario loci*, in quo deliquit, *Farinac. in fragmen. part. 2. verbo Iudex, num. 134.* & *Monet. de Conseruatoribus. cap. 9. num. 93*

Vnde si huiusmodi conseruatores, alium subdelegarent, posset contra eos Episcopus procedere, quia facerent contra eius Iurisdictionem, dum non est eis permissum subdelegare, ex quo videtur electa industria personæ, vt docent communiter DD. *in cap. finali, de off. delegati*, ita *gl. in clem. 2. de hæreticis*, & *Cespedes dicto cap. 2. dub. 403. num. 5*.

Est, tamen, obseruandum, quod Conseruatores possent procedere contra Ordinarios, si eos impedirent in suis Conseruatoriis, *Tuschus concl. 760. litt. C. Barbosa de potest. Episc. part. 3. alleg. 106. num. 37.* & *Cesped. loco cit.*

102 Quinquagesimus quartus, regulares subduntur Episcopis, occasione mulierum tertii Ordinis

Digitized by Google

Ordinis, quas de pœnitentia, vel Bizzoccas vocant, dum illas ad huiusmodi habitum admittere non debent, nisi concurrentibus quibusdam qualitatibus, & de licentia Episcopi, iuxta Decretum Sacræ Cõgregationis tenoris, vt sequitur.

103 *Sacra Congregatio Cardinalium negotijs Episcoporum, & regularium præpositorum, ad tollendas omnes contentiones inter Episcopos, & Superiores regularium super immunitate, & exemptione Tertiariarum, quæ in priuatis domibus degunt, vulgo, Bizzochæ, seu alio quouis nomine nuncupatarum, in primis, & ante omnia in memoriã reuocat ea, quæ Sacra Congregatio Card. Conc. Trid. interpretum in eamdem sententiam respondit, videlicet.*

Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini interpretum, sæpius respondit, minimè posse Sacerdotes Regulares Mulierum Tertij Ordinis, quas de Pœnitentia, vel Bizzocas vocant, confessiones Sacramentales audire, nisi fuerint ab Ordinario approbati ad confessiones personarum secularium audiendas; quemadmodum nec posse illis Sacrosanctum Eucharistiæ Sacramẽtum administrare in die Paschatis Resurrectionis Sanctissimi D.N. Iesu Christi; Verũ quoad sepulturam, atque alia Priuilegia, Fratres Tertiarios, Mantellatos, Corrigiatos, alioſque; similes ità demum Ordinis, cuius Tertiæ Regulæ habitum assumpserunt, Priuilegijs potiri, & ab Ordinarij iurisdictione exemptos esse, si viri collegialiter viuant, seù cum Clarissimis habitent, & Mulieres virginalem, seù cęlibem, aut castam vidualem expresso voto, & sub dicto habitu vitam traduxerint; quemadmodum canetur Constitutione Concilij Lateranensis sub Leone X. quę habetur *sess. 21. in fin.* Hoc autem voto mulierum, alia duo, scilicet, paupertatis, & obedientiæ nequaquam includi, quinimò huiusmodi mulieres, si vitam Virginalem, aut cęlibem simpliciter, expresseque vouerint, etiam in consanguineorum, & affinium suorum, aut proprijs domibus, vel seorsum habitantes supradictis Priuilegiis Ordinis, cuius Tertiæ Regulæ habitum deferunt, exemptioneque ab Ordinarii iurisdictione frui debere, vt idem Leo postea declarauit Constitutione ędita die prima Martii 1518. An autem, prædictę qualitates in huiusmodi Tertiariis concurrant, Ordinariis loci esse iudicium.

Præterea si contingat aliquas

quas ex prædictis Tertiariis sine sepulturę electione decedere,eas sic decedentes,ità demum in *Ecclesijs* Ordinis, cuius habitum assumpserunt,si in ipsis earum communis sepultura reperiatur, sin minus, in Ecclesijs Parochialibus sepeliendas esse decernit.

Superioribus autem Regularibus, sufficienti facultate ad id à Sede Apostolica suffultis (Cappuccinis exceptis) licere Mulieres ad huiusmodi habitũ recipere, atque ad ipsos vestiendi eas officium pertinere, non autem ad habitum admittendas,& recipiendas esse,nisi probatę vitæ, ac bonis moribus præditas, atque in ætate saltem quadraginta annorum constitutas, quæ de proprio habeant, vnde sufficienter viuere possint, & non cum alijs viris, quàm cum consanguineis, vel affinibus in primo tãtum gradu sibi coniunctis cohabitent, & ab Ordinario loci licentia prius impetrata, qui non aliter eam concedat, nisi de prædictis præuio examine diligenti sibi constiterit.

Verùm in huiusmodi habitu concedendo, & respectiuè deferendo, omninò à velo supra caput, quod Suprectum vocant,à Pectorali, quod vulgò dicitur, Sottogola, & à Patientia abstinendum esse;quinimò eas, quæ supradicta tria, vel aliquod ipsorum deferre deprehensæ fuerint, illa dimittere,etiam per censuras ecclesiasticas ab Ordinarijs locorum cõpellẽdas esse decernit.

Supradictis verò Decretis, Mulieres Tertij Ordinis, quæ collegialiter viuunt, non comprehendi, quinimò eas *dispositioni Constitutionis Pij Papæ* V. editæ Romę anno 1566. quarto Kalen.Iul. quæ incipit, *Circa Pastoralis*, pœnitùs subiacere expressè declarat. Non obstantibus quibuscunque in contrarium facientibus. Dat. Romæ xx. Decembris anno 1616.

Antonius Cardinalis Saulius. Locus ✠ sigilli. V. Theatinus Secretarius.

Est, tamen, obseruandum, quod in dubio, an iurisdictio
104 in Regulares pertineat ad Episcopum, non posset cognoscere Episcopus, vt fatetur *Tamburin. de iur. Abbatiss. to.1. disp.16. q.6. & alij* fere communiter; ex eo,quia priuilegiũ Regularium, quando sunt dubia reseruatur Papæ eorum interpretatio, vt notat *Franc. Cespedes de exempt. Regul. c.24 dub.382.nu.4.* & diximus supra *p.2.c.22.*

108 An denique possit *Episcopus* interdicere Regulares, & eorum *Ecclesias*.

Ne-

Digitized by Google

Negatiuè Resp. *Lezana, verb. Interdictum quo ad regul. nu. 9. Cesped. c. 18. dub. 294. & alij communiter* propter priuilegia a Sancta Sede Apostolica variis Religionibus cõcessa apud *Tambur. de iu. Abb. tom. 2. disp. 15. dub. 2.* Idemque dicunt de Ecclesijs, quę nequeunt interdici ab Episcopo interdicto particulari; Nam posito interdicto generali locali ab Episcopo, interdictæ sunt Ecclesiæ Regularium, iuxtà *S. C. T sess. 25. cap. 12. & 22.* aliàs vilipẽderetur interdictũ.

Est benè verum, quod Episcopus interdicere potest Regulares, qui in Diœcesi essent Parochi, & Ecclesias, quæ essẽt Parochiales, speciali interdicto, vt fatentur *Miranda in man. q. 18. to. 2. concl. 3. & Tambur. tom. 2. disp. 16. q. 2.* si delinquãt circa curam animarum, iuxta *Cõst. Greg. XV. de exempt. Priuil.* quamuis *Cesped. cap. 18. dub. 294.* intelligat, interdicere dictas Ecclesias, hoc sensu, scilicet, vt prohibeat administrari in eis, quæ ad curam animarum spectant, puta Baptismum, & similia; non, autem, Eucharistiam, & Pœnitentiã, quæ nullo existente Regulariũ delicto non poterit prohibere, ne in suis Ecclesijs administrent, cum ob priuilegia talẽ potestatem habeant.

Tandẽ esset hic inserẽda Bulla Gregor. XV. de exempt. Priuileg. cũ declarationibus Sacr. Cõgreg. tamèn breuitatis causa, vide apud *Nouar. p. 2. tit. de exempt. priuileg.*

CAPVT VIGESIMVM

DE PRIVILEGIO indicendi publicas processiones.

SVMMARIVM.

1 *Processiones publicæ, quæ nam sint, & quæ priuatæ.*

6 *Exempti compelli possunt ad publicas processiones.*

9 *Qui nàm Clerici, & Sacerdotes teneantur accedere ad d. processiones.*

10 *Clerici exteri, quibus deficeret ornatus necessarius, aut longe abessent à ciuitate, vel nullius diœcesis, an excusentur.*

12 *Sacerdotes exteri habitantes Neap. an possint cogi à proprio Episcopo accedere ad processionis.*

13 *Priuilegiati non sunt compellendi, etiam si pluries iuue-*

Digitized by Google

iuuerint ad processiones.

14 *Similitèr, nec regulares, qui in strictiori clausula viuũt, vel distãt à ciuitate.*

15 *Distantia quanta debeat esse, vt excusentur.*

17 *Pœna, quà puniri possũt regulares non acedentes.*

18 *Confraternitates, an possũt compelli.*

19 *Controuersia de præcedentia, quomodo componẽdę.*

20 *De precedentia inter regulares.*

26 *Clerus secularis præcedit regulares in omni loco.*

27 *Confraternitates, quomodo debeat præcedere inter se.*

29 *In processione corporis Christi non debent gestari reliquiæ Sanctorum.*

VIgesimum Priuilegium Episcoporum, est indicere publicas processiones, quòd inter actus iurisdictionis Episcopalis computatur, & illas dirige-
1 re, quò ipsi voluerint, *Campan. in diuersor. rubr. 13. nu. 18.* & alij communitèr, & quando diriguntur processiones ad Ecclesias Regulariũ, potest Episcopus celebrare, vel celebrari facere per suos Canonicos, nec ab ipsis Regularibus potest impediri, licèt Ecclesiæ sint exẽptæ, vt decisum refert, *Sell Select. Canon. cap. 25. num. 12. per Sac. Congreg. Rit. in vna firmana 25. Ianuarij 1603.*

2 Publicę autem processiones intelliguntur, non solum, quæ fiunt in festo Sacratiss. Corporis Christi, in litanijs *maioribus* S. Marci, & *in minoribus* rogationum; sed illę etiàm quę indicuntur pro bono publico, vt imminente peste, aliòq; flagello, & quæ *fieri* debent à capitulo, & Clero sede vacante pro impetrando bono pastore, ex Sac. Congreg. vt ait *Nouar. par. 2. de processionib.* sicut etiàm sunt processiones in dictæ io aduentu Episcopi, *Vgol. de pot. Episcop. par. 1. cap. 20. §. 2. num. 6.*

3 Nam si essent processiones priuatæ, quæ prò causa particulari fierẽt, non posset ad eas cogi, *Nouar p. 1. tit. de proces.*

4 Sed dubitatur. Primo, qui teneatur accedere, & cogi possint ab *Episcopo* ad accedendũ ad publicas processiones.

5 Resp. teneatur accedere, & cogi possunt Sacerdotes, & Clerici omnes, & regulares, etiam exempti, iuxta bull. Py. V. incip. *& si mendicantium, & constit. Leonis X.* quam refert *Piasecius in praxi p. 2. c. 3. art. 6.* & habetur *in* S. C. *T. sess. 25. c. 13.*

Digitized by Google

c.13. de regul. inseruientes quoq; Eccles. religionis S. Ioannis, vt censuit Sac. Congr. cuius respõsũ refert *Nouar. p. 2. de proces.*

7 Regulares autem tenentur accedere in numero decenti, debito, & consueto, & cũ cruce cooperta velo, seù pallio appẽso, nec possunt illam discoopertã deferre sicut defert clerus, & capitulum cathedralis, *ex Sac. Congr. Rit. in vna neap.* 14. *Ianuarÿ* 1617. & testatur *Sell. supra cit. loco, nu.* 11.

8 Secũdo dubitatur, qui nã clerici, & sacerdotes possint cogi ad publicas processiones.

9 Respondetur, habẽtes beneficia, etiam simplicia, & alia officia *Ecclesiastica* in diæcesi, quamuis exempti, vt censuit Sac. Congreg. Conc. cuius responsum refert *Nouar. part. 1. de proces.* etiàm si beneficium tenue obtinerit, aut sinè redditibus, *Gauan. in man. verb. processio*, secus tamen si nullum haberent beneficium, aut officium Ecclesiasticum, nisi adesset consuetudo in contrariũ,

01 *Barbosa, d. alleg. 78. Merolla, nu. 203. & Nouar. cit. loc. num.* 16. Qui subdit excusari in hoc casu exteros si eis deficit comoditas, & ornatus necessarius, non obstante consuetudine.

11 Et addi, *Genuens. in praxi c. 64.* quòd clerici si longe abessent à ciuitate, ex consuetudine non tenerẽtur accedere; sicuti, nec teneri accedere clericos, qui sunt nullius diæcesis, fatentur *Franc. Leo, in thes. fori eccles. part. 1. cap. 8. nu. 18. & Barbosa alleg. 78. nu. 10.*

12 An autem, Sacerdotes diuersarum diæcesum, in quibus fuerunt ad ordines promoti, qui, tamèn, ratione beneficiorum nõ sunt residentiæ adstricti, & per decennium, & vltra habitauerũt in ciuitate Neap. possint ab Episcopis dictorũ locorum cogi, pœnis, & censuris accedere ad processiones.

Sac. Congr. Conc. 18. *Martij* 1645. censuit si nulla habẽt beneficia, cogi non posse, si verò retineant beneficia tantum simplicia, cogi posse, si in diæcesi habitent; secùs verò si ratione habitationis in alia diæcesi alteri *Episcopo* subijciuntur.

13 Tertiò dubitatur, qui nã regulares non teneantur, nec cogi possint accedere ad publicas processiones.

Respondetur, habentes priuilegium à S. Sede Apost. post D. bullam Py. V. &c. etiam si ab Episcopo vocati aliquando ad processiones accessissent, quia Priuilegium est facultatis, vt possint ire, si velint, & abstinere, si nolint, pro eorum arbitrio, ità *Leczana, & portill. ver*

Digitized by Google

bo Processiones, & Nouar. in lucerna regularium verbo Processio, Barbosa, & Merolla, cit. locis.

14 Similiter non tenentur, nec compelli possunt regulares, qui in strictiori clausura perpetuo viuunt, vt sunt *Chartusiani, & Camalduenses*, iuxta S.C.T. *sess.24.cap.13.de reform. Leyua in exam. Episcop. lib.6. cap* 18. *num.*16. Neque regulares, qui longe distarent à Ciuitate, *Riccius, in praxi part.1. resol.* 308.

15 Quanta autem debeat esse distantia, quæ excuset regulares, non conueniunt Doctores. Nam *Riccius, cit.loco*, existimat esse vnum milliare; Alij verò dicunt satis esse, si distent, per dimidium milliaris, ita *Barbosa, & Merolla cit.locis, & Cespedes, cap.*11. *dub.*209.

16 Quartò dubitatur, qua pœna puniri possint ab Episcopo regulares, non accedentes ad processiones publicas.

Aliqui censent posse puniri aliqua pœna arbitraria, ex eo, quia S. C. T. in hac materia particulari subijcit illos Episcopo, etiam, quo ad vim coactiuam.

17 Vtrum verò cogi possint per censuras.

Negatiuè respondent *Sanchez de matrim. lib.7. disp.*33. *num.*28. *Tambur. tom.1. disp.*1. *qu.*7. & *Diana, part.*3. *tract.*2. *resol.*76. & *part.*7 *tract.*12. *resol.*29. & *Cesped. c.*11. *dub.*217. qui in hoc refert quasdam allegationes Doctorum virorũ in Vrbe de anno 1646.

Alij verò docent, *posse cogi* ab Episcopo, etiam *per censuras*, ita *Zerola, in praxi verb. excom. causæ materiales*, & sic declarasse Sacram Congreg. refert *Barbosa, d.alleg.*78. *n.*25. & ita Neap. obseruatum, tradit *Genuens. in praxi cap.*59. & hanc sententiam defendit, *Manranta, controu. iuris, p.*2. *resp.*6. *num.*17. & vti probabiliorem sequitur, *Merolla, tom.*3. *disp.*7. *cap.*5. *num.*210. nam cum regulares *in* casu prædicto subsint Episcopis eo, quod ab eis compelli possint ire ad processiones, iuxta Decretum Concilij, & Concilium non restringit modum compellendi, remittitur eius arbitrio.

18 Quintò dubitatur, an Confraternitates laicorum compelli possint accedere ad processiones publicas.

Negatiuè respondent *Genuens. in praxi, cap.*64. *Leo, p.*1. *cap.*8 *num.*18. *Riccius in praxi, par.*3. *resol.*146. qui etiam refert in hoc responsum Sacræ Congregat. & *Cespedes cap.*24. *dub.*376. sed solum inuitari posse censent. Quamuis aliqui apud *Barbos. alleg.*78. *num.*24. dicant

Digitized by Google

dicãt debere accedere si adest obseruantia, & possessio ex declaratione Sacr. Congr. Conc. 22. *Ianuarÿ* 1622. & 8. *Maÿ* 1627. vt testatur *Mancinus in pract. visit. infirm. sub tract. de infirmis in ordine ad sepulturam, num.* 40.

19 Tandem huius occasione non erit inutile hic strictim attingere aliquid de præcedentia in processionibus, dum ad Episcopum spectat decidere controuersias quæ in eis oriri solent, iuxta S. C. T. *sess.* 25. *de de regular. cap.* 13. Summariè, & de plano sine strepitu, & figura Iudicij, & sufficit, vt solo verbo proferat sententiam. Quamuis formato processu possint postea recipi testes, & scribi, quidquid actum fuerit, vt omnia iuridicè fiant, ita *Leyua, lib.* 6. *cap.* 18. *num.* 17. *Cespedes cap.* 11. *dub.* 216. & *Leczana, verbo processio, & verbo præcedentia inter regulares*, vbi assignat singillatim præcedentiam cuiuscumque Ordinis, & addit alium modum decidendi has controuersias, & est vt controuertentes si de iure non possint incontinenti constare eijciantur ex processionibus, salua eorum iustitia.

Diuersimodè autem seruanda erit præcedentia inter regulares in processionibus, & sic modus erit in componendis controuersijs.

20 In primis igitur quo ad Fratres Mendicantes diuersorum Ordinum inter se, Fratres Domenicani præcedere debent omnibus alijs. Quamuis eorum Monasterium posterius constructum sit, quã Monasterium cæterorum Mendicantium, vt patet ex *Bulla Pÿ V. incip. Diuina disponente clementia* 27. *Augusti* 1568. & ex *Bulla Clem. VIII. incip. inter cætera cordis* 25. *Septembr.* 1594. *Tamburin. to.* 1. *disp.* 25. *quæs.* 8. & *Cespedes, cap.* 24. *dub.* 268. *num.* 4.

Quo ad alios verò, mendicantes inter se, illi, alijs præcedunt in loco, vbi fit processio, qui sunt in possessione, vel quasi possessione alijs ibidem præcedendi. Quod si eiusmodi quasi possessio non probetur, vel de ea non constet illi præcedunt, quorum Monasterium prius fundatum est, etiam si alioquin religio Fratrum Monasterij prius fundati posterius alijs religionibus Mendicantium instituta fuerit, iuxta *Bullam Gregor. XIII. incip exposuit de anno* 1573. quam refert, *Quaranta, verbo præcedentia*, ita *Tamburin. cit. quæst.* 9. *num.* 11. & *alÿ*.

21 Et licet de anno 1593. fertur, declarasse Sacr. Congregat. in huiusmodi præcedentiis seruã

Digitized by Google

dum esse id, quod in Vrbe seruatur, vt refert *Quaranta cit. loco*.

Nihilominus, postea iussu Pauli V. de anno 1615. eadem Sacr. Congregat. in vna Agrigentinã mandauit seruari *dict. Bullam Greg. XIII.* vt fatetur *Riccius, par. 1. decis. 131. nu. 19.*

Lite, tamen, pendente, manuteneri debet, qui tempore motæ litis reperitur possidere, *ex cap. cum Ecclesia Sutrina, de causa poss. & propr.* & sic fuit obseruatum Neap. vt ait *Ricc. part. 1. decis. 132.*

21 Quo ad Fratres Carmelitanos in omni loco debent præcedere Fratr. de mercede ex *Sacr. Congr. Tambur. d. quæs. 8. & Cespedes, cap. 24. dub. 368.*

Item Fratres reformati Sancti Bernardi, (fulienses vocati) tanquam Monachi, mendicantibus præcedere debent, ex Bulla *Clem. VIII. incip. Pacifici, Tambur. cit. loco*.

23 Sic, etiam, Fatres Mendicantes semper, & vbique tribuere debent præcedentiam Monachis, etiam si in illo oppido prius eorum Conuentum fundatum esset ex Sacra Rituum Congreg. *Nouar. part. 2. de præced. in proces.*

Canonici, tamen, regulares Lateranenses hodie aliis præcedunt tanquam Præsbyteri seculares, ex Bulla Pii IV. relata à *Nauar. comm. 4. de regular. num. 5. Riccius d. resol. 131. & Tamburin. cit loco, quæs. 3.*

Similiter Fratres S. Francisci de obseruantia, non præcedunt. Fratribus Tertii Ordinis, si isti in loco controuersiæ prius conuentum, & locum obtinuerunt, vt censuit Sacra Rituum Congr. *de anno 1611. & 1622.* telle *Nouar. loco cit. num. 9.*

24 Item Fratres Capuccini debent tribuere præcedentiam in processionibus, aliis regulabus, qui sub propria Cruce, & in proprio loco incedebant antequam ibidem ipsi. Fratres Capuccini propriam Crucem deferebant, vt censuit eadem *Sacr. Congreg. Rituum in Monopolit. 19. Maij 1619. Tamburin. d. quæs. 8. num. 9. & Nouar. num. 7.* dum per Bullam Gregor. de anno 1583. Incedebant Fratres Capuccini sub Cruce aliorum Fratuum S. Francisci, & postea ex concessione Pauli V. de anno 1617. possunt ferre propriam Crucem, vt notat *Gauante, in man. verbo Processio, num. 20.*

Sed quid si in aliqua Ciuitate adesset Monasterium religiosorum, qui Collegialiter viuerent, & alium locum similiter alterius religionis, in quo solum habitarent duo Monachi, & vnus conuersus, qui tamen

Digitized by Google

men est antiquior quo ad ingressum in eadem Ciuitate, cui deberetur præcedentia in processionibus.

Resp. præcedentiam deberi religiosis, qui Collegialiter viuunt, ex eo, quia duo Monachi, & vnus concursus non faciunt Collegium, ad quod tres saltem Monachi requiruntur, *glos. in cap. nobis, & ibi Anchar. de Iurepatron.* neque haberent alias qualitates requisitas ad essentiam Collegii, de quibus per *Romanum cons.* 436 *num.* 6. & ita censuit *Rota apud Caualer. decis.* 594.

Quando autem, in eodem loco essent plura Monasteria eiusdem Ordinis, diuersis temporibus fundata, *eadem Sacra Congreg. Rituum declarauit*, quo ad Fratres Minores de obseruantia, iuxta *Constit. Gregor. XIII.* præcedentiam dandam esse Ordini, qui prius in loco Monasterium habuit, & non tantum illi Monasterio, ita vt per fundationem primi Monasterii in illo loco acquiratur anterioritas eiusdem, cuilibet alii posterius fundato, eiusdem Ordinis.

25 Idemq; seruandum esse, quãdo præcedentia competit, ex quasi possessione, & iure præcedendi in terminis *d. Constit. Gregor.* Et quando concurrunt ad processiones, tam publicas, quam priuatas, omnes eiusdẽ Ordinis Fratres, vnitèr, & non diuisim debere præcedere, ita vt post Crucem Fratrum strictioris obseruantiæ, immediatè, incedant discalceati, & recollecti, vel reformati, & post illos Fratres de Obseruantia dicti, si iuxta regularia Ordinis statuta, vel ex quasi possessione, & iure præcedendi, præcedentiam habent, alioquin seruetur, etiam inter eiusdem Ordinis Fratres anterioritas fundationis Monasterij cuiusque, nec Monasteria alterius Ordinis debere, nec posse impedire frui dicto iure præcedentiæ, neque Ordinem incedendi peruertere, & ita eadem Sacr. Rituum Congreg. censuit 3. *Iunij* 1617. vt testatur *Nouar. d. p. 2. tit. de præced. in proces.*

Quo, tandem, ad Monachos Benedictinos diuersorum Ordinum dicendum est illos, aliis præcedere debere, quorum Monasterium prius in loco cõtrouersię fundatum fuit. Sed si aliqui Monachi Benedictini Monasterii posterioris in loco controuersiæ constructi, sint in possessione, vel quasi præcedendi Monachis Benedictinis alterius Ordinis, quorum Monasterium ibidem ante eorum Monasterium constructum inueniatur, in illa possessione præcedendi, manutenendi sunt, vt

à simili

à simili patet ex *d. Bulla Gregor.XIII.* quo ad Mendicantes emanata, vt notat, *Cutillus in add. ad pract. visit. infir. tit. de præced. dub.3.*

26 Quo ad Clericos verò seculares semper, & in omni loco debent habere præcedentiam, supra regulares, etiam in ipsorum regularium Ecclesijs, & Monasterijs ex vniuersali *Ecclesiæ* consuetudine, & *Sæpius* declarauit *eadem Sacr. Rituum Congreg. præcipuè in Firmana S. Victoriæ* 31. *Martij* 1618. vt ait *Nouar. num.*10. Nam clericorum cœtus dignior est, quam Monachorum, *Carol. de Grassis de effect. cler. in præludio, n.*392.

Et in processionibus, clerus incedere debet distinctus, & non mixtus, ita vt omnes Ecclesiæ separatæ cum Cruce sua incedant in loco eis debito, iuxta antiquitatem, & fundationem, & vltimus, ac dignior locus primariæ Ecclesiæ reseruandus est; *Sacra Rituum Congreg. in Ginien.24. Septembris* 1604. vt refert *Nouar. citato num.*19.

27 Quo verò ad Confraternitates debere præcedere inter se, iuxta præfatam Bullam Gregor.XIII. censuit Sacra Congreg. *in vna Neptina* 10. *Maij* 1608. *& in alia Theleſina* 19. *Martij* 1611. vt testatur *Nouar. d. part.2. tit. de præced. in proceſſ. num.*13. Et quod Confraternitati Sanctiſs. Rosarij non competat præcedentia super alijs, quæ ante illam habent habitum, censuit eadem Sacr. Congreg. in *Bononien.9. Decembris* 1617. Quod locum habere in processione Sãctiſs. Sacramenti respectu Confraternitatis corporis Christi, quæ etiam illic debet cedere digniorem locum alijs Confraternitatibus antiquioribus, declarauit eadem Sacr. Congreg. in nullius 30. *Septembr.* 1628. vt fatetur *Barbosa, de iure Eccleſ. lib.2. cap.*11. *num.*104.

28 Tandem controuersiæ, circa præcedentiam inter Confraternitates sunt decidendæ ab *Episcopo* si respiciunt actus spirituales, vt circam modum incidendi in processionibus, & deferendi habitum, cum sint actiones spirituales, vbi verò agitur de controuersijs rerum merè temporalium, cognitio spectat ad Iudicem laicum, *Ricc. in praxi, part.3. resol.*144. *de Graſſ. eff.*1. *num.*612. *Merolla, tom.3. disp.7. cap.*5. *n.*212. *& Genuenſ. in praxi, cap.*64.

29 Est denique aduertendum, quod non est per Episcopum tolerandum, vt in processione Corporis Christi reliquiæ gestentur, *Emanuel Sà verb. processio, & Scipio de Rubeis in Aphorism. eodem verbo.*

CA-

Digitized by Google

CAPVT VIGESIMVM primum.

DE PRIVILEGIO RESERVANDI Absolutionem quorumdam peccatorum.

SVMMARIVM.

1 *Reseruatio casuum quare fiat.*

2 *Superior se debet benignum præbere in concedenda facultate confessarijs absoluendi à reseruatis.*

4 *Episcopus in reseruatione casuum quid obseruare debeat.*

6 *Censuræ in iure reseruatæ, vel non, remissiuè num. 8.*

7 *Casus censentur Papæ reseruati ratione censuræ.*

9 *Facultas absoluendi à casibus reseruatis non comprehendit, etiam à censuris.*

10 *Licentia concessa ab Episcopo absoluendi à reseruatis, an extendatur ad casus ipsi de iure reseruatos.*

11 *Priuilegia olim concessa regularibus absoluendi à reseruatis Episcopo sunt reuocata.*

13 *Absolui iter agentes, an possint ab Episcopo loci in quo reperiuntur à casibus, & censuris reseruatis.*

14 *Reseruatio casuum quando cessat.*

15 *Confessio non est dimidianda, ideo quando quis habet casus reseruatos debet prius adire Superiorem.*

16 *Absolui quando possint Cõfratres vigore Priuilegiorum.*

VIgesimum Primum Priuilegium Episcoporũ, est facultas, quam habent ex vi Iurisdictionis fori conscientiæ reseruandi in propria diœcesi absolutionẽ quorumdam peccatorum *cap. penultimo, & ibi glos. de pœnit. in 6. clem. dudum, §. per huiusmodi iuncta, glos. de sepulturis, & S. C. T. sess. 14. cap. 7. & sess. 24. Can. 11.*

1

2 Fit autem reseruatio casuũ, iuxta S. C. T. *d. cap. 7.* tum, vt grauiora peccata, grauiori iudicio subdantur; tum, vt melius corrigi possint, tum vt si sint

sint in republica pestifera, cõmodius adhibeatur remediũ, tum præsertim, vt acriori metu corrupti homines ab huiusmodi sceleribus arceantur, *Sotus in 4.sent.dist.18.quæst.2 art.5. & Iacob. de Graff.in decis.aureis, part. 1.lib.1.cap.17. num.71.* Sed debet Prælatus se facilem, & benignum præbere in concedenda facultate Confessarijs absoluendi à casibus reseruatis, alias si sine causa denegaret, peccaret, ratione quam affert *Nauar. ex verbis D.Thomæ, in cap.placuit, nu.19 de pœnit. dist.6.* & si Deus benignus, vt quid Sacerdos eius austerus vult apparere, *cap.alligant autem onera, 26.quæst.7. Quaranta, verb.casus reseruati in princ.*

3 In qua tamen, reseruatione Episcopi debent habere rationẽ ad culpas mortiferas, quia debet fieri de atrocioribus, & grauioribus criminibus S.C.T. *dicto cap.7.*

Item debent attendere, vt fiat reseruatio, præter casus à iure communi reseruatos, de quibus *in clem.1.de Priuileg.& in extrauag.per cunctа, eodem titulo*, sed possent reseruare alios casus, plus, minusue, iuxta maiorem, vel minorem Confessariorum, quos in diœcesi habent idoneitatem, capacitatem, & eruditionem.

Quorum, autem, casuum absolutionem Episcopi consueuerunt sibi reseruare, refert *Barbosa de potest.Episc.part.3. alleg.51.*

4 In reseruatione, tamen casuum seruandus est *modus* de quo in responso *Sacr.Congr.* Archiep.Neap.24. Nouembris 1602. *apud Quarantam, verbo casus reseruati post num.14.* à quo responso colligitur, quod monentur Episcopi, ne reseruent casus contentos in Bulla Cœnæ, aut reseruatos Sedi Apostolicæ.

5 Nec promiscuè eos, quibus annexa est de iure maior excom. nisi iudicauerint aliquos nominatim reseruandos propter frequentiam, scandalum, aut aliam necessariam causam Neque eos, in quibus absolutio non datur, nisi facta restitutione, vel executione eorum, ad quæ pœnitentes tenentur, nec minus eos, qui versantur circa res parui momenti, licet cum p. m. committantur, vt damni dati diuersis, &c. *Piasec. in praxi, part.2.cap.1.num.15. cit.loco, Vgolin.de potest Episc. part.2. cap.36. & Barbosa, part.3.alleg.50.num.18*

6 Qui, autem, sint casus, in quibus specialiter Sedi Apostolicæ excommunicatio est reseruata in corpore iuris, & extrauag. colligunt, *Tolet.in summa lib.2.*

Digitized by Google

lib. 1. cap. 19. & Suarez tom. 5.
7 *disp. 21. cum seq.* Nam casus Papales censentur reseruati solum ratione excommunicationis, qua sublata à quolibet confessario absolutione tolli possunt, vt notant post alios *Ignatius Lupus in edict. S. Inquisit. part. 1. lib. 7. dist. 4. & Barbosa, part. 3. alleg. 50. num. 179.*

8 Alios quoque casus in iure cum excommunicatione, cuius absolutio nulli reseruatur, colligunt *Tolet. lib. 1. cap. 37. Barbosa cit. & Sayr. de cens. lib. 2. et Suar. disp. 23. sect. 3.*

9 Est tamen obseruandum, quod Episcopus concedens omnes casus sibi reseruatos, non videtur concedere facultatem absoluendi à censuris, cum sint diuersa, *Barbosa, alleg. 52. nu. 6. Scipio de Rubeis, verb. casus reser. & alij.*

10 Sic etiam concessa licentia ab Episcopo absoluendi à casibus reseruatis, intelligitur de illis, quos ipse reseruauit, non autem à casibus de iure ipsi reseruatis, nisi id specialiter concedat, *Vgolin. de pot. Episc. part. 2 cap. 36, & Barbos nu. 8.*

11 Est quoque obseruandum, quo ad confessarios, tam seculares, quam regulares Priuilegiatos circa absolutionem à reseruatis, fuisse eorum facultatem reuocatam, & moderatam, iuxta decretum *Sacrae Congreg. 9. Ianuarij 1601. sub Clem. VIII.* de quo apud *Quarantã verb. casus reseru.* & cõfirmationem eiusdem decreti *de anno 1617.* sub Paulo V. apud *Barbos. d. alleg. 50 n 187.* & aliam declarationem *Sacra Congreg. 17. Nouembr. 1628.* quam retulimus, *de Priuileg. cleric. cap. 4. num. 180.* & refert *Cesped. cap. 6. dub. 142.*

12 Insuper est notandum, quod regulares, qui præsumunt absoluere, & à culpa, & à pœna, vt ipsi asserunt, sunt excommunicati per *clem. 1. de Priuileg.* quia sic facientes Indulgentiã Plenariam concedere præsumunt, vt fatetur *Sayr. de cens. lib. 3. cap. 29. num. 28. Cesped. cap. 18. dub. 289 & alij apud Thesaur. de pœnis Eccl. part. 2. verb. indulgentia, cap. 1.* qui addit, quod tunc Episcopus posset huiusmodi regulares declarare excommunicatos.

13 Qui verò, possint absoluere à censuris in iure latis, & non reseruatis, & quando iter agentes possint absolui ab Episcop. loci, in quo reperiuntur à casibus proprio Episcopo reseruatis, vel à censuris, item in propria diœcesi incursis. Diximus *de Priuileg. cleric cap. 1. à num. 96.*

14 Cessat autem reseruatio casuum facta ab Episcopo per eius obitum, non tamen si re-

Digitized by Google

seruatio esset facta in Synodo, nec minus cessat reseruatio casuum de iure Episcopo reseruatorum, *Tolet.lib.3. cap.14. Gauante in man. verb.casus reseru.Diana,part.3.tract.4.miscell.resol.108.& alij.*

15 Denique est obseruandum. Quod si pœnitens quando habet casus Superiori reseruatos primo adit inferiorem, non potest inferior (vt quidam putant) absoluere à quibus potest, confessionem dimidiando, sed debet ipsum pœnitentem ad Superiorem remittere, vt Superioris præcedat absolutio, aut facultas concedatur inferiori. Quod si primo adeat Superiorem, non potest ab illo Sacramentaliter absolui, nisi omnia peccata, etiam non reseruata audiat, & si noluerit omnia audire, poterit reseruata tantum audire, non ad effectum Sacramentaliter absoluendi ab illis, sed, vt possit cõdignam pœnam imponere in medelam illorum, & cum illius pœnę obligatione remittere ipsum pœnitentẽ ad inferiorẽ, qui audita omnium, etiam reseruatorum confessione, ipsum pœnitentem Sacramentaliter absoluere debebit ab omnibus, *Scipio de Rubeis in Apbor. verb. casus reseruati, & alij apud Suarez, tom.4. disp.31. sect.1.& 2.* Qui hanc sententiã probat, reiectis aliorum opinionibus.

Quando autem Confratres Confraternitatum laicorũ possint absolui vigore Priuilegiorum, iuxta Bulla Clem. *VIII.* diximus supra, *cap.5.infine.*

CAPVT VIGESIMVM secundum.

DE PRIVILEGIO Dispensandi in casibus, in quibus à iure non prohibentur.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus in quibus casibus possit dispensare.*

2 *An & quando in denunciationibus matrimonij.*

5 *Dispensare an possit cum coniuge si contraxit cognationem spiritualem post matrim.contractum.*

7 *Quando dispensat in matrim.impedimentis.*

9 *An cum minori, qui non habet ætatem ad contrahendum matrim.*

10 *Dispensatio Apost.requiritur*

Digitized by Google

tur inter consanguineos illegitimos vsq; ad quartum gradum.

11 Dispensare in votis, an, & quando possit Episcopus, & num. 13. cum seq.

17 An dispenset cum eo, qui habet votum religionis, ad petendum, si matrim. non est consummatum.

18 Vtrum cum eo, qui habet votum assumendi Ordines Sacros.

19 An in circumstantia Peregrinationis voti Papa reseruati.

20 Vel cum eo, qui vouit religionem arctiorem, vt laxiorem ingrediatur.

24 Irritare, vel commutare vota an, & quando possit Episcopus, & num. 25.

29 Relaxare, seu dispensare an, & quando possit in iuramentis.

31 Quis possit relaxare iuramenta Episcopi.

32 Citatio partis, an, & quando requiratur in relaxatione iuramenti.

34 Dispensare an, & quando possit cum corpore vitiatis, vel alijs.

37 Damnatus ad triremes, an possit habilitari ad executionem suorum Ordinũ expleto tempore.

39 An, & quando cum illegitimis Episcopus dispenset.

40 Professio in religione, quã irregularitatem deleat.

41 Irregularitas ex defectu natalium, quæ tollitur per professionem, an reuiuiscat ea annullata, iuxta S.C.T.

42 Quando Episcop. dispensat cum ordinandis in temporum interstitijs.

VIgesimum secundũ Priuilegium Episcoporũ est facultas dispensandi in eo, quod factum est, in casibus, in quibus à iure non prohibentur, *cap. nam concupiscentiam, de constitut.* Quãuis dispensare non possint super faciendo, scilicet, vt aliquid fiat contra Canones, nisi eis à iure permittatur, *cap. dilectus, de temp. ordin.* Aluarus Pelagius, *de planctu Ecclesiæ, lib. 1. cap. 50.* Scipio *de Rubeis in Apboris. Episc. verbo, dispensatio, & alij.* Et præcipuè in sequentibus, in praxi frequentioribus, licet aliter intelligendum sit de dispensatione circa Constit. Conciliares, vt diximus supra, *part. 2. cap. 22. nu. 17.*

1

Digitized by Google

2 Primò, igitur, Episcopus dispensat in denunciationibus matrimonij ex causa sibi bene visa, vt omittantur omnes, aut aliqua ipsarum, ante, & post consumationem matrimonij, iuxta S.C.T. *sess.*24.*cap.*1. *de matrim.* non tamen, vt fiant diebus serialibus, vt diximus supra, *part.*1.*cap.*25.

3 Causæ autem iustæ dispensandi plures afferuntur à DD. & signanter quando adesset suspicio, aut timor iniust impedimenti, iuxta S.C.T. *sess.*24 *cap.*1. *de refor.* vel contrahentes essent concubinarij, sed cõmuniter reputati cõuuges. Aut essent magnates, & valde noti, vel esset proximum tẽpus prohibitum nuptiarum. Aut quando constitutus in articulo mortis desiderat contrahere cum concubina. Item ob nimiam disparitatem contrahentium, vt per *Sanchez de matr.lib.*3. *disp.*9. & *Genuens. in praxi cap.*26.

4 In prædictis tamen casibus Episcopus prius debet se informare an aliqua impedimenta adsint, inter contrahentes, ne periculo exponatur impeditos coniungendi. Insuper antequam matrimonium cõtrahatur sunt adhibendæ diligentiæ præscriptæ à *Sacr.Cõgreg.* vt diximus supra, *par.*1.*cap.*30.

5 Et p.m. Episcopus si absque iusta causa dispensaret in denunciationibus, *Sanch.d.lib.*3. *disp.*8. & *alij*.

6 Secundò dispensat Episcopus cum cõiuge ad petendum debitum, si contraxit cognationem spiritualem post *contractum* matrimoniũ, *Tolet.lib.*5. *cap.*12. & *alij*.

Item cum eo, qui post contractum matrim. fecit votum simplex castitatis, vt possit petere debitum viuente coniuge tantum, *Gauante in man.verb. dispensatio*.

7 Tertiò, dispensat *in impedimentis*, quæ impediunt matrimonium contrahendum, sed non dirimunt contractum de quibus per *Tolet.lib* 7. *cap.*14. & 18. & *Gauante in man.verb. dispensationum.*28.

8 An autem, Episcopus possit dispensare cum minoribus, quando sunt propè ætatem debitam, & dubium est, an malitia suppleat ætatem.

9 Affirmatiuè resp. *Barbos.de iure Eccl. lib.*1. *cap.*11. *nu.*189. Quæ, tamen, causa cum non reddat tutum Episcopum dispensantem, propterea inoleuit vsus, vt habeatur recursus ad Sedem Apostolicam, & si minimum tempus, puta duorum mensium desit ad ipsam legitimam ætatem, vt fatetur *Corradus, lib.*4. *cap.*3. *num.*7.

10 Huius, occasione, obiter, est notan-

notandum, requiri dispensationem Apost. inter cõsanguineos illegitimos; vsque ad quartum gradum, sicut requiritur inter legitimos; nam appellatione cõsanguineorum veniunt etiã illegitimi, quando qui sententiam iure naturæ inspecto procedunt, ex eodem sanguine, *Bart. in l. pronunciatio § familia. ff. de verb. signif. & fuit resolutum per rotam in Pampilon. Capellaniæ, 4. Martij 1622. coram Remboldo, apud Viuian. de iurepatr. in fine oper. decis. 45.*

11 Quarto dispensat Episcopus in votis cum suis subditis, *cap. 1. de voto.* Exceptis tamen, votis castitatis perpetuæ, Religionis approbatę, Peregrinationis Romæ Hierosolymitanæ, & Compostellanæ, quę Papæ sunt reseruata, tam quo ad dispensationem, quam, quo ad commutationem, ita *Lessius lib. 2. cap. 40. dub. 13. & 18. num. 103. & 121. Faustus de tribus votis lib. 3. quæst. 8. & quæst. 40 & Barbosa de iure Eccl. lib. 1. cap. 11. num. 103.*

12 Requiritur, autem, iusta, & rationabilis causa dispensandi, & potissimum causæ sunt, scilicet malum inutile, vel maioris boni impeditiuum, & dummodo non fiat in prejudicium tertij, *Gauante, verbo votum, & Faustus d. lib. 3. quæst. 119. & lib. 4. quæst. 24.*

13 Quamuis in huiusmodi votis possint Episcopi dispensare si fiant in pœnam, & si votum castitatis non sit perpetuum, sed ad tempus, vt tradunt prædicti DD. vt si quis se non lusurum vouerat, sub pœna ingressus in religionem; in quo voto eius animus dirigitur ad vitandum ludum, & solum in pœnam ludi vouet religionẽ. Quod intelligit *Nauar. in summa, cap. 12. num. 43.* antequam peccetur contra principale votum, quorum opinionem satis probabilẽ, & in praxi tutam fatentur, *Sanch. de matr. lib. 8. disp. 10. num. 8. & disp. 15. num. 14. & Faustus dicto lib. 3. quæst. 100.* Nihilominus ipsi, cum aljis probabiliorem censent, posse dispensare ante, & post incursam pœnam, ex eo, quia in hoc, religio, siue castitas non vouentur, vt volitæ, sed tamquam non optatæ, & pœnæ grauissimè, & vt volitæ secundum quid, simpliciter autem, non volitæ.

14 Poterit quoque Episcopus dispensare in voto non fornicandi, vel non petendi debitũ, quia non sunt vota castitatis integræ, sed partis, *Less. cit. loc. Faust. quæst. 67. & qu. 71. & Gauante, num. 35.*

15 Item cum eo, qui voto simplici castitatis ligatus matrimonium de facto contraxit,

Digitized by Google

vt petat debitum secundum Sanch. d. lib. 8. disp. 12. & Faust. d. lib. 3. quæst. 84. & qu. 110. & qu. 111. Sed mortua vxore tota voti obligatio reuiuiscit, & tenetur castitatem seruare, Gauante d. verb. dispensatio, num. 36. & Barbosa alleg. 37. num. 9.

16 Sed si quis haberet votum simplex religionis, & de facto contraheret matrimonium, non posset dispensare ad petendum, vel reddendum debitum, quando, non dum est matrimonium consumatum, ex eo, quia cum tunc possit implere suum votum ingrediendo religionē, tenebitur ad id, Faustus qu. 85 qui alios refert.

17 Poterit, etiam dispensare cum eo, qui habet votum assumendi Ordines Sacros, quia non est votum castitatis, Nauar. d. 12. num. 47. & Faustus, quæst. 87.

18 An autem, possit Episcopus dispensare in circumstantia voti Peregrinationis Papæ reseruati, vt si quis vouit pedibus peregrinari, eat æques.

19 Affirmant Lessius d. lib. 2. cap. 40. dub. 18. & Faustus d. lib. 3. qu. 88. ex eo, quia tunc non dispensat in voto, sed in qualitate per accidens annexa, quæ non est reseruata.

20 Et idem censent, Scipio de Rubeis verb. votum, Faustus d. qu. 88. & alij, de eo, qui habet votum religionis arctioris, vt possit Episcopus cum eo dispensare, vt laxiorem ingrediatur, cum hoc non sit dispensare in substantia religionis absolutè.

21 Si quis autem, vouerit certū Monasterium, seu certam religionem intrare, si ibi non reciperetur, liber maneret à voto, & posset declarari absolutus, iuxta Doctrinā Nauar. d. cap. 12. num. 48. & aliorum quos refert, & sequitur Riccius, part. 1. decis. 75.

22 Irritare autem, non posset Episcopus vota secularium, & clericorum, ex eo, quia super eos potestatem dominatiuam non habet, sed spiritualem, cū irritatio sit annullatio voti facta ab eo, qui super hoc potestatem, & dominium habet, Faustus, lib. 2. qu. 7. & qu. 12. & alij.

23 Commutare, tamen, possunt Episcopi omnia vota simplicia suorum subditorum, præter ea, quæ reseruantur à Papa, Faustus lib. 4 quæst. 3.

24 Requiritur autem, ad commutandum votum, iusta, & legitima causa, quando commutatio fit in minus, aut in rem, de cuius æqualitate dubitatur, aut in æquale bonum; secus verò, quando fieret in id, quod

25 certo, & euidenter est melius,

Azor.

Digitized by Google

Azor. lib. 11. *cap.* 18. *qu.* 3. & *Faustus, d. lib.* 4. *quæst.* 20.

26 Causæ verò, commutandi vota sunt impossibilitas, seu incomoditas, vel maior vtilitas arbitrio Prælati, *Sylu. verb. votum*, 4. *qu.* 6. Et commutatio voti ad locum pium, tutius fit in fauorẽ eiusdem loci pij, *Naldus verbo votum, num.* 70.

27 Quintò, Episcopus facultatem habet relaxandi, seu dispensandi in iuramentis cum causa, & commutandi, prout de voto diximus, *Barbosa, de potest. Episc. alleg.* 36. & *de iure Eccl. lib.* 1. *cap.* 11. *num.* 203. *Suar. de relig. tract. de iuram. lib.* 2. *cap.* 40. *Faustus de trib. votis lib.* 3. *quæst.* 113. & *alij*.

28 Sed est obseruandum, quod si Episcopus denegaret concedere iuramenti dispensationẽ, siue relaxationem, quãdo eam concedere tenetur, tunc Archiepiscopus per appellationẽ aditus, poterit illam concedere, quia tunc est legitimus Iudex, *Sanchez in d. lib.* 4. *cap.* 38. *num.* 11. & *Merolla, tom.* 1. *disp.* 1. *cap.* 3. *num.* 532. & *Barbosa de iure Eccles. lib.* 1. *cap.* 7. *num.* 39.

29 Quis autem dispensare, seu relaxare possit iuramenta Episcopi. vide *Suar. tom.* 2. *de relig. tract.* 2. *de voto, lib.* 6. *cap.* 11. *Sanchez in summa, lib.* 4. *cap.* 38 *num.* 16. & *Merolla, tom.* 1. *disp.* 1. *cap.* 3. *numero* 535.

30 Vtrum verò, ad concedendam relaxationem iuramenti desideretur citatio partis.

Resp. requiri citationem partis, quando petitur relaxatio, vt penitus tollatur obligatio ex iureiurando contracta. Si verò petitur ad effectum agendi, seu intentandæ litis pro excludendo iurantis periurio, aut in excipiendo, non requiri, vt tradunt *Couar. lib.* 1. *variar. cap.* 4. *num.* 5. & *Genuens. in praxi, cap.* 4.

31 Sextò, Episcopi dispensant cum subditis in omnibus irregularitatibus, & suspensionibus ex delicto occulto prouenientibus vigore facultatis S. C. T. *sess.* 24. *cap.* 6. *de reform.* vt diximus supra, *cap.* 8. & declarat *Barbosa de iure Eccles. lib.* 1. *cap.* 11. *à num.* 135.

32 Item dispensant cum corpore vitiatis, siue defectum in corpore patientibus in leuibus vitiis, defectibus, vel debilitationibus, *Seraph. decis.* 125. *num.* 5. *Campanil. rubr.* 11. *c.* 17. *n.* 204. & *alij*. Et quinam dicatur corporalis morbus, vel defectus, qui ordinis executionem impediat, diximus supra, *part.* 1. *cap.* 8.

33 Sed an, & quando cum infamibus infamia iuris, vel facti Episcopus valeat dispensare, vide *Suar. de censur. disp.* 43. *sect.* 5.

Digitized by Google

sect.5.& Tolet.in summa lib.1. cap.57. & qualiter pœna infamię iuris tollatur. vide *Thesaur.de pœnis Eccles.par.1. cap.* 33.qui ibidem,*& part.2.verb. Missas,cap.5.*addit, quod pœna damnationis ad triremes infamat ex genere pœnæ, licet aliter sentiat *Rice.par.1.decis.*119 quem retulimus supra, *part.2. cap.8.num* 8. Quia successit in locum deportationis,vel damnationis in opus publicum per *l.ad tempus, ff. ex quib.caus.infam.irrog. & l.capitalium, ibi glos.ff.de pœnis,et Clarus,§ fin. quæst.67.* Quod procedere ait, *Thesaur.* si damnatio ad triremes esset ex causa famosa, & sic concordare nititur Doctores,quos pro vtraq; parte allegat, *Diana, part.4.tract.2. resol.*83.

34 Sed non est prætermittendum, quod nouissimè circa damnatos ad triremes adest decretum tenoris vt sequitur.

Feria V.die 4.Ianuarij 1635 *In generali Congr.S.R.& vniuers.Inquis.habita in Pal.Apostol, apud S. Petrum coram S.D.N.D.Vrbano,Diuina prouid.Papa VIII & Eminentiss. & Reu.DD.S.R.E.Cardinal.in Vniuersa Republ.Christiana aduersus hæreticam prauitatem generalitus Inquisit. à S.Sede Apostol. specialiter deputatis SS.D.N.D.Vrbanus prædictis,de causis animum Sanctitatis suæ mouentibus decreuit, vt in posterum,tam Presbyteri seculares qui cuiusuis Ordinis regulares damnati ad triremes perpetuo,vel ad tempus,& eam effectu fuerint in eisdem triremibus remiges, finito tempore dicta pœna,nunquam habilitentur ad executionem suorum Ordinum.*

35 Item posset dispensare ex legitima causa cum promotis per saltum si non ministrauerint in Ordine suscepto,iuxta disp.S.C.T. *sess.23.cap.14. de reform.* secus si ministrauerint in Ordine suscepto,*Rice.par.4. decis.*150.*& alij*.

36 Denique cum bigamis non potest dispensare siue bigamia sit vera,vel interpretatiua, sed solus Papa,*cap.vnico,de bigam. in 6.* Quamuis in similitudinaria posse dispensare asserant *Barbosa,alleg.49.num.26.Diana, part.3.tract.2. de irregul. resol.72. & Corrad. inprax. disp.lib.2.cap.11.*

37 Septimò dispensat Episcopus cum illegitimis ad minores Ordines,& beneficium simplex existente iusta causa, & suffragantibus meritis, iuxta *text.in cap.1.de filijs presb.in 6 & ibi glos. Sayr. de cens. lib.6. cap.11.Sà,verb.filius num.9.& Franc.Leo.part.2.cap.8.n.54.* Quod procedere,etiam in Canonicis

Digitized by Google

nonicatu Ecclesiæ Collegiatæ tradit *Barbosa de iure Eccl. lib.* 1 *cap.* 11. *num.* 162. vt diximus, *de oblig. cler. part.* 2. *num.* 89.

38 Sed obiter est obseruandū, per professionem in religione approbatam solum deleri irregularitatem cōtractam ex defectu natalium quo ad Ordines, etiã Sacros suscipiendos, & susceptorum vsu, & beneficium simplex, non autem quo ad Prælaturas, & Ecclesiasticas dignitates, quia tunc indiget speciali dispensatione, *glos. in cap* 1. *de filijs Presb. & Couar. in clem. si furiosus, part.* 1. §. 1. *num.* 6. Nec tolli irregularitatem, quæ est ex homicidio, vel bigamia, *Suar. de cens. disp.* 41. *sect.* 1. *& Thesaur. de pœn. d. part.* 2. *cap.* 2. *verb. illegitimus*.

39 Hinc est notandum, quod licet irregularitas ex defectu natalium tollatur per professionem, vt diximus, & tradunt *communiter DD.* Nihilominus, si idem post annullatam professionem in seculum rediret, non posset exercere Ordines susceptos, nec ad alios promoueri. Quia hæc irregularitas tollitur per professionem; Sed in casu prædicto non fuit vera professio, sed nulliter. Ideo non potuit dictam irregularitatem tollere, ita *Ricc. in praxi aurea, resol.* 311. *& Diana, tom.* 3. *tr.* 2. *resol.* 56. licet *Faust. de trib. vot. lib.* 5. *quæst.* 289. contrarium teneat.

40 Octauò, Episcopus dispensat cum ordinandis in interstitijs temporum cum legitima causa necessitatis, vel vtilitatis Ecclesiæ, *iux. disp. S. C. T sess.* 23 *cap.* 14. vt diximus supra, *par.* 2. *cap.* 10. *num.* 34.

41 Quando autem Ecclesiæ necessitas, vel vtilitas postulet, vt quis ordinetur non seruatis interstitijs, iudicio Episcopi relinquitur, & tunc verè postulat, vt ordinetur, qui habet beneficium, aut Capellaniam cum onere celebrandi Missas, & etiam qui in litteris, aut in virtute magnos fecit profectus, quia is ordinatus erit vtilis Ecclesiæ, *Diana, part.* 3. *tract.* 4. *miscell. resol.* 209.

42 Dispensatio tamen, Episcopi super interstitijs debet esse specifica, vel vt assumat ad ordines infra anni circulum ordinandum sciens, non esse lapsum tempus ab antea suscepto ordine ad sequentem, quia si ignorauerit, tacitè dispensare non videtur, *Carol. de Graff. de effect. cler. in prælud. num.* 342.

43 Insuper ad Episcopum spectat dispensare, etiam cum regularibus, ex causa sibi per Superiores regulares in dimissorijs manifestata, non autem ad

Digitized by Google

Superiores, vt censuit Sacra Congreg. cuius responsum referunt *Tamburin. tom.2.disp.2 quæst.22. & Nouar.part.2. de regul,ordin.in summa Bull.*

CAPVT VIGESIMVM tertium.

DE PRIVILEGIO DIspensandi in eorum constitutionibus.

SVMMARIVM:

1 *Dispensare, an possit Episcopus in suis Const.etiam Synodalibus sine causa, & num.5.*

4 *Superior, vel æqualis, an possit dispensare, absque causa in lege inferioris, vel æqualis prædecessoris.*

7 *Archiepiscopus, an validè dispenset in Decretis Concilij Prouincialis sine causa.*

8 *Episcopus, an astringatur quo ad vim coactiuam, & directiuam decretis Synodi diœcesanę.*

20 *Archiepiscopus, an teneatur, quo ad vim coactiuam, Decretis Synodi Prouincialis.*

VIgesimum tertium Priuilegium Episcoporũ, est facultas dispensandi in eorum constitutionibus absque causa, cùm ab eorumdem voluntate pendeat illarum vim, atque ideo possent illas omnino cassare ordinaria potestate, sicuti potest Princeps secularis in ciuili, validè sine causa dispensare, ita *Felin.& DD. in cap.at si clerici, S. de Adulterijs, de iudicijs, Sanch. de matrim.lib.8 disp.17. num.27. & Sayr. de cens.lib.6. cap.11.num.11.*

1

2 An, autem, idem dicendum sit circa dispensationem in Constit. diœcesanæ Synodi, vt Episcopus validè dispensare possit sine causa.

3 Dubitant aliqui apud *Sanchez d.l.8.disp.17.num.32.* Qui tamen, probabilibus affirmat cum *Barbosa, de potest Episcop. part.2.alleg.34 num.3.* eo, quia hoc casu dicitur dispensare in re propria, mutando propriam voluntatem, cùm solus ipse in Synodo habeat suffragium decisiuum, & potestas dispensandi commensuratur à potestate statuendi, & pœnam imponendi, ita *Franc. Leo, part.2.*

Digitized by Google

part. 2. cap. 8. num. 58. licet peccaret dispensando sine iusta causa, cum nemo sit eximendus à lege generali, absque iusta causa, *cap. cum omnes, de* Cõstitut. *Azor. inst. mor. part. 1. lib. 5. cap. 45. quæst. 3. Sanchez nu. 27. & Nauar. in man. prælud. 9. n. 14.* Qui tamen hoc explicat, esse culpam venialem, non dato scandalo, nec aliorũ notabili damno, aut legis grauitate, & idem tenent *Barbosa num. 4. Sanch. d. lib. 8. disp. 18. & Ricc. part. 4. decis. 122.*

4 Sed dubitatur Primò, an Superior, vel æqualis successor possit dispensare in lege inferioris, vel æqualis prædecessoris.

Affirmant *Suar. tom. 4. vbi de Indulg. disp. 56. sect. 2. num. 11. & Sanch. d. disp. 17 nu* 28. quia in voluntate Superioris est qua si eminenter inferioris voluntas, & successor æqualis reputatur quasi eadem persona ratione eiusdem Officij.

5 Secundò dubitatur si Cõstit. Synodales essent confirmatæ à Papa, an possit in eis Episcopus dispensare.

Negatiuè Resp. *Azor. Sayr. Sanch. & Ricc. locis cit.* Quia ex ea confirmatione gaudent auctoritate Papæ, & reputantur, ac illius leges.

6 Tertiò dubitatur, an Archiep. validè dispensare possit in decretis Conc. Prouincialis absque causa legitima.

7 Negant *Barbosa, d. alleg. 34. et Sanch. cit. loc.* Quia Archiep. est inferior Concilio Prouinciali, & ab ipso appellatur ad ipsam Synodum, tanquam ab inferiore ad Superiorem, *glos. fin. in cap. à collatione de appell.* nec Archiep. solus habet potestatem condendi statuta totam Prouinciam obligantia, vt patet ex *cap. nullus primas, 9. quæst. 3. & cap. sicut olim, de accusat.* Ideo dum non à solo Archiep. dimanant, nequibit ipse absque causa in eis validè dispensare.

8 Quartò dubitatur, an Episcopus decretis Synodalibus astringatur, quo ad vim coactiuam.

Aliqui affirmant. Nihilominus negat *Sanch. d. disp. 17. n. 34* Qui tantum quo ad vim directiuam teneri, fatetur sicut tradunt DD. Legislatorem suis legibus ligare.

9 Quintò dubitatur, an Archiepiscopus teneatur, quo ad vim coactiuam decretis Concilij Prouincialis.

10 Affirmatiuè respondit *Sanchez d. disp. 17. num. 37.* cùm sit inferior Synodo Prouinciali leges eas ferenti, & licet sit caput Concilij Prouincialis, quo ad effectum, quod ad eum pertinet vocario, & Congregatio

Digitized by Google

eius, & vt debeat habere primam Sedem, non tamen, vt sit Superior eius, vel maior, iam congregato, neque, quod habeat eamdem iurisdictionem, quam habet illud, sed est coiudex, & collega aliorum Episcoporum.

CAPVT VIGESIMVM quartum.

DE PRIVILEGIO cõcedendi dimissorias ad Ordines, etiam subditis Abbatibus, & alijs nullius diœcesis.

SVMMARIVM.

1 *Dimissorias ad Ordines dare ad Episcopum diœcesanum pertinet, & non ad alios nisi ex Priuilegio Apost.*

2 *Ordinandi nullius diœcesis accipiunt dimissorias à viciniori Episcopo, sed testimoniales à proprio prælato.*

3 *Capitulum Sede vacante, an possit concedere literas testimoniales.*

8 *Episcopus absens, etiam potest absenti dare dimiss. ad Ordines.*

9 *An dimissoriæ ad Ordines sint validæ mortuo concedente.*

10 *Dimissoriæ ad Ordines cõcedendæ sunt* Gracis *subiectis Episcopo latino ab eodem directæ* Episcopo *Graco in Vrbe degenti.*

12 *Vltramontani quomodo, & quãdo ordinandi sint.*

14 *Regularis Vltramontanus, an possit ordinari ab* Episcopo *Italo cum dimissorijs sui Prælati.*

15 *Episcopo suspenso, an possint subditi ordinari à proximiori.*

16 *Abbas, an, & quando possit concedere dimissorias ad Ordines.*

17 *Episcopus, an possit denegare suo subdito Ordines conferre, aut dimissorias concedere.*

19 *Inimicitiæ inter* Episcopũ, *& subditum, an præbeant causam promouendi à viciniori, sine dimissorijs.*

20 *Litteræ commendatitiæ an & quando possint denegari per Episcopum cleri-*

60

Digitized by Google

co proficiscere volenti extra diœcesim.

21 *Ordinatus prima tonsura cum falsis dimissor. vel subreptitijs, an gaudeat Priuil. cler. & num. 22.*

VIgesimum quartum Priuilegium Episcoporũ, est facultas conferendi Ordines, & concedendi dimissorias ad illos suscipiendos, non tantum proprijs subditis, & diœcesanis, sed etiã, clericis secularibus subditis Abbatibus, & alijs exemptis, aut Collegijs, & Capitulis quibuscumque intra cuius diœcesis fines eorum loca existunt, quamuis dicantur, nullius diœcesis, dum illas, exceptis regularibus subditis ipsismet Abbatibus concedere non possunt, nisi habeant Priuilegium Apostolicum, alias ordinati cũ dimissorijs Abbatis, etiam exempti incidérent in pœnas

1 Const. Bij II. incip. *cum ex Sacrorum*, apud *Sayr. de censur. lib. 4 cap. 14. num. 12. & S.C.T. sess. 23. de refor. cap. 6. & cap. 10 Thesaurus, de pœnis Eccl. par. 2. verbo ordo, cap. 20. Gauante in man. eodem verbo, & Scipio de Rubeis in Aphorism. verbo dimissoriæ.*

2 Ordinandis verò, nullius diœcesis conceduntur dimissoriæ à viciniori Episcopo, licet testimoniales dentur à Prælato inferiori, qui melius potest esse informatus de vita, & moribus illius, *Nouar. part. 1. de ordinand. extra temp. & Corradus in praxi disp. lib. 4. cap. 5. num. 48.*

3 *Est*, autem, obseruandum, quod non solum à clericis sunt obtinendę dimissoriæ prędictę ad effectum se promoueri faciendi ad alios ordines, sed etiam ab alijs ad huc Ordines non habentibus, *Nouar. nu. 8. & Barbosa de potest. Episcop. part. 1. alleg. 8.*

4 Huiusmodi, tamen, dimissoriæ non possunt ab Episcopis fieri directæ Abbatibus regularibus, facultatem habentibus primam tonsuram, & minores Ordines conferendi suis regularibus, pro eisdem Ordinibus conferendis, cum sit expressè prohibitum per Sacram Congreg. vt ait *Diana*, *part. 7. tract. 11. resol. 41.* & dicemus infra, *cap. 40. num. 9.*

5 Sed obiter hic est notandũ, quod Capitulum Sede vacante posset infra annum dimissorias ad Ordines concedere ei, qui est præsentatus à patrono laico ad beneficium Iurispatr. vt illud obtinere possit, *Garcia, part. 5. cap. 7. num. 95. & alij.*

6 Sic etiam, concedere potest Episcopo extero exercitium Ponti-

Digitized by Google

Pontificalium, *Quaranta, verbo Capitulum, Sede vacante,& & Cespedes, cap.4.dub.83.*

7 Similiter posset litteras testimoniales facere, vt ait *Barbosa, part.2.alleg.7.num.14.* licet *Moneta de commut. vltim. volunt.cap.10. nu.182.* referat, modernum Curiæ Romanę stylum habere, vt Sede Episcopali vacante, ipsæ quoque, testimoniales litteræ dentur ab Episcopo viciniori, vt fatetur *Diana part.1. tract.10. de suspens. resol.46.*

8 Sed dubitatur Primò, an Episcopus absens à diœcesi, possit dimissorias ad ordines concedere.

Affirmatiuè, vt diximus supra, *cap.2.num 36.* cũ hoc pertineat ad iurisdictionem volũtariam, & posset illas concedere clerico, etiam absenti, vt promoueri valeat ad titulum patrimonij, vt diximus supra, *part.2.cap.9.num.18.*

9 Secundò dubitatur, an dimissoriæ ad Ordines suscipiendos validè sint mortuo cõcedente.

Affirmatiuè, vt diximus *de Priuileg.cleric.cap.2 num 62.*

10 Tertiò dubitatur, an Græci subiecti Episcopis latinis Italiæ, & Insularum adiacentium, possint ordinari ab ipsis Episcopis latinis.

Resp. quod licet prefati Græci degentes in locis latinis, & eorum Ecclesiæ subiectæ sint, Episcoporum latinorum, visitationi, & Iurisdictioni seruatis eorum ritibus approbatis, *iuxta Bullam Pij IV. de anno* 1564. quam refert *Quaranta, verbo Græcorum ritus; Nihilominus* ordinantur cum dimissorijs Episcop. latinorum, ritu Græco ab Episcopo Græco in Vrbe degenti ad præscriptum Clemẽtis VIII. apud *Quarant. loco cit.*

12 Est tamen, hic obseruãdum, quod Vltramontani hodie nõ possunt ordinari, iuxta terminos, *text.in cap.1. de cleric. Peregr.* sed iuxta Seriem, & tenorem Decreti Vrbani VIII. incip. *Secretis*, quod refert *Corradus in praxi dispens. lib.4. cap.10.* ideſt, cum dimissorijs suorum Ordinariorũ recognitis, & probatis, ac subscriptis per Sanctæ Sedis Nuncios, seu Collectores in illis partibus commorantes, quæ subscriptiones à Generali Vicario almæ Vrbis recognitæ, & probatæ fuerunt, vt diximus *de oblig.cler.part.2.num.12.*

13 Quod non procederet contra Vltramontanum, qui in Italia haberet domicilium, vel beneficium, quia de iure communi potest à proprio Episcopo Italo ordinari, per *text.in cap.nullus, de temp.ordin. in 6.* ex eo, quia talis non potest absolutè

solutè vocari Vltramontanus, sed Italus, ita *Thesaurus, de pœnis Eccles. part. 2. verb. ordines, cap. 13.*

14 An, autem, regularis Vltramontanus possit ab Episcopo Italo ordinari virtute solum dimissoriarum Prælatorum.

Affirmat *Marchinus de Sacr. Ordin. part. 6. de lit. dimiss. ex eo*, quia in d. Decreto Vrbani VIII, non comprehenduntur regulares, cum sit pœnale; Nihilominus idem *Marchinus*, sibi contrarius *tract. 1. p. 5. cap. 3. nu. 7.* dicit comprehendi regulares in materia Ordinũ, & in statutis circa ordinãdos, etiam si non nominentur, vt aduertit, *Cespedes, cap. 4. dub. 68*

15 Quartò dubitatur, si Episcopus esset suspensus, an possint clerici illius subditi absq; suis dimissorijs ordinari à proximiori.

Affirmatiuè respondet *glos. in cap. eos qui, de temp. ord. in 6.* si suspensio fuerit manifesta, *Barbosa, de iure Eccl. lib. 1. cap. 33. nu. 75. Scipio de Rubeis, verbo dimissoriæ, num. 24. & Cenedo, qu. 38. num. 32.* vbi ait, quod tenentur ipsi ordinandi probare suspensionem per declarationem Metropolitani, alias non crederetur eis.

16 Quintò dubitatur, an Abbates, qui exercent iurisdictionem ordinariam, in aliquo territorio, priuatiuè, quo ad Episcopum, & habentius visitãdi; & Synodum congregandi, possint clericis sibi subditis cõcedere dimissorias ad ordines, nõ obstante d. Decreto S. C. T. *cap. 10. sess. 23.*

Affirmatiuè respõdent *Tamburin. de iure Abb. tom. 2. disp. 2. qu. 16. nu. 2. Barbosa, p. 2. alleg. 7 nu. 8. Campanil. rubr. 9. cap. 8. num. 4 Diana, part. 7. tract. 2. resol. 4. Thesaurus, de pœnis Eccles. par. 2. verbo ordines, cap. 20 & alij*, ex eo, quia contra prædictos Abbates non intrat dicta dispositio S. C. T.

17 Sextò dubitatur, an Episcopus post legitimam requisitionem possit denegare suo subdito ordines conferre, seu dimissorias concedere.

Et non posse denegare Ordines, aut dimissorias ei, qui obtinet beneficium, vel est in dignitate Ecclesiastica constitutus, fatetur, *Barbosa, de iure Eccles. lib. 1. cap. 33. num. 76. ex cap. ex tenore, de temp ord. in 6.* nisi desint in eo debitæ qualitates, aut habeat Canonicum impedimentum. Alijs verò, nõ tenetur ordines conferre, stante Decreto S. C. T. *sess. 21. c. 2. de refor.* ibi, *nisi illis, quos Episcopus iudicauerit assumendos.* Quæ verba cùm denotent boni viri arbitrium, hoc est voluntatem rationi submissam, *glos. in*

Digitized by Google

in cap.2. de corp. vitiat. verbo visum. Ideo si Episcopus legitimè non interponat arbitriũ suum, Deum solummodo iudicem habebit,& proinde non dabitur appellatio,quia Superior non potest animum,& cõscientiam inferioris immutare, *Couar.var.lib.2.cap.12.num.3. vers.ab eo, & Ricc. in praxi, part.1.resol.587.*

18 Ex stylo tamen, seu praxi Curiæ Romanæ, vt testatur, *Corradus in praxi disp.lib.4. cap.5.nu.13.* committi solet,ad instantiam illius,qui promoueri vellet, ordinario viciniori, quatenus iterum requisito ordinario oratoris,eiusq;Procuratori Fiscali audito,si idem ordinarius ipsum oratorem ad dictos Ordines promouere, aut ei litteras dimissorias dare recusauerit,causamq; legitimam suæ recusationis non adduxerit,ipsum Oratorem absq;litteris dimissorialibus Ordinarij sui,constito tamen,eidem Ordinario viciniori prius per legitimas probationes de vita, & moribus, legitimisq;natalibus,& alijs requisitis qualitatibus suis,promoueat,&c.

Et in hoc casu solent litteræ Apostolicę super hoc committi ordinario viciniori tantum, absque consueta clausula, *vel de eius licentia, &c. & à quocumq; &c.*

19 Insuper committi solet per signaturam, ex causa inimicitiæ, Ordinario viciniori, vt attento, quod inter clericum Oratorem, & Episcopum suũ, notoriè vertuntur inimicitiæ, absquè litteris dimissorijs dicti Ordinarij, ab Ordinario viciniori, constito illi prius, per legitimas probationes de prædictis inimicitijs, ac de vita, & moribus, &c. Idem Orator promoueatur, vt fatetur idem *Corradus loco cit.num.56.*

20 An,autem, *Episcopus possit* denegare clerico proficiscere volenti extra diœcesim litteras commendatitias.

Resp. quod regulariter non sunt denegandæ, vt fatetur *Campanil.rubr.9. cap.6. nu.4.* nisi haberet beneficium requirens residentiam, aut esset ordinatus in Sacris ad titulum Patrimonij pro vtilitate, aut commoditate alicuius Ecclesiæ, quia ea durante tenetur eidem inseruire, *Cãpanil. loco cit.num.5. & add. ad Quarant. verb.ordo*; Non tamen possent denegari clerico adscripto seruitio alicuius Ecclesiæ, iuxta S. C. T. *sess.23. cap.13.* prout seruatur in praxi, *Donat.Ant. de Marinis quot. resol.cap.107.*

21 Denique est obseruandum qualiter ordinatus cum falsis dimissorijs non gauderet fori Priuilegio, iuxta Bullam Vrbani

Digitized by Google

bani VIII. quæ incipit *secretis*, §.4. vt diximus *de Priuil. cler. cap.7.num.29.*

22 Si verò quis ordinaretur litteris dimissorialibus veris, sed subreptitijs, ob falsam, & dolosam suggestionem factam Episcopo nō incideret in pœnam falsantis dimissorias, sed aliqui probabiliter dicunt, quod incurrit in pœnas promoti sine dimissorijs, & sine licentia sui Ordinarij, ita *Quaranta, verbo ordo, & Suar. de censur. disp.31. sect.1. num.36.* Nihilominus, contraria sententia, quæ est communior docet, non reddi nullas dimissoriales Ordinarij, ob istam causam, vt testatur *Thesaurus loco cit. & in verbo. Gratia cap.8.*

CAPVT VIGESIMVM quintum.

DE PRIVILEGIO IVrisdictionis delegatæ à iure, & ab homine.

SVMMARIVM.

1 *Delegata iurisdictio in quibus casibus* Episcopo *tribuatur à iure, vel ab homine, & à num.5.*

6 *Abbatum exemptorum negligentia in supplenda, quam iurisdict. habeat* Episcopus.

10 *Visitare potest Capitula exempta Cathedralium.*

11 *Cognoscere de subrept. & obrept. gratiæ Apost.*

12 *Distributiones quotidianas constituere.*

13 *Coadiutores dare Parochis imperitis.*

14 *Parochus quando dicatur imperitus.*

17 *Visitare potest Monast. commendata, vbi non viget regul. obseruantia.*

18 *Visitare* Ecclesias *nullius ad quem* Episc. *spectet.*

19 *Prohibere potest* Episc. *quæ vitanda sunt in celebrat Miss.*

20 *Notarios Iudicis Ecclesiast. examinare.*

21 *Procedit in omnibus, quæ spectant ad correptionem morum.*

22 *Cognoscit de patronatibus minus legitimè constitutis.*

24 *Episcopus quando procedit de iure vti deleg. Apost. an censendus sit Iudex ordin. vel delegatus.*

Digitized by Google

VIgesimũ quintum Priuilegium Episcoporũ est potestas iurisdictionis delegatæ, quæ eis tribuitur à iure, & ab homine, nam de iurisdictione ordinaria, diximus supra, *cap.* 2.

1 Delegata Iurisdictione ab homine, Episcopi conferunt beneficia per obitum, aut per resignationem, aut per deuolutionem, seu alio quouis modo Sedi Apostolicæ vacantia, quando eis litteræ Apostolicæ diriguntur, & tunc nonnulla obseruare debent pro illarum exequutione, *Franc. Leo, in Thes. fori Eccles. part.* 2. *cap.* 2. *à num.* 2. *cum seq. & alij*,

2 Sic etiam delegata iurisdictione ab homine procedunt Episcopi in dispensationibus matrimonialibus, quæ quacumque auctoritate concedendæ extra Romanam Curiam, committuntur Ordinarijs locorum, qui eas obtinent, & quæ gratiosè conceduntur, suum effectum sortiri non possunt nisi prius ab eisdem tanquam Sedis Apostolicæ delegatis Summariè tantum, & extra iudicialiter cognoscatur, expressas preces subreptionis, vel obrectionis vitio non subiacere S.C.T. *sess.* 22. *cap.* 5. *de reform. Leo d. par.* 2 *cap.* 2. *n.* 49.

3 Item Episcopi tanquam Sedis Apost. delegati in commutationibus vltimarum voluntatum Apostolica auctoritate concessarum cognoscere debent Summariè, & extra iudicialiter, an in precibus quidquam tacita veritate, vel suggesta falsitate fuerit narratum, priusquam cõmutationes exequutioni demandentur, iuxta dispositionem S. C. T. *cap.* 22. *eadem sess.* 22.

4 In litteris Apostolicis in forma si in euidentem, & monitorialibus pro occultis Apostolica auctoritate concessis, ordinarij *pro illarum* exequutione delegantur, & sic in omnibus causis, & casibus, tam gratiam quam iustitiam concernentibus, quæ à Sede Apost. Episcopis committuntur auctoritate delegata procedunt, *Leo, d. par.* 2. *cap.* 2. *nu.* 51. & de hac delegata iurisdictione non nulla diximus, *de Priuileg. cler. cap.* 2. *à nu.* 83. præcipuè quam sit durabilis, quando expiret morte, vel cessatione Officij delegantis, vel morte, aut cessatione Officij personæ, cui commissa est.

5 Delegatam Iurisdictionem habent Episcopi à iure in pluribus casibus, in quibus tanquam delegati Sedis Apostol. procedere possunt, vbi ordinaria iurisdictio non se extendit, (vt in exemptos) vel aliter eorum esset arctata potestas, &

Digitized by Google

& hæc iurisdictio à iure concessa est, tam iure veteri, vt in *cap. irrefragabili, §. caterum, de off. ord. & in cap. ad abolendam, de haret. cum alijs*, quam etiam nouo, præcipuè à S.C.T. & signanter in seq.

6 Primò, in supplenda negligentia Abb. exemptorum, & specialiter, vt in eorũ Monast. lectio Sacræ Scripturæ habeatur S. C. T. *sess. 5. cap. 1. de refor. Tambur. de iure Abb tom. 3 disp. 2. qu. 5.* Huic, autem, decreto Concilij satisfieri in praxi si lectio Sacræ Theologiæ Scholasticæ habeatur, fatentur *Nald. verb. legere, & Cespedes, cap. 16. dub. 254.*

7 Insuper Paulus V. de anno 1610. *In Const. incip. Apostolicæ*, ordinauit, vt in omnibus Monasterijs lectio linguarum Græcæ, Latinæ, & Hebraicæ, habeatur, & à regularibus ad discatur, *Ricc. in praxi, part. 3. resol. 369* Et sub Vrbano VIII. emanauit decretum Sacr. Congreg. quod refert *Leczana, in summa, verbo, lectio, tenoris v3. Lectio Sacræ Scripturæ, vel casuum conscientiæ bis in hebdomada præscriptis diebus in singulis Monasterijs, vel Conuentibus habeatur ad quam fratres omnes conueniant eaq; absoluta, mutua collatione circa explicatam Doctrinam se se vtiliter exercent.*

8 Et generaliter supplent Episcopi negligentiam exemptorum in multis tanquam Sedis Apost. delegati, *cap. 1. de iurep. & Clem. quia contingit, de relig. dom.*

9 Secundò, in prouidendo de Vicarijs cum assignatione congruæ portionis fructuum in Ecclesijs, quæ residentiam requirunt, vbi beneficiatus est legitimè dispensatus non residere, ex S.C.T. *sess. 6. cap. 2. de reform. Barbosa, de iure Eccles. lib. 1. cap. 11. num. 215.*

10 Tertiò in visitandis Capitulis, & Canonicis Ecclesiarum exemptis, S. C. T. *sess. 6. cap. 4. Leo, num. 64.*

11 Quartò, in cognoscendo de gratiæ subreptione, & obreptione, quæ super absolutione publici criminis, aut remissione pœnæ, falsis fuerit precibus à Superiore impetrata, *cap. ex parte, de off. ordin. & cap. si quãdo, de rescript. S. C. T. sess. 13. cap. 5. de reform.* & idem de dispẽsationibus obtentis ex eod. Trid. *sess. 22. cap. 5. de reform.* Idemq; in cõstitutionibus, vel cõsuetudinibus à Sede Apost. approbatis de faciendis compositionibus pro collatione, vel missione in possessionem de Canonicatu, vel similium, ex eodem S. C. T. *sess. 24. cap. 14. de refor. Leo, part. 2. cap. 2. n. 79. & Barbos. d. lib. 1. cap. 11. n. 217.*

Digitized by Google

12 Quintò,in diuidendis distributionibus quotidianis ex tertiæ partis deductione constituendis, vbi non sunt, vel tenues habentur,ex eodē S.C.T. *sess.21.cap.3.de refor.Leo,n.67.* Quæ tertia pars in distributiones conuertenda non potest deduci,nisi ex Canonicatibus, & alijs beneficiis residentiam requirentibus in Cathedralibus, seu Collegiatis, & debet deduci de fructibus non secundum antiquam taxam, sed secundum verum valorem currentem,*Garcia,de benef.part 3 cap.2.num.467.& cap.4.nu.22. Barbosa,cit.lib.3.cap.18 nu.19.*

13 Sextò, in deputandis coadiutoribus, aut Vicarijs cum parte fructuum illiteratis, & imperitis rectoribus Parochialium, si alias sint honestæ vitæ, *S.C.T. sess.21.cap.6.de reform. Leo,num 71. & Barbos.d.lib.3. cap.19.num.12. Si* vero turpiter,aut scandalosè viuunt,postquam præmoniti fuerint poterit coercere, & castigare, & si adhuc incorrigibiles perseuerarent eos beneficijs, iuxta Sacr.Canon. Constit.priuare possunt exceptione, & appellatione quacūq; remota, *S.C.T. d.cap.6.*& debet præcedere trina monitio, *Diaz. in pract. crim.cap.73.*

14 Tunc autem Parochus diceretur imperitus ad effectum, vt possit ei dari coadiutor vigore *S.C.T.*quando esset persona inhabilis ad explicandum ea,quæ incumbunt muneri, & oneri beneficij, quod habet,& secundum dignitatem, statum, & Officium, ad quod *assumitur.cap.1.cum seq.dist.23. Ricc. in praxi, part.4.resol.*547.& *Barbosa,d.lib.3.cap.*10.*nu.*13. Nec appellatio à d. deputatione coadiutoris esset admittenda nisi quo ad effectum deuolutiuum ex *Sacr.* Congreg. vt ait *Riccius d.par.4.resol.*546.

15 Sed obiter est *hic notandū*, quod Episcopus non posset ad examen vocare clericos promotos à suo prædecessore, nisi post promotionem aliqua noua causa superueniret, *cap.accepimus de etat.& qualit. Scipio de Rubeis, in Aphor. verb Episcopus.*

16 *Septimò*,in transferendis beneficijs ex Ecclesijs, quæ vetustate,vel alias collapsæ sunt, & ob eorum inopiam nequeunt restaurari,vocatis ijs, quorum interest, in matrices, vel alias Ecclesias locorum eorumdē, vel vicinorum, eorum arbitrio, cum facultate in eis Altaria, vel Capellas sub eisdem inuocationibus erigendi, & onera transferendi, iuxta *S. C. T. sess.21. cap.7. de reform. Leo d.cap.2.num.73.*

17 Octauò,in visitandis Monasterijs,

Digitized by Google

steriis, & beneficijs commendatis, etiam exemptis, in quibus non viget regularis obseruantia, ex eodem S.C.T. *sessio. 21. c. 8. de reform.* sed vbi in similibus vigeret regularis obseruantia, si eorum Superiores admoniti intra sex menses nō visitauerint, aut correxerint, *Leo cit. nu. 74. & Scipio de Rubeis, verb. delegatus.*

18 Nono, in visitandis beneficijs exemptis nullius diœcesis, si fuerit proximior Episcopus, vel à Concilio Prouinciali deputatus, *S.C.T sess 24. c. 9. de reform Leo d. c. 2. num. 74.*

19 Decimo, in prohibendis, & ordinandis, quæ in missarum celebratione, vel vitanda sunt, vel seruanda, *iuxta S.C.T. sess. 22. in decr. de obser. in celebrat. missar.*

20 Vndecimo, in examinandis Notarijs Iudicum ecclesiasticorum, & si idonei non fuerint ab officio cohibendis, S.C.T. *sess. 22. cap. 10. de ref. Leo, n. 76. & de Rubeis cit. nu. 17.*

21 Duodecimo, in his omnibus ordinandis, & moderādis, quæ ad visitationē, & morum correptionem subditorū spectāt, S.C.T. *sess. 24 cap. 10. de refor. Leo, nu. 77. de Rubeis, n. 18.*

22 Decimotertio, in cognoscēdis de patronatibus, quorumcumq; beneficiorum, & dignitatum, minus legitimè constitutis, & acquisitis, ex eodem S.C.T. *sess. 25. c. 9. de refor. Barbos de iure Eccl l. 1. c. 11. n. 227.*

23 Tandem in nōnullis alijs casibus, de quibus, *supra p. 1. c. 3. & c. 16. & in hac p. 3. cap. 13. 14. & 19.* & notāt *Leo, & Barb. cit. locis.*

24 An autem Episcopi in casibus, in quibus de iure procedunt tāquam Sedis Apost. delegati censēdi sint Iudices ordinarij, vel delegati.

25 Diuersimode scripserūt Doctores, vt est videre apud *Rice. in praxi aurea resol. 449. Sāch. de matr. lib. 8. disput. 2. Cened. pract. q. 34. & Moron. respons. 82.* Nihilominus aliqui distinctionc vtuntur, dicentes, Aut iurisdictio absolute conceditur cum clausula, *auctoritate nostra, seù tāquam Sedis Apost. delegati*, & tunc licèt commissio fiat cum illa, ad quę aliàs Episcopi iurisdictionem habebant, Iudices delegati censentur, *Garcia. de benef. par. 5. c. 7. nu. 48.* & alij apud *Barb. par. 3. alleg. 92. & de iure Eccl. libr. 1. c. 11. nu. 228. & colligitur ex c. cum aliquibus, de rescrip. in 6.* Aut in concessione adijcitur particula, *etiam tanquam Sedis Apost. delegati*, & tunc veramq; potestatem habent *Moronus, in respons. moral. resp. 82. & Cespedes, cap. 24. disput. 397.* si verò in concessione nulla adijcitur

Digitized by Google

citur clausula, sed remouetur obstaculum exemptionis, vel priuilegij, vt cum dicitur, *procedant contra regulares non obstan. priuil. & cæt.* tunc quia Papa mandat, vt procedatur non obstante priuilegio cẽsentur delegati, quando verò, nõ mandat, sed tantum dat facultatem procedendi contra regulares, tunc censentur ordinarij, dum remouetur impedimentum exemptionis cognoscendi de causis regularium, in quibus aliàs de iure communi procedebant, vt diximus *supra cap. 19 Barb. all. 92. & Merolla, tom. 3. disp. 7. c. 5. nu. 411. qui alios allegant.*

26 Quando igitur Episcopus procederet vti ordinarius, posset appellari ad metropolitanum, quando verò procederet vti delegatus, ad Papã appellatur. Et si semel elegerit procedere via ordinaria poterit retrocedere, eligendo viam delegatam, *Abb.* & *Felin. in c. ex officij, de præscrip.* & *Meroll. cit. nu* 401. *cum alijs.*

CAPVT VIGESIMVM Sextum.

DE PRIVILEGIO testamẽta faciẽdi ad pias causas decedentium ab intestato.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus, qua & quando disponere possit ad pias causas decedẽtium ab intestato, & quàm quantitatem nu. 4. & 7.*

6 *Decretum Sac. Cong. refertur circa consuetudinem Episcop. testandi ad pias causas.*

9 *Testamenta predicta ad pias causas, an possint fieri pro inhabilibus ad testandum, vel si essent filij famil. & n. 11.*

VIgesimum sextum priuilegium Episcoporum est facultas testamenta faciendi, seù disponendi de moderata bonorum quantitate ad pias causas decedentium ab intestato, vbi tamẽ vigit consuetudo, quę cum sit rationabilis seruanda est, *c. fin. de*

1 *consuetud.* fundatur enim in refrigerio animarum existentium in purgatorio, in restitutione, forsan, malè ablatorũ, & in præsumpta mente testatoris, qui si casum inopinatæ mortis præuidisset, aliquid prò sua anima iuxta omnium generalem consuetudinem reliquisset, *gl. in l. stale* | *pactum, ff.*

de

Digitized by Google

2 *de pactis*, cũ certius fiat huiusmodi disposítio pro anima defuncti ab Episcopo patre animarum, quã ab hęredibus fieri soleat. Prętęrquamquod Episcopus est protector omnium miserabilium personarum, qui debet illis fauere, & subuenire, *c. super quibusdam, de verb. significatione, Nouar. de priuil. miser. pers. priuileg. 90.* sed defunctus dicitur miserabilissima persona, qui omni auxilio de-
3 stitutus est, vt dicit *Afflict. in Constit. Regni, instrum. nu. 23.* Ideò conueniens est, vt Episcopi ordine, aliquid prò eius anima defuncti, qui ab intestato decessit in pias causas erogetur, *Genuens. in praxi cap. 96 & Nauar. par. 2. tit. de testam. ad pias causas.*

4 Sed dubitatur primò, quam quãtitatem poterit Episcopus disponere ad pias causas de bonis prædictorum, vbi adest consuetudo.

5 Resp. quòd gerere se debet, tànquam prudens, & piùs pater familias, & lenitudinẽ seruare, & vti bonus vir, cuncta rimari, nàm cum in iure non sit determinata quantitas, dicẽdum est, arbitrio eiusdem Episcopi esse remittendum, ex regula, quia iudicis arbitrio relinquuntur, quę sub certa regula claudi non possunt, *Menoch. de arbit. iudic. in prob. n. 5.* Ideò debent Episcopi, Deum ante oculos habere, & disponere de quantitate moderata bonorum, maximè vbi defunctus habet filios, & hęredes consanguineos, quia eleemosina est quoq; suos addiuuare, & illi pręferendi sunt extraneis, cum teneatur quis diligere suos, eisq; potiùs subuenire, quam extraneis, *Abb. in cap. 1. de cohab. cler. & mulier.* nam prudenter non facit, qui extraneum, consanguineo præfert, *Ricc. in praxi par. 4. resolut. 78.* & in hoc referunt decretum Sac. Congreg. *Genuens. in d. c. 96.* & *Nouar. d. par. 2. tit. de testam. ad pias causas* his verbis.

6 *Sacra Congregatio negotijs Episcoporũ deputata facto verbo cũ* S. D. *N. Clemente VIII. decreuit, quòd vbi viget consuetudo, qua solent Episcopi disponere de quarta bonorum mobilium decidentium ab intestato, non ità ad rigorem quarta prædicta æstimari debet, sed vocatis hæredibus, certum quid personarum conditione, & hæreditatis valore perpensis absque vlla diminutione prò suffragio animæ defuncti, de hæredum consilio erogetur.*

7 Quòd si in aliqua diœcesi esset determinata quantitas vsq; ad quam fieri debeat supradicta disposítio, illa est seruanda, *Puteus, decis. 176. lib. 3.* & *Ricc. in*

Digitized by Google

in praxi d. part.4. resol.78.

8 Secundo dubitatur an *Epi*scopus possit condere testamentum ad pias causas, quando moritur tur inhabiles ad testandum.

9 Affirmat *Riccius, d.p.4. resol. 79.* ex eo quia inhabiles ad testandum secundum verioré opinionem, ad pias causas testari possunt, dum ad pias causas omnis iuris ciuilis solemnitas remissa est, & meravoluntas de iure gentium spectatur, *cap.relatum, de testam.* præterquam in inhabilibus ex defectu intellectus, vt sunt furiosi, mente capti, infantes, & pupilli, qui testari non possunt p *text.in l.1.C.de Sacr.Eccl.* vt per *Tiraquell.de priuileg.pia causa priuil. 79.*

10 Vndè posset Episcopus testamentum prædictum facere, etiam si decedens ab intestato, esset mutus, & surdus, nam licèt regulariter testamentum mutu factum non valeat, *l.iubemus, & ibi glos.C.de testam.* nihilominus testamentum ad pias causas nutu factum valet, *glo. in cap. cum tibi, de testam. Covar. in d. c.cũ tibi de testam. nu 6.& Tiraquell. cit. loco.*

11 Tertio dubitatur an Episcopus possit facere testamentũ ad pias causas filij familias decedentis ab intestato.

Affirmatiuè resp. *Riccius d. resol.79.* de peculio, tamèn adventitio, non autem de profectitio, quod pertinet ad patrẽ, vt in *§. acquiritur nobis, instit. per quas personas nobis acquiritur*, ex eo, quia filius familias potest testari ad pias causas de de peculio aduentitio.

CAPVT VIGESIMVM Septimum.

DE PRIVILEGIO cognoscendi causas ad forum Ecclesiasticum spectantes in prima instantia, vt infra biennium terminentur.

SVMMARIVM.

1 *Cause in prima instantia nõ possunt ab alijs iudicibus auocari ab Episcopo.*

3 *Nullitatis professionis cause an sint terminanda infra biennium.*

4 *Archiepiscopus, an possit auocare causam à suffraganeo, quando ex dilatione partium est elapsum biennium, vel ex qualitate cause.*

5 De-

Digitized by Google

5 *Delegationem impetrans à Papa an possit ei renũciare, & agere contra primo iudicem.*

7 *Iudex debet pluries requiri adhoc, vt constet de eius culpa, si intra biennium nõ fuit causa terminata.*

8 *Quando, & in quibus causis non habeat locum* S.C.T. d. disp. num. 9. & 14.

11 *Auditor Camerę, causas obligationis cameralis potest ad se auocare.*

12 *Auditor Camera est iudex cõpetens exequutionis poss. benef. vigore breuis Apost.*

14 *Conseruatores regularium an teneantur terminare causas infrà biennium.*

15 *Archiep. an possit auocare causam à suffraganeo ante biennium, si posset, & nollet expedire carceratũ.*

18 *Appellatio iuxta S.C.T. à qua sententia sit admittenda.*

19 *Quando ab interlocutoria sit admittenda appellatio.*

VIgesimumseptimum priuilegium Episcoporum est, vt causę omnes ad forum Ecclesiasticum spectantes coram ipsis in prima instantia agitentur, & infra biennium terminentur, prout seruat stylus Romanę Curiæ, & statuit *S.C.T. sess. 24. de refor. cap. 20.* ità vt iam hodiè, nec 1 Auditor Cameræ, nec quiuis alius iudex possit de eis cognoscere in prima instantia, nec monitoria decernere ad extrahendas partes à suis domicilijs, *Riccius p. 4. decis. 271. & 273. Barb. de iure Eccl. lib. 1 cap. 11. nu. 119. & alij*, immò addunt, *Riccius d. par. 4. decis. 296. & Barbosa, nu. 118.* nequè alios superiores, etiam Nuntios Apost. vel Legatos de latere specificam potestatem maiorẽ non habentes causas in curijs Ordinariorum pendentes posse ad se auocare, nisi per viam legitimę appellationis, ad ipsorum tribunalia deferantur, & ità declarauit Sacra Congr. Conc. sub 21. *Iulij* 1640. cum litteris directis Illustr. D. Nuntio Neap. his verbis *Ill. & Reuerend. vti frater*: Cõquesti sũt *plures Episcopi, & signanter Puteolanus, quòd in præiudicium iurisdictionis Episcopalis amplitudo tua, causas ad forum Ecclesiasticum pertinen. cognoscere attentet, etiam in prima instantia; cumq; id repugnet dispositioni S.C.T. sess. 20. cap 24. de refor. nec non facultatibus istius*

Digitized by Google

nũtiatura, alias in hac S.Cong. discussis. Ideò Eminentiss. Patres eiusdem S.C. interpretes amplitudini tuæ significandum mandauerunt, vt omninò se abstineat ab huiusmodi cognitione iux. præscriptum S.Conc. & limites facultatum suarum non excedat, quod amplitudo tua ad amussim exquatur, & bene valeat in Domina Roma die 21. Iulij 1640. Amplit.tuę vti frater Io:Baptist. Card. Pamphilius. Franc.Paul. S.Cõg. Cõc.Secr.

Quamuis hoc de Papa non intelligatur ob supremam potestatem, & iurisdictionem, quã habet in Ecclesia, *Can. cũ Ecclesia, & c.nunc 9.q.3.*

3 Sed an hoc decretum S.C. T. habeat etiam locũ in causis nullitatis professionis, Affirmãt *Riccius d.p.4.decis.273.n.7 & Cespedes, c.3.dub.46.*

4 Elapso, tamen biennio, si causa non terminatur, liberum erit partibus, vel alteri illarũ iudices superiores competentes adire, qui causam in eo statu, quò fuerit assumant, & quã primum terminari curent; nec antea alijs committi possunt, nec auocari, neq; appellationes ab eisdem interpositæ per superiores quoscumq; recipi possunt, vt determinat S.C. T. loco cit, licèt possit postea impetrãs delegationem causę à Papa, re integra, ei renunciare, & agere causam corã primo iudice, vt notant *Nauar. cons.1. de offic.& pot. iudicis deleg. p.1. lib.1.edit.2.et Scipio de Rubeis, Aphoris. verb.deleg nu.6.*

6 Est autem obseruandum, q in casu, quò causa intra biennium non terminatur, *vt concedatur auocatoria, necessariũ* est, vt ex parte iudicis nolẽtis, vel non curantis causam expedire, detur culpa, ac defectus appareat: quia si per illum nõ stetit, quominus intra bienniũ causam diffenierit, sed id prouenit ob difficultatem, vel grauitatem causę, aut partium cauillationes, elapso biennio non habet locum appellatio, *Leo, in Thes. fori Eccl. par.2. cap.2. Rice. in praxi aurea resol.334. Quaranta verb. Archiep. auct. sub nu.20. & Genuens. in praxi c.88. nu.5.*

7 Sed, vt constet de culpa iudicis debet pars sæpè requirere, & de hoc coram superiore instare, vt tradunt *Gramat. voto 31.nu.13. Riccius par.4.decis. 120. & alij.*

8 Est quoque obseruandum, quod præfata non habent locum in Curia Romana, vbi lis, seù instantia numquam extinguitur, nisi per sentẽtiam, *Barb. de pot.Ep. par.3.alleg.81. n.11.*

9 Nequè, procedunt in causis, quę iuxta canonicas sanctiones, apud Sedem Apost. sunt

sunt tractandę, vel quas Papa per speciale rescriptum signaturę manu propria subscriptũ, committeret, vel ad se auocaret, vt habetur *in d. S.C.T. sess.* 24. *c.*20. *vers.* ab his excipiuntur, *Merolla to.*3. *disp.*7. *cap.*5. *n.*63. per oppositionem namq; manus Papę, nõ habet locum d. dispositio Concilij, *Rise. p* 9. *collect.* 423.

10 Similitèr dicendũ est, quod non habent locum, ratione celebrati contractus, vel delicti commissi, ex eo, quia S.C.T. nõ subtulit modos legitimos, quibus, quis, ex iuris dispositione, fortitur forum, *Leo in d. p.*2. *c.*1. *num.*75.

11 Item Auditor Camerę causas obligationis Cameralis in partibus existentes, auocare potest, quamuis extra curiam, & licèt pendeant coram Ordinarijs, *Grat. discept. forens. cap.* 118. *in fin. Lancell. de attent. lite pend. ad. lim.*15. *nu.*3. *Gen. in praxi cap* 117. & *Riccius, praxi aurea resol.* 342.

Et Auditorem Camerę esse solũ executorẽ, & iudicẽ ordinariũ obligationis Cameralis, priuatiuè, quò ad omnes, tradunt, *Marches. de commiss. appell. à cam. oblig. cap.*16. *num.*8. *Vestr. in praxi lib.*2. *cap.* 40. & *Rota diuers. p.*3. *lib.*3. *decis.*60. Ideò obligatio facta in forma Camerę coram Episcopo, non habet effectum executiuum sine brachio A.C., sed poterit creditor ea vti, ac si esset alia obligatio solita fieri in partibus iuxta consuetudinem regionis, nam solus A. C. poterit, iuxta suas facultates carcerare, & excommunicare sic obligatos, & nullus aliis ferre poterit censuras, quia ipse solus priuatiuè, quò ad alios, est iudex competens, & exequtor cameralis obligationis, & quidquid alij iudices attentauerint, est irritum & inane, *Genuens. loco cit. & alij.*

12 Sic etiam prædicta non procedunt, quando per breue Apostolicum capitur possessio beneficij, & aliqui volunt illius executionem impedire, quia tunc etiàm, in prima instantia, potest causa in Romana Curia tractari, quoniam Auditor Camerę similium causarum est iudex competens, vt censuit Sacra Congreg. *Leo, d.p.*2. *c.*1. *nu.*74. & *Merolla d. disp.*7. *cap.* 5. *nu.*65.

13 Sic etiam, dicendum est in causis possessionis beneficiorũ Sedi Apost. reseruatorum, quia possunt ab Auditore Camerę, seù alio delegato Apost. cognosci, prout seruat quotidiana praxis signaturę, & notat Leo *d. c.*1. *n.*76.

14 An autem d. decretum S.C. T. habeat locum etiam in con-

Digitized by Google

seruatoribus Regularium.

Negatiue respond. *Barb.de pot. Ep.alleg.*81.*nu.*13.*ex sententia Sac. Congr.*

15 Sed dubitatur primo,si causa criminalis esset in expeditione ante biennium, & reus in carceribus detentus instaret expediri, & Episcopus posset causam expedire, & nollet, an possit ab eo auocari causa, ab Archiep.antè biennium.

Et posse appellari ad Archiep.de iure communi,ob denegatam iustitiam, & expeditionem causę, tradunt *Abbat. in cap.ex parte* 2.*de appellat.* & *Felinus, in c.pastoralis de offic. Ord.* Qui tamē prefiget terminum ad expediendum,aliàs ipse expediet, *Genuens. in praxi, c.*88.*nu.*4.

16 In Curia, tamèn, Archiepisc. Neap. adest *Ritus decimus*, in quò expressè habetur, quòd ob denegatam iustitiam à suffraganeo, cognoscit ipsa Curia Archiep.

17 Et idem,vt ait, *Genuens.loco cit.* videtur dicendum post S.C. T. cuius intentio non fuit, vt hac occasione Episcopi vexarent subditos,carcer. enim sēper grauat.

18 Secundo dubitatur, à qua sententia, & grauamine debeat admitti appellatio.

Respōdetur de iure canonico à quocumq; grauamine datur appellatio,vt tradiderūt Doctor.antiqui,per *tex.in l.*1.*ff.de appellat. Abb. in c.vt debitus honor, de appell. sed ex dispos.*S. C.*T. sess.*13.*c.*1.non admittitur appellatio,nisi à diffinitiua, *vel* ab ea interlocutoria, *quę vim* diffinitiuę habet, & *cuius* grauamē per appellatio*nem*,à diffinitiua reparari nequit,& ideò non obstāte appellatione ab interlocutoria,vti posset Episcop. sua iurisdictione, *cap.Romana, S.si verò, & S.non solum,de appellat.*quia donec datur inhibitio à iudice ad quem, nūquam est suspensa iurisdictio iudicis, à quò.

19 Quę autem interlocutoriæ vim diffinitiuè habeant ad effectū admittendi appellationē, iuxta mentem S. C. T.

Resp. quamplures enumerat *Rice.in praxi, p.*4.*resol.*484 & signantèr 1. quando Iudex sententiam tulit, & in expensis non condemnauit. 2.à negatione copię actorum. 3.ab obseruatione iudicij. 4.à decreto Iudicis declarantis se competentem. 5. quando Iudex pronūciat probationes admittendas esse, vel non. 6.à pronuncia non rectè fuisse appellatum, vel non esse deferēdum appellationi. 7.à decreto procedendum esse ad vlteriora super libello oscuro. 8. à breuiori termino à Iudice assigna-

to.

Digitized by Google

to. 9. à præcepto Iudicis de soluendo. 10. super recusatione Iudicis, & sic fore, vel ne suspectum. 11. quando incidenter pronunciat super alimentis. 12. si Iudex recusat admittere exceptionem contra testẽ ex aduerso examinandum. 13. à præcepto de residendo. 14. à datione insolutum. 15. à sententia de exequenda alia sẽtentia. 16. à decreto appellationem fuisse desertam, & sententiam translatam in rem iudicatam, vt quia intra terminũ à iure præfixum, non se præsentauit appellans, & declaratum est, quod appellatio remanet deserta; secùs, autem, quando lis esset finita, per tres conformes, à quibus non licèt tertio appellare, vel quando non fuit appellatum à sententia, vt ait *Rice. in praxi d. par. 4. resol.* 485. conciliando opiniones, *Maranta tit. de appell. nu.* 191. & *Facchin. contr. iur. lib.* 5 *c.* 29. 17. à sententia taxationis, & executionis expensarum, quãdo proceditur à Iudice commissionis, cum pos sit reus grauari, excedendo modum taxationis, *Gratian. discept. forens. par.* 2 *cap.* 348. secùs, autem, quando diffinitiua exequitur post tres conformes de iure canonico, vt in *Clem.* 1. *de re iudicata*, *Couar. pract. c.* 25. *n.* 9. quia tunc non admittitur dicta appellatio, qa depẽdet à causa principali propter reseruationem in dicta sententia factam, *Mandos. de inhibit. q.* 106. *Lancellott. cit. loco limit.* 11. *nu.* 3. & *Ricc. d. p.* 4. *resol.* 489.

CAPVT VIGESIMVM Octauum.

DE PRIVILEGIO DE putandi Fiscum, & Ministros Curiæ Episcopalis.

SVMMARIVM.

1 *Fiscus potest accusare Clericos de quocũq; crimine.*
2 *Fiscus in iure quid significet.*
3 *Quas pœnas infligere potest Episcopus prò delictis ad Ecclesiast. forum spectantibus.*
6 *Pœnam delicti, an possit remittere.*
7 *An facere indultum illis, qui aliorum delicta detegunt.*
8 *Indultum an possit facere Episcopus in ingressu, sicut Principes.*
9 *Fiscus an appellet à sententia contra se lata.*

Vi-

Digitized by Google

VIgesimumoctauum Priuilegium Episcoporum est facultas deputandi Fiscum, vt tradit *gl. singularis in c. quia diuersitatem, de conces. præbend.* qui quocumq; crimine Clericos accusare poterit, & cùm Episcopus sit Iudex ordinarius Ecclesiasticus, habet in sua diœcesi, & territorio liberam potestatem inquirendi, & vulciscendi de criminibus ad Ecclesiasticum
1 forum spectantibus, *capit. 1. & ibi glo. de offic. ordinarij*, *Couar. var. resol. c. 9. nu. 11. Diaz in praxi crim. cap. 6. nu. 48. Merolla tom. 3. disp. 7. cap. 5. nu. 83.* & *Genuens. in practicab. Ecclesiast. quæst. 251.* vbi concludit, ꝙ Fiscus Ecclesiæ habet omnia Priuilegia Fisci secularis.

2 Fiscus autem, nil aliud significat, nisi ærarium, vt notat *Gothofred. in suis notis ad rubr. C. de iure Fisci*, vel Cameræ Principis, prout colligitur quidquid ad illius commodum pertinet pecuniarum, vt fatetur post alios *Carena de offic. S. Inquisit. par. 1. tit. 9. §. 1.* & huius ærarij, seu Cameræ, & Fisci, Adrianus Imperator primus omnium, aduocatum creauit, quẽ Fisci aduocatum nominauit, *Tapia de iure regni lib. 2. titul. de offic. Aduoc & Procur. Fisc. in rubr. nu. 12.*

3 Prò criminibus, autem, & delictis puniendis, Episcopus habet carceres, & potest infligere pœnas carceris, detrusionis in Monasterium, exilij, & triremium, & aliquando pœnã pecuniariam, iuxta personarũ, & criminum qualitates, *Diaz, in praxi cap. 137. cum seq. Farinac. in praxi q. 19 nu. 15. Clarus, §. fin. q. 67. nu. 70. & alij.*

4 Habet quoque facultates deputandi ministros, & executores cum qualitatibus necessarijs ad rectè exercendam iurisdictionem Ecclesiasticam, vt diximus supra *cap. 2. nu. 3.*

5 Sed dubitatur primo, an Episcopus possit remittere pœnam delicti post condemnationem.

Aliqui affirmãt. Alij negant apud *Genuens. in praxi, c. 57.* & *Rice. in praxi, p. 1. resol. 305.*

6 De consuetudine, tamèn, & quasi possessione Episcopi hodie faciunt gratiam de omnibus delictis, quamuis ad maiorem cautelam, in prolatione sententiæ, soleat Vicarius adijcere clausulam (salua moderatione, & commutatione Episcopi) vt notat *Rice. cit. resol. 304.* & quando pars esset in iudicio, gratia debet fieri, data cõpetenti satisfactione, vt diximus supra, *p. 1. cap. 28 nu. 21.*

7 Secundo dubitatus, an possit Episcopus facere indultum illis,

Digitized by Google

illis, qui alios delinquentes reuelarent.

Affirmatiuè respondet *Rice. p.2.decis.270.* iuxta tradita per *Farinac.in praxi,de inquis. q.6. nu.*14.ex quò interest reipublicę, vt delicta puniantur.

8 Non,tamèn, posset Episcopus in ingressu facere indulta reis, quę faciunt Principes, vt censuit Sacr. Congreg. Episc. teste *Gauante in man.verb jũrum Episcopale.*

9 Quarto dubitatur,an Fiscus Curię Episcopalis appellet à sententia contra se lata in criminalibus.

Affirmatiuè resp. *Baiard. ad Clar.quæst.94.n* 24. & *Præsid. de Franchis decis.*148. *&* 270. de iure communi, ad *text.in l. illud,* 2.*ff.de appellat. & l.*1. C. *de sent. contra* Fiscum *latis*, & ità obseruatur in Cur. Archiepisc.Neap.*Riccius p.*2.*decis.*81. & *Nouar.p.*1. *tit.de appell.*

CAPVT VIGESIMVM Nonum.

DE PRIVILEGIO canon. Concilij Viennensis, & Bullæ cęnæ.

SVMMARIVM.

1 *Episcopum percutiens, aut aliàs offendens incidit in excom. Clem. si quis, de pœnis, & canon.*11. *bullæ cęnę.*

4 *An Episcopus electus, sed nondum consecratus, aut qui renunciauit Episcopatui gaudeat hoc priuilegio.*

8 *Ciuitas, quando priuatur Episcopali dignitate.*

VIgesimumnonum Priuilegium Episcoporũ, est canonis editi à Clemente V. in Concilio Vien. qui habetur, *in Clem. si quis suadente,de pœnis*, in quò Clemens statuit, vt percutiens suadente diabolo, Episcopum, vel capiens,banniens, vel hoc mandans, sociùs, consiliarius fautor,&c. sit ipso facto excõmunicatus,à qua excommunicatione non possit absolui,nisi per Summum Pontificem, excepto mortis articulo, Præter aliàs pœnas ibi præscriptas, & obseruat *Aluarus Pelagius de planctu Ecclesiæ lib.*1. *cap.* 50. *vers.generalitèr.*

2 Gaudent, quoque, Episcopi protectione canonis 11. *Bullæ in cœna Domini*, prò dilucidatio-

Digitized by Google

tione, cuius canon. nonnulla refert *Sayr. de cens. lib. 3. c. 15.*

3 Insuper occidens Episcopũ tenetur *l. Pompeia, de Parricidis, Farinac. in praxi quæst. 112 nu 131.* & *Thesa. de pœnis Eccles. p. 2. verb. iniuria, c. 4.*

4 An, autem, Episcopus tantum electus gaudeat hoc priuilegio.

5 Negatiuè resp. *Nouar. in summa c. 27. nu. 67. Tolet. lib. 5. in explic. d. bulla, §. 8. Scipio de Rubeis in Aphoris. verb. consecratio, & alij.*

6 Sed quid si esset Episcopus consecratus, & renunciauit Episcopatui.

7 Et dicendum est gaudere priuilegio huius canonis, etiã si renunciasset loco, & dignitati, nàm hac renunciatione, non dicitur renũciasse, quò ad potestatem; sed solũ quò ad executionem, & exercitium, ita *Duard. ad bull. cœnæ lib. 2. can. 11. quæst. 8.* & *Scipio de Rubeis verb. renunciatio.*

8 Sed huius occasione est hic obseruãdum, quod Ciuitas occidens proprium Episcopum priuatur dignitate Episcopali, *iux. text. in c. ità nos, 25 q. 2.* & ibi *glo. Farin. in praxi, qu. 112. n. 131.* & *Thesaur. de pœnis Eccles. par. 2. verb. iniuria, cap. 4.*

9 Sunt quoque alij casus, in quibus ciuitas priuatur Episcopali dignitate, vt in *cap. fælicis de pœnis, in 6.* & *in cap. 3. §. præterea, de electione in 6.* & *obseruat Thesaur. d. p. 2. verbo conclauis cap. 8.* & *verb. Maiestatis lesæ c. 2.*

10 Sed in casibus supradictis, tunc Ciuitas dicitur deliquisse, quando ciues conuenerunt ad tale factum, non vt singuli, sed vt vniuersi, idest si in ciuitas fuit super hoc in forma solita congregata, & negotium fuit propositum, & consultatum, & communiter deliberatũ, iuxta tradita per *Thes. cit. loco par. 1. cap. 40.*

CAPVT TRIGESIMVM

DE PRIVILEGIO fori.

SVMMARIVM.

1 *Episcopi speciali reseruatione immediatè subiiciuntur summo Pontifici.*

2 *Episcopi Principes sunt Ecclesiarum.*

3 *Inquisitores an possint procedere in causis S. Offic. contra Episcopos.*

9 *Torqueri an possint, existentibus indicijs.*

11 *Ar-*

Digitized by Google

11 *Archiep. cognoscere an possit de causis ciuilibus suffraganei, & an sit Iudex Vicariorum.*

13 *Officialis Metropolit. prohibetur censuras in Episcop. suffrag. proferre.*

14 *Concilium Prouinciale, an possit formare processum contra Episcopum suffraganeum.*

15 *Episcopus pèndente inquisitione an prohibeatur exercere Iura Pontificalia.*

TRigesimum Priuilegiũ Episcoporum, est fori, dum speciali reseruatione ipsi, & eorum causę Summo Pontifici immediatè subijciũtur, *cap. quamuis, 3. qu. 6. & c. frater, 16. qu. 1.* non vt eius Vicarij, sed vt Princi-
1 pes, vt ait *Cardinal. Bellarminus tom. 1. controuers. libr. 1. cap. 3. in fin. vers. de Ecclesia tamen*, iuxta illud *Dauid Psal. 45 pro patribus tuis nati sunt tibi filij, constitues eos Principes super omnem terram*, quam prophetiam *Augustt. Steuchius in eumdem locum*, de Ecclesia, secundum veriorem sensum interprætatur: cum quà Psalmista loquatur, dicatq; ei, quòd pro patribus, quos liquit, vt superioribus dixerat: *& obliui-scere populum tuum, & domum patris tui*, nunc ei vicem reddens Deus, spondeat ei, *quod pro patribus tuis nati sunt tibi filij*, Apostoli videlicèt, in locum quorum Episcopi successerunt, quos etiam constituit Principes super omnem terrã. Quia illi terrarum orbem vniuersum subiugauerunt sub suaui iugo Christi, atq; Orbem domuerunt vniuersum non ferro, sed ligno, perducentes omnes gentes ad adorationem Vnius, Triniq; Dei. Eundemq; sen-
2 sum affert S. August. in hunc locum, relatus *per Vrbanum secundum in canone, qui vices, 6. distinction. 68. quò loco sequentibus loquitur, pro patribus tuis nati sunt tibi filij. Quid est pro patribus tuis nati sunt tibi Filij? Patres missi sunt Apostoli, pro Apostolis*, filij nati sunt tibi, constituti sunt Episcopi, & infra, filios genuit Ecclesia: constituit eos pro patribus suis Principes super omnem terram, & hunc sensum, sequitur etiam *Excellentiss. D. Aloysius Sanseuerinus Princeps Bisiniani in Cathena Patr. in Psalmos. to. 1. vt fatetur Maranta contr. iur. tom. 3. resp. 84. nu. 35.*

Quòd si extra Romanam Curiam causę cõtra Episcopos essent committendę requiritur speciális commissio Papę iuxta

Digitized by Google

disp.S.C.T. *sess.24.cap.5.de ref.* & tunc delegatus in his causis non posset alteri subdelegare, *Barb.p.3.alleg.112.*

3 Et quamuis inquisitores possint procedere contra omnes quauis dignitate Illustres, nisi expressè à iure reperiantur exceptuati, vt in casu extrauag. cum *Matthus, de Hæreticis, cũ alijs tumulatis à Diana part.4. tract.8.resol.24. & resol.25. & part.5.tract.9. de excom. resol.* 51. Nihilominus exceptuantur Episcopi, iuxta *tex.in cap. inquisit.de hæreticis in 6.* Carena *de offic.* S.*Inquisit. p.1. tit.5. §.9.n.75.* cùm alijs, qui id limitant, vt non procedat, si Epi-

5 scopus esset hæreticus manifestus, & suspectus de fuga, prout etiam (aiunt) in hoc casu, non prohiberi inquisitorem secretas assumere informationes, vt eas ad Supremũ Tribunal trãsmittat, *Dian.d. tract.8.resol.21*

6 Quãdo autem citari possint ad personaliter comparendum habetur in eodem S.C.T. *sess. 13.cap.6.de reform.* & *Gratian. discept.forens.lib.1.c.169. n.15.*

7 Et quidquid fuerit de iure antiquo circa causas Episcoporum, iuxta *tex.in cap. si quis Episcopus 6.q.4. & cap.cum accusatus 3. q.6.* vt obseruat *Barbosa d.alleg.112.* ex dispositione tamen S.C.*T.d sess.24.cap.5 vers.maiores*, causæ ciuiles, &

8 criminales leues, seu minores Episcoporum, in Concilio Prouinciali cognosci, & terminari possẽt, vel à deputandis ab eodem, *Leyua, in exam.Epis.lib. 4.cap.18.Genuens.in praxi cap. 89.nu.9.& alij.*

9 An, autẽ, Episcopus torqueri possit.

10 Negant *Brun. de indicijs & tortura par.2.q.4.nu.19. & Farin.in praxi eod.tit.q.41.nu.92.* ex eo, quia positi in dignitate, non possunt torqueri, tanto magis *Episcopi*, qui tenent culmen dignitatum, *capit. venerabili, de præbendis, & glo. in c.licet 2.eo tit.in 6.* Sed quãdo fuerint contra eos vrgentissima, vel grauissima indicia, solent pœna extraordinaria condemnari, iuxta ea, quæ tradit *Anton.Gomez, var. resolut. to.3 cap. 13. rubr. de tortura reor.n.28.* & sequitur *Farinac. d.nu. 92.*

11 Est, etiam, obseruandum, quod licet Archiepiscopus dicatur Iudex ordinarius Episcoporum suæ Prouinciæ, *c.Pastoralis, de offi.Ordin.vbi Panorm. Sbrot.de effic. Vic. lib.2. qu.58. Genuens.in praxi c.88. & Merolli.tom.3. disp.7.c.5. num.553. cum alijs.*

Nihilominus, non posset cognoscere, nisi de causis ciuilibus tantum suffraganeorum, *c.cognouimus 10.q.5.* ita *Abb.in d.c.*

Digitized by Google

de pastoralis, licèt non desint aliter sentiētes, vt notāt *Quaranta, verb. Archiep. Auct. n. 10. Merolla eit. loco, & Rice. in praxi resol. 22.*

12 Et Quāmuis sit Iudex Vicariorum suffraganei quādo delinquunt in officio, secùs tamē erit si extra officium, *cap. 1. de offic. Vic. in 6. Quaranta, Genuens. & Rice. citloc.*

13 Est tamèn obiter, hic obseruandum, quòd ob Reuerētiam Pontificalis dignitatis, prohibetur officialibus Metropolitani Censuras in suffraganeos proferre, *cap. 1. §. fin. de offic. Ord. in 6.* & obseruat *Barb. de iure Eccl. lib. 1. cap. 12. nu. 47.*

14 An autem Concilium prouinciale possit formare processum contra Episcopum ad effectum transmittendi illud ad Papam.

Nequaquam, quia prohibitus in aliqua causa iudicare, censetur pariter prohibitus assistere, & formare processum, & ità censuit Sac. Congr. cuius respons. refert *Rice. p. 4. dec. 142. & in praxi p. 4. resol. 451.*

15 Tertiò dubitatur, an pendēte inquisitione Episcopus possit iura Episcopalia exercere.

Affirmatiuè resp. *gl. in cap. sapè de accusat.* & *Riccius in praxi p. 4. resol. 132. cum alijs.* Quia nō prohibetur illa exercere pendente inquisitione, & appellatione.

CAPVT TRIGESIMVM Primum.

DE PRIVILEGIO exemptionis à solutione decimarum.

SVMMARIVM.

1 *Decimas soluere non tenētur Episcopi ex Prædijs mensę Episcopales secus propter prædia patrimonialia.*

3 *Decimę, an debeantur ex Prædijs mensę Episcopalis si in alium sint translata per venditionem.*

TRigesimumprimum Priuilegium Episcoporū, est exemptio à soluendis decimis de prędijs Ecclesiasticis, quę sunt de mēsa Episcopali nisi Summo Pontifici, iuxta *text. in c. quæsti 16. q. 1.* & ibi *gl. & Doct. Abb. in cap. 2. nu. 6. de decimis*, quia nullibi cauetur eos teneri soluere decimas. Vndè immunes erūt, tàm a decimis personalibus, quàm realibus saltem, quò ad mensam Episcopalem, eiusq;

1 prædia, *Moneta, de decimis cap. 5. nu. 23. Suarez, to. 1. de relig.*

Digitized by Google

lib.1.de diuino cultu cap.17.nu. 12. & alij.

2 Sed dubitatur primo,an Episcopi teneantur ad decimas psonales, aut prædiales ex Prædij, Seculari, ac patrimoniali titulo, possessis.

Resp.inspecto iure communi, non tenentur ad decimas personales, sed ad prædiales ex prædijs, quæ seculari ac patrimoniali titulo possident, vt tradunt *Steph. Fagundez de quinque Præcep.Eccl.præcep.5. lib.2.nu.10. Scipio de Rubeis in Aphoris verbo, decima & alij communiter.*

3 Secundò dubitatur si prędia mensæ *Episcopalis* in alium transferantur per venditionẽ, seruatis,de iure seruandis,an subijciantur decimis.

Affirmatiuè respondẽt *Suarez d.cap.17.nu.20. Bonacina de præcept.disput. vltima pu.3. quæst.5.nu.12. & alij, vt diximus de Priuilgijs Clericorum cap.4.nu.32.*

CAPVT TRIGESIMVM Secundum.

DE PRIVILEGIO erigẽdi baldacchinum in Ecclesijs regularium.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus, quando cõpellere possit regulares renitẽtes erigere baldacchinum.*

4 *Episcopi exteri an possint erigere baldach. in Eccl. regul. de cõsẽsu dięcesani.*

6 *Baldachinũ an possint erigere Episcopi in Ecclesijs regularium, ipsis inuitis, quando Abbates ex Priuilegio certis diebus celebrare solent sub baldachino.*

7 *Abbates habentes vsũ baldachini, an possint illud erigere in Ecclesia monialium subiectarum.*

TRigesimum secundum Priuilegium Episcoporum, est facultas erigendi Baldachinum in Ecclesijs regularibus exemptis existentibus in dięcesi,quoties eos, ibi,Pontificalia exercere, aut,in Pontificalibus adesse,induti cum mitra,& assistere,vel cum sola cappa interesse contingerit,& pro eo tẽpore, quò Põtificalem functionem exercebunt, vel dum actus ipsi in Pontificalibus peraguntur sub Episcopali solio,seu Pontificali faldistorio sedere, & stare, prout

Digitized by Google

prout solēt in propria Ecclesia, iuxtà decretum Sacr. Congr. sub Clemente VIII. 10. *Iunij* 1603. *incip. decet*, quòd referūt *Quaranta verbo, Priuilegia regul. Tamburin. de iure Abb. tom.* 1. *disp.* 15. *quæst.* 15. *nu.* 5. & *Nouar. p.* 1. *tit. de Baldacchino* & si Episcopus in dictis Ecclesijs celebraret competeret circulum canonicorū, vt dicemus *infra. cap.* 38. *nu.* 7.

2 Et quàmuis, ante emanationem præfati decreti, nō potuerint prohiberi Episc. ab exēptis, erigere baldacchinum in eorū Ecclesijs, & exercere ea, quæ in eodem decreto cōtinentur, *Clem. Archiepisc. de Priuilegijs.* Nihilominus antea oportebat agere corā superiore exēptorum, vt fatentur *Cardinal. in d. Clem. Archiepiscopo, §. finali*, & *Riccius par.* 3 *decis.* 21. Hodiè,

3 tamen, vigore præfati decreti, regulares inobedientes possūt per Episcopos censuris compelli, & etiàm excommunicari, vt notant *Campanilis in diuersor. rubr.* 9. *cap.* 5. *nu.* 3. & *Franc. Cespedes c.* 13. *dub.* 222.

4 Sed dubitatur primo, an Episcopi exteri possint de consensu diœcesani erigere baldachinum in Ecclesijs exemptis regularium.

Affirmat *Nouar. d. p.* 1. *tit. de baldachino*, quia quæ sunt iurisdictionis possunt delegari, *ex tex. in cap. Aqua, de consecr.* & confirmatur à pari quia Ecclesia potest consecrari ab alio Episcopo de consensu diœcesani, vt tradūt *Miranda in man. tom.* 2. *q.* 38. *art.* 1. *concl.* 3. & alij apud *Barbos. par.* 2. *alleg.* 27. licèt aliter sentire videatur *Cespedes, d. dub.* 222. *nu.* 7.

5 Secundo dubitatur, quid dicendum si locus exemptus, non est intra fines diœcesis, sed est nullius, & in eò prælatus loci habet Episcopalem iurisdictionem in subditos Clericos, & Laicos.

Resp. in dicto loco exempto Episcopus nullam habet iurisdictionem, nisi in tribus casibus, vt diximus supra *p.* 2. *c.* 3. *num.* 3.

Tertiò dubitatur, an possint Episcopi vigore præfatī decreti, S.C. etiam inuitis regularibus illis diebus, erigere baldacchinum, & Pontificalia exercere in eorum Ecclesijs, quando Abbates habent priuilegium vt sub baldachino, & cum Pontificalibus celebrent.

Et affirmatiuè respondendū videtur, iuxtà tenorem præfati decreti, quàmuis aliter sentiat, *Cespedes d. cap.* 13. *dubit.* 222. *nu.* 2.

7 Quarto dubitatur, an Abbates habentes vsum baldachini possint illud erigere in Ecclesijs monaliū subiectaraū.

Af-

Digitized by Google

Affirmatiuè resp. *Pelizzarius, de monialib. cap. 9. qu. 21. & Cespedes d. cap. 13. dub. 222. nu. 9.* ex eo, quia in decreto Sacr. Congreg. habetur, in proprijs, eorum domibus, sed tales sunt Ecclesię monialium subiectarum, ideò illud erigere possent.

CAPVT TRIGESIMVM Tertium.

DE PRIVILEGIO Auctoritatis, & vsus Pallij.

SVMMARIVM.

1 *Vsus Pallij conceditur à Papa Archiep. & aliquibus Episc.*

3 *Pallium petitur intra tres menses à die consecrationis.*

5 *Archiep. quę possit exercere ante receptum Pallium, & an percipere Ecclesiæ prouentus.*

8 *Pallio quo in loco, & quando vti possit, & quid si trăsferatur ad aliam Ecclesiam, n. 14.*

19 *Pallium si casu amittatur, quid faciendum.*

21 *Ordines conferre, & alia Episcopalia exercere qño possit Archiep. si esset inuitatus ab alio Episcopo, vt eius nomine illa exerceat*

23 *Qui renunciauit Archiep. an possit vti Pallio.*

24 *Coadiutor Archiep. an possit vti Pallio.*

TRigesimumtertiũ Priuilegium Episcoporũ, est Auctoritas, & vsus Pallij, *cap. 1. de Auct. & vsu Pallij*. Quòd Archiepiscopo instanti, petenti, & exigentibus meritis datur, à Papa, & aliquibus Episcopis ex speciali priuilegio, vt Episcopo ostiensi ad ostia Tiberis Fluuij, Sacri Card. Collegij Decano, quia Papam consecrat. Papiensi in Lombardia. Lucẽsi in Tuscia. Bambergensi in Germania; & Quinqueclesiẽsis in Vngaria, sicut referunt *Durant. de Rit. Eccles. lib. 2. c. 9. nu. 43.* & *Barb. de Iure Eccl. lib. 1. cap. 7. nu. 103.*

1

2 Et per Pallium cõfertur nomen Archiepiscopale, & plenitudo Pontificalis officij, & non ante fortitur nomen Archiepiscopi, *cap. nisi specialis, de Auct. & vsu Pallij Diana, p. 3.*

Digitized by Google

par. 3. tract. 6. miscell. 1. ref. 37.

3 Petitur autem Pallium ab Archiep. electo post bullas expeditas in cancellaria humiliter, & instante à Sede Apost. intra tres menses à die consecrationis, *Abb. in cap. ad honorem, de Auct. & vsu Pallij.*

5 Est autem obseruãdum, quòd Archiep. antè receptionem Pallij nil interim de Ecclesiæ prouentibus recipere potest, vt in *extrauag. com. prima de elect. Prosp de August. ad Quarant, verb. Arch. auct. vers. 32.* & *Barbos. de iure Eccles. lib. 1. cap. 7. nu. 111.*

5 Sed dubitatur primò, quæ exercere possit Archiepiscopus antè susceptionem Pallij.

Resp. quòd licet si confirmatus, & consecratus, & habeat expeditas bullas ante realem susceptionem Pallij nõ potest deferre ante se crucem, neque conficere chrisma, nec basilicas consecrare, aut conferre ordines, neque alia exercere, quæ sunt ordinis Episcopalis, nec Concilium Prouinciale conuocare, vt habetur, *in titulo, de Auctor. & vsu Pallij, & cap. quòd sicut, §. super eo, de electione*. Et si Episcopus esset in Archiepiscopum promotus, neque ordines cõferre posset, vt Episcopus, nec Archiepiscopus. Quòd verũ cẽset *Prosper de August. loco cit.* de Clericis sui Archiepiscopatus, quia tũc videtur conferre Ordines iure suo, & tanquam Archiepiscopus in subditũ suum, & ità intelligi, *text. in d. c. quòd sicut, §. super eo*, Quamuis antè Pallij susceptionem possit alteri cõmittere, *gl. in cap. 1. de translat. Episcop.* dummodo non sit in mora illud petendi, *Genuens. in praxi cap. 88. nu. 23.* & *Quarranta in d. verb. Archiep. auctoritas vers. 32.* & *Barb. d. lib. 1. c. 7. nu. 113.*

Valeret, tamẽ, exercere, quę sũt iurisdictionis, ante susceptum Pallium, exceptis casibus in iure expressis. Vndè posset excommunicare, absoluere, conferre bẽneficia, dispensare in votis cum subditis, relaxare iuramenta, & similia, *capit. nisi specialis, de electio.* & ibi *Abb. Merolla, tom. 1. disp. 1. cap. 3. nu. 539. & tom. 3. disp. 7. cap. 4. dub. 2. nu. 10. & cap. 5. n. 559.*

8 Secundo dubitatur, quò in loco Archiepiscopus possit vti Pallio, & quando.

9 Resp. posse vti Pallio intra quamlibet Ecclesiam prouincię *c. 1. de auctorit.* & vsu Pallij etiam in loco exempto. *Clem. Archiepiscopo, de Priuileg. Durand. in Rational. diuin. lib. 3. c. 17. Steph. Durant. de ritibus Ecclesiæ lib. 2. cap. 9. nu. 41.* & *Riccius par. 3. decis. 21.* Non, autem, semper, sed incertis tántummodo

Digitized by Google

modo diebus, *cap. ad honorem, & cap. vltimo, de aust. & vsu Pallij.* Qui, autem, hi dies sint recensēt *Azor. tom. 2. lib. 3. c. 34. q. 2. vers. quæres*, Nequè vtitur
10 Archiepiscopus Pallio in omnibus actionibus, sed tantum in missarum solemnijs, *c. Pallium, 106. dist.* vel si contigerit Episcopum cōsecrare, *Durant. de ritib. Eccl. lib. 2. cap. 9. ex Gregor. Epist. 2.* ad *Bonifacium*, & etiam in ordinationibus Clericorum, *in cap. quòd sicut, §. super eo, de elect. Merolla, d. tom. 3. disp. 7. cap. 5. nu. 559. Persicus, de officio Sacerdotis cap. 4. dub. 4. n. 37. & Barbos. n. 105.* Nec vtitur Pallio, dum celebrat prò defunctis, nisi ex speciali Priuilegio, vt ait *Abb in cap. quia nos, de auctor. & vsu Pallij.* Nequè si exierit in processionibus, ac litanijs solemnibus extra Ecclesiam Pontificali apparatu, *d. cap. 1. de aust. & Pallij*, ex quò tunc illud in porta *Ecclesiæ* debet relinquere, ob magnam reuerentiam illius vestimenti, *Leyua, in exam. Episcop. lib. 4. c. 10. num. 14.*

11 Tertiò dubitatur, an Archiepiscopus existēs extra suā Prouinciam possit in ea vti Pallio saltem de licentia ordinarij illius diœcesis in quà reperitur.

12 Aliqui affirmant, propter illa verba, *text. in cap. vltimo, de aust. & vsu Pallii*, ibi vbicumq; ità *glo. in cap. 2. verbo, commodes, eod. tit.* & *Persicus d. c. 4. dub. 4. nu. 37.*

Alij, verò docent, non posse eo vti extra suam Prouinciā, etiam de licentia ordinarij illius diœcesis, in quà reperitur, cum pallium sit locale, *Prosp. de Augusti.* ad *Quarant. cit. nu. 23. Diana, d. resol. 37.* & *Barb. de iure Eccles. d. libr. 1. cap. 7. nu. 108.* nam illa verba generalia, *text. d. cap. vlt.* ibi vbicumq; fueris, per Doctores commuter restringuntur ad terminos habiles, ideſt intra Prouinciā, vt obseruant *Barb. d. nu. 108* & *Merolla d. d. sp. 7. cap. 5. nu. 562.* Quòd tamen limitatur si ob graues inimicitias non posset accedere ad suam Ecclesiam prò suis Clericis ordinandis, quia tunc poterit vti pallio de cōsensu Episcopi diœcesani, ità *gl. in cap. extuarum, eod. tit.* & *Merolla cit. loco.*

14 Quarto dubitatur, si Archiepiscopus transferatur ad alīū Archiepiscopatum, vel fit Episcopus alterius Ecclesiæ, an vti possit primo pallio.

16 Negatiuè, sed Archiepiscopus debet petere nouum pallium *cap. bonæ memoriæ 2. de postulat.* & ibi *gl.* dicit, quòd pallium datur ratione loci, & post mortem sepellitur duplici pallio, posito secundo super pri-

Digitized by Google

primũ, Episcopus verò, eò amplius nõ vtitur, tamen in eius sepultura ponitur pallium super caput eius, *Abb. in cap. 2. in fine, eod. tit. Leyua lib. 4 c. 10. n. 12.* & *Castald. in praxi carem. lib. 1. sect. 10. cap. 10. n. 12.*

17 Quintò dub. quid facere debeat Archiep. si pallium suum à Pontifice acceptum amittat, vel casu igne comburatur.

18 Resp. quòd debet petere nouũ pallium à Papa, nec potest sibi facere, aliud pallium simile, & vti, ex eo, quia benedictio pallij sol. Papæ est reseruata, ità *Leyua lib 4 cap. 5. n. 26 & cap. 10. nu. 19.* & *Barb. de iure Eccl. lib. 1. cap. 7. nu. 118.* vbi refert opinionem *Roder. à Cunha in comment. ad cap. pallium*, asserẽtis, quòd Archiepiscopus si suum perdat pallium à Pontifice acceptum, posset absque illo exercere Pontificalia.

19 Sextò dubitatur, an Archiepiscopus confirmatus, & consecrat' pallij ante susceptionẽ, possit ordinare alios Clericos non subditos, & Episcopalia exercere, si inuitatus fuerit ab alio Episcopo & nomine illius.

20 Affirmatiuè quia tunc non videtur predicta facere iure suo, & tanquam Archiepisco', sed tanquã simplex Episcopus nullius, *Scipio de Rubeis, verb. Pallium. Barb. de iure Eccl. cit. nu. 107. Genuens. in praxi c. 88.* & *Merolla tom. 3. disp. 7. cap. 5. nu. 559.* Qui hanc opinionem satis probabilem, dicit.

21 Septimò dubitatur, an Archiepiscopus, qui renunciauit Archiepiscopatui, & sic loco, & non dignitati possit vti pallio, dum exercet Pontificalia in Prouincia renunciata; vel alibi de licentia Episcopi.

22 Negatiuè, sed tantùm exercere posset Pontificalia sine Pallio de licẽtia prædictorum, quia illo Pallio amplius vti nõ potest, sed debet pẽnes se retinere, & cum eo sepelliri, *Barb. d. lib. 1. cap. 7. nu. 110.*

23 Octauò dubitatur, si fuerit datus coadiutor Archiepiscopo, an possit vti pallio.

24 In hoc dubio *Franc. Leo, p. 2 cap. 6 n. 56.* censet, quod si verba coadiutorię sunt generalia cum facultate in spiritualibus, & temporalibus, omnia faciẽdi, & exercendi, quę Episcopus coadiutus facere posset, tunc susceptio munere consecrationis posset pallium deferre, & & omnia alia facere, quæ ipsè coadiutus facere, & exercere posset, per *glo. communitèr approbatam in c. 1. vers. officium, de Cler. ægrot.*

Nihilominus, *Scipio de Rub. verbo, coadiutor nu. 7.* non posse vti pallio, fatetur.

Digitized by Google

CAPVT TRIGESIMVM Quartum.

DE PRIVILEGIO apponendi pœnam, vbi ius non apponit,& illã augendi,vbi apponit.

SVMMARIVM.

1 *Prohibere potest Episcopus factum aliàs à lege damnatum sub certa pœna.*

2 *Et an possit pœnam à S.C.T. impositam, ampliare, & nu.5.*

4 *Appellari, an possit ab edictis,quę fiũt ab Episcopis.*

6 *Pœna delicti,si iure scripta non reperiatur, qua pœna tunc sit puniẽdus clericus.*

9 *Clerici an possint cogi, vt ascendant ad Sacros Ordines.*

TRigesimum quartum Priuilegium Episcoporum,est facultas apponendi pœnam, vbi Ius non apponit, supplendo ius commune, aut idem ius adiuuando, quando sic expedit, pœnam à iure impositam aggrauare, *Abb.in cap.licet 2.de offic.ordin. Diaz in pract.crim. cap.* 143. *& alij.* Vndè prohibere possent factum aliàs damnatum à iure sub certa,& noua pœna, quia tunc non derogarent,sed deseruirent sacris Canonibus, *cap. prodest* 23. *qu.*1. *Abb. in cap. ex frequentibus, de const. & Ricc. in praxi, p.*1.*resol.*206. 1

Sed dubitatur Primo, an Episcopus possit certam pœnam à S-C.T. statutam contra non residentes ampliare per Const.Synodales. 2

Negatiuè, secundum *glos.* communiter receptam *in cap. dilectus* 1.*de præbend.* dum circa statuta prædicta non potest se intromittere,*Ricc.post alios, p.*4.*dec.* 105. 3

Secundo, an ab edictis pœnalibus,quę fiunt ab Episcopo possit appellari. 4

Affirmatiuè resp. *Nauarr. cons.*22.*de off.ordin.p.*1.*lib.*1.& *Scipio de Rub.verbo edictum, & alij.*

Tertiò dubitatur, an possit Episcopus infligere cõcubinarijs alias pœnas vltra inflictas per S.C.T. *sess.*24. *c.*8.*de refor.* 5

Affirmat *Ricc. d.p.* 4. *dec.*43. ex declaratione *Sac. Congreg.* ex eo,quia in S. C. T. dicitur, Alioquin pœnis à Sac. Canon. vel statutis Ecclesiarum impo-

Digitized by Google

positis puniatur; & sic etiam pœnis iuris communis, pro vt in toto tit. *de vita, & honestate cler. & de cohab. cler. & mulier.*

6 Quartò dubitatur, si occurrenti delicto, nulla reperiatur à iure pœna descripta, qua pœna sit clericus puniendus.

7 Resp. quod tunc est recurrẽdum ad statuta synodalia propriæ diœcesis, deficientibus synodalibus est recurrendum ad statuta prouincialia, si verò & illa deessent, censet, *Diaz in pract. crim. cap.* 147. posse imitari statuta aliarum diœcesum, potius, quã proprio Duci tẽsu, vel arbitrio, nisi qualitas séporis locorum, vel personarũ aliud suadeat.

Denique vbi canonica, vel synodalis censura non adesset, posse descendi ad imitationẽ ciuilium legum, ait idem *Diaz num.* 4. dummodò legalis dispositio clericorum statui personis, ac rebus proportionabilis esset.

8 Quintò dubitatur, an Episcopus possit clericis leges ciuiles violantibus, eamdem infligere pœnam, quę à laicis statuitur?

In hoc dubio *Vasqu. in* 1. 2. *tom.* 2. *disp* 176. *cap.* 4. *& Thom. del Bene de parlament. dub.* 4. *sect.* 18. *num.* 3. fatentur, quod non debet (licet possit) clericis eamdem infligere pœnam, quæ laicis statuta est, ex eo, quia decet, vt cum Ecclesiasticis mitius agatur ob conseruationem status ipsorum.

9 Sextò dubitatur, an Episcopus possit præcipere, vt clerici in minoribus debeant assumere sacros Ordines sub pœna priuationis habitus.

Nequaquam, vt censuit Sac. Congreg. in *vna Mazarien si die* 14. *Decembr.* 1630. *Diana p.* 3 *tract.* 1. *de immun. resol. x. in fine.*

CAPVT TRIGESIMVM Quintum.

DE PRIVILEGIO concedendi licentiã petendi eleemosinas prò locis pijs.

SVMMARIVM.

1 *Quæstores eleemosinarum non sunt admittendi sine Episcopi licentia, aut Apostolicis veris litteris.*

3 *Regulares mendicantes an possint ab Episcopis impediri.*

5 *Regulares, an possint in eorum*

Digitized by Google

rum concionibus commẽ dare pauperes sinè licentia Episcopi.

TRigesimumquintũ Priuilegium Episcoporum est facultas concedendi licentiam petendi eleemosinas pro vsu alicuis pij loci, in ea tamèn concedẽda aduertere debẽt, vt personę, quæ eas colligunt, honestę sint, spectatę religionis, & iudicio ipsius Episcopi approbatę, & minimè participes eleemosinarum, & quęstorum nomen, nullo modo gerant. sed simplicitèr eleemosinarum collectores appellentur, & eo munere fungantur; citra vllum scandalum, vllamq; fraudẽ, & modestè recipiant eleemosinas, quę liberaliter spontè fuerint eis datę in pios vsus conuertẽ-

1 das, *Genuens. in praxi cap.* 59. *nu.* 12 *Barb.p.* 3. *alleg.* 109. *Scipio de Rub. Aphoris. verb. eleemosina.*

2 Cumq; non sint admittendi quęstores eleemosinarum; sinè Episcopi, aut Apostolicis veris litteris, & propter illorum ab vsus fuerint nonnulla statuta, *in cap. tuarum, de priuilegijs, in cap. cum ex eo, de pœnit. & remiss. in Clem.* 2. *de pœniten. & in S.C.T. sess.* 5. *c.* 2. *de refor. & sess.* 21. *cap.* 9. *de reformat.* Ideò poterit Episcopus in prauos eleemosinarum quęstores animaduertere, eosq; carcerare, excõmunicare, & castigare, iuxtà S.C.T. *sess.* 21. *de regular. cap.* 9. ità *Abb. in d. cap. tuarum, Barbos. & Genuens. cit. loc.*

3 Sed est obseruandum, quòd licèt regulares mendicantes, ex Priuilegio concesso Ordinibus mendicantium prohiberi nõ possint ab Episcopo, quominus per se ipsos in diœcesibus, vbi habitant, eleemosinas quęrant; tamèn si extra loca, vbi monasteria existunt quęrere voluerint, tenentur suorũ superiorum licẽtiam illi ostendere, vt diximus suprà *cap.* 19. *num.* 60.

4 An, autem, Priuilegium huiusmodi cõcessum regularibus mendicantibus valeant communicare confraternitatibus, quas sibi aggregare contingerit.

Negatiuè, cùm sit personale, iuxtà *cap. Constitutionem*, & ibi *gl. de regul. iur. in* 6. & obseruat *Cespedes, de exemp. regul. cap.* 24. *dub.* 376.

5 Vtrum, verò, possint cõcionatores in concionibus commendare pauperes sine licentia Episcopi.

Nequàquã, respondent *Pordonus resol.* 6. *nu.* 30. & *Bariol. verbo, Prædicator*, ex declaratione Sac. Congr. fatetur tamen

Digitized by Google

men *Lezana, to. 1. cap. 20.* posse regulares commendare propria monasteria, vt censuit Sac. Congr. Episc.

CAPVT TRIGESIMVM Sextum.

DE PRIVILEGIO præstandi auctoritatẽ, & consensum in ędificatione Ecclesiæ, vel Monasterij.

SVMMARIVM.

1 *Ecclesia non est adificanda in loco alicui oneri subiecto.*

4 *An alij præter Episcopum possint dare licẽtiam ędificandi Ecclesiam.*

6 *Consensus tacitus Episcopi an sufficiat in ędificatione Ecclesiæ.*

7 *Consensus Parochi, an requiratur.*

9 *Regulares non possunt Ecclesiam, aut Monasterium ędificare, vel mutare de loco ad locum sine Episcopi licentia.*

10 *Episcopus, quę obseruare debeat in concendenda licentia prò ędificandis Monasterijs.*

12 *Subiectio Episcopo, in casu quò non degerent duodecim Religiosi in Monasterio, circa quę versetur.*

14 *Regulares, an possint in Monasterijs, vel in grãcijs seù prarijs erigere Oratoria sine licentia Episcopi.*

17 *Congregationes Laicorum, an possint regulares instituere in Oratorijs existentibus in eorum Monasterijs.*

18 *Conslit. Clem. VIII, an habeat locum, quãdo esset relicta pecunia prò cõstructione Cõuẽtus, & victus.*

19 *Et an comprehendat Hospitiũ, & Monasteria monialium.*

22 *Regulares an possũt augere, & extendere loca iam possessa, absque noua licentia.*

TRrigesimumsextum Priuilegium Episcoporum, est facultas præstãdi auctoritatem, & consensũ in ędificatione nouę Ecclesię, & Monasterij, vt ędificetur in loco

loco decenti, cum dote sufficienti, & alijs præiudicium nõ generetur, *cap. nemo, cap. placuit, de consecr. dist. 1. & cap. ad hæc, de Religios. dom.* Aliòquin si Episcopus permitteret ędificari Ecclesiam sinè dote, obligaretur ad dotandum de pro-
1 prio, *cap. cum sicut, iuncta glos. de Consecr. Ecclesiæ,* & obseruat *Barb. de Iure Eccl. lib. 2. cap. 2. nu. 19.* Quãmuis Oratorium priuatũ in domo priuata absq; congrua dote construi possit, *Barbosa, d lib. 2. cap. 8 nu. 4.*

Non tamèn debet permittere, vt construatur Ecclesia in loco subiecto alicui oneri, nisi prius onus redimatur, *Car. de Graff. de effet. Cler. eff. 3. nu. 174.*

2 Prò ędificanda, autem, Ecclesia Cathedrali requiritur assensus Papæ, *Franc. March. dec. 1609. vol. 1.* cũ fũdatio Ecclesiæ Cathed. vel Metropol. sit de reseruatis Papę, vt neq; Apostoli sine Petri commissione fundauerint, *glo. in cap. si quis nesciat verb. Apostolos, 11. dist.* & obseruat *Card. Baronius in notis ad Martirolog. super fest. S. Iacobi 25. Iuly,* & *Thesaur. de pæn. Eccl p. 2. verb. Episcopum, cap. 6.*

3 Ad Episcopum, quoq; competit de iure communi, impositio Primarij Lapidis, *d. c. nemo,* vbi *glo.* nec illum benedicere potest Prælatus regularis iure ordinario, nisi habeat priuilegium, *Tambur. de iur. Abb. to. 1. disp. 22. q. 9.* Licet hoc possit fieri per alium de licentia Episcopi, iuxta Rituale.

4 Vtrum verò alij, præter *Episcopum* possint dare licentiam ædificandi *Ecclesias*, vel Monasteria.

Resp. habentes iurisdictionẽ quasi Episcopalem præscriptione, vel priuilegio; similiter & Vicarius Episcopi, cùm dicatur Ordinarius, *Nauar. cons. 9. de priuil. & Sanch. de matri. lib. 3. disp. 74.*

5 De Vicario Capituli Sede Episc. vacãte nõ posse hanc facultatem concedere censuit Sac. Congr. 19. Ianuarij 1633. vt testantur *Barbos. in collect. Bull. ver. Monasteria, & Frãcis. Cesped. de exemp. regul. c. 1. dub. 21.*

6 Huiusmodi, autem, Episcopi consensus sufficeret tacitus vel si postea accedat, vt fatetur *Barbosa cit. lõco, cum aliis.*

Quod si absque causa Episcopus nollet consensum prædictum præstare, recurrendum est ad Archiepiscopum, *Barb. de pot. Episc. par. 2. all. 26.* Licet in casibus contentis in decreto *Sac. Congr. 12. Augusti. 1622* apud *Nouar. p. 2. tit. ae monast. ædif.* ad eamdem S. C. appellatio deuoluatur.

7 Re-

Digitized by Google

7 Requiritur etiam consensus Parochi, intra cuius fines Ecclesia est ædificanda, cùm id numeretur inter iura Parochialia, *Ricc. in praxi p. 4. ref. 297.*

8 Insuper consensus Episcopi requiritur in reficienda Ecclesia funditus destructa, cùm militent rationes in ædificatione Ecclesiæ, *Mant. dec. 131. Barb. & Ricc. cit. ref. 338.*

9 Regulares quoque ædificare non possunt Ecclesias, & Monasteria sine consensu diœcesani Episcopi, iuxta disposit. S.C.T. *sess. 25. de regul. cap. 3.* & tradita per *Rotam in una Tesaguritana domus lunæ 1615. coram Manzanedo*, apud *Farinac. decis. 745. part. 2.* vt refert *Cespedes, cap. 1. dub. 2.* Nec etiã in loco exempto, vt fatetur *Nouar. in pract. concl. iur. Pont. noui, tit. de Monast. ædific.* per *text. in cap. ei autem, de Priuil. in 6.* licèt aliter sentiat *Cesped. cit. loc.* Et huiusmodi consensus Episc. requiritur ẽt in mutatione Monast. de loco ad locũ, iuxtà *text. in cap. vnico, de excess. præl in 6.* vt ait *Thesaur. de pœn. Eccl. p. 2. verb. Religiosus cap. 1.*

10 Quomodo, autem, se gerere debeat Episcopus in concedẽda licentia prò monasterijs nouis ædificandis. Habetur in Const. Clem. VIII. incip. *Quoniam, de anno 1605.* quàm refert *Quaranta, verb. Monast. regul.* Ac etiã ex decreto Sac. Congreg. 17. *Augusti 1622.* sub Gregor. XV. & bulla Vrbani VIII. incip. *Romanus Pontifex, 23. Augusti 1624.* præter alia ad id requisita, nõ possunt erigi, nisi in eis saltem duodecim religiosi habitare, & sustentari valeãt, & vocatis, ac auditis superioribus aliarum religionũ per quatuor millia passuũ, qui tali erectioni consentiant, vel alias constet Episcopo, religiosos Monasterii erigẽdi sinè detrimento religiosorum degẽtium in Monasterijs antea erectis in Ciuitate, seù locis huiusmodi cõgruè manuteneri, & ali posse, vt obseruant *Merol. to. 3. disp. 7. c. 5. nu 149.* & *Barb. de Iure Eccl. lib. 2. c. 12. n. 15.*

11 Quæ distantia, seù mensura esset facienda per directum, vt notant *Naldus, verb. religios. nu. 46.* & *Corrad. in praxi disp. lib. 7. c. 4. nu. 21.*

12 Quòd si in dictis Monasterijs duodecim religiosi subsistentari, atq; habitare nõ potuerint, & actu non habitauerint, Ordinarij loci visitationi, correctioni, & omnimodę dispositioni subiecta esse intelligũtur, vt censuit *Sac. Congr. Conc. de anno 1625.* & notat *Gauante, in man. verb. Regular. iur. sub Episcop. n. 8.* Huiusmodi tamèn decretum procedit in Italia, & insu-

Digitized by Google

insul's adiacentibus, vt aduertit *Thesaur.de pœnis Eccl.par.2 verb.relig.cap.1.* Et hæc subie-

13 ctio Episcopo in casu prędicto, non esse quò ad regularem obseruantiam, sed quòad Ecclesiasticam disciplinam, censet *Leczana,in summa, verb.Monasterium*, licèt aliter sentiat *Cesped. cap.22. dub.324.*

14 Sed dubitatur primo, an regulares possint in grãcijs Monasterij,seù in prædijs ipsorum recreationis causa factis,erigere Oratoria sine licentia Episcopi, ibiq; celebrare.

15 Affirmatiuè Resp. *Marchin. de Ordine tract.3 part.3.cap 9. nu.12 Diana par.6. tract.8. resol 39. Persius de Offic. Sacerd. lib.1.cap.6. dub 7 nu.61. Emin. Lugo,de Sacr.Euch. disp 20.nu. 51. Portell.de dub.regul.verbo Altare, Cesped.cap. 5.dub.91.* & alij,ex eo, quia in hoc habent Priuilegium, & posse in dictis Oratorijs celebrare,etiam Sacerdotes non Regulares,fatetur *Pasqualig. dec 180.Cesped. loco cit.* & *Faustus de Euch.lib. 2.de Sacrif.Missæ.qu.171.* cùm hoc sit Priuilegium loco concessum, & sic commune omnibus accedentibus ad illum.

16 Secundo dubitatur, an regulares possint in suis Monasterijs erigere Oratoria, in quibus missæ celebrentur.

Affirmatiuè Resp. *Leczana in summa verb.Oratorium,& Cesped.c.24.dub.371.* ob multa Priuil.q̃ habẽt,& qa clausura religiosorum nõ sunt priuatę domus, nec omninò extra Ecclesiam.

17 Immò possent regulares in dictis Oratorijs instituere cõgregationes laicorum,qui cõueniant ad canendum officium B.M.V. & similia opera pia exercenda,vt fatetur *Cesspedes, loco cit.*

18 Tertiò dubitatur, an d.Cõstit. Clem.*VIII.* sit obseruanda, quando ab aliquo fuissent relicta necessaria pro constructione conuentus,& victus.

Negatiuè censuit *Rota* apud *Farinac. decis.745. par.2. in recent.* quàm refert *Nouar.p.2. tit.de ædif.mon.* licèt aliter fuerit obseruatum in Curia Archiep.Neap.vt testatur *Riccius p.4. decis.222.*

19 Quartò dubitatur, an dicta Constit. Clem.VIII. comprehendat etiam Hospitium, vel domum recreationis.

Negatiuè Resp. *Ricc. par.2. decis.139. Leczana verb. Monast.regular. Thesaur. de pœn. Eccl p.2. verb religiosus, cap.1.* & alij ex eo, quia appellatione Monasterij nõ venit hospitiũ, & in his cessat ratio considerata à Gregor. XV. cum hęc loca sustententur ex redditibus conuẽtus principalis, quod est

ve-

verum, si in tali hispitio existẽtes, campanas non pulsarent, eleemosinas nõ quererẽt, missas non reciperent, aut Ecclesiam publicam non haberent, in qua celebraretur, nàm alias esset præiudicium aliis regularibus.

20 Quintò dubitatur, an habeat locum in erectione Monaster. Monialium d. Const.

Affirmãt *Tamb. de Iure Abb. disp. 33. qu. 1.* & *Cesped. c. 1. dub. 5. & cap. 23. dub. 353.* quàmuis *Pellizar. cap. 10. sect. 1. nu. 31.* asserat d. Constit. solum exprimere Priores, seù Procuratores, non autem Abbatissas. Et addit *Leczana, verb. Monast. regul.* non comprahendi Moniales in ea parte decreti sub Gregor. XV. de duodecim religiosis, nec in eo quod audiãtur partes aliorum locorum p quatuor millia passuum circum circa, quia ibi videtur sermo de Monasterijs virorum.

21 Sextò dubitatur, an sit prohibitum regularibus loca, quæ cũ debitis requisitis possident, augere, seù ampliare.

Nequaquam censent *Thes.* & *Leczana locis cit.* & *Cesped. cap. 1. dub. 10. cum alijs*, dummodo extensio non egrediatur veteres limites consideratos in priori licẽtia iuxtà, dictũ decretum sub Gregor. XV. cum extensio, & augumentatio fit de actibus permissis.

22 An autem Episc. possit mutare Eccles. Secularem in Regularem, *Aff. Monet. de com. vol. 5. c. 11. n. 11.* & *Cespedeum. c. 1. d. 15.* secus è contra.

CAPVT TRIGESIMVM Septimum.

DE PRIVILEGIO statuẽdi in propria diœcesi Festa de præcepto ex dispositione antiquorum canonum.

SVMMARIVM.

1 *Festa Sacra in propria diœcesi ex dispositione antiq. canonum poterat indicere Episcopus, secus post bullam Vrbani VIII.*

3 *Festa cõmunia toti Ecclesiæ, & prescripta in bulla Vrbani VIII. quæ sint.*

4 *Festum principalis patroni potest seruari de præcepto vigore bullæ, & quid si tale Festum sit de expressis in bulla, an possit ser-*

Digitized by Google

uari aliud æque principa-
le, nu. 5.

7 *Scribere, pingere, & venari, & componere characteres, an liceat festiuis diebus.*

8 *Iter arripere cum iumentis, & curribus onerosis, an liceat in die festo.*

11 *Festiui dies non violantur, operibus, quæ immediate pertinent ad cultum diuinũ, vel ex paruitate materiæ, seù operis.*

TRigesimumseptimum Priuilegium Episcoporum, est facultas ex dispositione antiquorũ canonum, statuendi in propria diœcesi dies festiuos, Præter festa communia de præcepto toti Ecclesiæ, in honorem alicuius Sancti in numero Sanctorũ

1 adscripti, iuxtà *text. in cap. 1. de consecrat. dist. 3. & in cap. conquæstus, de ferijs. ac in S. C. T. sess. 25. c. 21. de refor.*

2 Nouissimè tamen, per Bullã Vrbani VIII. Romæ publicatã *sub die 22. Decembris* 1642. abdicata est hæc potestas ab Episcopis, ac locorum Ordinarijs, & in ea statutum est in vniuersa Ecclesia seruari prò festis de præcepto, *Omnes dies Dominicos*, totius anni, Natiuitatis Domini, Circumcisionis, Ephisaniæ, Resurrectionis, cũ duabus sequentib. *ferijs*, Ascẽsionis, Pentecostes cum duabus pariter sequentibus feriis, Santiss. Trinitatis, solemnitatis Corp. Christi, & inuentionis S. Crucis, nec non, festiuitatum Purificationis, Annunciationis, Assumptionis, & Natiuitatis Deiparæ Virginis, dedicationis S. Michaelis Archãgeli, Natiuitatis S. Io. Baptistæ, SS. Petri, & Pauli, S. Andreæ, S. Iacobi, S. Ioannis, S. Thomæ, SS. Philippi, & Iacobi, S. Bartholomei, S. Matthei, S. Simonis, & Iudæ, S. Matthiæ, Christi Domini Apostolorum. Item S. Stephani Protomar. SS. Innocentium, S. Laurentij mart. S. Siluestri Papæ, & confess. S. Iosephi, etiam confess. & S. Annæ Deiparæ respectiuè sponsi, ac Genitricis, solemnitas omnium Sanctorum, atquè vnus ex Principalioribus Patronis in quocumq; Regno, siuè Prouincia, & alteriùs pariter Principaliorisin quacumq; Ciuitate, Oppido, vel Pago, vbi hos Patronos habere, & venerari contingerit.

3 Hæc festa statuit bullã prædicta, & prohibet alia seruari, quæ de præcepto seruabantur, præter hæc in vniuersali, seù particulari Ecclesia, & monet ordinarios locorum, vt deinceps

ceps abstineant ab indictione nouorum festorum de præcepto.

4 Est tamèn obseruandum, q̃ ex verbis dictæ bullæ, potest seruari de præcepto, in quolibet regno, vel Prouincia festũ, vnius tantum, Sancti, ex Patronis Principalioribus; Et in quacumq; Ciuitate, Oppido, vel Pago, põt quoq; seruari de p̃cepto alterũ festũ, dũmodo sit festũ p̃cipalioris Patroni, q̃ p̃ patrono principali veneretur.

5 Sed si Ciuitas haberet plures Sanctos patronos, & aliqui essent de expresse nominatis seruari in dicta bulla; poterit etiam alius de p̃cipalioribus Patronis, seruari de præcepto, nam bulla, Præter nominatos concedit facultatem seruandi alium patronum.

6 Quando, autem liceat Episcopis concedere facultatem laborandi in die festo. Diximus supra, *p. 1. c. 19.*

7 Insuper est obseruandum, quòd opera animæ non prohibentur diebus festiuis, Ideò, in dictis diebus licitum est Studere, Scribere, Legere, Aduocare, etiam si pretium intercedat, vt *omnes* tradunt; & quàmuis Scribere ex officio, vel trãscribere lucri causa aliqui cẽseant, esse prohibitum diebus festiuis, apud *Campan Rubr. 12 cap. 13. nu. 95.* Nihilominus, alii tenuerũt, licere, ex eo, quia scribere, & transcribere non est opus seruile, sed opus liberale: ita *Bonacin. to. 2. disp. 5. quæst. vnic. pu. 2. nu 24.* & *Diana, part. 1. tract. 15. 1. Miscell. resol. 35.* cum alijs.

8 Sic, etiam, iterfacere, aut venari in die festo, etiã lucri causa non prohibentur in die festo, audito prius Sacro. Ita *Campanil.* & *Bonac. locis cit.*; Sed iter arripere cum iumentis, vel curribus grauiter oneratis, est prohibitum, quia reducitur ad opus seruile, vt fatetur *Bonacin. cum alijs. nu. 25.* quamuis *Diana cit. resolut. 26.* contrarium teneat.

9 Pingere, quoque, recreationis causa in die festo videtur permitti, secus, autem, lucri causa, *Bonacin. cum alijs, loco cit. vers. quinto.*

10 Sic etiam Typographi characteres ordinantes die festo, non tamen, imprimentes, seclusò scandalo, excusantur à peccato, *Layman. tract. 7. de fest. obser. cap. 2. Diana par. 4. tract. 4. miscell. resol. 62.* & *Carol. de Baucio tract. cas. consc. cas. 106. pete. 14.*

11 Similiter, exercentes in die festo opera seruilia, quę immediatè pertinent ad Dei cultũ, aut sunt præparatoria ad cultum diuinum, excusantur, vt sunt ornantes parietes Eccle-

Digitized by Google

fiæ capitibus, & auleis, quamuis, hæc facere possint antecedentibus diebus, *Diana, par. 3. miscell. tract. 5. ref. 8.*

12 Denique, festiui dies non violantur paruitate materiæ, seu operis, vt tradunt communiter DD. sed contendunt, quæ nam sit notabilis pars tẽporis, quæ leuitatem materiæ excludat. Nam *Bonac. d. disp. 5. pu. 3.* censet, esse horam integram; *Diana*, verò, *in d. ref. 8.* excusat laborantem vsque ad duas horas; & Alij, aliter sentiunt apud *Bonac. cit. loco.*

CAPVT TRIGESIMVM Octauum.

DE PRIVILEGIO posse vti insignibus Põtificalibus in locis exemptis diæcesis.

SVMMARIVM

1 *Episcopus, qua possit exercere in locis exemptis diœcesis, nu. 2. cum seq.*

6 *Baldachinum erigere potest celebrando in Ecclesijs regularium.*

7 *Episcopo solẽniter celebranti in Ecclesijs exemptis cõpetit circulum canonicorum.*

8 *Regulares, an possint cogi, vt obuiam Episcopo eant, eique missam celebranti, assistant.*

9 *Benedictio in die Palmarum competit Episcopo in Ecclesia regulari, si ibi esset præsens.*

10 *Abbates nequeunt dare benedictionem solemnẽ præsente Episcopo.*

12 *Ordinare, aut Chrismare, an possit Episcopus in Ecclesijs exemptis.*

TRigesimum octauum Priuilegium Episcoporum est facultas vtendi insignibus, & ornamentis Pontificalibus, etiã baculo Põtificiali in locis exẽptis diœcesis, & ibi exercere ea, quæ sunt honoris, & præeminentiæ Episcopalis, *Clem. Archiepiscopo*, & ibi *Doct. de Priuilegijs. Fuscus de visi. lib. 2. c. 8. Gratian. tom. 3. cap. 467. nu. 29. Riccius p. 2. dec. 21.* & *Tambur. de iure Abb. to. 1. disp. 15. qu. 14. nu. 2.* & præcipè sequentia.

1

2 Primo igitur poterit Episcopus Populo benedictionem dare nõ solum in loco exẽpto; sed Populo exempto, vt declara-

Digitized by Google

rat *Vitalin. in dicta Clem. Archiep.* & intelligitur non solum de benedictione solemni p illa verba, *sit Nomen Domini benedictum*, vt ait *gl. in d. Clem. Archiep. verb. benediant*, Sed etiam de bendictione, quã itera̅do Episc. impertiũtur, quã̅do benedicunt per viam dextera eleuata, & extensa, signum crucis formando, *Vitalin. & doct. in d. clem. Archiep. Barbos. de potest. Episc. p. 3. alleg. 105. nu 66. & Laczana, verbo, Episcopus.*

3 Secundò, poterit Episcopus, si haberet vsum Pallij, sicuti Archiepiscopus in locis exemptis suę diœcesis in Pontificalibus celebrando diebus à iure permissis, vti Pallio, vt diximus supra *cap. 33. nu. 10.*

4 Tertiò, Episcopus celebrando in loco exempto, poterit verbum Dei prædicare, *glo. in d. clem. Archiepiscopo, ver. prædicare*, vt diximus supra *par. 1. c. 6. nu. 12.*

5 Quartò, poterit in Ecclesijs Regularium, aut exemptis, quoties Pontificalia ibi exercere, aut in Põtificalibus adesse contingerit, baldachinum erigi facere, vt diximus supra *cap. 32.*

6 Quintò, missas, & diuina officia publicè, vel priuatim audire, & in Pontificalibus celebrare poterit, et in sui præsentia ab alijs celebrari facere, sine tamen Pontificalibus, vt in *d. clemen. Archiepiscopo, & ibi Vitalin. Genuens. in praxi c 88. Barbosa cit. loc. & Diana par. 3. tract. 6. miscell. ref. 30.*

7 Episcopo, autem, celebranti in dictis Ecclesijs competit circulum Canonicorum; nam concesso vno, dicitur concessum omne, quod requiritur ad illud, *l. cui iurisdictioni, ff. de iurisd. omn. Iud.* Et sic potest habere proprios Canonicos, & ministros necessarios, qui ei assistant, & põtificalia exerceãt, & *Nouar. in sum. tom. 1. de Baldacchino*, & *Riccius par. 3. decis. 21.*

8 Vtrum, verò, possint ab Episcopo cogi regulares, vt ei assistant in missa, & obuiam eant.

Negant *Nouar. loco cit. n. 6.* & *Cespedes, cap. 13. dub. 220.* cum hoc potius sit de honestate, & ea, quę sunt honestatis nõ inducunt coactionem.

6 Sextò, si Episcopus in die Palmarum vna cum capitulo, & Clero personalitèr accederet ad Monasterium regulariũ, debet ipse benedicere palmas, priuatiuè, quò ad Abbatem *Nouar. in Lucerna regularium, verb. Episcopus, quò ad regulares*, & *Cespedes, cap. 7. dub. 154.*

10 Insuper dum Episcopus est præsens in Ecclesia regulari, non

non posset Abbas dare Populo benedictionem solemnem, quæ datur incipiendo ab illis verbis, Adiutorium nostrũ &c. ità *Tambur. tom. 1. disp. 21. q. 5.* & *Cespedes capit. 13. dub. 220.* Præterquàmquòd Episcopus debet præcedere regulares, ẽt in eorum Monasteriis, quia ius Reuerentiæ nunquàm tollitur etiam, per exemptionem, quòd ampliat *Cespedes dict. dub. 220.* non solum in Monasteriis, quæ sunt intra diœcesim, sed quoq; in alijs.

11 Sed quid dicendum si locus exemptus non esset intra fines diœcesis, sed nullius, & in eo haberet prælatus loci Episcopalem iurisdictionem in subditos Clericos, & Laicos.

Resp. in dicto loco, *nullius*, Episcopus nullam habet iurisdictionem, nisi in tribus casibus, vt diximus suprà *par. 2. cap. 3. nu. 3.*

12 Non tamẽ posset Episcopus in Ecclesiis exemptis celebrare ordinationes, sinè licentia exemptorum, cum sit actus iurisdictionis, similitèr nec ibi, chrismare, quia habet mixturã iurisdictionis, & officii Episcopalis. *Ricc. p. 3. dec. 21.* & *Cesped. c. 4 dub 77.* licèt aliter censeat *Bordonus resol. 7. q. 31.*

CAPVT TRIGESIMVM Nonum.

DE PRIVILEGIO approbandi Sacerdotes, vt admitti possint ad confessiones audiendas.

SVMMARIVM.

1 *Approbatio Episcopi prò audiendis confessionibus, nõ est delegatio iurisdictionis.*

2 *Licentia audiendi Confessiones, an possit concedere Episcopus sine examine.*

3 *Prælatus nullius diœcesis an possit approbare Sacerdotes in suo territorio.*

4 *Regulares de licentia suorum prælatorum an possint confiteri religiosis alterius Ordinis, aut Sacerdotibus secularibus.*

6 *Approbare, an possit Episcopus Sacerdotem ad tempus, & ad certũ genus personarum.*

7 Regularis admissus, vt audiat confessiones tantum in suis Ecclesijs, an extra

Digitized by Google

tra eas, validè absoluat.

8 *Confessarius approbatus ad certum genus personarũ, an possit exequi litteras Sac. Pœniten. ad fauorem aliarum.*

9 *Confessarius semel electus vigore breuis, aut Iubilei an possit variari.*

10 *Approbatio semel concessa, an possit reuocari.*

11 *Suspendere, an possit Episcopus omnes regulares vnius conuentus ab audiendis confessionibus.*

12 *Causæ ob quas posset Episcopus suspendere regulares ab audiendis cõfessionibus.*

13 *Parochos, an possit Episcopus ad examen vocare.*

14 *Confessarius simpliciter ab Episcopo approbatus, an possit eligi à Monialibus vigore Iubilei.*

16 *Regularis non potest audire confess. monial. subiectarum, absq; speciali Episcopi approbatione.*

18 *Parochus, an, & quando possit suã iurisdictionem delegare prò suis ouibus, & quibus.*

19 *Sacerdos secularis aut regularis audiens secularium confessiones sine licentia Episcopi, qua pœna puniendus.*

20 *Decretum Sac. Congr. Conc. circa panam infligẽdam regularibus, qui sine licẽtia Episcopi Confessiones secularium audirent.*

21 *Confessarius elegẽdus virtute Iubilei, an debeat esse approbatus ab Episcopo, etiam prò regularibus.*

22 *Regulares ab Episcopo approbati an possint contradicente Parocho secularium confessiones audire.*

23 *Sacerdos an debeat esse ab Episcopo approbatus ad administrandam Eucharistiam.*

TRigesimumnonum Priuilegium Episcoporũ, est approbare, & Idoneos iudicare per examen, aut, alia ratione Sacerdotes, tàm Seculares, quàm regulares, quòad scientiam, prudentiam, & probitatem, vt possint admitti ad Confessiones Sacramentales audiendas Secularium, etiàm Sacerdotum, dum non obtinent beneficium Parochiale, iuxtà dispositionẽ

S.C.T.

Digitized by Google

1 S.C.T. *sess.23.cap.15.de reform.* Huiusmodi tamẽ *E*piscopi approbatio non est delegatio iurisdictionis,sed aliquid pręuiũ, ad illam, cum approbatio nil aliud sit, quàm quędam publica sententia, seù authentica contestatio de sufficientia illius Sacerdotis ad audiendas confessiones,quàm S.C.T. voluit esse necessariam dispositionẽ, vt simplex Sacerdos sit proximè capax huius iurisdictionis,& elegibilis per priuilegia, vnde posset *E*piscopus aliquẽ approbare, & ei non delegare iurisdictionem; nàm concessio iurisdictionis, est veluti quędã gratia, quàm liberalitèr facit Episcopus. Approbatio verò, est veluti opus Iustitię; vel posset aliquem approbare simplicitèr, & ei delegare iurisdictionem ad tempus, vel vita sua durante,& tunc licèt cesset iurisdictio, non tamen approbatio,ità *Suarez tom.4.disp.28 sect.4.nu.22.* & alii, vt diximus de priuileg.Cler. *cap.1.nu.63.*

2 Quàmuis possit *E*piscopus dare licentiam alicui *S*acerdoti audiendi cõfessiones sine examine,si aliàs sibi esset notus,dũ Concilium talem approbationem requirit,qua Sacerdos ab Episcopo eius arbitrio Idoneꝰ iudicetur, & ità est praxis, vt fatentur,*Diana par.7.tract.12. resol.33.* & *Cespedes de exempt. regul. cap.6. dub.105.*

Sic,etiam posset *E*piscopus dare licentiam subdito, vt cuiusuis Sacerdoti, quàmuis non habenti iurisdictionem, confiteri possit, *Tolet.in summa,lib. 3. cap.13.nu.11.*

3 Approbatio, tamen *prædicta* fieri potest etiàm a Prælato exempto, nullius diœcesis habente iurisdictionem quasi Episcopalem in populum exẽptum à iurisdictione Episcopi Ordinarii, quia ad eum pertinet approbare Sacerdotes, ad Secularium confessiones audiendas, in suo territorio existẽtes, ità *Sanch. lib.3.de matrim. disp.29.nu.14. Cespedes,cap.6. dub.104* & *Diana par.7. tract. 2.resol.4.* cùm sit actus iurisdictionis,*Suarez cit. sect.5.*

4 Sed obiter hic est obseruandum, quòd regulares itinerantes, de licentia suorum Prælatorum, possunt confiteri quibusuis confessariis religiosis,siuè secularibus, vt habetur in *cap.siquis, de pœnit. & remiss.* confessor,autem,eligendus,vigore dictæ licẽtiæ, si est Sacerdos Religiosus alterius Ordinis debet esse approbatus à proprio Prælato,prò audiendis confessionibus religiosorum, quàm uis ipse non sit confessor secularium, ex eo, quia huiusmodi *P*relatorum licentia est intelligenda secundum ius cõmune,

Digitized by Google

mone, cũ ex iure cõmuni religiosi non astringantur cõfiteri confessarijs dũtaxat p Episcopum approbatis, id enim, S.C.T. solum limitauit ad audiendas confessiones secularium, etiam Sacerdotum. Si verò, fuerit Sacerdos secularis, secũdum aliquos deberet esse approbatus ab Episcopo, iuxta concilium, vt fatetur *Miranda in man. tom. 2. qu. 33. art. 6.* Sed alij non admittunt hanc opinionem, dicentes approbationem Episcopi, non esse necessariam pro audiendis confessionibus religiosorum, præcipuè itinerantium, sed sufficere, quòd sint approbati à suis superioribus, ità *Bordonus resol. 34. de elect. confess. inter regulares*, & *Cesped. c. 6. dub. 151.*

5 Immò, posse religiosos de licentia suorum Prælatorum confiteri Sacerdoti, etiam non approbato, docent *Sà, verbo confessor, Suarez d. disp 28. sect. 4. Portell in dubijs regul. verb. confess. Diana par. 3. tract. 2. de dubijs regul. resol. 3.* & *Molfes. in summa, tom 1. tract. 7. cap. 14. num. 60.*

6 Sed dubitatur primo, an possit Episcopus, aliquem Sacerdotem approbare, non solũ generaliter, sed etiam ad determinatum tempus, ad certũ locũ, & ad certum genus personarum.

Affirmatiuè respondent *Gutier. can. qq. lib. 1. cap. 27. nu. 18. & alij communiter*, & ità est, prax.

7 An autem, validè absoluat admissus cũ limitatione temporis, personarum, & loci si audiat confessiones non obstante tali limitatione.

Resp. invalidè absoluere, quando adest limitatio personarum, & temporis, ex quò in his duobus casibus tollitur iurisdictio extra illas personas, & exacto illo tempore. Ita *Bordonus resol. 36.* Sed quando limitatio est loci, scilicèt, vt regularis excipiat confessiones in suis Ecclesijs tantum, tunc si exciperet confessiones extra Ecclesias, validè absoluere, quia iurisdictio voluntaria vbiq; validè exerceri potest; nec quòad strictionem loci tollitur iurisdictio, sicut tollitur dũ adest limitatio personarum, & temporis. Ità *Bordonus, cit. nu. 34.* & *Cesped. cap 6. dub. 147.* Qui fatetur quoque, non esse suspẽsos regulares à confessionibus audiendi per Constit. synodalem, quæ fieri solet, ne audiant confessionem mulierum ante solis ortum, & post solis occasum, ex quò non est delictum contra administrationẽ Sacramenti, imò validè absoluerent contra talem ordinationem, tùm, quia hęc est simplex pro-

Digitized by Google

hibitio, quæ non irritat factũ, tùm, etiam quia talis prohibitio continet formam accidentalem, quę non vitiat actum, ita *Bordonus resol* 36. & *Cespedes num.* 7.

8 Secundo dubitatur, an confessarius approbatus ab ordinario ad audiendas confessiones certarum personarum tantum possit exequi litteras in forma breuis Sacræ pœnitentiariæ, ad fauorem aliarum personarum obtentas.

Negatiuè respondent *Suarez tom.* 4. *de pœnit. disp.* 27. *sect.* 7. *M. Paulus de Leone in praxi pœnitentiaria par.* 1. *cap.* 2. *fol.* 17. *vers. alia insurgit, & alij*, quia maior pœnitentiarius, non intendit per suas litteras magis habilitare, & approbare dictũ confessarium, quàm fuerit habilitatus, & approbatus ab ordinario.

9 Tertiò dubitatur, an confessarius semel electus vigore vnius bullæ possit postea variari vigore eiusdem bullæ inconsulto maiori pœnitẽtiario.

Negatiuè respõd. *M. Paulus de Leone in d. praxi p.* 1. *fol.* 22. si confessor electus habet conditiones præscriptas, & acceptauit suã electionem, *cap. cum inter canon. de elect. Genuens. in prax. cap.* 21. ex eò, quia rescriptum huiusmodi diplomatis vnicam tantum electionem concedit; sermo enim simpliciter prolatus intelligitur de vnica vice, *l. boues, §. hoc sermone, ff. de verb. signif.* Quòd tamen limitat, quando eligens reperit electum esse ignorantẽ, quàmuis aliud esset occasione Iubilei, cuius vigore posset variari confessor ex interpretatione voluntatis Papæ.

10 Quarto dubitatur, an huiusmodi approbatio semel concessa possit reuocari.

Affirmatiuè, ex iusta causa, vt diximus *de Priuil. Cler. cap.* 1. *num.* 64. & 65. vbi etiam diximus, quòd nouus Episcopus posset ad examen vocare approbatos à prædecessore, & quos idoneos non reperit reprobare, vt ibi latius.

11 Non tamen liceret Episcopis suspendere regulares alias ab ipsis liberè approbatos ad audiendas confessiones, nisi ex noua causa, eaq; ad cofessiones ipsas pertinente, vel ob nõ seruatum interdictum. Neque posset suspendere omnes regulares vnius conuentus ab audiendis confessionibus, etiam cum causa, vt declarauit *Sac. Congr. Epist.* 20. *Nouemb.* 1615. cuius responsum retulimus, de *Priuil. Cler. d. cap.* 1. *nu.* 65. & fatentur *Leczana quæst. regul. cap.* 19. & *Cesped. c.* 6. *dub.* 110.

21 Sed ob quas causas posset Episcopus suspendere regulares

Digitized by Google

res ab audiendis confessionibus, præter aliàs pœnas, quibus posset contra eos procedere iuxta Constit. Gregor. XV. incip. inscrutabili.

Resp. propter nonnullas causas, quas assignant *Bordonus, in suis consilijs, resol. 37. nu. 83.* & *Cesped. cap. 16. dub. 264.* præcipuè propter vitam scandalosam, vel inhonestam, vel si non seruant interdictum ab Episcopo positum.

Item si absoluerent à reseruatis; Aut sollicitauerint in confessione, vel si pro eo ministerio pecuniam acceperint. Aut si confessionem reuelauerint.

13 Sed an possit Episcopus iam Parochos aliquoties examinare.

Negant *Homobon. in exam. Eccles. par 3. tract. 15. cap. 9. qu. 31. resol. 1.* & *Reginaldus in praxi to. 1. lib. 1. cap. 16. nu 201. cum alijs*, licèt Episcopus successor possit illos iterum examinare super doctrina, & literatura ex declaratione Sacr. Congreg. Conc. in vna Placentina 6. Augusti 1628. vt testatur *Barb. de pot. Paroch. cap. 2. n. 10.* & *Diana to. 3. tract. 4. Miscell. resol. 59.* Idem faretur de Parochis regularibus, *Cesped. c. 8. dub. 171. & si Peirin. in formulario, lit. C.* aliter sentiat.

14 Quintò dubitatur, an confessarius simpliciter approbatus ab Episcopo possit eligi à monialibus, virtute Iubilei.

15 Negatiuè respondent *Fagnan. de Iubileo lib. 4. quæst. 78.* & *Cesped. cap. 23 dub. 240. cum alij*, & ità est praxis communis.

16 Immò, neque si esset regularis posset audire confessiones monialium sibi subiectarum sine speciali Episcopi approbatione, quàmuis esset generaliter approbatus ad secularium confessiones, vt declarauit Sacr. Congr. super Const. Gregor. XV. *de exempt. Priuileg.* & notant *Riccius p. 4. decis. 326.* & *Cespedes c. 22. dub. 321.*

17 Nec etiam, liceret Generali audire confessiones monialiũ sui ordinis sine speciali deputatione, ex Sac. Congreg. 13. Nouembris 1627. vt testantur *Barb. in collect. bull. verb. confessor monialium*, & *Cesped. cap. 23. dub. 356.*

Sicuti, quoque, nec regulares approbatos ad confessiones monialium vnius monasterii, possent audire confessiones monialium alteriùs monastrii, ex eadem Sacra Congregatione.

18 Sextò dubitatur, an Parochus possit suam iurisdictionẽ delegare prò omnibus suis, alijs Parochis, & Sacerdotibus approbatis, & quibus.

Digitized by Google

Resp. posse eam delegare Parochis tantum eiusdem diœcesis, nō autem alijs parochis extra diœcesim, & Sacerdotibus, tantum approbatis ab ordinario loci, vbi exerceri debet hęc iurisdictio, ità *Gutier. can. quæst. lib 1. cap. 27. nu. 21. Diana, par. 3. tract. 4. de Sacram. resol. 110. & Garcia, par. 5 cap. 8. n. 87.* qui in hoc refert responsum S. C. Congr.

19 Septimò dubitatur, si Sacerdos absoluerer sine approbatione, seù licētia, vt supra iuxtà decretum S. C. T. an incurrat aliquam pœnam.

Diuersimodè in hoc scripserunt Doctòres, apud *Diana p. 5. tract 14. resol. 86. Thes. de pœnis Eccl. par. 2. verb. absolutio, cap. 2. & Cesped. cap. 6. dub. 106. & c. 16 dub 264.*

22 Nouissimè tamèn fuit propositum huiusmodi dubiū Sacrę Congr. Conc. vt refert *Carolus de Baucio, cas. singul. conscientia, in fin.* his verbis, & resp. vt infra.

Eminentiss. & Reuerendiss. DD. quæritur ab EE. VV. quæ pœna & à quò sit puniendus Sacerdos regularis, qui absque prauia Archiepiscopi, seù Episcopi approbatione cōfessiones personarum secularium audit.

Die 24. Aprilis 1646. Sacra Congr. Em. Card. Conc. Trid. interpretum respondit, puniendum esse ab eodem Archiepiscopo seù Episcopo pœnis, etiam censuarum, Petrus Aloysius Cardin. Caraffa, Franc. Paulutius S. C. C. Secret.

21 Oāuò dubitatur, an confessarius eligendus virtute Iubilei debeat esse approbatus ab Episcopo, etiam quò ad regulares.

Aliqui censent, quò ad regulares, sufficere, vt sit approbatus à prælato regulari, *Coriolanus de casib. reserv. par. 1. sect. 3. ar. 16.* & alij apud *Dian. part. 3. tract. 2. de dub. regular. resol. 21.* & non solum si regularis confiteatur approbato, à suo superiore, sed etiam alterius religionis.

Nihilominus, alij tradunt, q eligendus debet esse approbatus ab Episcopo, & non sufficit esse approbatum à prælato regulari, ità *Naldus, verbo Indulgentia nu. 9. Homobon. de casib. reserv. par. 1. c. 6. & Molf. in summa to. 1. tract. 7. cap. 16. num. 27.*

22 Nono dubitatur, an regulares ab Episcopo approbati possint contradicente parocho audire secularium confessiones.

Affirmatiuè resp. *Tamburin. to. 2. disp. 6. qu. 13. Miranda, to. 1. q. 44. not. 14. conclus. 2. & alij*, tū ex nōnullis, priuilegijs, tùm etiam, quia iurisdictio cōfessa-

Digitized by Google

fessariorum regularium non dependet à Parocho.

Quòd adeò verum censent *Tamburin.* & *Miranda loc. cit.* & *Rodriq. qq. regul. tom.* 1. *q.* 60 *art.* 4. quòd etiam si Episcopi in licentijs regularibus concessis dicant, quòd illis Parocho renuente, non vtantur, possent tamèn, etiàm illo contradicẽte confessiones audire, quia per prædicta priuilegia eis expressè conceditur, quàm concessionẽ non possunt ipsi Ordinarij tollere, aut limitare.

23 Decimò dubitatur, an Sacerdos secularis debeat esse approbatus ab Episcopo, etiàm pro ministranda Eucharistia in Ecclesia.

Aliqui affirmant, apud *Suarez tom.* 3. *in* 3. *par. qu.* 82. *disp.* 71. *sect.* 2. *ex vi S. C. T. sess.* 23. *capit.* 15.

Nihilominus ipse *Suar.* nequàquam requiri fatetur, ex vi concilij, tùm quia illa lex, vti odiosa non debet extẽdi, tũ ẽt quia ibi duę res sunt superabiles, & addit *Cespedes cap.* 6. *dub.* 128. talem approbationem, dũ fit Sacerdos modo communiter intelligi datam.

CAPVT QVADRAGESIMVM.

DE NONNVLLIS alijs Episcoporum Priuilegijs.

SVMMARIVM.

1 *Episcopi benedicunt indumenta Sacerdotalia, calices, &c.*

2 *Delegare an possint hãc benedictionem.*

3 *Canonici, & Protbonot. an possint ea benedicere.*

4 *An Abbates, & Prælati Regulares.*

5 *Benedictio Abbatis spectat ad Episcop. & an ex Priuilegio etiam Abbati.*

7 *Benedictio Abb. non imprimit characterem, sed reiterari non potest.*

9 *Abbas an, & quibus possit conferre tonsurã, & Ord. minores.*

11 *Consecratio, & benedictio Ecclesię spectat ad Episc.*

12 *Regulares prælati an possint benedicere Eccles. proprij Ordinis.*

15 *Be-*

Digitized by Google

15 *Benedictionem super Populum per viam elargiũtur Episcopi, sed non tempore interdicti, vel si essent excommunicati.*

17 *Abbas regularis, vel aliùs habens insignia Pontif. an possit benedictionem dare per vias.*

18 *Voluntas puellę explorãda est ab Episcopo, antequam habitum suscipiat, & ante professionem.*

19 *An requiratur, etiam licentia Episcopi prater explorationẽ, si Monast. fuerit subiectum regularibus.*

21 *Professio an reddatur nulla sic omittatur exploratio voluntatis.*

23 *Consecrandus in Episcopũ debet esse, qui per omnes gradus Ecclesiast. transierit.*

24 *Cõsecrare Moniales ex officio spectat ad Episcopũ, & an ad Abbates ex priuilegio.*

27 *Episcopus cum superiore regulari potest interesse electioni Abbatissę.*

30 *Et Cõfessarii extra ordin. dare monialibus, iuxta S. C. T. & an vltra tres vices in anno.*

34 *Vota, quę fiunt à Populis, quòmodo obligent successores.*

34 *Episcopi, & non Prelati inferiores cognoscunt de crimin. except. in bulla Greg. XIV.*

37 *Appellatio quãdo sit prohibita per d. Bullam.*

39 *Degradare actualiter spectat ad Episcopum.*

40 *Degradatio pro quibus delictis imponenda veniat, remissiuè.*

41 *Reconciliare Eccles. pollutas spectat ad Episcop.*

42 *An prælati regul. possint eorum Eccl. reconciliare.*

43 *Episcopi liberãtur à patria potestate; & efficiũtur nobiles nu. 45.*

46 *Pater Episcopi plebeius, an gaudeat nobilitate filij.*

48 *Religiosus assumptus in Episcopum si ad religionem redierit non potest illius officia, & dignitates obtinere.*

49 *Anulum defert Episcopus insignum spiritualis matrim. & in honorẽ Pontificia dignitatis.*

51 *Missa celebrari non potest*

eodem

Digitized by Google

eodem die in altari, in quò Episcopus proprius celebrauit, sine eius licentia.

53 Benedicere non potest Sacerdos praesente proprio Episcopo in choro, & in missa, sine eius licentia.

54 Episcopus, licèt fuerit religiosus potest esse patrinus in baptismo, & confirmatione.

55 Patrinus ex confirm. an teneatur instruere confirmatum, sicut patrinus baptismi.

56 Regulares si de facto suscipiant infantes in Baptis. vel confirm. sunt vere patrini.

58 Episcopus, quando habeat ius hospitationis in suos Clericos.

59 Ciuitas nouiter Episcopali dignitate decorata, tenetur dare Palatium Episc.

60 Episcopo grauiter egrotanti debent ministrari Sacramenta à prima dignitate capituli,

61 Et tunc viciniori committi solent litteræ dispensatio. matrim. nu. 62.

63 Commissione facta Vicario viuente Episc. mortuo, tamen ante litterarum expeditionem, quid agendū.

64 Episcopo defuncto possunt vocari omnes Clerici, & inuitari regular. ad exequias funeris cohonestandas.

95 S. Io: eleemosinarius, quid obseruabat, vt mortis memor esset.

67 De quadam concione facta per mandatum Diaboli.

QVadragesimum Priuilegium Episcoporum, est facultas benedicēdi indumenta sacerdotalia, linteamina altaris, corporalia, calices vascula prò Sacrosancta Eucharistia conseruanda, & Imagines Sacras, vt habetur *in fine Missalis sub rubr. de benedictionibus*, & *in Rituali Romano eodem titulo à fol.* 208. Hæc tantem facultas iure ordinario competit Episcopis, cum sit actus ordinis, non iurisdictionis, sed cum hęc benedictio non sit ex his, quæ competunt Ordini Episcopali, vt cōpetit Ordinare cofirmare, &c. sed de his, quæ ipsis competunt ex Ecclesiæ instituto, vt diximus *cap.* 3. ideò potest alijs hæc facultas conuenire, per Priuilegium, vt notāt *Franc. Cespedes de exempt. regul.*

Digitized by Google

gul. cap.7.dub.152.& 6.& Barbosa de iure Eccl.lib.3. c.2 n.9.

2 An autem possint Episcopi delegare huismodi benedictionem alijs Sacerdotibus.

Negatiuè, vt censuit Sacra Congreg. Rit. 14. *Nouembris* 1615. *teste Gauante in man. Episc.verbo benedictio.*

3 Sed an canonici cathedralis Ecclesiæ, vel Protonotarij habeant hanc facultatem benedicendi indumenta Sacerdotalia.

Nequaquam, nisi habeant priuilegium à S.Sede Apost.vt censuit *Sac.Cong.Rit.* 17.*Iulij* 1627. *Gauant. loc. cit.* provt habent RR.DD.Canonici Almi capituli Neapolitani.

4 Hanc eamdem facultatem habent Abbates,& alij prælati regulares iuxta eorum priuilegia benedicendi indumenta Ecclesiastica,in quibus nõ adhibetur sacra vnctio, ad vsum proprijæ *Ecclesiæ*,non autem aliarum, vt pluries declarauit Sac.Congr.& contrariam cõsuetudinem abrogauit *Sac.Cõgreg. Rit.*18. *Augusti* 1629 *&* 13. *Martij* 1632. vt testantur *Gauante*,*verb.Abbas*,*& Leczana*, *in summa ver. Altare.*

Licèt ad fauorẽ Monachorum Casinen. fuerit declaratum non procedere, vbi speciali Sedis Apost.Priuileg. fuerit indultum, vt ea, in quibus vnctio requiritur consecrent & benedicant, iuxta respõsum *Sac.Congr.Conc.* 10. *Septemb.* 1614. apud *Barb. de iure Eccl. lib.*1.*cap.*18.*n.*64. *& Tambur. de iure Abb.to* 1. *disp.*23.*qu.*1. *cum seq.* vbi etiã fatetur dictos Abb.Casinen. posse cõsecrare calices, & alia vasa Eccles. vigore priuileg. etiam aliarum Ecclesiarum, sed contrarium docet *Leczana*,*verb.benedicere*, *& benedictio.*

QVadragesimum primum Priuilegium Episcoporũ, est facultas benedicendi Abbates, cùm huiusmodi benedictio, seù consecratio, spe-

5 ctet ad ordinem Episcopalem, *cap.*1. *de supplenda negligpral. Vgolin.de pot Episc.cap.*31.*§.*1. *& Tambur.d.disp.*13.*quæst.*13.

1 & ideò solum ab Episcopo de iure communi debet Abbas recipere benedictionẽ, vt censuit Sac.Congreg.teste *Barbos. in collect.bull. verb.Abbas.*

6 Est tamen notandum, Abbates propriè benedici, non autem consecrari, quia in ea fũctione nulla interuenit chrismatis vnctio, sed tantum,quædam præcationis forma manu Episcopi super Abbatem imposita adhibetur, & patet, *ex Pontificali Rom. Clem. VIII.* Consecratio enim propriè dicta,est sacra chrismatis vnctio, ex *Azor.inst.moral.p.*1.*lib.*12. *cap.*20.

Digitized by Google

cap.20.q.2. Benedictio verò, est Sacramentale quoddam, quò omnia felicia, & bona à Deo precantur *Tamburin. to.1.disp.21. quæst.1.*

7 Datur verò, benedictio Abbatibus, vt ait *Oldrad.consil.14.* vt eis conferat exercitium eorum, quæ sunt veluti actus Ordinis, & per eam consequitur Abbas facultatem conferendi Ordines minores, vt notat *Cespedes cap.7.dub.157.*

Non tamèn reiteratur hæc benedictio, quamuis, nec ordinem, nequè characterem imprimat secundum communem doct. sententiam.

8 An autem Abbates habeant Priuilegium benedicèdi aliòs Abbates.

Affirmant *Tamburin.d.disp.11.q.10.* & *Cesped.c.7.dub.157.* sed tantùm proprij Ordinis, vt concesit Innoc.VIII. Abbat. cistertij.

9 Sed obiter, hic est obseruandum, quod licèt Abbas regularis possit conferre tõsuram, & minores Ordines suis subditis regularibus, iuxta S.C.T. *sess.23. cap.10. de refor.* tamèn illos nõ posset conferre subdito tantum in temporalibus, si Monasterium haberet iurisd. temporalem in aliquò loco, vt tradunt *Naldus*, *Gauante*, & *Scipio de Rubeis in Aphor. verb. Abbas*, licèt aliter sentiãt *Thesaur. de pœnis Eccl. verb. Ordines, cap.21.* & *Layman. de Sacr. Ord. c.9.nu.7.*

10 Et quàmuis diuersimodè scripserint Doct. an huiusmodi Abbates possint conferre minores Ordines Laicis sibi non subditis de licentia Episcopi, aut alijs regularibus alterius Ordinis cum dimissorijs suorũ superiorum regularium, vt obseruant *Diana, p.5. tract.13. resol.93.* & *Cesped. c.4.dub.79.* Nihilominus prò negatiua determinauit nouissimè *Sacra Congr. Conc.23. Nouemb.1641.* cuius responsum refert, idem *Diana, p.7. tract.11. resol.42.*

QVadragesimum secundum Priuilegium Episcoporũ, est potestas consecrandi Ecclesias, & altaria, de iure cõmuni, *cap.nemo, & cap.nullus præsbiter, de consecr.dist.1.* Ac benedicendi Ecclesias, & noua cemeteria, iuxta Pontificale, & Rituale, *cap. tua fraternitas, de consecr. Eccl.*

Huiusmodi tamen benedictio Ecclesiæ potest etiam simplici Sacerdoti committi ab Episcopo, sed non consecratio, nisi alteri Episcopo, *cap. aquam de consecr. Eccl.* Et decet, vt in die festiuo consecretur Ecclesia, quàmus omni tempore, & qualibet die valeat consecrari; *cap. tuæ, de consecr. Eccl. Piasec. in praxi, p.1. c.1. art.1.*

Digitized by Google

12 An autem Abbates, & alij Prælati regulares possint Ecclesias proprij Ordinis benedicere.

Affirmatiuè resp. *Tamburin. d.disp.23. qu.9. Portell. in dub. reg.verb. benedicere, cum alijs*, iuxta eorum priuilegia.

13 Non tamē possent Abbates Ecclesias consecrare, cum nullibi reperiatur eis concessa hęc facultas, vt fatetur *Tambur. d. disp.23. qu.7.*

14 Quòd si Episcopus, qui Ecclesiā consecrare incęperit, ex improuiso accidēti, correptus deficeret, ab alio Episcopo, cōsecratio de nouo est inchoanda, & perficienda, si cruces ad huc non fuerunt inunctę ab Episcopo, qui in consecratione defecit, vt censuit *Sac. Congr. Concil.* 12. *Aprilis* 1614. teste *Barb. de Iure Eccl.lib.2. cap.2. nu.* 53.

QVadragesimū tertium Priuilegium Episcoporum, est benedictionem super
15 Populum elargiri in tota diœcesi, tàm solemnē, per illa verba, *sit Nomen Domini Benedictus*, quàm ordinariam, dum occurrentes benedicunt dextera eleuata, & extensa signum crucis formantes *glo. in Clem. Archiep. de Priuil.* vt diximus supra, *cap.*38.

16 Non tamē posset Episcopus benedicere per viam incedēdo tempore interdicti, *Gauante, in man. verb. interdictū.* Nequè si adhuc non esset consecratus, *Suarez, de cens. disp.*12. *sect.2.n.*21. Nec si esset excōmunicatus, nàm tunc benedictio frequēs manu data abeò, dum per vias incedit, inducit irregularitatem, ex quò videtur actus ordinis, & non solius iurisdictionis *Suar. cit.loco*, & *Gauante, verb. benedictio, n.*20.

17 Hanc autem benedictionē per vias non posset dare Populo ad instar Episcoporum habens vsum mitrę, & insigniū Pontificalium, & nullius diœcesis, nequè Abbas regularis habens ius solemniter benedicendi in proprijs Ecclesijs, extra actum celebrationis, & tūc nec coram Episcopo, vt censuit *Sac. Congreg. Rit. de anno* 1604. *&* 24. *Augusti* 1609. apud *Tambur. d. disp.23. qu.1. & 8.* & *Leczan. in summa, verb. benedicere, &* 24. *Maij* 1624. apud *Gauant. cit.loco*, & *Cesped. c.13. dub.*20.

QVadragesimum quartum Priuilegium Episcoporū, est explorare Virginum Deo dicandarum voluntatem, an scilicèt, coacta, an seducta sit, an sciat quid agat, & si vo-
18 luntas eius pia, & libera sit, & habeat conditiones requisitas iuxta Monasterij, & ordinis regulas, vt disponit *S.C.T sess.*25. *c.*17. *de reg.* Vo-

Digitized by Google

Voluntas autem puellę exploranda est quando habitum suscipere intendit, & quando professionē emittere voluerit, & hoc spectat ad Episcopum, non obstante quòd Monasterium sit regularibus subiectū, & ab eius iurisdictione exēptū, *Campa. rub.* 12. *c.* 16. & *Cesped. c.* 23. *dub.* 328. & *Barbos. de iure Eccl. lib.* 1. *cap.* 44.

19 An autem ad effectum suscipiendi habitum, & admittendi ad professionem, requiratur licentia Episcopi prętер explorationē, ēt si Monast. fuerit regularibus subiectum. Affirmat, *Zerola in praxi, verb. Moniales* sed *Cesped. cap.* 18. *dub* 288. *aliter dicit*.

20 Hæc tamèn exploratio voluntatis, si est facienda in ipso Monasterio, debet Episcopus stare ante fenestellam Cancellorū examinando mentē ipsius puellę, *Gauante, verb. Monial. profess.* sed aduertit *Leczana quæst. reg. tom.* 2. *cap.* 1. *num.* 24. Sacram Congr. declarasse posse Episcopum ob iustam causā, vel suspicionem, quòd stando puella intra Monasterium, non liberè suam voluntatem manifestabit, illam examinare in Ecclesia Monasterij exterioris, vel in alia proxima, prę sētibus duabus matronis, ętate grauibus, & honestis, non cōsanguineis, vel coniunctis puellæ.

21 Verùm, verò professio reddatur nulla, vbi esset omissa huiusmodi exploratio voluntatis, siuè examen Episcopi.

Negatiuè resp. *Portell. resp. moral. part.* 2. *casuum, cas.* 64. *Cesped. cap.* 3. *dub.* 53. cum alijs sed vt ait *Campan. rub.* 12. *c.* 16. *num.* 17. posset Episcopus animaduertere in Abbatissas, ob hanc negligentiam, illasque punire; similitèr, & superiores regulares, qui habitū dederint, vel ad professionem admiserint antequā ab Episcopo examinarentur, *Cespedes, cap.* 18. *dub.* 288.

22 Propterea, prætecta Monasterij vno mense ante, de professione facienda à nouitia significare debet Episcopo, iuxtà *Concil. cit. loc.*

QVadragesimum quintū Priuilegium Episcoporū, est potestas cōsecrandi aliòs Episcopos, quæ fit prævia speciali cōmissione Summi Pontificis, cum sit ordinis Episco-
23 palis, & in die dominico à tribus Episcopis, vno scilicèt, cōsecrante, & duobus assistentibus, vt in *Pontif. Rom. tit. de cōsecr. electi in Episc.* vbi notantur obseruanda, in hac consecratione.

Consecrandus, autem in Episcopum debet esse qui per omnes Ecclesiasticos gradus transierit, vt diximus supra

Digitized by Google

part. 1. *cap.* 1. *num.* 24.

QVadragesimum sextum Priuilegium Episcoporũ, est potestas consecrandi, seù benedicendi, & velãdi monia-
24 les, quę de iure solis Episcopis ex officio competit, *cap. perlectis*, 25. *dist. c quamuis* 68. *dist. Tambur. tom.* 1. *disp* 22. *quæst.* 6. *& Pellicarius, de monialibus cap.* 3 *sect.* 3. *nu.* 91. *& alij*, rationem assignat *D. Thom in* 4. *dist.* 38. *q.* 1. *art.* 5. quia hęc consecratio est spiritualis quędam desponsatio cum Christo, per quàm repręsentatur desponsatio ipsius Christi cum Ecclesia, quò ad illius incorruptionem; ideò solus *Episcopus*, cui Ecclesiæ cura committitur, Virgines desponsat velando, non sibi, sed Christo quasi spõsi Paranimphus.

25 Huiusmodi autẽ benedictio, est facienda ab *Episcopo* in die Dominico, & intra missarum solemnia, *Castald. in praxi cer. lib.* 2. *sect.* 12. *cap.* 7. extra clausuram per fenestellam cancellorum *Ecclesiæ*, nec fieri debet ipsis monialibus inuitis, *Cespedes, cap.* 23. *dub.* 331. *&* 342. Neq; antè 25. ętatis annũ completum, ex declaratione Sac. Congreg. vt testatur *Barbosa, de iure Eccl. lib.* 1. *cap.* 44. *nu.* 19.

26 Ex Priuilegio tamèn speciali possẽt Abbates habẽtes iurisdictionẽ in moniales illas benedicere, & velare, *Tambur. cit. loco.*

QVadragesimum septimum Priuilegium Episcoporum, est facultas posse vna cum superioribus regularibus *interesse*, ac præsidere per se, vel per alium electionibus Abbatissarum Monaster. eisdemmet regularibus subiectorum, absque tamèn vlla ipsorum monasteriorum impensa, iuxta *Constit. Gregr. XV. de exempt. Priuil.* de qua supra *c.* 19 *in fine*, & responsum Sac. Congreg. super eadem Const. *de anno* 1626. quàm refert *Tẽburin. tom.* 1. *disp.* 15 *quæst.* 7. *sub nu.* 51. tenoris sequentis.

28 *Sacra Congr. Cardin. Conc. Trid. interpretum. Respond. Regulares ex eadem Constit. ità demum teneri Episcopo significare diem electionis Abbatissæ, eumq; vsque ad præfinitum tempus expectare, si antea ipse expressè declarauerit se vti vel le facultate in hac parte attributa Abbatissarumq; electionibus per se, vel per alium interesse, ac præsidere. Post eam, verò, declarationem licere Episcopo animaduertere in regulares, qui ante tempus significatum, aut die electionis eidem non prænunciata ad Abbatissæ electionem procedunt.*

29 In quà electione posset Episco-

Digitized by Google

scopus cum eius Vicario, siuè Secretario, vel alio ab ipso assumpto vota singulariũ monialium oretenus expressè, audire, ex eadem Sac. Congr. vt fatetur *Nouar p. 2. tit. de exẽpt. priuil. nu. 56.*

Non tamẽ habet Episcopus vigore dictę Const. Greg. XV. ius confirmãdi dictas Abbatissas electas. Nec dare suum votum in tali electione, si moniales inter eas fuerint discordes, ex eadem Sacr. Congr. vt testatur *Cespedes c. 23. dub. 357.*

QVadragesimumoctauum Priuilegium Episcoporum, est facultas assignandi, & deputandi confessarium extraordinarium monialibus etiam exemptis, & regularibus subiectis existentibus in propria diœcesi bis, aut ter in anno iuxta disp. S. C. T. *sess. 25. cap. 10. de regul.* & censuit Sac. Congreg. vt ait *Naldus, verb. Episcopus, nu. 13* & patet ex Const. Gregor. XV. *Inscrutabili,*

31 Debent autem extraordinarij deputari in communi, nõ in particulari pro hac, vel illa, ex Sac. Congr. vt testatur *Gauante in Man. verb. Monialiũ iura sub Episc. nu. 12.* & posset illis concedere vltra tertiam vicem, ex legitima causa, vt tradit *Bordonus, in cons. regul. resol. 5. qu. 11.* quia in dicto S. C. T. nulla circa hoc continetur prohibitio, sed tantùm, vt offeratur bis, aut ter in anno, etiam non petentibus.

Non tamèn posset Episcopus moniales cogere, si nollẽt, recipere hos extraordinarios, vt fatetur *Pelliciar. de monial. cap. 10. sect. 5. nu. 259.*

32 An autem Episcopus solus possit dare extraordinarium monialibus, quæ subduntur regularibus, vel superiores regulares.

In hoc dubio *Bordonus*, & *Barbos. cit. locis*, censent vigore S. C. T. posse Prælatos regulares ex se solis dare hos confessarios. Nihilominus stante d. Const. Greg. XV. hoc spectat ad Episcopum loci, *Pelliciar. cit.* & *Cesped. cap. 23. dub. 345.* cùm hoc tamèn, quod debeant præsentari à Prælato regulari, & ab Episcopo approbari.

33 Confessor tamèn, etiam regularis vti extraordinarius semel ab Episcopo deputatus, & approbatus ad monialium cõfessiones prò vna vice, nõ posset in vim eiusdem tanquam extraord. pluries audire sine noua licentia, vt censuit *Sacr. Congr. super d. Const. Greg. XV.*

QVadragesimumnonũ Priuilegiũ Episc. est facultas præstandi auctoritatem, & approbationem in votis, quę fiũt à Po-

Digitized by Google

à Populis ad hoc vt obligent successores, *Scipio de Rubeis, in Aphor. verb. votum*, licèt tunc non obligentur successores in vim voti sed præcepti Ecclesiastici, vt tradunt *Nald.* & *Gauante, verb. votum*. In quo voto posset Episcopus dispensare, ex iusta causa, *Suar. de releg. to. 2. lib. 4. cap. 9. Sanch. in summa lib. 4. c. 41.*

Et votum huiusmodi solet fieri cum aliqua solemnitate. vt habetur in Conc. Prouinc. *Mediol. 5.* & notat *Gauant. cit. loco nu. 15.*

QVinquagesimum Priuilegiũ Episcoporum, est facultas cognoscendi de criminibus exceptuatis in Constit. Greg. XIV. de anno 1591. incip. cum alias, quam refert *Ambros. de*
35 *Imm. Eccl.* quæ cognit o ad Episcopos, non ad alios prælatos Episcopi inferiores pertinet, quàmuis essent ordinarij, etiàm nullius diœcesis, tunc, enim huiusmodi cognitio ad Episcopum viciniorem devolueretur, iuxta tenorem d. *Const.* ità *Ambros. cit. loc. c. 11.* & *Farinac. cons. 76.*

36 An autem Vicarius capituli sede vacante habeat facultatem in casu prædicto.

Negatiuè respondet *Mar. Italia de immunit. Eccl. lib. 1. c. 6. §. 1. nu. 42.* ex verbis *d. Const.* ibi *ad solos Episcopus, &c.*

Nihilominus, contrarium tenent *Peregr. de immun. cap. 3. nu. 33.* & *Diana. p. 6. tract. 1. resol. 30.* quando delictum commissum fuit in diœcesi sua, & non in loco nullius diœcesis.

37 Est tamen obseruandũ, quòd licèt per d. Constit. Greg. XIV. sit prohibita appellatio à decreto Episcopi, vt aduertit *Merlin. contr. forens. cap. 116.* & *Diana, p. 3. tract. 1. resol. 38.* Nihilominus, per eam non tollitur appellatio si constiterit notoriè de sententia iniusta, qa clausula, *appellatione remota*, non prohibet appellationem à sentẽtia notoriè iniusta, *Diana par 6. tract. 1. resolut. 30. & Scaccia, de appellat. lib. 3. cap. 2. q. 16. nu. 64.*

QVinquagesimumprimũ Priuilegium Episcoporum, est facultas ordinãdi familiarem, & si aliàs eis subditus non sit, vel eidem ad Ordines suscipiẽdos dimissorias concedendi, si per triennium secum comoratus fuerit modo quidem beneficium quàcumq; fraude cessãte statim re ipsa illi conferant,
38 iuxtà dispos. S.C.T. *sess. 23. cap. 9. de reform.* vt diximus supra. *p 2. c. 10. nu 17.*

QVinquagesimum secundum Priuilegium Episcoporum, est potestas degradandi solemniter, & actualiter Clericum in Sacris, etiàm Presbiterum, de quò

Digitized by Google

39 quò loquitur *text. in cap. Episcopus*, 11. *qu.* 3. cùm sit actus Ordinis Episcopalis, *cap. degradatio, de pœnis in* 6. quę autē in Degradatione seruari debeant pręscripsit S.C.T. *sess.* 13. *cap.* 4. *de refor.* & habetur forma in Pontif. Romano, licèt huiusmodi degradatio non sit faciēda, nisi consulto Romano Pontifice, vt notat *Diana, part.* 1. *resol.* 129. *& diximus de Priuil. Cler. cap.* 7. *nu.* 31. sicuti quando agitur de relaxando aliquē brachio secuiari id fieri debet consulto eōdem Summo Pontifice, siuè Sac. Congreg. vt aduertunt *Diana part.* 4. *tract.* 8. *resolut.* 121. *& Carena, de off.* 5. *inquis par.* 3. *tit.* 13. *nu.* 25.

40 Prò quibus autem delictis possit deueniri ad actualē degradationem, notent *Rotā, coră Coccino in Lucana iurisp.* 8. *Iunij* 1607. quam refert *Vivian. in fine operis, de iure pat. decis.* 107. & *Carol. de Graff. eff.* 1. *à nu.* 836. Verbalis verò degradatio, seù depositio, quādo, & prò quibus delictis sit imponenda, vide *Diaz, in pract. crim. c.* 11. *nu.* 78. *Ambros. c.* 17. & *Clar. in* §. *final. quæst.* 8. *& quæst.* 74.

QVinquagesimum tertiū Priuilegium Episcoporum, est facultas recōciliandi Ecclesias pollutas quando essent consecratę, cùm reconciliatio Ecclesię sit Ordinis Episcopalis,

41 *c. proposuisti, de Consecr. Eccl. Vgolin. de pot. Episc. par.* 2. *cap.* 2. §. 8.

Quàmuis si Ecclesia non esset consecrata possit illam reconciliare solus Sacerdos. *cap. aqua, & glo. in cap. vltimo, de Consecr. Eccl.* ex delegatione, tamèn Episcopi, vt dicitur in *Rituali Romano, par.* 1. *tit. de consecr. & bened.*

Quando autem dicatur Ecclesia polluta, diximus *de oblig. Cler. p.* 5. *à n.* 90. & tradunt *Sanch, de matr. lib.* 9. *disp.* 15. *nu* 30. *Layman, tract.* 5. *c.* 5. *de Sacrif. missæ, & alij.*

42 Vtrum, verò Prælati regulares possint reconciliare eorum Ecclesias pollutas si non fuerint consecratæ.

Affirmant, *Tambur. tom.* 1. *disp.* 23. *qu.* 10. *nu.* 11. *Barb. p.* 2. *alleg.* 28 *nu.* 57. *Diana part.* 4. *tract.* 4. *Miscell. resol.* 91. *& alij.*

QVinquagesimumquartū Priuilegium Episcoporum, est exemptio à patria potestate, *cap. per venerabilem, qui fi-*

43 *lij sint legitimi*. Auth. sed *Episcopalis dignitas*, C. *de Epis. & Cler.* & ibi Doctores communiter. Quòd accipitur habito respectu ad commodum, & nō ad incommodum, & sic ad sui vtilitatem, non in prędudicium *Naldus, verb. Episcop. Genuens. in practicabil. Eccles. quæst.* 37.

&

Digitized by Google

& alij. Quia non est licitum, vt qui ex filio, effectus est pater spiritualis, & habet tot filios sibi subiectos, sit sub alicuius potestate; at verò in his rebus, quæ pariunt vtilitatem, & cõmodum gaudent priuilegijs eorum, qui sunt sub patria potestate, & sic vt hęres patri succedit, & vt filius à patre defendi debet, *d. Auth. sed Episcopalis dignitas*, & obseruat *Leyua, in examine Episcop. lib. 4. c. 17. nu. 28.*

QVinquagesimum quintum Priuilegium Episcoporum, est vt solius eorũ testimonio credatur in foro seculari, dum ab Imperatore hoc ipsis fuit cõcessum ob Reuerentiam, vt habetur *in cap. quicumque*, 11. *qu. 1. Scipio de Rubeis in Aphor. verb. testis*, & *Genuens. in Praxi cab. Eccl. q. 680.* & quàmuis *speculator, in tit. de teste, §. restat*, dicat *text. in d. c. quicumque*, esse correctum, per *c. cum à nobis, de testib.* Nihilominus, contrariũ est verius, vt fatetur *Genuens. cit. loc. cum alijs.*

QVinquagesimumsextum Priuilegium Episcoporum, est quia p dignitatem Episcopalem efficiuntur nobiles, & 45 dicũtur personę Illustres, *Abb. in capit. cum causam, de iuram. calum. Genuens. in praxi, cap. 57. Barbos. de pot. Episc. part. 1. tit. 1. cap. 2. nu. 12. & alij*, & assimilãtur personis Illustrib⁹, & Spectabilibus, *Anchar. in cap. si sententia, de sent. & re iud. Riccius in praxi aurea, resol. 211.*

46 Sed dubitatur, an pater Episcopi, plebeius, gaudeat nobilitate eius filij.

Affirmat, *Riccius in praxi par. 1. resol. 467.* tùm quia pater, & filius vna eademq; persona censentur, ideò vnius Priuilegiũ, seù nobilitas transfunditur in alterum, tùm, etiam, quia Priuilegium Dignitatis filij transit in eius patrem, iuxta *tex. in §. generalitèr, in Auth. Constit. quæ de Dignitate*. Et pater nobilior efficitur per nobilitatem filij, iuxtà *tex. in l. moris, §. parentes, ff. de pœnis*, ità *Lucas de Penna in l. Sacris, C. de proximis Sacror. Serin. lib. 11.* non obstante, quòd nobilitas descẽdat de maioribus ad descendentes, non autem ascẽdat, de filijs ad patrem, ideò, quòad pœnas infligendas pater Episcopi, quãuis plebeius, veniret puniendus pœna nobilium, *Riccius in d. resol. 467. & Scipio de Rubeis Aphor. verb. Dignitas.*

Est autem obseruandũ, quòd Episcopus non posset obtinere minorem Dignitatem, non quia, non sit dignus, sed quia 47 non decet in vilipendium Dignitatis Episcopalis, *Federic. de Senis. cons. 30. & Scipio de Rub. loc. cit.* Nec

Digitized by Google

Nec Episcopus ex religione assumptus, si ad eam redierit, posset Dignitates, & officia illius obtinere, & propterea eos scienter eligentes priuantur iure eligendi, & voce activa, & passiua ex Const. 12. Pauli IV. incip. *in Sacra.*

48

QVinquagesimum septimum Priuilegium Episcoporum, est facultas deferendi Anulũ, *c. Clerici offic. de vita; & honest. cler.* & sicut Anulus datur spõ. sę in signum matrimonij *c. femina*, 30. *qu.* 5. ità etiam Episcopo, qui Ecclesię, cui ascisciturdesponsatur, *secundũ Innoc. in cap. intercorporalia, de transl. Epis. & Marant. controu. iur. par.* 3. *resp.* 56. *nu.* 33. & Ecclesię sponsi sunt, ideò eorũ morte viduatę Ecclesiæ dicuntur, *Barb. de pot. Epis. par.* 1. *cap.* 3. *nu.* 15. cùm Anulus dicatur Sacramentum fidei, ex *Durand. in rat. diu. off. lib.* 3. *cap.* 14. Quò Christus D. N. suam Sponsam Sanctam Ecclesiam subaurauit, vt ipsa de se diceret, *Anulo suo subarrauit me Dominus meus Christus.*

49

Datur quoq; anulus ad honorem Pontificiæ dignitatis, vt signaculum secretorum, & vt sponso fideli animarum Dei, vt ait *Isidor. mosc on. de magnitud. militan. Eccl. par.* 1. *lib.* 1. *cap.* 8. *vers. item anulus.*

50

Gestandus est autem anulus ab Episcopo in indice dexterę manus, vt ait *Steph. Durant. lib.* 2. *de ritibus*; sed in celebratione missę, in digito anulari eiusdem dexterę manus, iuxta *Cæremonial. Epis. lib.* 1. *cap.* 7. & in gẽma nihil debet esse sculptũ, *Gauant. in man. verb. anulus.*

QVinquagesimum octauũ Priuilegium Episcoporum, est vt in altari, in quò missam celebrauerunt, non possit eodem die celebrari ab alio Sacerdote, absque eorum licentia, *c. in altari, de consecrat. dist.* 2. & *Gauant. in man. verb. Altare*, quòd intelligitur in proprijs Ecclesijs, & in diœcesi, vt aie *Barb. de pot. Epis. par.* 2. *alleg.* 27. *nu.* 26.

51

52

An autem dictũ Priuilegium habeat locum in celebratione solemni tantum, vel etiam in celebratione priuata, *Vgolinus de pot. Epis. p.* 1. *nu.* 4. & *Barb. de iure Eccl. lib.* 1. *cap.* 12. *nu.* 23. *cum alijs* censent, habere locum in celebratione solemni, & non sufficere quamlibet priuatam, ob reuerentiam Dignitatis Pontificiæ, cùm in *d. text.* dicatur, *cantauit*, & non simpliciter, celebrauit.

Nihilominus, *Naldus, verb. Episcopus, nu.* 31. existimat non esse constituendam differentiã inter priuatam, & solemnem celebrationem, & sic in prax seruari.

QVinquagesimum nonum Priuilegium Episcoporum, est vt ipsis præsentibus Sacerdos nequeat benedicere, aut signa-
53 re nisi de eorum mandato, *cap. cum id. de consecr. dist. 5. Scipio de Rub. verbo benedictio*, quòd intelligi debet, dum existunt in propria diœcesi.

Vndè celebrans coram Episcopo in fine missę daturus benedictionem, conuertit se, caput versus prælatum, quasi licentiam benedicendi petens, profundè inclinat, atq; astantes à parte, vbi non est Prælatus benedicit, vt *in Carem. Episcop. lib. 1. cap. 31.* & per *Castaldū. in praxi carem. lib. 2. sect. 2. cap. 4.*

Similitèr cū Episcopus præsens erit in choro, & officium non facit, Hebdomadarius, ad versiculum, *Indulgentiam, & in principio, & ad vers. benedicat, &c. in fine*, inclinabit se profundè versus Episcopum, vt præscribitur *in d. carem. Episc. lib. 2. cap. 4. de completor.*

SExagesimum Priuilegium Episcoporum, est vt possint esse patrini in baptismo quàmuis fuissent clausirales, & religiosi, nàm, & si Abbates Monaci, & Religiosi Clausirales nequeant esse patrini, iuxtà *text. in cap. non licèt, & cap. monachi, de consecr. dist. 4.* & præscribitur in Rituali Romano, dum de huiusmodi Sacramenti patrinis agit; In quæ prohibitione comprehenduntur, etiam canonici regulares, vt ait *Barb. de canon. & dignit. cap. 1. n. 42.* Nihilominus quoties tales personæ fuerint Episcopali dignitate insignitæ, tùc eis licebit patrini officium gerere, *Sanch. in summa, tom. 2. lib 6. cap. 6. nu. 34. Diana par. 3. tract. 4. de Sacram. resolut. 21.* & censuit Sac. Congr. g. vt testatur *Riccius, collect. par. 9. col. 1. collect. 3894.*

55 Huius occasione, obiter est obseruandum, patrinum non contrahere obligationem instruendi confirmatum, quia in iure statutum nō reperitur, sicuti de patrino baptismi, vt tradunt *Layman. lib. 5. tract. 3. cap. 6. nu. 1.* & *Diana dicta resolut. 21.*

56 Similitèr est obseruandum, quòd si monachi de facto aliquem susciperent in baptismo, vel confirmatione, essent verè patrini, & veram cognationem spiritualem contraherent, quia citata iura non statuunt factum contrarium irritum esse, licèt ipsi susceptores p. m. ita *Reginald. in praxi lib. 31. n. 137. Barb. part. 2. alleg. 30. nu. 36.* & *Tambur. tom. 2. disp. 4. qu. 2.* quàmuis solum p. v. dicant *Carolus, de Bautio in suis Miscell. practicis, folio 233. vers. peteſ.*

22.

Digitized by Google

22. & *Cespedes cap. 6. dub. 134.* ex eò, quia in rituali, & in dictis iuribus non sunt verba, quę denotent strictam prohibitionem sub mortali.

SExagesimum primum Priuilegium Episcoporum, est vt possint appellare à sententia lata contra eorum ciuitatem,
57 vel subditos suos, iuxtà *text. in cap. dilectis, de appell. Genuens. in man. c. 91.* Nàm Episcopus non solum est pater, & protector orphanorũ, viduarum, pupillorum, & aliarum miserabilium personarum, sed otius vniuersitatis, & ideò debet pauperibus, & oppressis sollicitè prouidere, & eos defendere, *c. Episcopus, dist 82. cum concord.* relatis per *Aluarum Pelagium, lib. 2. cap. 22.*

SExagesimum secundum Priuilegium Episcoporum, est ius Hospitationis in suos clericos beneficiatos cum casus acciderit, vt Hospitio excipiant aliquòs prælatos, si Episcopi redditus ad id non sufficiunt, dummodo victũ neces-
58 sarium prius prò se recipiant. *Genuens. in pract. Eccl. cap. 22. qu. 631. Merolla to. 3. disp. 7. nu 24. cum aliis.*

SExagesimum tertium Priuilegium Episcoporum, est vt ciuitas nouiter decorata Episcopali dignitate, teneatur eis dare Episcopale Palatium,
59 nàm dum petijt sibi dari Episcopum, & ex Episcopali dignitate sibi vniuersitas decorem quęrit, consequens erit, vt cũ Episcopalis dignitas, absque habitatione stare nequeat, vt illi tacitè, etiã, Palatiũ obtulisse videatur, sinè quò suũ pastorale munus exequi non valet; concessione, enim facta alicui officij, aut magistratus gerendi censentur omnia illa concessa, sinè quibus actus ille expleri non potest. *l. 2 ff. de iurisdict. omn. iudic. Riec. in praxi par. 1. resol. 480.* & *Scipio de Rubeis, verbo Episcopus nu. 23.*

SExagesimum quartum Priuilegium, est vt ipsis ęgrotantibus, & ingraueścente morbo, dum Santiss. Sacram. Eucharistię prò viatico sumere debẽt; Illud eis ministretur à prima
60 dignitate capituli, nisi forte eisdem aliter visum fuerit; similitèr in extremę vnctionis Sacramento ministrando proceditur, vt in *Cærem. Episcop. sub tit. Episc. agrot. lib. 2. c. 38.* & in praxi *Cær. Castal. libr. 1. sect. 8. cap. 12.*

Cumq; Canonici vna cum Episcopo vnum corpus constituant, propterea tànquã præcipua mystici corporis membra immediatè suo capiti cohærentia, eò ęgrotante condolentes preces frequenter prò ipso ad Deum fundere debent.

Digitized by Google

Quòd si infirmitas diuturnior fuerit, etiàm publicas supplicationes celebrari, & in Sacrificio missę orationem prò infirmo Episcopo dici curabunt, ipsum ꝙ frequenter inuisendo, debitum præstabunt obsequiũ, & alia peragent iuxtà C*or. cit. loc.*

61 Memor propterea debet esse Episcopus verborum dicti cęremonialis, in quò sic habetur. *Licèt Episcopus tànquam bonus Pastor, & diligentissimus villicus omni tempore paratus esse debeat ad reddendam rationẽ* Domino *suo de ouibus sibi cõmissis, & de suæ administrationis officio. Id tamèn diligentiori cura, & studio peragere debet dum ægrotat, quasi extremæ vitæ suæ diei vicinior; nàm & si semper mortis periculum mortalibus imminet, ppinquiores tamèn morti sumus dum ægrotamus, curet igitur Episcopus, vt quanto magis dignitate cæteris præest, eò maiori studio vltimum huius vitæ actũ quò solo coronari electi solent, cum laude perficiat.*

62 Est autem huius occasione obseruandum, quòd si contingeret in vrbe dubitari an Episcopus, qui tunc grauiter ęgrotat, viuat an non, nè propterea diù retarderur expeditio litterarum dispensationum matrimonialium, solent huiusmodi litterę committi à principio Ordinario viciniori, quàmuis id raro concedatur, vt aduertit *Conrad. in praxi disp. lib. 7. c. 4. nu. 16.*

63 Iusuper est obseruandum, quòd si tempore datæ huiusmodi dispensationum viuebat Episcopus, ante tamèn illarum præsentationem obierit, non poterit illius Vicarius illas exequutioni demandare, sed oratores debent expectare donec Ecclesię vacanti fuerit de Pastore prouisum, vel super dictis litteris petere nouã commissionem, quę de stylo Curiæ, *mutatio Iudicis*, nuncupatur, quà cõmittitur Ordinario viciniori, vt dictas litteras exequatur: Idemq; erit si Vicarius Episcopi defuncti cępisset litteras ex qui, nec potuerit illas expedire ante obitum sui Episcopi, vt fatetur idem *Conradus, loco cit. nu. 22.*

SExagesimumquintum Priuilegium Episcoporum, est, vt ipsis defunctis omnes clerici vocari possint, & religiosi inuitari ad exequias funeris cohonestandas, aliàq; debent obseruari iuxtà præscriptũ in *d. Carem. Episc.* & *Castal. loc. cit.* 64

65 Cùm igitur sit facta mentio de morte, cuius omnes memores esse debent, iuxtà sapientis dictum, præcipuè tamen Episcopi, ideò non erit inutile hic

refer-

referre singulare exemplum, quòd reliquit *S. Ioannes eleemosinarius*, vt enim mortis nõ obliuiscereter, mandauit construi eius sepulcrum, sed non perfici, & iniunxit vni ex suis familiaribus, vt singulis diebus festiuis, & signanter quando comedebat ei diceret, Reuerendiss. Domine, memento quòd tuum sepulcrum non est perfectum, mãda vt compleatur, quia ignoras quando eò indigebis.

66 Verùm breuitati consulendi gratia, finem calamo impono, attamèn meminerint Sacri Antistites, verborum *S. Hilarij super Euang. Matth. c. 26.* dùm ait, quòd quando Christus Dominus dixit discipulis suis. *Vigilate quia nescitis, qua hora Dominus vester venturus sit*, licèt in cõmuni omnes fuerit hortatus ad vigilandũ; specialitèr tamen Populi Principib' ideſt Episc sollicitudinẽ demãdauit. Nam eorum negligentia maximum detrimentum affert subditis, vt experientia docet, & patet etiãm ex miraculo, quòd ad terrorem omnium Prelatorum scriptum reliquit *Thomas Cantipratanus in Opusculo, Bonum vniuersale de Apibus, cap. 20. nu. 8.* tenoris, vt sequitur.

67 *Clericus quidam in synodo Episcoporum predicare compulsus, angustiabatur non modicè quid nàm dignè posset coram tot prælatis Ecclesiæ prædicare. At vbi accersurus in oratione iaceret, venit ad eum Diabolus, & dixit ei: Quid angustiaris istis Clericis prædicare? Dicas eis istud Et nõ aliud; Principes infernalium tenebrarũ, Principes Ecclesia salutãt, lati oris nos gratias eisdem referrimus; quia cùm ipsis eorum nobis afferũtur subditi, & per eorum negligentiam ad nos deuoluitur totus pariter fere mundus. Inuitus quidem tibi dico, quòd dico, sed Altissimi iussione coactus. Respondit Clericus Mihi quidem si hæc eis retulero, non credent, tunc Diabolus tangens maxillam eius: ecce ait, signum, nigredo insolita faciei. Hanc antequam prædices, non contingas, quia frustra: post prædicationem verò aqua benedicta delebis. Processit ergo Clericus in synodo prædicaturus: & admirantibus cunctis in signo indito faciei, tàntum illa, quæ sibi tussa sunt recitauit, & ad horrorem maximum cũctorum corda permouit. Hæc anno ab Incarnatione Domini 1248. fuerunt Parisijs coram omni Clero, & Populo solemniter recitata.*

PRiuilegijs tandem gaudent Episcopi, tàm quò ad personas, quam quò ad bona, sicuti reliqui Clerici, & Ecclesiastici,

Digitized by Google

ci, de quibus egimus, *in tract. de Priuilegijs Clericorum*, cum resolutione dubiorum in singulis frequentius occurrentiũ, & aduertit etiam *Vgolin. de pot. Episc. cap. 2. nu. 4.*

Omnia tamèn, & singula, quæ in hoc Opusculo continẽtur humiliter subiicitto correctioni Sanctæ Sedis Apostolicæ.

FINIS.

LAVS DEO, B.M.V. SS. IANVARIO, AGNELLO, & alijs Patronis.

Iosepho, & Philippo Nerio Protectoribus.

Digitized by Google

INDEX

RERVM NOTABILIVM, QVÆ IN HOC Opusculo continentur.

Ordine Alphabetico dispositus.

A

Bbas an, & quando possit concedere dimissorias ad ordines, p.3. cap.24.n.16. *Aut conferre minores ordines* p.3. c.40. nu.9. *Vel benedictionem pervias impertiri*, n.17. *Aut cõcedere indulgentias*, p.3.c.5 nu.2. *Vel dispensare vigore* S.C.T. p.3.c.8.n.4. *Aut dare licentiam construendi Ecclesiam*, p.3.cap.36.n.4. *Vel benedicere paramenta Ecclesiæ, Abbates, consecrare Ecclesias, & Moniales*, p.3.c.40. n.5. & 12.

Abbas nullius an procedat in causis S. Officij, p.1, cap.17. n.12. *Et an possit erigere baldachinum in Ecclesia Monialium subiectarum*, p.3.c.32.n.7.

Abbatissa an veniat appellatione Monialium, p.1.cap.13. n.58.

Absentiæ causæ non residendi quæ nam sint, p.1.c.2.n.7.

Absentes causa docendi, vel addiscendi Theologiam gaudẽt fructibus prabendarum in absentia, p.1.c.11.n.21.

Absoluendi à reseruatis debet Superior benignum se præbere in concedenda facultate Confessbrÿs, p.3.c.21.n.2.

Absoluere an possit Episcopus à censuris propter violatam clausuram Monialium, vel ab excomm. duelli, aut à casibus occultis Bullæ Cœnæ, p.3 c.8.n.6. *Vel subditos vigore* S.C.T. *extra diœcesim, aut à censuris incursis dum exi-*

stebãt

Digitized by Google

ſtebãt in aliena diaceſi.n.13.
Vel hæreticos pœnitentes in foro iudiciali,p.1.c.17.n.69
Aut ab hæreſi occulta, p. 3. c.8.n.16.

Abſolui iter agentes an poſſint ab Epiſcopo loci, in quo reperiuntur à caſibus,& cenſuris proprio Epiſcopo reſeruatis, p.3.c.21.n.13.

Abſolui à quo nam poſſint legẽtes libros prohibitos, p. 1. c. 13.n.6.

Abſolui an & quando poſſint Confratres vigore priuilegiorum,p.3.c.5.n.17. & c. 21.n.15.

Abſolutio generalis,quæ à Papa conceditur in gratiarum impetratione,an proſit inſordeſcenti per annum in excom. p.1.c.17.n.42.

Abſolutio ab incurſu cenſurarũ an competat exequutori Apoſt.Breuis in forma ſignificauit,p.1.c.26.n.25.

Abſolutio in foro conſcientiæ, an poſſit ſuffragari in foro exteriori, p.4.c.8.n.20.

Abſolutio à cenſuris an poſſit dari conſtituto in articulo mortis, ſi non dederit ſignũ contrictionis, p.3.c.8.n.26.

Abſolutio quorum caſuũ Epiſcopus reſeruare debeat, p.3. c. 21. nu.3.

Acceptatio Alternatiuæ an duret,ſi Epiſcopus transferatur ad alium Epiſcopatum, p.3. c.3.n.36.

Acta facta coram Iudice laico, an probẽt ad finem conſtituẽdi clericum de aliquo delicto imputatum, p.1.c.27.n.10.

Aeris intemperiem, an prætendat Epiſcopo cauſam inſtam non reſidendi ad tempus,p.1.c.2 n.19.

Aetas legitima, quæ nam ſit ad ordines,p.2.c.10. n.31. Et ad beneficia,& pẽſiones,p.2. c.6.

Alienare an poſſit Epiſcopus aliquid ſuæ menſæ Epiſcopalis in Capitulum abſque aſſenſu Papæ.p.2.c.1 n.11.

Alienari an poſſit res data Eccleſiæ cum licentia alienandi,& quid ſi cum prohibitione non alienandi, p. 2.c.1. n.29.

Alienari, quando poſſit res Eccleſiæ modici valoris, iuxta c.terrulas,p.2.c.1.n.23.

Alienantes malè, quando excuſentur à pœnis,& quæ requirantur ad eas contrahendas, p.2,c.1.n.45.

Digitized by Google

Alimenta sunt præstanda ab Ecclesia patrono egenti, part.3. c.15. nu.68.

Alternatiua, quando gaudeat Episcopus, & an post illam acceptatã, possit ab ea recedere, par.3. c.3. à nu.36.

Amentes perpetuo, an possint cõfirmari, p.3. c.1. nu.29.

Animabus, in Purgatorio existentibus causa referuntur, ex quibus fideles moueri debẽt ad subueniendum, p.1.c.6.nu.18.

Annui redditus, an possint minui vulgo calare, p.2.c.1.nu.5.

Apostata an possit dicere de nullitate professionis, p.2.c.8.nu.4.

Appellatio à qua sententia admittenda, iuxta S.C.T. p.3.cap. 27. nu.18.

Appellatio an detur à declaratoria excom. à iure, vel ab homine, p.3.c.16.nu.19. *Vel à decreto concessionis monitorialiũ*, p.1. cap.26.nu.26. *Aut à decretis synodalibus*, p.1.c.5.nu. 28. *Vel visitationis*, p.1. cap. 3. nu.15.

Arbiter à quo eligendus in causa recusationis, p.2.c.14.nu.10.

Archiepisc. an possit dispensare in decretis Conc. Prouĩcialis, p.1. c.5.nu.40. *Vel exercere Pontificalia in sua Prouincia, deferre mozzettã, et ante se crucẽ, & concedere indulgentias, & manu benedictionem dare*, p.2. c.3. nu.14. & p.3. c.5.nu.4.

Archiep. quando possit auocare causã à suffraganeo ante biennium, p.3.c.27.nu.15. *& an cognoscere de causis suffraganei, & Vicariorum*, p.3. cap. 30. nu.11.

Archiep. qua possit exercere ante receptum Palliũ, p.3.c.33.n.5.

Archiuium constituere debet Episcop. in quò iura Ecclesiæ conseruentur, p.1.c.31.nu.24.

Ascanius Cardinalis Philamarinus Arch. Neap. laudatur, p.1. cap.3. nu.3.

Assensus Apost. licèt præsumatur per cursum 30. ann. non tamèn ad effectum, vt dicatur res solita concedi, p.2. c.1. nu.15.

Auditor Camera causas obligationis Cameralis potest ad se auocare, p.3. c.27.nu.11.

B

Baculum in manibus Episcopi, quid significet, p. 1. cap.1. nu.3.

Baldachinum quando possit erigere Episc. in Eccles. regular. p.3. cap.32.

Baro an possit ordinari ab Episcopo loci, in quò habet feudum, p.2.c.10. n.14. *& ibi refertur decretum Sac. Congr.*

Digitized by Google

Benedictio in die palmarum competit Episcopo in Ecclesia regulari, si esset ibi presens, p. 3. c. 38. nu. 9.

Beneficia, quando possint vniri seminario, p. 1. c. 10. num. 7. *Et quibus sint conferēda*, p. 1. c. 15

Beneficia an vacent per assequutionem Episcopatus titularis, p. 2. c. 4. nu. 8.

Beneficia resignata coram Episcopo, an possint ab eo cōferri quolibet anni mense, & an comprehendantur sub regula de infirmis, p. 2. c. 5. nu. 8, & 10. *& an possint cōferri suis, aut resignātium consanguineis, vel familiaribus, ibidem*.

Beneficia permutata coram Episcopo sine causa vacant Sedi Apost. p. 2. c. 5. nu. 18.

Beneficia iurispat. an possint resignari, vel permutari coram Episcopo, p. 2. c. 5. nu. 21. *& an comprehendantur si fuerint resignata ad favorem sub* Const. Greg. *circa præfixionem temporis ad possess. capiendā*, n. 50.

Beneficia, quæ nā sint Papę reseruata, siuè affecta Sed. Apost. p. 3. c. 3. à n. 11. *& an in reseruatione veniat benef. iurisp.* nu. 13.

Beneficia vacantia ob non delationem habitus, vel ob militiā, sunt Papę reseruata, p. 3. cap. 3. nu. 16.

Beneficij collatio familiari triennali an requiratur, etiàm in prima tonsura, & an sufficiat tenue, p. 2. c. 10. n. 21.

Beneficio, an possit priuari quis prò delicto, si ad illius titulum fuit ordinatus, p. 2. c. 9. nu. 25.

Beneficiatus an possit cogi ad ostendendum bullas beneficij, quòd possedit per decem annos, p. 1. c. 3. nu. 32.

Beneficiatus, quando teneatur reparare Eccl. p. 1. c. 23. nu. 12. *& an adimplere onera missarum, si redditus fuerint inexigibiles*, p. 2. c. 11. nu. 14.

Beneficiatus obligatus ad residentiam, an possit excommunicari, si non residet, & existit in alieno territorio, p. 3. c. 2. n. 26.

Beneficiorum expressio siuè fructuum, an requiratur in prouisione ordinarij, p. 1. c. 15. n. 18.

Beneficium sufficiens, quando dicatur ad victum, vel vt quis possit promoueri ad Sacros ordines, p. 1. c. 15. nu. 16. & p. 2. cap. 9. nu. 8.

Beneficium, an possit conferri Episc. titulari, p. 2. c. 4.

Bona donata, & ad cuius titulum, quis fuit ordinatus, si euincantur, an donator de euictione teneatur, p. 2. c. 9. nu. 13.

Bona Episcopi, quando censeantur acqui-

Digitized by Google

acquisita inuitu Ecclesiæ, vel ex patrimonio, p.2.c.20.n.10.

Bulla *Pij.2. circa vacationem benef. per resignationē, an habeat locum in alijs vacationibus*, p.2.c.5.n.5. *& an habeat locum, quando resignans renūciat clericatum, vel quādo beneficium per assequutionem alterius*, nu. 36.

C

C*Ancellariæ redditus an possit Episcopus alteri locare*, p.2.c.22.nu.1.

Canonica portio, *scù quarta quādo debeatur Episcopo ex legatis Ecclesiæ relictis*, p.3.c.9.

Canonici *an teneatur contribuere seminario de distributionibus quotidianis*, p.1.c.10.nu.3.

Canonici *quando debeant inseruire Episcopo celebranti*, p.3.c.18.nu.11.

Canonici *Cathedral. aut collegiatæ absentes pro seruitio Episcopi, percipiunt fructus; similiter inseruientes vti Notarij, Fiscales, vel Consultores in Tribunali S. officij*, p.3.c.18. à n.6. & 10.

Canonicus *Theologus si nolit legere, quomodo prouidendū*, p.1.c.11. nu.22.

Cappellam *in propria domo, an possint Episcopi deputare, in qua celebrent*, p.3.c.4.nu.10.

Cappellæ plures, *in eodem altari sub eadem inuocatione cum diuersis oneribus missarum an possint ab vno retineri*, par.3. cap.3. nu.4.

Cappellani *in Ecclesia monialium an possint celebrare missam de Sanctis, de quò ipse officium recitant*, p.1.c.13.nu.63.

Cappella, *an possit concedi ab Episcopo absque assensu Apost.* p.2. c.1. nu.41.

Cappella *ad liberam collationem, an possit effici de iurep. absq; assensu Apost.* p.2.c.1.n.42.

Capitulum *Sede vacante an procedat contra exemptos in causa Hæresis*, p.1.c.17.nu.11. *An succedat in emolumentis ex iurisdict. & sigillo*, c.28. n.10. *& an possit concedere litteras testimoniales, aut licentiam Episcopo extero exercendi Pontificalia*, p.3.c.24.nu.6.

Carolus Carrafa *ex Principibus Roccellæ Episcopus Auersanus laudatur*, p.1.c.7.nu.37.

Casus *nonnulli referuntur, qui directè, & reductiuè ad Tribunal S. Officij, pertinent*, par.1. c.17.nu.19.

Casus *Papæ reseruati cēsentur ratione censuræ*, p.3.c.21.nu.7.

Casus, *qui nàm reseruandi ab Episcopo*, p.3.c.21.nu.4.

Digitized by Google

Cathedratici taxa, quæ nàm sit, & quando exigi possit, p. 3. cap. 11. nu. 2.

Causæ iustæ puniendi Clericos pœna pœcuniaria, p. 1. c. 28. n. 15.

Causæ in prima instantia terminari debent coram Episcopo infra biennium, p. 1. c. 31. n. 32.

Causæ admittēdi resignationes benefic. quæ nā sint, p. 2. c. 5. n. 6.

Census impositio super rebus Ecclesiæ prohibetur, par. 2. c. 1. num. 30.

Census an possit fieri ab Ecclesia ad septem, pro extinguendo aliū ad decem sinè solemnitate, p. 2. c. 1. nu. 16.

Christifideles an teneantur discere memoriter fidei rudimenta, sub reatu p. m. p. 1. c. 18. n. 12.

Cimiliarcatus Ecclesiæ Metropol. Neap. nō est dignitas maior post Pontificalem, & ideò non cadit sub regula, p. 3. c. 3. nu. 37.

Citari, quando possit subditus existens in aliena diœcesi ad comparendum, p. 3. c. 2. nu. 27. *& an citatus per ędictum possit excommunicari*, nu. 19.

Citari an possint exempti ab Episcopo ad dicēdum causam, quare non debeant denunciari excom. à iure, p. 3. c. 19. nu. 11.

Ciuitas, quando priuetur Episcopali dignitate, p. 3. c. 29. nu. 8.

Clauis Archiuij Episcopalis, an sit consignāda Vic. capitulari, p. 1. c. 31. nu. 22.

Clausula non alias, quid operetur, p. 2. c. 5. nu. 31.

Clausula in indulgentijs Papæ, dummodo aliàs non concesserimus, quomodo intelligatur, p. 3. c. 8. nu. 15.

Clausula satisfacta parte, per partem an intelligatur pralatus, p. 3. c. 8, nu. 25.

Clerici an possint compelli, vt inseruiāt Eccl & interfint Congreg. cas. conscientiæ, par. 1. c. 30. n. 10. *& qui compelli possint accedere ad processiones*, p. 3. c. 20. nu. 9.

Clerici confugientes ad Eccl: an possint ab Episcopo extrahi, p. 2. c. 21.

Clerici an possint cogi, vt ascendant ad Ordines Sacros, p. 3. c. 34. nu. 9.

Clericis, an possit concedi licentia testimonium proferendi ad defensionem, p. 2. c. 16. nu. 3.

Clerico habēti vnum beneficium simplex insufficiens, an Episcopus possit conferre vsq; ad congruam, p. 1. c. 15. nu. 15.

Clerico inuito, an Episc. debeat petere, vt sibi à Iudice Laico remittatur, p. 1. c. 27. nu. 2.

Clerico irregulari an possit interdici

Digitized by Google

dici delatio habitus, & seruire in diuinis, p.1.c.30.nu.13.

Clericos iniustè carcerantes, sunt excom. p.2. c.22.nu.4.

Clericos ex vna diœcesi ad aliam vnitam pro suis causis ire, cogere non potest Episcopus. Nec Clericus vnius Episcopatus, est ducendus ad carceres alterius, etiàm vniti, p.3.c.2. n.10.

Clericus rixosus an possit cogi ad præstandam cautionem de bene viuendo, p.1.c.31.nu.4.

Clericus allectus in ciuem Neap. abdicatur à potestate sui Episcopi, p.2.c.10.nu.5.

Clericus an possit conducere prædia Ecclesiastica, par.2.c.22. nu.12.

Clericus non potest consentire in iurisdictionem alterius Episcopo sine licentia proprij, par.2. c.22.nu.14.

Coadiutor Episcopi an teneatur facere professionem in primo Conc. Prouinciali, par.1. cap. 12. nu.6.

Coadiutor Episcopi, an eo excommunicato possit exercere iurisdictionem, p.3.c.2.nu.29.

Collatio beneficij resignati in manibus Episcopi infra, quòd tempus fieri debeat, p.2.c.5.n.46.

Collocutio ad breue tempus cum moniali, an excuset ob excom. contra loquentes lata, par.1. c.13. nu.47.

Commissio facta Vicario viuente Episcopo, mortuo tamèn ante litterarum expeditionem, quid agendum, p.3.c.40.nu.63.

Compromissum, vel transactio, an possit fieri ab Episcopo de rebus Ecclesiæ sine assensu Papæ, p.2. c.1.nu.6.

Concilium Prouinciale an possit formare processum contra Episcopum ad finem transmittendi illum ad Papam, p.3.c.30. num.14.

Concio facta Diaboli mandato, p.3. c.40. nu.67.

Concionari an possint regulares in plateis, aut in Monast. Monialium sine licentia, & benedictione Episcopi, par.3.c.19. num.19.

Cõcursus in quibus beneficijs fieri debeat, p.3.c.16.nu.8.

Condemnatus ad triremes, an cõtrahat infamiã, ita vt nõ possit ascẽdere ad Sac. Ordines, p.2 c.8. nu.8. & p.3.c.22.nu.34.

Conditiones, quæ nàm apponi possint à fundatore in limine fundationis beneficij, par.3.c.15. nu.49.

Confessarius non monens pœnitẽtem, vt restituat, quòd restituere debet, an ipse teneatur restitue-

Digitized by Google

tuere, par.1. cap.20. nu.15.
Confessarius approbatus ad certũ genus personarũ, an possit exequi litteras Sac. pœnitentiariæ ad fauorem aliorum, part.3. c.39. nu.8.
Cõfessarius electus vigore brevis, vel Iubilei, an possit variari, p.3. c.39.nu.9.
Confess. simpliciter approbatus, an possit eligi à monialibus vigore Iubilei, p.3. c.39. n.14.
Confessarium extraordin. dare monialibus spectat ad Episcopum, p.3. c.40. nu.30.
Confirmationis Sacramentum, an possit Episcopus conferre nouis subditis, p.3. c.1. nu.26. *Et an administrari possit tempore interdicti*, nu.32.
Confraternitates quando possint institui à regularibus, vel aggregari, p.3.c.19.nu.100. *Et an possint compelli ire ad processiones*, p.3. c.20. nu.18.
Congregationes laicorum, an possint regulares instituere in Oratorijs existentibus in eorum Monast. p.3. c.36. nu.17.
Consanguineis quid possit dare Episcopus de redditibus Ecclesiæ, p.1.c.7.nu.26.
Consensus Episcopi in acquisitione, translatione, aut donatione iurispat. p.3. c.15. nu. 38.
Consensus Parochi an requiratur in adificatione noua Ecclesia, par.3. c.36. nu.7.
Conseruatores regularium quando possint puniri ab Episcopo, p.3. c.19. nu.101.
Consultores S. Officij exempti ab ordinario, p.3.c.17.nu.11.
Controuersia de præcedentia quomodo componenda, p.3. c.20. nu. 19.
Contumax an possit condẽnari ad panam delicti, p.2.c.22.nu.6.
Corporalis morbus, vel defectus, qui executionem ordinis impediat qui dicatur, Episcopi solius est determinare, par.2.c.8. num.5.
Cura animarum diœcesis principaliter est commissa Episcopo, p.1. c.20. nu.2.

D

Damnatus ad triremes, an expleto tẽpore possit habilitari ad executionem suorum ordinum, p.3. cap.22. nu.36.
Debita contracta in rem Ecclesiæ, an teneatur soluere successor, par.2. c.1. nu.31.
Decimæ an debeantur ex prædijs mensæ Episcopalis, si in alium sint trãslatæ per venditionem, p.3. c.31. nu.3.
Decimæ à quibus sint soluendæ, &

ex

Digitized by Google

ex quibus rebus p.3. c.10. n.3.
Decretorum synodi, & Conc. Prouincialis materia qualis debeat esse, p.1.c.5.nu.5.& 35.
Decretum Sac.Congr. an Barones post dimissionẽ Baronatus possint ab Episcopo illius loci prohiberi, p.2.c.10.nu.15:
Decretum Sac. Congreg. circa mulieres biczochas, p.3. c.19. nu. 103.
Decretum Sac. Cong. circa consuetudinẽ Episc. tessãdi ad pias causas, p.3. c.26.nu.9.
Decretum Sac.Cong.circa panam regularibus, qui sine licentia audiunt cõfess. p.3.c.39.n.20.
Delegare an possit Episcop. causas Clericorũ laico, p.2. c.15.n.5.
Delegata iurisdictio quando Episcopo tribuatur à iure, vel ab homine, p.3. c.25.
Delegationem Impetrans à Papa, an possit ei renunciare, et agere coram primo Iudice, p.3. cap. 27. nu.5.
Delictum occultum quando dicatur, p.3. c.8.nu.5.
Delinquens in Ecclesia, à quo possit puniri remissiuè, p.1. cap. 14. nu.6.
Denunciationes matrini non possunt fieri diebus ferialibus, p.1. cap.25.nu.4.
Deputatio Vicarij in Parochiali vacante ad quem spectet, si collatio pertineat ad inferiorem, p.1.c.31. nu.30.
Dies anniuersaria electionis, & consecrationis Episcopi solemniter celebranda, p.1.c.1.nu.43.
Dignior quis iudicari debeat ex conuertentibus ad beneficium curatum, p.1.c.15.nu.32.
Dignitas maior post Pontificalem, an sit reseruata Papa si non excedat valorem decem florenorum, p.3.c.3.nu.25.
Diminutis bonis relictis cum onere missarum, an sit minuendus onus, p.2.c.11.nu.15.
Dimissoriæ ad ordines quomodo concedendæ à regularibus, p.3. c.19.n.26. *& ab Episcopo subditis Abbatibus*, p.3.c.24.n.1.
Dimissoriæ ad ordines concedendæ sunt Gracis subditis Episcopo Latino ab eodem directæ Episcopo Graco in Vrbe degenti, p.3. c.14. nu.10.
Dispensare an possit Episcopus ad duo beneficia sub eodem tecto, p.1.c.15.nu.20.
Dispensare an possit Episcopus super Const.Conc. p.1.c.25.n.5.
Dispensare quando possit in irregularitatibus, p.3.c.8. *Vel in impedimentis matrimonij*, p.3. c.22. nu.7. *Aut cum minori ad contrahen.matrim.* num.9

Vel.

Digitized by Google

Vel in votis, & iuramentis, à nu. 11.

Dispensatio Apost. requiritur inter consanguineos illegitimos vsq; ad quartum gradum, part. 3. cap. 22. nu. 10.

Dispensatus super beneficio, an possit illud permutare, p. 2. c. 5. nu. 15.

Dispensatus à Papa, vt ante etatem 14. *ann. possit obtinere benef. simplex, an possit aliud ab Episcopo obtinere*, p. 3. cap. 15. nu. 47.

Distributiones quotidianę, vbi nõ sunt, Episcopus potest constituere, p. 3. c. 25. n. 12.

Diuisio bonorum beneficij in quatuor partes, p. 1. c. 7. n. 6.

Doctoratus ex Priuilegio an admittatur ad dignitates, part. 1. c. 1. nu. 17.

Doctrina Christiana quomodo docenda, & qua explicitè necessario scienda, p. 1. c. 18. n. 8.

Donatio facta à patre ad finem, vt filius promoueri possit ad Sacros Ordines, an possit reuocari, p. 2. c. 9. nu. 16.

Dos quanta constitui debeat, vt acquiratur in spatr. p. 3. c. 15. nu. 39.

E

Ecclesia quando tum effractione spoliatur excommun. ipso iure incurritur, p. 2. c. 1. nu. 45.

Ecclesia profanata vel diruta, an possit alienari sine assensu Papæ, p. 2. c. 1. nu. 25.

Ecclesia ędificari non potest sine assensu Episcopi, p. 3. c. 36.

Ecclesia simplex, an possit ab Episcopo erigi in curatam, par. 3. c. 13. nu. 15.

Ecclesia Cathedrales quę sint, quæ gaudent Priuilegio adiunctorũ, p. 1. c. 3. nu. 28.

Ecclesia vetustate collapsa quãdo sunt alibi transferendæ, par. 1. c. 23. nu. 23.

AEconamus constituit debet ab Episcopo quando vacat benef. de iure patr. p. 1. cap. 31. nu. 30.

Edictum ad excitãdum Populum, vt deuotè celebrent festiuitates, p. 1. c. 19. nu. 21.

Edictum an debeat affigi pro institutione beneficiati ex primęua erectione, p. 3. c. 15. nu. 51.

Edictum circa aggregationes confraternitatum ad effectũ gaudendi indulgentijs, & alijs facultatibus vigore priuilegiorũ, p. 3. c. 5. nu. 18.

Electi à religione remanent de foro Episcopi, & tenentur obserua-

Digitized by Google

seruare vota, et recitare officiũ, p. 3. c. 19. nu. 91.

Electio Idonei, sed minus digni ex approbatis ad beneficium curatum vtatermisso digniore, an sit valida, p. 1. c. 15. nu. 27.

Eleemosina pro missis celibrandis, si est tenuis, an sit causa iusta reductionis, p. 2. c. 11. nu. 6.

Eleemosinas tenetur Episcopus, et in publico dare, & quibus, p. 1. cap. 7. nu. 2.

Eleemosinę pro missis an possit quis retinere partem celebrando per alium, p. 2. c. 11. nu. 20.

Emphyteusi finita an possit cogi Episcopus ad renouandum agnatis, si velit bona pro Ecclesia retinere, p. 2. c. 1. nu. 46.

Episcopatum procurans, dũ existit indignus, p. m. p. 1. c. 1. n. 18.

Episcopatus an sit ordo distinctus à Sacerdotio, p. 3. c. 1. nu. 9.

Episcopi tenẽtur publicare decreto Conc. Prouinc. infra sex mẽses, p. 1. c. 5. nu. 4.

Episcopi tenẽtur habere perfectionem vitæ Christianę, p. 1. c. 4. *Et qualis debeat esse status, & victus*, p. 1. c. 7. nu. 14

Episcopi grauitatem retinere debent, Audientia gratis, & benigna debet esse, p. 1. c. 8.

Episcopi loquentes cùm Monialibus sine licẽtia extra diœcesim an incidant in excommun. p. 1. c. 13. nu. 60.

Episcopi vigilare debent in extinguendis inimicitijs, vt obseruetur index librorum prohibitorum, & in vsum deducantur Constit. Potif. p. 1. c. 31.

Episcopi pastores non percussores esse debent, p. 1. c. 30. nu. 2. *Et diebus solemnibus, & dominicis interesse diuinis officijs*, p. 1. c. 31. nu. 11.

Episcopi in causis proprijs nõ possunt esse Iudices, p. 2. c. 14. *Et an possint testari de fructibus pensionum*, p. 2. c. 20. nu. 7. *Et quid si essent Episcop. titulares*, nu. 20.

Episcopi an extra diœcesim gaudeãt priuilegio celebrãdi, iuxta tex. in cap fin. de Priuil. in 6. p. 3. c. 4. nu. 12.

Episcopi cur nõ incidant in suspẽsionem, nisi fiat de eis expressa mentio, p. 3. c. 7.

Episcopi immediatè subijciuntur Summo Pontifici, & Principes dicuntur Ecclesiarum, part. 3. cap. 30. nu. 2.

Episcopi possunt apponere pœnam, vbi lex non apponit, & illam augere, vbi apponit, p. 3. c. 34. *Et cognoscunt de crimitibus exceptuatis, & non alij inferiores*, p. 3. c. 40. nu. 34.

Digitized by Google

Episcopo non sufficit æqualem cum subditis gerere vitam, par. 1. c. 4. nu. 23.

Episcopo visitanti, si visitandi resistant, an possit eos excom. sine monitione, p. 1. c. 3. nu. 9.

Episcopo prædicati in sua Ecclesia, an debeatur eleemosina solita, p. 1. c. 6. nu. 7. *Et an liceat aliquid exigere pro licentia laborandi in die festo*, p. 1. c. 19. nu. 15.

Episcopo titulari an collatio beneficij valeat, p. 2. c. 4 nu. 13.

Episcopo ægrotanti ministrari debent Sacramenta à prima dignitate, p. 3. c. 40. nu. 60. *Et eò defuncto possunt vocari omnes Clerici ad exequias funeris cohonestandas*, nu. 63.

Episcopus ante omnia vigilare debet, vt saluet animam suam, p. 1. c. 1. n. 40. *Et an teneatur de culpa leui, vel leuissima*, n. 3.

Episcopus non dum consecratus, qd possit facere, p. 1. c. 1. n. 40.

Episcopus an possit abesse à diœcesi per tres menses sine causa legitima, p. 1. c. 2. nu. 4. *Et si fuerit absens ex legitima causa an gaudeat alternatiua*, nu. 13.

Episcopus titularis canonicatum obtinens, quò habitu vti, & loco sedere debeat, p. 1. c. 2. nu. 29.

Episcopus in visitatione, an possit recusari, tanquã suspectus, p. 1. c. 3. nu. 24. *Et an possit per edictum præcipere, vt testes veniãt ad detegenda crimina Clericorum*, p. 1. c. 3. nu. 35.

Episcopus visitans, quam procurationem, vel alia recipere possit, p. 1. c. 3. à nu. 33.

Episcopus, quomodo teneatur pascere oues sibi commissas, p. 1. c. 4. à nu. 17. *Et in consecratione se obligat ad statum perfectionis*, n. 24.

Episcopus quot famulos, & equos habere, & alere possit, p. 1. c. 7. n. 15. *Et an teneatur ad restitutionẽ, & peccet si nõ dederit partem superfluã pauperibus*, n. 10. *Et an perquirere teneatur pauperes, vt illis eleemosinam faciat*, nu. 21.

Episcopus, quomodo se gerere debeat, cum presbyteris, p. 1. c. 8. nu. 5.

Episcopus quando, et quomodo ingredi possit intra septa Monast. vel dare licentiam, vt alij ingrediantur, p. 1. c. 13. à nu. 31.

Episcopus vigilare debet circa venerationem Ecclesiarum, & pertinentiam ad cultum diuinum, p. 1. c. 14. *Et vt pię dispositiones exequantur*, p. 1. c. 16. *Et in extipandis hæreticis*, p. 1. c. 17. *Et circa curam animarum*

Digitized by Google

rum diœcesis, p.1.c.20. *Et debet certiorari de necessitatibus diœcesis*, nu.16.

Episcopus tenetur corrigere peccata subditorum, & ponere vitã pro salute animarum, p.1.c.21. *ac defendere libertatem, & iura Ecclesiæ*, p.1.c.22. *Et curare, vt reparentur Ecclesiæ collapsæ*, p.1.c.23.

Episcopus tenetur de facto Vicarij, & aliorum officialium, & committere debet officia personis dignis, & an possit cogi ad cõstituendũ Vicariũ, p.1.c.24.

Episcopus vti debet censuris in subsidium, p.1.c.26. *Et in quibus casibus possit clericos ad cõpositionem admittere*, p.1.c.28. nu.15. *Et vigilare tenetur circa vitam, & honestatem Clericorum*, p.1.c.30.

Episcopus quid facere debeat quãdo publicatur statutũ cõtra libertat Ecclesiæ, p.1.c.31. n.29.

Episcopus monachus an teneatur ad vota religionis, & si fuerit ex religione minimorũ, teneatur ad votum vitæ quadragesimalis, p.1.c.31.nu.39.

Episc. an possit repudiare legatũ factum Ecclesiæ, p.2.c.1.n.26.

Episcopus ordinans aliquem sine titulo, vel insufficienti, ad quid teneatur, & an incurrat aliquã pœnam, p.2.c.9. nu.22.

Episcopus tenetur prouidere illi, cuius titulum, ad quẽ fuit promotus chasmate, vel alluuione perijt, p.2.c.9.nu.21.

Episcopus an possit ordinare regularem, cum dimissorijs extra tempora, si in illis attestetur de priuilegio, p.2.c.10.nu.38.

Episcopus an possint commutare pias voluntates in melius, vel de consensu hæredis, p.2.c.12. n.2. *Et an Cappellaniã amouibilẽ possit facere ꝑpetuã*, n.20.

Episcopus an possit esse Iudex in causa, in qua fuit aduocatus, p.2.c.14. nu.16.

Episcopus ordinans, nil potest recipere neque forbices, nec tobaleas, neq; magister carem. Sed tantum candelas. Nec pro collatione beneficij, p.2.c.19.n.6.

Episcopus an possit ratum habere ordinationem factam ab alieno, sine licentia, ita vt valeat ad executionem ordinis suscepti, p.3.c.1. nu.23.

Episcopus excommunicare an possit subditum in alieno territorio existentem pro delicto commisso in diœcesi, p.3.c.2. n.17. *Et quando possit sibi eligere confessarium*, p.3.c.6. *Et in quibus casibus incidat in suspẽsione*, p.3.c.7.

Episcopus si odio amore, vel lucro non procederèt in causis S.Off: qua pœna puniatur, p.1. c.17. nu.4. & p.3.c.7. nu.28. *Et si aliquid accipiat in visitatione vltra procurationem interdicitur ab ingressu Eccl.* p.2.c.7. num. 29.

Episcopus an valeat vigore S.C.T. absoluere à casibus per nouas Const. reseruatis post Conc. p.3. c.8. nu.14.

Episcopus post concursum Eccles. curata quid facere debeat, p.3. c.16.nu.18. *Et quid obseruare debeat informando processum super vita, et miraculis alicuius defuncti cum opinione Sanctitatis*, p.3. c.17.nu.10.

Episcopus vicinior quis dicatur, p.3. c.19.nu.27.

Episcopus quãdo punire potest regulares, qui procedunt ad Electionẽm Abbatissæ contra tenorem bullæ Greg.XV. p.3.c.40. nu.27. *Et an possit denegare suo subdito Ordines conferre, vel dimissorias concedere*, p.3. c.24. nu.17.

Episcopus an cognoscere possit de subrep. vel obrept. gratiarum Apost. p.3. c.25. nu.11.

Episcopus, qua, & quando dispo- disponere possit ad pias causas decedentium ab intestato, p.3. cap.26.

Episcopus, quæ obseruare debeat in concedenda licentia pro ædificandis nouis Monast. p.3.c.36.nu. 10.

Episcopus, quæ exercere possit in locis exemptis, vel nullius diœcesis, p.3.c.38. . *Et an semel approbatos ad confess. possit ad examen vocare*, p.3.c.39.n.10.

Episcopus liberatur à patria potestate, & efficitur nobilis, p.3. c.40. nu.43.

Epistola Clem.IIII. ad Nepotem refertur, p.2.c.22.nu.42.

Examinatores, & Iudices eligendi in synodo, p.1. c.5. nu.8.

Examen per concursum, quando possit omitti, p.3.c.16.nu.20.

Examinatus semel ad benef. simplex, amplius non examinatur ad simile, p.1.c.15. nu.11.

Excommunicari an possit, quis per edictum si non est tutus accessus, p.1.c.26.nu.7. *Et an virtute monitorialium*, nu.24. *Vel si subditus reperiatur extra diœcesim, an possit excom. pro delicto in diœcesi commisso*, p.3. c.2. nu.17.

Excommunicatio pro rebus deperditis à solo Episcopo concedi potest, p.1. c.26.nu.21.

Exempla SS. Episcoporum eleemosinariorum, p.1.c.7.nu.36.

Executor piarum dispositionem est,

Digitized by Google

est Episcopus, p. 1. c. 16. nu. 2. *Et transacto anno ad quem spectat executio*, c. 16. n. 11.

Exempti, an ratione beneficij subiaceant Episc. p. 2, c. 20. n. 13.

Extrahentes ab Ecclesia clericum, an sint excom. p. 2. c. 21. n. 13.

F

Fabricę S. Petri est applicāda certa pars legatorum non executorum, p. 1. c. 16 n. 12. *Et an habeat locum contra volūtatē testatoris*, n. 17.

Familiaris Episcopi non potest admitti ad cōcursum Ecclesiæ curatæ vacantis per resignationem, p. 2. c. 5. nu. 2.

Familiaris triēnalis, quis dicatur, & possit ab Episcopo Ordinari, p. 2. c. 10. n. 17. *Et an famulus familiaris*, nu. 26.

Felix Tamburellus Episcopus foranus laudatur, part. 1. c. 17. nu. 50.

Festum principalis patroni observatur de præcepto vigore bullæ, & quid si tale festum esset de expressis in dicta bulla, an possit servari aliud equè principale, p. 3. c. 37. n. 4.

Festiui dies an violēter operibus, quæ immediatè pertinent ad cultum diuinum, vel ex paruitate materiæ, p. 3. c. 37. nu. 11. *aut iter arripiendo cum immēmitis oneratis*, n. 8. *Vel laborando in prædijs Ecclesiæ*, par. 1. c. 19. num. 17.

Fidei professio an possit fieri per procuratorem, p. 1. c. 5. nu. 18. *Et an teneatur illam facere Episcopus non solū in Conc. Prouinciali, sed etiam in prima eius synodo*, nu. 21.

Filius patrem Hæreticum, & maritus uxorem, an teneatur denunciare, p. 1. c. 17. nu. 54.

Filius personæ infamis, an possit promoueri ad Ordines, par. 2. c. 8. nu. 9.

Fiscus citari debet in causis iurisp. adhoc vt dicatur adhibita causæ cognitio, p. 3. c. 15. n. 12.

Fiscus de iure quid significet, & an appellet à sententijs contra se latis, p. 3. c. 28.

Forma faciēdi uniones benef. Seminario, p. 1. c. 10 n. 15.

Forma deputandi prabendam Theologalem, & instituendi pœnitentiariam, p. 1. c. 11. n. 49.

Franciscus Cardinalis Boncompagnus olim. Arch. Neap. laudatur, par. 1. c. 4. nu. 25. & c. 7. nu. 38. & c. 8. n. 7.

Fragmenta, quæ remanent in mēsa an possit visitator ad domum deferre saltem profaciēdo eleemosina, p. 1, c. 3. n. 47.

Fugitiuus an dicatur Apostata, par. 3.

Digitized by Google

par.3.cap.19. num. 51.

G

GRatificare quando possit Episcopus alterum ex approbatis, p.3.c.15. nu.35. & cap.16. nu.16.

H

HAEretici, vel malefici occulti, vel emendati, an sint denunciandi, omissa correctione, p.1. c.17.nu.13.nu.53. Et an suspecti de haresi, nu.51.

Hareticus absolutus in articulo mortis an teneatur se præsentare coram superioribus cessante articulo mortis, p.1.c.17.n.72.

Horæ canonicæ à quò tempore fuerint institutæ, p.1.c.14. n.16.

Hospitalia quando visitanda ab Episcopo, p.1. c.3.nu.8.

Hospitium pro regularibus an cõprahendatur sub Const. Clem. VIII. p.3.c.36.nu.19.

Hypotecari non possunt bona Ecclesiæ, p.2. c.1. nu.8.

I

IDoneus quòad beneficia, quis dicatur, p.1.c.15.n.29.

Ignorantia an excuset Episcopum circa curam animarũ, & non subueniendo necessitatibus diœcesis, p.1. c.20. nu.8. & c.31. nu.10.

Illegitimus in iurepat. an succedat, p.3.c.15. nu.55.

Illiteratus quis dicatur, part.2. c.7. nu.5.

Immunitate Ecclesiæ an gaudeat Clericus ad eam confugiens, p.2. cap. 21.

Incorrisibilis quis dicatur, par.3. c.19. nu.92.

Indulgentia concessa pro aliqua festiuitate, si transferatur festiuitas, an etiam indulgentia, p. 3. cap.5. nu.16.

Indulgentijs quando gaudeãt cõfraternitates, p.3.c. 5.n.17.

Indultum an possit facere Episcopus in ingressu, & illis qui detegunt delicta, p.3c.28. nu.7.

Inquisitores an possint cognoscere de causis Hæresis Episcopi, p.3. c.30. n. 3.

Insignia fundatoris in Ecclesia, an possint tolli per haredes, p.2. c.12. nu.23.

Instituere præsentatos ad benef. spectat ad Episcopum, & quando pertinet ad inferiores, cognitio iuris pat spectat ad Episcopum, p.3. c.15. nu.3.

Interdicere an possit Episcopus regulares, & coram Ecclesias, p.3 c.19. nu.105.

Interdictus à celebratione, an possit conferre Ord. mnoir. p.3. cap.1. n.11.

Inuentarium actorum criminalium,

Digitized by Google

lium, & iurium Ecclesiæ tenetur conficere Episcopus, par. 1. cap. 31. nu. 21.

Inuentarium quomodo conficiendum ab Episcopo bonorum patrimonialium tempore quò consequitur Episcopatum, par. 2. c. 20. nu. 13.

Ioannes Thomas Eustachius olim Episcopus larinen laudatur, p. 1. c. 4. nu. 25.

Ioannes eleemosinarius, quid seruabat, vt mortis memor esset, p. 3. c. 40. nu. 95

Irregularitas ex homicidio an tollatur per baptismum, part. 2. c. 8. nu. 22.

Iudex debet pluries requiri, vt constet de culpa si intra biennium non fuit causa terminata, part. 3. c. 27. nu. 7.

Iuramentum Episcopi de non alienando, an includat modica, p. 2 c. 1. num. 19.

Iurisdictio Episcoporum, an sit à iure diuino, & an quãdoq; possint illam exercere extra diœcesim, vel in loco exempto, par. 3. c. 2. nu. 5. & 11.

Iuspatr. quot modis probetur, & acquiratur, & amittatur, p. 3. c. 15. nu. 8. & 36. & 67.

Iuspatr. Laicorum, si donatione transferatur in Ecclesiam, an mutet naturam, p. 3 c. 15. n. 61.

Iuspatr. in Eccl. regulari an possit visitari ab Episcopo, par. 1. cap. 3. nu. 20.

L

LEgatum factum Ecclesiæ cũ facultate, vt possit vẽdi sine solemnitate, *an possit alienari*, p. 2. c. 1. n. 29. *Et quando piũ legatum possit mutari in alium vsum pium*, p. 2. c. 12. nu. 14.

Liber censualis Ecclesiæ an probet dominium, p. 1. c. 31. nu. 26.

Libros prohibitos pænes se reperiens an possit comburere, vel consignare debeat inquisitori, p. 2. c. 13. nu. 8.

Licentia piscandi diebus festiuis quando concedenda, part. 1. c. 19. nu. 16.

Licentia tangendi vasa Sacra, an possit ab Episcopo concedi, in Sacris non constituto, par. 1. c. 14. nu. 15.

Licentia concessa alicui celebrare faciendi in Oratorio domus in ciuitate, an extendatur per translationem habitationis ad alium locum. p. 2. c. 2. nu. 6.

Licentia Episcopi requiritur ad hoc, vt Canonici studentes lucrentur fructus præbendarum, p. 2. c. 22. nu. 38.

Licentia Episcopi an requiratur præter explorationẽ voluntatis puel-

Digitized by Google

puellæ ad finem suscipiendi habitum, & admittēdi ad profess. in Monast. regularibus subiecto, par. 3. c. 40. nu. 19.

Licentia quę nàm dandę ab Episcopo gratis, par. 2. c. 19. *Vel à Notario Curiæ*, nu. 13.

Limina SS. Apost. quando visitanda, p. 1. c. 9.

Litteræ comendatitiæ, & dimissoriæ quomodo differant, p. 3. c. 7. nu. 15.

Locatio bonorum Ecclesię quomodo, & quando facienda, par. 2. c. 1. à nu. 33.

Loquentes cum Abbatissa sine licentia, an incidant in excom. p. 1. c. 13. nu. 57.

M

D. Fr. *Martinus de Leō, & Cardenas Episc. Puteolanus, Cath. Maiest. à latere Status Cōsiliarius laudatur*, p. 1. c. 30. nu. 9.

trimonium illius qui duplicē Parocchiam habitationis obtinet coram quò Parocho est celebrandum, p. 1. c. 29. n. 14. *Quę diligentiæ sint præmittendæ*, num. 3. *Et an possit prohiberi ne domi celebretur*, nu. 7.

Medicus an possit ad ordines promoueri, p. 2. c. 8. nu. 15.

Minores ordines an possint cōferri alicui qui licèt linguam Latinam non intelligat, adest spes addiscendi, p. 2. c. 7. n. 7.

Missam ante auroră, vel post meridiem an dum iter faciunt Episcopi possint celebrare, p. 3. c. 4. nu. 2. *Et an quotidie celebrare debeant*, nu. 21.

Missæ annexę beneficio, an sint onera beneficij, p. 1. c. 15. n. 17.

Missa si fuerint celebratę in altari per decennium, an Cappellanus compelli possint ad celebrādum in futurum, p. 1. c. 3. n. 35.

Miraculum vt propriè dicatur, quæ requirantur, p. 3. c. 17. n. 6.

Mobilia prætiosa Ecclesiæ an possint pignorari, p. 2. c. 1. nu. 7.

Modicus ingressus in Monaster. quando dicatur, p. 1. c. 13. n. 38.

Monacus creatus Episcopus, an possit reuocare testamētum ante professionem factum, par. 2. cap. 20. n. 19.

Monasteria monialium, quādo visitanda ab Episcop, par. 1. c. 3. nu. 21.

Moniales in quibus casibus possint egredi à Monast. part. 1. c. 13. nu. 10.

Monitoriū excom. ligat. quos impetrans illud, volucrit, par. 1. cap. 26. n. 23.

Mortis omnes memores esse debent præcipuè Episcopi p. 3. cap. 40. num. 60.

Mu-

Digitized by Google

Munuſcula comeſtibilia an poſſit Epiſcopus recipere in viſitatione, par. 1. c. 3. nu. 46.

N

NEceſſitas laborandi diebus feſtiuis, par. 1. c. 19. & p. 3. cap. 37. n. 7.

Neceſſitas, vel commoditas Eccleſiæ, quæ nam requiratur, vt quis promoueri poſſit ad titulũ patrimonij, p. 2. c. 9. nu. 18.

Negatiationem an poſſit Epiſcopus exercere pro ſubuentione pauperum, p. 1. c. 7. nu. 30.

Neophiti quando admittendi ad ordines, par. 2. c. 8. nu. 13.

Nepos Epiſcopi quomodo promouendus ratione familiaritatis, p. 2. c. 10. n. 28.

Notarij ſeù Magiſtri Act. officium an poſſit cõcedi ab Epiſcopo alicui in vita, p. 2. c. 22. nu. 2. *Et quas licentias teneatur gratis dare*, p. 2. c. 19. nu. 13. *Et quid poſſit recipere Notarius viſitationis*, p. 1. c. 3. nu. 57.

Nouitius an poſſit renunciare beneficium, ſine licentia Epiſcopi, p. 3. c. 19. num. 39.

O

OBlationes facta alicui Imagini an poſſint alienari ſine aſſenſu, p. 2. cap. 1: nu. 9.

Octauius Cardinalis Rodulfus, olim Epiſcopus Ariani laudatur, p. 1. c. 18. nu. 20.

Officiales antiquos, quando mutare debeat Epiſcopus, part. 1. c. 24. nu. 3.

Opera ſeruilia infideli an ſit licitum præcipere in die feſto, p. 1. c. 19. nu. 19.

Ordines Sacros ſuſcipiens non ſeruata mora vnius anni abſque diſpenſatione, an incurrat aliquam pœnam, p. 2. c. 10. nu. 36.

Ordines quò in loco conferri debeant, & an in cappella Palatij Epiſcopi, p. 3. c. 1. nu. 15.

Ordinatus in Sacris ſinè titulo, vel inſufficienti, an incurrat aliquam panam, aut ſine neceſſitate ad titulum patrimonij, p. 2. c. 9. n. 3. & 19.

P

PArochi, ec alij Sacerdotes, *an teneantur accedere ad Congregat. caſ. conſcientiæ*, p. 1. c. 11. n. 16.

Parochi omnem diligentiam adhibere debẽt, vt pueri, & alij rudes addiſcãt doct. Chriſtianam, p. 1. c. 18. num. 19. *Et negligentes poſſunt puniri*, nu. 7.

Parrochi regulares deputantur à ſuis ſuperioribus, & approbãtur ab Epiſcopo, p. 3. c. 19. n. 87.

Parrocchialis Eccleſiæ ſeparatio, quibus de cauſis ſit facienda, &

an requiratur consensus Parochianorum, p.3.c.13. nu.3:
Parochos an possit Episcopus ad examen vocare, p.3.c.39.n.13.
Parochus an, et quibus possit suam iurisdictionē delegare pro suis oneribus, p.3. c.39. nu.18.
Parochus proprius mulieris quæ habitat in aliquo Monasterio, quis sit, p.1. c.28.nu.9.
Pater an possit compelli ad donandum aliquid filio pro titulo patrim. si vult Sacris initiari, p.2.c.9. nu.17.
Pater Episcopi Plebeius, an gaudeat nobiliate filij, par.3. cap. 40. nu.46.
Patroni possunt esse concordes de alternis vicibus præsentando, p.3. c.15. nu.62.
Patroni consensus an requiratur in alienatione terræ beneficialis iurisp. p.3. c.15.nu.60.
Patronus quando teneatur ad reparationē, Eccl. p.1.c.13.n.19.
Patronus si post S.C.T. semel corā Episcopo constare fecit de iurep. an teneatur amplius de titulo docere, p.3.c.15. n.11.
Patronus qui singularis est posset ab Episcopo instituì, p.3. c.15. nu.31. *Et quas conditiones potest apponere in fundatione*, nu.45. *Et an possit alijs renunciare iuspat. in præiudicium fideorum*, nu.58.
Pecunia an veniat appellatione mobilium, vel immobilium, p.2. c.1. nu.10.
Pœna an possit exigi à laborātibus diebus festiuis pro causa necessaria, p.1. c.19.nu.7.
Pœna delicti si in iure scripta non reperiatur, quæ pœna sit puniēdus Clericus, p3. c.34.n.6.
Pœnæ pecuniariæ, quibus vsibus sint applicandæ, p.1.c.28.n.2.
Pœnæ simoniaci in ordine, vel beneficio, p.3. c.7.nu.23.
Pœnitentiarij, qualitates, & facultates, p.1.c.11.à nu.33.
Pensio an sit incompatibilis, cum beneficijs, p.1.c.15.nu.23. *Et an possit imponi super benef. de iurep. sine consensu patroni*, p.2 c.5. nu.24.
Permutari quando possint beneficia coram Episcopo, part. 2. c.5. nu.19.
Permutatio inter duas Eccl. an requirat assēsū Apo. p.2. c.1.n.4.
Peregrinus corā quò Parocho possit contrahere matrim. par.1. c.29. num. 10.
Perfectio vitæ Christianæ, in quid consistat, p.1.c.4.nu.9.
Pertinentia iurisp. ex quibus capitibus spectare possit, par.3. c.15. nu.5.
Pestis tempore an Episcopi teneantur subuenire pauperibus, p.1. c.7.

Digitized by Google

c.7.nu.34. Et an possint abesse à dioecesi, p.1.c.2.nu.16.
Pontificalia extra dioecesim, quando Episcopus possit exercere, & quaveniant Nomine Pontificalium, p.2.c.3.n.2.
Precedentia in processionibus inter regulares observanda, p.3. & 20. à n.19.
Predia exigua Ecclesiæ, an, & quando possint alienari sine assensu, par.2.c.1.nu.18.
Predicare an teneatur Episcopus, & quando, p.1.c.6.
Prælatus regularis notoriè delinquens an possit ab Episcopo carcerari, p.3.c.19.n.52.
Prælatus regularis nullius diœcesis an possit approbare Sacerdotes in suo territorio, p.1. cap. 39.nu.3.
Præsentatio facta de absente ad beneficium an valeat, part.3. cap.15. nu.29.
Prima dignitas in Cathed.Sede Apost.vacante, an possit conferri ab Episcopo, p.3.c.3. n.33.
Procurationem in pœcunia præstare Episcopo visitanti, est liberum visitatis, p.1.c.3.nu.39.
Procurator an possit constitui ad presentandum cum benef.vacauerit, p.3. cap.15.n.34.
Professio puellæ an reddatur nulla si omittatur exploratio voluntatis, par.3.c.40.nu.71.
Prohibitio audiendi ius ciuile, an intelligatur, etiã in studio priuato, p.2.c.22.n.10.
Promoueri, an possit ad Sac.Ord. Clericus ad tit.benef. quamuis non lucretur fructus, nisi post susceptum Sacerdotium, par.2. c.9. nu.10.
Publicationes, an sint necessariæ in benef. vacantibus per adeptionem aliorũ, p.2. c.5. n.42. Et cui incumbat onus probandi illas non esset factas, par.1. c.3. nu.33.

Q

Quarta Episcopalis ex quibus legatis debeatur, p.3. c.9.
Quarta decimarum debetur Episcopo ex decimis Parochialibus sui Episcopatus, p.3. cap.10.

R

Regi non currit tempus quatuor mensium in beneficijs iurisp. p.3. c.15.nu. 20.
Regulares quando, & in quibus casibus subsint iurisdictioni Episcopi, & ab ipso puniri possit, cap.3. nu.19. à nu.8. cũ seq. Et quando possint excommunicari, nu.5. Vel eorum Ecclesiæ interdici, n.108.
Regulares sine licentia loquentes cum

Digitized by Google

cum monialibus an incidat in excom. p.1.cap.13. nu.53. *Et compelli possint per cesuras accedere ad processiones*, p.3. c. 20.n.16.

Regulasēs recurrentes ad Tribunal S.Officij non possunt molestari à suis superioribus, par.1. cap.17. nu.17. *Nec à superioribu. impediri ne denuncient spectantia ad S.Off.* n.16.

Regulares non comprahenduntur sub decreto S.Cong. de promouendis ad primam tonsuram, & Ord.min. p.3.c.7.n.17.

Regulares decedentes extra claustra an possint deferri ad eorū Eccl. inconsulto Parocho, p.3. c.19. num.73.

Regulares an possint in grancÿs Monasterÿ erigere Oratoria sine licentia Episcopi, p.3.cap. 36. nu.14.

Regulares an possint cogi, vt obuiā Episcopo eant, eiq; missam celebranti in eorum Eccl. assistant, p.3.c.38.n.8. *Et an, & quandō possint confiteri religioso alterius Ordinis, aut Sacerdoti seculari*, p.3. c.39.nu.4. *Vel cōtradicēte Parocho possint audire cōfessiones secularium*, p.3 cap.39.nu.22. *Aut si fuerint admissi, vt audiant confessiones in suis Eccl. tantum, an extra eas validè absoluāt*, n.7.

Regularis factus Episcopus an recuperet bona illis donata, p.1. c.31.nu.42.

Regularis reclamans ob nullitatē professionis, si carceretur à suis superioribus, an possit appellare ad Episcopum, p.3. c.19. nu.36. *Vel si deliquerit notoriè, & leuiter puniretur à Superiore, an possit ab Episcopo puniri*, nu.53.

Relatio status Ecclesia ad vrbem trasmittenda, quid continere debeat, p.1.c.9. nu.11.

Religio an possit reclamare contra nulliter professum, p.3. c.19. nu.33. & nu.34.

Religiosus admissus ad habitum pro laico, non potest ad statum Clericalem transferri, part.2. c.8. nu.24.

Religiosus an possit praesentari in benef. iurisp. p.3.c.15. nu.33. *Et an possit declarare suum testamentum factum ante professionem*, p.2. c.20. nu.19.

Remissio seù repudiatio rei legatæ an sit alienatio, p.2.c.1.nu.28.

Repetitio testium facta coram reo sanat omnem defectum, par.1. c.27. nu.9.

Representationes Sacræ an fieri possint in Ecclesia, par.1. cap. 14. nu.13.

Re-

Digitized by Google

Requisita in promouendis ad Episcopatum, p. 1. c. 1. n. 17.
Requisita in Ordinandis ad primã tonsuram, p. 3. c. 7. n. 16.
Residentia Episcoporum an sit de iure diuino, p. 1. c. 2. n. 3.
Res modici valoris, quæ sit, p. 2. c. 1. n. 20.
Resignari an possit beneficium ab inquisito ad fauorem alicuius, vel appellatione pendente à cõdemnato ad priuationem beneficij, p. 2. cap. 5. n. 26.
Resignationis beneficiorum nonnulli casus referuntur, p. 2. c. 5 à n. 21.
Responsa Sac. Cong. super matrim. contrahenda, p. 1. c. 29. n. 4.
Reus, qui aufugit à loco delicti, an possit puniri ab Episc. loci in quẽ se contulit, p. 3. c. 2. n. 2.
Responsum S. C. T. ne causa tã prima instãtia auocentur ab Episc. p. 3. c. 27. n. 2.

S

Sacerdos indutus cocta, & stola præcedente Cruce ad efferendum defunctum, an possit carcerari de licentia Episcopi, p. 2 c. 21. n. 15
Sacerdos audiens confess. sine licẽtia Episcopi, qua pœna puniendus, p. 3. c. 39. n. 19.
Sacerdotes declarati ciuites Neapan teneantur accedere ad processiones, vel Synodum Episcopi propria diœcesis, p. 1. c. 5. n. 17 & p. 3. cap. 20. n. 12
Sacerdotes, qui nullum officium, vel beneficiũ habent in diœcesi, an possit cogi ad processiones accedere, p. 3. c. 20. n. 9.
Scientia requisita ad singulas ordines, vel ad beneficia, p. 1. c. 15 n. 5. & p. 2. c. 7. n. 5.
Sede Apost. vacante, an & quando Episc. possit beneficia eo tẽpore vacãtia cõferre, p. 3. c. 3. n. 27
Semestre ad conferendum benef. iure deuolutionis, quando incipiat currere Epis. p. 3. c. 3. n. 10
Sententia interlocutoria, quando dicantur habere vim diffinitiuè, p. 3. c. 27. n. 19
Sepulcrum alicuius familiæ, illa extincta, an alteri concedi possit, p. 2. c. 12. n. 25
Simoniaci quas pœnas incurrant, & quando, p. 2. c. 6. n. 5. & p. 3 c. 7. n. 23
Synodus diœcesana celebranda singulis annis, p. 1. c. 5
Spolium an faciãt Episcopi titulares, p. 2. c. 20. n. 20
Subcollector vnicus exemptus ab Ordinario in qualibet diœcesi, & eius benef. reseruata, p. 2. c. 17. n. 8. *Et an in causis ciuilibus* n. 6. *Et quid si nõ resideret*, n. 12
Subcollector priuatus officio, amit-

Digitized by Google

amittatexẽptionẽ, p.2.c.17.n.7
Subditus Episcopo, quãdo dicatur quo ad ordines, p. 2.c,10.n.4.
Superior præcipiens aliquid subditis sub pœna excom. latæ sine scriptura, an incidat in pœnã, c.1.*de sẽt.exc.in* 6.p.3.c.7.n.4
Superior, quãdo deponeret corã laico an requiratur licentia, par.2 c.16.n.12
Suspensus à Pontificalibus, cùm illis celebrando, an fiat irregularis, p.2.c.3.nu.12.
Suspẽsionem, quibus in casibus incurrãt Episcopi, p.3. c.7.n.11.

T

TEmpus idoneum ad conferẽdos Ordines, p. 2. cap.10. num.33.
Tempus datum ad præsentãdum, potest Episcopus prorogare, non tamèn abbreuiare, p.3. cap. 15.nu.21.
Tempus an sit præscriptum ad instituendum, & ad acceptãdum beneficium, p.3. c.3.nu.3. *Et à quo die currat tempus ad cõferẽdũ iure deuolutionis*, n.10.
Testator an possit prohibere, ne R. Fabrica se intromittat circa sua legata, p.1. c.16. n.19.
Testamentum an possit facere Episcopus decedentis ab intestato, si esset inhabilis ad testandum, p.3.c.26.n.8.
Testamentum ad pias causas an possit scribere Parochus, par.1. c.20. nu.17.
Testamentum an sit prohibitum nouitio ante susceptum habitũ religionis, p.3. c.19.nu.38.
Testimonium Clerici coram laico an valeat sine licentia Episcopi, p.2. c.16. nu.11.
Tex.in c.terrulas, *an procedat in locatione rei modici valoris*, p.2. c.1. nu.32.
Theologalis prabenda adhuc non deputata an sit deputanda, & cui conferenda, p.1.c.11.nu.6.
Tonsuram an possit Episcopus cõferre subdito extra diœcesim, sine licentia diœcesani, p.1. cap. 3.nu.7.
Torqueri an possit Episc. existentibus contra ipsum indicijs, p.3 c.30.nu.9.
Transactio de re immobili Ecclesiæ, an possit fieri sine assensu Papæ, p.2. c.1.n.6.
Tribunal R. Fabricæ successit in locum Episcoporum, quòad executionem piorum legatorũ post annum, p.1. c.16.nu.15.

V

VAgorum, *quis sit proprius Parochus*, p.1. c.29. nu. 17. & nu.12.
Variare quando possit patronus, & alium præsentare, p.3. cap. 15. nu.15. *Ve-*

Digitized by Google

Vestibus laceris, & immundis, an sit p. m. celebrare, par. 1. c. 14. nu. 10.

Vicarij deputatio in Parochiali ad collationē aliorum an pertineat ad Episcopum, p. 1. c. 13. nu. 31. & p. 3. c. 16. nu. 6.

Vicarius an constitui debeat ab Episcopo, vel possit per se ipsum iustitiam administrare, par. 1. c. 24. nu. 10.

Vicarius capituli Sede vacante, an possit applicare panas locis pijs, p. 1. c. 28. n. 9.

Vicarius an possit recusari, suspecto Episcopo, p. 2. c. 14. n. 8.

Vicarius Episcopi excom. an possit exequi causam à Sede Apost. delegatam, p. 3. c. 2. nu. 31.

Vicarius capituli an possit cognoscere de delictis, iuxta bullam Gregor. XIV. p. 3. c. 40. nu. 34.

Violantes clausuram modico ingressu, an excusētur à censura, p. 1. c. 13. nu. 37.

Visitare tenentur Episcopi diœcesim singulis annis, p. 1. c. 3. *Vbi nonnulla circa visitationē.*

Visitare, an possit Episcopus clausuram Monialium regularibus subiectarum sine assistentia Superioris, illo reluctante, par. 1. c. 13. nu. 32.

Visitari, an, & quando possint Ecclesiæ militum S. Ioannis, p. 1. cap. 3. nu. 16. *Et an subcollectores R. Camerā si fuerint beneficiati*, p. 2. c. 17. nu. 4.

Visitatione peracta, an possit Episcopus aliquid à Clericis recipere, p. 1. c. 3. nu. 48.

Visitator si inueniat Ecclesias dirutas, quid facere debeat, p. 1. cap. 3. nu. 26. & c. 23. nu. 23.

Vltramontani quomodo, & quando sint ordinandi, part. 3. c. 24. nu. 12.

Vnio benef. seminario, vt sit valida, quæ requirantur, p. 1. c. 10. nu. 10.

Vnio beneficiorum quomodo, & quando, & quibus de causis facienda, p. 3. c. 14.

Voluntas virginum explorandæ ab Episcopo, quāmuis Monast. esset regularibus subiectum, p. 3. c. 40. nu. 18.

Vota, quæ fiunt à Populis quomodo obligent successores.

Votum ingredendi religionem, an possit propria auctoritate commutari in susceptionem Episcopatus, p. 2. c. 22. nu. 25.

Votum castitatis, vel religionis si fuerit factum per modum pœnæ, an possit in eo Episcopus dispensare, p. 3. c. 22. nu. 13.

Vouens religionem arctiorem, an possit obtinere ab Episcopo, vt saxiorem ingrediatur, p. 3. cap. 22. nu. 20.

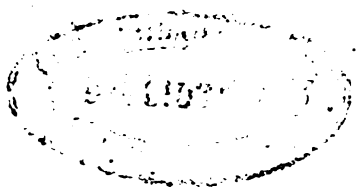
FINIS.

Digitized by Google

INDEX

Grauiores in prelo lapsus — Sic corrige.

	fol.	num.	
Honeris	4	3	honoris.
conuersione	5	10	conuersatione.
infra p.3.c.45.nu.15.	12.	ante nu.23.	p.3.c.40.nu.15.
conceretur	12	24	consecretur.
cap.13.nu.13.	38	26	c.23.nu.23.
censetur	155	21	censent.
habete	179	13	hebete.
Cardines	229	9	Cardenas.
doctum	237	26	dictum.
impedit	239	34	impediat.
suspectu	321	13	suspecto.
Episcopato	352	27	Episcopatu.
commutantes	374	38	commorantes.
cadere	381	37	non cadere.
concursus	501	24	conuersus.
contra	529	9	coram.
otius	579	27	totius.

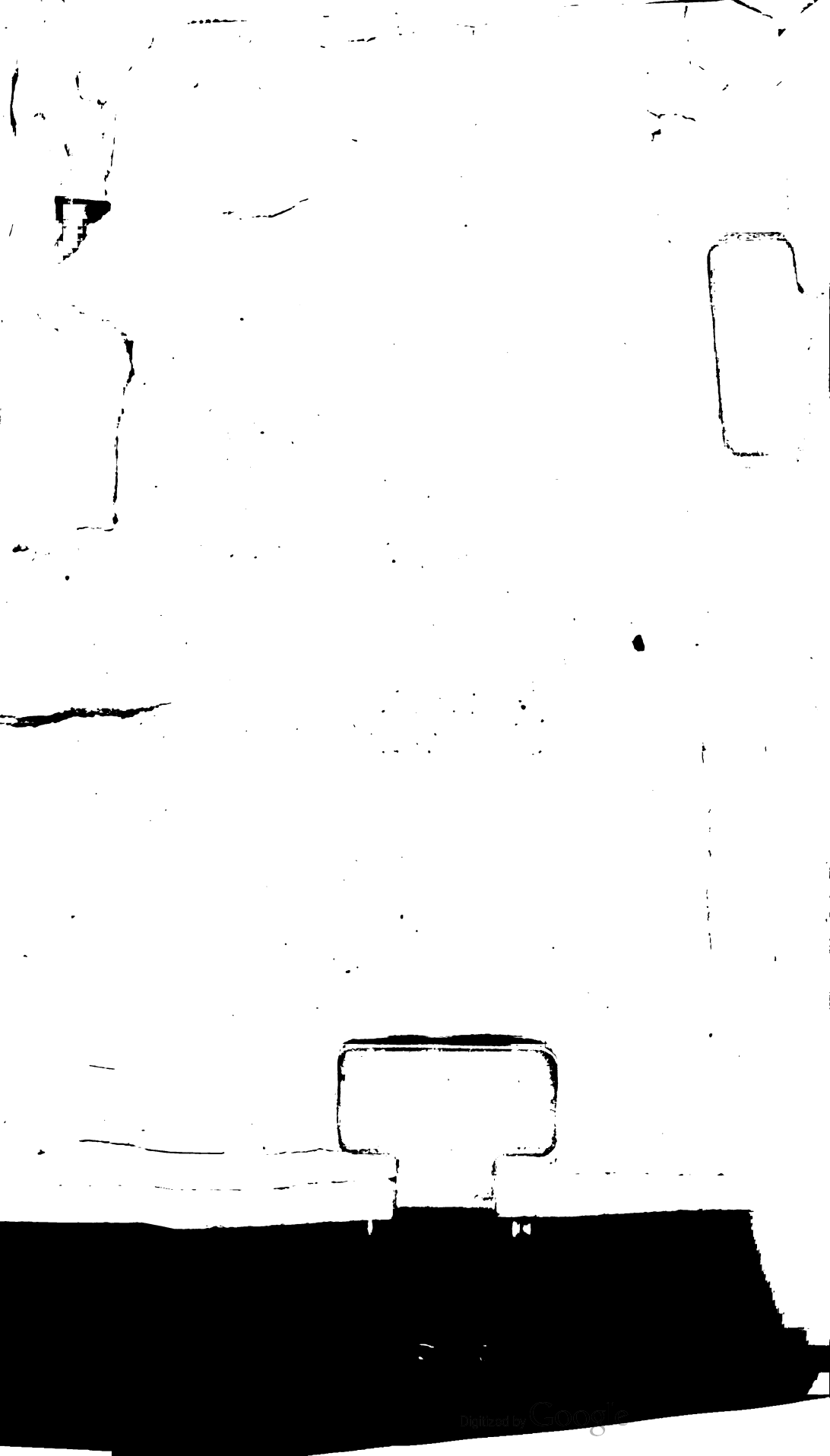

Digitized by Google

onoris.
ersatione.
40.nu.15.
nsecretur.
23.nu.23.
censent.
rbere.
Cardenas
dictum.
impedit.
nsecto.
piscopatu.
merantes.
n cadere.
onuertius.
gorum.
gorius.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google